

Sulautumissuunnitelma

29.9.2020

koskien

Altia Oyj:n ja Arcus ASA:n sulautumista

EI JULKISTETTAVAKSI TAI LEVITETTÄVÄKSI, KOKONAAN TAI OSITTAIN, SUORAAN TAI VÄLILLISESTI, AUSTRALIASSA, KANADASSA, HONGKONGISSA, JAPANISSA, ETELÄ-AFRIKASSA TAI NÄIHIN MAIHIN TAI MILLÄÄN MUULLA SELLAISELLA ALUEELLA TAI SELLAISELLE ALUEELLE, JOSSA SEN JULKAISEMINEN TAI LEVITTÄMINEN OLISI SOVELTUVIEN LAKIEN TAI SÄÄNTÖJEN VASTAISTA TAI EDELLYTTÄISI LISÄDOKUMENTTIEN LAATIMISTA TAI REKISTERÖINTIÄ TAI MUITA TOIMENPITEITÄ SUOMEN LAINSÄÄDÄNNÖN MUKAISTEN VAATIMUSTEN LISÄKSI. KATSO "TÄRKEÄÄ TIETOA" SIVULLA 19.

Sisällys

1.	SULAUTUMISEEN OSALLISTUVAT YHTIÖT	3
2.	SULAUTUMISEN SYYT	4
3.	EHDOTUS SULAUTUVAN YHTIÖN JA VASTAANOTTAVAN YHTIÖN YHTIÖKOKOUKSILLE	5
4.	MUUTOKSET VASTAANOTTAVAN YHTIÖN YHTIÖJÄRJESTYKSEEN	5
5.	HALLITUS JA PALKKIOT	5
6.	OSAKKEIDEN VAIHTOSUHDE	6
7.	SULAUTUMISVASTIKE	7
8.	SULAUTUMISVASTIKKEEN ANTAMINEN	8
9.	OPTIO-OIKEUDET JA MUUT OSAKKEISIIN OIKEUTTAVAT ERITYISET OIKEUDET	8
10.	YHDISTYNEEN YHTIÖN OSAKEPÄÄOMA	8
11.	SELVITYS SULAUTUVAN YHTIÖN VAROISTA, VELOISTA JA OMASTA PÄÄOMASTA SEKÄ NIIDEN ARVOSTAMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA, SULAUTUMISEN VAIKUTUKSISTA VASTAANOTTAVAN YHTIÖN TASEESEEN JA SULAUTUMISEEN SOVELLETTAVASTA KIRJANPIDOLLISESTA MENETelmäSTÄ	9
12.	TYÖNTEKIJÖIDEN OSALLISTUMINEN SULAUTUMISPROSESSIIN JA SULAUTUMISEN TODENNÄKÖISET VAIKUTUKSET TYÖSUHTEISIIN	9
13.	MUUT KUIN TAVANOMaiseEN LIKETOIMINTAAN KUULUVAT ASIAT	10
14.	PÄÄOMALAINAT	11
15.	OSAKEOMISTUKSET SULAUTUVAN YHTIÖN JA VASTAANOTTAVAN YHTIÖN VÄLILLÄ	11
16.	YRITYSKIINNITYKSET	11
17.	ERITYISET EDUT JA OIKEUDET SULAUTUMISEN YHTEYDESSÄ	11
18.	SULAUTUMISEN TÄYTÄNTÖÖNPAANON REKISTERÖINTI JA REKISTERÖINNIN EHDOT	12
19.	KIRJANPIDOLLINEN SULAUTUMISPÄIVÄMÄÄRÄ	12
20.	TILINPÄÄTÖKSET, JOTKA OVAT SULAUTUMISEN EHDOISTA PÄÄTTÄMISEN PERUSTEENA	12
21.	VASTAANOTTAVAN YHTIÖN UUSIEN OSAKKEIDEN OTTAMINEN JULKISEN KAUPANKÄYNNIN KOHTEEKSI JA SULAUTUVAN YHTIÖN OSAKKEIDEN POISTAMINEN PÖRSSILISTALTA	13
22.	SULAUTUMISEN TÄYTÄNTÖÖNPAANON EDELLYTYKSET	13
23.	APUTOIMINIMET	14
24.	SELVITYS SULAUTUMISEN TODENNÄKÖISISTÄ SEURAUKSISTA	15
25.	KIELIVERSIOT	15
26.	MUUT ASIAT	15

Sulautumissuunnitelma

Arcus ASA:n ("**Arcus**") ja Altia Oyj:n ("**Altia**") hallitukset ehdottavat asianomaisten yhtiöiden ylimääräisille yhtiökokouksille, että ylimääräiset yhtiökokoukset päättäisivät Arcuksen sulautumisesta Altiaan siten, että Arcuksen kaikki varat, oikeudet ja velat siirtyvät lakisääteisellä rajat ylittävällä absorptiosulautumisella selvitysmenettelyttä Altialle tässä sulautumissuunnitelmassa ("**Sulautumissuunnitelma**") määritetyllä tavalla ("**Sulautuminen**").

Sulautumisvastikkeena Arcuksen osakkeenomistajat saavat Altian uusia osakkeita osakeomistustensa mukaisessa suhteessa. Murto-osaiset oikeudet uusiin osakkeisiin yhdistetään ja myydään Nasdaq Helsinki Oy:n ("**Helsingin Pörssi**") tai Oslo Børsin järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä niiden osakkeenomistajien hyväksi, joilla on oikeus saada tällaisia murto-osaisia oikeuksia. Arcus purkautuu automaattisesti Sulautumisen seurauksena. Vastaanottavan Yhtiön hallitus voi kuitenkin harkintansa mukaan päättää ylläpitää Yhdistyneen Yhtiön sivukonttoria Norjassa Arcuksen purkautumisen jälkeen.

Sulautuminen toteutetaan osakeyhtiölain (624/2006, muutoksineen) ("**Osakeyhtiölaki**") 16 luvun, Norjan julkisiin osakeyhtiöihin sovellettavan lain, 13.6.1997 No. 45 ("**Norjan Julkinen Osakeyhtiölaki**") 13 luvun, lain elinkeinotulon verottamisesta (360/1968, muutoksineen) 52a §:n sekä Norjan tuloveroihin sovellettavan lain 11 luvun mukaan.

1. SULAUTUMISEEN OSALLISTUVAT YHTIÖT

1.1 Sulautuva yhtiö

Toiminimi: Arcus ASA ("**Arcus**" tai "**Sulautuva Yhtiö**")
Yritystunnus: 987 470 569
Yhtiömuoto: Norjalainen julkinen osakeyhtiö (no. *allmennaksjeselskap*)
Osoite: Destilleriveien 11, 1481 Hagan, Norja
Kotipaikka: Nittedal, Norja
Rekisteriviranomainen ja sen osoite: Norjan Yritysrekisteri, Havnegata 48, Brønnøysund, Norja ("**Norjan Yritysrekisteri**")
Sulautuva Yhtiö on julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena Oslo Børsin pörssilistalla.

1.2 Vastaanottava Yhtiö

Toiminimi: Altia Oyj ("**Altia**" tai "**Vastaanottava Yhtiö**")
Yritystunnus: 1505555-7
Yhtiömuoto: Suomalainen julkinen osakeyhtiö
Osoite: Kaapelialue 1, 00180 Helsinki, Suomi
Kotipaikka: Helsinki, Suomi
Rekisteriviranomainen ja sen osoite: Suomen Patentti- ja rekisterihallitus, Sörnäisten rantatie 13 C, 00530 Helsinki, Suomi ("**Suomen Kaupparekisteri**")
Vastaanottava Yhtiö on julkinen osakeyhtiö, jonka osakkeet ovat julkisen kaupankäynnin kohteena Helsingin Pörssin pörssilistalla.

Sulautuvaan Yhtiöön ja Vastaanottavaan Yhtiöön viitataan jäljempänä erikseen termillä "**Osapuoli**" ja yhdessä termillä "**Osapuolet**" tai "**Sulautumiseen Osallistuvat Yhtiöt**" ja Vastaanottavaan Yhtiöön sulautumisen jälkeen viitataan jäljempänä termillä "**Yhdistynyt Yhtiö**".

1.3 Yhdistynyt Yhtiö

Yhdistyneen Yhtiön yritystiedot säilyvät samoina kuin Vastaanottavan Yhtiön yllä esitetyt tiedot, lukuun ottamatta yhtiön nimeä, joka tulee olemaan Anora Group Oyj. Yhdistyneen Yhtiön kotipaikka tulee olemaan Helsingissä, Suomessa ja pääkonttorin toiminnot tulevat olemaan Helsingissä.

Yhdistynyt Yhtiö tulee edelleen olemaan listattu Helsingin Pörssin pörssilistalla. Osapuolet pyrkivät varmistamaan, että Yhdistyneen Yhtiön osakkeet, talletustodistukset tai Yhdistyneen Yhtiön osakkeita edustavat oikeudet, tapauksesta riippuen, tullaan lisäksi rinnakkaislistaamaan Oslo Børsiin Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä tai niin pian kuin mahdollista sen jälkeen neljän (4) kuukauden siirtymäajaksi alkaen Oslo Børsiin tehtävän rinnakkaislistauksen ensimmäisestä päivästä, minkä jälkeen Yhdistyneen Yhtiön osakkeiden (tai talletustodistuksien tai Yhdistyneen Yhtiön osakkeita edustavien oikeuksien, tapauksesta riippuen) rinnakkaislistaus tullaan päättämään Oslo Børsissä. Yhdistyneen Yhtiön hallitus on ohjeistettu toteuttamaan pörssilistalta poiston Oslo Børsiin tehtävällä erillisellä hakemuksella.

Yhdistyneen Yhtiön toimitusjohtajana tulee toimimaan Pekka Tennilä, Altian nykyinen toimitusjohtaja.

2. SULAUTUMISEN SYYT

Sulautumiseen Osallistuvat Yhtiöt ovat 29.9.2020 solmineet sopimuksen Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden liiketoimintojen yhdistämisestä siten, että Sulautuva Yhtiö sulautuu lakisääteisellä rajat ylittävällä absorptiosulautumisella Vastaanottavaan Yhtiöön Osakeyhtiölain, Norjan Julkisen Osakeyhtiölain ja tämän Sulautumissuunnitelman mukaisesti ("**Yhdistymissopimus**").

Sulautumisesta muodostuu johtava pohjoismainen viinien ja väkevien alkoholijuomien bränditalo, jolla on merkityksellinen markkina-asema myös Baltian maissa. Yhdistyneellä Yhtiöllä tulee olemaan ainutlaatuinen tuotevalikoima ikonisia paikallisia, alueellisia ja globaaleja viini- ja väkevien alkoholijuomien brändejä. Tämä yhdistettynä syvälliseen kuluttajatuntemukseen ja vahvaan innovaatio-osaamiseen mahdollistaa sen, että Yhdistynyt Yhtiö pystyy kasvamaan ja vastaamaan kuluttajien muuttuviin tarpeisiin entistä paremmin. Yhdistynyt Yhtiö tarjoaa täyden tuotevalikoiman ja palvelun sekä anniskelu- että vähittäismyyntiasiakkaille. Tämän lisäksi laaja jakeluverkosto monitahoisilla pohjoismaisilla markkinoilla ja tehostettu myyntiosaaminen tekevät Yhdistyneestä Yhtiöstä entistä houkuttelevamman kumppanin.

Yhdistymisen myötä Yhdistynyt Yhtiö voi tähdätä kasvuun ja entistä vahvempiin tuotelanseerauksiin sekä Pohjoismaissa että niiden ulkopuolella. Yhdistyneen Yhtiön houkuttelevalla brändivalikoimalla on merkittävää vientipotentiaalia. Vahvan yhdistetyn kassavirran myötä Yhdistynyt Yhtiö tulee olemaan kilpailukykyinen pohjoiseurooppalainen toimija, jolla on mahdollisuus tavoitella lisäkasvua myös kohdennettujen yritysostojen kautta.

Sulautuminen kasvattaa merkittävästi skaalaa tehostaen odotettavasti koko arvoketjua. Tämä mahdollistaa sen, että Yhdistynyt Yhtiö voi pyrkiä parantamaan kustannusasemaansa ja tehokkuuttaan pitkällä aikavälillä. Yhdistymisen myötä sisäiset volyymit kasvavat ja muodostavat entistä kilpailukykyisemmät Industrial- ja Logistics-liiketoimintayksiköt. Yhdistyminen tähtää noin 8–10 miljoonan euron vuosittaisiin nettokäyttökatesynergioihin. Kustannussynergioita on tunnistettu hankinnassa, valmistuksessa, logistiikassa ja myynti-, yleis- ja hallintokuluissa. Liikevaihtosynergioihin tähdätään kotimarkkinoilla ja niiden ulkopuolella. Yhtiöt odottavat, että suurin osa synergioista saavutetaan noin kahden vuoden kuluessa sulautumisen toteuttamisesta. Yhdistymisen odotetaan myös luovan pitkäaikaisia hyötyjä, jotka toteutuvat vielä tämän ajanjaksonkin jälkeen.

Sulautumisen syiden ja yksityiskohtaisempien tietojen osalta viitataan Sulautumista koskevaan julkistamistiedotteeseen.

3. EHDOTUS SULAUTUVAN YHTIÖN JA VASTAANOTTAVAN YHTIÖN YHTIÖKOKOUKSILLE

Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön hallitukset ehdottavat asianomaisten yhtiöiden ylimääräisille yhtiökokouksille, että tämän Sulautumissuunnitelman mukainen Sulautuminen hyväksytään.

Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön Sulautumisesta päättävien ylimääräiset yhtiökokoukset odotetaan pidettävän marraskuussa 2020 samana päivänä.

4. MUUTOKSET VASTAANOTTAVAN YHTIÖN YHTIÖJÄRJESTYKSEEN

Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön nykyiset yhtiöjärjestykset ovat tämän Sulautumissuunnitelman Liitteinä 1A ja 1B, tässä järjestyksessä.

Osana Sulautumista ja sen yhteydessä Vastaanottavan Yhtiön ylimääräisessä yhtiökokouksessa tehtäviä päätöksiä, sekä Sulautumisen täytäntöönpanon myötä voimaan astuen, Yhdistyneen Yhtiön yhtiöjärjestys tullaan muuttamaan Liitteen 1C mukaiseen muotoon.

5. HALLITUS JA PALKKIOT

Yhdistyneen Yhtiön ehdotetun yhtiöjärjestyksen mukaan Yhdistyneen Yhtiön hallituksessa on vähintään kolme (3) ja enintään kahdeksan (8) jäsentä. Yhdistyneen Yhtiön hallituksen jäsenten määrä vahvistetaan ja hallituksen jäsenet valitaan Vastaanottavan Yhtiön Sulautumisesta päättävässä ylimääräisessä yhtiökokouksessa. Sekä hallituksen jäsenten määrän vahvistamista koskeva päätös että hallituksen jäsenten valintaa koskeva päätös ovat mahdollisia Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröimiselle Suomen Kaupparekisteriin. Kyseisten hallituksen jäsenten toimikausi alkaa Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröimispäivänä Suomen Kaupparekisteriin ("**Täytäntöönpanopäivä**") ja päättyy Yhdistyneen Yhtiön varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä vuonna 2022. Osana Sulautumisen hyväksymistä Vastaanottavan Yhtiön hallitus ehdottaa ylimääräiselle yhtiökokoukselle väliaikaista muutosta yhtiöjärjestykseen, jolla mahdollistetaan näiden Yhdistyneen Yhtiön hallituksen jäsenten toimikauden päättymisen Yhdistyneen Yhtiön varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä vuonna 2022.

Konsultoituaan Sulautuvan Yhtiön nimitysvaliokuntaa Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa Vastaanottavan Yhtiön Sulautumisesta päättävälle ylimääräiselle yhtiökokoukselle, että Yhdistyneen Yhtiön hallitus koostuu kahdeksasta (8) osakkeenomistajien valitsemasta jäsenestä, ja että Michael Holm Johansen, Arcuksen hallituksen nykyinen jäsen, valitaan ehdollisesti Yhdistyneen Yhtiön hallituksen puheenjohtajaksi, että Sanna Suvanto-Harsaa, Altian hallituksen nykyinen jäsen, valitaan ehdollisesti Yhdistyneen Yhtiön hallituksen varapuheenjohtajaksi, että Jyrki Mäki-Kala ja Torsten Steenholt, joista kukin on Vastaanottavan Yhtiön hallituksen nykyinen jäsen, valitaan ehdollisesti jatkamaan Yhdistyneen Yhtiön hallituksessa, että Kirsten Ægidius, Ingeborg Flønes ja Nils Selte, joista kukin on Sulautuvan Yhtiön hallituksen nykyinen jäsen, valitaan kaikki ehdollisesti Yhdistyneen Yhtiön uusiksi hallituksen jäseniksi, ja että Sinikka Mustakari valitaan ehdollisesti Yhdistyneen Yhtiön uudeksi hallituksen jäseneksi kaikki toimikaudelle, joka alkaa Täytäntöönpanopäivänä ja päättyy Yhdistyneen Yhtiön varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä vuonna 2022.

Lisäksi Sulautuva Yhtiö ja Vastaanottava Yhtiö noudattavat henkilöstön edustamisen järjestämistä koskevia sääntöjä lakisääteisen rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä kohdassa 12 kuvatus mukaisesti, jotka saattavat sisältää järjestelyjä koskien henkilöstön edustajia Yhdistyneen Yhtiön hallituksessa.

Konsultoituaan Sulautuvan Yhtiön nimitysvaliokuntaa Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa Vastaanottavan Yhtiön Sulautumisesta päättävälle ylimääräiselle yhtiökokoukselle, että ehdollisesti valituille Yhdistyneen Yhtiön hallituksen jäsenille maksettaisiin palkkioita Altian varsinaisen yhtiökokouksen 4.6.2020

päätöksiä vastaavasti. Yhdistyneen Yhtiön hallitukseen ehdollisesti valittujen uusien jäsenten vuosipalkkiot maksetaan suhteutettuna heidän toimikautensa pituuteen. Hallitus päättää työntekijöiden henkilöstön edustajiksi mahdollisesti nimitettävien hallituksen jäsenten palkitsemisesta erikseen, mutta se ei missään tilanteessa ylitä palkkiota, joka maksetaan muille hallituksen jäsenille. Niiden Vastaanottavan Yhtiön hallituksen jäsenten, joita ei valita ehdollisesti jatkamaan Yhdistyneen Yhtiön hallituksessa Täytäntöönpanopäivänä alkavalle toimikaudelle, toimikaudet päättyvät Täytäntöönpanopäivänä.

Sulautuvan Yhtiön hallituksen jäsenten toimikaudet päättyvät Täytäntöönpanopäivänä.

Konsultoituaan Sulautuvan Yhtiön nimitysvaliokuntaa Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikunta voi muuttaa edellä mainittuja Yhdistyneen Yhtiön hallituksen jäsenten valintaa koskevia ehdotuksia, mikäli yksi tai useampi edellä mainituista henkilöistä ei olisi käytettävissä valintaan hallituksen jäseneksi Vastaanottavan Yhtiön Sulautumisesta päättävässä ylimääräisessä yhtiökokouksessa.

Konsultoituaan Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikuntaa ja Sulautuvan Yhtiön nimitysvaliokuntaa Vastaanottavan Yhtiön hallitus voi Sulautumisesta päättävän Vastaanottavan Yhtiön ylimääräisen yhtiökokouksen jälkeen tarvittaessa kutsua koolle yhtiökokouksen päättämään Yhdistyneen Yhtiön hallituksen täydentämisestä tai sen kokoonpanon tai palkkioiden muuttamisesta ennen Täytäntöönpanopäivää, mikäli Yhdistyneen Yhtiön hallitukseen ehdollisesti valittu henkilö kuolee tai eroaa, taikka jos jonkun muun syyn vuoksi hänet täytyy korvata toisella henkilöllä tai jos palkkiota olisi muutettava jostain muusta syystä.

Osana Sulautumisen hyväksymistä Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa ylimääräiselle yhtiökokoukselle väliaikaista poikkeamista Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikunnan työjärjestyksestä siten, että jos Täytäntöönpanopäivä on myöhemmin kuin 1.6.2021, Yhdistyneen Yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsenet määritetään Täytäntöönpanopäivän jälkeisenä kymmenentenä työpäivänä Yhdistyneen Yhtiön kolmen (3) suurimman osakkeenomistajan perusteella.

6. OSAKKEIDEN VAIHTOSUHDE

Sulautuminen perustuu Altian ja Arcuksen suhteellisia arvoja heijastavaan vaihtosuhteeseen 53,5 : 46,5 ("**Vaihtosuhde**"), jonka lisäksi Altian osakkeenomistajille maksetaan yhteensä enintään 0,40 euron osakekohtainen ylimääräinen osinko (vastaten noin 14 456 194 miljoonaa euroa) ennen Sulautumisen toteuttamista (ylimääräinen osinko maksetaan Altian varsinaisen yhtiökokouksen 4.6.2020 valtuuttaman 0,21 euron osakekohtaisen osingon lisäksi (vastaten noin 7 589 501,85 miljoonaa euroa), joka voidaan maksaa ennen vuoden 2020 loppua).

Vaihtosuhde on määritelty Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön arvioitujen suhteellisten arvostusten perusteella soveltaen yleisesti käytettyjä arvostusmenetelmiä, sisältäen Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden markkinaehtoiset arvostukset ja kannattavuustekijät.

Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön suhteellisten arvonmääritysten perusteella, jota tukevat Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön hallitusten taloudellisilta neuvonantajiltaan saamat fairness opinion -lausunnot, Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön hallitukset ovat kumpikin erikseen todenneet, että arvonmääritykset ja Vaihtosuhte ovat kohtuullisia ja että Sulautuminen ja Sulautumisvastike ovat sekä Sulautuvan Yhtiön että Vastaanottavan Yhtiön kunkin parhaan edun mukaisia ja kummankin yhtiön osakkeenomistajien parhaan edun mukaisia.

7. SULAUTUMISVASTIKE

7.1 Sulautumisvastike

Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena 0,4618 Yhdistyneen Yhtiön uutta osaketta ("**Vastikeosakkeet**") jokaista omistamaansa Sulautuvan Yhtiön osaketta kohden arvo-osuustilikohtaisesti ("**Sulautumisvastike**"). Vastikeosakkeet annetaan Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajille suhteessa heidän osakeomistuksiinsa Sulautuvassa Yhtiössä Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä määrättävänä täsmäytyspäivänä.

Sulautuvan Yhtiön itsensä tai Vastaanottavan Yhtiön omistamat Sulautuvan Yhtiön osakkeet eivät oikeuta Vastikeosakkeisiin.

Tämän Sulautumissuunnitelman päivämääränä Sulautuvalla Yhtiöllä on 68 023 255 liikkeeseen laskettua ja ulkona olevaa osaketta, sisältäen Sulautuvan Yhtiön 6 948 omaa osaketta. Tämän Sulautumissuunnitelman päivämäärän tilanteen ja sovitun Vaihtosuhteen perusteella Sulautumisvastikkeena annettavien Vastaanottavan Yhtiön osakkeiden kokonaismäärä olisi siten 31 409 930 osaketta.

Vastaanottavassa Yhtiössä on vain yksi osakesarja, ja Vastaanottavan Yhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa.

Jos Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajan Sulautumisvastikkeena saamien osakkeiden lukumäärä kutakin arvo-osuustiliä kohden on murtoluku, murto-osat pyöristetään alaspäin lähimpään kokonaiseen osakkeeseen, jotta voidaan määrittää kyseisen osakkeenomistajan saama Vastikeosakkeiden lukumäärä. Murto-osaisten oikeudet Yhdistyneen Yhtiön uusiin osakkeisiin yhdistetään ja myydään julkisessa kaupankäynnissä Helsingin Pörssissä tai Oslo Børsissä, ja myyntitulot jaetaan tällaisten murto-osaisten oikeuksien omistusten mukaisessa suhteessa niille Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajille, joilla on oikeus saada tällaisia murto-osaisten oikeuksia. Vastaanottava Yhtiö vastaa murto-osaisten oikeuksien myymisestä ja jakamisesta aiheutuvista kuluista.

Mahdollisten murto-osaisten oikeuksien myymisestä saatavaa myyntituloa lukuun ottamatta Sulautumisen yhteydessä ei makseta muuta käteisvastiketta.

7.2 Sulautumisvastikkeen jakautuminen

Sulautumisvastikkeen jakautuminen perustuu osakkeenomistukseen Sulautuvassa Yhtiössä Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä määrättävänä täsmäytyspäivänä.

Lopullinen Sulautumisvastikkeena annettavien Yhdistyneen Yhtiön osakkeiden kokonaislukumäärä määritellään Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajien hallussaan pitämien Sulautuvan Yhtiön osakkeiden perusteella, pois lukien Sulautuvan Yhtiön itsensä tai Vastaanottavan Yhtiön hallussaan pitämien osakkeiden osalta, Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä määrättävänä täsmäytyspäivänä. Tällaisten Sulautumisvastikkeena annettavien osakkeiden kokonaislukumäärä pyöristetään alaspäin lähimpään kokonaiseen osakkeeseen.

Muun ohella mikä tahansa muutos Sulautuvan Yhtiön liikkeeseen laskettujen ja ulkona olevien osakkeiden tai hallussaan pitämien omien osakkeiden määrässä, joka aiheutuu esimerkiksi siitä, että Sulautuva Yhtiö luovuttaa hallussaan pitämiään omia osakkeita olemassa olevien osakepohjaisten kannustinohjelmien mukaisesti ennen Täytäntöönpanopäivää, voi vaikuttaa lopulliseen Sulautumisvastikkeena annettavien osakkeiden kokonaislukumäärään.

7.3 Muu vastike

Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajille ei anneta muuta vastiketta edellä kohdassa 7 mainitun Sulautumisvastikkeen ja murto-osaisten oikeuksien myynnistä saatavien tuottojen lisäksi.

7.4 Optio-oikeudet ja muut Sulautuvan Yhtiön osakkeisiin oikeuttavat erityiset oikeudet

Sulautuva Yhtiö on antanut ylemmälle johdolle tiettyjä optio-oikeuksia (2018 optio-oikeudet, 2019 optio-oikeudet, 2020 optio-oikeudet) ("**Optio-ohjelmat**"). Tämän Sulautumissuunnitelman päivämääränä on olemassa 2018 optio-oikeuksia 1 062 091 kappaletta, 2019 optio-oikeuksia 2 033 802 kappaletta ja 2020 optio-oikeuksia 2 508 879 kappaletta, joiden ansaintajaksot päättyisivät vastaavasti huhtikuussa 2021, huhtikuussa 2022 ja huhtikuussa 2023. Optio-oikeuksissa on avaintunnuslukuihin perustuvat ansaintaehdot, joiden on kokonaan tai osin täytyttävä, jotta optiot toteutuvat. Arcuksen hallitus on Sulautumisen johdosta päättänyt päättää Optio-ohjelmat Sulautumisen täytäntöönpanosta lukien ja sopinut optionhaltijoiden kanssa, että he saavat käteiskorvauksen Sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen. Perustuen oikaisumekanismiin, jota sovelletaan sulautumisiin, joissa Arcus ei ole jäljellejäävä yhtiö, olemassa olevien optio-oikeuksien määrää on vähennetty siten, että tämän Sulautumissuunnitelman päivämääränä 2018 optio-oikeuksia on nolla kappaletta, 2019 optio-oikeuksia on 476 437 kappaletta ja 2020 optio-oikeuksia on 339 163 kappaletta ("**Optiot**"). Kaikki Optiot raukeavat Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä ja optionhaltijat saavat korvauksena 4,49 norjan kruunua jokaista 2018 optio-oikeutta kohden, 8,71 norjan kruunua jokaista 2019 optio-oikeutta kohden ja 11,06 norjan kruunua jokaista 2020 optio-oikeutta kohden. Optionhaltijoille maksettavan korvauksen kokonaissumma on 7 900 921 norjan kruunua.

8. SULAUTUMISVASTIKKEEN ANTAMINEN

Sulautumisvastike annetaan Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajille Täytäntöönpanopäivänä tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Vastikeosakkeet voidaan antaa suoraan omistettujen Yhdistyneen Yhtiön osakkeina Euroclear Finland Oy:n ylläpitämässä arvo-osuusjärjestelmässä, Norjan Verdipapirsentralenissa (VPS) rekisteröityinä osaketalletustodistuksina tai osaketalletusetuuksina taikka vastaavin järjestelyin. Osapuolet pyrkivät listaamaan Yhdistyneen Yhtiön Oslo Børsiin, ja siinä tapauksessa Yhdistynyt Yhtiö järjestää oletusarvoisesti Sulautuvan Yhtiön nykyisten osakkeenomistajien osakkeiden hallussapidon ja kaupankäynnin talletustodistusten tai osakkeita edustavien oikeuksien VPS-rekisteröinnillä tai vastaavilla järjestelyillä tai mikäli mahdollista, Yhdistyneen Yhtiön osakkeiden suoralla VPS-rekisteröinnillä. Siinä tapauksessa, että Yhdistyneen Yhtiön osakkeita, talletustodistuksia tai osakkeita edustavia oikeuksia ei listata Oslo Børsiin, Yhdistyneen Yhtiön tulee järjestää niiden Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajien osakeomistusten siirtomahdollisuus, jotka haluavat kolmen (3) kuukauden sisällä Täytäntöönpanopäivästä siirtää osakkeiden hallussapidon Euroclear Finland Oy:lle joko hallintarekisterirakenteella tai muulla sen hetkisellem osakkeenomistajapohjalle yleisesti sopivalla rakenteella, sekä kattamaan näiden siirtojen kustannukset.

Vastikeosakkeet tuottavat Suomen Kaupparekisteriin rekisteröimispäivästä alkaen täydet osakkeenomistajan oikeudet, mukaan lukien oikeuden osinkoon.

9. OPTIO-OIKEUDET JA MUUT OSAKKEISIIN OIKEUTTAVAT ERITYISET OIKEUDET

Sulautuvan Yhtiön osakkeenomistajilla ei ole mitään Norjan Julkisen Osakeyhtiölain pykälän 13-26 (2) nr. 7 mukaisia erityisiä oikeuksia tai muita erityisiä oikeuksia Sulautuvassa Yhtiössä. Sulautuvassa Yhtiössä ei ole Norjan Julkisen Osakeyhtiölain pykälien 11-1, 11-10 ja 11-12 (rahoitusvälineet) mukaisia oikeuksia tai muita erityisiä oikeuksia, lukuun ottamatta yllä kohdassa 7.4 kuvattuja tiettyjä avaintyöntekijöille annettuja osakkeisiin oikeuttavia optioita.

10. YHDISTYNEEN YHTIÖN OSAKEPÄÄOMA

Yhdistyneen Yhtiön osakepääomaa korotetaan 1 019 621,64 eurolla Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröinnin yhteydessä kohdassa 11 kuvatus kirjjanpitokäsittelyn mukaisesti.

11. SELVITYS SULAUTUVAN YHTIÖN VAROISTA, VELOISTA JA OMASTA PÄÄOMASTA SEKÄ NIIDEN ARVOSTAMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA, SULAUTUMISEN VAIKUTUKSISTA VASTAANOTTAVAN YHTIÖN TASEESEEN JA SULAUTUMISEEN SOVELLETTAVASTA KIRJANPIDOLLISESTA MENETELMÄSTÄ

Sulautumisessa kaikki (mukaan lukien tunnetut, tuntemattomat ja ehdolliset) Sulautuvan Yhtiön varat, velat, vastuut sekä sopimukset ja sitoumukset ja niihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet sekä niiden sijaan tulleet erät siirtyvät Vastaanottavalle Yhtiölle suoraan lain nojalla.

Vastaanottava Yhtiö on saanut riittävät rahoitussitoumukset tunnetulta lainanantajalta Sulautumisen yhteydessä. Osapuolten tulee ennen Sulautumisen täytäntöönpanoa yhdessä sopia toteutettavista toimenpiteistä koskien Osapuolten olemassa olevia rahoitusjärjestelyjä, koskien muun muassa Vastaanottavalle Yhtiölle siirtyviä ja jatkuvia rahoitusjärjestelyjä sekä uudelleenrahoitettavia ja/tai takaisinmaksettavia ja purettavia rahoitusjärjestelyjä.

Sulautuminen on tarkoitus toteuttaa kirjanpidossa hankintamenetelmällä kirjanpitoarvoin. Sulautuvan Yhtiön lopputilityksen mukaiset varat ja velat kirjataan kirjanpitoarvoin Vastaanottavan Yhtiön taseen varoihin ja velkoihin kirjanpitolain (1336/1997, muutoksineen) ja -asetuksen (1339/1997, muutoksineen) mukaisesti, lukuun ottamatta erä, jotka koskevat Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön välisiä saamia tai velkoja, jotka kuittaantuvat Sulautumisessa.

Vastaanottavan Yhtiön oma pääoma muodostuu Sulautumisessa hankintamenetelmää soveltamalla siten, että Sulautuvan Yhtiön nettovarojen kirjanpitoarvoa vastaava määrä kirjataan Vastaanottavan Yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, lukuun ottamatta kappaleessa 10 kuvattua osakepääoman korotusta.

Kuvaus Sulautuvan Yhtiön varoista, veloista ja omasta pääomasta ja havainnollistava alustava Vastaanottavan Yhtiön Sulautumisen jälkeinen tase on liitetty tämän Sulautumissuunnitelman Liitteeksi 2.

Sulautumisen lopulliset vaikutukset Vastaanottavan Yhtiön taseeseen määräytyvät Sulautumisen Täytäntöönpanopäivän mukaisen tilanteen ja Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien lakien ja säännösten mukaisesti ("**Suomalaiset Kirjanpitoperiaatteet**").

12. TYÖNTEKIJÖIDEN OSALLISTUMINEN SULAUTUMISPROSESSIIN JA SULAUTUMISEN TODENNÄKÖISET VAIKUTUKSET TYÖSUHTEISIIN

Sulautuvan Yhtiön työntekijät siirtyvät Vastaanottavaan Yhtiöön Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä lain nojalla niin sanottuina vanhoina työntekijöinä. Vastaanottava Yhtiö ottaa vastattavakseen siirtyvän henkilöstön Täytäntöönpanopäivänä voimassa olevista työ- ja palvelusuhteista sekä niihin liittyvistä etuuksista johtuvista velvoitteista.

Sulautuminen ei vaikuta suoraan Sulautuvan Yhtiön tytäryhtiöiden tai osakkuusyhtiöiden työntekijöihin, koska heidän työsuhteensa nykyiseen työnantajaan säilyvät eivätkä siirry uudelle työnantajalle. Sulautuvan Yhtiön toimitusjohtajan tehtävä päättyy viimeistään Sulautumisen täytäntöönpanon hetkellä. Muutoin minkään Sulautuvan yhtiön, Vastaanottavan Yhtiön taikka niiden tytäryhtiöiden tai osakkuusyhtiöiden työntekijöiden, työ- tai palvelussopimukset eivät pääty transaktion takia.

Kaikkia tiedottamis- tai neuvontavelvollisuuksia, siltä osin kuin näitä edellytetään voimassa olevien lakien, asetusten ja työehtosopimusten mukaan, sisältäen mutta ei rajoittuen lakiin yhteistoiminnasta yrityksissä (334/2007) ja Norjan työsuhteisiin sovellettavan lain 17.6.2005 No. 62, 16 lukuun, jotka implementoivat neuvoston direktiivin 2001/23/EY, annettu 12. päivänä maaliskuuta 2001, tulee noudattaa. Kummankin Osapuolen tulee noudattaa kaikkia lakisääteisiä vaatimuksia liittyen henkilöstön siirtymiseen ja yhdessä koordinoita toisen Osapuolen kanssa tähän liittyen toteutettavista toimenpiteistä.

Tämän Sulautumissuunnitelman allekirjoittamisen päivämääränä Vastaanottavan Yhtiön hallituksessa ei ole henkilöstön edustajia, kun taas Sulautuvan Yhtiön hallituksessa on kolme (3) henkilöstön edustajaa perustuen Sulautuvan Yhtiön norjalaisista tytäryhtiöistä muodostuvaan ryhmäjärjestelyyn sekä sovellettavan lain, sopimuksen ja aiemman norjalaisen teollisen tasa-arvolautakunnan päätöksen mukaisesti. Sulautuva Yhtiö ja Vastaanottava Yhtiö noudattavat henkilöstön edustuksen järjestämistä koskevia sääntöjä lakisääteisen rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä, jotka saattavat sisältää järjestelyjä koskien henkilöstön edustajia Yhdistyneen Yhtiön hallituksessa.

Koska Yhdistyneen Yhtiön kotipaikka on Suomi, siihen soveltuu Suomen henkilöstön edustamisoikeuksia koskeva sääntely. Lain henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa (725/1990) ja siinä viitatus lain henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä ja eurooppaosuuskunnassa (758/2004), joilla implementoitiin Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/56/EY, annettu 26. päivänä lokakuuta 2005, mukaisia määräyksiä sovelletaan ja ne asettavat määräykset henkilöstön osallistumisen järjestämiselle liittyen lakisääteiseen rajat ylittävään sulautumiseen. Edellä mainittujen lakien mukaisesti, elleivät Osapuolet tee yhteistä päätöstä henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa annetun lain 9b §:n mukaisten niin sanottujen standardisääntöjen ja asiaankuuluvien henkilöstöedustuksesta eurooppayhtiössä ja eurooppaosuuskunnassa annetun lain pykälien noudattamisesta, Osapuolet aloittavat neuvottelut henkilöstöä edustavan erityisen neuvotteluryhmän kanssa koskien henkilöstön edustuksen järjestämistä Yhdistyneessä Yhtiössä.

Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden tytäryhtiöiden hallituksissa työntekijöiden edustus säilyy tai järjestetään soveltuvien lakien ja säännösten mukaisesti kullakin lainkäyttöalueella.

Mikäli tulevaisuudessa harkitaan työvoiman vähennyksiä tai muita toimia, niistä tullaan järjestämään erillisiä keskusteluja ja/tai työntekijöiden kuulemisia Yhdistyneen Yhtiön työntekijöiden ja/tai heidän edustajiensa kanssa soveltuvien lakien, säännösten ja työehtosopimusten mukaisesti kullakin lainkäyttöalueella.

13. MUUT KUIN TAVANOMAISEEN LIIKETOIMINTAAN KUULUVAT ASIAT

Tämän Sulautumissuunnitelman päivämäärästä alkaen Sulautumisen toteuttamiseen asti kumpikin Osapuoli jatkaa toimintaansa tavanomaisesti ja tavalla, joka on yhtenevä kyseisen Osapuolen aiempaan toimintaan nähden, elleivät Osapuolet nimenomaisesti toisin sovi Yhdistymissopimuksen määräysten mukaisesti.

Vastaanottavan Yhtiön hallitus ehdottaa Vastaanottavan Yhtiön Sulautumisesta päättävälle ylimääräiselle yhtiökokoukselle, että Vastaanottavan Yhtiön hallitus valtuutetaan päättämään yhteensä enintään 0,40 euron osakekohtaisen ylimääräisen osingon maksamisesta Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajille ennen Täytäntöönpanopäivää, Vastaanottavan Yhtiön varsinaisen yhtiökokouksen 4.6.2020 valtuuttaman yhteensä enintään 0,21 euron osakekohtaisen, ennen vuoden 2020 loppua maksettavan osingon lisäksi (yhteensä enintään 0,61 euroa osakkeelta, joka vastaa noin 22 045 695,85 euroa, "**Täytäntöönpanoa Edeltävä Osinko**").

Sulautuvan Yhtiön hallituksen tarkoituksena on ehdottaa Sulautuvan Yhtiön ylimääräiselle yhtiökokoukselle muutosta Sulautuvan Yhtiön yhtiörakenteeseen ennen Sulautumisen täytäntöönpanoa perustamalla uuden holdingyhtiön, Arcus Holding AS:n, Arcus-konsernin toimintoja varten. Uudelleenjärjestely on tarkoitus toteuttaa Arcuksen jakautumisella, jossa käytännössä kaikki Arcuksen varat, oikeudet ja velat siirtyvät uudelle holdingyhtiölle, Arcus NewCo AS:lle, ja Arcus NewCo AS sulautuu rinnakkaisella kolmikantasulautumisella Arcus Holding AS:ään, johtaen siihen, että Arcus Holding AS omistaa käytännössä kaikki Arcuksen nykyiset varat, oikeudet ja velat ("**Uudelleenjärjestely**"). Mahdollistaakseen Uudelleenjärjestelyyn sisältyvän jakautumisen Arcus tulee ehdottamaan osakkeidensa nimellisarvon korottamista 0,02 norjan kruunusta 5,00 norjan kruunuun rahastonannilla ("**Rahastoanti**"). Uudelleenjärjestelyn ja Sulautumisen täytäntöönpanon myötä Arcus Holding AS tulee olemaan Yhdistyneen Yhtiön kokonaan omistama tytäryhtiö, joka toimii yhdistyneen konsernin holdingyhtiönä entisen Arcuksen toiminnoille.

Muutoin kuin liittyen Sulautuvan Yhtiön Uudelleenjärjestelyyn ja Rahastoantiin, olemassa oleviin Sulautuvan Yhtiön avaintyöntekijöille suunnattuihin optiopohjaisiin kannustinjärjestelmiin, Sulautuvan Yhtiön vuosittaisiin työntekijöille suunnattuihin osakesäästöohjelmiin, Vastaanottavan Yhtiön osakepohjaiseen kannustinjärjestelmään ja Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajilleen maksamaan Täytäntöönpanoa Edeltävään Osinkoon, Sulautuva Yhtiö ja Vastaanottava Yhtiö eivät saa Sulautumisprosessin aikana päättää mistään asiasta (riippumatta siitä, ovatko kyseiset asiat tavanomaisia vai epätavanomaisia), joka vaikuttaisi kyseisen yhtiön omaan pääomaan tai ulkona olevien osakkeiden lukumäärään, mukaan lukien mutta ei rajoittuen osakeanneista ja -lunastuksista, omien osakkeiden hankkimisesta tai luovuttamisesta, osingon jakamisesta, osakepääoman muuttamisesta sekä muista vastaavista toimista, taikka ryhtyä tai sitoutua tällaisiin toimiin, elleivät Osapuolet nimenomaisesti toisin sovi.

14. PÄÄOMALAINAT

Sulautuva Yhtiö tai Vastaanottava Yhtiö eivät kumpikaan ole laskeneet liikkeeseen Osakeyhtiölain 12 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja pääomalainoja.

15. OSAKEOMISTUKSET SULAUTUVAN YHTIÖN JA VASTAANOTTAVAN YHTIÖN VÄLILLÄ

Tämän Sulautumissuunnitelman päivämääränä Sulautuva Yhtiö tai sen tytäryhtiöt eivät omista, ja Sulautuva Yhtiö sitoutuu olemaan hankkimatta, ja huolehtimaan siitä, että sen tytäryhtiöt eivät hanki, Vastaanottavan Yhtiön osakkeita, ja Vastaanottava Yhtiö ei omista ja sitoutuu olemaan hankkimatta, ja huolehtimaan siitä, että sen tytäryhtiöt eivät hanki, Sulautuvan Yhtiön osakkeita, elleivät Osapuolet nimenomaisesti kirjallisesti toisin sovi.

Tämän Sulautumissuunnitelman päivämääränä Sulautuvalla Yhtiöllä on hallussaan 6 948 omaa osaketta. Kummallakaan Sulautumiseen Osallistuvista Yhtiöistä ei ole emoyhtiötä.

16. YRITYSKIINNITYKSET

Tämän Sulautumissuunnitelman päivämääränä Sulautuvan Yhtiön tai Vastaanottavan Yhtiön omaisuuteen ei kohdistu yritysikiinnityslain (634/1984, muutoksineen) mukaisia yritysikiinnityksiä.

17. ERITYISET EDUT JA OIKEUDET SULAUTUMISEN YHTEYDESSÄ

Alla esitettyä lukuun ottamatta Sulautumisen yhteydessä ei anneta Osakeyhtiölaissa tai Norjan Julkisessa Osakeyhtiölaissa tarkoitettuja erityisiä etuja tai oikeuksia Sulautuvan Yhtiön tai Vastaanottavan Yhtiön hallituksen jäsenille, toimitusjohtajille tai tilintarkastajille eikä tästä Sulautumissuunnitelmasta Sulautuvalle Yhtiölle ja Vastaanottavalle Yhtiölle riippumattoman asiantuntijan lausunnon antaville tilintarkastajille.

Vastaanottavan Yhtiön toimitusjohtaja on oikeutettu transaktiobonukseen, joka on enintään 70 %:a hänen vuotuisesta peruspalkastaan sekä sitouttamisbonukseen, joka on enintään 70 %:a hänen vuotuisesta peruspalkastaan.

Sulautuvan Yhtiön toimitusjohtaja on oikeutettu transaktiobonukseen, joka vastaa hänen 8,5 kuukauden kiinteää peruspalkkaansa sekä ylimääräiseen transaktiobonukseen, joka vastaa hänen 6 kuukauden kiinteää peruspalkkaansa, kun Sulautuminen on pantu täytäntöön onnistuneesti. Jälkimmäistä summaa vähennetään asteittain siinä tapauksessa, että toimitusjohtaja irtisanoutuu ennen Sulautumisen täytäntöönpanoa.

Tästä Sulautumissuunnitelmasta lausunnon antavien tilintarkastajien palkkio ehdotetaan maksettavaksi sekä Vastaanottavan Yhtiön että Sulautuvan Yhtiön asianosaisten hallitusten hyväksymän laskun mukaisesti.

18. SULAUTUMISEN TÄYTÄNTÖÖNPANON REKISTERÖINTI JA REKISTERÖINNIN EHDOT

Edellyttäen, että kummatkin asianomaiset ylimääräiset yhtiökokoukset hyväksyvät vaaditut päätökset, kumpikin Osapuoli, mukaan lukien Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden hallitukset, sitoutuvat siihen, että Sulautumisen toteuttamiseksi vaadittavat päätökset tehdään ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään. Erityisesti Osapuolten tulee viivytyksettä Sulautumissuunnitelman allekirjoituksen jälkeen:

- (a) varmistaa Sulautumissuunnitelman ilmoittaminen rekisteröitäväksi Norjan Yritysrekisteriin Norjan Julkisen Osakeyhtiölain pykälän 13-25 (2) nr. 5, viit. pykälän 13-13 ja Suomen Kaupparekisteriin Osakeyhtiölain 16 luvun 24 §:n mukaisesti;
- (b) asettaa Sulautumissuunnitelma nähtäville kummankin Osapuolen osakkeenomistajille Osakeyhtiölain ja Norjan Julkisen Osakeyhtiölain mukaisesti; ja
- (c) kutsua koolle Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden ylimääräiset yhtiökokoukset Sulautumissuunnitelman mukaisten Sulautumisen edellyttämien hyväksyntöjen hankkimiseksi.

Sulautuminen pannaan täytäntöön tämän Sulautumissuunnitelman kohdassa 22 asetettujen ehtojen mukaisesti, kun Sulautuminen on rekisteröity Suomen Kaupparekisteriin Osakeyhtiölain 16 luvun 25 §:n mukaisesti, jolloin Sulautumisen oikeudelliset vaikutukset tulevat voimaan Osakeyhtiölain 16 luvun 27 §:n ensimmäisen momentin mukaisesti. Suunniteltu Täytäntöönpanopäivä, eli Sulautumisen täytäntöönpanon suunniteltu rekisteröintiajankohta, on 1.4.2021 (rekisteröintihetki arviolta kello 00:01:01). Suunniteltu Täytäntöönpanopäivä ei ole sitova ja todellinen Täytäntöönpanopäivä voi olla aikaisemmin tai myöhemmin kuin edellä mainittu päivä.

Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden hallitukset ovat velvollisia toimittamaan Sulautumisen täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen Suomen Kaupparekisterille ja Norjan Yritysrekisterille viivytyksettä sen jälkeen, kun kaikki tämän Sulautumissuunnitelman kohdassa 22 asetetut Sulautumisen ehdot on täytetty tai niiden täyttämisen vaatimisesta on asianmukaisesti luovuttu, sekä esittämään pyynnön kaupparekisteriviranomaisille Sulautumisen rekisteröimiseksi.

Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden hallitukset voivat yhdessä päättää olla toteuttamatta Sulautumista, sekä ennen että jälkeen kun Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden ylimääräiset yhtiökokoukset ovat päättäneet Sulautumisesta.

Päivämääränä, jona Sulautumisen toteutuminen rekisteröidään Suomen Kaupparekisteriin, kaikkien Sulautuvan Yhtiön varojen, velkojen ja vastuiden todetaan siirtyneen Yhdistyneelle Yhtiölle, ja samanaikaisesti Sulautuva Yhtiö purkautuu. Vastaanottavan Yhtiön hallitus voi kuitenkin harkintansa mukaan päättää ylläpitää Yhdistyneen Yhtiön sivukonttoria Norjassa Arcuksen purkautumisen jälkeen.

19. KIRJANPIDOLLINEN SULAUTUMISPÄIVÄMÄÄRÄ

Sulautumisen kirjanpidollisten vaikutusten odotetaan tulevan voimaan Täytäntöönpanopäivästä alkaen ja Sulautuvan Yhtiön liiketoimia tullaan kirjanpidossa käsittelemään Yhdistyneen Yhtiön liiketoimina Täytäntöönpanopäivästä alkaen.

20. TILINPÄÄTÖKSET, JOTKA OVAT SULAUTUMISEN EHDOSTA PÄÄTTÄMISEN PERUSTEENA

Tämän Sulautumisen ehdot perustuvat Sulautuvan Yhtiön tilinpäätösasiakirjoihin per 31.12.2019, Vastaanottavan Yhtiön tilinpäätösasiakirjoihin per 31.12.2019 sekä kummankin yhtiön puolivuositarkastuksiin per 30.6.2020, jotka kaikki ovat Liitteenä 3A.

Sulautuvan Yhtiön tilinpäätökset on laadittu Norjan kirjanpitoon sovellettavan lain, 17.7.1998 No. 56 (muutoksineen) mukaisesti. Vastaanottavan Yhtiön tilinpäätökset on laadittu Suomalaisten kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti.

Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden konsernitilinpäätökset on laadittu EU:ssa hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti.

Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön konsernitilinpäätökset per 31.12.2018 ja per 31.12.2017 ovat Liitteenä 3B.

21. VASTAANOTTAVAN YHTIÖN UUSIEN OSAKKEIDEN OTTAMINEN JULKISEN KAUPANKÄYNNIN KOHTEEKSI JA SULAUTUVAN YHTIÖN OSAKKEIDEN POISTAMINEN PÖRSSILISTALTA

Vastaanottava Yhtiö hakee Vastikeosakkeina annettavien uusien osakkeiden ottamista julkisen kaupankäynnin kohteeksi Helsingin Pörssissä. Osapuolet pyrkivät varmistamaan, että Yhdistyneen Yhtiön osakkeet, talletustodistukset tai Yhdistyneen Yhtiön osakkeita edustavat oikeudet, tapauksesta riippuen, tullaan lisäksi rinnakkaislistaamaan Oslo Børsiin Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä tai niin pian kuin mahdollista sen jälkeen neljän (4) kuukauden siirtymäajaksi alkaen Oslo Børsiin tehtävän rinnakkaislistauksen ensimmäisestä päivästä, minkä jälkeen Yhdistyneen Yhtiön osakkeiden (tai talletustodistusten tai Yhdistyneen Yhtiön osakkeita edustavien oikeuksien, tapauksesta riippuen) rinnakkaislistaus Oslo Børsissä tullaan päättämään. Yhdistyneen Yhtiön hallitus on ohjeistettu toteuttamaan pörssilistalta poisto Oslo Børsiin tehtävällä erillisellä hakemuksella.

Vastaanottava Yhtiö julkaisee Sulautumiseen, Vastikeosakkeina annettavien uusien osakkeiden julkisen kaupankäynnin kohteeksi ottamiseen liittyen sekä Oslon Børsiin tehtävän rinnakkaislistaukseen liittyen sulautumisesitteen ennen Vastaanottavan Yhtiön ja Sulautuvan Yhtiön Sulautumisesta päättäviä ylimääräisiä yhtiökokouksia. Vastikeosakkeiden ottaminen kaupankäynnin kohteeksi tapahtuu ja kaupankäynti Vastikeosakkeilla alkaa Täytäntöönpanopäivänä tai mahdollisimman pian sen jälkeen.

Kaupankäynnin Sulautuvan Yhtiön osakkeilla Oslo Børsissä odotetaan päättyvän viimeistään viimeisenä Täytäntöönpanopäivää edeltävänä kaupankäyntipäivänä ja Sulautuvan Yhtiön osakkeiden odotetaan lakkaavan olemasta listattuina Oslon pörssissä viimeistään Täytäntöönpanopäivästä lähtien.

22. SULAUTUMISEN TÄYTÄNTÖÖNPANON EDELLYTYKSET

Sulautumisen täytäntöönpano on kummankin Sulautumiseen Osallistuvan Yhtiön osalta ehdollinen ainoastaan seuraavien edellytysten täyttymiselle tai, siltä osin kuin soveltuva laki sen mahdollistaa, kyseisiin edellytyksiin vetoamisesta luopumiselle:

- (a) Sulautumisen hyväksyminen Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden ylimääräisissä yhtiökokouksissa;
- (b) Täytäntöönpanoa Edeltävän Osingon hyväksyminen Vastaanottavan Yhtiön osakkeenomistajille ja tämän varojenjaon toteuttaminen;
- (c) Yhdistymissopimuksen mukaisten kilpailuviranomaisten hyväksyntöjen ja lakisääteisten hyväksyntöjen saaminen;
- (d) Vastaanottava Yhtiö on saanut kirjalliset varmistukset Helsingin Pörssiltä, että Vastikeosakkeet listataan viipymättä Sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen;
- (e) Sulautumisen yhteydessä vaadittavan rahoituksen saatavillaolo olennaisesti Täytäntöönpanon jälkeisten rahoitussopimusten mukaisesti, kuten on tarkemmin säädetty Yhdistymissopimuksessa;
- (f) Kummankaan Osapuolen minkään rahoitusjärjestelyn osalta ei ole syntynyt eräännyttämisperustetta, joka jatkuisi tai jonka voitaisiin kohtuudella odottaa tapahtuvan osana täytäntöönpanoa, jos tällaisella eräännyttämisperusteen syntymisellä voisi molempien Osapuolten hallitusten vilpittömässä mielessä tekemän arvion mukaan kohtuudella odottaa olevan haitallinen vaikutus Yhdistyneelle Yhtiölle;

- (g) Mitään olennaisen haitallista vaikutusta ei ole tapahtunut Yhdistymissopimuksen allekirjoituspäivänä ("**Allekirjoituspäivä**") tai tämän jälkeen, tai kumpikaan Sulautumiseen Osallistuvista Yhtiöistä ei ole Allekirjoituspäivänä tai tämän jälkeen saanut tietoa olennaisen haitallisesta vaikutuksesta, joka olisi tapahtunut ennen Allekirjoituspäivää ja josta se ei olisi aiemmin saanut tietoa;
- (h) Osapuolet ovat kaikilta olennaisilta osilta noudattaneet Yhdistymissopimuksen mukaisia asianomaisia ehtoja ja velvoitteita, mukaan lukien täyttäneet kaikki velvoitteensa täyttää lain edellyttämät vaatimukset Sulautumiselle ja täytäntöönpanolle Osaakeyhtiölain ja Norjan Julkisen Osaakeyhtiölain mukaan;
- (i) Yhdistymissopimus on voimassa ja tätä ei ole irtisanottu.

Kummallakin Sulautumiseen Osallistuvan Yhtiön hallituksella on oikeus oman harkintavaltansa nojalla ja ilman ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksyntää, siltä osin kuin soveltuva laki sen mahdollistaa, luopua mistä tahansa yllä määritellyistä täytäntöönpanon ehdoista Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön, kunkin erikseen, puolesta.

Lisäksi Yhdistymissopimus voidaan irtisanoa välittömin vaikutuksin ennen Sulautumisen täytäntöönpanoa vain alla olevan mukaisesti:

- (a) Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden hallitusten valtuuttaman molemminpuolisen kirjallisen suostumuksen nojalla;
- (b) Kumman tahansa Osapuolen toimesta, mikäli (a) Sulautumisen täytäntöönpanolle asetetut ehdot eivät ole täyttyneet Yhdistymissopimuksessa asetettuun määräpäivään mennessä tai (b) käy selväksi (sisältäen rajoittumatta, olennaisen haitallisen vaikutuksen, jota ei voida korjata, tapahtuminen, ilmestyminen tai ilmoittaminen toiselle Osapuolelle Allekirjoituspäivän jälkeen tai Osapuolen epäonnistuminen sitoumuksien tai velvoitteiden täyttämisessä, joka johtaa täytäntöönpanon epäonnistumiseen), että Täytäntöönpano ei voi tapahtua asetettuun määräpäivään mennessä riippumatta mistään Osapuolien toimista, siten kuitenkin, että (a) ja (b) -kohtien mukainen irtisanomisoikeus ei ole sen Osapuolen käytettävissä, jonka epäonnistuminen Yhdistymissopimuksen mukaisten sitoumuksien tai velvoitteiden täyttämisessä on johtanut siihen, että täytäntöönpano ei tapahdu määrättyyn päivään mennessä;
- (c) Kumman tahansa Osapuolen toimesta, mikäli jompikumpi tai kumpikaan Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden ylimääräisistä yhtiökokouksista ei ole käsitellyt Sulautumista koskevia vaadittavia päätöksiä neljän kuukauden sisällä Sulautumissuunnitelman rekisteröimisestä Kaupparekisteriin, tai sen jälkeen kun ylimääräisessä yhtiökokouksessa on käsitelty asiaa, näitä ei ole vaaditulla tavalla hyväksytty;
- (d) Kumman tahansa Osapuolen toimesta, mikäli jokin valtiollinen toimija (sisältäen, mutta ei rajoittuen, jokin kilpailuviranomainen) on antanut määräyksen tai toteuttanut sääntelytoimia, jotka ovat lainvoimaisia ja sitovasti estävät täytäntöönpanon toteuttamisen; ja
- (e) Sen Osapuolen toimesta, joka ei ole rikkonut tai laiminlyönyt määräyksiä, toisen Osapuolen Yhdistymissopimuksessa annetun vakuutuksen rikkomisesta tai laiminlyönnistä, mikäli tämä rikkomus tai laiminlyönti on johtanut tai tämän voitaisiin kohtuudella odottaa johtavan olennaiseen haitalliseen vaikutukseen kuten Yhdistymissopimuksessa on säädetty.

23. APUTOIMINIMET

Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä Liitteessä 4 olevat aputoiminimet rekisteröidään Yhdistyneelle Yhtiölle.

24. SELVITYS SULAUTUMISEN TODENNÄKÖISISTÄ SEURAUKSISTA

Sulautumiseen Osallistuvien Yhtiöiden hallitusten tulee valmistella selvitys sulautumisen todennäköisistä seurauksista Norjan Julkisen Osakeyhtiölain pykälän 13-27 ja Osakeyhtiölain 16 luvun 22 §:n mukaisesti.

25. KIELIVERSIOT

Sulautumissuunnitelma on laadittu ja allekirjoitettu englannin kielellä. Osapuolet laativat suomen- ja norjankieliset käännökset. Mikäli englannin-, suomen- tai norjankielisten versioiden kesken ilmenee ristiriitaisuuksia, noudatetaan englanninkielistä versiota.

26. MUUT ASIAT

Sulautumissuunnitelmasta päätettäessä yhtiökokoukset valtuuttavat Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön hallitukset tekemään yhdessä vähäisiä muutoksia Sulautumissuunnitelmaan, jos tästä ei aiheudu mitään haittaa yhtiöille, niiden velkojille, tai osakkeenomistajille, eikä se aseta niitä epäedulliseen asemaan.

Sulautumissuunnitelmaan sovelletaan ja se on laadittu, soveltuvien osin, Norjan ja Suomen lakien mukaan, pois lukien niiden lainvalintaa koskevat säännökset (liittyen Norjaan, Suomeen tai mihinkään muuhunkaan lainsäädäntöalueeseen), jotka voisivat johtaa minkään muiden kuin Norjan tai Suomen lakien soveltamiseen.

Kaikki tästä Sulautumissuunnitelmasta johtuvat Osapuolten väliset riidat, erimielisyydet tai vaatimukset ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä Suomen Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti. Välimiesoikeus on kolmijäseninen. Altiä nimeää yhden (1) välimiehen ja Arcus nimeää yhden (1) välimiehen. Jos jompikumpi Osapuoli jättää välimiehen nimeämättä, Suomen Keskuskauppakamarin välityslautakunta tekee nimityksen toisen Osapuolen vaatimuksesta. Suomen Keskuskauppakamarin välityslautakunta nimeää kolmannen välimiehen, joka toimii välimieskokoonpanon puheenjohtajana, elleivät Osapuolten nimeämät kaksi välimiestä sovi puheenjohtajaksi tulevasta välimiehestä neljäntoista (14) päivän kuluessa jälkimmäiseksi valitun välimiehen nimeämisestä. Välimiesmenettelyn paikka on Helsinki, Suomi. Välimiesmenettelyn kieli on englanti.

Tästä Sulautumissuunnitelmasta on laadittu kaksi (2) samanlaista kappaletta, yksi (1) Sulautuvalle Yhtiölle ja yksi (1) Vastaanottavalle Yhtiölle.

[Allekirjoitukset seuraavilla sivuilla]

Helsingissä 29. päivänä syyskuuta 2020

ALTIA OYJ

Altia Oyj:n hallituksen valtuuttamina

SANNA SUVANTO-HARSAAE

Nimi: Sanna Suvanto-Harsaae
Asema: Hallituksen puheenjohtaja

29. päivänä syyskuuta 2020

ARCUS ASA

MICHAEL HOLM JOHANSEN

Michael Holm Johansen
Hallituksen puheenjohtaja

LEENA MARIA SAARINEN

Leena Maria Saarinen
Hallituksen jäsen

ANN-BETH NINA JOHANNESSEN FREUCHEN

Ann-Beth Nina Johannesen Freuchen
Hallituksen jäsen

NILS KLOUMANN SELTE

Nils Kloumann Selte
Hallituksen jäsen

CARL ERIK HAGEN

Carl Erik Hagen
Hallituksen jäsen

INGEBORG FLØNES

Ingeborg Flønes
Hallituksen jäsen

KIRSTEN ÆGIDIUS

Kirsten Ægidius
Hallituksen jäsen

ERIK HAGEN

Erik Hagen
Hallituksen jäsen
(henkilöstön edustaja)

ANN THERESE ELISABETH JACOBSEN

Ann Therese Elisabeth Jacobsen
Hallituksen jäsen
(henkilöstön edustaja)

ANNE-MARIE FLÅTEN

Anne-Marie Flåtten
Hallituksen jäsen
(henkilöstön edustaja)

Sulautumissuunnitelman liitteet

Liite 1A	Nykyinen Sulautuvan Yhtiön yhtiöjärjestys.
Liite 1B	Nykyinen Vastaanottavan Yhtiön yhtiöjärjestys.
Liite 1C	Luonnos muutetusta Yhdistyneen Yhtiön yhtiöjärjestyksestä.
Liite 2	Selvitys Sulautuvan Yhtiön varoista ja veloista sekä omasta pääomasta sekä Sulautuvan Yhtiön arvonmääritys ja alustava esitys Vastaanottavan Yhtiön taseesta.
Liite 3A	Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön tilinpäätösasiakirjat per 31.12.2019 ja kummankin yhtiön puolivuositarkastukset per 30.6.2020.
Liite 3B	Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön tilinpäätösasiakirjat per 31.12.2018 ja per 31.12.2017.
Liite 4	Aputoiminimet

TÄRKEÄÄ TIETOA

Tämän dokumentin levittäminen voi olla lailla rajoitettua, ja henkilöiden, jotka saavat haltuunsa tässä tiedotteessa mainittuja asiakirjoja tai muita tietoja on hankittava tiedot näistä rajoituksista ja noudatettava niitä. Tämän tiedotteen sisältämiä tietoja ei ole tarkoitettu julkistettavaksi tai levitettäväksi, kokonaan tai osittain, suoraan tai välillisesti, Australiassa, Kanadassa, Hongkongissa, Japanissa, Etelä-Afrikassa tai näihin maihin tai millään muulla sellaisella alueella tai sellaiselle alueelle, jossa niiden julkistaminen tai levittäminen rikkoisi soveltuvia lakeja tai sääntöjä tai edellyttäisi lisädokumenttien laatimista tai rekisteröintiä tai muita toimenpiteitä Suomen lainsäädännön mukaisten vaatimusten lisäksi. Näiden rajoitusten noudattamatta jättäminen voi johtaa näiden maiden arvopaperilakien rikkomiseen. Tätä dokumenttia ei ole suunnattu eikä tarkoitettu levitettäväksi millekään henkilölle tai taholle tai käytettäväksi minkään henkilön tai tahon toimesta, jolla on kansalaisuus tai joka asuu tai oleskelee missä tahansa paikassa, osavaltiossa, maassa tai muulla alueella, jossa tällainen levittäminen, julkistaminen, saatavilla olo tai käyttäminen olisi lakien tai määräysten vastaista tai mikäli kyseisellä alueella vaaditaan rekisteröintejä tai lupia.

Altia on suomalainen yhtiö ja Arcus on norjalainen yhtiö. Transaktioon, mukaan lukien sulautumisen ja tähän liittyvien osakkeenomistajien äänestysten yhteydessä annettaviin tietoihin, sovelletaan muun maan kuin Yhdysvaltain tiedonantovelvollisuuksia ja aikataulu- ja menettelyvaatimuksia, jotka eroavat Yhdysvaltain vastaavista. Tässä dokumentissa esitettävät tai viitatu taloudelliset tiedot on laadittu IFRS-standardien mukaisesti, eivätkä ne välttämättä ole verrattavissa yhdysvaltalaisen yhtiöiden soveltamiin tai Yhdysvalloissa sovellettaviin tilinpäätösstandardeihin, tilinpäätöksiin tai taloudellisiin tietoihin.

Arcuksen yhdysvaltalaisen osakkeenomistajien oikeuksien toteuttaminen tai mahdollisten vaatimusten esittäminen Yhdysvaltain liittovaltion tai osavaltioiden arvopaperilakien nojalla voi olla vaikeaa, koska Altia ja Arcus ovat sijoittautuneet Yhdysvaltain ulkopuolelle ja kaikki tai osa niiden johtajista ja hallituksen jäsenistä asuu Yhdysvaltain ulkopuolella. Ulkomaalaisen yhtiön tai näiden lähipiiriin kuuluvien tahojen pakottaminen noudattamaan Yhdysvaltain tuomioistuinten tuomioita voi olla vaikeaa. Arcuksen yhdysvaltalaiset osakkeenomistajat eivät välttämättä voi haastaa Altiaa tai Arcusta tai näiden johtajia ja hallituksen jäseniä oikeuteen Yhdysvaltain lakien, mukaan lukien liittovaltion arvopaperilakien, rikkomisesta muussa kuin yhdysvaltalaisessa tuomioistuimessa tai ainakin tällaisten haasteiden todistaminen voi olla vaikeaa. Lisäksi voi olla vaikeaa pakottaa Altiaa, Arcusta tai näiden lähipiiriin kuuluvia tahoja hyväksymään yhdysvaltalaisen tuomioistuimen toimivaltaa. Lisäksi Yhdysvaltain liittovaltion arvopaperilakien yksityisoikeudellista vastuuta koskeviin säännöksiin perustuvien itsenäisten kanteiden tai Yhdysvaltain tuomioistuinten päätöksiin perustuvien kanteiden täytäntöönpanokelpoisuudesta vieraassa maassa on merkittävää epävarmuutta.

Tämä dokumentti ei ole kutsu ylimääräiseen yhtiökokoukseen eikä sulautumisesite eikä sellaisenaan tai osaksi muodosta eikä sitä tule pitää tarjouksena myydä tai tarjouspyyntönä ostaa, hankkia tai merkitä mitään arvopapereita tai kehotuksena sijoitustoimintaan ryhtymiseen. Kaikki päätökset koskien Arcuksen ehdotettua sulautumista Altiaan tulee perustaa ainoastaan tietoihin, jotka tulevat sisällymään Arcuksen ja Altian yhtiökokouskutsuihin ja sulautumiseen liittyvään sulautumisesitteeseen sekä itsenäiseen analyysiin näihin sisältyvistä tiedoista. Sulautumisesitteessä on tarkempaa tietoa Altiasta, Arcuksesta, näiden tytäryhtiöistä, näiden arvopapereista sekä sulautumisesta.

Mitään sopimusta, sitoumusta tai sijoituspäätöstä ei tule tehdä perustuen tämän dokumentin osaan tai tietoon sen levittämisestä eikä näihin tule luottaa minkään sopimuksen, sitoumuksen tai sijoituspäätöksen yhteydessä. Tämän tiedotteen sisältämiä tietoja ei ole riippumattomasti vahvistettu. Mitään nimenomaisia tai hiljaisia vakuutuksia tai sitoumuksia ei ole annettu koskien tässä dokumentissa annettujen tietojen tai näkemysten oikeudenmukaisuutta, virheettömyyttä, täydellisyyttä tai oikeellisuutta eikä näihin tulisi luottaa. Altia tai Arcus tai mikään näiden lähipiiriin kuuluvista tahoista, neuvonantajista tai edustajista tai mikään muu taho ei ole vastuussa mistään (tuottamuksellisesti tai muutoin aiheutuneesta) vahingosta, joka aiheutuu tämän dokumentin käytöstä tai sen sisällöstä tai muutoin tämän dokumentin yhteydessä. Jokaisen on luotettava omaan selvitykseensä ja analyysiinsä Altiasta, Arcuksesta, näiden arvopapereista ja sulautumisesta, mukaan lukien näihin liittyvät hyödyt ja riskit. Transaktiolla voi olla veroseuraamuksia Arcuksen osakkeenomistajille, joiden tulisi itsenäisesti hankkia veroneuvontaa.

Tässä dokumentissa tarkoitettuja arvopapereita ei ole rekisteröity eikä niitä tulla rekisteröimään Yhdysvaltain vuoden 1933 arvopaperilain, muutoksineen, ("Yhdysvaltain arvopaperilaki") tai minkään

Yhdysvaltain osavaltion arvopaperilakien mukaisesti (kuten Yhdysvaltain arvopaperilain Regulation S -säännöksessä on määritelty) eikä niitä saa tarjota, myydä tai toimittaa suoraan tai välillisesti Yhdysvalloissa tai Yhdysvaltoihin, ellei niitä ole rekisteröity, paitsi Yhdysvaltain arvopaperilain rekisteröintivaatimuksista säädetyn poikkeuksen nojalla tai transaktiossa, joka ei ole Yhdysvaltain arvopaperilain rekisteröintivaatimuksen alainen, ja soveltuvia Yhdysvaltain osavaltioiden tai muita Yhdysvaltain arvopaperilakeja noudattaen. Tämä dokumentti ei ole tarjous myydä tai kehoitus tarjoutua ostamaan kyseisiä osakkeita Yhdysvalloissa. Mikä tahansa uusien Altian osakkeiden tarjous tai myynti Yhdysvalloissa sulautumisen yhteydessä voidaan tehdä Yhdysvaltain arvopaperilain mukaisen Rule 802 -säännöksessä säädetyn rekisteröintivelvollisuutta koskevan poikkeuksen nojalla.

Altian uusia osakkeita ei ole listattu eikä listata Yhdysvaltain arvopaperimarkkinoille eikä niitä olla noteerattu eikä tulla noteeraamaan missään Yhdysvaltain inter-dealer-hintanoteerausjärjestelmässä. Altia tai Arcus eivät aio ryhtyä toimenpiteisiin Altian uusien osakkeiden markkinoiden edesauttamiseksi Yhdysvalloissa.

Yhdysvaltain arvopaperi- ja pörssiviranomainen (U.S. Securities and Exchange Commission), minkään osavaltion arvopaperiviranomainen tai muu sääntelyviranomainen Yhdysvalloissa ei ole hyväksynyt tai hylännyt Altian uusia osakkeita eikä mikään näistä viranomaisista ole kommentoinut tai puoltanut sulautumista tai tämän tiedotteen tietojen virheettömyyttä tai riittävyttä. Tämän vastainen lausuma on rikosoikeudellisesti rangaistava teko Yhdysvalloissa.

Liite 1A

Nykyinen Sulautuvan Yhtiön yhtiöjärjestys

ARTICLES OF ASSOCIATION

for

Arcus ASA

(As last amended 29 November 2016)

§ 1

The business name of the company is Arcus ASA. The company is a public limited liability company.

§ 2

The registered office of the company is located in the municipality of Nittedal. General meetings can also be held in the municipality of Oslo.

§ 3

The company's purpose is to operate, import, export, production, storage and distribution of alcoholic beverages and other goods, and other business activities in connection therewith, including participation in other companies engaged in such activities.

§ 4

The company's share capital is NOK 1,360,465.10 divided on 68,023,255 shares, each with a nominal value of NOK 0.02. The shares shall be registered in the Norwegian Central Securities Depository (VPS).

§ 5

The board of directors of the company shall consist of at least three, but no more than eight shareholder-elected board members, as adopted by the general meeting. In addition, board members are elected by and among the employees in accordance with applicable company legislation.

§ 6

The authority to sign on behalf of the company is held by the chairman of the board alone or two board members jointly.

§ 7

The annual general meeting shall discuss and decide upon the following:

- 1) Approval of the annual accounts and annual report, including distribution of dividend.
- 2) Other matters that according to law or the articles of association are to be decided upon by the general meeting.

When documents concerning matters to be discussed at general meetings in the company have been made available to the shareholders on the company's web pages, the board of directors may decide that the documents shall not be sent to the shareholders. If so, a shareholder may demand that documents concerning matters to be discussed at the general meeting be sent to him or her. The company cannot demand any form of compensation for sending the documents to the shareholders.

Shareholders may cast a written vote in advance in matters to be discussed at the general meetings of the company. Such votes may also be cast through electronic communication. The access to cast votes in advance is subject to the presence of a safe method of authenticating the sender. The board of directors decides whether such a method exists before each individual general meeting. The notice of general meeting must state whether votes in advance are permitted and which guidelines, if any, that have been issued for such voting.

The notice of general meeting may state that shareholders wanting to attend the general meeting must notify the company thereof within a certain period. This period cannot expire sooner than five days before the meeting.

§ 8

The company shall have a nomination committee consisting of three members. The members of the nomination committee shall be shareholders or representatives of shareholders. The members of the nomination committee, including its chairman, are elected by the general meeting. The members of the nomination committee's period of service shall be two years unless the general meeting decides otherwise. The period of service commences from the time of being elected unless otherwise decided. It terminates at the end of the annual general meeting of the year in which the period of service expires. Even if the period of service has expired, the member must remain in his or her position until a new member has been elected. The members of the nomination committee's fees shall be determined by the general meeting.

The nomination committee shall have the following responsibilities:

- (I) To give the general meeting its recommendations regarding the election of board members to be elected by the shareholders
- (II) To give the general meeting its recommendations regarding the board members' fees
- (III) To give the general meeting its recommendations regarding the election of members of the nomination committee
- (IV) To give the general meeting its recommendations regarding the members of the nomination committee's fees.

The general meeting may issue further guidelines for the nomination committee's work.

Liite 1B

Nykyinen Vastaanottavan Yhtiön yhtiöjärjestys

Altia Oyj:n yhtiöjärjestys

1. Yhtiön toiminimi ja kotipaikka

Yhtiön toiminimi on Altia Oyj, ruotsiksi Altia Abp ja englanniksi Altia Plc.

Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

2. Yhtiön toimiala

Yhtiön toimialana on harjoittaa itse tai konserniyhtiöidensä kautta 1. alkoholijuomien ja alkoholipohjaisten tuotteiden valmistusta, maahantuontia ja myyntiä; 2. muiden juomien valmistusta, maahantuontia ja myyntiä; 3. etanolin ja etanolipohjaisten tuotteiden valmistusta, maahantuontia ja myyntiä; 4. muiden bioteknisten ja teknokemiallisten tuotteiden valmistusta ja myyntiä; 5. maatalouspohjaisten elintarvikkeiden ja rehuraaka-aineiden valmistusta ja myyntiä; 6. uudistuvista luonnonvaroista valmistettavien tuotteiden valmistusta ja myyntiä; 7. näihin toimialoihin liittyvää koulutustoimintaa sekä teknologian ja suunnittelu- ja laboratoriopalvelujen myyntiä. Yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteistöjä ja arvopapereita.

3. Osakkeet

Yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään.

4. Yhtiön hallitus

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme (3) ja enintään kahdeksan (8) jäsentä. Hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet valitsee yhtiökokous, joka päättää myös heidän palkkioistaan. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Mikäli hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja eroaa tai tulee estyneeksi hoitamaan tehtäväänsä toimikautensa aikana, on hallituksella oikeus valita keskuudestaan tilalle uusi puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallitus on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on kokouksessa läsnä.

5. Toimitusjohtaja

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka hallitus valitsee.

6. Yhtiön edustaminen

Yhtiötä edustavat hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja kaksi yhdessä. Hallitus voi antaa muille nimeltä mainituille henkilöille kullekin oikeuden edustaa yhtiötä yhdessä hallituksen jäsenen kanssa tai toisen edustamiseen oikeutetun henkilön kanssa.

Hallitus voi myös antaa prokuroita.

7. Yhtiön tilikausi

Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi.

8. Tilintarkastaja

Yhtiöllä on yksi (1) tilintarkastaja, jonka tulee olla hyväksytty tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on tilikausi. Tilintarkastajan tehtävä päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

9. Kutsu yhtiökokoukseen

Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava julkaisemalla kokouskutsu yhtiön internetsivulla aikaisintaan kolme (3) kuukautta ja viimeistään kolme (3) viikkoa ennen yhtiökokousta, aina kuitenkin vähintään yhdeksän (9) päivää ennen osakeyhtiölain mukaista yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

10. Osallistumisoikeus yhtiökokoukseen

Osakkeenomistajan on, saadakseen osallistua yhtiökokoukseen, ilmoittauduttava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan kymmenen (10) päivää ennen kokousta.

11. Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kuuden (6) kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Kokouksessa on esitettävä:

1. tilinpäätös, joka sisältää emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot sekä konsernitilinpäätöksen, ja hallituksen toimintakertomus;
2. tilintarkastuskertomus;

päätettävä:

1. tilinpäätöksen vahvistamisesta;
2. taseen osoittaman voiton käyttämisestä;
3. vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
4. tarvittaessa palkitsemispolitiikan vahvistamisesta;
5. palkitsemisraportin vahvistamisesta;
6. hallituksen jäsenten lukumäärästä sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan palkkioista;

valittava:

1. hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja muut hallituksenjäsenet;
2. tilintarkastaja;

käsiteltävä:

1. osakkaiden osakeyhtiölain 5 luvun 5 §:n mukaisesti mahdollisesti esittämät asiat; sekä
2. kokouskutsussa mainitut muut asiat

Liite 1C

Luonnos muutetusta Yhdistyneen Yhtiön yhtiöjärjestyksestä

Anora Group Oyj:n yhtiöjärjestys

1 Yhtiön toiminimi ja kotipaikka

Yhtiön toiminimi on Anora Group Oyj, ruotsiksi Anora Group Abp ja englanniksi Anora Group Plc.

Yhtiön kotipaikka on Helsinki.

2 Yhtiön toimiala

Yhtiön toimialana on harjoittaa itse tai konserniyhtiöidensä tai yhteisyritystensä kautta 1. (a) alkoholittomien ja alkoholillisten juomien ja (b) tärkkelyksen, etanolin ja etanolipohjaisten tuotteiden valmistusta, maahantuontia, maastavientiä, varastointia ja myyntiä; 2. muiden petrokemiallisten ja bioteknisten raaka-aineiden ja tuotteiden, maatalouspohjaisten elintarvikkeiden ja rehuraaka-aineiden ja -tuotteiden sekä uusiutuvista luonnonvaroista valmistettavien tuotteiden valmistusta ja myyntiä; 3. näihin liiketoimintoihin liittyviä palveluita ja koulutustoimintaa; sekä 4. muuta näihin liittyvää liiketoimintaa. Yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteistöjä ja arvopapereita.

3 Osakkeet

Yhtiön osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään.

4 Yhtiön hallitus

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme (3) ja enintään kahdeksan (8) jäsentä. Hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet valitsee yhtiökokous, joka päättää myös heidän palkkioistaan. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Vuoden 2020 ylimääräisessä yhtiökokouksessa ehdollisesti valittujen hallituksen jäsenten toimikausi päättyy kuitenkin vuoden 2022 varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Mikäli hallituksen puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja eroaa tai tulee estyneeksi hoitamaan tehtäväänsä toimikautensa aikana, on hallituksella oikeus valita keskuudestaan tilalle uusi puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Hallitus on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on kokouksessa läsnä.

5 Toimitusjohtaja

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka hallitus valitsee.

6 Yhtiön edustaminen

Yhtiötä edustavat hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja kaksi yhdessä. Hallitus voi antaa muille nimeltä mainituille henkilöille kullekin oikeuden edustaa yhtiötä yhdessä hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan tai muun edustamiseen oikeutetun henkilön kanssa.

Hallitus voi antaa myös prokuroita.

7 Yhtiön tilikausi

Yhtiön tilikausi on kalenterivuosi.

8 Tilintarkastaja

Yhtiöllä on yksi (1) tilintarkastaja, jonka tulee olla hyväksytty tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on tilikausi. Tilintarkastajan tehtävä päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

9 Kutsu yhtiökokoukseen

Kutsu yhtiökokoukseen on toimitettava julkaisemalla kokouskutsu yhtiön internetsivulla aikaisintaan kolme (3) kuukautta ja viimeistään kolmea (3) viikkoa ennen yhtiökokousta, aina kuitenkin vähintään yhdeksän (9) päivää ennen osakeyhtiölain mukaista yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

10 Osallistumisoikeus yhtiökokoukseen

Osakkeenomistajan on, saadakseen osallistua yhtiökokoukseen, ilmoittauduttava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä, joka voi olla aikaisintaan kymmenen (10) päivää ennen kokousta.

11 Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä kuuden (6) kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Varsinaisessa yhtiökokouksessa on esitettävä:

1. tilinpäätös, joka sisältää emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot sekä konsernitilinpäätöksen, ja hallituksen toimintakertomus;
2. tilintarkastuskertomus;

päätettävä:

1. tilinpäätöksen vahvistamisesta;
2. taseen osoittaman voiton käyttämisestä;
3. vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle;
4. tarvittaessa palkitsemispolitiikan vahvistamisesta;
5. palkitsemisraportin vahvistamisesta;
6. hallituksen jäsenten lukumäärästä sekä hallituksen jäsenten ja tilintarkastajan palkkioista;

valittava:

1. hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja muut hallituksen jäsenet;
2. tilintarkastaja;

käsiteltävä:

1. osakkaiden osakeyhtiölain 5 luvun 5 §:n mukaisesti mahdollisesti esittämät asiat;
2. sekä kokouskutsussa mainitut muut asiat.

Huolimatta edellä tässä kohdassa 11 mainitusta, vuonna 2021 pidettävä varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten lukumäärästä ja hallituksen jäsenille maksettavista palkkiosta sekä valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut hallituksen jäsenet vain, jos vuoden 2020 ylimääräisessä yhtiökokouksessa ehdollisesti valittujen hallituksen jäsenten toimikausi ei ole vielä alkanut.

Liite 2
Selvitys Sulautuvan Yhtiön varoista, veloista ja omasta pääomasta sekä niiden arvostamisesta ja alustava esitys Vastaanottavan Yhtiön sulautumistaseesta

Seuraava Vastaanottavan Yhtiön sulautumistase havainnollistaa Altian 30.6.2020 taseen ja Arcuksen havainnollistavan Uudelleenjärjestelyn jälkeisen taseen yhdistämistä sekä hankintamenetelmän, kuten määriteltä Suomessa Kirjanpitoperiaatteissa, soveltamista kirjanpitoarvoin kirjattavaan Sulautumiseen. Sulautuvan yhtiön tasetiedot on yhtenäistetty Altian laskentaperiaatteiden kanssa. Sulautumisen lopulliset vaikutukset Vastaanottavan Yhtiön taseeseen määräytyvät Täytäntöönpanopäivän taseaseman ja voimassa olevien Suomalaisten Kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti.

Milj. euroa	Vastaanottava Yhtiö ennen Sulautumista ¹⁾	Sulautuva Yhtiö Uudelleenjärjestelyn jälkeen ²⁾	Viite	Alustavat sulautumisoikaisut ³⁾	Viite	Vastaanottavan Yhtiön Sulautumistase
VASTAAVAA						
Pysyvät vastaavat						
Aineettomat hyödykkeet	16					16
Aineelliset hyödykkeet	50					50
Sijoitukset yhteensä	206	52				258
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	272	52				324
Vaihtuvat vastaavat						
Vaihto-omaisuus	46					46
Pitkäaikaiset saamiset	14	0				14
Lyhytaikaiset saamiset	33	12				45
Rahat ja pankkisaamiset	100	0				100
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	193	12				205
VASTAAVAA YHTEENSÄ	465	64				529
VASTATTAVAA						
Oma pääoma						
Osakepääoma	60	31		-30 3a)		62
Ylikurssirahasto		19		-19 3a)		0
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1			51 3a)		52
Suojausrahasto	-1			0		-1
Edellisten tilikausien voitto ja Tilikauden voitto	95	2		-24 3a),3b)		73
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	156	52		-22		186
Tilinpäätössiirtojen kertymä						
Poistoero	19					19
Pakolliset varaukset						
Muut pakolliset varaukset		0				0
Vieras pääoma						
Pitkäaikainen vieras pääoma	75	0				75
Lyhytaikainen vieras pääoma	215	12 2b)		22 3b)		248
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	290	12		22		324
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	465	64				529

1) Vastaanottavan Yhtiön tase ennen sulautumista on johdettu Vastaanottavan Yhtiön tilintarkastamattomasta 30.6.2020 taseesta, joka on laadittu Suomalaisten Kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti.

2) Sulautuvan Yhtiön Uudelleenjärjestelyn jälkeinen tase havainnollistaa Sulautumissuunnitelman kappaleessa 13 kuvatun Sulautuvan Yhtiön suunnitellun Uudelleenjärjestelyn vaikutuksia, jossa

käytännössä kaikki Arcuksen varat, oikeudet ja velat siirtyvät uudelle holdingyhtiölle Arcus NewCo AS:lle, ja Arcus NewCo AS sulautuu rinnakkaisella kolmikantasulautumisella Arcus Holding AS:ään (Arcuksen kokonaan omistama tytäryhtiö). Uudelleenjärjestelyssä syntyy yhtiöiden välinen saaminen, joka tullaan konvertoimaan Arcus Holding AS:n osakkeiksi sekä kirjaamaan apportiomaisuutena osakepääoman ja ylikurssirahaston korotukseksi Sulautuvan Yhtiön omaan pääomaan ennen Täytäntöönpanopäivää (jonka lopputuloksena Sulautuvan Yhtiön osakepääoma ja ylikurssirahasto vastaavat ennen Uudelleenjärjestelyä mutta Rahastoannin jälkeen olevaa tilannetta). Sulautuvan Yhtiön tase Uudelleenjärjestelyn jälkeen on muunnettu euroiksi käyttäen Norjan kruunun 30.6.2020 muuntokurssia 10,912.

- a. Mikäli Uudelleenjärjestely ei tapahdu, Sulautuvan Yhtiön sulautumisessa siirtyvät varat, oikeudet ja velat vastaavat alla liitteessä 4 esitettyjä varoja, oikeuksia ja velkoja, pois lukien Täytäntöönpanopäivänä taseessa olevan laskennallisen verosaamisen suurimman osan mahdollinen alaskirjaus.
 - b. Sulautuvan Yhtiön lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyy osinkovelkaa 10,3 miljoonaa euroa (112,9 miljoonaa Norjan kruunua), joka on maksettu 10.7.2020.
- 3) Alustavat sulautumisoikaisut ovat:
- a. Vastaanottavan Yhtiön oma pääoma muodostuu Sulautumisessa hankintamenetelmää, kuten määriteltä Suomessa Kirjanpitoperiaatteissa, soveltamalla siten, että Sulautuvan Yhtiön nettovarojen kirjanpitoarvoa vastaava määrä kirjataan Vastaanottavan Yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, lukuun ottamatta 1,0 miljoonan euron osakepääoman korotusta, joka on kuvattu kappaleessa 10.
 - b. Vastaanottavan Yhtiön hallitus ehdottaa yhteensä noin 22 miljoonan euron Täytäntöönpanoa Edeltävää Osinkoa (kuten tarkemmin kuvattu Sulautumissuunnitelman kappaleessa 13) Altian osakkeenomistajille ennen Täytäntöönpanopäivää. Havainnollistavassa Vastaanottavan Yhtiön taseessa omaa pääomaa sekä lyhytaikaisia velkoja on oikaistu ehdotetulla osingolla.
- 4) Alla esitetty Sulautuvan Yhtiön tase ennen Uudelleenjärjestelyä on johdettu tilintarkastamattomasta 30.6.2020 taseesta, joka on laadittu Norjan kirjanpitolain (Norwegian GAAP) mukaisesti ja muunnettu euroiksi käyttäen Norjan kruunun 30.6.2020 muuntokurssia 10,912.

Milj. euroa

**Sulautuva Yhtiö
ennen
Uudelleenjärjestelyä**

VASTAAVAA

Pysyvät vastaavat yhteensä
Vaihtuvat vastaavat yhteensä
VASTAAVAA YHTEENSÄ

132
65
197

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ
Pakolliset varaukset
Pitkäaikainen vieras pääoma
Lyhytaikainen vieras pääoma
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ
VASTATTAVAA YHTEENSÄ

52
0
0
145
145
197

Yllä esitetty Vastaanottavan Yhtiön havainnollistava Sulautumistase ei ota huomioon muun muassa konserniavustuksia ja osinkojen maksuja, paitsi yllä liitteessä 3b mainittu osingonmaksu, joita saatetaan maksaa ennen täytäntöönpanoa eikä Sulautumiseen liittyviä transaktiokuluja, joilla kaikilla voi olla merkittävä vaikutus Vastaanottavan Yhtiön taseeseen sulautumisen jälkeen ja Sulautuvan Yhtiön varoihin ja velkoihin ennen sulautumisen täytäntöönpanoa.

Liite 3A

Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön tilinpäätösasiakirjat per 31.12.2019 ja kummankin yhtiön puolivuositarkastukset per 30.6.2020.

ALTIA

VUOSI-
KERTOMUS
2019

7

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Toimitusjohtaja
Pekka Tennilä
kommentoi Altian
vuotta 2019

54

VASTUULLISUUS

Altian yritysvastuu
2019

118

TILINPÄÄTÖS 2019

Altian
konsernitilinpäätös

Altia lyhyesti

ALTIA ON JOHTAVA POHJOISMAINEN ALKOHOLIJUOMA-YHTIÖ, joka toimii Pohjoismaissa ja Baltian maissa viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoilla. Valmistamme, maahantuomme, markkinoimme, myymme ja jakelemme sekä omia että päämiestemme tuotteita. Viemme alkoholijuomia noin 30 maahan Euroopassa, Aasiassa ja Pohjois-Amerikassa. Haluamme edistää modernin, vastuullisen pohjoismaisen juomakulttuurin kehitystä.

Tuotevalikoimamme pitää sisällään Pohjoismaiden tunnetuimpia ja pidetyimpiä viinien ja väkevien alkoholijuomien brändejä. Lippulaivabrändejämme ovat **Koskenkorva**, **O.P. Anderson** ja **Larsen**. Muita ikonisia pohjoismaisia brändejä ovat muun muassa **Chill Out**, **Blossa**, **Xanté**, **Jaloviina**, **Leijona**, **Explorer** ja **Grönstedts**.

Laaja valikoima johtavia kansainvälisiä päämiest tuotteita täydentää omien vahvojen brändiemme valikoimaa.

Lisäksi tarjoamme tuotanto-, pakkaus- ja logistiikkapalveluja asiakkaillemme sekä myymme tuotannon sivuvirroista syntyviä tuotteita kuten tärkkelystä, rehuraaka-ainetta ja teknisiä etanoleja teollisuusasiakkaille.

Vastuullisuus on erittäin keskeinen asia liiketoiminnassamme. Olemme ylpeitä siitä, että tuotteemme ovat paras valinta ympäristön ja ilmaston kannalta ja että niitä markkinoidaan ja kulutetaan vastuullisesti. Koskenkorvan tislaamomme toiminta perustuu bio- ja kiertotaloudelle: raaka-aineena käytettävä suomalainen ohra hyödynnetään sataprosenttisesti. Tavoitteemme on hiilineutraali tuotanto vuoteen 2025 mennessä.

Altian osake on listattu Nasdaq Helsingissä.

7

**TOIMITUS-
JOHTAJAN KATSAUS**

Toimitusjohtaja
Pekka Tennilä
kommentoi Altian
vuotta 2019.

11

STRATEGIA

Tarkennettu strategiamme perustuu kahteen ydinvahvuuteemme. Olemme pohjoismainen tislamo, joka osaa vastuullisten, laadukkaiden viljaviinapohjaisten tuotteiden valmistuksen. Jakelu- ja kanavaosaamisen kautta tarjoamme parhaan pääsyn markkinoille sekä omille että päämiesbrändeillemme.

55

VASTUULLISUUDEN TIEKARTTA 2030

Julkaisimme joulukuussa 2019 vuoteen 2030 ulottuvan vastuullisuustiekartan, joka sisältää kunnianhimoiset pitkän aikavälin tavoitteet vastuullisuustyöllemme. Tiekartta perustuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Pää tavoitteemme on hiilineutraali tuotanto vuoteen 2025 mennessä.

NÄIN LUET VUOSIKERTOMUSTA

Altian vuosikertomus 2019 sisältää liiketoimintakatsauksen, hallituksen toimintakertomuksen, vastuullisuusosion, hallinnoinnin selvitykset sekä tilinpäätöksen. Voit selailla vuosikertomuksen sisältöjä selaamalla sivuja alaspäin tai klikkaamalla ylänavigaation ja sisällysluettelon linkkejä.

Klikkaamalla valikko-ikonia pääset takaisin tälle sivulle

Sisällysluettelo

LIIKETOIMINTAKATSAUS	2	Altian yritys vastuuhjelma 2019	90
Altia lyhyesti	2	Tavoitteet ja eteneminen	92
Taloudelliset avainluvut	4	Raportoinnin viitekehys	96
Vastuullisuuden avainluvut	6	GRI-sisältöindeksi	97
Toimitusjohtajan katsaus	7		
Altian vuosi 2019	9	HALLINNOINTI	104
Strategia	11	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä	105
Arvonluonti	13	Palkka- ja palkkioselvitys	111
Kiertotalous	14	Hallitus & johtoryhmä	114
Segmentit	15		
Toimintaympäristö	18	TILINPÄÄTÖS*	118
Trendit ja innovaatiot	20	Konsernitilinpäätös	120
Brändimme	22	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	124
Altia sijoituskohteena	24	1. Liiketulos	126
ESG-tunnusluvut	26	2. Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset varat ja velat	131
		3. Rahoituserät ja pääomarakenne	142
HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	27	4. Rahoitus- ja pääomariskit	154
Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista	44	5. Konsolidointi	161
Konsernin tunnusluvut	49	6. Muut liitetiedot	165
		Emoyhtiön (Altia Oyj) tilinpäätös	174
VASTUULLISUUS	54	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	178
Vastuullisuuden tiekartta 2030	55	Hallituksen voitonjakoesitys	187
Vastuullisuuden johtaminen	57	Tilinpäätösmerkintä	187
Sidosryhmävuorovaikutus	58	Tilintarkastuskertomus	188
Olenaisuusanalyysi	61		
Vastuullisuustiekarttamme 2030	63	Yhteystiedot	Takakansi
Tislaamo	64		
Yhteiskunta	72		
Juomat	78		
Ihmiset	83		

*Konsernitilinpäätöksen yksityiskohtaisempi sisällysluettelo löytyy [sivulta 119](#).

Taloudelliset avainluvut 2019

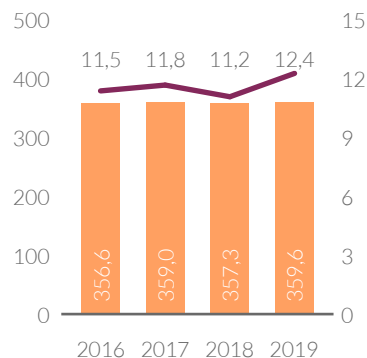
	2019	2018	2017
Liikevaihto, milj. euroa	359,6	357,3	359,0
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	44,8	40,0	42,4
% liikevaihdosta	12,4	11,2	11,8
Käyttökate, milj. euroa	43,1	34,0	40,3
Vertailukelpoinen liiketulos, milj. euroa	26,8	25,6	28,2
% liikevaihdosta	7,5	7,2	7,8
Liiketulos, milj. euroa	25,1	19,7	26,1
Kauden tulos, milj. euroa	18,4	15,1	18,3
Osakekohtainen tulos, euroa	0,51	0,42	0,51
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	0,6	1,2	1,1
Omavaraisuusaste, %	37,8	38,4	34,3
Nettovelkaantumisaste, %	19,1	31,6	34,9
Henkilöstö keskimäärin	682	718	762

Altia on 1.1.2019 alkaen soveltanut IFRS 16 -standardia. Käyttöönottossa on sovellettu yksinkertaistettua menettelyä, jonka mukaan vertailutietoja ei oikaista. Lisätietoja löytyy [sivulta 32](#).

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytykset IFRS-tilinpäätöslukuihin esitetään [sivulla 51](#).

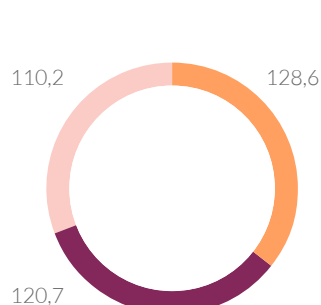

Liikevaihto ja vertailukelpoinen käyttökatemarginaali

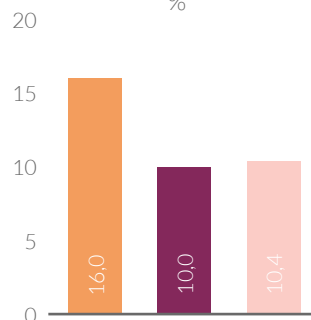
Liikevaihto, milj. EUR
Vertailukelpoinen käyttökatemarginaali, %

Liikevaihto segmenteittäin

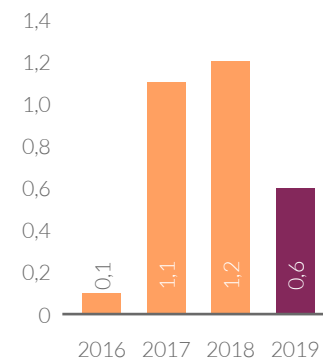
Finland & Exports
Scandinavia
Altia Industrial

Vertailukelpoinen käyttökatemarginaali segmenteittäin

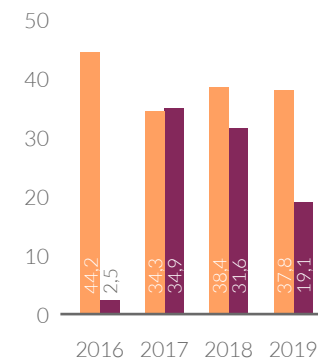
Finland & Exports
Scandinavia
Altia Industrial

Nettovelka / vertailukelpoinen käyttökate

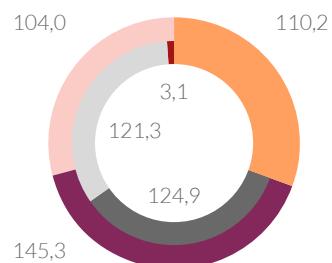
2016 2017 2018 2019

Omavaraisuusaste ja nettovelkaantumisaste

Omavaraisuusaste
Nettovelkaantumisaste

Liikevaihto tuoteryhmittäin

Teolliset tuotteet ja palvelut
Altian brändit
Päämiesbrändit
Viinit
Väkevät alkoholijuomat
Muut juomat

Taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka

Altia on asettanut seuraavat pitkän aikavälin tavoitteet:

2%

Vuotuinen liikevaihto kasvaa 2 prosenttia ajan mittaan (CAGR)

15%

Vertailukelpoinen käyttökateprosentti kasvaa 15 prosenttiin pitkällä aikavälillä

< 2,5x

Yhtiön tavoitteena on pitää raportoitu nettovelka suhteessa vertailukelpoiseen käyttökatteeseen pitkällä aikavälillä alle 2,5-kertaisena

≥ 60%

Altia pyrkii noudattamaan aktiivista osingonjakopolitiikkaa, ja se osa tilikauden tuloksesta, jota ei arvioida tarvittavan yhtiön kasvuun ja kehittämiseen, jaetaan osakkeenomistajille. Yhtiön osingonjakopolitiikan mukaan osingonmaksusuhde on 60 prosenttia tai enemmän tilikauden tuloksesta.

Vastuullisuuden avainluvut 2019

	2019	2018	2017
Valmistettuja tai maahantuotuja juomia (milj. litraa)	97,0	95,1	93,8
Altian valmistamien tuotteiden keskimääräinen alkoholipitoisuus (til-%)	31,3	31,3	31,7
Viljan käyttö (milj. kg)	211,5	211,7	206,0
Vähennys Koskenkorvan tehdasalueen CO ₂ -päästöissä vuoteen 2014 verrattuna	58%	54%	56%
Keskimääräinen jätteen kierrätys- ja hyötykäyttöaste	99,5%	99,7%	99,5%
Veden käyttö (1 000 m ³)	502,6	660,3	663,4
Sairauspoissaoloprosentti	3,7	3,4	3,3
Tapaturmataajuus	9	12	11

58 %

Vähennys CO₂-päästöissä

211,5

miljoonaa kg

Viljan käyttö

31,3

til-%

Altian valmistamien tuotteiden keskimääräinen alkoholipitoisuus

Toimitusjohtajan katsaus

Olen vuotta 2019 tarkastellessani tyytyväinen siihen, että liikevaihtomme ja kannattavuutemme paranivat. Scandinavia-segmentissä liikevaihto ja kannattavuus paranivat erityisesti Ruotsissa, missä parannusta tuki jälleen yksi menestyksekkäs Blossa-kausi. Saimme päätökseen vastuullisuustiekartan valmistelutyön ja asetimme itsellemme kunnianhimoiset pitkän aikavälin vastuullisuustavoitteet.

Vuonna 2019 liikevaihtomme kasvoi 0,6 prosenttia ja oli 359,6 (357,3) miljoonaa euroa. Kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto kasvoi 1,5 prosenttia. Väkevien alkoholijuomien ja viinien liikevaihto yhteensä oli edellisvuoden tasolla, ja kiinteillä valuuttakursseilla oli nähtävissä hienoista kasvua. Altian väkevien alkoholijuomien myynnin arvo kasvoi kaikilla kolmilla monopolimarkkinoilla: Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Viinien kasvua ajoi Ruotsin hyvä tulos. Altia Industrial -segmentin liikevaihdon kasvua vauhdittivat korkeammat hinnat ja volyymien kehittyminen teollisissa tuotteissa.

Koskenkorva ja O.P. Anderson kehittyivät vahvasti

Pohjoismaisista avainbrändeistä kehittyivät hyvin erityisesti viljaviinasta valmistetut väkevät juomabrändit, kuten Koskenkorva Vodka ja O.P. Anderson Aquavit, mihin olen erittäin tyytyväinen. Koskenkorva Vodkan hyvän kehityksen taustalla ovat vienti ja onnistuneet innovaatiot, kuten Koskenkorva Ginger. O.P. Anderson

Aquavitin myynti kehittyi hyvin Ruotsissa, jossa sitä tukivat innovaatiot, kuten uusi mieto ready-to-drink-juomasekoitus. Lisäksi vahvistimme portfoliotamme kasvavissa väkevien alkoholijuomien kategorioissa, kuten gineissä, rommeissa ja likööreissä.

Tärkeään joulusesonkiin tarjosimme vahvan valikoiman sekä perinteisiä glögejä että uutuuksia. Blossan sesonki oli poikkeuksellisen hyvä. Menestyksen taustalla olivat Blossa Sparkling & Spices Ruotsissa sekä uudet miedot ja alkoholittomat glöggit.

Muita vuonna 2019 lanseerattuja innovaatioita ovat Explorer Shaken Shot -neljän minipullon (15 %) pakkaus ja Rum Ö, joka on ensimmäinen Suomessa tislattu ja tuotettu rommi. Laajensimme myös juomasekoitussarjojamme uusilla lanseerauksilla, kuten Chill Out Aperitivolla.

Teolliset tuotteet menestyivät hyvin

Altia Industrial -segmentillä oli positiivinen vaikutus konsernin liikevaihtoon. Tähän vaikuttivat pääasiassa teknisen etanolin ja rehuraaka-aineiden suuremmat volyymit sekä ohran korkeasta

”
Vuoden lopussa julkaisimme vuoteen 2030 ulottuvan vastuullisuustiekartan.

PEKKA TENNILÄ

”

Koskenkorva Vodkan hyvän kehityksen taustalla ovat vienti ja onnistuneet innovaatiot

hinnasta johtuvat hinnankorotukset. Koskenkorvan tehdas toimi täydellä kapasiteetilla koko vuoden ja käytti noin 212 miljoonaa kiloa viljaa.

Olemme onnistuneesti vahvistaneet asemaamme paperi- ja kartonkiteollisuuden tärkkelyksen toimittajana, jossa fossiilipohjaisia sidosaineita korvataan yhä enemmän tärkkelyksellä. Saimme etanolille uusia vientiasiakkaita lääketieteellisuudesta ja alkoholijuomateollisuudesta.

Uusia kumppaneita ja yhteistyösopimuksia

Toukokuussa siirsimme Tanskan kotimarkkinoiden liiketoiminnan Conaxess Trade Beveragesille, joka sai yksinoikeuden Altian brändien jakeluun Tanskassa. Käynnistimme myös yhteistyön Underbergin kanssa Ruotsissa, Suomessa ja Norjassa, mikä entisestään vahvistaa asemaamme katkeromarkkinoilla.

Aloitimme lokakuussa yhteistyön innovatiivisesta glögikuohuviini Glöetistä tunnetun suomalaisen start-upin Von Elk Companyn kanssa. Investoimme Von Elk Companyyn ja meistä tuli yhtiön vähemmistöosakas. Meistä tuli myös Von Elkin brändien yksinoikeudellinen edustaja Pohjoismaissa ja Baltian maissa. Glögikuohuviini on mielenkiintoinen uusi kategoria, ja Glöetin ja Blossa Sparkling & Spices -tuotteen myötä meillä on hyvät mahdollisuudet kehittää tätä kategoriaa.

Vuoden 2019 aikana syvensimme myös yhteistyötämme ruotsalaisen premium-craft-ginejä valmistavan Hernö Gin -tislauksen kanssa. Yhteistyön tuloksena lanseerasimme syyskuussa

uutuustuotteen O.P. Anderson Hernö Juniper Cask Finish.

Tavoitteena hiilineutraali tuotanto vuoteen 2025 mennessä

Vastuullisuus on pitkään ollut Altialle strateginen prioriteetti ja keskeinen menestystekijä. Vuoden lopussa julkaisimme Altian vuoteen 2030 ulottuvan vastuullisuustiekartan. Vastuullisuustiekartta rakentuu kiertotalouden ja hiilineutraalin tuotannon ympärille. Pää tavoitteemme on hiilineutraali tuotanto vuoteen 2025 mennessä, ilman kompensatioita. Siirrymme kohti hiilineutraalia tuotantoa kehittämällä omia tuotantolaitoksiamme, erityisesti Koskenkorvan tislauksen biovoimalaitosta, ja siirtymällä uusiutuviin energialähteisiin.

Koskenkorvan tislauksen kiertotalous sai tunnustusta toukokuussa, kun meidät valittiin mukaan Sitran kokoamalle Kiertotalouden kiinnostavimmat -listalle. Vastuullisuus on myös brändiemme, kuten Koskenkorva Vodkan, ytimessä, ja se ohjaa innovaatiotyötämme ja pakkaussuunnitteluaamme. Tavoitteenamme on, että vuoteen 2025 mennessä kaikki pakkauksemme ovat sataprosenttisesti kierrätettäviä.

Aloitimme tuotteidemme hiilijalanjälkilaskennat vuonna 2019, aloittaen Koskenkorva Vodkasta. Tulokset osoittivat, että pakkauksella ja ohran viljelyllä on suurin vaikutus Koskenkorva Vodkan hiilijalanjälkeen. Aiomme laajentaa hiilijalanjäljen laskentaa myös muihin tuotteisiin ja aloitamme O.P. Anderson Aquavitista vuonna 2020.

Tarkennettu strategia tukee kasvua

Vuotuisessa strategiaprosessissamme tarkastelimme pitkän aikavälin strategisia painopiste-alueitamme ja kasvutavoitteitamme. Strategiassa tehdyt valinnat tukevat Altian kannattavaa kasvua kohti taloudellisia tavoitteitamme ja vahvistavat Altian asemaa yhtenä vastuullisimmista väkevien juomien valmistajista sekä johtavana pohjoismaisena juomatalona.

Vuodelle 2020 arvioimme vertailukelpoisen käyttökäteen olevan samalla tai korkeammalla tasolla kuin vuonna 2019 (2019: 44,8 miljoonaa euroa). Suomen markkinavolyymien laskun jatkuminen luo painetta kannattavuuden kasvuun. Epävarmuudet globaalissa matkustamisessa vaikuttavat rajakauppaan ja matkustajamyyntiin alueellisesti ja Aasiassa. Ohjeistuksessa ohran hintatason oletetaan olevan normaalilla tasolla vuoden 2020 sadon jälkeen. Vuosien välillä tapahtuvan volyymin jaksottamisen odotetaan vaikuttavan teollisiin palveluihin.

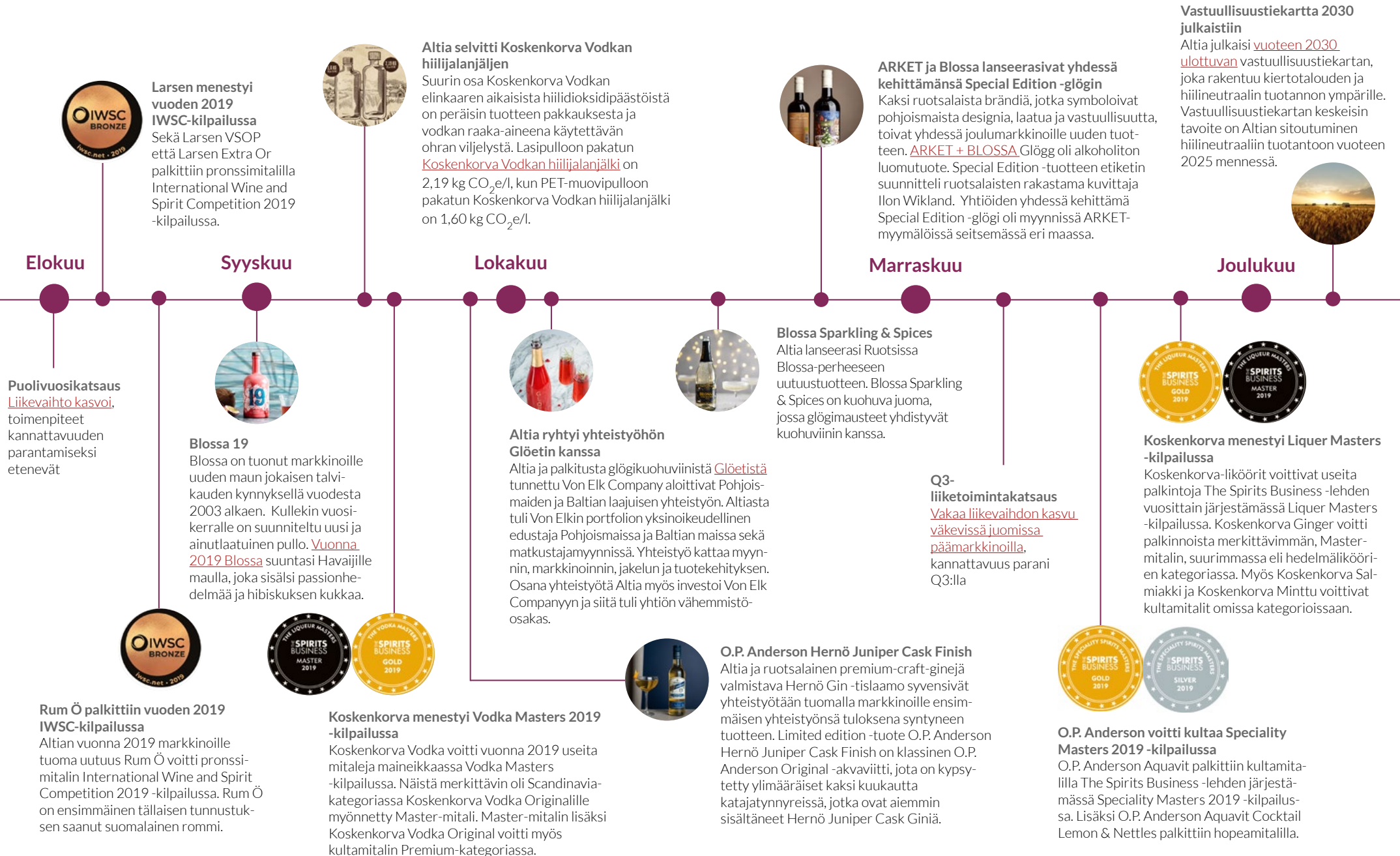
Taloudellinen tilanteemme on vakaa, ja hallitus esittää, että tilikaudelta 2019 maksetaan osinkoa 0,42 euroa osakkeelta.

Haluan kiittää osakkeenomistajiamme, asiakkaitamme ja kumppaneitamme luottamuksesta ja kaikkia työntekijöitämme kovasta työstä ja sitoutumisesta vuonna 2019.

Pekka Tennilä
Toimitusjohtaja

Altian vuosi 2019

ALTIAN TARKENNETTU STRATEGIA

Strategiamme perustuu kahteen ydinvahvuuteemme

Pitkän aikavälin menestyksemme rakentuu kahdelle ydinvahvuudellemme: Olemme pohjoismainen tislamo, joka osaa vastuullisten, laadukkaiden viljaviinapohjaisten tuotteiden valmistuksen. Jakelu- ja kanavaosaamisen kautta tarjoamme parhaan pääsyn markkinoille sekä omille että päämiesbrändeillemme.

Markkinat ovat muutoksessa ja kuluttajat haluavat tehdä vastuullisia valintoja. Uskomme, että elämästä kuuluu nauttia, mutta ei planeettamme kustannuksella. Siksi rakennamme ainutlaatuisia brändikokemuksia ja olemme vastuullisuuden edelläkävijöitä. Tiivistämme tämän yksinkertaisesti – Let's drink better.

Tarkennetussa strategiassamme tehdyt valinnat tukevat Altian kannattavaa kasvua kohti taloudellisia tavoitteitamme ja vahvistavat Altian asemaa yhtenä vastuullisimmista väkevien juomien valmistajista sekä johtavana pohjoismaisena juomatalona.

Vahvistamme kasvua viemällä brändejämme uusille, kasvaville markkinoille. Pyrimme hiili-

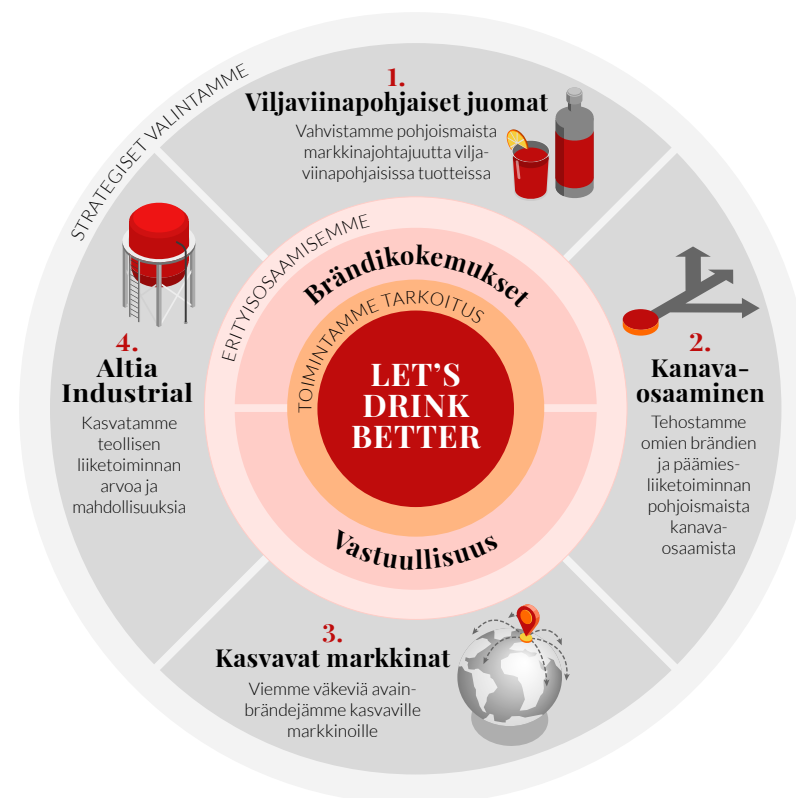
neutraaliin tuotantoon vuoteen 2025 mennessä ja kehitämme enemmän lisäarvotuotteita ohrasta.

Toimintamme tarkoitus: Let's drink better

Haluamme edistää modernin, vastuullisen pohjoismaisen juomakulttuurin kehittymistä ja luoda parempia kokemuksia juomien parissa. Olemme ylpeitä siitä, että tuotteemme ovat paras valinta ympäristömme ja ilmastomme kannalta ja että niitä markkinoidaan ja kulutetaan vastuullisesti.

Erityisosaamisemme: Palkittuja brändikokemuksia ja vastuullisuutta Pohjoismaiset brändit

Rakennamme pohjoismaisia brändejämme tuomaan merkitystä ja arvoa uusille sukupol-

Vastuullisuus

Olemme vastuullisuuden edelläkävijöitä. Olemme sitoutuneet hiilineutraaliin tuotantoon vuoteen 2025 mennessä. Lisäksi tavoitteena on 100 prosenttisesti kierrätettävät pakaukset ja että 10 prosenttia valikoimastamme on alkoholittomia ja matala-alkoholisia juomia. Tavoitteena on nolla tapaturmasta johtuvaa poissaoloa.

Strategiset valintamme

Olemme tehneet selkeät strategiset valinnat, jotka tukevat Altian kannattavaa kasvua kohti taloudellisia tavoitteitamme.

1. Vahvistamme pohjoismaista markkinajohtajuutta viljaviinapohjaisissa tuotteissa

Tavoitteenamme on vahvistaa markkinajohtajuutta vodkassa kokonaisvaltaisen kategorianäkemyksen kautta ja kasvaa muissa viljaviinapohjaisissa kategorioissa orgaanisesti ja yritysostojen kautta. Kasvukategorioita ovat muun muassa ginit, liköörit, akvaviitit ja valmiit juomasekoitukset (RTD).

Tavoittelemme kuluttajia digitaalisten kanavien, kuten viinimaa.fi ja folkofolk.se, kautta brändipreferenssin ja dialogin luomiseksi.

Pohjoismaista markkinajohtajuutta viljaviinapohjaisissa tuotteissa kiihdytetään yritysostojen kautta.

2. Tehostamme omien brändien ja päämiesliiketoiminnan pohjoismaista kanavaosaamista

Mahdollistamme parhaan markkinoille pääsyn Pohjoismaissa omille ja päämiestemme brändeille. Kehitämme edelleen menestyvää päämiestuoiteiden valikoimaamme.

Tavoitteenamme on edelleen vahvistaa myyntiä kaikissa kanavissa – monopoleissa, ravintolakanavassa, päivittäistavara-kaupassa ja matkustajamyynnissä.

Lisäksi hyödynnämme digitaalisuuden tarjoamia mahdollisuuksia, kuten dynaamista, datajohdettua markkinointia myynnin vauhdittamiseksi fyysisissä kanavissa.

3. Viemme väkeviä avainbrändejämme kasvaville markkinoille

Tavoitteenamme on vakiinnuttaa asemaamme valituilla, kiinnostavilla väkevien juomien kasvumarkkinoilla viennin ja yrityskauppojen kautta.

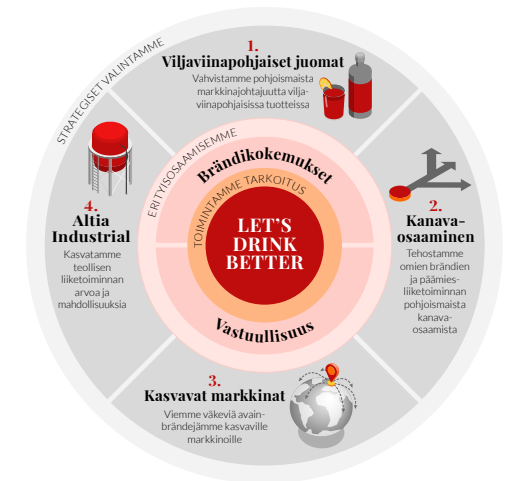
Haemme tarkkaan kohdennettujen yritysostojen avulla Altian avaintuotteille pääsyä markkinoille tai markkina-aseman vahvistamista väkevien juomien kasvumarkkinoilla. Uusilla markkinnoilla tavoitteenamme on hyödyntää viljaviinapohjaisten tuotteiden ristiinmyyntimahdollisuuksia.

Lisäksi tutkimme verkkokaupan mahdollisuuksia sekä näkyvyyttä digitaalisissa kanavissa ja markkinapaikoilla.

4. Kasvatamme teollisen liiketoiminnan arvoa ja mahdollisuuksia

Erotaudumme ainutlaatuisen vastuullisuusprofiilin kautta. Jatkamme toimitusketjun tehokkuuden parantamista ja tavoittelemme toimitusketjun kattavaa digitalisaatiota.

Hyödynnämme enemmän lisäarvoa tuottavien, Koskenkorvan tislamon sivuvirroista valmistettavien teollisten tuotteiden potentiaalin.

Lisäarvoa paremman juomakulttuurin avulla: Let's Drink Better

LIIKETOIMINTAAMME MUOKKAAVAT SEURAAVAT KESKEISET TRENDIT:

Aitous Vastuullisuus Terveystietoisuus Premiumisaatio Helppokäyttöisyys Digitalisaatio

PÄÄOMAMME

HENKILÖSTÖ

Työllistämme noin 650 osaavaa ammattilaista.

BRÄNDIT

Kehitämme ja kasvatamme sekä omien että edustamiemme päämiestuetteiden brändiarvoa.

KUMPPANIMME

Rakennamme kumppanuuksia päämiestemme kanssa ja kehitämme toimittajasuhteita.

FYYSISET VARAT

Meillä on tuotanto-, logistiikka- ja toimistotiloja seitsemässä maassa.

TALOUDELLINEN PÄÄOMA

Altian taseen loppusumma oli yhteensä 400,2 miljoonaa euroa vuonna 2019.

LUONNONVARAT

Ohra, vesi ja energia ovat keskeisiä tuotantopanoksia toiminnoillemme. Hyödynnämme näitä resursseja tehokkaasti – ohran jopa 100-prosenttisesti.

OPERATIIVINEN TOIMINTAMME

HANKINTA

Ostamme tavarantoimittajiltamme suomalaista ohraa, viinejä, muita raaka-aineita sekä pakkausmateriaaleja ja tuottaaksemme laadukkaita tuotteita. Lisäksi ostimme viinejä ja väkeviä alkoholijuomia päämiehiltämme.

LOGISTIikka & VARASTOINTI

Ylläpidämme omia logistiikkakeskuksia ja teemme yhteistyötä toimittajiemme ja kumppaneidemme kanssa edistääksemme kestäviä logistiikkaratkaisuja.

TISLAUS, KYPSYTYS & SEKOITTAMINEN

Meillä on tislauksia Koskenkorvalla ja Sundsvallissa, tuotantolaitokset Rajamäellä ja Tabasalussa sekä tuotantolaitos ja kypsyysvarastot Cognacissa.

PULLOTUS & PAKKAUS

Hyödynnämme ympäristöystävällisiä pakkausmateriaaleja ja tehokkaita pullotuslinjoja.

MYynti & MARKKINOINTI

Myymme ja markkinoimme tuotteitamme vastuullisesti asiakkaillemme kotimaassa ja vientimarkkinoilla.

TEOLLISET TUOTTEET JA PALVELUT

Hyödynnämme tehokkaasti kaikki tuotantovirrat tarjotaksemme erilaisia lopputuotteita ja -palveluja.

Koskenkorvan tislauksen raaka-aineet, lopputuotteet ja sivuvirrat hyödynnetään täysin eikä jätettä synny.

INNOVAATIO & JATKUVA PARANTAMINEN

Kehitämme jatkuvasti tuotevalikoimaamme ja tarjoamme uusia tuotteita premium-, matala-alkoholisten ja alkoholittomien tuotteiden kategorioihin. Kehitämme toimintatapojamme ja etsimme uusia mahdollisuuksia parantaa operatiivista toimintaamme.

TUOTTEEMME

VIINIT

VÄKEVÄT ALKOHOLI-JUOMAT

MUUT JUOMAT

TEKNISET ETANOLIT

TÄRKKELYS

REHU-RAAKA-AINE

TUOTETTU LISÄARVO

TISLAAMO: Vähennämme oman tuotantomme ympäristövaikutuksia ja edistämme vastuullisia käytäntöjä arvoketjussamme.

- Bio- ja kiertotaloudelle pohjautuva tuotanto
- Hiilijalanjäljen minimointi
- Kestävä maatalous
- Pohjaveden säilyttäminen

JUOMAT: Minimoimme tuotteiden ympäristövaikutuksia tuotteen elinkaaren kaikissa vaiheissa. Pakkaamme tuotteita ympäristöystävällisempiin PET- ja bag-in-box-pakkauksiin.

- Innovaatiiviset ja laadukkaat tuotteet
- Ainutlaatuinen ja kattava tuoteportfolio, joka koostuu paikallisesti tuotetuista brändeistä sekä johtavista kansainvälisistä viini- ja väkevien alkoholijuomien brändeistä
- Kierrätettävät ja hiilijalanjäljeltään pienemmät pakkaukset

YHTEISKUNTA: Olemme sitoutuneet vastuullisen alkoholikäytön edistämiseen. Tarjoamme kuluttajille läpinäkyvää tietoa ja tuotteita, joissa on esim. vähemmän sokeria tai alkoholia.

- Vastuullinen juomakulttuuri
- Suomalaisen maatalouden tukeminen
- Merkittävät maksetut ja tilittetyt verot
- Läpinäkyvä ja hyvä hallinto

IHMISET: Tarjoamme mielekkään työn, jossa voidaan hyvin ja innostavat tavoitteet. Edistämme hyviä työolosuhteita toimitusketjuissamme.

- Työllistäminen ja maksetut palkat
- Työhyvinvointi
- Työterveys ja turvallisuus
- Vastuullinen toimitusketju

KIERTOTALOUS

Koskenkorvan tislamo hyödyntää ohranjyvän sataprosenttisesti

Palkittu tislaamomme Koskenkorvan kylässä perustuu bio- ja kiertotaloudelle. Tislaamo hyödyntää raaka-aineena käyttämänsä suomalaisen ohran sataprosenttisesti. Tislaamo tuottaa puhdasta viljaviinaa alkoholijuomiemme valmistukseen.

Viljaviinan lisäksi Koskenkorvan tehdas tuottaa useita sivutuotteita kuten tärkkelystä ja rehujen raaka-ainetta. Jopa käymisprosessissa syntyvää hiilidioksidia otetaan talteen ja hyödynnetään esimerkiksi kasvihuoneviljelyssä. Ohratärkkelyä käytetään muun muassa paperi- ja kartonkiteollisuudessa sekä elintarviketeollisuudessa ja panimoissa.

Monipuolinen tuotteisto mahdollistaa Koskenkorvan tehtaan poikkeuksellisen materiaali-tehokkuuden. Ohran kuoret, joita ei muuten hyödynnettäisi Koskenkorvan tehtaan tuotannossa, poltetaan tehtaan omassa biovoimalaitoksessa, joka tuottaa höyryenergiaa tislamon tarpeisiin.

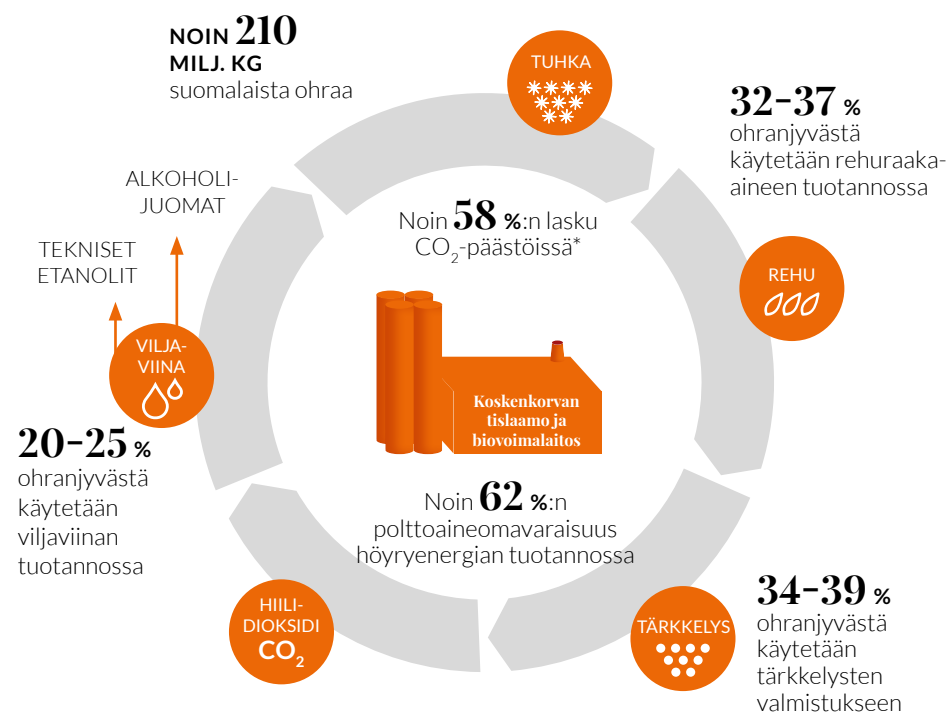
Tammikuusta 2015 lähtien täydellä kapasiteetilla toiminut 10 megawatin biovoimalaitos

käyttää ohrankuorta pääasiallisena polttoaineenaan. Ohraa kuoritaan Koskenkorvan viljaviina- ja tärkkelystuotannossa ympäri-vuotisesti. Koskenkorvan biovoimalaitos on tekniikaltaan ja polttoainesovellukseltaan ensimmäinen Suomessa.

Biovoimalaitoksen ja uusiutuvan energian ansiosta Koskenkorvan tehtaan hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet 58 % vuoden 2014 tasoon verrattuna. Tehtaan polttoaineomavaraisuus höyryenergian tuotannossa on 62 %. Lopuksi, jotta kiertotalouden kiertokulku olisi kokonainen, biovoimalaitoksesta syntyvä tuhka käytetään lannoitteena pelloilla.

Tutkimme jatkuvasti tapoja pienentää hiilijalanjälkeämme, ja tavoitteenamme on hiilineutraali tuotanto vuoteen 2025 mennessä – ilman kompensatioita.

KIERTOTALOUS

*Vuoden 2014 tasoon verrattuna.

SEGMENTIT

Finland & Exports

Finland & Exports -segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Suomessa ja Baltian maissa sekä viennin ja matkustajamyynnin.

Milj. euroa	2019	2018	2017
Liikevaihto	128,6	133,8	133,9
Vertailukelpoinen käyttökate	20,6	19,2	19,6
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	16,0	14,3	14,6
Henkilöstöä keskimäärin	89	95	100

OMAT AVAINBRÄNDIT:

Koskenkorva, Leijona, Jaloviina, Chill Out, Blossa, Renault, Larsen, Saaremaa

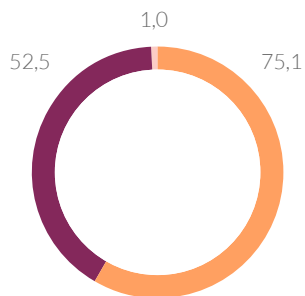
PAINOPISTEALUEET:

- Keskittyminen innovaatioihin ja uusien tuotteiden lanseerauksiin valtion vähittäismyyntimonopolissa. Hyvänä kumppanina jatkaminen ja parhaan pääsyn markkinoille tarjoaminen.
- Viennin kasvattaminen tärkeimmillä markkinoilla, Venäjällä ja Kiinassa, sekä laajentuminen uusille markkinoille
- Kasvua Suomen päivittäistavara-kauppanavassa innovaatioiden avulla
- Brändien aseman vahvistaminen ja jakelun laajentaminen matkustajamyynnissä
- Kuluttajille suunnattujen digialustojen (viinimaa.fi ja nordicspirits.com) jatkuva kehittäminen
- Jatkuvaa tuoteportfolion arviointia ja tuottojohtamista

Liikevaihto tuoteryhmittäin

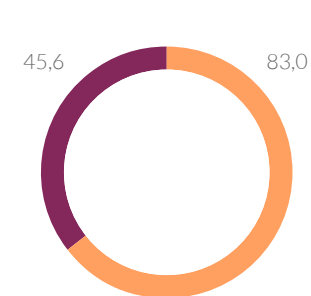
milj. EUR

- Väkevät alkoholijuomat
- Viinit
- Muut juomat

Liikevaihto brändiryhmittäin

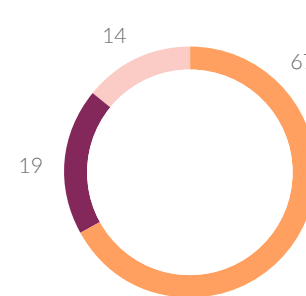
milj. EUR

- Altian omat brändit
- Päämiesbrändit

Liikevaihto maittain

%

- Suomi
- Matkustajamyyni & vienti
- Baltia

Altia on 1.1.2019 alkaen soveltanut IFRS 16 -standardia. Käyttöönnotossa on sovellettu yksinkertaistettua menettelyä, jonka mukaan vertailutietoja ei oikaista.

SEGMENTIT

Scandinavia

Scandinavia-segmentti käsittää viinien, väkevien juomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

Milj. euroa	2019	2018	2016
Liikevaihto	120,7	117,7	123,7
Vertailukelpoinen käyttökate	12,1	10,1	11,5
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	10,0	8,6	9,3
Henkilöstöä keskimäärin	74	85	86

OMAT AVAINBRÄNDIT:

O.P. Anderson, Explorer, Grönstedts, Koskenkorva, Blossa, Chill Out, Larsen, Xanté

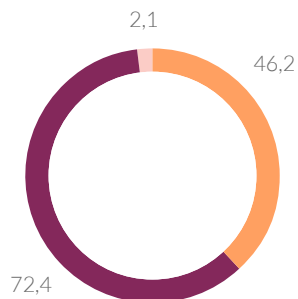
PAINOPISTEALUEET:

- Aseman vahvistaminen ginien, liköörien, rommien ja kuohuviinien kasvavissa kategorioissa innovaatioiden avulla
- Johtavan aseman säilyttäminen vastuullisten tuotteiden ja pakkausten kehittämisessä
- Brändien aseman vahvistaminen ja jakelun laajentaminen anniskelumarkkinoilla
- Kuluttajille suunnatun digialustan (folkofolk.se) jatkuva kehittäminen
- Jatkuvaa tuoteportfolion arviointia ja tuottojohtamista

Liikevaihto tuoteryhmittäin

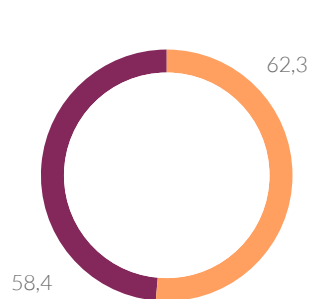
milj. EUR

- Väkevät alkoholijuomat
- Viinit
- Muut juomat

Liikevaihto brändiryhmittäin

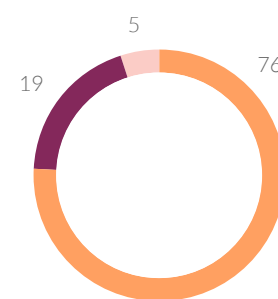
milj. EUR

- Altian omat brändit
- Päämiesbrändit

Liikevaihto maittain

%

- Ruotsi
- Norja
- Tanska

Altia on 1.1.2019 alkaen soveltanut IFRS 16 -standardia. Käyttöön otossa on sovellettu yksinkertaistettua menettelyä, jonka mukaan vertailutietoja ei oikaista.

SEGMENTIT

Altia Industrial

Altia Industrial -segmentti käsittää Koskenkorvan tehtaan toiminnot sekä tärkkelyksen, rehuraaka-aineen ja teknisen etanolin tuotannon sekä sopimusvalmistuksen ja logistiikkapalvelut. Siihen kuuluvat myös toimitusketjutoiminnot eli tuotanto- ja logistiikkatoiminnot eri maissa sekä hankinta.

Milj. euroa	2019	2018	2017
Liikevaihto	110,2	105,8	101,3
Vertailukelpoinen käyttökate	11,4	10,9	12,5
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	10,4	10,3	12,3
Henkilöstöä keskimäärin	426	426	452

TEOLLISET TUOTTEET: Suomalainen ohra on toimintojemme keskiössä ja tuotteita ovat ohratärkkelys, viljaviinat, tekniset etanolit ja rehuraaka-aineet.

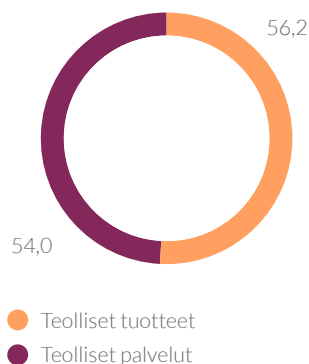
TEOLLISET PALVELUT: Sopimusvalmistus ja logistiikkapalvelut johtaville viini- ja alkoholijuomayhtiöille.

PAINOPISTEALUEET:

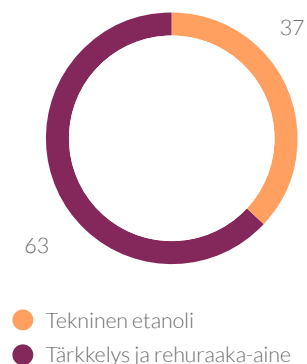
- Asiakassuhteet ja teollisten tuotteiden myynnin kasvu
- Työturvallisuuskulttuurin kehittäminen ja vähimmäisvaatimusten määrittäminen työturvallisuuskäytännöille koko konsernissa
- Viinien pakkauskyvykkyyksien parantaminen sekä mietojen ja alkoholittomien tuotteiden tuotanto talon sisällä
- Ammattimaiset ostotoiminnot kaikissa hankintakategorioissa
- Toiminnanohjausjärjestelmän uusimisen jatkaminen

Liikevaihto kategorioittain
milj. EUR

Teollisten tuotteiden
liikevaihdon jakauma
%

Altia on 1.1.2019 alkaen soveltanut IFRS 16 -standardia. Käyttöön otossa on sovellettu yksinkertaistettua menetelmää, jonka mukaan vertailutietoja ei oikaista.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Pohjoismaiset viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinat lyhyesti

Meillä on laaja kokemus vähittäismyyntimonopoleista sekä toimimisesta säännellyillä markkinoilla

A

ltia toimii viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoilla Pohjoismaissa ja Baltian maissa sekä matkustajamyynnissä Pohjoismaissa. Nämä muodostavat Altian kotimarkkinat.

Suomen, Ruotsin ja Norjan markkinat viineissä ja väkevissä alkoholijuomissa ovat tiukasti säänneltyjä. Sääntely vaihtelee eri maiden välillä, mikä vaikuttaa vähittäismyyntin rakenteisiin, markkinointiin ja hinnoittelumekanismiin kansallisella tasolla.

Myyntikanavat

Suomen, Ruotsin ja Norjan vähittäismyyntimarkkinoilla suurin osa viineistä ja väkevistä alkoholijuomista myydään valtioiden vähittäismyyntimonopoleissa (Alko, Systembolaget ja Vinmonopolet), jotka muodostavat Altian suurimman myyntikanavan.

Monopolimarkkinoilla mietojen ja alkoholittomien viinien ja glögien, ready-to-drink-tuotteiden, oluiden ja siiderien myyntikanava on päivittäistavara kauppa.

Tanskassa ja Baltian maissa vähittäismyyntimarkkinat koostuvat pääosin päivittäistavara-kaupoista.

Anniskelumyyntikanavalla on tärkeä rooli uusien tuotteiden lanseerauksessa. Anniskelumyynnissä Altialla on mahdollisuus rakentaa ja edistää brändien tunnettua sekä seurata ja muodostaa kuluttajatrendejä.

Matkustajamyynni koostuu lento-, laiva- ja raja-liikenteessä tehtävästä mynnistä. Se on ollut perinteisesti tärkeä kanava Pohjoismaiden ja Baltian maiden alueella maiden välisten hintaerojen takia, jotka johtuvat alkoholin erilaisesta verotuksesta ja verovapaasta mynnistä.

Kaikki Altian kotimarkkinoiden ulkopuolella tapahtuva kuluttajatuotteiden myynti luokitellaan vienniksi. Altia vie alkoholijuomia noin 30 maahan, esimerkiksi Koskenkorva Vodkaa Venäjälle ja Yhdysvaltoihin, Larsen Cognacia Kiinaan ja O.P. Anderson Aquavitia Yhdysvaltoihin.

Kilpailuympäristö

Viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoilla Altia kilpailee maailmanlaajuisten, pohjoismaisten ja pienempien paikallisten väkevien alkoholijuomabrändien ja viinintuottajien sekä maahantuontiyritysten kanssa. Väkevien alkoholijuomien markkinaan verrattuna viinimarkkina on fragmentoitunut, sillä pieniä tuottajia, maahantuojia ja jakelijoita on useita.

Markkinoiden koko arvon ja volyymin mukaan

Pohjoismaiden (Suomi, Ruotsi, Norja ja Tanska) viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoiden arvon arvioidaan olevan 12,4 miljardia euroa, josta väkevien alkoholijuomien osuus on noin 35% ja viinien noin 65%. Väkevien alkoholijuomien volyymi on noin 77,4 miljoonaa litraa, ja suurimmat kategoriat ovat vodkat ja viskit. Viinimarkkinan volyymi on noin 517 miljoonaa litraa. Suurin yksittäinen kategoria on punaviini, jonka osuus volyymista on noin puolet.*

Markkinakasvu

Pohjoismaiden viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoiden arvo kasvoi 1,9 prosenttia vuosina 2012–2018. Vuosina 2019–2023 markkinoiden arvon arvioidaan kasvavan 3,3 prosenttia.*

Pohjoismaiden viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoiden volyymi kasvoi 0,5 prosenttia vuosina 2012–2018. Vuosina 2019–2023 markkinoiden volyymin arvioidaan kasvavan 1,1 prosenttia.*

Lue lisää viinien ja väkevien alkoholijuomien myyntin kehityksestä Pohjoismaiden kolmilla monopoli-markkinoilla vuonna 2019 [sivulla 29](#).

* Lähde: Euromonitor International Ltd. Alcoholic Drinks data 2019 edition (toukokuu 2019). Pohjoismaiden markkinoilla tarkoitetaan Suomea, Ruotsia, Norjaa ja Tanskaa. Arvo on laskettu euroina vähittäismyyntihintoista, vuoden 2017 kiinteistä valuuttakursseista ja nykyhinnoista. Kaikki kasvuasteet ilmoitetaan keskimääräisenä vuotuisena kasvuprosenttina (CAGR, %).

Teollinen liiketoiminta

Altia valmistaa viljaviinaa Koskenkorvan tislaamolla. Tislausprosessin sivutuotteista valmistetaan ohratärkkelystä ja rehuraaka-aineita. Koskenkorvan tislaamo on maailman ainoa ohratärkkelyksen tuottaja.

Koskenkorvan tislaamo valmistaa myös teknistä etanolia. Valmistuksessa käytetään osittain viljaviinaa, jota ei käytetä alkoholijuomien tuotantoon. Koskenkorvan tislaamon tekninen etanoli jalostetaan edelleen teknisiksi etanolituotteiksi Rajamäen tehtaalla.

Teollisuusasiakkaat

Teknisiä etanoleja käytetään maalämpönesteissä ja myydään laajalti teollisuuden tarpeisiin, lääketeollisuudesta ja terveydenhuoltoalasta kemikaali- ja tekniskemiallisille aloille.

Ohratärkkelystä käytetään sideaineena paperi- ja kartonkiteollisuudessa, oluen valmistuksessa käymiskyvyn lisäämiseksi ja tuomaan raikkautta sekä muissa elintarviketeollisuuden sovelluksissa. Merkittävä osa ohratärkkelyksestä myydään paperi- ja kartonkiteollisuudelle.

Rehuraaka-ainetta toimitetaan jatkuvasti A-Rehu Oy:n tuotantolaitokselle, joka sijaitsee Koskenkorvan tehtaan tehdasalueella.

Markkinaolosuhteet vuonna 2019

Yleinen markkinakysyntä kaikissa teollisissa tuotteissa oli vahvaa vuonna 2019. Kysynnän taustalla oli yleisesti vahva taloustilanne. Paperi- ja kartonkiteollisuuden trendi korvata fossiilipohjaisia sidosaineita tärkkelyksellä on lisännyt ohratärkkelyksen kysyntää.

TRENDIT JA INNOVAATIOT

Liiketoimintaamme ja brändejämme muokkaavat trendit

AITOUS – Epävarmassa ja muuttuvassa maailmassa kuluttajat etsivät luotettavuutta.

- Asiantuntijuus
- Paikallisuus, alkuperä ja perinteet
- Käsityöläisyys

VASTUULLISUUS – Kuluttajat suosivat ympäristöystävällisiä pakkauksia. Kierrätettävyys on entistäkin tärkeämpää.

- Eettinen hyvinvointi
- Reilu kauppa
- Ympäristövastuu
- Läpinäkyvyys

TERVEYSTIETOISUUS – Mietojen ja alkoholittomien sekä vähäsokeristen tuotteiden kasvava menekki. Luontaisista raaka-aineista on tullut entistäkin tärkeämpiä.

- Tasapainoinen elämä
- Clean culture -liike
- Tuoreus ja yksinkertaisuus
- Luontaiset raaka-aineet

LAADUN KOROSTAMINEN – Kuluttajat hakevat laatua määrän sijaan.

- Kokonaisvaltainen laatu
- Niukkuus on ylellisyyttä
- Laadukkaat kokemukset
- Uniikit valinnat

HELPPOKÄYTTÖISYYS – Pienemmät tarjoilukoot ja ready-to-drink-juomat sekä tarjoilun ja jakamisen helppous.

- On-demand
- Hyvä saatavuus
- Kätevät pakkaukset

TRENDIT JA INNOVAATIOT

Innovaatiot ja kuluttajakeskeisyys luovat uusia kasvumahdollisuuksia

Altian toiminnoissa jatkuva uudistuminen ja innovaatiot ovat tärkeässä asemassa. Innovaatio on toimintatapa, joka tuottaa uusia ratkaisuja ja kokemuksia ja luo arvoa liiketoiminnalle, kuluttajille ja tulevaisuudelle. Haluamme olla innovoinnin roolimalli Pohjoismaiden juomamarkkinoilla. Vuonna 2019 päivitetty innovaatiostrategiamme antaa suunnan tulevalle kehitystyöllemme.

Vastuullisuudella on yhä suurempi rooli innovaatiotyössä ja brändiemme jokaisessa osa-alueessa. Se perustuu voimakkaasti pohjoismaisiin arvoihin, jotka korostavat ihmisistä ja planeetastamme huolehtimista. Innovaatiostrategiamme keskeisiä tekijöitä ovat kuluttajakokemus, luova kulttuuri ja tulevaisuuteen suuntaava tutkimus. Tavoitteemme on hyödyntää kaikkea tietoa ja ymmärrystä, jota tarvitsemme asiantuntevien, kuluttajalähtöisten päätösten tekoon. Tarjoamme onnistuneiden luovien konseptien löytämiseen tarvittavat työkalut, prosessit ja osaamisen. Innovaatiotiimimme tarjoaa myös selkeyttä, visioita ja inspiraatioita tulevasta ja uusista mahdollisuuksista.

Olemassa oleville brändeille tehtyjen innovaatioiden lisäksi vahvistimme asemaamme kasvavissa väkevien alkoholijuomien kategorioissa vuonna 2019. Toimme markkinoille ja esittelimme asiakkaillemme useita kiinnostavia uutuuk-

sia gineissä ja rommeissa sekä uusia ready-to-drink-juomia.

Vahvaa talon sisäistä innovaatioasiantuntijuutta

Vahva ammattimainen tuotekehitys on yksi Altian brändien ja innovaatioiden keskeisimpiä menestystekijöitä.

Helppokäyttöisyys, laadun korostaminen, rohkeus ja vastuullisuus ohjaavat pakkausratkaisujamme. Vastuulliset PET- ja hanapakkauksratkaisumme erottuvat hyllyiltä ja viestivät arvoistamme ja tuotteidemme peruspiirteistä.

Altian nesteiden kehitystiimillä on huipputason osaamista tisleiden kehittämiseen. Tiimi seuraa tarkasti kuluttajatrendejä ja kehittää jatkuvasti miedompia ja alkoholittomia sekä vähemmän soke-ria sisältäviä vaihtoehtoja. Oma vahva suunnittelu- tiimimme, joka muuntaa bränditavoitteet konkreettiseksi, merkitykselliseksi ja sopiviksi designeiksi, on myös olennainen osa tuotekehitystämme.

BRÄNDIMME

Luomme ainutlaatuisia brändikokemuksia

Altian strategia on rakentaa vahvoja pohjoismaisia brändejä, jotka tarjoavat merkitystä ja arvoa uusille sukupolville. Portfoliomme koostuu Pohjoismaiden tunnetuimmista ja pidetyimmistä viinien ja väkevien alkoholijuomien brändeistä. Haluamme luoda ainutlaatuisia brändikokemuksia kuluttajille kaikissa kanavissa. Digitalisaatio on parantanut markkinoinnin tehokkuutta.

Altia keskittyi vuonna 2019 vahvistamaan lippulaivabrändiensä – Koskenkorva Vodkan, O.P. Anderson Aquavitin ja Larsen Cognacin – asemaa. Jatkoimme myös alueellisesti ja paikallisesti tärkeiden brändiemme, kuten Chill Out -viinien, Blossa-glögien ja Xanté-liköörin sekä Suomessa Leijonan ja Jaloviinan ja Ruotsissa Explorerin ja Grönstedtsin kehittämistä.

Omien brändien portfoliota täydennetään johtavilla kansainvälisillä päämiest tuotteilla. Laaja brändivalikoima antaa meille mahdollisuuden olla mukana kaikissa kategorioissa ja hintaluokissa ja tarjota asiakkaillemme kattavan ja kilpailukykyisen tuoteportfolion.

Tarkastelemme ja päivitämme portfoliotamme aktiivisesti pysyäksemme ajankoh-
taisena ja uniikkina. Vuonna 2019 tunnistimme mielenkiintoisia mahdollisuuksia kasvavissa kategorioissa kuten gineissä, likööreissä ja rommeissa. Suomen päivit-
täistavarakauppa on avannut meille uuden mielenkiintoisen kanavan ready-to-drink
-tuotteiden myyntiin ja brändiportfoliomme laajentamiseen. Syvällisen kuluttajatun-
temuksen ja innovaatioiden avulla lanseerasimme uusi konsepteja olemassa oleville
brändeillemme ja tunnistimme uusia mahdollisuuksia.

Kaikki, mitä teemme, lähtee kuluttajasta. Ymmärrämme pohjoismaisia kuluttajia ja
heidän tarpeitaan. Jokaista kehitysprojektia ohjaa vahva kuluttajalähtöisyys, on kyse
sitten innovaatiosta ja tuotekehityksestä tai brändiemme markkinoinnista. Kuluttaji-
en lisääntyvä osallistuminen konseptien kehittämiseen ja testaamiseen ja toimintam-
me analysointiin on vahvistanut toimintamme strategisuutta.

KOSKENKORVA
LARSEN
— COGNAC —
O.P. ANDERSON**CHILL
OUT****BLOSSA****JALOVIINA****EXPLORER****LEIJONA®****XANTÉ****GRÖNSTEDT'S**

BRÄNDIMME

Lippulaivabrändimme

KOSKENKORVA

Koskenkorva on luonnon parhaista raaka-aineista valmistettu klassinen vodka. Vuodesta 1953 saakka valmistettu Koskenkorva tislataan edelleen Koskenkorvan kylässä Etelä-Pohjanmaalla. Kun yhdistetään pohjoisissa olosuhteissa kasvanut ohra, puhdas ja käsittelemätön pohjavesi sekä jatkuvatoiminen tislusprosessi, saadaan aikaan tuotteen ainutlaatuinen maku. Koskenkorva on voittanut useita palkintoja alan kansainvälisissä kilpailuissa.

Vastuullisuus on Koskenkorvan brändin ytimessä ja innovaati-
on kärjessä. Koskenkorvan tislaamo on bio- ja kiertotalouden
edelläkävijä. Tavoittemme on, että Koskenkorva olisi maailmaan
vastuullisin vodka.

Yksi vuoden 2019 kiinnostavimpia lanseerauksia oli Koskenkorva Gin-
ger, joka suunniteltiin yhteistyössä kuluttajien kanssa. Myös Kosken-
korva Vodka Organic otettiin hyvin vastaan Ruotsin ravintolayhteisössä.

LARSEN — COGNAC —

Larsen Cognac on yhdistelmä ennakkoluulotonta ja rohkeaa skandi-
naavista henkeä sekä Cognacin kylästä peräisin olevaa ranskalaista
käsityötaitoa ja konjakkiasiantuntijuutta. Brändin historia juontaa
juurensa nuoreen norjalaiseen seikkailijaan, Jens Reidar Larseniin.
Haluamme haastaa perinteistä cognac-kategoriaa ja löytää uusia ja
yllättäviä tapoja cognacin nauttimiseen. Cognacillamme on ainut-
laatuinen luonne ja tyyli, juuri Jens Reidarin alkuperäisen ajatuksen
mukaisesti.

Vuonna 2019 Larsen sai uuden ilmeen, joka sai markkinoilla hyvän vas-
taanoton. Uusi ilme ilmentää rohkeutta, uteliaisuutta ja innovaatiota.
Uusi valikoima lanseerattiin aluksi matkustajamyynnissä. Korostaak-
semme tynnyrikytöksen merkitystä cognacille toimme markki-
noille Larsen Coopersin. Sen on myös tarkoitus houkutella tummien
alkoholijuomien ystäviä, jotka juovat yleensä rommia tai viskiä. Larsen
Coopersin aromeissa esiintyy vaniljaa, paahdettua leipää ja toffeeta.

O.P. ANDERSON

Akvaviitti on mielenkiintoinen, erittäin pohjoismainen väkevien
alkoholijuomien kategoria. Baarimestarit pitävät sitä erinomaisena
cocktailin ainesosana. O.P. Anderson on Ruotsin vanhin ja johtava
akvaviitti-brändi, joka on ottanut lupaavia askelia myös muissa
Pohjoismaissa sekä tarkoin valituilla vientimarkkinoilla. Vaikka
O.P. Anderson yhdistetään perinteisiin, on brändi ajankohtainen ja
moderni, mikä tekee siitä mielenkiintoisen.

Vuonna 2019 brändin menestyksessä tarina sai jatkoa, kun raken-
simme sitä yhdessä Pohjoismaiden johtavien baarimestareiden
kanssa. Yhteistyö palkitun premium-craft-ginin Hernön kanssa on
saanut kiinnostuneen vastaanoton ginin ystävien keskuudessa.

ALTIA SIOJITUSKOHTENA

Miksi sijoittaa Altiaan?

Markkinajohtaja pohjoismaisilla viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoilla omien ja päämiesbrändien kautta

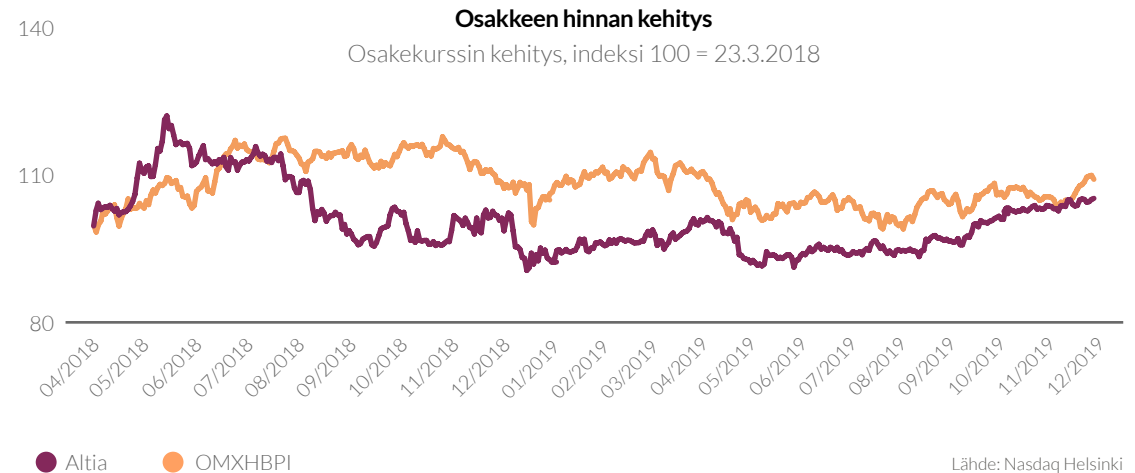
- Pohjoismaiset brändimme ovat alueen tunnetuimpia viinien ja väkevien alkoholijuomien brändejä
- Lisäksi jakelemme noin 150 päämiehen viinejä ja väkeviä alkoholijuomia
- Omista ja päämiesbrändeistä koostuvan portfoliomme avulla meillä on johtava markkina-asema viineissä ja väkevyissä alkoholijuomissa vakailla ja kannattavilla pohjoismaisilla markkinoilla
- Meillä on laaja kokemus valtion vähittäismyyntimonopoleista Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa
- Meillä on vahvaa innovointiosaamista, jonka avulla kykenemme vastaamaan markkinatrendeihin
- Mahdollistamme parhaan markkinoille pääsyn, ja kanavaosaamisemme tekee meistä varteenotettavan kumppanin maailman johtaville viinien ja väkevien alkoholijuomien valmistajille

Integroitu toimintamalli mahdollistaa kilpailukykyedut ja vastuullisuuden

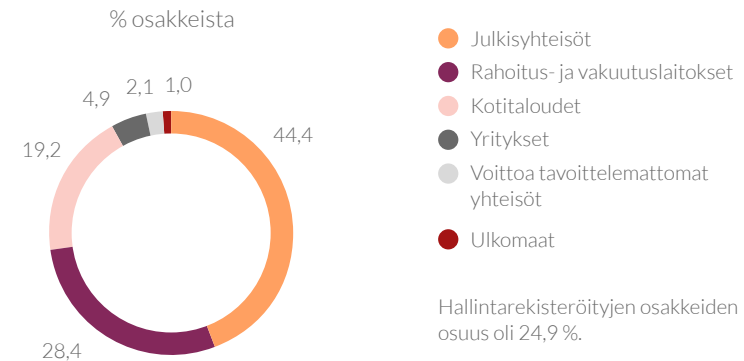
- Koskenkorvan tislauksen toiminta perustuu bio- ja kiertotalouteen
- Vastuullisuustietokartta: Tavoittelemme hiilineutraalia tuotantoa vuoteen 2025 mennessä
- Monipuolinen tuotevalikoima ja korkean tason materiaalihetokkuus; vilja hyödynnetään sataprosenttisesti
- Teolliset tuotteet kattaa teknisen etanolin, tärkkelyksen ja rehuraaka-aineet
- Teolliset palvelut kattaa sopimusvalmistuksen ja logistiikkapalvelut johtaville viini- ja alkoholijuomayhtiöille
- Yhteiset ja yhdistetyt toiminnot ja resurssit tuovat mittakaavaetuja ja mahdollistavat kapasiteetin kokonaisvaltaisen hyödyntämisen

Vakaat ja hajautetut tulovirrat ja houkutteleva osinkopolitiikka

- Merkittävä osa liikevaihdoistamme on peräisin valtion vähittäismyyntimonopoleista Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa
- Noin kolmasosa konsernin liikevaihdosta on peräisin teollisuusasiakkailta (B2B). Altia Industrial -segmentti koostuu teollisista palveluista ja teollisista tuotteista.
- Keskitymme kannattavuuden jatkuvaan parantamiseen, hyvin hallittuihin investointeihin ja tehokkaaseen käyttöpääoman hallintaan. Tämä tukee vakaata rahavirran tuottamista, joka mahdollistaa houkuttelevan osinkopolitiikan.
- Vakaa taloudellinen asemamme mahdollistaa tulevan kasvun laajentamalla uusille markkinoille ja/tai hankinnoilla, jotka vahvistavat pohjoismaista brändiportfoliotamme edelleen.

Omistusrakenne 31.12.2019 Osakkeenomistajat sektorin mukaan

ALTIA SIJOITUSKOHTENA

Tietoa osakkeenomistajille

Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 25.3.2020 klo 16.00 Finlandia-talossa Helsingissä (osoite: Mannerheimintie 13 e, sisäänkäynnit M1 ja K1).

Osallistuminen

Ohjeet varsinaiseen yhtiökokoukseen osallistujille löytyvät yhtiökokouskutsusta, joka on saatavilla Altian [sivuilla](#).

Hallituksen esitys osingosta

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että 31.12.2019 päättyvältä tilikaudelta jaetaan osinkoa 0,42 euroa osakkeelta.

Yhtiökokoukseen ja osingon maksuun liittyviä tärkeitä päivämääriä vuonna 2020

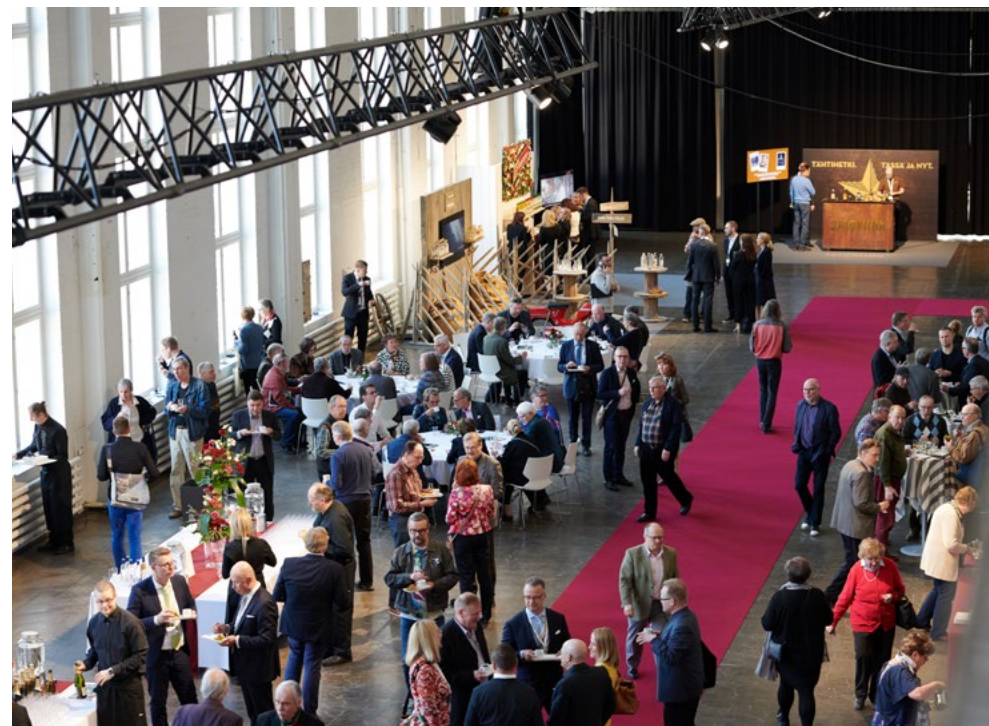
13.3.	Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä
20.3.	Ilmoittautuminen päättyy
25.3.	Varsinainen yhtiökokous
26.3.	Ehdotettu osingon irtoamispäivä
27.3.	Ehdotettu osingon täsmäytyspäivä
3.4.	Ehdotettu osingon maksupäivä

Taloudellisen raportoinnin kalenteri 2020

13.2.	Tilinpäätöstiedote 2019
Viikko 10	Vuosikertomus 2019
29.4.	Liiketoimintakatsaus tammi-maaliskuu 2020
19.8.	Puolivuosikatsaus tammi-kesäkuu 2020
6.11.	Liiketoimintakatsaus tammi-syyskuu 2020

Altia noudattaa 30 päivän hiljaista jaksoa ennen tilinpäätösten, puolivuosisikatsausten ja liiketoimintakatsausten julkaisua.

Ajantasaista tietoa Altiaa ja taloudellisesta kalenterista on saatavilla osoitteesta altigroup.com/fi/sijoittajat. Sivulta löytyvät myös sijoittajasuhteiden yhteystiedot.

Avaintietoja Altian osakkeesta

		2019	
Markkina:	Nasdaq Helsinki Oy.	Markkina-arvo:	296 miljoonaa euroa
Toimiala:	Ruoka ja juoma/Kulutustavarat	Korkein hinta:	8,22 euroa
Kaupankäyntitunnus:	ALTIA	Alhaisin hinta:	7,08 euroa
ISIN-tunnus:	FI4000292438	Päätöshinta:	8,18 euroa
Listautumispäivä:	23.3.2018		

ESG-TUNNUSLUVUT

	2019	2018	2017	2016	2015
Ympäristövastuu (E)					
Viljan käyttö (milj. kg)	211,5	211,7	206,0	192,2	190,7
Vähennys Koskenkorvan tehdasalueen CO ₂ -päästöissä vuoteen 2014 verrattuna	58 %	54 %	56 %	42 %	35 %
Koskenkorvan höyryntuotannon polttoaineomavaraisuus	62 %	60 %	65 %	56 %	46 %
Keskimääräinen jätteiden kierrätys- ja hyötykäyttöaste	99,5 %	99,7 %	99,5 %	99,5 %	98,4 %
Veden kulutus (1 000 m ³)	502,6	660,3	663,4	1136	1045,8
Sosiaalinen vastuu (S)					
Valmistettuja tai maahantuotuja juomia (milj. litraa)	97,0	95,1	93,8	90,0	95,5
Altian valmistamien tuotteiden keskimääräinen alkoholipitoisuus (til-%)	31,3	31,3	31,7	31,6	31,7
Matala-alkoholisten ja alkoholittomien tuotelanseerausten määrä	24	13	-	-	-
Sairauspoissaoloprosentti	3,7	3,4	3,3	3,2	3,0
Tapaturmataajuus (työmatkat pois lukien)	9 ¹	12 ¹	11	8	12
Sukupuolijakauma, koko henkilöstö	42 %	42 %	42 %	42 %	41 %
Hallintotapa (G)					
Sukupuolijakauma, hallitua	43 %	43 %	43 %	50 %	50 %
Sukupuolijakauma, johtorymä	29 %	29 %	29 %	29 %	29 %
Hallituksen jäsenten osallistumisaste (keskimääräinen %)	93,5 %	94,1 %	92,4 %	90,1 %	91,3 %
Hallituksen riippumattomuus					
Riippumaton yhtiöstä	7/7	7/7	7/7	6/6	6/6
Riippumaton osakkeenomistajista	6/7	6/7	6/7	5/6	5/6

¹ Työtapaturmataajuus raportoidaan vuodesta 2018 ilman työmatkoja

Sukupuolijakauma = Naispuolisten johtajien/työntekijöiden osuus suhteessa miespuolisiin kollegoihin samassa ryhmässä
Hallituksen riippumattomuus = riippumattomien hallituksen jäsenten määrä (kuten hallinnointikoodissa on määritetty)

Hallituksen toimintakertomus

Hallituksen toimintakertomus 2019

Altia on johtava pohjoismainen alkoholijuomayhtiö, joka toimii Pohjoismaissa, Virossa ja Latviassa viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoilla. Altia valmistaa, maahantuo, markkinoi, myy ja jakelee sekä omia että päämiestemme tuotteita. Pohjoismaiden ja Baltian lisäksi Altialla on tuotantoa Ranskan Cognacissa. Altia vie alkoholijuomia noin 30 maahan.

Vuonna 2019 Altian liikevaihto kasvoi kiinteillä valuuttakursseilla 1,5 prosenttia. Kasvua vauhdittivat Scandinavia- ja Altia Industiral -segmentit.

Altian väkevien alkoholijuomien myynnin arvo kasvoi kaikilla kolmilla monopolimarkkinoilla: Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Viinien kasvua ajoi Ruotsin hyvä myynti. Altia Industrial -segmentin liikevaihdon kasvua vauhdittivat korkeammat hinnat ja volyymin hyvä kehittyminen teollisissa tuotteissa. Vuoden 2019 liikevaihto oli yhteensä EUR 359,6 miljoonaa euroa.

Altian rahavirta vuonna 2019 oli vahva, ja taloudellinen asema parani edelleen. Osingonjakopolitiikan mukaisesti hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2019 maksetaan osinkoa 0,42 euroa osakkeelta.

AVAINLUVUT

	2019	2018	2017
Liikevaihto, milj. euroa	359,6	357,3	359,0
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	44,8	40,0	42,4
% liikevaihdosta	12,4	11,2	11,8
Raportoitu käyttökate, milj. euroa	43,1	34,0	40,3
Vertailukelpoinen liiketulos, milj. euroa	26,8	25,6	28,2
% liikevaihdosta	7,5	7,2	7,8
Liiketulos, milj. euroa	25,1	19,7	26,1
Kauden tulos, milj. euroa	18,4	15,1	18,3
Osakekohtainen tulos, euroa	0,51	0,42	0,51
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	0,6	1,2	1,1
Henkilöstö keskimäärin	682	718	762
Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta, milj. euroa	41,0	-	-
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta	0,4	-	-

Markkinoiden kehitys vuonna 2019

Pohjoismaiset monopolimarkkinat

Vuonna 2019 pohjoismaisilla monopolimarkkinoilla väkevien alkoholijuomien ja viinien volyymien kehitys pysyi lähes edellisvuoden tasolla, 0,1 prosentissa edellisvuoteen verrattuna. Ruotsi on monopolimarkkinoista suurin, ja sen osuus väkevästä alkoholijuomasta on 39 prosenttia ja viineistä 63 prosenttia. Väkevien alkoholijuomien volyymit Ruotsin monopolimarkkinassa ylittivät Suomen monopolimarkkinan vastaavat volyymit. Väkevien alkoholijuomien volyymit pohjoismaisilla monopolimarkkinoilla kasvoivat 1,0 prosenttia Ruotsin hyvän kehityksen vauhdittamana. Viinien volyymit olivat -0,1 prosentissa edellisvuoden tasolla. Hienoinen lasku johtuu Suomen laskevista viinivolymeistä.

Seuraavassa taulukossa esitetään viinien ja väkevien alkoholijuomien myynnin kehitys vähittäismyyntimonopoleissa Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Luvut perustuvat vähittäismyyntimonopoliin (Alko, Systembolaget ja Vinmonopolet) julkaisemiin litramääräisiin myyntitilastoihin.

Suomi

Suomen vähittäismyyntimonopolin väkevien alkoholijuomien ja viinien myyntivolyymit vuonna 2019 laskivat 2,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Väkevissä alkoholijuomissa volyymit laskivat 2,1 prosenttia. Volyymit vodkan ja viinan suuressa kategoriassa laskivat pääasiassa maustamattoman vodkan myötä. Tämä kate-

goria on koko väkevien alkoholijuomien kategorian laskun taustalla. Myös rypäletisleiden volyymit jatkoivat laskuaan. Kasvua oli ginien, liköörien ja viskien kategorioissa. Rommi-volyymit olivat viime vuoden tasolla. Viineissä volyymit laskivat 3,2 prosenttia; laskua oli molemmissa suurissa kategorioissa eli sekä punaviineissä että valkoviineissä. Kasvua oli vain roséviineissä, sampanjoissa ja miedoissa glögeissä.

Ruotsi

Ruotsin vähittäismyyntimonopolin väkevien alkoholijuomien ja viinien myyntivolyymit vuonna 2019 kasvoivat 1,0 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Väkevien alkoholijuomien kategoria kasvoi 3,9 prosenttia. Tässä kategoriassa ginien, rommien, liköörien, viskien ja katkeroiden kasvu oli voimakasta. Myös vodka- ja rypäletisle-volyymit kasvoivat hyvin. Akvaviitin volyymit olivat laskussa. Viinien kategoria kasvoi 0,7 prosenttia. Puna- ja valkoviinien volyymeissa oli nähtävissä hienoista kasvua. Kuohuviinien volyymit kasvoivat voimakkaasti esimerkiksi uuden glögikuohuviinin vauhdittamana. Roséviinien ja perinteisten glögien volyymit laskivat (glögikuohuvat kuuluvat kuohuviini-kategoriaan).

Norja

Norjan vähittäismyyntimonopolin väkevien alkoholijuomien ja viinien myyntivolyymit

vuonna 2019 kasvoivat 0,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Väkevissä alkoholijuomissa volyymit kasvoivat 1,6 prosenttia. Kasvua oli gineissä, akvaviiteissä, rommeissa, viskeissä ja vodkassa. Rypäletisleiden volyymit laskivat. Viinien kategoria oli 0,2 prosentissa edellisvuoden tasolla. Puna- ja valkoviinien volyymit olivat edellisvuoden tasolla, ja roséviinien volyymit laskussa. Hienoinen parannus on peräisin kuohuviinivolymien kasvusta.

Strategia ja taloudelliset tavoitteet 2019

Altian strategiassa vuonna 2019 keskityttiin luomaan kannattavaa kasvua viiden strategisen painopistealueen kautta:

- Pohjoismaisten avainbrändien kasvattaminen
- Merkittävän muutoksen toteuttaminen viineissä
- Strategisten kumppanuuksien vahvistaminen
- Laajentaminen uusiin myyntikanaviin
- Kasvun rahoittaminen ja mahdollistaminen – jatkuvaa kokonaisvaltaista tehostamista ja suorituskykyä

Tukeakseen edellä mainittuja orgaanisia strategisia tavoitteitaan, Altia on jatkanut aktiivista brändiportfolion hallintaa ja kehittämistä. Tämä pitää sisällään mahdolliset valikoidut hankinnat ja/tai myynnit.

VIINIEN JA VÄKEVIEN ALKOHOLIJUOMIEN MYYNTIVOLYYMIEN KEHITYS POHJOISMAISISSA VÄHITTÄISMYYNTIMONOPOLEISSA

% muutos edelliseen vuoteen verrattuna	2019	2018
Pohjoismaiset monopolit yhteensä	+0,1	+0,8
Väkevät alkoholijuomat	+1,0	-0,5
Viinit	-0,1	+0,8
Suomi, kokonaismyynti	-2,9	-3,3
Väkevät alkoholijuomat	-2,1	-3,6
Viinit	-3,2	-3,2
Ruotsi, kokonaismyynti	+1,0	+2,1
Väkevät alkoholijuomat	+3,9	+2,7
Viinit	+0,7	+2,0
Norja, kokonaismyynti	+0,4	+1,5
Väkevät alkoholijuomat	+1,6	+0,1
Viinit	+0,2	+1,7

Lähde: Myyntivolyymit litroittain, Alko, Systembolaget, Vinmonopolet

Taloudelliset tavoitteet

Altia on asettanut seuraavat pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet:

- Vertailukelpoinen käyttökateprosentti kasvaa 15 prosenttiin pitkällä aikavälillä
- Vuotuinen liikevaihto kasvaa 2 prosenttia ajan mittaan (CAGR)
- Tavoitteena on pitää raportoitu net-tovelka suhteessa vertailukelpoiseen käyttökatteeseen pitkällä aikavälillä alle 2,5-kertaisena

Osinkopolitiikka

Altia pyrkii noudattamaan aktiivista osingonjakopolitiikkaa, ja se osa tilikauden tuloksesta, jota ei arvioida tarvittavan yhtiön kasvuun ja kehittämiseen, jaetaan osakkeenomistajille. Yhtiön osingonjakopolitiikan mukaan osingonmaksusuhde on 60 prosenttia tai enemmän tilikauden tuloksesta.

Vuoden 2019 tärkeimmät tapahtumat

Menestyneitä innovaatioita

Altia lanseerasi vuosittain noin 100 innovaatiota ja uutuustuotetta omien brändien alla. Alla muutama esimerkki vuoden 2019 innovaatioista.

Altia lanseerasi useilla markkinoilla uutuusliköörin Koskenkorva Ginger. Koskenkorva Ginger voitti Spirits Business -lehden vuotuisessa Liqueur Masters -kilpailussa Master-mitalin kilpailun suurimmassa eli

hedelmäliköörien kategoriassa. Altia lanseerasi Koskenkorva Vodkan luomuversion ensin Ruotsin anniskelumarkkinoilla ja myöhemmin muilla markkinoilla.

Larsen Cognacin design uusittiin vuonna 2019. Uusi premium designin mukainen valikoima lanseerattiin aluksi matkustajamyynnissä. Larsen Coopers -uutuudella herätellään tummien väkevien alkoholijuomien kuten rommien ja viskien juojien kiinnostusta konjakkiin. Larsen VSOP ja Larsen Extra Or menestyivät kansainvälisessä IWSC-kilpailussa vuonna 2019.

Altia toi Ruotsin markkinoille maailman ensimmäisen luomu-akvaviitticocktailin. Sitruunalla ja nokkosella maustettu ready-to-drink-juomasekoitus voitti hopeaa Specialty Masters 2019 -kilpailussa. Altia vahvisti kumppanuuttaan ruotsalaisen premium-craft-ginejä valmistavan Hernö Ginin kanssa. Altian ja Hernö Ginin yhdessä kehittämä tuote lanseerattiin O.P. Anderson Aquavit -brändille.

Altia lanseerasi ensimmäisen Suomessa tislatus ja valmistetun rommin. Tumma Rum Ö tislataan Ahvenanmaalla Smakbyn tislaamossa. Rum Ö menestyi vuoden 2019 IWSC-kilpailussa.

Blossa-glögien valikoimaa laajennettiin päivittäistavarakauppaan suunnatuilla uutuuksilla, joihin kuuluvat sekä alkoholiton, matala-alkoholinen että vähäsokerinen glögi. Ruotsin mono-

polikanavassa lanseerattiin uusi glögikuohuva.

Altia lanseerasi Suomen päivittäistavara-kauppaan useita mietoja juomasekoituksia Chill Outille, Leijonalle ja Koskenkorvalle.

Uusia strategisia kumppanuuksia

Toukokuussa Altia luovutti Tanskan kotimarkkinan liiketoiminnan Conaxess Trade Beveragesille. Conaxess Trade Beverages sai yksinoikeuden Altian brändien jakeluun ja markkinointiin Tanskan kotimarkkinoilla. Altia jatkaa Tanskan, Ruotsin ja Saksan välistä rajakauppaliiketoimintaa.

Syyskuussa Altia ilmoitti investoinnista Von Elk Companyyn. Investoinnin myötä Altia tuli yhtiön vähemmistöosakas ja sen innovatiivisen ja useasti palkitun glögikuohuviinin Glöetin yksinoikeudellinen jakelija Pohjoismaissa ja Baltiassa. Glöet vahvistaa Altian brändiportfoliota ja asemaa uudessa glögikuohuviinien kategoriassa.

Uusia vientimarkkinoita

Vuonna 2019 Altia laajeni uusille vientimarkkinoille: Ukrainaan ja Slovakiaan.

Teolliset tuotteet

Altian etanolin vienti lääketeollisuuden ja alkoholijuomateollisuuden asiakkaille kehittyi hyvin vuonna 2019.

Paperi- ja kartonkiteollisuuden trendi korvata fossiilipohjaisia sidosaineita tärkkelyksellä on lisännyt ohratärkkelyksen kysyntää. Altia on onnistuneesti vahvistanut asemaansa paperi- ja kartonkiteollisuuden tärkkelyksen toimittajana.

Pitkän aikavälin taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävät toimet

Helmikuussa Altia kertoi lisätoimista pitkän aikavälin taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Nämä toimet keskittyivät myynnin kasvuun, tuottojohtamiseen, toimitusketjun tehostamiseen, hankintasäästöihin ja organisaation yleiseen tehokkuuteen.

Vastuullisuustiekartta

Joulukuussa Altia julkaisi vuoteen 2030 asti ulottuvan vastuullisuustiekarttansa. Vastuullisuustiekartan keskeisin tavoite on Altian sitoutuminen hiilineutraaliin tuotantoon vuoteen 2025 mennessä.

Taloudellinen katsaus

Kausiluonteisuus

Alkoholijuomien kulutuksessa on merkittävää kausiluonteista vaihtelua, jolla on vaikutus Altian liikevaihtoon ja kassavirtaan. Suuri osa yhtiön tuloista ja kassavirrasta saadaan tavallisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä, kun taas vuoden ensimmäisellä neljänneksellä osuus on huomattavasti pienempi. Lisäksi vuoden lopun huippusesonkiin liittyvät valmisteverot maksetaan tammikuussa, mikä johtaa merkittäviin ulosmeneviin kassavirtoihin.

Liikevaihto

Altian raportoitu liikevaihto kasvoi 0,6 prosenttia ja oli 359,6 (357,3) miljoonaa. Ruotsin kruunun heikko kehitys jatkui, ja kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto kasvoi 1,5 prosenttia viime vuodesta. Liikevaihdon kasvua ovat

vauhdittaneet Altia Industrial- ja Scandinavia-segmentit. Finland & Exports -segmentin liikevaihto laski viime vuodesta.

Väkevien alkoholijuomien ja viinien liikevaihto oli vuonna 2019 edellisvuoden tasolla, ja kiinteillä

valuuttakursseilla kasvua oli 1,5 prosenttia. Muiden juomien päämiesportfoliossa tapahtuneiden muutosten takia juomien kokonaisliikevaihto jäi hieman edellisvuotta alhaisemmaksi. Kiinteillä valuuttakursseilla juomien liikevaihto kasvoi 0,4 prosenttia edellisvuodesta.

Väkevien alkoholijuomien liikevaihto laski 2,2 prosenttia 121,3 (124,0) miljoonaan euroon. Altian väkevien alkoholijuomien myynti

kasvoi kaikilla monopolimarkkinoilla, mutta laskun taustalla on vienti. Aiemmin ilmoitettu liiketoiminnan luovutus Tanskassa vaikuttaa liikevaihdon vertailtavuuteen.

Viinien liikevaihto kasvoi 2,2 prosenttia 124,9 (122,2) miljoonaan euroon. Kasvua vauhditti Scandinavia-segmentti. Finland & Exports -segmentissä viinien myynti laski viinimarkkinoiden volyymin laskun seurauksena.

LIIVEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

Milj. euroa	2019	2018	Muutos, %
Finland & Exports	128,6	133,8	-3,9
Scandinavia	120,7	117,7	2,6
Altia Industrial	110,2	105,8	4,2
YHTEENSÄ	359,6	357,3	0,6

LIIVEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN

Milj. euroa	2019	2018	Muutos, %
Väkevät alkoholijuomat	121,3	124,0	-2,2
Viinit	124,9	122,2	2,2
Muut juomat	3,1	5,3	-40,6
Teolliset tuotteet ja palvelut	110,2	105,8	4,2
YHTEENSÄ	359,6	357,3	0,6

VERTAILUKELPOINEN KÄYTTÖKATE (EBITDA) SEGMENTEITTÄIN

Milj. euroa	2019	2018
Finland & Exports	20,6	19,2
Scandinavia	12,1	10,1
Altia Industrial	11,4	10,9
Muut	0,7*	-0,3
YHTEENSÄ	44,8	40,0
% liikevaihdosta	12,4	11,2

Muut-segmentti: vuokratulua on siirretty poistoihin IFRS 16 -standardin mukaisesti.

VERTAILUKELPOINEN KÄYTTÖKATE (EBITDA) SEGMENTEITTÄIN ILMAN IFRS 16 VAIKUTUSTA

Milj. euroa	2019	2018
Finland & Exports	20,4	19,2
Scandinavia	11,5	10,1
Altia Industrial	9,6	10,9
Muut	-0,5	-0,3
YHTEENSÄ	41,0	40,0
% liikevaihdosta	11,4	11,2

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Milj. euroa	2019	2018
Vertailukelpoinen käyttökate	44,8	40,0
Liiketoimintojen ja hyödykkeiden myyntien voitot ja tappiot	0,1	0,4
Liiketoimintojen lopettamiseen liittyvät kulut ja uudelleenjärjestelykulut	-0,2	-1,1
Olenaiset projektit		
Kustannukset suljetussa vapaaehtoisessa eläkejärjestelyssä	-1,6	-0,7
Pörssilistautumiseen liittyvät kulut	-	-4,6
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-1,7	-6,0
Käyttökate	43,1	34,0

Altia Industrial -segmentin liikevaihto kasvoi 4,2 prosenttia 110,2 (105,8) miljoonaan euroon. Kasvua vauhdittivat korkeasta ohran hinnasta johtuvat hinnankorotukset ja teollisten tuotteiden suuremmat volyymit.

Kauden kannattavuus ja tulos

Vuonna 2019 vertailukelpoinen käyttökate (käyttökate ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä) oli 44,8 (40,0) miljoonaa euroa eli 12,4 (11,2) prosenttia liikevaihdosta. Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutusta oli 41,0 miljoonaa euroa. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat yhteensä -1,7 (-6,0) miljoonaa euroa, ja ne liittyivät pääasiassa päättyneeseen vapaaehtoiseen eläkejärjestelyyn. Raportoitu käyttökate oli 43,1 (34,0) miljoonaa euroa.

Kannattavuuden paranemista tukivat tehostamistoimenpiteet ja vuoden aikana toteutetut hinnantarkistukset. Kasvaneilla ohran kustannuksilla oli negatiivinen vaikutus kannattavuuteen vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden aikana. Myös heikko Ruotsin kruunu heikensi kannattavuutta koko tilikauden ajan.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 7,6 (7,4) miljoonaa euroa, joka sisälsi muun muassa 0,0 (0,5) miljoonaa euroa käyttöomaisuuserien myyntituottoja, 0,8 (0,4) miljoonaa euroa päästöoikeuksien myyntituloja, 3,4 (3,4) miljoonaa euroa myyntituloja (lähinnä höyryn, energian ja

veden myynnistä) sekä vuokratuottoja 1,3 (1,4) miljoonaa euroa.

Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut olivat 45,9 (49,9) miljoonaa euroa, josta palkkojen osuus oli 34,2 (37,9) miljoonaa euroa. Työsuhde-etuuksista aiheutuneista kuluista 1,8 (3,8) miljoonaa euroa raportoitiin käyttökateen vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 65,0 (73,9) miljoonaa euroa. Tehostamistoimenpiteiden lisäksi, IFRS 16 -standardin käyttöönotto laski liiketoiminnan muita kuluja 3,8 miljoonalla eurolla vuonna 2019, erien siirtyessä raportoitaviksi poistoissa. Vuonna 2018, liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyi pörssilistautumiseen liittyviä vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä 2,7 miljoonaa euroa.

Nettorahoituskulut olivat 2,2 (2,3) miljoonaa euroa. Osuus osakkuusyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin olivat yhteensä 1,6 (1,2) miljoonaa euroa.

Tilikauden verot olivat 6,2 (3,6) miljoonaa euroa, joka vastaa 25,1 (19,1) prosentin efektiivistä veroastetta. Efektiivisen veroasteen nousuun vaikutti Ranskassa tehdyn verotarkastuksen lopputulokseen liittynyt verovaraus ja Tanskan yhtiön kevään 2019 uudelleenjärjestelystä johtuvasta tappiosta kirjaamaton laskennallinen verosaaminen.

IFRS 16 -STANDARDIN VAIKUTUS VALIKOITUIHIN TUNNUSLUKUIHIN

	2019
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	44,8
Nettovelka, milj. euroa	28,9
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	0,6
Omavaraisuusaste, %	37,8
Nettovelkaantumisaste, %	19,1
Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta, milj. euroa	41,0
Nettovelka ilman IFRS 16 vaikutusta, milj. euroa	18,4
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta	0,4
Omavaraisuusaste ilman IFRS 16 vaikutusta, %	38,8
Nettovelkaantumisaste ilman IFRS 16 vaikutusta, %	12,1

Tilikauden tulos oli 18,4 (15,1) miljoonaa euroa ja osakekohtainen tulos 0,51 (0,42) euroa.

IFRS 16 -standardin vaikutukset

Raportointikausi 1.1.2019–31.12.2019 sisältää IFRS 16 -standardin käyttöönoton 1.1.2019 alkaen.

IFRS 16 johti 3,8 miljoonan euron positiiviseen vaikutukseen vertailukelpoiseen käyttökateeseen, 3,7 miljoonan euron negatiiviseen vaikutukseen poistoihin ja 0,1 miljoonan euron negatiiviseen vaikutukseen rahoituskuluihin. Konsernitaseessa 31.12.2019 käyttöoikeuksiin perustuvien omaisuuserien määrä oli 10,4

miljoonaa euroa, pitkäaikaisen vuokrasopimusvelan määrä 7,1 miljoonaa euroa ja lyhytaikaisen vuokrasopimusvelan 3,4 miljoonaa euroa.

Rahavirtalaskelmassa vuokrasopimuksiin liittyvistä maksuista pääoman osuus esitetään osana rahoitustoimintaa ja korko liiketoiminnan rahavirrassa kun aiemmin kaikki operatiivisten vuokrasopimusten vuokrat esitettiin liiketoiminnan rahavirtaan. Vaikutus konsernin liiketoiminnan rahavirtaan 1.1.–31.12.2019 on 3,8 miljoonaa euroa positiivinen ja rahoituksen rahavirtaan 3,7 miljoonaa euroa negatiivinen.

Rahavirta, tase ja investoinnit

Liiketoiminnan nettorahavirta vuonna 2019 oli 52,6 (6,5) miljoonaa euroa. Rahavirran vakaa- seen paranemiseen vaikuttivat nettokäyttöpääoman muutokset. Loppuvuotta kohden vaihto-omaisuuden taso normalisoitui kaikissa segmenteissä ja suurimmassa osassa vaihto-omaisuusluokista, johtuen pääosin ohrasta. Myös myyntisaamiset paranivat kaikissa segmenteissä ja ostovelat paranivat optimisoinnin ansiosta. Nettokäyttöpääoman lisäksi myös raportoitu tulos vaikutti positiivisesti liiketoiminnan rahavirtaan. Raportoidussa tulok- sessa näkyy IFRS 16 -standardin käyttöönotto, jolloin pääoman osuus vuokrasopimusvelasta on siirretty rahoituksen rahavirtaan. Myydyt saamiset olivat kauden lopussa 76,7 (80,2) miljoonaa euroa.

Konsernilla on 60,0 (60,0) miljoonan euron valmiusluottolimiitti, josta 0,0 (0,0) miljoonaa euroa oli käytössä raportointikauden lopus- sa. Liikkeeseen laskettujen yritystodistusten nimellisarvo raportointikauden lopussa oli 0,0

(0,0) miljoonaa euroa. Altia-konsernin maksu- valmius pysyi hyvänä koko katsauskauden ajan.

Konsernin nettovelka raportointikauden lopussa oli 28,9 (47,4) miljoonaa euroa. Netto- velkaantumisaste oli 19,1 (31,6) prosenttia ja omavaraisuusaste oli 37,8 (38,4) prosenttia. Raportoitu nettovelka suhteessa vertailukel- poiseen käyttökatteeseen oli 0,6 (1,2). IFRS 16 -standardin käyttöönotto kasvatti netto- velkapositiota 10,5 miljoonaa euroa ja ilman IFRS 16 -standardin käyttöönottoa nettovelka suhteessa vertailukelpoiseen käyttökatteeseen olisi ollut 0,4.

Konsernitase yhteensä tilikauden lopussa oli 400,2 (390,4) miljoonaa euroa.

Bruttoinvestoinnit vuonna 2019 olivat 6,8 (7,7) miljoonaa euroa. Investoinnit liittyivät useisiin turvallisuus- ja korvausinvestointeihin sekä tietojärjestelmien kehittämiseen Kosken- korvan tehtaalla.

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
Raportoitu nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	0,6	1,2
Lainat, milj. euroa	82,6	89,4
Nettovelka, milj. euroa	28,9	47,4
Omavaraisuusaste, %	37,8	38,4
Nettovelkaantumisaste, %	19,1	31,6
Investoinnit, milj. euroa	-6,8	-7,7
Varat yhteensä, milj. euroa	400,2	390,4

Taloudellinen katsaus

Finland & Exports

Finland & Exports -segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajamyynnin ja viennin.

Milj. euroa	2019	2018	Muutos, %
Liikevaihto, milj. euroa	128,6	133,8	-3,9
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	20,6	19,2	7,3
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	16,0	14,3	
Ilman IFRS 16 vaikutusta:			
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	20,4	19,2	6,3
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	15,8	14,3	
Henkilöstöä keskimäärin	89	95	
Milj. euroa	2019	2018	Muutos, %
Väkevät alkoholijuomat	75,1	78,1	-3,9
Viinit	52,5	54,2	-3,1
Muut juomat	1,0	1,5	-31,9
YHTEENSÄ	128,6	133,8	-3,9

Liikevaihto

Vuonna 2019 Finland & Exports -segmentin liikevaihto oli 128,6 (133,8) miljoonaa euroa eli 3,9 prosenttia pienempi kuin edellisvuoden vastaavalla jaksolla.

Suomessa kokonaismarkkinavolyymit olivat monopolikanavassa edellisvuotta alemmalla tasolla. Väkevässä alkoholijuomissa toteutetut hinnantarkistukset ovat tasapainottaneet monopolikanavan pienempiä volyymeja, ja myynnin arvo Altian väkevässä alkoholijuomissa kasvoi. Viinien myynti on laskenut

markkinavolyymien laskun seurauksena.

Päivittäiskaupassa myynti kasvoi uusien tuotelanseerausten myötä. Baltiassa liikevaihto oli edellisvuotta suurempi. Kehitys oli hyvää sekä kotimarkkinoilla että rajakaupassa sen jälkeen, kun muutokset valmisteveroon tulivat voimaan H2 2019 alussa. Matkustajamyynti ja vienti jäivät viime vuoden tasosta. Muutoksilla päämiesportfoliossa ja heikosta Ruotsin kruunusta johtuvalla ruotsalaisten matkustajien pienemmällä määrällä oli negatiivinen vaikutus matkustajamyyniin. Hyvä kehitys vodkan viennissä Venäjälle jatkui, kun taas konjakkien

myynti Kiinaan oli edelleen alhaisemmalla tasolla viime vuonna tehtyjen varastotäydennysten vuoksi. Myös Hongkongin mielenosoituksilla oli vaikutus paikalliseen myyntiin. Lasku muiden juomien liikevaihdossa liittyy päämiesportfolion muutoksiin vuonna 2018.

Vertailukelpoinen käyttökate

Vuonna 2019 vertailukelpoinen käyttökate oli 20,6 (19,2) miljoonaa euroa, joka vastaa 16,0 (14,3) prosentin vertailukelpoista käyttökate-marginaalia. Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 -standardin vaikutusta oli 20,4 (19,2) miljoonaa euroa, joka vastaa 15,8 (14,3) prosentin vertailukelpoista käyttökatemarginaalia.

Kannattavuuden parannus edellisvuoteen verrattuna liittyy kannattavuuden kokonaisvaltaiseen kohentumiseen Suomessa, mukaan lukien toteutetut hinnantarkistukset, sekä hyvään kehitykseen Baltiassa. Viennillä ja viinien myynnin laskulla oli negatiivinen vaikutus kannattavuuteen.

Liiketoiminnan tapahtumia

Kesäkuussa Altia lanseerasi ensimmäisen suoraan kuluttajille suunnatun vastuullisuusaiheisen mediakampanjansa. Kampanja rakentui pullojen kierrätyksen ympärille ja kohdistui Suomeen.

Larsen Cognacin design uusittiin vuonna 2019. Uusi premium designing mukainen valikoima lanseerattiin kesällä alkaen matkustajamyynnissä.

Syyskuussa Altia ilmoitti Von Elk Company -investoinnista, jonka myötä Altiaista tuli yhtiön vähemmistöosakas ja sen innovatiivisen ja useasti palkitun glögikuohuviinin Glöetin yksinoikeudellinen jakelija Pohjoismaissa ja Baltiassa. Glöet vahvistaa Altian brändiportfoliota ja asemaa uudessa glögikuohuviinien kategoriassa.

Viennissä Altia aloitti myynnin kahdella uudella markkina-alueella: Ukrainassa ja Slovakiassa.

Scandinavia

Scandinavia-segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

Milj. euroa	2019	2018	Muutos, %
Liikevaihto, milj. euroa	120,7	117,7	2,6
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	12,1	10,1	19,2
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	10,0	8,6	
Ilman IFRS 16 vaikutusta:			
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	11,5	10,1	13,2
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	9,5	8,6	
Henkilöstöä keskimäärin	74	85	

Milj. euroa	2019	2018	Muutos, %
Väkevät alkoholijuomat	46,2	45,9	0,6
Viinit	72,4	68,0	6,5
Muut juomat	2,1	3,8	-44,0
YHTEENSÄ	120,7	117,7	2,6

Liikevaihto

Vuonna 2019 Scandinavia-segmentin liikevaihto oli 120,7 (117,7) miljoonaa euroa eli 2,6 prosenttia suurempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Heikolla Ruotsin kruunulla oli edelleen negatiivinen vaikutus raportoituun liikevaihtoon. Kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto kasvoi 5,3 prosenttia.

Ruotsissa niin väkevien alkoholijuomien kuin viinien myynti kasvoi vuonna 2019. Väkevissä alkoholijuomissa kasvua tukivat kasvava väkevien alkoholijuomien markkinavolyymi, mutta myös toteutetut hinnantarkistukset ja uudet

kumppanit. Viineissä keskeisinä kasvun ajureina toimivat viime vuonna uusittu päämiesportfolio ja vahva Blossa-myynti. Norjassa väkevien alkoholijuomien myynti on kehittynyt positiivisesti, mutta tämä ei ole kumonnut laskevan viinin myynnin ja päämiesportfolioissa tapahtuneiden muutosten negatiivista vaikutusta.

Vertailukelpoinen käyttökate

Vuonna 2019 vertailukelpoinen käyttökate oli 12,1 (10,1) miljoonaa euroa, joka vastaa 10,0 (8,6) prosentin vertailukelpoista käyttökate-marginaalia. Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 -standardin vaikutusta oli 11,5 (10,1)

miljoonaa euroa, joka vastaa 9,5 (8,6) prosentin vertailukelpoista käyttökate-marginaalia.

Kannattavuuden parantuminen liittyy kokonaisvaltaiseen kannattavuuden kohentumiseen, uusiin päämiesbrändeihin ja hinnantarkistuksiin. Heikolla Ruotsin kruunulla oli edelleen negatiivinen vaikutus kannattavuuteen.

Liiketoiminnan tapahtumia

Altia sai toisella neljänneksellä päätökseen Tanskan kotimarkkinoiden liiketoiminnan luovutuksen Conaxess Trade Beveragesille. Conaxess Trade Beverages sai yksinoikeuden Altian

brändien jakeluun ja markkinointiin Tanskan kotimarkkinoilla.

Toukokuussa Altia ryhtyi yhteistyöhön ruotsalaisen Underberg AG:n kanssa vahvistaakseen edelleen Altian asemaa katkeromarkkinoilla.

Vuoden aikana Altia vahvisti myös kumppanuuttaan ruotsalaisen premium-craft-ginejä valmistavan Hernö Ginin kanssa. Yhteistyön tuloksena Altia toi markkinoille O.P. Anderson Hernö Juniper Cask Finishin.

Altia Industrial

Altia Industrial -segmentti käsittää Koskenkorvan tehtaan toiminnot sekä tärkkelyksen, rehuraaka-aineen ja teknisen etanolin tuotannon sekä sopimusvalmistuksen ja logistiikkapalvelut. Siihen kuuluvat myös toimintusketjutoiminnot eli tuotanto- ja logistiikkatoiminnot eri maissa sekä hankinta.

Milj. euroa	2019	2018	Muutos, %
Liikevaihto, milj. euroa	110,2	105,8	4,2
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	11,4	10,9	4,2
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	10,4	10,3	
Ilman IFRS 16 vaikutusta:			
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	9,6	10,9	-12,1
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	8,7	10,3	
Henkilöstöä keskimäärin	426	426	

Liikevaihto

Vuonna 2019 Altia Industrial -segmentin liikevaihto oli 110,2 (105,8) miljoonaa euroa eli 4,2 prosenttia suurempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Kasvua vauhdittivat ohran korkeasta hinnasta johtuvat hinnankorotukset ja volyymit. Volyymit kehittyivät vahvasti etanolis- ja rehuraaka-aineissa.

Vertailukelpoinen käyttökate

Vuonna 2019 vertailukelpoinen käyttökate oli 11,4 (10,9) miljoonaa euroa, joka vastaa 10,4 (10,3) prosentin vertailukelpoista käyttökatemarginaalia. Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 -standardin vaikutusta oli 9,6 (10,9) miljoonaa euroa, joka vastaa 8,7 (10,3) prosentin vertailukelpoista käyttökatemarginaalia.

Ohran korkealla hinnalla, konsernin sisäisillä organisaatiomuutoksilla ja Ruotsin korkeammilla logistiikkakustannuksilla oli negatiivinen vaikutus kannattavuuteen.

Tuotantovolyymit ja avainhankkeet

Vuonna 2019 Rajamäen alkoholijuomatehdas tuotti 65,8 (64,7) miljoonaa litraa viinejä ja väkeviä alkoholijuomia.

Koskenkorvan tehdas on toiminut täydellä kapasiteetilla katsauskauden ajan, ja tehdas käytti 212 (212) miljoonaa kiloa viljaa. Elokuussa pidetty suunnitelmien mukainen huoltoseisokki vaikutti hieman viljan kulutukseen. Viljaviljaa, mukaan lukien tekniset etanolit, tuotettiin 22,2 (22,0) miljoonaa kiloa, tärkkelystä 65,1

(68,9) miljoonaa kiloa ja rehuraaka-ainetta 65,6 (62,2) miljoonaa kiloa.

Katsauskauden aikana toteutettiin useita turvallisuus- ja korvausinvestointeja, ja Industrial Products -yksikössä, mukaan lukien Koskenkorvan tislauksessa, otettiin onnistuneesti käyttöön uusi toiminnanohjausjärjestelmä.

Altian etanolin vienti lääketeollisuudessa ja alkoholijuomateollisuudessa toimiville asiakkaille kehittyi hyvin vuonna 2019.

Paperi- ja kartonkiteollisuuden trendi korvata fossiilipohjaisia sidosaineita tärkkelyksellä on lisännyt ohratärkkelyksen kysyntää. Altia on onnistuneesti vahvistanut asemaansa paperi- ja kartonkiteollisuuden tärkkelyksen toimittajana.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konsernin suorat tutkimus- ja kehitysmenot olivat 2,3 (3,3) miljoonaa euroa ja ne liittyivät alkoholijuomien tuotekehitykseen.

Hallinnointi

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Altian selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) ja Palkka- ja palkkioselvitys vuodelta 2018, julkaistiin hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä 22.3.2019. Selvitykset ovat saatavilla [Altian verkkosivustolla](#).

Varsinainen yhtiökokous 2019

Altian varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 15.5.2019. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajille vastuuvapauden tilikaudelta 2018. Yhtiökokous päätti myös hallituksen ehdotuksen mukaisesti maksaa tilikaudelta 2018 osinkoa 0,38 euroa osakkeelta.

Hallituksen kokoonpano ja valiokunnat

Yhtiökokous vahvisti osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti hallituksen jäsenten lukumääräksi seitsemän. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Sanna Suvanto-Harsaa, varapuheenjohtajana Kai Telanne ja jäsenenä Kim Henriksson, Tiina Lencioni, Jukka Ohtola ja Torsten Steenholt. Uutena jäsenenä hallitukseen valittiin Anette Rosengren.

Hallituksen toimikausi päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiökokous päätti osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti, että hallituksen jäsenille maksettava palkkio koostuu kuukausittaisesta toimikausipalkkiosta seuraavasti:

- 4 000 euroa kuukaudessa, puheenjohtaja
- 2 500 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtaja
- 2 000 euroa kuukaudessa, jäsen

Kuukausipalkkion lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkio. Kokouspalkkiona maksetaan Suomessa asuvalle hallituksen jäsenelle 600 euroa ja ulkomailla asuvalle hallituksen jäsenelle 1 200 euroa kultakin hallituksen tai sen valiokunnan kokoukselta. Matkakulut korvataan yhtiön matkustuspoliitikan mukaisesti.

Altian hallitus piti järjestäytymiskokouksensa varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen ja valitsi tarkastus- ja henkilöstövaliokunnan jäsenet seuraavasti:

- Tarkastusvaliokunta: Kim Henriksson (puheenjohtaja), Tiina Lencioni ja Sanna Suvanto-Harsaa
- Henkilöstövaliokunta: Sanna Suvanto-Harsaa (puheenjohtaja), Kai Telanne ja Jukka Ohtola

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuutta ja todennut, että kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Lisäksi kaikki hallituksen jäsenet Jukka Ohtolaa lukuun ottamatta ovat riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Jukka Ohtola on Valtion Kehitysyhtiö Vake Oy:n hallituksen jäsen ja virkasuhteessa Valtioneuvoston kanslian Omistajaohjausosastoon, eikä ole siten riippumaton yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Tilintarkastaja

Yhtiökokous valitsi tarkastusvaliokunnan suosituksen perusteella uudelleen tilintarkastajaksi PricewaterhouseCoopers Oy:n seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka. PricewaterhouseCoopers Oy on ilmoittanut yhtiölle, että päävastuullisena tilintarkastajana jatkaa KHT Ylva Eriksson. Tilintarkastajalle päätettiin maksaa palkkiot yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Lokakuussa Altia Oyj:n kolme suurinta rekisteröityä osakkeenomistajaa (Euroclear Finland Oy:n ylläpitämä yhtiön osakasluettelo 2.9.2019) nimittivät osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan seuraavat edustajat:

- Pekka Hurtola, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto
- Hanna Kaskela, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma

- Annika Ekman, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

Nimitystoimikunta valitsi 2.10.2019 pitämässään järjestäytymiskokouksessa puheenjohtajakseen Pekka Hurtolan. Altian hallituksen puheenjohtaja Sanna Suvanto-Harsaa toimii nimitystoimikunnan asiantuntijana.

Konsernin rakenne

Konserni suunnittelee nykyisen konsernirakenteen yksinkertaistamista. Suunnitelman mukaan Altia Oyj:n kaikki suomalaiset tytäryhtiöt lukuunottamatta Oy Wennerco Ab:tä sulautuisivat Altia Oyj:öön ja kaikki ruotsalaiset tytäryhtiöt Altia Sweden AB:hen. Sulautumissuunnitelmat on rekisteröity ja fuusiot toteutuvat arviolta 30.4.2020.

Toimitusjohtaja ja konsernijohto

Niklas Nylander aloitti työnsä Altian talousjohtajana (CFO) 1.1.2019. Johtoryhmässä ei tapahtunut tilikauden aikana muita muutoksia. Johtoryhmä koostui 31.12.2019 seuraavista jäsenistä:

- Pekka Tennilä, toimitusjohtaja
- Janne Halttunen, SVP, Scandinavia
- Kari Kilpinen, SVP, Finland & Exports
- Kirsi Lehtola, SVP, HR
- Niklas Nylander, CFO
- Kirsi Puntila, SVP, Marketing
- Hannu Tuominen, SVP, Altia Industrial

OMISTUSRAKENNE SEKTOREITTAIN 31.12.2019

Sektori	Osakkeiden määrä	% osakkeista
Julkisyhteisöt	16 052 550	44,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 281 865	28,4
Kotitaloudet	6 929 009	19,2
Yritykset	1 756 759	4,9
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	757 763	2,1
Ulkomaat	362 539	1,0
YHTEENSÄ	36 140 485	100,0

Lähde: Euroclear Finland

Altian osake

Altian osakkeet on listattu Nasdaq Helsinkiin. Kaikki osakkeet tuottavat yhden äänen ja yhtäläiset äänestysvoimat. Osakkeiden kaupankäyntitunnus on "ALTIA" ja ISIN-tunnus FI4000292438.

Osakepääoma ja osakkeet

Katsauskauden lopussa Altia Oyj:n osakepääoma oli 60 480 378,36 euroa ja liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä oli 36 140 485.

Osakkeenomistajat ja kaupankäynti

Altialla oli 31.12.2019 17 911 rekisteröityä osakkeenomistajaa ja 8 986 556 osaketta, eli 24,9 % kaikista osakkeista oli hallintarekisteröityjä. Vuoden 2019 aikana osakkeen korkein hinta oli 8,22 euroa ja alhaisin hinta 7,08 euroa. Nasdaq Helsingissä vaihdettujen osakkeiden kokonaismäärä oli 5 856 465. Päättöhinta Altian osakkeelle 30.12.2019 oli 8,18 euroa, ja yhtiön markkina-arvo oli noin 296 miljoonaa euroa.

Liputusilmoitukset

Altialle ilmoitettiin vuonna 2019 seuraavista muutoksista omistussuhteissa:

- Suomen valtio luovutti 7.2.2019 oman pääoman ehtoisesti apporttina 13 097 481 Altia Oyj:n osaketta Valtion kehitysyhtiö Vake Oy:lle, joka on Suomen valtion kokonaan omistama ja näin ollen kokonaan Suomen valtion määräysvallassa oleva yhtiö.
- Lazard Asset Management LLC ilmoitti 7.2.2019 ylittäneensä 5 %:n kynnyksen 5,34 %:n omistussuhteellaan, josta 2,40 % on osakkeita, joihin liittyy äänestysvoima.

Johdon omistukset

Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet, mukaan lukien heidän määräysvallassaan olevat yhteisöt, omistivat 31.12.2019 yhteensä 98 631 osaketta, mikä on 0,27 % osakkeiden kokonaismäärästä.

OSAKEOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN SUURUUSLUOKITTAIN 31.12.2019

Osakemäärä	Omistajien määrä	% osakkeen- omistajista	Osakemäärä	% osakkeista
1-100	5 655	31,6	420 119	1,2
101-500	8 929	49,9	2 274 048	6,3
501-1000	2 056	11,5	1 507 780	4,2
1001-5000	1 058	5,9	2 018 277	5,6
5001-10000	110	0,6	785 671	2,2
10001-50000	72	0,4	1 541 612	4,3
50001-100000	13	0,1	985 100	2,7
100001-500000	11	0,1	2 045 485	5,7
500001-	7	0,0	24 562 393	68,0
YHTEENSÄ	17 911	100,0	36 140 485	100,0

Lähde: Euroclear Finland

10 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA 31.12.2019

Osakkeenomistaja	Osakkeiden määrä	% osakkeista
1 Valtion Kehitysyhtiö Vake Oy	13 097 481	36,2
2 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 550 000	4,3
3 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	973 300	2,7
4 OP-Suomi Pieniyhtiöt -sijoitusrahasto	579 516	1,6
5 Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	420 000	1,2
6 Fim Fenno Sijoitusrahasto	181 931	0,5
7 Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	165 076	0,5
8 Säästöpankki Kotimaa -sijoitusrahasto	150 000	0,4
9 Sijoitusrahasto Taaleritehdas Arvo Markka Osake	150 000	0,4
10 Sijoitusrahasto Säästöpankki Pieniyhtiöt	149 424	0,4
YHTEENSÄ	17 416 728	48,2
Hallintarekisteröidyt osakkeet	8 986 556	24,9

Lähde: Euroclear Finland

Valtuudet, osakeoptio- ja osakekannustinohjelmat

Altialla ei ollut osakeoptio-ohjelmia vuonna 2019. Altian toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja valikoidut avainhenkilöt kuuluvat pitkän aikavälin kannustinohjelmaan. Altialla ei tilikauden aikana ollut myöskään valtuuksia osakkeiden takaisinostoon tai osakeanteihin, eikä yhtiön hallussa ollut omia osakkeita.

Henkilöstö

Vuonna 2019 Altia-konsernissa työskenteli keskimäärin 682 (718) henkilöä. Vuoden 2019 lopussa Altia-konsernin henkilöstömäärä oli 632 (678) työntekijää. Tästä Suomessa oli 381 (402), Ruotsissa 110 (114), Tanskassa 4 (19), Norjassa 21 (28), Latviassa 31 (32), Virossa 60 (61) ja Ranskassa 25 (22).

Toukokuussa 2019 Altia luovutti Tanskan liiketoiminnan Conaxess Trade Beveragesille, ja liiketoiminnan työntekijät siirtyivät Conaxess Trade Beveragesille vanhoina työntekijöinä. Scandinavia-segmentin uudelleenjärjestely saatiin päätökseen. Järjestelyjen tavoitteena on toimintatapojen uudistaminen ja organisaatiorakenteen yksinkertaistaminen. Konsernin henkilöstövähennykset olivat pääasiassa seurausta uudelleenjärjestelystä, lähteneiden työntekijöiden korvaamatta jättämisestä ja muista sisäisistä urajärjestelystä. Altia tuki kyseisiä henkilöitä tarjoamalla heille uudelleen-sijoitus- tai koulutustukea.

Turvallisuuskulttuuria tehostettiin vuonna 2019 ottamalla käyttöön kokonaisvaltainen Inhimillisten tekijöiden kehittämisohjelma Rajamäen tehtaalla. Ohjelman tarkoitus on muuttaa turvallisuuskulttuuri individualistisesta systeemisestä, ja näin parantaa ymmärrystä muuttuvan ympäristön vaatimuksista. Markkinointiorganisaatiolle järjestettiin digimarkkinointia koskeva koulutusohjelma, ja kaikille toimihenkilöille priorisointiin ja ajanhallintaan liittyvää koulutusta. Altian henkilöstökysely Altia Tasting järjestettiin tammi-helmikuussa 2019. Kysely antoi esimiehille tarkempia työkaluja oman johtajuutensa kehittämiseen. Kyselyyn perustuvat keskeiset kehityskohteet ovat esimiestaitojen kehittäminen, kehitysmahdollisuuksien näkyvyyden parantaminen ja ylimmän johdon näkyvyyden lisääminen.

Kannustinohjelmat

Lyhyen ja pitkän aikavälin kannustimet

Vuosittainen tulospalkkio-ohjelma kattaa Altian toimihenkilöt, ylemmät toimihenkilöt ja johdon. Mahdollinen vuosittainen palkkio perustuu niin konsernin ja sen liiketoimintayksiköiden tavoitteisiin kuin myös henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Palkkiot maksetaan joko kerran vuodessa tai useammin, vuosi- tai myyntipalkkioina. Työntekijöillä on tuotantoperusteinen palkkiojärjestelmä. Tässä järjestelmässä palkkiot perustuvat kunkin tuotantoyksikön tavoitteisiin.

Altian toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja valikoidut avainhenkilöt kuuluvat pitkän aikavälin kannustinohjelmaan.

Vuoden 2019 tuloksen perusteella ei maksettu vuosittaisia tulospalkkioita. Muut palkkiot olivat yhteensä 0,5 (0,5) miljoonaa euroa.

Osakekannustinohjelma

Altian toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja valikoidut avainhenkilöt kuuluvat pitkän aikavälin kannustinohjelmaan. Osakepohjaisen kannustinjärjestelmän tavoitteena on yhdenmukaistaa johdon ja avainhenkilöiden intressit Altian osakkeenomistajien intressien kanssa ja siten yhtiön arvon kasvattaminen pitkällä aikavälillä, sekä sitouttaa johtoa ja avainhenkilöitä Altian strategisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä Altian arvokkaimpien avainresurssien sitouttaminen. Kannustinohjelma täydentää tasapainoista kannustinrakennetta.

Järjestelmä koostuu vuosittain alkavista yksittäisistä suoriteperusteisista osakepalkkio-ohjelmista (performance share plans, PSP), joista kukin sisältää kolmivuotisen suoritusjakson sekä mahdollisen osakepalkkion maksamisen sen jälkeen. Kunkin yksittäisen ohjelman alkaminen on kulloinkin ehdollinen hallituksen erilliselle päätökselle.

Järjestelmän ensimmäinen ohjelma PSP 2019–2021 alkoi vuoden 2019 alusta. Oh-

jelman mukaan mahdollisesti suoritettavat palkkiot maksetaan keväällä 2022 edellyttäen, että hallituksen ohjelmalle asettamat suoritustavoitteet saavutetaan. Mahdollinen palkkio maksetaan Altian listattuina osakkeina. Noin 20 henkilöä on oikeutettu osallistumaan ensimmäiseen ohjelmaan.

Jos kaikki ohjelmalle PSP 2019–2021 asetetut suoritustavoitteet saavutetaan, tämän ensimmäisen ohjelman perusteella maksettavien osakkeiden yhteenlaskettu enimmäismäärä on noin 250 000 osaketta.

Vastuullisuus

Vuonna 2019 Sitra nimesi Altian yhdeksi kiertotalouden kiinnostavimmista yhtiöistä. Altia valittiin mukaan Koskenkorvan tislamalla saavutetun bio- ja kiertotalouden ansiosta.

Vastuullisuus on pitkään ollut Altialle strateginen prioriteetti ja keskeinen menestystekijä, ja vuodesta 2020 se on olennainen osa Altian tarkennettua strategiaa. Yhtiön vastuullisuuspyrkimysten tavoite on rakentaa yhtiölle kestävää liiketoimintaa pitkällä aikavälillä. Altia haluaa myös edistää modernia ja vastuullista pohjoismaista juomakulttuuria. Olemme kiteyttäneet tämän toimintamme tarkoitukseen: Let's Drink Better.

Yhtiö on noudattanut konsernitasoista kaudelle 2018–2020 laadittua yritys vastuuhjelmaa.

Ohjelma eteni suunnitelmien mukaisesti vuonna 2019 samanaikaisesti, kun yhtiö laati uuden vastuullisuustiekartan. Joulukuussa 2019 Altia julkaisi uuden vastuullisuustiekarttansa, jonka pitkän aikavälin tavoitteet ulottuvat aina 10 vuoden päähän eli vuoteen 2030, ja kunnianhimoiset numeeriset tavoitteet, jotka perustuvat YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin. Keskeisin tavoitteista on Altian pyrkimys saavuttaa hiilineutraali tuotanto vuoteen 2025 mennessä, ilman kompensatioiden käyttöä.

Altian uusi vastuullisuustiekartta sisältää neljä painopistealuetta, jotka sisältävät myös aikaisemman suunnitelman kulmakivet: Tislaamomme, Juomamme, Yhteiskuntamme ja Työntekijämme. Painopistealueet pohjautuvat neljään valittuun YK:n kestävä kehityksen tavoitteeseen, Altian toiminnan tarkoitukseen ja strategiaan, sidosryhmien odotuksiin, yhtiön omiin toimintaperiaatteisiin ja eettisiin ohjeisiin sekä amfori BSCI -aloitteen eettisiin periaatteisiin, jotka puolestaan perustuvat keskeisiin työntekijöiden oikeuksia koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin. Altia on liittynyt amfori BSCI -aloitteeseen, ja se pyrkii vuosi vuodelta parantamaan tuotteiden ja raaka-aineiden toimitusketjujen jäljitettävyyttä ja avoimuutta.

Lisätietoa Altian vastuullisuustyöstä löytyy muita kuin taloudellisia tietoja koskevasta selvityksestä, joka julkaistaan osana hallituksen toimintakertomusta, sekä vuosikertomuksen vastuullisuusosioista.

Terveys, turvallisuus ja ympäristö

Työterveys ja -turvallisuus

Työturvallisuus on keskeinen osa Altian yritys vastuuta. Altian tavoitteena on vähentää tapaturmien määrää, tapaturmista johtuvien poissaolojen määrää ja sairauspoissaolojen määrää. Saavuttaakseen nämä tavoitteet yhtiö asetti erilaisia työturvallisuustavoitteita ja toteutti niihin liittyviä toimenpiteitä kaikissa Altian toimipisteissä vuonna 2019.

Sairauspoissaoloprosentti oli 3,7 (3,4) prosenttia vuonna 2019. Tapaturmataajuus (tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti, ilman työmatkatapaturmia) tapaturmissa, jotka vaativat ainakin yhden poissaolopäivän, oli 9 (12). Vuonna 2019 ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa (0).

Ympäristö ja energiatehokkuus

Altian ympäristötyö keskittyy yhtiön omasta toiminnasta syntyvien ympäristövaikutusten minimointiin. Altian toimintojen merkittävimmät ympäristövaikutukset ovat energiankulutus, vedenkulutus, jäteveden laatu, jätteen muodostuminen sekä hävikkiin päätyvistä raaka-aineista, pakkausmateriaaleista ja lopputuotteista koituvat kustannukset. Näiden vaikutusten vähentämisen tueksi on määritelty ympäristötunnusluvut. Eri toimipisteille määriteltiin vuotuiset tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Jäteveden orgaaninen kuormitus laski Rajamäellä ja nousi Koskenkorvan tehtaalla rapor-

tointikauden aikana. Koskenkorvan tehtaan jäteveden määrään lasketaan mukaan samalla tehdasalueella toimivan A-rehun jäteveden määrä. Tuotantoon suhteutettu vedenkulutus nousi Rajamäellä ja laski Tabasalussa ja Koskenkorvalla. Keskimääräinen jätteen kierrätys- ja hyötykäyttöaste Altian tuotantolaitoksilla Rajamäellä, Koskenkorvalla ja Tabasalussa oli 99,5 (99,7) prosenttia vuonna 2019.

Koskenkorvan tehtaan biovoimalaitos käyttää ohrankuorta pääpolttoaineenaan, ja sen avulla Koskenkorvan tehdas on onnistunut vähentämään hiilidioksidipäästöjään ja saavuttamaan 62 prosentin polttoaineomavaraisuusasteen höyryntuotannossa raportointikauden aikana. Biovoimalaitos on toiminut täydellä kapasiteetilla tammikuusta 2015 lähtien. Uusiutuvan energian myötä Koskenkorvan tehtaan hiilidioksidipäästöt ovat laskeneet 58 prosenttia vuonna 2019 verrattuna vuoden 2014 lähtötasoon.

Erilaisten energiansäästötoimenpiteiden avulla saavutettava energiatehokkuus on yhtiölle tärkeä kehityskohde sekä kannattavuuden että ympäristövastuun näkökulmasta. Altia on sitoutunut vuodet 2017–2025 kattavaan energiatehokkuussopimukseen tavoitteenaan vähentää energiankulutusta 10 prosenttia vuoteen 2025 mennessä vuoden 2014 lähtötasoon verrattuna. Osana vastuullisuustiekarttaa, Altia on sitoutunut 100% uusiutuvan sähkön käyttöön vuoteen

2025 mennessä. Vuonna 2019 tuotantomäärään suhteutettu energiankäyttö laski Rajamäen tehtaalla ja nousi Koskenkorvan tehtaalla.

Riskit ja riskienhallinta

Riskien hallinta

Altian riskienhallinnan tavoitteena on tukea yhtiön strategian toteutumista, riskien tunnistamista sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä ja vaikutusta sekä suojata liiketoiminnan jatkuvuutta. Riskin aiheuttaja voi olla yhtiön sisäinen tai ulkoinen tapahtuma. Konsernin riskienhallintapolitiikka on Altia Oyj:n hallituksen hyväksymä.

Riskienhallintapolitiikassa kuvataan Altian riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastuut sekä raportoinnin periaatteet. Sen mukaisesti riskienhallinnan ohjausryhmä tukee ja koordinoi riskienhallintaa osana konsernin suunnittelu- ja ohjausprosesseja sekä raportoi keskeisimmät riskit yhtiön johdolle ja tarkastusvaliokunnalle. Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä arvioidaan vuosittain hallituksen toimintakertomuksessa.

Altian liiketoiminta-alueet vastaavat operatiiviseen toimintaansa liittyvistä riskeistä, niiden tunnistamisesta, ennaltaehkäisemisestä ja keskeisistä rajoittamiskeinoista. Konsernin rahoitusosasto hallinnoi taloudellisia riskejä yhtiön rahoituspolitiikassa määriteltyjen suojausperiaatteiden mukaisesti. Konser-

ALTIAN RISKIKAAVIO

Viranomais ym. vaatimukset

Raportointi
Tietosuoja
Kilpailulainsäädäntö
Lisenssit
Etiikka

Taloudelliset

Rahoitusmarkkinat
Likviditeetti
Vastapuolet

Strategia ja liiketoiminta

Liiketoimintaympäristö
Strategiset valinnat
Markkinat
Sääntely
Yritysvastuu

Operaatiot

Prosessit ja niiden
valvonta Hankinta
Henkilöstö
IT ja -turvallisuus

Yleiset uhat

Omaisuus
Turvallisuus
Ympäristö
Vastuullisuus

nin merkittävimpien taloudellisten riskien hallintaperiaatteita on kuvattu tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, kohdassa [4.1. Rahoitusriskien hallinta](#). Rahoitusosasto vastaa lisäksi koko konsernin käsittävistä vakuutusohjelmista. Altian riskienhallinta-prosessi perustuu soveltuvin osin ISO 31000 -viitekehukseen ja sisältää soveltuvin osin ERM-komponentteja. Riskienhallintaprosessin tarkempi kuvaus on esitetty Selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Raportointia ja riskien arviointia varten riskit jaotellaan viiteen luokkaan: strategiset ja liiketoimintaan liittyvät riskit, operatiiviseen

toimintaan ja prosesseihin liittyvät riskit, vahinkoriskit, rahoitusriskit sekä compliance-riskit. Hallitus arvioi näitä konsernin keskeisiä riskejä sekä niiden toteutumistodennäköisyyksien pienentämiseen tähtääviä toimenpiteitä neljännesvuosittain.

Strategiset ja liiketoimintaan liittyvät riskit liittyvät liiketoimintapäätösten tekemiseen, resurssien allokointiin, johtamisjärjestelmiin ja kykyyn reagoida toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin (Strategiakausi: pitkä aikaväli 3–5 vuotta). Liiketoimintaan liittyviä vastuullisuusriskejä on kuvattu muita kuin taloudellisia tietoja koskevassa selvityksessä, joka julkaistaan osana hallituksen toimintakertomusta.

Riski	Kuvaus	Riskien hallinta
Raaka-aineiden hintariski	Altian liiketoiminnan kannattavuuteen vaikuttaa keskeisesti kotimaisen ohran saatavuus ja sen markkinahinta.	Altia varmistaa sopimusviljelyllä ohran saatavuuden ja hinnan yhteistyössä viljelijöiden ja viljeliikkeiden kanssa.
Asiakkaisiin ja kuluttajakäyttäytymiseen liittyvät riskit	Altian markkina-alueilla yhtiön asiakkaita ovat pohjoismaiset vähittäismyyntimonopolit, alkoholia myyvät tukut, ravintolat, päivittäistavara- ja matkustaja-myynti, kansainväliset alkoholijuomayhtiöt sekä vientimarkkinoilla toimivat maahantuojat. Laaja asiakaspohja antaa Altialle monipuolisen mahdollisuuden pitkäjänteiseen asiakasyhteistyön kehittämiseen.	Vahva markkina-asema, tehokkaat teolliset prosessit, hyvä laatu ja tunnetut tuotemerkit parantavat Altian mahdollisuuksia hallita riskiä.
	Kuluttajakäyttäytymisen muutokset voivat pitkällä aikavälillä muuttaa Altian tuotteiden kysynnän painotusta eri tuotekategorioiden välillä.	Kulutustottumusten muutoksiin ja toiminnan sopeuttamistarpeeseen varaudutaan panostamalla kuluttajälähtöiseen tuotekehitykseen.
Tuote-turvallisuus-riskit	Alkoholijuomia valmistavalle yhtiölle, merkittävä riski on huolehtia raaka-aineiden ja valmisteiden laadusta ja turvallisuudesta koko tuotantoketjussa.	Altialla on käytössä nykyaikaiset menetelmät tuotantoprosessien turvallisuuden varmistamiseksi ja erilaisten mikrobiologisten, kemiallisten ja fysikaalisten vaaran aiheuttajien eliminoinniseksi. Altia noudattaa tuoteturvallisuuden varmistamisessa elintarviketurvallisuuden hallinta- ja laatusertifikaattien edellyttämiä toimintatapoja.
Vahinkoriskit	Altialla on tuotantolaitoksia Suomessa, Virossa ja Ranskassa. Tulipalo tai muu odottamaton tekijä voi keskeyttää tuotantolaitoksen toiminnan.	Kaikki tuotantolaitokset on vakuutettu aineellisten ja toiminnan keskeytymisen varalta konsernin vakuutusohjelmassa. Keskeisillä tuotantolaitoksilla tehdään riskikartoitus 1-2 vuoden välein. Jatkuvuussuunnittelun avulla pyritään rajaamaan mahdollisia keskeytysvahinkoja.
Rahoitus-riskit	Keskeisimmät rahoitukseen liittyvät riskit Altian toiminnassa ovat valuutan transaktio- ja muuntoeroriskit, korkoriski sekä jälleenrahoitus- ja likviditeettiriski.	Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on vähentää rahoitusmarkkinoiden hintavaihteluista ja muista epävarmuustekijöistä aiheutuvia tulos- ja taseja rahavirtavaikutuksia sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Konsernin merkittävimpien taloudellisten riskien hallintaperiaatteita on kuvattu tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, kohdassa 4.1. Rahoitusriskien hallinta .
Compliance	Keskeisimmät compliance-riskit Altian toiminnassa liittyvät raportointia, viranomais- ja toimilupia, alkoholijuomien markkinointia, kilpailuoikeutta ja henkilötietojen käsittelyä koskevien lakien, sääntöjen ja viranomaispäätösten ja niiden ehtojen rikkomiseen.	Ohjeistuksella ja säännöllisellä koulutuksella pyritään hallitsemaan compliance-riskkejä ja varmistamaan eettisesti kestävä toimintatavat yhtiön toiminnassa. Compliance-riskien hallinnan tavoitteena on välttää yhtiön kannattavuudelle, toiminnan jatkuvuudelle ja maineelle haitalliset sanktiot ja seuraamukset sekä viranomais-tutkinnat ja -päätökset.

Operatiiviset riskit liittyvät strategian toteuttamiseen ja päivittäiseen liiketoimintaan. Riskejä ovat esimerkiksi poikkeamat prosessissa, järjestelmissä ja henkilöiden toiminnassa (Budjettikausi: lyhyt aikaväli 1–2 vuotta).

Vahinkoriskit ovat Altian sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä.

Rahoitusriskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä ja vastapuolien kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa.

Compliance-riskit liittyvät yhtiön toimintaan ja toimialaa koskevien lakien ja viranomaisluvien sekä eettisesti kestävien toimintatapojen rikkomiseen. Edellisen sivun taulukossa on lyhyt yhteenveto keskeisimmistä Altian toimintaan myönteisesti tai kielteisesti vaikuttavista epävarmuuksista:

Hyödykkeiden hintariski

Ohra

Vuonna 2019 Altia käytti etanolin ja tärkkelyksen valmistukseen noin 212 (212) miljoonaa kiloa Suomessa viljeltyä viljaa. Korkealuokkaisen kotimaisen ohran saatavuuden Altia varmistaa sopimusviljelyllä yhteistyössä viljelijöiden ja viljaliikkeiden kanssa. Ohran markkinahinta vaihtelee satovuosittain merkittävästi

suomalaisen ohran kysyntään ja tarjontaan vaikuttavien useiden tekijöiden vuoksi. Ohran hinta on siten Altialle merkittävä riski tilikauden aikana. Hintariskiä ei ole suojattu johdannaisinstrumenteilla.

Sähkö

Voimakas sähkön markkinahinnan nousu on Altialle merkittävä riski. Riskiä hallitaan noudattamalla Altian sähkönhankintaperiaatteita. Periaatteissa määritellään ne rajat, joiden puitteissa sähkön hintariskiltä suojaudutaan. Suojaukset tehdään Nasdaq OMX Oslo ASAn OTC-johdannaistuotteilla.

Sähkönhankinnan suojauspalvelu ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Vuoden 2019 lopussa suojaustaso seuraavan 12 kuukauden toimituksille oli 53,7 (64,1) prosenttia, mikä vastasi asetettuja tavoitteita. Vuonna 2019 keskimääräinen suojaustaso oli 66,0 (68,0) prosenttia.

Sähkön hintariskin suojauksiin sovelletaan IFRS 9:n mukaista rahavirran suojauslaskentaa ja suojauksen tehokkuus testataan neljännesvuosittain. Kaikki suojaukset olivat tehokkaita vuonna 2019 kuten olivat vuonna 2018.

Altia hankkii kuluttamansa sähkön Suomen hinta-alueen spot-hintaan sidottuna toimituksena suoraan Nord Pool Spot -markkinoilta.

RAHOITUSINSTRUMENTEISTA AIHEUTUVA IFRS 7 -STANDARDIN TARKOITTAMA HERKKYYS MARKKINARISKEILLE (ENNEN VEROJA)

Milj. euroa	2019 Tulos- laskelma	Oma pääoma	2018 Tulos- laskelma	Oma pääoma
+/- 10 % muutos sähkön hinnassa	-	+/-0,2	-	+/-0,3
+/- 10 % muutos EUR/NOK valuuttakurssissa	-/+0,0	+/-0,2	-/+0,1	+/-0,2
+/- 10 % muutos EUR/SEK valuuttakurssissa	-/+0,2	+/-1,8	-/+0,2	+/-2,2
+/- 10 % muutos EUR/USD valuuttakurssissa	-/+0,0	-/+0,2	-/+0,1	-/+0,4
+/- 10 % muutos EUR/AUD valuuttakurssissa	-/+0,0	-/+0,2	-/+0,0	-/+0,2
+/- 1 %-yksikön muutos markkinakoroissa	-0,5	+0,4	-0,5	+0,6

Selitys: +10 prosentin muutoksella EUR/SEK valuuttakurssissa olisi -0,2 miljoonan euron vaikutus tuloslaskelmassa. Muissa riskeissä pätee sama periaate.

Herkkyyden markkinariskeille

Seuraavassa taulukossa on kuvattu konsernin tuloksen ja oman pääoman (ennen veroja) herkkyyttä sähkön hintojen ja valuuttakurssien sekä korkotasojen muutoksille. Altian soveltaessa suojauslaskentaa herkkyyden kohdistuu omaan pääomaan. Kun suojauslaskentaa ei sovelleta, herkkyyden on ilmoitettu mahdollisena vaikutuksena tuloslaskelmaan.

Valuuttakurssien muutosten herkkyyden on laskettu rahoitusinstrumenteista aiheutuvista valuuttojen nettopositiosta.

Konsernin vaihtuvakorkoinen velkapositiomuodostuu vaihtuvakorkoisista veloista 70,0 (75,0) miljoonaa euroa sekä riskiä netottavasta koronvaihtosopimuksen vaihtuvasta osasta 20,0 (20,0) miljoonaa euroa.

Yhden prosenttiyksikön korkotason nousun vaikutus tuloslaskelmaan olisi -0,5 (-0,5) miljoonaa euroa. Markkinakorkojen nousun vaikutus tulokseen on laskettu nettokorkokuluista.

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön liiketoiminnassa merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät yleiseen taloudelliseen kehitykseen ja sen vaikutukseen kulutukseen sekä alkoholiverotuksen ja lainsäädännön vaikutuksiin kuluttajakäyttäytymiseen. Yllättävät ja ennakoimattomat tuotanto- ja toimitushäiriöt muodostavat lyhyen aikavälin merkittävät operatiiviset riskit, samoin raaka-aineiden, erityisesti ohran, hinnankehityksen nopeat ja merkittävät muutokset.

Altia Oyj:n hallitus on hyväksynyt konsernin riskienhallintapolitiikan. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea Altia-konsernin strategian toteutumista, riskien tunnistamista sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä ja vaikutuksia sekä suojata liiketoiminnan jatkuvuutta. Riskin aiheuttaja voi olla yhtiön sisäinen tai ulkoinen tapahtuma.

Näkymät vuodelle 2020

Markkinat

Konsernin liiketoimintojen kehitykseen ja kannattavuuteen vaikuttavat muun muassa kilpailuympäristö, yleiset talousnäkymät, ja muutokset alkoholiverotuksessa ja -sääntelyssä. Kuluttajien ostokäyttäytymisen ja kysynnän muutoksiin liittyvä epävarmuus jatkuu. Näiden lisäksi tuotteiden suorien kustannusten vaihtelut vaikuttavat konsernin kannattavuuteen.

Kausiluonteisuus

Alkoholijuomien kulutuksessa on merkittävää kausiluonteista vaihtelua, jolla on vaikutus Altian liikevaihtoon ja kassavirtaan. Suuri osa yhtiön tuloista ja kassavirrasta saadaan tavallisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä, kun taas vuoden ensimmäisellä neljänneksellä osuus on huomattavasti pienempi. Lisäksi vuoden lopun huippusesonkiin liittyvät valmisteverot maksetaan tammikuussa, mikä johtaa merkittäviin ulosmeneviin kassavirtoihin.

Ohjeistus

Suomen markkinavolyymien laskun jatkuminen luo painetta kannattavuuden kasvulle. Epävarmuudet globaalissa matkustamisessa vaikuttavat rajakauppaan ja matkustajamyntiin alueellisesti ja Aasiassa. Ohjeistuksessa ohran hintatason oletetaan olevan normaalilla tasolla vuoden 2020 sadon jälkeen. Vuosien välillä tapahtuvan volyymin jaksottamisen odotetaan vaikuttavan teollisiin palveluihin.

Vertailukelpoisen käyttökatteen arvioidaan olevan samalla tai korkeammalla tasolla kuin vuonna 2019 (2019: 44,8 miljoonaa euroa).

Taloudellinen kalenteri vuodelle 2020

Vuosikertomus 2019, sisältäen tilinpäätöksen, hallituksen toimintakertomuksen, tilintarkastuskertomuksen, selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkka- ja palkkioselvityksen, julkaistaan suomen- ja englanninkielisenä pdf-tiedostona Altian verkkosivuilla viikolla 10 (2.3.2020 alkava viikko).

Altia julkaisee vuonna 2020 taloudellisia katsauksia seuraavasti:

- 29. huhtikuuta: Liiketoimintakatsaus tammi-maaliskuu 2020
- 19. elokuuta: Puolivuosikatsaus tammi-kesäkuu 2020
- 6. marraskuuta: Liiketoimintakatsaus tammi-syyskuu 2020

Varsinainen yhtiökokous 2020

Altia Oyj:n varsinainen yhtiökokous 2020 on suunniteltu pidettäväksi 25. maaliskuuta 2020 Helsingissä. Yhtiökokouskutsu ja ohjeet julkaistaan Altian verkkosivuilla.

Osinkoehdotus

Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 31.12.2019 tilinpäätöksen mukaan 96 936 582,11 euroa, joka sisältää tilikauden voiton 38 585 786,54 euroa.

Emoyhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen.

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2019 maksetaan osinkoa 0,42 euroa osakkeelta.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

29.1. tiedotettiin osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle 2020.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksen jäsenten lukumäärä olisi seitsemän (7). Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että nykyisistä jäsenistä Tiina Lencioni, Jukka Ohtola, Anette Rosengren, Torsten Steenholt

ja Sanna Suvanto-Harsaa valittaisiin uudestaan hallituksen jäseniksi ja uusiksi jäseniksi valittaisiin Jukka Leinonen ja Jyrki Mäki-Kala.

Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että seuraavalla toimikaudella hallituksen jäsenille maksettava palkkio koostuisi kuukausittaisesta toimikausipalkkiosta seuraavasti: 4 000 euroa kuukaudessa, puheenjohtaja; 2 500 euroa kuukaudessa varapuheenjohtaja; 2 000 euroa kuukaudessa, jäsen. Kuukausipalkkion lisäksi hallituksen jäsenille maksettaisiin kokouspalkkio. Kokouspalkkiona maksettaisiin Suomessa asuvalle hallituksen jäsenelle 600 euroa ja ulkomailla asuvalle hallituksen jäsenelle 1 200 euroa kultakin hallituksen tai sen valiokunnan kokoukselta. Matkakulut korvattaisiin yhtiön matkustuspolitiikan mukaisesti.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa myös, että nimitystoimikunnan työjärjestyksestä muutetaan siten, että kolme suurinta osakkeenomistajaa määräytyisivät jokaisen vuoden kesäkuun ensimmäisenä pankkipäivänä (tällä hetkellä määräytyvät jokaisen vuoden syyskuun ensimmäisenä pankkipäivänä).

Helsinki, 12. helmikuuta 2020
Altia Oyj
Hallitus

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Johdanto

Yritysvastuu on pitkään ollut Altialle strateginen prioriteetti ja keskeinen menestystekijä, ja vuodesta 2020 alkaen se on olennainen osa Altian strategiaa. Yhtiön vastuullisuustyön tavoite on rakentaa yhtiölle kestävää liiketoimintaa pitkällä aikavälillä. Uudella, vuoteen 2030 ulottuvalla vastuullisuustiekartalla ja hiilineutraaliin tuotantoon pyrkivällä keskeisellä tavoitteella Altia haluaa osallistua kansallisiin ja kansainvälisiin pyrkimyksiin ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Altia haluaa myös edistää modernia ja vastuullista pohjoismaista juomakulttuuria. Altia on kiteyttänyt tämän toimintansa tarkoituksen: Let's Drink Better. Tämän voi tulkita esimerkiksi juomakulttuuriksi, jossa laatu on korkeampi ja jossa määrät ovat maltillisia, ja joka on kevyempi, sosiaalisempi ja ympäristöystävällisempi.

Altia on raportoinut vastuullisuustyöstään kymmenen vuoden ajan valtio-omisteisten yhtiöiden yhteiskuntavastuuraportointimallin¹ ja GRI-ohjeiston mukaisesti.

Tämä muita kuin taloudellisia tietoja koskeva selvitys sisältää kirjanpitolain mukaisen kuvauksen Altian lähestymistavasta ympäristö-, yhteiskunta- ja henkilöstöasioihin sekä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja korruption- ja lahjonnanvastaiseen työhön. Lisätietoja Altian

vastuullisuustyöstä löytyy vuosikertomuksen erillisestä yritys vastuuosioista.

Liiketoimintamalli

Altian liiketoimintamalli perustuu tuotevalikoimaan, joka koostuu vahvasta portfoliosta yhtiön omia brändejä ja monipuolisia kansainvälisiä päämiesbrändejä, sekä palveluihin, joita tarjotaan yhtiön tuotanto-, pakkaus- ja logistiikkakapasiteettia hyödyntäville asiakkaille. Lisäksi tuotantoprosessissa syntyneet sivutuotteet myydään muilla toimialoilla toimiville teollisuusasiakkaille. Integroitu toimintamalli luo merkittäviä mittakaavaetuja hankinnassa, tuotannossa ja jakelussa, ja sen avulla yhtiö voi hyödyntää yhteisiä toimintojaan, kuten kuluttajatuutkimusta, innovaatioita, tuotekehitystä ja yleistä osaamista sekä käyttää keskitettyjä tukitoimintojaan tehokkaasti. Liiketoimintakatsaus sisältää kuvauksen Altian arvionlontitavoista.

Ympäristö

a. Poliitikat ja toimintatavat (myös due diligence)

Altian ympäristöön liittyvä työ keskittyy yhtiön oman toiminnan ympäristövaikutusten minimointiin. Altia tavoittelee korkeaa materiaali- ja resurssitehokkuuden astetta ja kehittää tuotteitaan ja niiden pakkauksia vähentääkseen niiden ympäristövaikutuksia. Lisäksi yhtiö tekee

tarvittavia toimenpiteitä suojellakseen Altian tuotteissa ainesosana käytettävää pohjavettä.

Yhtiön kannalta merkittäviä ympäristövaikutuksia arvioidaan kolmen vuoden välein. Vuonna 2018 suoritettua arvioinnissa tärkeimmiksi ympäristövaikutuksiksi tunnistettiin energiankulutus, vedenkulutus, jätevesi ja sen laatu sekä jätteen tuottaminen. Yhtiö määritteli myös ympäristötehokkuuden tunnusluvut ja vuotuiset vähennystavoitteet tukeakseen näiden vaikutusten vähentämistä. Tehdas-kohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet määritellään vuosittain, ja edistymistä seurataan kuukausittain keskeisten tunnuslukujen avulla.

Altian ympäristötyön kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset periaatteet
- Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
- ISO14001 -ympäristöjärjestelmä-standardi; sertifiointi kattaa Altian toimintot Suomessa

b. Pääriskit ja niiden hallinta

Ympäristöriskejä arvioidaan säännöllisesti osana Altian ympäristövaikutusten arviointia ja Altia-konsernin riskienhallintaa.

Pääasiallisia tunnistettuja riskejä ovat vuodot maaperään tai vesistöihin (myös pohjavesialueisiin), Altialle myönnettyjen ympäristölupien ehdoissa määriteltyjen jätevesirajojen ylitykset, entistä tiukempien ympäristösäännösten noudattamiseen liittyvät kustannukset sekä niiden noudattamatta jättämisestä seuraavat sakot ja sanktiot.

Riskejä hallitaan erilaisin toimenpitein, joihin kuuluu ISO 14001 -standardin mukaisen ympäristöjärjestelmän ylläpitäminen, jätevesien laadun säännöllinen seuranta, maanomistukset pohjavesialueilla ja lainsäädännössä tapahtuvien muutosten seuranta.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altian pitkäaikainen työ kiertotaloudessa huomioitiin, kun Sitra nosti Altian kiertotalouden kiinnostavimpia yhtiöitä koskevalle listalleen.

Suomessa Altia on liittynyt vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen, jonka muita osapuolia ovat työ- ja elinkeinoministeriö, etujärjestöt ja yritykset.

¹ Valtion omistajapolitiikkaa koskeva Valtioneuvoston periaatepäätös 2011, liite 3.

Tunnusluku (KPI)	2019	2018	2017
Energiatehokkuus (MWh/m ³ tuotetta tai ohratonnia kohti)	Koskenkorva: 0,63 Rajamäki ja Tabasalu: 0,27	Koskenkorva: 0,63 Rajamäki ja Tabasalu: 0,31	Koskenkorva: 0,63 Rajamäki ja Tabasalu: 0,28
Vesitehokkuus (m ³ /m ³ tuotetta tai ohratonnia kohti) ¹	Koskenkorva: 1,49 Rajamäki ja Tabasalu: 1,65	Koskenkorva: 2,26 Rajamäki ja Tabasalu: 1,61	Koskenkorva: 2,28 Rajamäki ja Tabasalu: 1,46
Jäteveden laatu (kg COD/ m ³ tuotetta tai ohratonnia kohti) ²	Koskenkorva: 3,37 Rajamäki ja Tabasalu: 2,29	Koskenkorva: 3,10 Rajamäki ja Tabasalu: 3,35	Koskenkorva: 2,23 Rajamäki and Tabasalu: 2,92
Keskimääräinen kierrätys- ja uudelleenkäytöstä	99,5 %	99,7 %	99,5 %
Sakkojen rahallinen arvo ja ei-rahallisten sanktioiden määrä	0	0	0

¹ Industrial Products -yksikön vesitehokkuuden tunnusluvun seuranta Rajamäen tehtaalla loppui vuoden 2018 alussa, koska tunnusluku ei ole toimintojen kannalta oleellinen.

² Tabasalun tehtaalla ei seurata jäteveden laadun tunnuslukua.

Sopimuksella Altia sitoutuu vähentämään energiankulutustaan 10 prosenttia vuoteen 2025 mennessä vuoden 2014 lähtötasoon verrattuna. Tuotantomäärään suhteutettu energiankäyttö vuonna 2019 laski Rajamäen tehtaalla ja nousi Koskenkorvan tehtaalla edelliseen vuoteen verrattuna.

Jätevesikuormitukselle asetettavat raja-arvot määritellään Altian ympäristöluvuissa. Jäteveden orgaaninen kuormitus laski Rajamäen tehtaalla ja nousi Koskenkorvan tehtaalla verrattuna edelliseen vuoteen. Ympäristöluvan vaatimuksissa määriteltä kuukausittaista

raja-arvoa biologiselle hapen kulutukselle ei ylitetty vuoden aikana. Päiväkohtainen raja-arvo ylittyi vuonna 2019 kolme kertaa. Yllä oleva taulukko sisältää yhteenvedon Altian ympäristötunnuslukujen tuloksista, joista löytyy tarkempaa tietoa yritysvaluosion kohdasta Tislaamo.

Koskenkorvan tehtaan biovoimallaitoksen ansiosta Altia on kyennyt vähentämään Koskenkorvan tehtaan hiilidioksidipäästöjä 58 prosenttia vuodesta 2014 vuoteen 2019. Tehtaan polttoaineomavaraisuus höyryntuotannossa oli 62 prosenttia vuonna 2019.

Yhteiskunta ja henkilöstö

Kuluttajiin ja tuotteisiin liittyvät asiat

a. Poliitiikat ja toimintatavat (myös due diligence)

Tuoteturvallisuus on Altialle ensiarvoisen tärkeää, ja yhtiö parantaa raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden laatua jatkuvasti. Altia markkinoi tuotteitaan vastuullisesti ja sovellettavien markkinointilakien mukaan ja tarjoaa kuluttajille tietoa sovellettavien säädösten mukaisesti.

Tuotteiden laatuun ja turvallisuuteen liittyvät keskeiset prosessit on määritelty, ja asiaankuuluvia ohjeita ylläpidetään Altian hallinnointijärjestelmässä. Laatuun liittyvät tunnusluvut tavoitteineen on asetettu ja niitä seurataan kuukausittain. Tunnusluvut koskevat laatu-kustannuksia, asiakaspalautteita ja poikkeavien erien osuutta. Lisäksi tehdaskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet määritellään vuosittain, ja edistymistä seurataan kuukausittain keskeisten tunnuslukujen avulla.

Altia haluaa rakentaa vastuullista juomakulttuuria. Koska yhtiön omien työntekijöiden rooli tässä muutoksessa on keskeisen tärkeä, Altialla on käytössä sisäinen alkoholipolitiikka. Poliitiikka koskee kaikkia Altian työntekijöitä sekä kaikkia Altian tuotantolaitoksilla tai toimistoissa työskenteleviä henkilöitä.

Altian Rajamäen tehtaalla on kansainväliset Reilun kaupan ja Fair for Life -sertifikaatit. Altian Brunnan logistiikkakeskuksella on samoin Fair for Life -sertifikaatti. Koskenkorvan tislaimolla, Rajamäen alkoholijuomatehtaalla ja Sundsvallissa sijaitsevilla tislaimilla on luomutuotannon sertifikaatti.

Altian tuotteiden turvallisuuden, laadun, markkinoinnin ja kuluttamisen kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset periaatteet
- ISO 9001 -laadunhallintastandardi; sertifiointi kattaa Altian toiminnot Suomessa ja Virossa sijaitsevilla Tabasalun tehtaalla
- ISO 22000 -elintarviketurvallisuusstandardi; sertifiointi kattaa Altian Rajamäen tehtaan
- Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
- Altian markkinointiohjeistus
- Altian henkilöstön alkoholipolitiikka

b. Pääriskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altian laatu- ja turvallisuusriskien arviointia ja Altia-konsernin riskienhallintaa. Pääasiallisia tunnistettuja riskejä ovat hygieniastandardien noudattamatta jättäminen, tuotteiden laadun epätasaisuus, tuotteiden saastuminen sekä viat raaka-aineissa tai pakkauksissa. Toteutuessaan tällaiset

Tunnusluku (KPI)	2019	2018	2017
Maksettujen tuloverojen ja kerättyjen valmisteverojen määrä	435 miljoonaa euroa	452,3 miljoonaa euroa	425,6 miljoonaa euroa
	Yhtiön koko verojalanjälki on luettavissa vastuullisuusosiossa	Yhtiön koko verojalanjälki on luettavissa vuoden 2018 vastuullisuusosiossa	Yhtiön koko verojalanjälki on luettavissa vuoden 2017 vastuullisuusosiossa

riskit voivat johtaa tuotteiden takaisinvetoon ja yhtiöön kohdistuviin oikeusvaateisiin. Koska alkoholiin liittyvä liiketoiminta on erittäin säädeltyä, voi esimerkiksi alkoholijuomien markkinointiin ja mainontaan tai niiden verotukseen kohdistuvalla tiukemmalla sääntelyllä olla vaikutus yhtiön toimintaan.

Hallitukseen tämentyypisiä riskejä Altia ylläpitää kansainvälisten standardien mukaisia laatu- ja elintarviketurvallisuusjärjestelmiä. Laatu tarkkaillaan jatkuvasti tuotannon aikana sekä linjatarkastusten että testauksen ja lopputuotteiden analysoinnin avulla. Ohjeistuksia ja prosesseja ylläpidetään mahdollisten tuotteiden takaisinvetojen varalta, ja tilanteita harjoitellaan säännöllisesti haamutesteillä. Sovellettavaa lainsäädäntöä ja siihen tehtäviä muutoksia käydään läpi säännöllisin väliajoin.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altian Rajamäen tehdas auditoitiin joulukuussa 2019 FSSC22000 -elintarvikesertifiointia varten, ja Altia odottaa sertifiointia myönnettäväksi vuoden 2020 alussa. Yhtiö järjesti vuoden aikana laatukoulutusta työntekijöilleen. Altialla on otettu käyttöön myös erilliset ohjeet

ja prosessit elintarvikepetosten torjumiseksi ja elintarvikkeiden suojaamiseksi tahalliselta vahingonteolta. Tehdaskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet määritellään vuosittain, ja edistymistä seurataan kuukausittain keskeisten tunnuslukujen avulla.

Altian verojalanjälki on huomattava liikevaihtoon verrattuna valmisteveron vuoksi.

Henkilöstöasiat

a. Poliitikat ja toimintatavat (myös due diligence)

Altia on sitoutunut rakentamaan kulttuuria ja motivoivaa ja tukevaa työympäristöä, joka perustuu turvallisuuteen, avoimuuteen, tasa-arvoisuuteen ja luottamukseen. Yhtiö arvostaa monimuotoisuutta ja edistää yhtäläistä kohtelua ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia. Altia ylläpitää jatkuvaa vuoropuhelua henkilöstönsä kanssa tiedottamalla ja osallistamalla, ja kunnioittaa työntekijöidensä yhdistymisvapautta ja oikeutta työehtosopimuksiin. Kaikkien Altian työntekijöiden odotetaan kunnioittavan toistensa oikeutta yhtäläiseen kohteluun ja toimivan Altian toimintatapojen mukaisesti. Nämä

ovat Uudista rohkeasti, Näytä tietä, Rakenna menestystä yhdessä ja Toteuta!

Altia haluaa varmistaa turvalliset ja terveelliset työolot kaikille työntekijöilleen. Altian tavoite on vähentää sairauspoissaoloja sekä tapaturmien määrää ja tapaturmista johtuvia poissaoloja. Tehdaskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet määritellään vuosittain, ja edistymistä seurataan kuukausittain keskeisten tunnuslukujen avulla. Myös muille kuin OHSAS 18001:2007 -sertifioiduille toimipaikoille määritellään tavoitteet ja toimintasuunnitelmat.

Henkilöstöasioiden kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset periaatteet
- Altian toimintatavat
- OHSAS 18001:2007 -työterveys- ja

turvallisuusstandardi; sertifiointi kattaa Altian toiminnot Suomessa

- Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
- amfori BSCI -aloitteen eettiset säännöt

b. Pääriskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altia-konsernin riskienhallintaa. Pääriskit liittyvät Altian kykyyn rekrytoida, kehittää, motivoida ja pitää palveluksessa ihmisiä, joilla on oikeaa osaamista, menestyä päivittäisessä johtamistyössä, ylläpitää hyvää yhteistyösuhdetta työntekijöihin ja heidän ammattiliittoihinsa sekä Altiaan kykyyn hallita tapaturmien määrää. Hallitakseen näitä riskejä Altia kehittää arvolutaustaan työnantajana sekä työntekijöiden rekrytointia ja palveluksessa pysymistä, tekee henkilöstön tyytyväisyyskyselyjä (vuosittainen Altia Tasting) ja ylläpitää sekä tiivistä yhteistyötä liittojen kanssa että OHSAS 18001 -standardin

Tunnusluku (KPI)	2019	2018	2017
Sairauspoissaolo, %	3,7	3,4	3,3
Poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus ilman työmatkoja, LTIF	9 ¹	12 ¹	11
Tapaturmista johtuvat poissaolot, %	0.07	0.07	0.29
Tapaturmien määrä	11 ¹	15 ¹	16

¹ Vuosien 2018 ja 2019 LTIF ja tapaturmien määrä on raportoitu ilman työmatkoja.

din mukaista työterveyden ja -turvallisuuden hallintajärjestelmää.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Työturvallisuus oli yksi henkilöstön kehittämissä painopistealueista vuonna 2019. Turvallisuuskulttuuria tehostettiin ottamalla käyttöön kokonaisvaltainen Inhimillisten tekijöiden kehittämisohjelma Rajamäen tehtaalla. Ohjelman tarkoitus on muuttaa turvallisuuskulttuuri individualistisesta systeemiseksi, ja näin parantaa ymmärrystä muuttuvan ympäristön vaatimuksista. Ohjelmaa on tarkoitus laajentaa muihin tehtaisiin vuosina 2020 ja 2021.

Altian vuotuinen henkilöstön tyytyväisyyskysely Altia Tasting tehtiin tammikuussa 2019. Kysely tarjosi esimiehille tarkkoja tuloksia, joita he voivat hyödyntää esimiestyönsä kehittämisessä. Tärkeimmät henkilöstökyselyssä tunnistetut kehityskohteet liittyivät osaamisen kehittämiseen liittyvistä mahdollisuuksista kertomiseen, esimiestaitojen kehittämiseen ja ylimmän johdon näkyvyyteen. Näiden osa-alueiden kehittämiseksi suoritettiin vuoden aikana useita toimenpiteitä, kuten hanke, jossa määriteltiin yhdessä johdon kanssa hyvän johtamisen periaatteet, kehityskeskusteluiden laadun kehittäminen muokkaamalla keskustelun muotoa työntekijöiltä kerätyn palautteen perusteella ja huomion kohdistaminen johtoryhmän henkilöstötilaisuuksiin osallistumiseen.

Työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvien

KPI	2019	2018	2017	2016
amfori BSCI:n riskimaalukittelussa tunnistetuista riskimaista tehtyjen hankintojen osuus	2 %	3 %	4 %	4 %
Whistleblowing-ilmoituskanavan kautta raportoitujen ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien määrä	0	0	0	N/A

Whistleblowing-ilmoituskanava otettiin käyttöön lokakuussa 2017, minkä vuoksi ensimmäinen koko vuoden luku koskee vuotta 2018.

tunnuslukujen tulokset esitellään seuraavassa taulukossa. Vuonna 2019 ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

a. Poliitiikat ja toimintatavat (myös due diligence)

Altia on sitoutunut kunnioittamaan ja edistämään ihmisoikeuksia ja kansainvälisiä työelämän normeja Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja Kansainvälisen työjärjestö ILO:n keskeisten sopimusten mukaisesti. Altia odottaa samaa myös toimittajiltaan, yhteistyökumppaneiltaan ja alihankkijoiltaan.

Altian keskeisimmät ihmisoikeusvaikutukset liittyvät viinien, väkevien alkoholijuomien ja raaka-aineiden hankintaan. Kehittääkseen vastuullista hankintaa Altia liittyi vuonna 2017 amfori BSCI -aloitteeseen ja amfori BSCI:n Sustainable Wine Programme -ohjelmaan. Altia sitoutuu amfori BSCI:n jäsenenä noudattamaan sen eettisiä periaatteita toimitusketjuissaan. Eettiset periaatteet perustuvat keskeisiin

kansainvälisiin sopimuksiin ja kehyksiin, kuten ILO:n yleissopimuksiin ja julistuksiin, YK:n ihmisoikeuksia ja yritystoimintaa koskevaan ohjeistukseen (Guiding Principles on Business and Human Rights) sekä OECD:n toimintaohjeisiin monikansallisille yrityksille.

Altian due diligence -prosessia kehitetään jatkuvasti. Tällä hetkellä se koostuu tuotteiden ja niiden komponenttien toimitusketjujen kartoituksesta sekä kyselystä, jolla kerätään tietoa toimittajien ja yhteistyökumppaneiden vastuullisuustyöstä, sopimusvelvoitteista sekä osallistumisesta amfori BSCI -aloitteeseen ja aloitteen työkalujen hyödyntämisestä, myös kolmansien osapuolten tarkastuksista. Altialla on kaikkien sidosryhmien käytettävissä oleva whistleblowing-ilmoituskanava, jota ylläpitää riippumaton kolmas osapuoli.

Altian ihmisoikeustyön kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset periaatteet
- amfori BSCI -aloitteen eettiset säännöt

- Altian eettiset säännöt toimittajille ja alihankkijoille

b. Pääriskit ja niiden hallinta

Pääriskit liittyvät Altian liikesuhteisiin ja koskevat lähinnä viinin, väkevien alkoholijuomien ja raaka-aineiden toimitusketjuja silloin, kun ne ulottuvat maihin, joissa riski kansainvälisten työelämän normien rikkomuksista on suurempi. Lisäksi Altian asiakkaat odottavat yhtiön toimitusketjujen toimivan vaatimusten mukaisesti, ja mikä tahansa tällaisen vaatimuksen loukkaaminen Altian toimittajien, alihankkijoiden tai kumppaneiden taholta voisi johtaa tilanteeseen, jossa asiakas voisi pysäyttää kaikki tulevat toimitukset. Riskejä hallitaan edellä mainitun due diligence -prosessin avulla.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altian toimittajiin, yhteistyökumppaneihin tai heidän alihankkijoihinsa kohdistui kuusi amfori BSCI -tarkastusta (täydellistä tai seurantatarkastusta) vuonna 2019 (21 tarkastusta vuonna 2018).

Korruption- ja lahjonnanvastainen työ

a. Poliitiikat ja toimintatavat (myös due diligence)

Altia ei hyväksy minkäänlaista lahjontaa tai korruptiota. Yhtiö on sitoutunut toimimaan reilusti, eikä se tarjoa asiatonta etua millekään taholle. Altia odottaa myös edustajiensa, konsulttiensa, asiamiestensä, alihankkijoidensa

KPI	2019	2018	2017
Korruptionvastaisten politiikkojen viestintä ja koulutus.	Koko henkilöstölle kohdistettu verkkokurssi Altian lahjonnan- ja korruptionvastaisesta politiikasta. Eettistä liiketoimintaa koskeva sisäinen viestintä.	Koko henkilöstölle verkkokurssin muodossa järjestetty Altian eettisiä periaatteita koskeva koulutus.	Asiaankuuluville työntekijöille Altiaassa järjestettiin verkkokoulutus.
Whistleblowing-ilmoituskanavan kautta raportoitujen lahjonta- tai korruptioepäilyjen määrä.	0	0	0

ja muiden liikeyrityksiensä pidättäytyvän ehdottomasti kaikesta korruptioivasta käytöksestä suorittaessaan palveluja Altialle tai Altian puolesta. Altia ei tue poliittisia puolueita tai organisaatioita suoraan tai epäsuoraan. Yhtiö ei myöskään osallistu yksittäisten ehdokkaiden vaalikampanjoiden rahoitukseen.

Altia julkaisi uudet eettiset periaatteensa vuonna 2018. Altia eettisissä periaatteissa kuvataan yhtiön sitoutumista eettiseen liiketoimintaan. Altian eettisten periaatteiden kulmakivet ovat Työntekijämme, Liiketoimintamme ja Lahjomattomuus. Kaikki Altian työntekijät tutustuvat yhtiön eettisiin periaatteisiin, mukaan lukien Altian lahjonnan- ja korruptionvastaiseen toimintaan, verkkokurssin avulla.

Altialla on whistleblowing-ilmoituskanava, jota ylläpitää riippumaton kolmas osapuoli. Kanava on kaikkien Altian työntekijöiden ja yhtiön ulkopuolisten sidosryhmien käytössä. Kaikki Altia-

alle joko kanavan tai muuta kautta raportoidut huolenaiheet tutkitaan vakiintuneen prosessin mukaisesti, jotta varmistetaan toiminnan täsmällisyys, nimettömyys ja tasapuolisuus.

Lahjonnan- ja korruptionvastaisuuden kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset periaatteet
- Lahjonnan- ja korruptionvastainen politiikka
- Whistleblowing-ilmoituskanava

b. Pääriskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altia-konsernin riskienhallintaa. Lahjontaan ja korruptioon liittyviin pääriskeihin lukeutuvat lahjonnasta tai korruptiosta syntyvä maineriski erityisesti silloin, kun kyseessä ovat Altian avainhenkilöt ja liikeyritykset. Koska alkoholiin liittyvä liiketoiminta on usein säänneltyä, tarvittavien toimi- ja muiden lupien hankintaan ja yllä-

pitämiseen liittyy usein myös korruptio- tai lahjontariski erityisesti maissa, joissa on paljon korruptiota. Riskejä hallitaan sopimusvelvoitteilla, kolmansien osapuolten tarvittaessa suorittamalla toimittajia ja jakelijoita koskevilla due diligence -tarkastuksilla sekä sisäisellä koulutuksella, joka koskee Altian lahjonnan- ja korruptionvastaista politiikkaa.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Vuonna 2019 Altia järjesti koko henkilöstölleen verkkokurssin yhtiön lahjonnan- ja korruptionvastaisesta politiikasta. Whistleblowing-ilmoituskanava otettiin käyttöön vuonna 2017. Kanavan kautta ei vastaanotettu ilmoituksia vuonna 2019. Ensimmäiset koko vuotta koskevat luvut whistleblowing-ilmoituskanavan kautta vastaanotetuista ilmoituksista olivat saatavilla vuonna 2018.

Konsernin tunnusluvut

		2019	2018	2017	2016	2015
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	milj. euroa	359,6	357,3	359,0	356,6	380,7
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	44,8	40,0	42,4	40,8	38,0
(% liikevaihdosta)	%	12,4	11,2	11,8	11,5	10,0
Käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	43,1	34,0	40,3	60,8	39,7
Vertailukelpoinen liiketulos (EBIT)	milj. euroa	26,8	25,6	28,2	26,4	23,6
(% liikevaihdosta)	%	7,5	7,2	7,8	7,4	6,2
Liiketulos (EBIT)	milj. euroa	25,1	19,7	26,1	46,3	25,3
Tulos ennen veroja	milj. euroa	24,6	18,6	25,0	45,0	23,4
Kauden tulos	milj. euroa	18,4	15,1	18,3	36,1	18,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	milj. euroa	-1,7	-6,0	-2,1	19,9	1,7
Tase						
Rahavarat	milj. euroa	64,2	42,0	52,4	68,0	76,3
Oma pääoma	milj. euroa	151,2	150,1	136,8	191,3	168,6
Lainat	milj. euroa	82,6	89,4	100,1	72,8	96,7
Sijoitettu pääoma	milj. euroa	233,8	239,5	236,9	264,0	265,3
Kannattavuus						
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	12,2	10,5	11,1	20,0	11,6
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	8,5	7,0	8,0	14,4	7,6
Rahoitus ja taloudellinen asema						
Nettovelka	milj. euroa	28,9	47,4	47,7	4,7	20,4
Nettovelkaantumisaste	%	19,1	31,6	34,9	2,5	12,1
Omavaraisuusaste	%	37,8	38,4	34,3	44,2	36,7
Liiketoiminnan nettorahavirta	milj. euroa	52,6	6,5	37,6	29,4	34,8
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		0,6	1,2	1,1	0,1	0,5

		2019	2018	2017	2016	2015
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Osakekohtainen tulos (laimentamaton, laimennettu)	euroa	0,51	0,42	0,51	1,00	0,50
Oma pääoma/osake	euroa	4,18	4,15	3,80	5,32	4,69
Osinko/osake	euroa	0,42 ¹	0,38	-	-	-
Osinko/tulos	%	82,6 ¹	91,2	-	-	-
Efektiivinen osinkotuotto	%	5,1 ¹	5,4	-	-	-
Hinta/tulos		16,1	17,0	-	-	-
Osakkeen päätöskurssi	euroa	8,18	7,07	-	-	-
Osakkeen ylin kurssi	euroa	8,22	9,50	-	-	-
Osakkeen alin kurssi	euroa	7,080	7,015	-	-	-
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa	milj. euroa	295,6	255,5	-	-	-
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa	kpl	36 140 485	36 140 485	35 960 000	35 960 000	35 960 000
Henkilöstö						
Henkilöstö keskimäärin		682	718	762	829	879
IFRS 16-standardin vaikutus valikoituihin tunnuslukuihin						
Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta	milj. euroa	41,0	-	-	-	-
Nettovelka ilman IFRS 16 vaikutusta	milj. euroa	18,4	-	-	-	-
Omavaraisuusaste ilman IFRS 16 vaikutusta	%	38,8	-	-	-	-
Nettovelkaantumisaste ilman IFRS 16 vaikutusta	%	12,1	-	-	-	-

¹ Hallituksen ehdotus

VAIHTOEHTOISTEN TUNNUSLUKUJEN TÄSMÄYTYKSET IFRS- TILINPÄÄTÖSLUKUIHIN JA VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Milj. euroa	2019	2018
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		
Liiketoimintojen ja hyödykkeiden myyntien voitot ja tappiot	0,1	0,4
Liiketoimintojen lopettamiseen liittyvät kulut ja uudelleenjärjestelykulut	-0,2	-1,1
Olennot projektit		
Kustannukset suljetussa vapaaehtoisessa eläkejärjestelyssä	-1,6	-0,7
Pörssilistautumiseen liittyvät kulut	-	-4,6
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-1,7	-6,0
Vertailukelpoinen käyttökate		
Liiketulos	25,1	19,7
Vähennettynä:		
Poistot ja arvonalentumiset	17,9	14,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	1,7	6,0
Vertailukelpoinen käyttökate	44,8	40,0
% liikevaihdosta	12,4	11,2
Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta		
Vertailukelpoinen käyttökate	44,8	-
Vähennettynä:		
IFRS 16 vaikutus käyttökatteeseen	3,8	-
Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta	41,0	-
Vertailukelpoinen liiketulos		
Liiketulos	25,1	19,7
Vähennettynä:		
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	1,7	6,0
Vertailukelpoinen liiketulos	26,8	25,6
% liikevaihdosta	7,5	7,2

Altia esittää vaihtoehtoiset tunnusluvut lisätietona IFRS-standardien mukaisesti laadituissa konsernin tuloslaskelmissa, konsernin taseissa, konsernin rahavirtalaskelmissa sekä liitetiedoissa esitetyille tunnusluvuille. Altian näkemyksen mukaan vaihtoehtoiset tunnusluvut antavat merkityksellistä ja hyödyllistä Altiaa koskevaa lisätietoa johdolle, sijoittajille, arvopaperimarkkina-analyytikoille ja muille tahoille Altian toiminnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahavirroista.

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei pidä tarkastella erillisinä tai IFRS:n mukaisesti määriteltyjä tunnuslukuja korvaavina tunnuslukuina, eivätkä ne ole IFRS-standardissa määriteltyjä tai nimettyjä. Kaikki yhtiöt eivät laske vaihtoehtoisia tunnuslukuja yhdenmukaisella tavalla, ja siksi Altian vaihtoehtoiset tunnusluvut eivät välttämättä ole vertailukelpoisia muiden yhtiöiden esittämien samalla tavoin nimettyjen lukujen kanssa.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut ovat tilintarkastamattomia.

TUNNUSLUKUIEN MÄÄRITELMÄ JA KÄYTTÖTARKOITUS

Tunnusluku	Määritelmä	Käyttötarkoitus
Liiketusprosentti	Liiketus / Liikevaihto	Liiketus osoittaa liiketoiminnasta kertyneen tuloksen.
Käyttökate (EBITDA)	Liiketus ennen poistoja	Käyttökate on Konsernin tuloksellisuutta osoittava mittari.
Käyttökateprosentti	Käyttökate / Liikevaihto	
Vertailukelpoinen liiketus (EBIT)	Liiketus ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	Vertailukelpoinen käyttökate, vertailukelpoinen käyttökateprosentti, vertailukelpoinen liiketus ja vertailukelpoinen liiketusprosentti esitetään käyttökateen ja liiketulos- sen lisäksi tarkoituksena tuoda esiin taustalla oleva liiketoiminnan tulos ja parantaa eri kausien keskinäistä vertailukelpoisuutta. Altia katsoo, että nämä vertailukelpoiset tun- nusluvut antavat merkityksellistä lisätietoa, sillä niiden ulkopuolelle jätetään olennaisia tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia eriä, jotka heikentävät eri kausien keskinäistä vertailukelpoisuutta.
Vertailukelpoinen liiketusprosentti	Vertailukelpoinen liiketus / Liikevaihto	
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Käyttökate ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	
Vertailukelpoinen käyttökateprosentti	Vertailukelpoinen käyttökate / Liikevaihto	Vertailukelpoinen käyttökate on sisäinen, Altian tuloksellisuutta osoittava mittari sekä segmenttitason keskeinen tunnusluku yhdessä liikevaihdon kanssa.
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Olennaisia tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia eriä kuten liiketoimintojen ja omaisuuserien luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot, liiketoi- mintojen lopettamisesta ja uudelleenjärjestelystä johtuvat menot, konsernin merkittävät projektit kuten yrityshankintoihin liittyvät välittömät transaktiomenot, vapaaehtoisen eläkejärjestelyn muutokset ja muista konsernin kehittämishankkeista johtuvat menot.	Vertailukelpoinen käyttökateprosentti on myös yksi Altian taloudellisista tavoitteista. Vertailukelpoinen käyttökate on yleisesti Yhtiön ulkopuolella käytetty tunnusluku arvon- määrityksen perustana ja tästä syystä tärkeä jatkuvasti julkistettava tunnusluku.
Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta	Vertailukelpoinen käyttökate – IFRS 16 vaikutus	Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta parantaa vertailukelpoisuutta aiempiin vuosiin.
Sijoitettu pääoma	Oma pääoma yhteensä + Lainat	ROI-tunnusluvun perusta.
Oman pääoman tuotto (ROE), %	Tilikauden tulos / Oma pääoma yhteensä (kauden alkamispäivän ja päättymispäivän kes- kiarvo)	Tätä mittaria voidaan käyttää arvioitaessa, kuinka tehokkaasti Altia on pystynyt kerryt- tämään tulosta suhteessa Yhtiön omaan pääomaan.
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	(Tilikauden tulos + Korkokulut) / (Oma pääoma yhteensä + Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat) (kauden alkamispäivän ja päättymispäivän keskiarvo)	Tätä mittaria käytetään arvioitaessa, kuinka tehokkaasti Altia on pystynyt kerryttämään nettotulosta suhteessa Yhtiön sijoitettuun pääomaan.
Lainat	Pitkäaikaiset lainat + lyhytaikaiset lainat	Nettovelka on mittari, joka osoittaa Konsernin ulkoista velkarahoituksen kokonaismäärää.
Nettovelka	Lainat + pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset leasingvelat – rahavarat	
Nettovelka ilman IFRS 16 vaikutusta	Lainat – rahavarat	Nettovelka ilman IFRS 16 vaikutusta parantaa vertailukelpoisuutta aiempiin vuosiin.

Tunnusluku	Määritelmä	Käyttötarkoitus
Nettovelkaantumisaste, %	Nettovelka / Oma pääoma yhteensä	Nettovelkaantumisaste auttaa osoittamaan rahoitukseen liittyvän riskin tasoa ja on hyödyllinen mittari, jonka avulla johto seuraa Konsernin velkaantumista. Lainaportfolion merkittävä mittari.
Nettovelkaantumisaste ilman IFRS 16 vaikutusta, %	Nettovelka ilman IFRS 16 vaikutusta / oma pääoma yhteensä	Nettovelkaantumisaste ilman IFRS 16 vaikutusta, % parantaa vertailukelpoisuutta aiempiin vuosiin.
Omavaraisuusaste, %	Oma pääoma yhteensä / (Varat yhteensä – Saadut ennakot)	Omavaraisuusaste auttaa osoittamaan rahoitukseen liittyvän riskin tasoa ja on hyödyllinen mittari, jonka avulla johto seuraa Konsernin liiketoiminnassa käytettävän pääoman tasoa.
Omavaraisuusaste ilman IFRS 16 vaikutusta, %	Oma pääoma yhteensä / (Varat yhteensä – Käyttöoikeusomaisuuserät – Saadut ennakot)	Omavaraisuusaste ilman IFRS 16 vaikutusta, % parantaa vertailukelpoisuutta aiempiin vuosiin.
Nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate	Nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate	Nettovelan suhde vertailukelpoiseen käyttökatteeseen on yksi Altian taloudellisista tavoitteista.
Nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta	Nettovelka ilman IFRS 16 vaikutusta / Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta	Nettovelka / vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta parantaa vertailukelpoisuutta aiempiin vuosiin.
Tulos / osake	Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden tulos / Osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen kappalemäärä kauden aikana	
Oma pääoma / osake	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa	
Osinko / osake	Kauden osingonjako / Osakkeiden laimentamaton lukumäärä kauden lopussa	
Osinko / tulos %	Osinko/osake / Tulos/osake	
Efektiivinen osinkotuotto, %	Osinko/Osake / Osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa	
Hinta / tulos	Osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa / Tulos/osake	
Osakekannan markkina-arvo	Tilikauden lopun osakkeiden määrä X osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa	

Vastuullisuus

Vastuullisuuden tiekartta 2030

Uskomme että elämästä tulee nauttia, mutta ei planeettamme kustannuksella. Siksi toimimme vastuullisuuden edelläkävijöinä. Olemme ylpeitä siitä, että tuotamme ovat paras valinta ympäristön ja ilmaston kannalta ja että niitä markkinoidaan ja kulutetaan vastuullisesti.

Vastuullisuus on Altialle strateginen prioriteetti ja keskeinen liiketoiminnan menestystekijä, ja sitä on rakennettu pitkäjänteisesti. Tavoitteemme on tukea modernin ja vastuullisen pohjoismaisen juomakulttuurin kehittymistä. Helmikuusta 2020 alkaen vastuullisuus on myös osa koko yhtiön tarkennettua strategiaa.

Vahvistaaksemme pitkäaikaista sitoutumistamme vastuullisuuteen julkaisimme joulukuussa 2019 vuoteen 2030 ulottuvan vastuullisuustiekartan, joka sisältää kunnianhimoiset, numeeriset pitkän aikavälin tavoitteet. Uusi tiekartta nostaa kiertotalouden ja hiilineutraalin tuotannon vastuullisuustoimintojemme ytimeen. Altian olemassaolon tarkoitus, Let's Drink Better, on vastuullisuustyömme lähtökohta ja pääasiallinen viitekehys, johon myös uusi tiekartta pohjautuu.

Vastuullisuustiekarttamme koostuu neljästä painopistealueesta: [Tislaamo](#), [Juomat](#),

[Yhteiskunta](#) ja [Ihmiset](#). Tiekartta perustuu Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin (Sustainable Development Goals, SDGs). Tavoitteiden saavuttamiseksi kehitämme edelleen omia toimintojamme, päästöjen hyvitystoimenpiteiden sijaan.

Vuoden 2019 vastuullisuustyömme raportointi

Vuonna 2019 jatkoimme vuonna 2018 aloittamamme työtä vuosia 2018–2020 koskevan [vastuullisuusohjelman](#) toteuttamiseksi. Kehittämisen keskeisin painopiste vuonna 2019 oli Altian vastuullisuustiekartan ja pitkän aikavälin tavoitteiden laatimisessa. Vuoden 2019 osalta raportoimme vielä vastuullisuustyömme samojen tavoitteiden mukaisesti kuin vuonna 2018 ([katso sivut 90–95](#)). Vuodesta 2020 Altia raportoi työstään uuden vastuullisuustiekartan painopistealueiden mukaisesti.

Kestävän kehityksen tavoitteet

[Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteet \(2015–2030\)](#) sisältävät yhteensä 17 tavoitetta ja 169 alatavoitetta, joista on

sovittu kansainvälisesti, ja jotka toimivat kestävän kehityksen saavuttamiseen tähtäävänä suunnitelmana hallituksille, yrityksille ja kansalaisyhteiskunnalle. Ne ovat maailmanlaajuinen toimintakehotus, jonka päämääränä on lopettaa köyhyys, suojella ympäristöä ja varmistaa rauha ja vauraus kaikille ihmisille. Vuonna 2019 Altia kävi läpi vaikutuksensa kaikkiin 17 tavoitteeseen, valiten joukon tavoitteita, joihin yhtiö kokee voivansa vaikuttaa merkittävästi positiivisella tavalla: SDG 3 Terveysttä ja hyvinvointia; SDG 6 Puhdas vesi ja sanitaatio; SDG 12 Vastuullista kuluttamista; ja SDG 13 Ilmastotekoja. On kuitenkin huomattava, että kaikki tavoitteet liittyvät toisiinsa, ovat osittain päällekkäisiä ja vaikuttavat toisiinsa.

Altia tulee raportoimaan edistymisestään tavoitteiden saavuttamisessa vuosittain. Kukin painopistealue tukee myös valittuja YK:n kestävän kehityksen tavoitteita. Seuraava taulukko havainnollistaa, millä tavoin Altian vastuullisuustiekartta on vuorovaikutuksessa tärkeimpien kestävyystavoitteidemme kanssa ja auttaa saavuttamaan ne.

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet 2030

Altian vastuullisuustiekartan 2030 panos YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin

Altian vastuullisuustiekartan fokusalueet

Altian vastuullisuustiekartan tavoitteet

3. TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA

Taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaiken ikäisille

- Tehostaa päihteiden, mukaan lukien huumeiden ja alkoholin, väärinkäytön ehkäisemistä ja hoitoa.

JUOMAT IHMISET YHTEISKUNTA

- Lisäämme vastuullisten (miedot, alkoholittomat, vähäsokeriset) tuotteiden määrää vuoteen 2030 mennessä, jotta kuluttajat voivat tehdä vastuullisia valintoja.
- Vähennämme vuosittain keskimääräistä alkoholipitoisuutta omassa tuotannossamme.
- Osallistumme vastuullista juomien nauttimista koskeviin aloitteisiin, esimerkiksi Puhutaan alkoholista -kampanja.
- Altia on turvallinen ja inspiroiva työpaikka ja luotettava kumppani toimittajillemme ja asiakkaillemme.
- Tavoitteenamme on lisätä työntekijöidemme hyvinvointia ja tarjota tasavertaisia mahdollisuuksia ammatilliseen kehittymiseen.
- Lisäämme läpinäkyvyyttä ja varmistamme yritys vastuun korkean tason toimitusketjussamme.

6. PUHDAS VESI JA SANITAATIO

Varmistaa veden saanti ja kestävä käyttö sekä sanitaatio kaikille.

- Lisätä vuoteen 2030 mennessä merkittävästi vedenkäytön tehokkuutta kaikilla sektoreilla, varmistaa kestävä vedenotto ja makean veden riittävyys vesipulan ehkäisemiseksi sekä vähentää merkittävästi vesipulasta kärsivien määrää.
- Puhtaan veden suojeleminen
- Jäteveden turvallinen käsittely

TISLAAMO

- Suojelemme Rajamäen puhdasta pohjavettä.
- Vuoteen 2025 mennessä vähennämme jätevesiemme määrää 20 prosenttia.

12. VASTUULLISTA KULUTTAMISTA

Varmistaa kulutus- ja tuotantotapojen kestävyys

- Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien.
- Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennaltaehkäisyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin.

JUOMAT YHTEISKUNTA

- Vahvat brändimme toimivat välineinä, joiden avulla viestimme kuluttajille vastuullisuustoiminnastamme.
- Lisäämme vastuullisten (miedot, alkoholittomat, vähäsokeriset) tuotteiden määrää vuoteen 2030 mennessä, jotta kuluttajat voivat tehdä vastuullisia valintoja.
- Vuoteen 2025 mennessä kaikki pakkauksemme ovat sataprosenttisesti kierrätettäviä.
- Vuoteen 2030 mennessä olemme pienentäneet pakkaustemme hiilijalanjälkeä 35 prosenttia.

13. ILMASTOTEKOJA

Toimia kiireellisesti ilmastomuutosta ja sen vaikutuksia vastaan

- Integroida ilmastomuutosta koskevat toimenpiteet kansalliseen politiikkaan, strategiaihin ja suunnitteluun.

TISLAAMO JUOMAT

- Oma tuotantomme on hiilineutraalia vuoteen 2025 mennessä ilman hiilikompensaatiota.
- Lisäämme kiertotalousajattelua kaikissa toiminnoissamme.
- Edistämme vähähiilisten viljelykäytäntöjen käyttöönottoa ja ylläpitoa suorien sopimusviljelijöidemme kanssa.
- Vuoteen 2023 mennessä 100 prosenttia sähköstämme on peräisin uusiutuvista lähteistä.
- Vuoteen 2030 mennessä olemme pienentäneet pakkaustemme hiilijalanjälkeä 35 prosenttia.

YRITYSVASTUURAPORTTI

Vastuullisuuden johtaminen

Vastuullisuustyötämme ohjaavat Altian toiminnan tarkoitus ja strategia, sidosryhmiemme odotukset, liiketoimintaperiaattemme, neljä valittua YK:n kestävän kehityksen tavoitetta sekä kansainvälisiin sopimuksiin pohjautuvat amfori BSCI:n eettiset periaatteet, joihin olemme sitoutuneet.

Vastuullisuus on Altialla nostettu koko yrityksen tarkennettuun strategiaan, joka julkistettiin helmikuussa 2020. Lisäksi julkistimme joulukuussa 2019 uuden vastuullisuuden tiekartan, joka asettaa kunnianhimoiset vastuullisuustavoitteet vuoteen 2030 saakka. Altian vastuullisuutta johdetaan näiden kahden dokumentin pohjalta.

Altian vastuullisuustyön etenemistä on vuonna 2019 käsitelty säännöllisesti Altian yritysvaltuutetuissa, jonka 14 jäsentä edustivat kattavasti eri liiketoimintoja. Uuden tiekartan myötä työryhmä muodostetaan uudestaan neljän fokusalueen mukaan. Sekä vanhassa että uudessa mallissa yritysvaltuutetuissa vastaa ohjelman etenemisestä tavoitteiden mukaisesti ja raportoi Altian johtoryhmälle säännöllisesti.

Kukin johtoryhmän jäsen vastaa omaa organisaatiotaan koskevista vastuullisuus-

kysymyksistä ja vastuullisuudesta osana Altian yritysstrategiaa.

Vastuullisuustiekartan mukaiset konkreettiset toimenpiteet ja mittarit on integroitu osaksi kunkin liiketoiminnan vuosittaisia toimintasuunnitelmia, jotka johtoryhmä hyväksyy. Toimenpiteiden toteutumista seurataan liiketoimintojen omissa johtoryhmissä sekä Altian yritysvaltuutetuissa.

Vastuullisuustyön etenemistä tiekartan mukaisesti seurataan erilaisten mittareiden ja indikaattorien avulla. Näitä ovat esimerkiksi ympäristömittarit jätemäärästä veden- ja energiankulutukseen, tapaturmataajuus ja sairauspoissaoloprosentti sekä henkilöstön tyytyväisyyskysely. Altian vastuullisuuden kehittämisestä ja raportoinnista sekä vastuullisuustyön koordinoinnista yhtiössä vastaa Altian viestintä- ja vastuullisuusjohtaja.

Lue lisää: [Olenaisuusanalyysi \(s. 61\)](#)

ALTIAN SIDOSRYHMÄT

Sidosryhmävuorovaikutus

Sidosryhmiemme näkemys vastuullisuudesta ja siitä, miten yritysten tulee pyrkiä ratkomaan yhteisiä haasteitamme esimerkiksi ilmastoon tai juomakulttuuriin liittyen, on meille ensiarvoisen tärkeää. Olennaisuusanalyysi ohjaa valintojamme ja keskittymistämme eri vastuullisuuden painopistealueisiin.

Sidosryhmiemme näkemykset vastuullisuudestamme ovat meille ensiarvoisen tärkeitä. Kehitämme ja suuntaamme vastuullisuustyötämme niiden pohjalta. Pyrimme myös kertomaan vastuullisuustyöstämme sidosryhmillemme avoimesti raportin lisäksi vuoden ympäri eri viestintäkanavien kautta.

Olemme yhteydessä eri sidosryhmiin osana normaalia liiketoimintaa, minkä lisäksi kysymme säännöllisesti heidän näkemyksiään vastuullisuudestamme. Viimeisin kysely toteutettiin vuonna 2018, ja sen tuloksia hyödynnettiin olennaisuusanalyysimme päivittämisessä. Kyselyssä haettiin näkemyksiä Altian Helsingin pörssiin listautumisen myötä tulleilta uusilta omistajilta: yksityisiltä osakkeenomistajilta ja institutionaalisilta sijoittajilta.

Tulosten pohjalta terävöitettiin olennaisuusanalyysiä ja Altian yritys vastuun kulmakiviä,

jotka olivat käytössä vuonna 2019. Vuoden 2019 aikana rakennettiin uusi vastuullisuuden tiekartta 2030, joka pohjaa samaan olennaisuusanalyysiin, mukaan lukien sijoittajien näkemykset.

Raportointikauden aikana julkisuudessa käytetty vastuullisuuskeskustelu on painottunut vahvasti ilmastoon. Hallitusten ympäristöpoliittisten toimien ja yksityishenkilöiden tekemien kulutus- ja elämäntapavalintojen rinnalla on painoarvoaan nostanut yritysten vastuu ilmastonmuutoksen hallinnassa.

Altia osallistuu aktiivisesti sosiaalisen median kanavissa, esimerkiksi Twitterissä, käytävään keskusteluun. Jatkoimme myös viestintäkanaviemme kehittämistä avaamalla joulukuussa 2019 [konsernin sivustolla](#) sijaitsevat vastuullisuussivut, jotka on rakennettu uuden vastuullisuuden tiekartan mukaisesti.

Kuluttajat odottavat yrityksiltä yhä enemmän

tekoja vastuullisuuden saralla. Altia tutki 2019 kuluttajien näkemyksiä vastuullisuudesta ja sen merkityksestä alkoholijuomia koskien Suomessa ja Ruotsissa laadullisella yhteisötutkimuksella. Altian Cheers! -kehitysyhteisö jatkoi aktiivista työtä vuoden aikana ja sen kautta toteutettiin yli 12 kuluttajakyselyä.

Oma henkilöstö on Altialle tärkeä sidosryhmä myös vastuullisuuskeskustelun osalta. Toukokuussa järjestettiin Tukholmassa sisäinen tapahtuma, johon osallistui 140 altialaista. Seminaarin teema oli vastuullisuus, jota käytiin läpi eri näkökulmista. Seminaariin osallistui puhujana markkinoinnin ja vastuullisuuden ammattilainen ja kirjailija **Thomas Kolster**.

Altia osallistuu laajasti alan järjestöjen toimintaan. Altia on aktiivinen Elintarviketeollisuusliiton, SAJK:in (Suomen alkoholijuomateollisuusliiton) sekä SVL:n (Ruotsin alkoholijuomateollisuusliiton) työryhmissä,

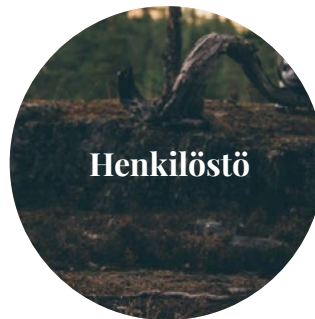
joissa käydään vastuullisuuteen liittyvää keskustelua. Nämä järjestöt tarjoavat lisäksi säännöllisesti mahdollisuuden keskustella eri viranomaisten ja päättäjien kanssa toimialan vastuullisuuteen liittyvistä asioista.

Altian tärkeimmät sidosryhmät, heidän odotuksensa ja Altian vuorovaikutuskanavat esitellään seuraavassa taulukossa.

ALTIAN SIDOSRYHMÄT

Sidosryhmävuorovaikutus

Altian keskeiset sidosryhmät, heidän odotuksensa sekä vuorovaikutuskanavamme on esitetty alla olevassa taulukossa.

SIDOSRYHMÄ					
ODOTUKSET	• taloudellisen lisäarvon luominen • kestävä kasvu • riskien hallinta, hyvä hallintotapa ja läpinäkyvyys • ympäristövaikutusten vähentäminen • vastuullinen hankintaketju • vastuullisuus	• lakien ja määräysten noudattaminen • ympäristövaikutusten vähentäminen • vastuullinen hankintaketju • vastuullisuus työnantajana	• yhteistyö ja vastuullinen toiminta asiakkaiden suuntaan • tuotteiden laatu ja turvallisuus • vastuullisen alkoholi-kulttuurin tukeminen • vastuullinen markkinointi ja hankinta • ympäristövaikutusten vähentäminen	• vastuullisuus työnantajana • tuotteiden laatu ja turvallisuus • vastuullisen alkoholin-käytön edistäminen ja vastuullinen markkinointi • ympäristövaikutusten vähentäminen	• vastuullisen alkoholin-käytön edistäminen • vastuullinen markkinointi • kuluttaja- ja markkina-ymmärrys • yhteistyö ja kumppanuus
VUOROVAIKUTUS-KANAVAT	• suorat kontaktit ja henkilökohtaiset tapaamiset • sijoitusmessut ja -tapahtumat, seminaarit • yhtiökokoukset • taloudellinen raportointi ja siihen liittyvät puhelin-kokoukset/webcastit • ulkoinen viestintä, pörssi-tiedotteet ja verkkosivusto	• raportointi • suorat kontaktit • auditoinnit • ulkoinen viestintä	• suorat kontaktit • sähköiset kanavat • asiakaskoulutus • tarjouspyynnöt ja sopimukset • asiakkaiden omat vastuullisuusraportointialustat • messut ja muut tapahtumat	• sisäinen viestintä • koulutus • kehityskeskustelut • yhteistoiminta ja työsuojelutoiminta • tiimikäytännöt	• tapaamiset ja suorat kontaktit • raportointi • tarjouspyynnöt ja sopimukset • messut ja muut tapahtumat

Sidosryhmävuorovaikutus

SIDOSRYHMÄ	 Sopimus- viljelijät	 Materiaalien ja raaka-aineiden toimittajat	 Media	 Kuluttajat	 Kansalais- järjestöt
ODOTUKSET	- suomalaisten raaka-aineiden käyttäminen ja tuotannon säilyttäminen Suomessa - reilun hinnan maksaminen ohrasta	- ympäristövaikutusten vähentäminen - kotimaisten/paikallisten raaka-aineiden käyttäminen - tuotteiden laatu ja turvallisuus - hyvä yhteistyö ja jatkuva toimittajasuhteissa - hankintaketjun vastuullisuus	- tuotteiden laatu ja turvallisuus - vastuullisen alkoholin käytön edistäminen - ympäristövaikutusten vähentäminen - läpinäkyvyys - hyvä hallintotapa	- vastuullisen alkoholin käytön edistäminen ja alaikäisten alkoholinkäytön ehkäisy - vastuullinen markkinointi - tuotteiden laatu ja turvallisuus - vastuullisuus koko arvoketjussa - ympäristövaikutusten vähentäminen	- vastuullisen alkoholin käytön edistäminen - tuotteiden laatu ja turvallisuus - ympäristövaikutusten vähentäminen - vastuullisesti tuotetut raaka-aineet
VUOROVAIKUTUS-KANAVAT	- tapaamiset ja suorat kontaktit - messut ja muut tapahtumat - uutiskirjeet - viljelijäextranet - Carbon action -hiilipilotti	- tapaamiset ja suorat kontaktit - messut ja muut tapahtumat - raportointi - tarjouspyynnöt ja sopimukset	- ulkoinen viestintä - suorat kontaktit - tapahtumat - tiedotteet - verkkosivut - sosiaalinen media	- tuotteet ja markkinointi - ulkoinen viestintä - kuluttajatutkimukset - messut ja muut tapahtumat - kuluttajapalaute	- ulkoinen viestintä - raportointi - tapahtumat - suorat kontaktit

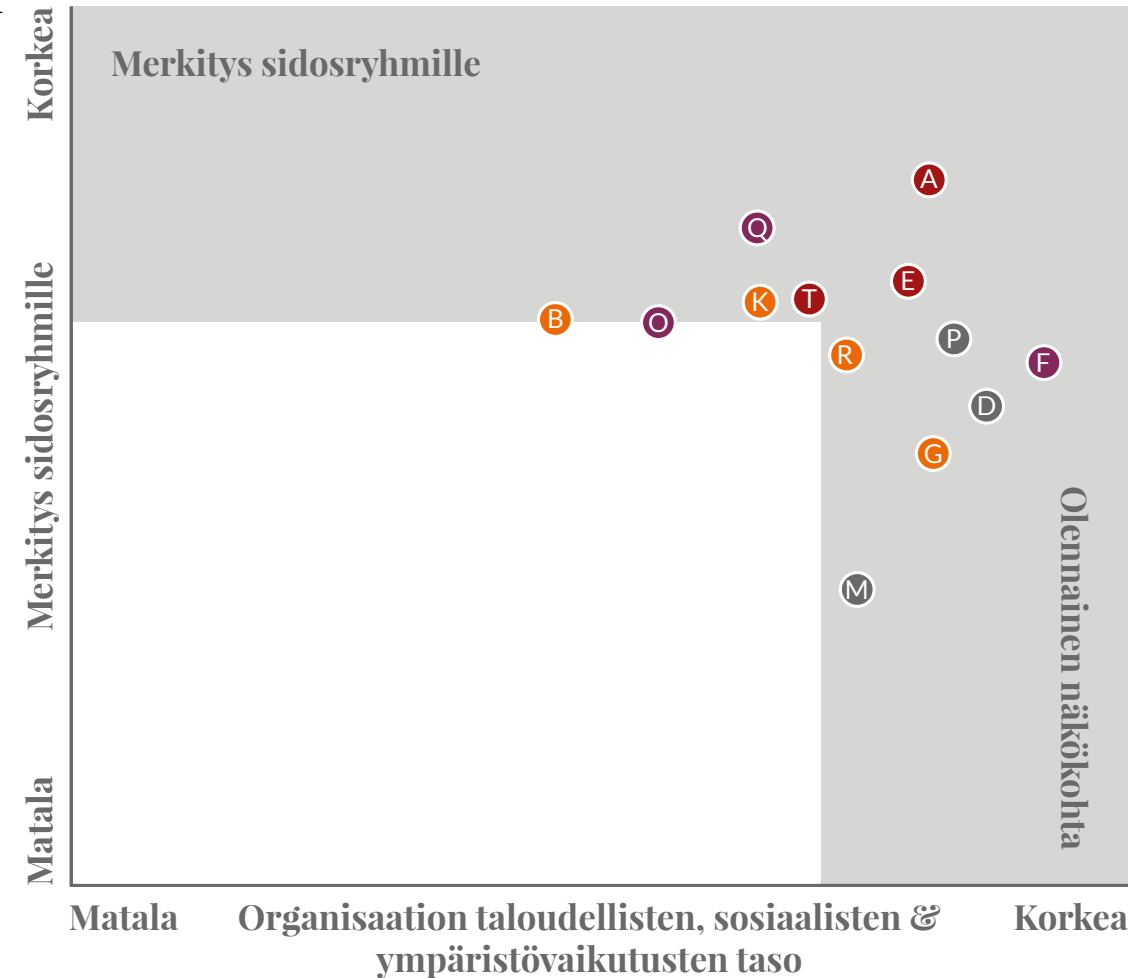
Olenaisuusanalyysi

Vuonna 2018 päivitimme yritysvastuuseen liittyvän olennaisuusanalyysimme niin, että se heijastaa paremmin sijoittajiemme näkemyksiä ja odotuksia yritysvastuumme osalta. Tämä toteutettiin yksityisille osakkeenomistajille suunnatun, mutta myös muille sidosryhmille avoinna olleen, verkkokyselyn avulla ja myös useita institutionaalisia sijoittajia haastattelemalla. Olennaisuusanalyysiin sisältyi myös vahva taustatutkimus maailmanlaajuisista megatrendeistä ja vastuullisuuden kehittymiseen liittyvistä trendeistä alkoholijuomateollisuudessa. Lisätietoja prosessista löytyy [vuoden 2018 vuosikertomuksesta](#).

Tulokset

Altian yritysvastuuseen vaikuttavat megatrendit tunnistettiin, ja ne ovat terveys ja hyvinvointi, kiertotalous ja ilmastonmuutos. Altian yritysvastuun tärkeimmät painopisteet sidosryhmien näkemysten perusteella ovat:

- Tuotteiden laatu ja tuoteturvallisuus
- Vastuullinen markkinointi
- Pohjaveden suojelu
- Työterveys ja -turvallisuus
- Läpinäkyvyys ja hyvä hallintotapa
- Vastuullisesti tuotetut raaka-aineet
- Ilmastonmuutos (energia ja fossiilipohjaiset CO₂-päästöt)
- Kiertotalous
- Kestävät pakkausratkaisut

Tislaamo

- D** Energian kulutus ja CO₂-päästöt
- M** Kestävä maatalous
- P** Pohjavesien suojeleminen

Juomat

- A** Tuotteiden laatu ja turvallisuus
- E** Vastuullisesti tuotetut ja jäljitettävät raaka-aineet
- T** Pakkausten vastuullisuus

Yhteiskunta

- O** Tuoteportfolion kehitys vastuullisen juomakulttuurin mukaisesti
- F** Vastuullinen markkinointi
- Q** Läpinäkyvyys ja hyvä hallintotapa

Ihmiset

- B** Henkilöstön hyvinvointi
- K** Työterveys ja turvallisuus
- R** Henkilöstön kehitys ja hyvä johtajuus
- G** Toimitusketjun vastuullisuus

Edellinen, vuosia 2018–2020 koskeva, yritysvastuuhjelmamme pohjautui pitkälti analyysin tuloksiin. Vuoteen 2030 ulottuva uusi vastuullisuustiekarttamme rakentuu

näille samoille olennaisille näkökohdille. Aiheet on kuitenkin ryhmitelty uudelleen uusien painopistealueidemme – Tislaamo, Juomat, Yhteiskunta ja Ihmiset – mukaisesti.

Olellainen näkökohta	Laskentaraja ¹	Sovellettavat periaatteet
Tuotteiden laatu ja turvallisuus	Altia, päämiehet, raaka-aineiden toimittajat	• ISO 22000 elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmä² • ISO 9001 -laatujärjestelmä³ • Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
Vastuullisesti tuotettujen ja jäljitettävien raaka-aineiden hankinta	Altia, päämiehet, raaka-aineiden toimittajat	• Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet • amfori BSCI:n eettiset periaatteet • amfori BSCI:n riskimaaluokittelu • Altian eettiset periaatteet toimittajille ja alihankkijoille (Supplier Code of Conduct)
Tuoteportfolion kehitys vastuullisen juomakulttuurin mukaisesti	Altia, päämiehet, asiakkaat, raaka-aineiden toimittajat	• ISO 9001 -laatujärjestelmä • Altian tuotekehitys • Vuotuiset kuluttajakyselyt
Vastuullinen markkinointi	Altia	• Altian markkinointiperiaatteet ja -ohjeet
Läpinäkyvyys ja hyvä hallintotapa	Altia	• Altian verostrategia • Markkinoiden väärinkäyttöasetus (MAR) • Arvopaperimarkkinat • Pörssin säännöt • Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi 2015 • Sisäpiiriohje listayhtiöille (Nasdaq Helsinki) • Finanssivalvonnan ohjeet • Kirjanpitolaki
Energian kulutus ja CO ₂ -päästöt	Altia	• ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä⁴ • Suomen energiatehokkuussopimus • Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
Kestävä maatalous	Altia, maanviljelijät	• ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä • ISO 9001 -laatujärjestelmä
Pohjavesien suojeleminen	Altia	• Suomen lainsäädäntö • Vedenottolupa • Maiden omistajuus • Toiminnan hallinta Altian omistamilla mailla • ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä
Vastuullisuusnäkökohdat pakkauksissa	Altia, toimittajat, raaka-aineiden toimittajat	• ISO 9001 -laatujärjestelmä • ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä • Reilu kauppa • Fair for Life • Altian pakkauskehitys
Työntekijöiden hyvinvointi	Altia	• Altian toimintatavat • Altia Tasting
Hyvä johtajuus	Altia	• Altia Tasting • Altian toimintatavat
Työterveys ja työturvallisuus	Altia	• OHSAS 18001 -työterveys- ja turvallisuusjärjestelmä

¹ Laskentaraja kertoo sen, onko näkökohta olellainen yrityksessä vai yrityksen ulkopuolella.

² Sertifiointi kattaa Altian Rajamäen tehtaan.

³ Sertifiointi kattaa Altian toiminnot Suomessa (Koskenkorvan tislamo, Rajamäen alkoholijuomatehdas ja teknisen etanolin yksikkö, sekä Helsingin pääkonttorin toiminnot) sekä Tabasalun tehtaan Virossa.

⁴ Sertifiointi kattaa Altian toiminnot Suomessa.

Vastuullisuustiekarttamme 2030

Elämä on tehty nautittavaksi, mutta ei planeettamme kustannuksella. Siksi olemme vastuullisuuden edelläkävijöitä. Olemme ylpeitä siitä, että tuotteemme ovat paras valinta ympäristömme ja ilmastomme kannalta ja että niitä markkinoidaan ja kulutetaan vastuullisesti. Uusi vastuullisuustiekarttamme jakautuu neljään vastuullisuuden painopistealueeseen: Tislaamo, Juomat, Yhteiskunta ja Ihmiset.

Tislaamo

212	Miljoonaa kiloa kotimaista viljaa
1 400	Viljelijää
62%	Koskenkorvan tislaamon käyttämästä höyrystä tuotettu omassa biovoimalaitoksessa
58%	Lasku CO ₂ -päästöissä Koskenkorvan tislaamolla vuoteen 2014 verrattuna
24%	Vähennys vedenkulutuksessa
99,5%	Jätteen hyötykäyttöaste

MISSIO

Palkittu tislaamomme on hyvä esimerkki bio- ja kiertotaloudesta. Etsimme jatkuvasti tapoja minimoida hiilijalanjälkemme, vähentää jätteen määrää, maksimoida tehokkuus ja säilyttää luonnonvarat, mukaan lukien juomissamme käytetty puhdas, suodattamaton pohjavesi.

TISLAAMO

Tämä painopistealue kattaa kaikki Altian ympäristövastuuseen liittyvät vastuullisuustavoitteet. Ympäristötyömme tavoite on erityisesti päästöjemme (laajuus 1 ja 2) vähentäminen, energiatehokkuuden parantaminen, ympäristöystävälliseen teknologiaan investoiminen, vesialueiden suojelu ja puhtaan pohjavetemme suojeleminen erityisesti Rajamäellä sekä vähähiilisten viljelykäytäntöjen edistäminen sopimusviljelijöidemme keskuudessa.

Materiaalitehokas tislaamomme on lippulaivamme ympäristöasioissa. Tästä syystä nimesimme koko ympäristövastuuseen liittyvän fokusalueeseen sanalla ”Tislaamo”. Koskenkorvan tislaamo on kiertotalouden edelläkävijä, ja se hyödyntää kaiken raaka-aineena käyttämäänsä ohran sataprosenttisesti. Ohrankuoret, jotka jäisivät muutoin tehtaan tuotannossa käyttämättä, poltetaan tehtaan omassa biovoimalaitoksessa, joka tuottaa höyryä tislaamon tarpeisiin. Tämä on auttanut meitä saavuttamaan energiatehokkuussopimuksemme mukaisen tavoitteen **energiankulutuksen vähentämisessä** ja vähentänyt Koskenkorvan tehtaan hiilidioksidipäästöjä 58 prosenttia vuodesta 2014. Lisäksi kaikki tislaamon sivuvirrat hyödynnetään – jopa tuhkat hyödynnetään lannoitteena. Lue

lisää lähestymistavastamme kiertotalouteen [verkkosivuiltamme](#).

Vuonna 2019 Sitra antoi tunnustusta Altian Koskenkorvan tislaamolle ottamalla sen mukaan Sitran kokoamalle [kiertotalouden kiinnostavimpien yritysten listalle](#).

Tällä painopistealueella on erityisen suuri vaikutus kestävä kehityksen tavoitteisiin SDG 6 (Puhdas vesi ja sanitaatio) ja SDG 13 (Ilmastotekojat). SDG6:en osalta työmme keskittyy tarkemmin ottaen alatavoitteeseen 6.4, joka koskee veden tehokasta käyttöä ja kestävää vedenottoa.

TAVOITTEET

- Omat toimintomme ovat hiilineutraaleja vuoteen 2025 mennessä. Fossiilipohjaisten CO₂-päästöjen viitetaso oli 26 852,44 tonnia vuonna 2018.
- Vuoteen 2023 mennessä 100 prosenttia sähköstämme on peräisin uusiutuvista lähteistä.
- Vuoteen 2025 mennessä vähennämme jätevesien määrää 20 prosenttia. Jäteveden viitetaso oli 291 880 m³ vuonna 2018.
- Lisäämme kiertotalousajattelua kaikissa toiminnossamme.
- Suojelemme Rajamäen puhdasta pohjavettä.
- Edistämme vähähiilisiä viljelykäytäntöjä sopimusviljelijöidemme keskuudessa tarjoamalla suorille sopimusviljelijöille aiheeseen liittyvää koulutusta.

Altian ympäristövaikutukset

Altian ympäristövaikutukset liittyvät pääasiassa Altian omaan tuotantoon Koskenkorvan ja Rajamäen tehtailla Suomessa sekä Tabasalun tehtaalla Virossa. Merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät energi-ankulutukseen, vedenkulutukseen, jäteveeten ja jätteiden syntyyn. Ranskan Cognacissa sijaitsevan tehtaan tuotantomäärät ja niihin liittyvät ympäristövaikutukset ovat pienemmät edellä mainittuihin tuotantolaitoksiin verrattuna. Cognacin tehtaan merkittävimmät ympäristövaikutukset liittyvät energiankulutukseen.

Altia pullotti vuonna 2019 yhteensä noin 70,2 (70) miljoonaa litraa alkoholijuomia ja viinejä. Altian suurimmalla tuotantolaitoksella Rajamäen alkoholijuomatehtaalla pulloitettiin vuonna 2019 alkoholijuomia ja viinejä 65,8 miljoonaa litraa (64,7 miljoonaa litraa vuonna 2018).

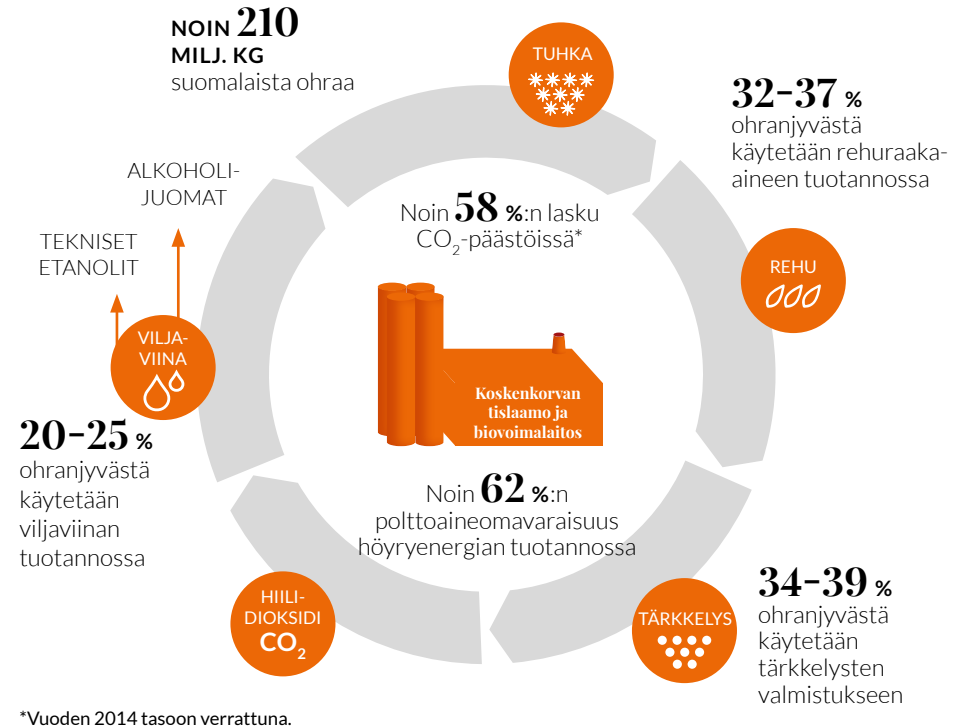
Altia on merkittävä kotimaisen ohran ostaja Suomessa. Vuonna 2019 Altia osti suomalaista vijaa 211,5 (211,7 vuonna 2018) miljoonaa kiloa Koskenkorvan tislaimolle pääosin 1400 viljelijältä. Tästä ohraa oli 208,7 miljoonaa kiloa, joka vastaa noin 12 (15) prosenttia. Suomen kokonaisohrasadosta vuonna 2019 ja 33 prosenttia Suomessa myydyistä ohrasta markkinointivuonna 2018/2019. Viljasta valmistettiin 22,2 (22,0) miljoonaa kiloa viljaviinaa, 65,1 (68,9) miljoonaa

kiloa tärkkelystä ja 65,6 (62,2) miljoonaa kiloa rehuraaka-ainetta. Koskenkorvan tehdas toimii kiertotalouden periaatteiden mukaisesti, ja koko sen tuotanto hyödynnetään joko sisäisesti tai Altian asiakkaiden toimesta.

Altia teki vuonna 2018 uuden Itämeri-sitoumuksen yhtiön juomatuotannossa käytettyjen viljelykäytäntöjen kestävä kehityksen edistämiseksi. Altia jatkaa uudella sitoumuksella jo vuonna 2015 alkanutta yhteistyötä Baltic Sea Action Groupin (BSAG) kanssa. Osana Itämeri-sitoumusta Altia ja valitut sopimusviljelijät osallistuvat BSAG:n, Ilmatieteen laitoksen ja Sitran yhteiseen Carbon Action -pilottiprojektiin. Carbon Action -projektissa tutkitaan, kuinka ilmastonmuutosta ja Itämeren rehevöitymistä voidaan hillitä varastoimalla hiiltä maahan tehokkaampien viljelykäytäntöjen avulla. Valitut sopimusviljelijät osallistuvat pilottiin varaamalla osan peltoalastaan tutkimukseen, jonka aikana kerätään tietoa viljelykäytäntöjen vaikutuksesta maaperään. Tutkimusprojekti kestää yhteensä viisi vuotta. Altia tekee yhteistyötä sopimusviljelijöiden kanssa kestävien viljelykäytäntöjen edistämiseksi ja materiaalitehokkuuden parantamiseksi, jotta Altian tuotannon ympäristövaikutuksia voidaan jatkuvasti vähentää.

Altia tehostaa logistiikkatoimintojaan yhdistämällä Altian omien tuotteiden ja sen yhteistyökumppaneiden volyymit ja toimimalla lähellä asiakkaitaan.

KIERTOTALOUS

MATERIAALIEN JA RAAKA-AINEIDEN KÄYTTÖ ALTIALLA

	2019	2018	2017
Nestees			
Nestemäinen raaka-aine, juomat (m ³)	68 313	66 181	68 935
Nestemäinen raaka-aine, tekniset tuotteet (m ³)	22 900	17 517	15 600
Materiaalit			
Vilja (t)	211 509	211 700	206 000
Pakkausmateriaalit (t)	38 206	34 209	34 367
Tuotteiden raaka-aineet (t)	4 113	4 345	4 213
Päämiest tuotteet			
Nestees (m ³)	25 316	25 331	24 840
Pakkausmateriaalit (t)	8 174	8 822	9 535

Politiikkamme ja toimintatapamme

Altian Koskenkorvan tehtaalla, Rajamäen alkoholijuoma-tehtaalla ja Rajamäen Industrial Products -yksikössä sekä Helsingin pääkonttorissa sijaitsevilla yhtiön tukitoiminnoissa ja myynti- ja markkinointiyksiköissä käytössä olevilla ympäristöjärjestelmillä on ISO 14001-standardin mukainen sertifiointi. Altian Tabasalun tehdas, Cognacissa sijaitseva tuotantolaitos sekä Brunnan logistiikkakeskus noudattavat paikallisia ympäristölakeja ja -määräyksiä. Kaikki toimipaikat noudattavat Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteita.

Ympäristöjärjestelmiä kehitetään säännöllisten sisäisten ja ulkoisten auditointien avulla. Energia- ja ympäristönäkökohdat huomioidaan tuotantoprosesseissa ja niiden suunnittelussa sekä tuotantoa koskevissa investoinneissa. Keskeisten ympäristönäkökohtien ja -vaikutusten tilanne käydään läpi säännöllisesti ylimmän johdon kokouksissa. Henkilöstön ympäristötietoisuutta kehitetään ja ylläpidetään ympäristötavoitteiden, erilaisten sisäisten viestintäkanavien ja ympäristöauditointien avulla.

Altian ympäristötavoitteet

Altialle keskeiset ympäristönäkökohdat määritellään kolmen vuoden välein tehtävissä arvioinneissa. Vuonna 2018 tehdyssä arvioinnissa merkittävimmiksi näkökohdiksi tunnistettiin energiankulutus, vedenkulutus, jätevesikuormitus ja jätteen synty. Merkittävimpien ympäristövaikutusten vähentämiseksi on määritetty viisi ympäristötavoitetta. Tavoitteiden toteutumista seurataan ympäristötunnuslukujen avulla; tunnusluvuille on asetettu vuosikohtaiset vähennystavoitteet kullekin yksikölle. Ympäristötavoitteiden

toteutumista seurataan kuukausittain. Kullekin tuotantolaitokselle määritellään vuosittain ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet, jotka sisällytetään tehtaiden ympäristöohjelmiin. Altian ympäristötavoitteet vuonna 2019 olivat:

- Jätevesikuormituksen vähentäminen
- Energian käytön vähentäminen
- Veden käytön vähentäminen
- Syntyvän jättemateriaalin määrän vähentäminen
- Hävikistä johtuvien kustannusten vähentäminen

CASE

Kestäviä viljelykäytäntöjä tutkitaan jo Altian sopimusviljelijöiden pelloilla

Kestävän maaperän hoitoon ja hiiliviljelyn lisäämiseen tähtäävän Carbon Action -hankkeen pilotointi käynnistyi viime kesänä myös Altialle ohraa tuottavien, valittujen sopimusviljelijöiden pelloilla. Viisivuotisessa hankkeessa selviää, millaisilla viljelykäytännöillä hiilen varastointia voidaan lisätä maaperässä.

Lue lisää Carbon Action -hankkeesta:

altigroup.com/fi/vastuullisuus/esimerkkeja-vastuullisuudesta

Ympäristötehokkuus

Energiatehokkuus

Tuotantoon suhteutettu energiankäyttö laski vuonna 2019 Rajamäen tehtailla ja nousi Koskenkorvan tehtaalla.

Altian Koskenkorvan tehdas vastaa suurimmasta osasta Altian tuotannossa kulutetusta energiasta. Tehdas käyttää noin 133 GWh energiaa vuodessa. Suurin osa tästä energiasta käytetään tislusprosessissa ja tärkkelyksen valmistuksessa. Rajamäen tehdas kuluttaa noin 27 GWh energiaa vuodessa, pääosin kiinteistöjen lämmitykseen.

Altia liittyi vuonna 2017 Suomen vapaaehtois-energiatehokkuussopimuksen uuteen sopimuskauteen, joka kestää vuoteen 2025 asti. Sopimuksen osapuolia ovat suomalaiset ministeriöt, etujärjestöt ja yritykset. Uuden sopimuskauden aikana Altia tavoittelee 10 prosentin vähennystä energiankulutuksessa vuoteen 2025 mennessä, verrattuna kulutukseensa vuoden 2014 alussa.

Altian energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävät toimenpiteet perustuvat Altian omiin tavoitteisiin sekä Koskenkorvan ja Rajamäen tehtailla vuonna 2015 tehtyjen energiatehokkuuskatselmointien tuloksiin. Koskenkorvan tehtaalla tehtiin katselmointi vuonna 2019.

Taulukossa on esitetty Altian tuotantolaitosten ympäristötunnuslukujen kehitys vuosina 2017–2019.

Ympäristötavoite	2019		2018		2017	
	Koskenkorva ¹	Rajamäki ja Tabasalu	Koskenkorva ¹	Rajamäki ja Tabasalu	Koskenkorva	Rajamäki ja Tabasalu
Energian käytön vähentäminen (MWh/m ³ tuotetta tai t ohraa)	0,79 (0,63)	0,27	0,78 (0,63)	0,31	0,63	0,28
Veden käytön vähentäminen (m ³ /m ³ tuotetta tai t ohraa)	1,88 (1,49)	1,65 ²	2,82 (2,26)	1,61 ²	2,28	1,46
Jäteveden laadun parantaminen (kg COD/m ³ tuotetta tai t ohraa) ³	4,24 (3,37)	2,29	3,86 (3,10)	3,35	2,23	2,92
Jättemateriaalin määrän vähentäminen (kg/m ³ tuotetta) ⁴	-	47,80	-	52,06	-	44,83

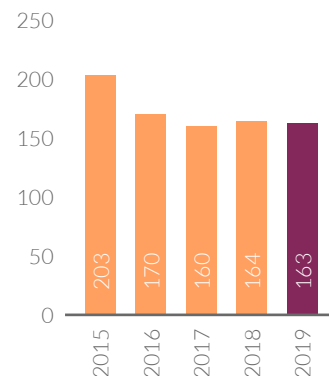
¹ Koskenkorvan tehtaan tavoiteluvut on laskettu vuosina 2018 ja 2019 tuotetonnin kohden. Suluissa vastaava luku viljatonnia kohden laskettuna, joka on vertailukelpoinen vuoden 2017 luvun kanssa.

² Industrial Products -yksikön Rajamäen tehtaalla lopetettiin vuoden 2018 alusta vedenkäytön ympäristötunnusluvun seuraaminen, koska luku ei ole toiminnalle oleellinen.

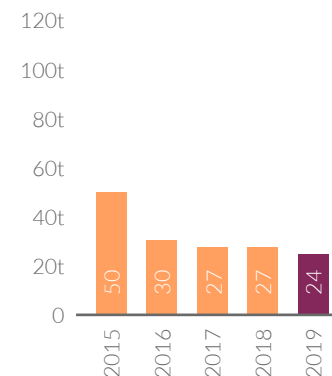
³ Tabasalussa ei seurata jäteveden laadun tunnuslukua.

⁴ Industrial Products -yksikön Rajamäen ja Koskenkorvan tehtailla ei seurata jättemateriaalin määrän tunnuslukua, koska se ei ole oleellinen ko. yksiköille.

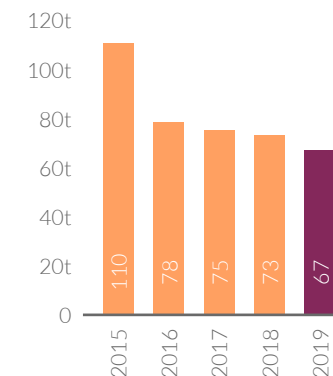
Energian kokonaiskulutus
GWh

Kokonaishiilidioksidipäästöt, uusiutumaton

Kokonaishiilidioksidipäästöt
t CO₂ ekvivalenttipäästöt

Valtaosa Koskenkorvan tislauksen käyttämästä energiasta tuotetaan Altian omassa biovoimalaitoksessa, joka aloitti toimintansa täydellä kapasiteetilla tammikuussa 2015. Biovoimalaitos käyttää ohrankuorta pääpolttoaineenaan. Muita polttoainelähteitä ovat viljasta saatava biomassa (eli ohrankuoripelletit), sikunaöljyt, turve ja polttoöljy. Biovoimalaitoksen tuottama tuhka on hyväksytty lannoitekäyttöön, mikä mahdollistaa tuhkan käytön käsittelemättömänä pelloilla myös pohjavesialueilla.

Vedenkäyttö ja pohjavesialueiden suojelu

Altian veden kokonaiskulutus laski 24% raportointikaudella. Vedenkulutuksen vähentyminen liittyi pääosin Koskenkorvan tehtaalla tehtyyn tekniseen investointiin, joka pienensi jäähdytysveden tarvetta.

Vesi on yksi Altian tuotteiden keskeisistä raaka-aineista. Lisäksi vettä käytetään käymisprosessissa, tuotantolinjojen ja tuotantotilojen pesuissa sekä jäähdytyksessä.

Altian tuotteissa käytettävä vesi on Rajamäen käsittelemätöntä pohjavettä, joka täyttää laatuvaatimukset ilman kemiallista tai mekaanista käsittelyä. Veden laatu tutkitaan säännöllisesti näytteistä, jotka lähetetään analysoitavaksi ulkopuoliseen laboratorioon.

Altia käyttää vähemmän kuin 10 prosenttia pohjavesialueella kuukausittain muodostuvasta pohjavedestä.

Altia suojelee veden laatua seuraamalla pohjaveden laatua ja pinnantasoja, omistamalla maata pohjavesialueella, vaikuttamalla alueiden maankäyttöön sekä suojelualueiden ylläpitämisen avulla. Lisäksi Altia huolehtii maa-alueistaan yhteistyökumppaneiden ja paikallisten toimijoiden kanssa. Altia omistaa Rajamäen alueella 1 100 hehtaaria maata – yli 1 500 jalkapallokenttää vastaavan alueen – johon sisältyy kaksi suojeltua suoaluetta, jotka ovat pinta-alaltaan 144 hehtaaria ja 7,5 hehtaaria. Yhtiön toiminnalla ei ole negatiivisia vaikutuksia suoalueisiin.

Vuonna 2019 jatkettiin mittavaa kemikaalisuoja- ja -altaiden investointia Rajamäen tehtaalla, jossa uudistettiin peltosaatteen suoja- ja -altaat.

Jäteveden laadun hallinta

Altian jäteveden määrä kasvoi 21% raportointikaudella. Nousu johtui tiheämmistä prosessipesuista sekä tislaukskolonnin huoltoseisakista, joka edellytti laajoja linjojen pesuja.

Jäteveden laatua seurataan Koskenkorvalla ja Rajamäellä päivittäin mittaamalla jätevesinäytteiden kemiallista hapenkulutusta. Jäte-

KIERRÄTYS JA MUU HYÖTYKÄYTTÖ

Yksikkö	Kierrätys ja muu hyötykäyttö		
	2019	2018	2017
Koskenkorva	99,9 %	99,9 %	99,9 %
Rajamäki	98,6 %	98,6 %	95,3 %
Tabasalu	81,3 %	82,0 %	87,8 %
Keskiarvo	99,5 %	99,7 %	99,5 %

tevesikuormitukselle asetettavat raja-arvot määritellään Altian ympäristöluvuissa.

Jäteveden orgaaninen kuormitus laski Rajamäen tehtaalla ja kasvoi Koskenkorvan tehtaalla vuonna 2019. Rajamäen tehtaalla lasku liittyi pääasiassa glögin suodatuksen vähentämiseen ja korvaamiseen pastöroinnilla. Tämän takia jäteveden keskimääräinen kuukausittainen biologinen hapenkulutus (BOD) ei ylittänyt luparajan kuukausittaisesta keskiarvosta. Vuorokausikohtainen BOD-raja ylittyi kolme kertaa vuoden 2019 aikana.

Koskenkorvan tuotannon jätevesi esipuhdistetaan ja Rajamäen tehtaan jätevesi käsitellään ennen kuin ne toimitetaan kunnallisiin jätevesien käsittelylaitoksiin. Tabasalussa jätevesi kerätään tankkeihin ja kuljetetaan kunnallisiin käsittelylaitoksiin.

Altialle ei määrätty raportointikaudella seu-

raamuksia luparajojen ylityksistä tai ympäristölakien tai -määräysten rikkomisesta.

Alkoholijuomatehtaan jätevesien käsittelyä parannettiin vuonna 2019 uusimalla neutralointitapa sekä lisäämällä biologinen käsittely jäteveden orgaanisen kuormituksen vähentämiseksi.

Jätteiden kierrätys ja uudelleenkäyttö

Altia pyrkii vähentämään jätteen määrää vähentämällä hävitettävän pakkausmateriaalin määrää. Lähes kaikki Altian tehtailla syntyvä jäte hyödynnetään materiaaleina tai energiana. Rajamäen, Tabasalun ja Koskenkorvan keskimääräinen jätteiden hyötykäyttöaste oli raportointivuonna 99,5 %.

YMPÄRISTÖLUVUT 2019

	2019	Muutos vuodes- ta 2018, %	2018	2017
Viljan käyttö (milj. kg)	211,51	-0,1 %	211,68	205,90
Käytetyt polttoaineet/Suora energiankulutus				
Maakaasu (GWh) suora ¹ , uusiutumaton	0,98	-5,8 %	1,04	1,27
Epäsuora energiankulutus				
Höyry (GWh) epäsuora ² , uusiutumaton	36,70	-4,5 %	38,43	32,38
Höyry (GWh) epäsuora ² , uusiutuva	59,00	-20,8 %	74,46	77,28
Sähkö (GWh) epäsuora ² , uusiutumaton	43,25	2,6 %	42,14	42,11
Höyry (GWh) epäsuora ² , uusiutuva	3,87	-40,8 %	6,53	5,30
Kaukolämpö (GWh) epäsuora ² , uusiutumaton	0,09	-7,3 %	0,10	0,10
Kaukolämpö (GWh) epäsuora ² , uusiutuva	1,69	3,5 %	1,64	1,62
Kasvihuonekaasut, suora ja epäsuora				
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt / uusiutumaton (t), suora ¹	193,52	-5,5 %	204,86	250,48
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt / uusiutumaton (t), epäsuora ²	24273,46	-8,9 %	26647,58	26 600,83
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt / uusiutuva (t), suora ¹	13380,00	-4,1 %	13 954,00	15 185,00
CO ₂ -ekvivalenttipäästöt / uusiutuva (t), epäsuora ²	28821,38	-11,3 %	32 477,69	33 116,17
Merkittävät päästöt ilmaan				
VOC-päästöt (t)	8,30	-11,2 %	9,35	8,31
Hiukkaspäästöt ilmaan (t)	3,60	0,3 %	3,59	4,37
Vesi ja jätevesi				
Veden kulutus (1 000 m ³)	502,56	-23,9 %	660,29	663,39
Jäteveden määrä (1 000 m ³)	353,08	21,0 %	291,88	265,55
Jättemäärät (t)				
Ongelmajätteet	11,56	-56,6 %	27,00	23,07
Kaatopaikkajäte	38,56	0,5 %	38,38	103,30
Hyötykäytetty jäte				
Energiahyötykäyttö	13759,80	-13,0 %	15 815,83	18 429,69
Muu hyötykäyttö	4238,27	-0,5 %	4 261,03	6 572,75

¹ Suora energiankäyttö tarkoittaa omassa tuotannossa tai energiantuotannossa käytettyä energiaa, kuten uusiutumattomien energianlähteiden polttaminen.

² Epäsuora energiankäyttö tarkoittaa hankittua energiaa, joka on tuotettu raportoivan yhtiön ulkopuolella, mutta jota käytetään tuottamaan energiaa yhtiön välittömiin energiantarpeisiin.

Taulukoissa käytetyistä laskentamenetelmistä:

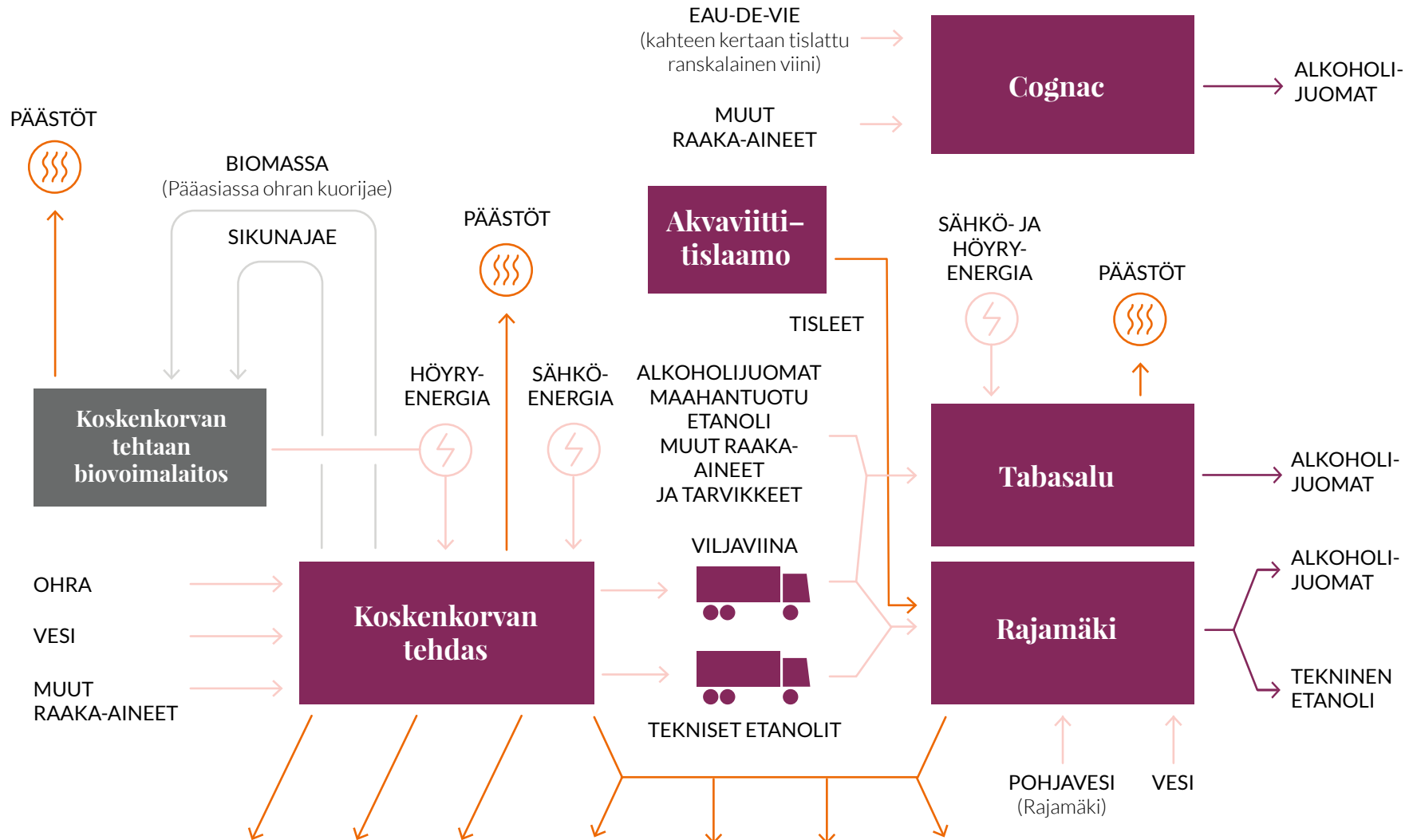
Toimistopaikkakuntien osalta Osloa ja Kööpenhaminaa lukuun ottamatta raportoidaan vain sähkönkulutus ja näitä vastaavat päästöt sekä vedenkulutus.

Logistiikkakeskusten osalta raportoidaan sähkönkulutus, kaukolämmitys ja näitä vastaavat päästöt sekä vedenkulutus ja jäteveden määrä.

Koskenkorvan tehtaan osalta jäteveden määrä on laskettu kaikkien tehdasalueen toimijoiden osalta. Energiankulutus ja vedenkulutus on laskettu kaikkien toimijoiden osalta A-rehua lukuun ottamatta.

Päästöjä koskevat tunnusluvut kattavat Altian toiminnot sekä ostetun energian tuottamisesta syntyvät päästöt, ja jätteitä koskevat tunnusluvut vain Altian omat toiminnot.

Materiaalivirrat

Yhteiskunta

435 milj. euroa	Valmiste- ja tuloverot
213 milj. euroa	Ostettujen raaka-aineiden, tavaroiden ja palvelujen arvo
12%	Altian käyttämän ohran osuus Suomen kokonaisohrasadosta vuonna 2019
97 milj. litraa	Tuotetut ja maahantuodut juomat
3,6 milj. litraa	Myytyjä luomutuotteita
24	Lanseerattua mietoa tai alkoholitonta tuotetta
31,3%	Oman tuotannon keskimääräinen alkoholiprosentti

MISSIO

Edistämme modernia juomakulttuuria, johon kuuluu vastuullinen juomien nauttiminen. Mahdollistamme kuluttajille tietoisten, vastuullisten ja terveellisempien valintojen tekemisen ja annamme läpinäkyvää tietoa tuotteidemme sisällöstä. Olemme mukana paikallisissa aloitteissa ja otamme tiukan kannan alkoholin väärinkäyttöön. Markkinoimme tuotteitamme vastuullisesti ja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

YHTEISKUNTAMME

Tämä painopistealue kattaa tuoteportfoliomme ja vastuullisen pohjoismaisen juomakulttuurin kehittämiseen liittyvät vastuullisuustavoitteemme.

Altia tavoittelee vastuullista roolia yhteiskunnassa, ja haluamme tukea terveystrendiä, jossa ihmiset juovat vähemmän ja paremmin tai eivät juo lainkaan alkoholijuomia. Tämän vuoksi laskemme tuotteidemme alkoholipitoisuutta, lisäämme valikoimaamme enemmän mietoja ja alkoholittomia juomia ja vähennämme juomissa käyttämämme sokerin määrää. Lisäämme väkeviin tuotteisiimme tietoa myös niiden sisältämästä energiasta ja raaka-aineista, jotta kuluttajat voivat tehdä itselleen sopivia valintoja. Tämä painopistealue sisältää myös tuotteidemme vastuullisen markkinoinnin ja osallistumisen erilaisiin hankkeisiin, jotka pyrkivät vähentämään alkoholin aiheuttamia haittoja.

Vuonna 2019 toimimme markkinoille 24 alkoholitonta juomaa tai mietoa alkoholijuomaa ja

laskimme seitsemän olemassa olevan tuotteen alkoholipitoisuutta. Jatkoimme kouluissa toteuttavan Puhutaan alkoholista -ohjelman tukemista.

Tällä painopistealueella on pääasiassa vaikutus tavoitteisiin SDG 3 (Terveystta ja hyvinvointia) ja SDG 12 (Vastuullista kuluttamista). SDG3:en osalta työemme liittyy erityisesti alatavoitteeseen 3.5: *Tehostaa päihteiden, mu-kaan lukien huumeiden ja alkoholin, väärinkäytön ehkäisemistä ja hoitoa.*

TAVOITTEET

- Tarjoamme tuotteita ja tietoa tukeaksemme vastuullista juomien nauttimista.
- Vuoteen 2030 mennessä mietojen tai alkoholittomien juomien osuus on 10 prosenttia tuoteportfoliostamme. Vuoden 2018 viitetaso on 6,6 prosenttia.
- Vuoteen 2030 mennessä olemme pienentäneet tuotteidemme sokeripitoisuutta 10 prosenttia. Vuoden 2018 viitetaso on 2,0 miljoonaa kiloa käytettyä sokeria.
- Vuoteen 2030 mennessä luomutuotteiden osuus on 10 prosenttia tuoteportfoliostamme. Vuoden 2018 viitetaso on 6,6 prosenttia.
- Vähennämme oman tuotantomme vuosittaista keskimääräistä alkoholipitoisuutta. Vuoden 2018 viitetaso on 31,3 prosenttia.
- Vuoteen 2030 mennessä väkevien alkoholijuomiemme etiketit kertovat niiden sisältämän energian ja ainesosat. Vuoden 2018 viitetaso: väkevien osalta ei ilmoiteta energiansaantia tai ainesosia.
- Vuoteen 2030 mennessä kaikki pakkauksemme sisältävät ohjeen vastuullisesta tuotteen nauttimisesta. Vuoden 2018 viitetaso on 30%.
- Osallistumme vastuullista juomien nauttimista koskeviin aloitteisiin, kuten Puhutaan alkoholista -ohjelmaan.

Terveystrendi vauhdittaa kehitystä

Altia haluaa tukea modernin ja vastuullisen pohjoismaisen juomakulttuurin kehittämistä yhtiön toimintamaissa – toimintamme tarkoituksen – Let's Drink Better – mukaisesti. Haluamme antaa asiakkaillemme läpinäkyvää tietoa tuotteistamme ja tarjota tuotteita, joka auttavat heitä tekemään vastuullisia valintoja. Esimerkkejä tällaisista tuotteista ovat miedot alkoholijuomat, alkoholittomat juomat sekä vähäsokeriset, lähellä tuotetut ja jäljitettävissä olevat tuotteet, luomutuotteet sekä vegaaniset tuotteet.

Raportointikauden aikana teimme kuluttajatutkimuksen Suomessa ja Ruotsissa saadaksemme käsityksen kuluttajien vastuullisuuskäsitteistä alkoholituotteiden suhteen. Tutkimuksen tulosten mukaan kuluttajien mielestä vastuulliseen alkoholituotantoon kuuluvat muun muassa luomutuotteet, puhtaat raaka-aineet, lähi- tai kotimainen tuotanto, kierrätettävät pakkaukset ja hiilijalanjäljen minimointi.

Vuonna 2019 toimimme markkinoille 17 mietoa alkoholijuomaa ja 7 alkoholittonta juomaa. Myymiemme luomutuotteiden litramäärä

kasvoi, ja toimimme markkinoille seitsemän uutta luomutuotetta. Laskimme myös seitsemän jo markkinoilla olevan väkevän alkoholijuoman alkoholipitoisuutta Suomessa. Keskimäärin alkoholiprosentti pysyi kuitenkin edellisvuoden tasolla, ja oli 31,3 %.

Altia käytti 1,9 (2,0) milj. kiloa sokeria vuonna 2019. Tämä tukee tavoitettamme vähentää sokerin käyttöä 10 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Lanseerasimme myös yhden valkosen ja yhden punaisen Blossa-glögin, jotka eivät sisällä lisättyä sokeria.

Kuluttajille suunnatut verkkosivumme sisältävät tietoa vegaanisista juomistamme. Konjakkimme ovat myös vegaani-sertifioituja. Lanseerasimme raportointikauden aikana uusia vegaanisia tuotteita, joista esimerkkinä mainittakoon vegaaninen kermalikööri Xanté Coconut Cream & Pear.

Markkinoimme tuotteitamme vastuullisesti ja sovellettavien markkinointilakien mukaisesti.

Olemme sitoutuneet noudattamaan Altian henkilöstön alkoholinkäytön politiikkaa, joka koskee työntekijöiden alkoholinkäyttöä. Se koskee kaikkia Altian työntekijöitä ja muita

henkilöitä, jotka työskentelevät Altian tuotantolaitoksissa ja toimistoissa. Poliittikka sisältää sitoumuksemme vastuulliseen alkoholinkäyttöön, luettelee ne tilanteet työpaikalla, joissa alkoholin maistaminen on osa tiettyjä työtehtäviä (esimerkiksi laadunvalvonta), ja tarjoaa tietoa tuesta sellaisissa tilanteissa, joissa on aihetta epäillä alkoholin ongelmakäyttöä.

Jatkoimme myös vastuullisuuslausekkeiden sisällyttämistä etiketteihin ja markkinointiviestintään. Lauseke on yleensä linkin muodossa ohjaten kuluttajia vastuullisesta alkoholinkäytöstä lisätietoa tarjoavalle EU:n tai kansalliselle verkkosivustolle.

Lähestymistapamme ihmisoikeusasioihin ja niihin liittyvien tavoitteiden tärkeimmät tulokset vuonna 2019 on kuvattu yksityiskohtaisemmin muita kuin taloudellisia tietoja koskevassa selvityksessä [sivulta 47](#) alkaen.

Edistääksemme vastuullista juomakulttuuria jatkoimme Puhutaan alkoholista -ohjelman tukemista Suomessa ja Ruotsissa. Ruotsissa osallistuimme ohjelman lisärahoitukseen varmistaksemme, että ohjelma jatkuu.

Altian rooli yhteiskunnassa

Altian liiketoiminnalla on merkittävä vaikutus yhteiskunnan eri osa-alueisiin.

- Vuonna 2019 (2018) Altia maksoi valmiste- ja tuloveroja yhteiskunnalle 435,0 milj. euroa (454,2 milj. euroa). Valmisteverot eivät sisälly Altian raportoimaan liikevaihtoon.
- Suomeen maksettujen valmiste- ja tuloverojen osuus oli 230,5 milj. euroa (243,9 milj. euroa).
- Altia maksoi työntekijöilleen palkkoja, palkkioita ja muita välillisiä työnantajakustannuksia 45,9 milj. euroa (49,9 milj. euroa).
- Altia osti raaka-aineita, tavaroita ja palveluita paikallisilta ja kansainvälisiltä toimittajilta 213,1 milj. eurolla (206,8 milj. eurolla).
- Altia osti suomalaista ohraa 38,7 milj. eurolla (40,8 milj. eurolla) pääasiassa 1 400 viljelijältä.
- Altia sai tuloja 359,6 milj. euroa (357,3 milj. euroa) alkoholijuomien sekä teollisten palveluiden, rehuraaka-aineen, tärkkelyksen, teknisen etanolin ja hiilidioksidin myynnistä.
- Altia teki investointeja 6,8 milj. eurolla (7,7 milj. eurolla) liiketoimintansa kehittämiseksi.
- Vuonna 2019 maksettiin 13,7 milj. euroa osinkoa omistajalle (2018 ei maksettu osinkoa).

Altian verostrategia

Altia Oyj toimii vastuullisena veronmaksajana kaikissa maissa, joissa konsernilla on liiketoimintaa (Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Viro, Latvia ja Ranska). Lisäksi yhtiön tavoitteena on edistää konsernin strategista kehitystä ja tukea liiketoiminnan ratkaisuja varmistaen myös näiden asianmukaisen verotuksellisen toteuttamisen. Veroasioiden hallinta on keskitetty konsernitasolle, jossa verotukseen liittyvät päätökset tehdään. Epäselvissä tilanteissa käytetään apuna veroasiantuntijoita, ja verotuskäytännön selventämiseksi voidaan hankkia verottajalta joko suullista tai kirjallista ohjeistusta.

Yhtiölle on tärkeää noudattaa verojen maksamisessa, keräämisessä, tilittämisessä ja raportoinnissa kaikkia sovellettavia paikallisia ja kansainvälisiä lakeja ja määräyksiä. Periaatteena on maksaa verot siinä maassa, jossa tuotot syntyvät. Altia Oyj ei toimi OECD:n määritelmän¹ mukaisissa veroparatiiseissa, eikä harjoita verosuunnittelua, jonka tarkoituksena olisi keinotekoisesti vähentää konsernin tai yksittäisen maan verotettavaa tuloa.

Yhtiö noudattaa siirtohinnoittelussaan paikallisia lakeja ja OECD:n siirtohinnoittelua koskevia ohjeita sekä soveltaa siirtohinnoittelussa markkinaehtoperiaatetta konsernin sisäisissä

liiketoimissa tuotteiden, palveluiden, immateriaalioikeuksien ja rahoituksen osalta.

Altia maksaa ja tilittää erilaisia veroja, joista merkittävin on valmistevero. Valmisteverot eivät sisälly yhtiön raporttoimaan liikevaihtoon. Maksettuja veroja ovat tuloverojen lisäksi työnantajamaksut ja kiinteistöverot. Tilittäviä veroja ovat valmisteverojen lisäksi suurimpina arvonlisävero, palkoista perittävät ennakonpidätykset, sekä lähdeverot.

Altia Oyj noudattaa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston valtion enemmistöomisteisille yhtiöille antamaa ohjetta maakohtaisen verojen raportoinnissa. Ohjeen mukainen yhteenvedo veroista ja maksuista julkaistaan osana vuosikertomusta. Yhteenvedon tiedot perustuvat konserniin laskentajärjestelmistä keräämiin tietoihin. Olennaiset verot ja maksut on luokiteltu verolajeittain.

Ohjeistuksen mukaisesti Altia noudattaa veroraportoinnissa olennaisuusperiaatetta, minkä perusteella tiedot esitetään maakohtaisesti Suomen ja Ruotsin osalta. Nämä maat ovat yhtiön päämarkkina-alueet, ja konsernin liikevaihdosta noin 80 % tulee näistä maista. Muut toimintamaat (Norja, Tanska, Viro, Latvia ja Ranska) eivät täytä erillisinä raportointikohteina olennaisuusrajana pidettyä 10 % osuutta konsernin liikevaihdosta, vaan ne on esitetty omana kokonaisuutenaan.

CASE

Puhutaan alkoholista -ohjelman tavoitteena on vähentää nuorten alkoholinkäyttöä

WHO on asettanut hallituksille tavoitteeksi vähentää alkoholin haittoja 10% vuoteen 2025 mennessä. Vastuullisen, nykyaikaisen juomakulttuurin kehittymisen ja alkoholin haittojen vähenemisen kannalta on ratkaisevassa asemassa, millaisia toimintamalleja uusille sukupolville kehittyy. Altia tukee nuorten vastuullisen alkoholinkäytön ja alkoholikokeilujen myöhäistymisen kehitystä kouluohjelman kautta. Tutkimukseen perustuva Puhutaan alkoholista -ohjelma on tarjolla yläasteille ja lukioille Suomessa ja Ruotsissa.

Lue lisää Puhutaan alkoholista -ohjelmasta:

altigroup.com/fi/vastuullisuus/esimerkkeja-vastuullisuudesta

¹ OECD:n mukaan veroparatiisilla tarkoitetaan maata tai aluetta, jossa on alhainen tai olematon verotus, jotka eivät ole halukkaita osallistumaan kansainväliseen tiedonvaihtoon, jotka eivät vaadi niihin rekisteröityneiltä yrityksiltä tosiasiallista liiketoimintaa omalla alueellaan ja joiden avoimuudessa on puutteita.

ALTIAN VEROJALANJÄLKI

TIEDOT TILIKAUDELTA 2019

	Tiedot tilikaudelta 2019				Vertailuvuosi 2018			
	Yhteensä	Suomi	Ruotsi	Muut maat	Yhteensä	Suomi	Ruotsi	Muut maat
Tilikaudelta maksetut verot, M€								
Yhteisövero	3,1	1,3	1,5	0,3	8,0	3,6	3,4	0,9
Kiinteistövero	0,1	0,2	-0,2	-	0,3	0,2	0,1	0,1
Työnantajamaksut	10,9	7,2	3,2	0,5	11,1	7,6	3,3	0,1
Tilikaudelta tilitettävät verot								
Arvonlisäverot, myynnit	234,4	126,8	73,8	33,8	229,6	116,94	72,2	40,4
Arvonlisäverot, hankinnat	77,3	45,3	22,3	9,7	79,0	44,82	21,4	12,8
Valmisteverot	431,9	229,2	130,8	71,9	444,3	239,2	131,1	74,0
Ennakonpidätykset	9,6	6,2	1,8	1,7	11,9	7,6	2,0	2,3
Mahdolliset muut verot (mm. lähdeverot)	1,1	0,1	0,9	0,1	1,0	0,0	0,9	0,0
Liikevaihto maittain eriteltynä, M€	408,3	241,1	101,6	65,6	411,0	239,3	95,0	76,6
Tulos ennen veroja maittain eriteltynä, M€		43,8	85,7	1,8		18,6	2,8	2,6
Henkilöstö maittain eriteltynä*	632	381	110	141	678	402	114	162

Taulukossa on esitetty merkittävimmät verot ja veronluonteiset maksut, jotka yhtiö on paikallisten lakien mukaan velvollinen maksamaan tai perimään.

Muut maat (Norja, Tanska, Eesti, Latvia ja Ranska) on esitetty yhtenä kokonaisuutena, koska eivät täytä erillisinä raportointikohteina olennaisuusrajana pidettyä 10 % osuutta konsernin liikevaihdosta.

*Tilanne 31.12.2019

Juomat

43 000 kg	Lasipulloja kerätty kierrätykseen Pietarissa
40 %	Pakkauksista kierrätettäviä PET-pulloja
90 %	PET-pullojen palautusaste
2,19 kgCO ₂ e/l	Koskenkorva Vodkan hiilijalanjälki lasipullossa
1,60 kgCO ₂ e/l	Koskenkorva Vodkan hiilijalanjälki PET-pullossa

MISSIO

Huolehdimme laadukkaasta tuoteportfoliostamme, johon kuuluu sekä omia brändejämme että valikoitujen kumppanien brändejä. Tarkistamme ja minimoimme tuotteiden ympäristövaikutuksia tuotteen elinkaaren kaikissa vaiheissa ja investoimme kierrätettäviin, uudelleenkäytettäviin, uusiutuvista materiaaleista valmistettuihin ja kevyempiin pakkauksiin. Olemme edelläkävijöitä pakkauksissa, joilla on matalampi hiilijalanjälki, kuten PET-pullot ja hanapakkaukset.

JUOMAT

Tämä painopistealue kattaa pakkaussuunnittelumme ja pohjoismaisten avainbrändiemme vastuullisuustavoitteet, joiden kautta vastuullisuustyömme tulee näkyväksi. Vahvat brändimme toimivat välineinä, joiden avulla viestimme kuluttajille vastuullisuustoitinnastamme.

Olemme sitoutuneet vähentämään toimintamme negatiivista vaikutusta ympäristöön kaikkien tuotteidemme koko elinkaaren ajan. Hiilineutraaliutta ja sataprosenttisesti kierrätettäviä pakkauksia koskevien kunnianhimoisten tavoitteidemme lisäksi kullakin pohjoismaisella avainbrändillämme on omat vastuullisuustavoitteensa. Haluamme myös lisätä tarjontaamme vastuullisissa tuotteissa ja noudattaa amfori BSCI:n vastuullisen hankinnan periaatteita.

Merkittävimpiä saavutuksiamme tällä painopistealueella vuonna 2019 oli [Koskenkorvan Vodkan hiilijalanjäljen](#) laskeminen. Kyseinen analyysi osoitti, että Koskenkorva Vodkan elinkaaren aikaisista hiilidioksidipäästöistä suurin osa on peräisin tuotteen pakkauksesta ja vodkan raaka-aineena käytettävän ohran viljelystä.

Energiatehokkaan Koskenkorvan tislaamon osuus hiilijalanjäljestä on sitä vastoin suhteellisen pieni. Edellä mainittu analyysi auttaa meitä keskittämään toimenpiteemme osa-alueille, joissa vaikutuksemme on suurin. Tulevaisuudessa suoritamme samanlaisia laskelmia myös muiden tuotteidemme osalta. Vuonna 2019 käynnistimme myös kampanjan parantaaksemme pienim-pien [PET-pullojemme](#) kierrätystä.

Tällä painopistealueella on erityisen suuri vaikutus kestävän kehityksen tavoitteisiin SDG 3 (Terveysttä ja hyvinvointia), SDG 12 (Vastuullista kuluttamista) ja SDG 13 (Ilmastotekoja). SDG12:sta osalta työmme liittyy erityisesti alatavoitteisiin 12.3 ja 12.5:

- *Puolittaa vuoteen 2030 mennessä maailmanlaajuinen ruokajätteen määrä jälleenmyyjä- ja kuluttajatasolla sekä vähentää ruokahävikkiä tuotanto- ja jakeluketjuissa sadonkorjuun jälkeinen hävikki mukaan lukien.*
- *Vähentää vuoteen 2030 mennessä merkittävästi jätteiden syntymistä ennaltaehkäisyn, kierrätyksen ja uudelleenkäytön keinoin.*

TAVOITTEET

Brändiemme yhteiset, vuoteen 2030

ulottuvat vastuullisuustavoitteet:

- Vuoteen 2025 mennessä kaikki pakkauksemme ovat sataprosenttisesti kierrätettäviä.
- Tavoitteemme on hiilineutraali tuotanto vuoteen 2030 mennessä.
- Lisäämme vastuullisten tuotteiden määrää vuoteen 2030 mennessä, jotta kuluttajat voivat tehdä vastuullisia valintoja.
- Noudatamme vastuullisen ja läpinäkyvän hankinnan periaatteita amfori BSCI:n mukaisesti.

Avainbrändiemme vuoteen 2030 ulottuvat vastuullisuustavoitteet:

- Koskenkorvasta maailman vastuullisin vodka.
- O.P. Anderson Aquavitista ensimmäinen jätteen akvaviitti.
- Blossasta ensimmäinen ympäristöneutraali talvi-juomabrändi.
- Chill Outista kierrätettävien lifestyle-viinibrändi.

Vuoteen 2030 ulottuvat vastuullisuustavoitteet pakkauksillemme:

- Vuoteen 2025 mennessä kaikki pakkauksemme ovat sataprosenttisesti kierrätettäviä.
- Vuoteen 2030 mennessä olemme pienentäneet pakkaustemme hiilijalanjälkeä 35 prosenttia.
- Pyrimme viestintäkampanjoilla parantamaan sekä PET-pullojemme että hanapakkaustemme palautusasteita kaikilla kotimarkkinoillamme.

Laatua, parempia valintoja ja läpinäkyvää tietoa

Haluamme tarjota kuluttajille läpinäkyvää tietoa ja valikoiman, joka helpottaa vastuullisten valintojen tekemistä.

Altian yli 1 600 jäsenestä koostuva Cheers!-kehittäjäyhteisö antaa meille mahdollisuuden käydä aktiivista ja nopealiikkeistä vuoropuhelua kuluttajien kanssa. Kestävä kehitys herättää entistä enemmän keskustelua, ja kuluttajien mielestä hiilijalanjälki on tärkeä tekijä juomien vastuullisessa valmistuksessa.

Altia teki vuonna 2019 ensimmäisen tuotetaan koskevan hiilijalanjälkilaskelman, aloittaen tärkeimmästä vientituotteestaan Koskenkorva Vodkasta. Laskelmasta kävi ilmi, että maataloudella ja pakkauskella on suurin vaikutus. Kun juoma pakataan PET-pulloon lasipullon sijaan, jalanjälki on huomattavasti pienempi. [Lue lisää aiheesta.](#)

Tätä nykyä myös aitous, läpinäkyvyys ja käsi-työnä tekeminen ovat sekä kestävyys että eettisen ja vastuullisen arvoketjun tärkeitä osatekijöitä aina tuotannosta alkaen.

Varmistamme juomiemme turvallisuuden koluullisesti käytettynä ja parannamme jatkuvasti

raaka-aineidemme ja lopputuotteidemme laatua. Käytämme raaka-aineita ja ainesosia, jotka on tuotettu vastuullisesti ja läpinäkyvästi.

Olemme viime vuosina laajentaneet eettisesti sertifioitujen tuotteidemme valikoimaa.

Laadunvalvonta koskee Rajamäen tehtaallamme tuotettuja ja pulloitettuja juomia. Rajamäen alkoholijuomatehdas on sitoutunut ylläpitämään kuluttajien luottamusta tuotteisiinsa kehittämällä ja ottamalla käyttöön elintarviketurvallisuusjärjestelmiä ja -käytäntöjä. Kaikki työntekijät, jotka ovat suoraan tekemisissä raaka-aineiden kanssa ja pakkaavat, valmistavat, varastoivat ja kuljettavat tuotteita, ovat vastuussa elintarviketurvallisuudesta.

Henkilöstölle järjestettiin raportointikauden aikana laatukoulutus. Laadunhallinta jatkui raportointivuonna myös Altian Koskenkorvan, Tabasalin ja Cognacin tehtailla.

Reilun kaupan avulla haluamme osaltamme edistää ihmisten hyvinvointia ja varmistaa toiminnan eettisyyden koko arvoketjussamme. Altian Rajamäen tehtaalla on kansainväliset Reilun kaupan ja Fair for Life -sertifioinnit. Fair for Life -sertifiointi kattaa Altian Rajamäen ja Ruotsin Brunnassa sijaitsevat yksiköt. Koskenkorvan tislaimolla, Rajamäen alkoholi-

lijuomatehtaalla ja Sundsvallissa sijaitsevalla tislaimolla on luomutuotannon sertifiointi.

Reilu kauppa-, Fair for Life- ja luomutuotesertifiointien kriteerit asettavat vaatimuksia kaikille Altian luomutuote- ja eettisesti sertifioitujen tuotteiden toimitusketjussa oleville toimijoille. Altia perustaa toimintansa pitkäaikaisiin liike-toimintasuhteisiin ja yhteistyöhön tuottajien kanssa, ja kaikki luomu-, Reilun kaupan ja Fair for Life -sertifioitujen viinien toimitusketjuun osallistuvat tahot sitoutuvat niihin. Kaikki toimitusketjuun kuuluvat yritykset aina viinitarhoista tai maanviljelijöistä valmiiden tuotteiden pakkaajiin asti ovat sertifioituja. Sertifiointilaitokset valvovat edellä mainittuja sertifiointeja koskevien kriteerien toteutumista sekä raaka-aineiden jäljitettävyyttä läpi toimitusketjun.

Pyrimme varmistamaan käyttämämme raaka-aineiden vastuullisuuden lähettämällä säännöllisesti yritysten sosiaalista vastuullisuutta koskevan kyselymme Altian omien brändien raaka-aineiden toimittajille. Lisäksi meillä on käytössä toimittajiamme ja alihankkijoitamme koskevat eettiset periaatteet, joissa määritetään toimittajiemme vastuullista toimintaa koskevat vähimmäisvaatimukset.

Pakkauksia pienemmällä hiilijalanjäljellä
Pakkauksilla on merkittävä rooli ympäristö-

vaikutusten vähentämisessä, sillä Altia pullottaa vuosittain jopa 70 milj. litraa juomia. Altian pakkaussuunnittelua ohjaa kestävä kehitys: yhtiö pyrkii minimoimaan pakkausten hiilijalanjäljen ja pakkausjätteen määrän ja maksimoimaan pakkausten kierrätettävyyden. Esimerkiksi Rajamäen tehtaalla kaikki muovipullot ovat kierrätettäviä.

Altia hakee jatkuvasti uusia materiaaleja ja vaihtoehtoja pienentääkseen pakkausten hiilijalanjälkeä. Käytännön toimenpiteitä ovat lasi- ja PET-pullojen painon vähentäminen vuosittain, liiallisen pakkaamisen välttäminen ja uusiomateriaalien osuuden lisääminen pakkauksissa. Olemme myös siirtyneet eri materiaaleja sisältävistä pakkauksista (kuten alumiinisia sulkijoita sisältävistä muovipulloista) PET-pulloihin, joissa on muoviset korkit, ja jotka ovat helpommin kierrätettäviä. Muovinen korkki on jo 97 prosentissa kaikkia Altian PET-pulloja ja 100 prosentissa Rajamäen tehtaalla PET-pulloja.

Altia edistää ympäristökuormaltaan pienempien pakkaustyyppien, kuten PET-pullojen, hana-pakkausten ja kevyempien lasipullojen käyttöä. [Pohjoismaisten monopolien teettämä tutkimus](#) osoittaa hanapakkauksen olevan erittäin ilmastoystävällinen pakkausmuoto, jonka hiilijalanjälki on 70g CO₂e/l. Pullojen osalta PET-pullon hiilijalanjälki on 245g CO₂e/l ja lasipullon 675 g CO₂e/l. PET-pullon pienempi hiilijalanjälki

on seurausta pullon keveydestä ja tuotannosta. PET-pullon paino on vain noin kymmenesosa tavallisen lasipullon painosta ja sen tuotantoon kuluu vähemmän energiaa kuin lasipullon tuotantoon.

Myös PET-pullojen kierrätys on helppoa, ja niiden palautusaste Altian päämarkkinoilla on 90 prosenttia. Altia järjesti vuonna 2019 Suomessa kuluttajille suunnatun kampanjan parantaakseen pienten, taskumattikokoisten PET-pullojen kierrätysastetta. Tämä kätevä pakkauskoke lähtee usein kuluttajien mukaan ulkoilmaan ja päättyy tavalliseen roska-astiaan kierrätysastian sijaan. Kampanja paransi Altian pienten PET-pullojen palautusastetta keskimäärin 8 prosenttia ([lue lisää kampanjasta ja sen tuloksista](#)).

PET-pullojen osuus Altian pakkauskategoriasta on kasvanut joka vuosi, ja tällä hetkellä noin 40 prosenttia kaikista kuluttajapakkausistamme on PET-pulloja. Myös lasipulloilla on hyötynsä, minkä takia pyrimme pienentämään lasipullojen

hiilijalanjälkeä kehittämällä pakkausinnovaatioita yhteistyössä toimittajien kanssa.

Altia on myös työskennellyt vähentääkseen toissijaisten pakkausmateriaalien käyttöä yli 200 000 kg vuosittain, alkaen vuodesta 2015. Toissijaisten pakkausmateriaalien paino laski 48 prosenttia vuodesta 2015 vuoteen 2019. Keskeisiä toimenpiteitä ovat olleet materiaalihetokkuus, toissijaisten pakkausten optimointi ja kestävien lähteiden, kuten kierrätyspaperista valmistetun kartongin, käytön lisääminen.

Altian pitkän aikavälin tavoitteisiin sisältyy, osana Altian vastuullisuustiekarttaa 2030 ja pakkausstrategiaa, sataprosenttisesti kierrätettävät pakkaukset ja tarpeettomista pakkausmateriaaleista luopuminen. Lisäksi yhtiön tavoitteisiin kuuluu fossiilipohjaisten raaka-aineiden käytön vähentäminen PET-muovisissa pulloissa ja kierrätysmateriaalin käytön lisääminen lasipulloissa.

CASE

Kampanja PET-muovipullojen kierrätysasteen nostamiseksi

Altia toteutti 2019 kesällä ensimmäisen vastuullisuuskampanjansa, joka oli suunnattu suoraan kuluttajille. Altian vastuullisuusohjelman ydin on kiertotalous, ja PET-muovipullojen kierto on tärkeä osa sitä. Palautettuna PET-pullo on ekologinen pakkausvaihtoehto kierrätettävyytensä ja matalan hiilijalanjälkensä ansiosta.

Lue lisää kampanjasta ja pullojen kierrätyksestä:

altigroup.com/fi/vastuullisuus/esimerkkeja-vastuullisuudesta

CASE

Altia eturintamassa kierrättämässä lasia Pietarissa

Koskenkorva Vodka -brändiin keskeisesti liittyvä Altian Zero waste -vastuullisuusohjelma on osoittautunut toimivaksi Venäjällä Pietarissa, joten se laajenee tänä vuonna myös Moskovaan. Ohjelmaan sisältyvänä toimenpiteenä Altia kierrätti vuonna 2019 asiakasravintoloista ja -baareista jo 43 tonnia lasipulloja.

Lue lisää Zero Waste -ohjelmasta:

altigroup.com/fi/vastuullisuus/esimerkkeja-vastuullisuudesta

CASE

Pakkauksella ja ohran viljelyllä suurin vaikutus Koskenkorva Vodkaan hiilijalanjälkeen

Altia selvitti kesällä 2019 Koskenkorva Vodkaan hiilijalanjäljen. Suurin osa Koskenkorva Vodkaan elinkaaren aikaisista hiilidioksidipäästöistä muodostuu tuotteen pakkauksesta sekä raaka-aineena käytettävän ohran viljelystä. Kiertotalouteen perustuvan tislaamon osuus hiilijalanjäljestä on suhteellisen pieni. Lasipulloon pakatun Koskenkorva Vodkaan hiilijalanjälki on 2,19 kg CO₂e/litra ja kierrätettävään PET-muovipulloon pakatun 1,60 kg CO₂e/litra.

Lue lisää Koskenkorva Vodkaan hiilijalanjäljestä:

altigroup.com/fi/vastuullisuus/esimerkkeja-vastuullisuudesta

Ihmiset

682	Työntekijää keskimäärin
11,3	Vuotta työsuhteiden keskimääräinen kesto
9	Yhden päivän poissaolon vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohden (LTIF)
14	Työtapaturmat miljoonaa työtuntia kohden (TRIF)
12	Yhteistoimintaneuvottelut henkilöstön kanssa
6	Yhteiskuntavastuuauditointia
2 %	amfori BSCI -aloitteessa riskimaiksi määritellyistä maista tehtyjen ostojen osuus

MISSIO

Altia on turvallinen ja inspiroiva työpaikka ja luotettava kumppani toimittajillemme ja asiakkaillemme. Tavoitteenamme on lisätä työntekijöidemme hyvinvointia ja tarjota tasavertaisia mahdollisuuksia ammatilliseen kehittymiseen. Liiketoimintamme eettiset normit on määritetty eettisiä periaatteita koskevissa ohjeistuksissa.

IHMISET

Tämä painopistealue keskittyy sekä omien että toimitusketjumme työntekijöiden turvallisuuteen ja hyvinvointiin.

Työntekijämme tekevät meistä sen yhtiön, joka olemme. Tämän vuoksi haluamme varmistaa kaikkien työntekijöidemme hyvinvoinnin ja tarjoamme yhtäläiset mahdollisuudet ammatilliseen kehittymiseen. Suhtaudumme työterveyteen ja -turvallisuuden erittäin vakavasti, ja noudatamme tiukkoja politiikkoja ja prosesseja, jotta kaikki voivat tuntea olonsa turvalliseksi Altiaassa työskennellessään. Teemme yhteistyötä amforin kanssa auditoidaksemme riskimaita ja tehdäksemme osamme parantaaksemme yhteiskunnallisia oloja yhdessä toimitusketjumme kanssa.

Vuonna 2019 laadimme Altian johtamisperiaatteet, joista kerroimme työntekijöille sisäisten kanavien avulla. Turvallisuuskulttuuriamme kohennettiin erityisesti Rajamäen tehtaalla, missä käynnistimme hankkeen, joka sisällyttää turvallisuuskulttuurin kehittämiseen myös inhimilliset tekijät.

Tällä painopistealueella on pääasiassa vaikutus tavoitteeseen SD3 (Terveyttä ja hyvinvointia).

TAVOITTEET

- Vuoteen 2030 mennessä Altialla on nolla tapaturmasta johtuvaa poissaoloa (LTIF = 0). Vuoden 2018 lähtötaso on 12.
- Saavuttaaksemme tämän tavoitteen, lisäämme vuosittaista turvallisuushavaintojen määrän kolmeen havaintoon henkilöä kohti. Vuoden 2018 lähtötaso on 1,2 havaintoa henkilöä kohti.
- Vuoteen 2030 mennessä Altia on työelämän laatumittauksissa parhaan 25 prosentin joukossa. Tätä mitataan Brilliant Engagement Survey -vertailuarvon avulla.
- Vuoteen 2022 mennessä kaikki riskimaiden suorat hankintakumppanit ovat amforin auditoituja. Vuoden 2018 lähtötaso on 87 prosenttia.

CASE

Inhimillisten tekijöiden arviointi mukaan työturvallisuuden kehittämiseen

Työturvallisuus on yksi Altian keskeisistä vastuullisuustyön osa-alueista. Turvallisuustyö otti vuonna 2019 askeleen eteenpäin, kun niin sanotut inhimilliset tekijät eli henkilön toimintaan vaikuttavat seikat, kuten väsymys, työkuorma tai tiedonkulku, ryhdyttiin huomioimaan osana työturvallisuutta. Yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa toteutettava Inhimillisten tekijöiden kehittämisohjelma ottaa aiempaa laajemman näkökulman työtapaturmiin ja työturvallisuuden edistämiseen ja tähtää koko ajattelutavan avartamiseen turvallisuusasioissa.

Lue lisää työturvallisuudesta Altialla:

altigroup.com/fi/vastuullisuus/esimerkkeja-vastuullisuudesta

”

Altialla haluamme rakentaa työyhteisön, jossa työntekijät voivat hyvin ja jossa he voivat työskennellä turvallisesti. Uskomme, että henkilökunnan osallistaminen johtaa yrityksen menestymiseen.

Olemme tietoisia siitä, että jokainen työntekijä vaikuttaa työyhteisön ilmapiiriin; työkuultuurimme on rento ja meillä jokainen voi olla oma itsensä, mistä olemme ylpeitä. Henkilöstön kehittämiseen liittyvä suunnittelu on oleellinen osa Altian strategiaprosessia.

Turvallisuuden ja työelämän laadun parantaminen

Turvallisuuskulttuuria tehostettiin ottamalla käyttöön kokonaisvaltainen inhimillisiin tekijöihin pureutuva Human Factor -kehittämishjelma Rajamäen tehtaalla. Ohjelman tarkoitus on muuttaa turvallisuuskulttuuri yksilökohtaisesta systeemiseksi. Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä Työterveyslaitoksen kanssa. Ohjelmaan osallistui altialaisia Rajamäen ja Koskenkorvan tehtailta, ja Altialle luotiin Human factor -työkalu. Ohjelma laajenee myös Altian muihin tuotantolaitoksiin, joissa se toteutetaan vuosien 2020 ja 2021 aikana.

Altian brändimarkkinoinnin ammatillisille järjestettiin Digital Accelerator -ohjelma. Ohjelma kattoi aiheita asiakaskeskeisestä markkinoinnista tietopohjaiseen markkinointiin, teknologiaan ja alustoihin. Itseohjautuvuutta ja ajanhallintaa kehitettiin Älykäs työ -koulutusten avulla. Osallistujia haastettiin

pohtimaan omia työtapojaan, ja heille esiteltiin uusia tekniikoita ja työkaluja, jotka auttavat selviytymään useista samanaikaisista prioriteeteista.

Altia Tasting -henkilöstökysely järjestettiin tammikuussa. Kysely tarjosi esimiehille tarkkoja tuloksia, joita he voivat hyödyntää esimiestyönsä kehittämisessä. Kyselyyn perustuvat keskeiset kehityskohteet ovat esimiestaitojen kehittäminen, kehitysmahdollisuuksien näkyvyyden parantaminen ja ylimmän johdon näkyvyyden lisääminen. Näiden osa-alueiden kehittämiseksi suoritettiin vuoden aikana useita toimenpiteitä, kuten hanke, jossa määriteltiin yhdessä johdon kanssa hyvän johtamisen periaatteet, kehityskeskusteluiden laadun kehittäminen muokkaamalla keskustelun muotoa työntekijöiltä kerätyn palautteen perusteella ja johtoryhmän järjestämät henkilöstötilaisuudet.

Jokainen Altian työntekijä osallistuu säännöllisesti kehityskeskusteluun. Kullekin työntekijälle laaditaan kehityskeskustelun aikana henkilökohtainen kehityssuunnitelma, joka määrittää tärkeimmät toimenpiteet osaamisen ja motivaation kehittämiseksi. Vuonna 2019 kehityskeskusteluissa keskityttiin ennen kaikkea kokonaisvaltaisten kehityssuunnitelmien laatimiseen.

Henkilöstön yhtäläisten mahdollisuuksien ja hyvinvoinnin edistäminen on osa Altian liiketoimintaperiaatteita ja Altian toimintatapoja.

Tasa-arvoon ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin tähtäävän työn tavoite on tunnistaa ja ehkäistä syrjintää sekä edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia. Altian tasa-arvoa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevat suunnitelmat ja -politiikat kuvaavat niitä periaatteita ja menetelmiä, joiden avulla tehostamme sukupuolten välistä tasa-arvoa ja yhtäläisiä mahdollisuuksia henkilöstön keskuudessa.

Omasta ja työtovereiden turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen on osa päivittäistä työtämme ja sisältyy yhtiön paikallisiin toimintasuunnitelmiin. Altia tarjoaa kaikissa toimintamaissaan työntekijöilleen työterveyshuollon joko terveystarkastusten, sairaskuluvakuutuksen tai terveystarkastusten muodossa, paikallisten sopimusten ja lainsäädännön mukaan.

Palkitseminen ja kannustimet

Altian lyhyen aikavälin kannustimet muodostavat osan työntekijöiden kokonaispalkasta ja etupaketista. Kannustimien tarkoituksena on tukea konsernin strategian toteuttamista sekä palkita työntekijöitä erinomaisista henkilöko-

taisista työsuorituksista ja konsernin ja sen liiketoimintayksiköiden taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tämä vuosittainen tulos-palkkio-ohjelma koskee Altian toimihenkilöitä, ylempiä toimihenkilöitä ja johtoa. Mahdollinen vuosittainen palkkio perustuu konsernin ja sen liiketoimintayksiköiden tavoitteisiin sekä henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Palkkiot maksetaan joko kerran vuodessa tai useammin, vuosi- tai myyntipalkkioina. Työntekijöillä on tuotantopalkkio-rusteinen palkkiojärjestelmä. Tuotantopalkkioita maksetaan kunkin tuotantoyksikön tavoitteiden perusteella.

Altian toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja valikoidut avainhenkilöt kuuluvat pitkän aikavälin kannustinohjelmaan. Pitkän aikavälin kannustinohjelma täydentää tasapainoista kannustinrakennetta. Osallistujia kannustetaan edistämään yhtiön pitkän aikavälin taloudellista menestystä ja sitoutumaan Altian strategisten tavoitteiden saavuttamiseen omistaja-arvon kehittämiseksi sekä säilyttämään Altian arvokkaat avainresurssit.

Altia pyrkii kehittämään muunlaisia kannustimia rahallisten kannustimien rinnalle. Näihin kuuluvat kiittäminen ja myönteisen palautteen antaminen, saavutusten juhlistaminen, parhaiden käytäntöjen jakaminen, keskeisten osaajien osallistaminen strategia- ja kehitystyöhön sekä pienet kiitollisuuden osoitukset tunnustuksena hyvästä työstä.

Lisätietoa Altian palkitsemisperiaatteista, rahalliset palkkiot mukaan lukien, on saatavilla Palkka- ja palkkioselvityksessä, [sivulla 111](#).

Toimet sairauspoissaolojen ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Altian työterveys- ja turvallisuusjärjestelmä on sertifioitu OHSAS 18001:2007 -standardin mukaisesti. Sertifiointi kattaa Koskenkorvan tehtaan ja Rajamäen tehtaan toiminnot sekä pääkonttorin toiminnot Helsingissä. Altian työterveyden ja -turvallisuuden hallintajärjestelmä auditointiin marraskussa 2019 ja Altia sai ISO 45001:2018 -standardin 2020 alussa.

Työterveys- ja turvallisuusjärjestelmän tavoitteisiin kuuluvat sairauspoissaolojen, tapaturmien ja tapaturmista aiheutuvien sairauspoissaolojen vähentäminen. Työterveyden ja turvallisuuden tärkeyttä on korostettu laatimalla toimintasuunnitelmia myös niiden Altian toimipisteiden osalta, jotka eivät kuulu sertifioitujen työterveys- ja turvallisuusjärjestelmän piiriin (Tabasalon tehdas, Cognacin tehdas ja Brunnan logistiikkakeskus). Tavoitteiden saavuttamiseksi on määritetty keskeiset tunnusluvut. Eri toimipaikoilla toteutetut toimenpiteet koostuivat muun muassa työturvallisuuteen liittyvän verkkokurssin ja uuden läheltä piti -tilanteita koskevan työkalun käyttöönotosta, työ- ja terveysriskejä koskevan arviointiprosessin päivittämisestä ja turvallisuuskierrosten koor-

dinoimisesta. Altia on myös ottanut käyttöön neljä vähimmäisvaatimusta, jotka kattavat seuraavat osa-alueet: henkilökohtaiset suojava-rusteet, ulkopuoliset alihankkijat, kemikaalien käsittelyn ja korkeissa paikoissa työskentelyn. Näiden vähimmäisvaatimusten varmistaminen on meneillään kaikilla toimipaikoilla. Rajamäen alkoholijuomatehtaalla käynnistyi pitkäaikainen Inhimillinen tekijä -pilottiprojekti. Raportointivuoden aikana tehtiin myös monia muita parannuksia tuotantolaitoksiin ja varusteisiin.

Tapaturmataajuutta ja sairauspoissaoloja seurataan kaikissa Altian toimintamaissa. Vuodesta 2018 alkaen keskeisiin tunnuslukuihin on kuulunut myös tapaturmien ja läheltä piti -tapausten määrä. Vuonna 2019 sairauspoissaoloprosentti* oli 3,7 (3,4 prosenttia vuonna 2018). Korkeimmat tasot olivat Ruotsissa Brunnan logistiikkakeskuksessa: 7,2 (6,9). Matalin taso oli Kööpenhaminan konttorissa: 0,7 (0,7). Tapaturmista johtuvien poissaolojen määrä** tapauksissa, joissa tapaturma vaati vähintään yhden poissaolopäivän, oli 9 (12 vuonna 2018) ilman työmatkatapaturmia.

Kuten edellisenä vuonna, eniten tapaturmia sattui Rajamäen tehtaalla. Rajamäen tehtaalla jatkettiin vaarojen ja riskien tunnistamisen kehittämistä ja välittömien korjaavien toimenpiteiden käyttöönottoa. Muissa toimipisteissä (Cognac, Koskenkorva, Tukholma ja Tabasalu) tapahtui satunnaisia tapaturmia. Vuonna 2019

ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Henkilöstömuutokset

Vuonna 2019 Altia-konsernissa työskenteli keskimäärin 682 (718) henkilöä. Vuoden 2019 lopussa (31.12.2019) Altia-konsernin henkilöstömäärä oli 632 (678) työntekijää. Tästä Suomessa oli 381 (402), Ruotsissa 110 (114), Tanskassa 4 (19), Norjassa 21 (28), Latviassa 31 (32), Virossa 60 (61) ja Ranskassa 25 (22).

Toukokuussa 2019 Altia luovutti Tanskan liiketoiminnan Conaxess Trade Beveragesille, ja liiketoiminnan työntekijät siirtyivät Conaxess Trade Beveragesille vanhoina työntekijöinä.

Scandinavia-segmentin uudelleenjärjestely saatiin päätökseen. Järjestelyjen tavoitteena on toimintatapojen uudistaminen ja organisatiorakenteen yksinkertaistaminen. Konsernin henkilöstövähennykset olivat pääasiassa seurausta uudelleenjärjestelyistä, lähteneiden työntekijöiden korvaamatta jättämisestä ja muista sisäisistä urajärjestelyistä. Altia tuki kyseisiä henkilöitä tarjoamalla heille uudelleensijoitus- tai koulutustukea.

* Sairauspoissaolojen määrä tunteina työtunteja kohti x 100 %

** Vähintään yhden poissaolopäivän vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti ilman työmatkatapaturmia

Ihmiset toimitusketjussamme

Olemme tietoisia laajemmasta vaikutuksestamme arvoketjuihin ja työskentelemme amfori BSCI -aloitteen puitteissa kunnioittaaksemme ja edistääksemme ihmisoikeuksia ja keskeisiä kansainvälisiä työelämän normeja. Pyrimme lisäämään jäljitettävyyttä ja läpinäkyvyyttä tuotteiden ja raaka-aineiden toimitusketjuissa vuosittain.

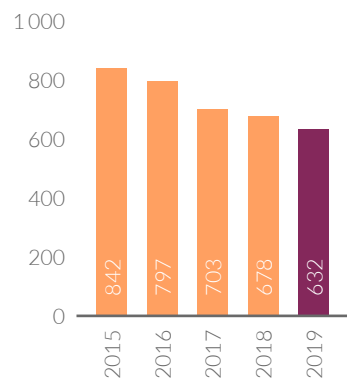
Vaikka Altia on ollut amfori BSCI -aloitteen jäsen vuodesta 2017, olemme toteuttaneet amforin eettisten sääntöjen periaatteita jo vuodesta 2012 toimittajana muille aloitteen jäsenille. Kokonaisvaltainen osallistumisemme amfori BSCI -aloitteeseen on antanut meille mahdollisuuden kehittää pitkäjänteistä vastuullisuustyötämme ja läpinäkyvyyttä toimitusketjussamme.

Vuonna 2019 Altian toimittajiin kohdistui kuusi auditointia. Raportointikauden aikana auditoidut toimittajat ovat Chilessä, Guatemalassa ja Guyanassa toimivia rommin ja viinin tuottajia. Pääasialliset auditoinneissa havaitut poikkeamat liittyivät hallintajärjestelmiin, joita tulisi kehittää amfori BSCI -aloitteen eettisten sääntöjen kokonaisvaltaiseksi toteuttamiseksi, ja työvoiman organisoimiseen liiallisten ylitöiden välttämiseksi sesonkien aikana. Toimittajien olisi myös selvitettävä omien yhteistyökumppaniensa sääntöjen yhdenmukaisuutta amforin eettisten sääntöjen kanssa.

Henkilöstön määrän kehitys 2015–2019

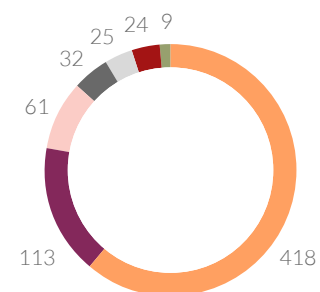
Henkilöä

Henkilöstön keski-ikä: 44 vuotta
Tilanne vuoden lopussa

Henkilöstö keskimäärin maittain 2019

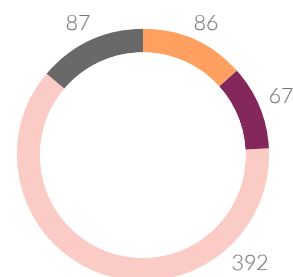
Henkilöä

● Suomi
● Ruotsi
● Viro
● Latvia
● Norja
● Ranska
● Tanska

Henkilöstön jakautuminen segmenteittäin 2019

Henkilöä

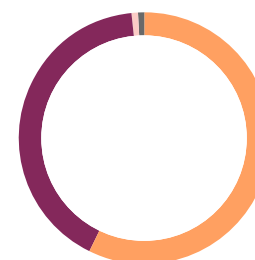

● Finland & Exports
● Scandinavia
● Altia Industrial
● Muut*

*Konsernitoiminnot
Tilanne vuoden lopussa

Työsuhteen muoto 2019

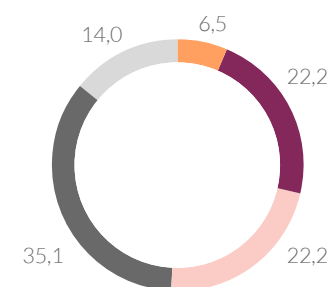
%

Vakinaiset 98,4
Miehet 58,2
Naiset 41,8
Määräaikaiset 1,6
Miehet 60,0
Naiset 40,0

Työsuhteiden kesto

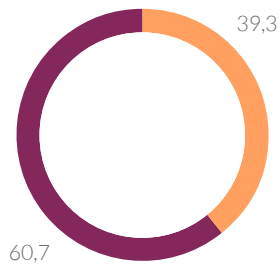
%

● Alle 1 vuotta
● 1–4 vuotta
● 5–9 vuotta
● 10–20 vuotta
● yli 20 vuotta

Henkilöstöryhmät 2019

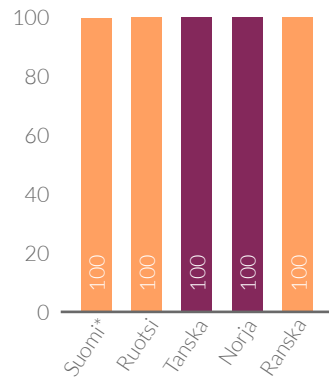
%

- Työntekijät
- Toimihenkilöt ja ylemmät toimihenkilöt

Työehtosopimuksen piirissä olevien työntekijöiden osuus

%

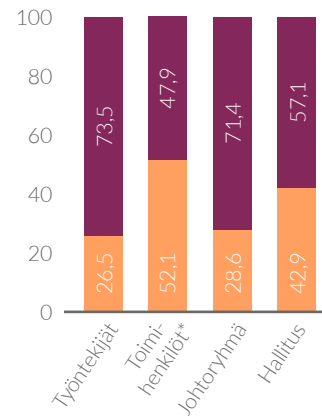
- Työehtosopimuksen piirissä
- Ei työehtosopimusta

Viro ja Latvia eivät sisälly graafin, koska maissa ei ole työehtosopimuskäytäntöä.

*Pois lukien toimitusjohtaja

Sukupuolijakauma

%

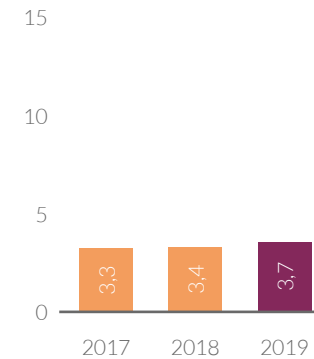

- Naiset
- Miehet

*Ei sisällä johtoryhmän jäseniä
Tilanne vuoden lopussa

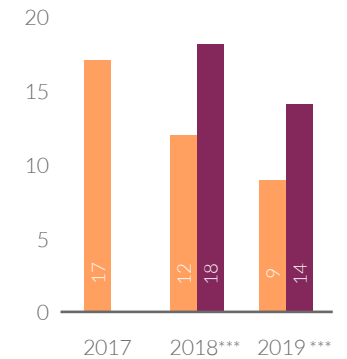
Sairauspoissaolot

%

Sairauspoissaolosten määrä tunneissa tehtyjä työtunteja kohden x 100 %.

Tapaturmataajuus

- Poissaoloon johtaneiden tapaturmien taajuus (LTIF)*
- Kaikkien tapaturmien taajuus (TRIF)**

*Tapaturmataajuus, eli sattuneiden vähintään yhden päivän poissaoloon johtaneiden tapaturmien ja tehtyjen työtuntien suhde miljoonaa työtuntia kohden. Ei sisällä työmatkoja.

**Kaikkien tapaturmien taajuus, raportoitu vuodesta 2018 alkaen. Ei sisällä työmatkoja.

*** Vuoden 2018 ja 2019 luvut ilman työmatkatapaturmia.

Altian yritysvastuuohjelma 2019

Vuonna 2019 toteutettiin Altian yritysvastuuohjelmaa 2018–2020. Samaan aikaan on altialaisten voimin rakennettu uutta, pitkän aikajänteen vastuullisuusohjelmaa, joka otettiin käyttöön tammikuussa 2020.

Altialla on raportointivuonna ollut käytössä vuosille 2018–2020 laadittu yritysvastuuohjelma. Tärkeimmät sen pohjalta valitut toimenpiteet on sisällytetty kunkin liiketoiminta-alueen operatiiviseen suunnitteluun. Yritysvastuutyöryhmä on arvioinut etenemistä säännöllisesti ja raportoinut tuloksista johtoryhmälle.

Toimintaohjelma on perustunut Altian strategiaan, Altian toiminnan tarkoitukseen, Altian yritysvastuun neljään kulmakiveen, alan trendejä ja ajureita luotaavaan analyysiin, aiempiin vastuullisuuden toimintaohjelmiin sekä Altian johtoryhmän, yritysvastuutyöryhmän ja muiden avainhenkilöiden näkemyksiin.

Keskeiset kehitystoimet vuonna 2019

Vuoden tärkein painopistealue on ollut Altia pitkän aikavälin vastuullisuustavoitteiden luominen. Vastuullisuustavoitteiden määrittelyyn on osallistunut yli 40 altialaista viidessä eri työryhmässä ja ohjausryhmässä, jotka ovat työskennelleet lähes vuoden ajan.

Altian vastuullisuuden tiekartta 2030 julkaistiin joulukuussa 2019 ja se otetaan käyttöön vuoden 2020 alusta. Uusi tiekartta astui voimaan vuotta ennen edellisen ohjelman kauden loppumista. Tiekartta säilyttää edellisen vastuullisuusohjelman elementit, mutta siinä on lisäksi määriteltä pitkän aikavälin kunnianhimoiset, numeeriset tavoitteet, jotka pohjautuvat YK:n kestävä kehityksen tavoitteille.

Vuonna 2019 vastuullisuustyössä keskeisellä sijalla oli suunnitelman mukaisesti työturvallisuus. Turvallisuusajattelua on kehitetty erityisesti Rajamäen alkoholijuomatehtaalla, joka on työvoimavaltaisin Altian toimipisteistä.

Vuoden aikana aloitettiin myös vastuullisuusohjelman mukaisesti hiilijalanjälkilaskennat Altian tuotteille. Ensimmäinen tutkittu tuote oli Koskenkorva Vodka. Mittaus toi arvokasta tietoa Koskenkorva Vodkan hiilijalanjäljestä koko elinkaaren ajalta ja antaa suuntaa vastuullisuustyölle tulevaisuudessa.

Vastuullisuusohjelman tavoitteissa vuodelle 2019 oli kuluttajakampanja pienten PET-muovisten pullojen palautusasteen nostamiseksi. Kesällä 2019 toteutettu kampanja nosti palautusastetta keskimäärin 8%.

Keskityimme vastuullisuustyössä lisäksi uusien osakkeenomistajien näkemyksiin ja odotuksiin.

Altian yritys vastuun toimintaohjelma 2018–2020

Altia & Asiakkaat

- Jatketaan Altian toiminnan tarkoituksen (Let's Drink Better) liittyvää työtä ja lisätään siihen liittyvää viestintää
- Jatketaan tuoteturvallisuuteen ja -laatuun liittyvää työtä eri tuoteportfolioissa
- Jatketaan työtä jäljitettävyyden parantamiseksi arvoketjussa
- Tuoteportfolioon kehittäminen ja tavoitteiden luominen vastaten vastuullisuuden ja kestävä kehityksen mukaisiin kulutustrendeihin
- Yritysvastuun korostaminen Altian brändiviestinnässä

Altia & Ympäristö

- Jatketaan työtä energiankulutuksen ja CO₂-päästöjen vähentämiseksi
- Jatketaan kestäviin ja tehokkaisiin pakkausratkaisuihin liittyvää strategiatyötä esimerkiksi turhaa pakkausta vähentämällä, lisäämällä kierrätettyjen ja kierrätettävien materiaalien käyttöä ja käyttämällä keveämpiä pakkauksia
- Etsitään ratkaisuja tuotannosta peräisin olevan hävikkiä alkoholin vähentämiseksi tai uudelleenkäyttämiseksi
- Jatketaan logistiikan optimointiin tähtäävää työtä CO₂-jalanjäljen pienentämiseksi
- Jatketaan energiansäästötoimia energiatehokkuussopimuksessa asetettujen tavoitteiden mukaisesti
- Jatketaan yhteistyötä Baltic Sea Action Groupin ja sopimusviljelijöiden kanssa vastuullisen maatalouden edistämiseksi
- Jatketaan Rajamäen puhtaan pohjaveden suojelutyötä
- Jatketaan työtä jäteveden laadun parantamiseksi

Altia & Yhteiskunta

- Hyvän yhteistyön ylläpitäminen sidosryhmien kanssa liittyen vastuulliseen ja kestävä kehityksen mukaiseen juomakulttuuriin
- Jatketaan työtä läpinäkyvyyden ja jäljitettävyyden parantamiseksi toimitusketjussa
- Tavoitteiden mukainen edistymisen liittyen amfori BSCI:n auditointien kattavuuteen
- amfori BSCI:n tarjoamien työkalujen ja resurssien tehokas käyttö ja Altian vastuullisten toimitusprosessien edelleen kehittäminen

Altia & Henkilöstö

- Jatketaan laaja-alaista ja monitahoista työsuojelutyötä turvallisuuskulttuurin tehostamiseksi ja nolla tapaturmaa -tavoitteen saavuttamiseksi
- Tehostetaan henkilöstöjohtamista ja organisaatiokulttuuria vuotuisen Altia Tasting -kyselyn tulosten perusteella
- Parannetaan henkilöstön terveyttä ja hyvinvointia konkreettisten, esimerkiksi ergonomiaan liittyvien, toimenpiteiden avulla
- Edistetään tyytyväisyyttä ja tuottavuutta työpaikalla

- Sisällytetään uusien osakkeenomistajien näkemykset ja odotukset Altian yritys vastuun ohjelmaan
- Tehostetaan yritys vastuun työhön liittyvää viestintää eri viestintäkanavissa sekä sisäisesti että ulkoisesti
- Jatketaan yritys vastuun liittyvien riskien johdonmukaisempaa integrointia Altia-konsernin riskienhallintaprosessiin

Vastuullisuus – tavoitteet ja eteneminen

Altia & asiakkaat

Tavoitteet 2018–2020	Toiminta 2019	Edistyminen 2019
Jatkamme työtä Altian tuotteiden, myös mietojen ja alkoholittomien tuotteiden, laadun ja turvallisuuden varmistamiseksi.	Kehitämme Altian omissa tuotantolaitoksissa elintarvikkeiden turvallisuuden ja laatuun liittyvää toimintaa standardien ja sertifiointien mukaisesti.	- Altian Rajamäen tehdas auditointiin joulukuussa 2019 FSSC 22000 -elintarvike-sertifiointia varten ja Altia odottaa sertifiointia myönnettäväksi vuoden 2020 alussa. - Henkilöstölle järjestettiin laatukoulutusta. - Altialla otettiin käyttöön erilliset ohjeet ja prosessit elintarvikepetosten torjumiseksi ja elintarvikkeiden suojaamiseksi tahalliselta vahingonteolta.
Jatkamme työtä raaka-aineiden ja tuotteiden arvoketjun jäljitettävyyden ja vastuullisuuden varmistamiseksi.	- Jatkamme yhteistyötä toimittajien ja kumppaneiden kanssa tuotteiden ja raaka-aineiden vastuullisen tuotannon varmistamiseksi. - Jatkamme amfori BSCI -aloitteeseen liittyviä toimia. - Kehitämme jatkuvasti tuotteiden jäljitettävyyttä.	- Altian suorista riskimaiden toimittajista 80 %:lla on yhteiskuntavastuuserifiointi. - Kaikkiin päivitettäviin toimittajasopimuksiin lisätään toimittajan eettiset periaatteet. - Luomutuotteiden myynti kasvoi: 3,6 milj. litraa vuonna 2019 (3,2). - Reilun kaupan tuotteiden volyymi (myytyä litraa) kasvoi 8 % vuoteen 2018 verrattuna.
Päivitämme tuoteportfoliota vastuullisen ja kestävän kulutuksen trendejä vastaavaksi.	Kehitämme toimintaa ja tuoteportfoliota luomu-, mietojen ja sertifoitujen tuotteiden kysyntää vastaavaksi.	- Vuonna 2019 Altia lanseerasi seitsemän uutta luomutuotetta. - Vuonna 2019 markkinoille tuotiin seitsemän alkoholitonta tuotetta. - Vuonna 2019 lanseerattiin 17 uutta mietoa alkoholijuomaa.

Altia ja yhteiskunta

Tavoitteet 2018–2020	Toiminta 2019	Edistyminen 2019
Jatkamme vastuullista markkinointia soveltuvien lakien, asetusten ja alan toimintaohjeiden mukaisesti jokaisessa toimintamaassamme	Vastuullisuuslausekkeiden käyttäminen markkinointiviestinnässä.	- Markkinointiohjeistukset, -periaatteet ja -prosessit ovat käytössä. - Vastuullisuuslausekkeita lisättiin tarpeen mukaan.
Edistämme vastuullista ja kestävää kehitystä tukevaa juomakulttuuria yhteistyössä sidosryhmiemme kanssa.	Myönsimme lisärahoitusta Puhutaan alkoholista -ohjelmalle Ruotsissa.	Altia jatkoi osallistumistaan alan toimijoiden väliseen yhteistyöhön vastuullisen alkoholinkulutuksen edistämiseksi.
Tuotamme taloudellista lisäarvoa	Altia jatkaa strategiansa toteuttamista kehittämällä liiketoimiaan ja tavoitellen kannattavuuden, tuottavuuden ja joustavuuden parantamista.	- Vuonna 2019 Altia työllisti 682 henkilöä, joista 381 työskenteli Suomessa. - Tuloverojen määrä oli 3,1 milj. euroa, ja Altian myymistä tuotteista maksettujen valmisteverojen määrä oli 431,9 milj. euroa. - Altia osti 211,5 miljoonaa kiloa suomalaista viljaa. - Ohraa Altia osti 208,7 miljoonaa kiloa. Määrä vastaa noin 12,5 (15) prosenttia Suomen kokonaisohrasadosta vuonna 2019 ja 33 prosenttia Suomessa myydystä ohrasta markkinointivuonna 2018/2019.
Noudatamme ja edistämme vastuullisuutta, avoimuutta ja jäljitettävyyttä toimitusketjussamme	Altia jatkoi amfori BSCI:n eettisten sääntöjen mukaisesti vastuullisen hankinta-prosessin kehittämistä.	- Altia eteni tavoitteiden mukaisesti amfori BSCI -auditoinneissa sekä vastuullisuuspolitiikkojen kattavuudessa liittyen toimitusketjuumme riskimaiksi luokitelluissa maissa. - Altian toimittajiin, yhteistyökumppaneihin tai näiden alihankkijoihin kohdistui 6 (21) täydellistä tai seurantaa koskevaa amfori BSCI -tarkastusta. - Vuonna 2019 amfori BSCI -auditointeja suoritettiin Altian toimitusketjussa Chilessä, Guatemalassa ja Guyanassa. - Amfori BSCI:n riskimaaluokittelussa tunnistetuista riskimaista tehtyjen hankintojen osuus oli 2 % (3 %).

Altia ja henkilöstö

Tavoitteet 2018–2020	Toiminta 2019	Edistyminen 2019
Jatkamme laaja-alaista ja monimuotoista työterveys- ja työturvallisuustyötä nollatason saavuttamiseksi työtapaturmien osalta. Varmistamme, että turvallisuuskulttuuri ja hyvät turvallisuuskäytännöt ovat entistä näkyvämpiä ja kaikkien työntekijöiden tiedossa.	Turvallisuuskulttuuria vahvistettiin Altian toimipaikoissa, etenkin Rajamäen tehtaalla.	- Rajamäellä käynnistettiin Human Factor -ohjelma. - Suomessa ja Virossa järjestettiin ensiapukoulutusta.
Vahvistamme johtajuutta ja organisaatiokulttuuria (aitous, avoin dialogi, itseohjautuvuus).	- Altia Tasting -henkilöstökyselyn tuloksia käytettiin pohjana johtamisen ja kulttuurin kehittämisessä. - Altian johtajille ja esimiehille määritettiin hyvän johtamisen periaatteet.	- Tiimikeskusteluja pidettiin Altia Tasting -henkilöstökyselyn tulosten pohjalta. - Hyvää johtamista koskeva vuoropuhelu käynnistettiin osallistavan virtuaalialustan avulla. - Älykäs työ -koulutukset itseohjautuvuuden ja ajanhallintataitojen kehittämiseksi. - Säännölliset johdon infotilaisuudet henkilöstöä koskevista aiheista.
Edistämme työntekijöiden terveyttä ja hyvinvointia konkreettisilla aloitteilla, jotka liittyvät esimerkiksi työergonomiaan ja tyytyväisyyteen ja tuottavuuteen työpaikalla.	Altia keskittyi työergonomiaan ja työhyvinvoinnin tukeviin terveellisiin valintoihin.	- Ergonomiaparannuksia tehtiin toimipisteiden tarpeiden pohjalta. - Suurimmilla toimipisteillä pidettiin hyvinvointiluentoja ja -tapahtumia. - Positiivisen palautteen kulttuuria edistettiin yhtiönlaajuisella kiittämisohjelmalla.

Altia ja ympäristö

Tavoitteet vuosille 2018–2020	Toimenpiteet vuonna 2019	Edistyminen vuonna 2019
Energian kulutuksen ja CO ₂ -päästöjen vähentäminen	Altia liittyi vuonna 2017 vapaaehtoisen energiatehokkuussopimuksen uuteen sopimuskauteen vuosille 2017–2025. Altian tavoitteena sopimuskaudella on 10 % vähennys energiankulutuksessa vuoteen 2025 mennessä, vuoden 2014 kulutuksen tasoon verrattuna.	- Tuotantoon suhteutettu energiankäyttö laski vuonna 2019 Rajamäen tehtaalla ja nousi Koskenkorvan tehtaalla. - Energiankäyttö pysyi edellisvuoden tasolla edellisvuoteen verrattuna. - Koskenkorvan tehtaan höyryntuotannon polttoaineomavaraisuus on biovoimalaitoksen ansiosta 62 %. Tehtaan hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet 58 % vuodesta 2014.
Veden käytön vähentäminen ja jäteveden laadun parantaminen	Altia jatkaa toimenpiteitä veden käytön vähentämiseksi ja jäteveden laadun parantamiseksi.	- Tuotantoon suhteutettu vedenkulutus kasvoi Rajamäen tehtaalla ja väheni Tabasalun tehtaalla. - Koskenkorvan tehtaalla ohratonnia kohden laskettu vedenkulutus laski. - Altian vedenkulutuksen absoluuttinen kokonaismäärä laski 24% edellisvuoteen verrattuna. - Jäteveden kokonaismäärä kasvoi 21 %. - Jäteveden orgaaninen kuormitus laski Rajamäen tehtaalla ja kasvoi Koskenkorvan tehtaalla raportointikauden aikana. - Jäteveden vuorokausikohtainen biologisen hapenkulutuksen (BOD) raja ylittyi kolme kertaa Rajamäen tehtaalla ja kaksi kertaa Koskenkorvan tehtaalla.
Jatketaan Rajamäen pohjavesien suojelutyötä	Altia suojelee veden laatua seuraamalla pohjaveden laatua ja pinnantasoja, omistamalla maata pohjavesialueella, vaikuttamalla alueiden maankäyttöön sekä suojelualueiden avulla.	Vuonna 2019 jatkettiin mittavaa kemikaalisuoja-altaiden investointia Rajamäen tehtaalla, jossa uudistettiin peltosäiliöalueen suoja-altaat.
Jätteiden määrän vähentäminen ja kierrätyksen tehostaminen	Altia pyrkii vähentämään pakkausmateriaalien hävikkiä.	Rajamäen, Koskenkorvan ja Tabasalun tehtaiden keskimääräinen jätteiden hyötykäyttöaste laski raportointivuonna 99,5 %:iin (99,7 %).
Kestävän maatalouden edistäminen	Altia jatkaa yhteistyötä viljelijöiden ja Baltic Sea Action Groupin kanssa.	Altia on sitoutunut yhtiön juomatuotannossa käytettyjen viljelykäytäntöjen kestävän kehityksen edistämiseen.
Tuotteiden pakkausten kehitys kestävän kehityksen näkökulmasta	Altia tutkii jatkuvasti uusia mahdollisuuksia pakkausten kierrätettävyyden lisäämiseksi, hiilijalanjäljen pienentämiseksi, kierrätysjätteen vähentämiseksi ja pakkausten keventämiseksi.	- Altia käyttää noin 75% pakkauksissa täysin tai osittain kierrätyslasia. - Kierrätetyn lasin käyttöaste oli värillisissä lasissa noin 50 %, riippuen lasin väristä, ja noin 10 % piilasissa, riippuen lasin tyypistä. - Kevyempien ja hiilijalanjäljeltään pienempien PET-pullojen määrä kasvoi yli miljoona kappaletta ja toimme kaksi uutta pullomallia markkinoille. - Lasipullojen painoa vähennettiin Larsen Cognaceissa 5-20%. - Alumiinisia pullojen kapseleita korvattiin helpommin kierrätettävään PET-pullojen ja muovisen kapselin yhdistelmään. Jo 97 % PET-pullojen kapseleista on muovisia.

Raportoinnin viitekehys

Raportoinnin kuvaus

Altia julkaisee vuoden 2019 yritysvastuu-tietonsa osana vuoden 2019 vuosikertomusta, sen yritys vastuuosiossa. Vuoden 2019 yritys-vastuuraportti on yhtiön kahdestoista vuotui-nen yritys vastuuraportti. Raportti julkaistaan yhtiön verkkosivustolla kerran kalenterivuo- dessa sekä suomeksi että englanniksi.

Lisäksi Altia julkaisee kolmatta kertaa muita kuin taloudellisia tietoja koskevan selvityksen, joka antaa yleiskuvan yhtiön lähestymistavasta ympäristö-, yhteiskunta-, henkilöstö- ja ihmis-oikeusasioihin sekä korruption- ja lahjonnan-vastaiseen työhön. Tässä noudatetaan EU:n muiden kuin taloudellisten tietojen ja moni-muotoisuutta koskevien tietojen julkistamiseen sovellettavaa direktiiviä. Muita kuin taloudel-lisia tietoja koskeva selvitys julkaistaan osana hallituksen toimintakertomusta.

Edellinen, vuotta 2018 koskeva raportti julkais-tiin 22.3.2019.

Yritysvastuuraportoinnin laajuus

Vuoden 2019 vuosikertomuksen yritysvas-tuosio sisältää yleisluonteisia ja olennaisia tietoja Altian toiminnan taloudellisista, yhteiskunnallisista ja ympäristövaikutuksista ajalla 1.1.2019–31.12.2019. Altia raportoi yritys vastuustaan GRI-ohjeiston vuoden 2016

kestävyysraportointistandardien suppean (core) vaihtoehdon mukaisesti. Raportointi sisältää GRI-standardien yleistä raporttoimista ja johdon lähestymistapaa koskevat osiot sekä Altialle olennaiset ympäristöön, yhteiskuntaan ja talouteen liittyvät standardilausekkeet. Toi-mitusketjun ympäristö- ja vastuullisuusasioihin liittyvät indikaattorit esitetään laajemmin kuin GRI:n suppeassa vaihtoehdossa. GRI-indeksi havainnollistaa vastuullisuusosion sisältöjen ja GRI-standardien välisen vastaavuuden.

Yritysvastuuta koskevat tiedot ja niihin liittyvät olennaiset indikaattorit julkistetaan koko Altia-konsernin osalta, ellei raportissa toisin todeta.

Altia ja ympäristö

Ympäristövastuun osalta raportoidut tavoitteet ja indikaattorit keskittyvät Altian omien toi-mintojen ympäristövaikutuksiin Koskenkorvan, Rajamäen, Tabasalun ja Cognacin tehtailla, sillä suurin osa Altian ympäristövaikutuksista on peräisin näiltä tuotantolaitoksilta.

Altia raportoi laajuuden 1 ja 2 mukaiset kas-vihuonekaasupäästöt. Altia laskee vuotuisten CO₂-päästöjen vähentymisen edelliseen rapor-tointivuoteen verrattuna sekä vuoden 2014 lähtötasoon verrattuna. Vuoden 2014 lähtöta-so on valittu Koskenkorvan biovoimalaitoksen

rakentamisen ja käyttönoton mukaisesti. Laajuuden 1 päästöt ovat välittömiä, Altian omasta tuotannosta peräisin olevia päästöjä. Laajuuden 2 päästöt ovat välillisiä päästöjä, jotka syntyvät Altian muualta ostamasta, mutta yhtiön toiminnassa käytetystä energiasta.

Altia ei tuota muita kasvihuonekaasupäästöjä kuin hiilidioksidia (CO₂). Ostetusta energi-asta peräisin olevat CO₂-päästöt on laskettu kertomalla energiankulutus sen tuotantoa vastaavalla päästökertoimella (kg CO₂/MWh). Laskelmiin on käytetty seuraavia päästökertoi-mien lähteitä:

- Sähkö: Suomen energiavirasto
- Höyry: paikallinen höyryn toimittaja
- Kaukolämpö: paikalliset kaukolämmön toimittajat
- Maakaasu: 55,04 CO₂ t/TJ

Kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi Altia rapor-toi VOC-yhdisteiden päästöt sekä hiukkas-päästöt. Altian oma toiminta ei aiheuta muita päästöjä ilmakehään.

Altia ja henkilöstö

Kaikkia henkilöstöön liittyviä indikaattorei-ta laajennettiin vuonna 2017 niin, että ne koskevat myös Ranskan Cognacissa sijaitsevaa toimintaa. Näin ollen vuosien 2017–2019 tapaturmataajuutta, sairauspoissaoloja sekä

työsuhteen tyyppiä ja kestoja koskevat luvut eivät ole vertailukelpoisia vastaavien, vuonna 2016 raportoitujen lukujen kanssa. Vuoden 2018 ja 2019 tapaturmataajuusluvut on rapor-toitu ilman työmatkatapaturmia. Henkilöstöä koskevien tietojen tietolähteet ovat Altian toimipaikat kattavan HR-järjestelmän sekä paikallisten palkanlasku- ja raportointijärjestel-mien tuottamia eivätkä sisällä oletuksia.

Sovellettavat laskentamallit sekä mahdolliset erot ja esittämistapaerot edellisten vuosien yritys vastuuraportteihin kuvataan tarvittaessa osana tiettyjä kaavoja ja taulukoita.

Varmennus

Vuosikertomuksen yritys vastuuosiota ei ole varmennettu riippumattoman kolmannen osapuolen toimesta.

GRI-sisältöindeksi

Tämä raportti sisältää GRI:n vastuullisuusraportointiohjeiden mukaiset perusasiat.

Tunnus	GRI-sisältö	Paikka	Raportoitu täysin ● osittain ◐	Kommentit
Yleinen sisältö				
Organisaatio				
102-1	Raportoivan organisaation nimi	Etukansi, s. 1	●	
102-2	Toimialat, brändit, tuotteet ja palvelut	Altia lyhyesti, s. 2 , Lisäarvoa paremman juomakulttuurin avulla, s. 13 , Segmentit, s. 15-17 , Brändit, s. 22-23	●	
102-3	Organisaation pääkonttorin sijainti	Hallinnointi, s. 105, 111	●	
102-4	Toimintamaat	Altia lyhyesti, s. 2	●	
102-5	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	Hallinnointi, s. 105	●	
102-6	Markkina-alueet, toimialat	Altia lyhyesti, s. 2 , Segmentit, s. 15-17 , Toimintaympäristö, s. 18-19 , Hallituksen toimintakertomus, s. 27-31	●	
102-7	Raportoivan organisaation koko	Taloudelliset avainluvut, s. 4-5 , Segmentit, s. 15-17 , Taloudellinen katsaus, s. 34-36 , Henkilöstö s. 39 , Konsernin tunnusluvut, s. 49-50 , Ihmiset, s. 83, 86	●	
102-8	Tietoa palkansaaajista ja muista työntekijöistä	Henkilöstö, s. 39 , ESG-tunnusluvut, s. 26 , Ihmiset, s. 88-89 , GRI-indeksi	◐	Itsenäsenäiset ammatinharjoittajat ja urakoitsijat eivät suorita merkittävää osaa työstä. Henkilöstömäärissä ei ole merkittävää kausittaista vaihtelua. Osa määräaikaista työntekijöistä on Rajamäen tehtaan kesätyöntekijöitä. Lukuja ei ole jaoteltu sukupuolen tai maantieteellisen sijainnin mukaisesti.
102-9	Toimitusketju	Materiaalivirrat, s. 71 , Lisäarvoa paremman juomakulttuurin avulla, s. 13	●	
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Hallituksen toimintakertomus, s. 27-32, 38	●	
102-11	Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	Hallituksen toimintakertomus, s. 40-42 , Tislaamo, s. 65-69	●	
102-12	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	Hallituksen toimintakertomus, s. 44-48 , Vastuullisuuden johtaminen, s. 57	●	
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	Sidosryhmävuorovaikutus, s. 58 , GRI-indeksi	●	Altian yhtiöt Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Virossa ja Latviassa ovat paikallisten alkoholialan järjestöjen jäseniä. Altia on myös konjakin tuottaja-järjestö BNIC:n jäsen.

Tunnus	GRI-sisältö	Paikka	Raportoitu täysin ● osittain ◐	Kommentit
Strategia				
102-14	Toimitusjohtajan katsaus	Toimitusjohtajan katsaus, s. 7–8	●	
102-15	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	Lisäarvoa paremman juomakulttuurin avulla s. 13 , Trendit ja innovaatiot, s. 20 , Riskit ja riskienhallinta, s. 40–42 , Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista, s. 44–48 , Vastuullisuuden tiekartta, s. 55 , Olennaisuusanalyysi, s. 61 , Altian ympäristövaikutukset, s. 66 , Altian rooli yhteiskunnassa, s. 75 , Juomat, s. 79 , Ihmiset, s. 84 , Case, s. 82	●	
Liiketoiminnan eettisyys				
102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	Altia lyhyesti s. 2 , Toimitusjohtajan katsaus s. 7–8 , Strategia, s. 11 , Lisäarvoa paremman juomakulttuurin avulla, s. 13	●	
102-17	Epäiltyjen väärinkäytösten ilmoittaminen	Hallituksen toimintakertomus, s. 47–48	●	
Hallinto				
102-18	Hallintorakenne	Hallinnointi, s. 105–110	●	
102-20	Vastuuhenkilöt	Vastuullisuus, s. 57	●	
102-22	Hallituksen kokoonpano	Hallitus & johtoryhmä, s. 114–115	●	
102-23	Hallituksen puheenjohtaja	Hallitus, s. 114	●	
102-24	Hallituksen valinta	Hallinnointi, s. 105–109	●	
102-26	Hallituksen rooli organisaation tarkoituksen, arvojen ja strategian määrittelyssä	Hallinnointi, s. 105–109	●	
102-32	Hallituksen rooli vastuullisuusraportoinnissa	GRI-indeksi	●	Hallitus on hyväksynyt raportin.
102-35	Hallituksen ja ylimmän johdon palkitseminen	Palkka- ja palkkioselvitys, s. 111–113 , GRI-indeksi	●	Altian johdon kannustinojelma sisältää työturvallisuuteen liittyviä tavoitteita niiden toimintojen ja toimipisteiden osalta, joissa työturvallisuudella on merkittävä rooli.
Sidosryhmävuorovaikutus				
102-40	Luettelo organisaation sidosryhmistä	Sidosryhmävuorovaikutus, s. 58–60	●	
102-41	Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö	ESG-tunnusluvut, s. 26 , Ihmiset, s. 89	●	
102-42	Sidosryhmien määrittely- ja valintaperusteet	GRI-indeksi	●	Altia on määritellyt yhtiön sidosryhmät sen mukaan, kehen yhtiöllä on vaikutus, ja/tai niiden sidosryhmien perusteella, joilla voi olla vaikutus Altian toimintaan. Nämä esitetään tarkemmin tämän raportin sidosryhmäosiossa.
102-43	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	Sidosryhmävuorovaikutus, s. 58 , Sidosryhmävuorovaikutuskanavat, s. 59–60	●	
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	Sidosryhmävuorovaikutuskanavat, s. 59–60	●	

Tunnus	GRI-sisältö	Paikka	Raportoitu täysin ● osittain ◐	Kommentit
Raportointikäytäntö				
102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhtiöt	Konsolidointi, s. 161–164	●	
102-46	Raportin sisällön sekä olennaisien aiheiden vaikutusten määrittely	Olennaisuusanalyysi, s. 61–62 , Raportoinnin viitekehys, s. 96	●	
102-47	Olennaiset aiheet	Olennaisuusanalyysi, s. 61–62	●	
102-48	Oikaisu aiemmin raportoiduissa tiedoissa	GRI-indeksi	●	Ei oikaisuja vuonna 2019.
102-49	Merkittävät muutokset raportin laajuudessa ja aiheiden vaikutusten rajauksessa	Vastuullisuuden tiekartta, s. 55–56 , Olennaisuusanalyysi, s. 61–62	●	
102-50	Raportointijakso	Raportoinnin viitekehys, s. 96	●	
102-51	Edellisen raportin päiväys	Raportoinnin viitekehys, s. 96	●	
102-52	Raportointitiheys	Raportoinnin viitekehys, s. 96	●	
102-53	Yhteystiedot raportointiin liittyen	Yhteystiedot, takakansi	●	
102-54	GRI-standardien mukainen raportoinnin kattavuus	Raportoinnin viitekehys, s. 96 , GRI-indeksi	●	Tämä raportti on laadittu GRI-standardien suppean (Core) vaihtoehdon mukaisesti.
102-55	GRI-sisältöindeksi	GRI-sisältöindeksi, s. 97–103	●	
Johtamismalli				
103-1	Olennaiset aiheet ja niiden vaikutukset	Olennaisuusanalyysi, s. 61–62	●	
103-2	Johtamistapa ja sen osa-alueet	Vastuullisuuden tiekartta, s. 55–56 , Vastuullisuuden johtaminen, s. 57 , Olennaisuusanalyysi, s. 62 , Tislaamo, s. 64–68 , Yhteiskunta, s. 72–76 , Juomat, s. 78–82 , Ihmiset s. 83–87 , Altian yritys vastuuhjelma, s. 90–95	◐	Pyrimme vaatimuksen täydelliseen täyttööseen lähitulevaisuudessa.
103-3	Johtamistavan arviointi	Vastuullisuuden johtaminen, s. 57 , Sidosryhmävuorovaikutus, s. 58 , Sidosryhmävuorovaikutuskanavat, s. 59–60 , Altian yritys vastuuhjelma, s. 90–95 , Raportoinnin viitekehys, s. 96	◐	Pyrimme vaatimuksen täydelliseen täyttööseen lähitulevaisuudessa.
Taloudelliset standardit				
GRI 201: Taloudelliset tulokset				
201-1	Suoran taloudellisen arvon tuottaminen ja jakaminen	Yhteiskunta, s. 72–77 , Hallituksen toimintakertomus, s. 45 , Tilinpäätös, s. 122–124 , 130–131 , 141–142 , 181	●	

Tunnus	GRI-sisältö	Paikka	Raportoitu täysin ● osittain ◐	Kommentit
GRI 205: Korruptionvastaisuus				
205-2	Korruptionvastaisiin politiikkoihin ja menettelytapoihin liittyvä kommunikointi ja koulutus	Hallituksen toimintakertomus, s. 47-48	●	Kaikki Altian liikekumppanit allekirjoittavat, osana Altian kanssa tekemäänsä sopimusta, Altian toiminta-jia koskevat eettiset säännöt sekä BSCI-aloitteen eettiset säännöt, myös korruption vastaiset lausekkeet. Altia odottaa edustajiensa, konsulttiensa, asiamies-ensä, alihankkijoidensa ja muiden liikekumppaniensa pidättäytyvän ehdottomasti kaikesta korruptoivasta käytöksestä suorittaessaan palveluja Altialle tai Altian puolesta.
205-3	Vahvistetut korruptiotapaukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	Hallituksen toimintakertomus, s. 48	●	Ei tapauksia vuonna 2019.
Ympäristöstandardit				
GRI 301: Materiaalit				
301-1	Käytetyt materiaalit painon tai määrän mukaan	Altian ympäristövaikutukset (taulukko), s. 66	◐	Laadimme parhaillaan pakkausstrategiaamme ja tulemme lähitulevaisuudessa raporttoimaan tarkemmin käyttämiemme uusiutuvien ja uusiutumattomien materiaalien osuuksista.
GRI 302: Energia				
302-1	Organisaation oma energiankulutus	Ympäristöluvut 2019, s. 70 , Raportoinnin viitekehys, s. 96	●	
302-4	Energiankulutuksen vähentäminen	Hallituksen toimintakertomus, s. 40, 44 , Ympäristötehokkuus, s. 68	●	
GRI 303: Vesi ja jätevedet				
303-1	Vesi jaettuna resurssina	Ympäristö ja energiatehokkuus, s. 40 , Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista, s. 44-45 , Olennaisuusanalyysi, s. 62 , Tislaamo, s. 65 , Altian ympäristötavoitteet, s. 67 , Ympäristötehokkuus, s. 68-69 , Materiaalivirrat, s. 71 , Altia ja ympäristö, s. 95	●	
303-2	Jätevesien vaikutusten hallinta	Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista, s. 44-45 , Tislaamo, s. 65 , Jäteveden laadun hallinta, s. 69 , Altia ja ympäristö, s. 95	●	
303-4	Päästöt veteen	Jäteveden laadun hallinta, s. 69	◐	
303-5	Vedenkulutus	Ympäristöluvut 2019, s. 70 , GRI-indeksi	●	Altialla ei ole vaikutusta veden varastointiin eikä se ota vettä alueilta joilla on pula vedestä. Altia noudattaa viranomaisten asettamia vedenottomääriä ja mittaa ja seuraa pohjaveden korkeutta säännöllisesti.

Tunnus	GRI-sisältö	Paikka	Raportoitu täysin ● osittain ◐	Kommentit
GRI 305: Päästöt				
305-1	Suorat kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 1)	Ympäristöluvut 2019, s. 70 , Altia ja ympäristö, s. 95 , Raportoinnin viitekehys, s. 96	◐	Altia raportoi laajuuden 1 ja laajuuden 2 mukaiset kasvihuonekaasupäästöt. Suunnittelemme laajuuden 3 päästöjen raportoinnin aloittamista lähitulevaisuudessa. Vertailuvuoden (2014) kokonaispäästöt 85 209,84 t. Pyrimme vaatimuksen täydelliseen täyttööön lähitulevaisuudessa.
305-2	Epäsuoran energian kasvihuonekaasujen päästöt (Scope 2)	Ympäristöluvut 2019, s. 70 , Altia ja ympäristö, s. 95 , Raportoinnin viitekehys, s. 96	◐	Altia raportoi laajuuden 1 ja laajuuden 2 mukaiset kasvihuonekaasupäästöt. Suunnittelemme laajuuden 3 päästöjen raportoinnin aloittamista lähitulevaisuudessa. Vertailuvuoden (2014) kokonaispäästöt 85 209,84 t. Pyrimme vaatimuksen täydelliseen täyttööön lähitulevaisuudessa.
305-7	Typen ja riken oksidit ja muut merkittävät päästöt ilmaan	Ympäristöluvut 2019, s. 70	◐	Kasvihuonekaasupäästöjen lisäksi Altia raportoi VOC-yhdisteiden päästöt sekä hiukkaspäästöt. Altian toiminta ei aiheuta muita päästöjä ilmakehään
GRI 306: Jätevedet ja jätteet				
306-2	Jätteet jätelajeittain ja käsittelytavan mukaan jaoteltuna	Vastuullisuuden avainluvut 2019, s. 6 , Ympäristö ja energia-tehokkuus s. 40 , ESG-tunnusluvut, s. 26 , Ympäristötehokkuus, s. 68 , Jätteiden kierrätys ja uudelleenkäyttö, s. 69 , Ympäristöluvut 2019, s. 70	◐	
306-3	Merkittävät vuodot	GRI-indeksi	●	Ei merkittäviä vuotoja vuonna 2019.
306-4	Vaarallisen jätteen kuljetukset	GRI-indeksi	◐	Altia raportoi vaarallisen jätteensä määrät. Altian vaaralliset jätteet kuljetetaan sovellettavissa olevan kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti paikallisille vaarallisen jätteen käsittelylaitoksille, joilla on lupa käsitellä vaarallista jätettä.
GRI 307: Ympäristövaatimusten noudattaminen				
307-1	Ympäristölakien ja -sääntöjen rikkominen	Ympäristötehokkuus, s. 69	●	Ei rikkomuksia vuonna 2019.
GRI 308: Toimittajien ympäristöarviointi				
308-2	Toimitusketjun negatiiviset ympäristövaikutukset ja toiminnot näiden korjaamiseksi	Ihmiset toimitusketjussamme, s. 87	●	Altia raportoi vuosittain Altian toimitusketjussa tehtyjen amfori BSCI -auditointien tiedot. Tuloksia ja korjaavien toimenpiteiden toteutusta seurataan säännöllisesti. Altia seuraa amfori BSCI:n riskimaiksi luokittelemista maista tehtyjen ostojen osuutta. Altia seuraa toimitusketjunsä vastuullisuuskäytäntöjä toimitusketjun yritysvastuu-kyselyn avulla. Tulosten perusteella ei ole tunnistettu merkittäviä negatiivisia vaikutuksia.

Tunnus	GRI-sisältö	Paikka	Raportoitu täysin ● osittain ◐	Kommentit
Sosiaaliset standardit				
GRI 403: Työterveys ja -turvallisuus				
403-1	Työterveyden ja -turvallisuuden johtamisjärjestelmät	Yhteiskunta ja henkilöstö, s. 45 , Ihmiset, s. 86 , GRI-indeksi	●	Altialla on sertifioitu OHSAS työterveys ja -turvallisuusjärjestelmä tärkeimmissä tuotantoyksiköissään Suomessa korostaakseen turvallisuuden tärkeyttä yhtiössä. Muut tuotantoyksiköt noudattavat samoja turvallisuusvaatimuksia ja -periaatteita. Järjestelmä kattaa kaikki kussakin yksikössä työskentelevät Altian toimihenkilöt ja työntekijät.
403-2	Vaarojen tunnistaminen, riskien arviointi, tapauksien tutkinta	Ihmiset, s. 84–86 , Hallituksen toimintakertomus, s. 45–47 , GRI-indeksi	●	Altialla on käytössä prosessit ja menetelmät työhön liittyvien mahdollisten tapaturmavaarojen tunnistamiseksi sekä riskien arvioimiseksi ja minimoimiseksi. Toimihenkilöille ja työntekijöille järjestetään säännöllisesti näihin liittyvää koulutusta.
403-3	Työterveyspalvelut	Ihmiset, s. 85–86 , GRI-indeksi	●	Työterveyspalvelut ovat koko Altian henkilöstön käytettävissä. Pyrimme vaatimuksen täydelliseen täyttöön lähitulevaisuudessa.
403-4	Työntekijöiden osallistuminen ja konsultointi työterveys- ja turvallisuusasioihin sekä näistä viestiminen työntekijöille	Ihmiset, s. 85–86 , GRI-indeksi	●	Työntekijät osallistetaan työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvään neuvontaan ja viestintään. Tämä tapahtuu työsuojelutoimikuntien, kyselyjen, havaintojen ja läheltä piti -tilanteiden raportointijärjestelmien kautta sekä säännöllisten työsuojelukokousten avulla. Työsuojelutoimikunnalla on Altian konsernitasoisia kokouksia kahdesti vuodessa ja tehdastasoisia kokouksia neljännesvuosittain. Tehtaan johtaja osallistuu kokouksiin päätöksenteon varmistamiseksi.
403-5	Työntekijöiden koulutus työterveyteen ja -turvallisuuteen	Ihmiset, s. 85–86 , GRI-indeksi	●	Altian läheltäpiti- ja tapaturmaraportointi kattaa kaikki toimihenkilöt, työntekijät ja myös henkilöt, jotka työskentelevät Altian tiloissa, mutta eivät ole Altian henkilöstöä.
403-6	Työntekijöiden terveyden edistäminen	Ihmiset, s. 85	●	
403-7	Liiketoimintasuhteisiin suoraan liittyvien työterveys- ja turvallisuusvaikutusten estäminen ja lieventäminen	Yhteiskunta ja henkilöstö, s. 45	●	
403-9	Työhön liittyvät tapaturmat	Ihmiset s. 85 , Yhteiskunta ja henkilöstö, s. 45–46 , GRI-indeksi	◐	Yleisimpiä työperäisiä loukkaantumisia ovat liukastumiset, haavat ja ruhjeet. Pyrimme vaatimuksen täydelliseen täyttöön lähitulevaisuudessa.

Tunnus	GRI-sisältö	Paikka	Raportoitu täysin ● osittain ◐	Kommentit
GRI 404: Koulutus ja henkilöstön kehittäminen				
404-1	Keskimääräiset koulutustunnit työntekijää kohden	GRI-indeksi	●	Koko konsernia koskeva järjestelmällinen tietojen keräys on ollut käytössä vuodesta 2017. Työntekijöiden oman raportoinnin mukaan keskimääräinen koulutusmäärä työntekijää kohti vuonna 2019 oli 3 tuntia.
404-2	Osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	Ihmiset, s. 85-86	◐	
404-3	Kehityskeskustelut ja suoritusten arvioinnit	Ihmiset, s. 85-86	●	
GRI 405: Monimuotoisuus ja yhtäläiset mahdollisuudet				
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	Ihmiset, s. 85-86 & 88-89 , Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, s. 105-110	●	
GRI 414: Toimittajien sosiaalisen vastuun arviointi				
414-2	Negatiiviset sosiaaliseen vastuuseen liittyvät vaikutukset toimitusketjussa ja toteutetut toimenpiteet	Ihmiset toimitusketjussamme, s. 87 , GRI-indeksi	●	Altia raportoi vuosittain Altian toimitusketjussa tehtyjen amfori BSCI -auditointien tiedot. Tuloksia ja korjaavien toimenpiteiden toteutusta seurataan säännöllisesti. Altia seuraa amfori BSCI:n riskimaiksi luokittelemista maista tehtyjen ostojen osuutta. Altia seuraa toimitusketjunsä vastuullisuuskäytäntöjä toimittajien yritysvaluukyselyn avulla. Tulosten perusteella ei ole tunnistettu merkittäviä negatiivisia vaikutuksia
GRI 415: Poliittinen vaikuttaminen				
415-1	Poliittinen tuki	GRI-indeksi	●	Altia ei tue poliittisia puolueita, organisaatioita tai yksittäisiä poliitikkoja suorasti eikä epäsuorasti.
GRI 416: Asiakkaiden terveys ja turvallisuus				
416-2	Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaatimusten rikkomukset	GRI-indeksi	●	Raportointikauden aikana tapahtui kolme takaisin-vetoa. Vuoden aikana ei sattunut lainsäädännön noudattamatta jättämisestä aiheutuneita rikkomuk-sia, jotka olisivat koskeneet tuotteiden vaikutuksia terveyteen ja turvallisuuteen.
GRI 417: Markkinointiviestintä ja tuoteinformaatio				
417-3	Markkinointiviestintään liittyvien lakien, säännösten ja vapaaehtoisten periaatteiden rikkomukset	GRI-indeksi	●	Ei rikkomuksia vuonna 2019.

Hallinnointi

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2019

Tämä Altia Oyj:n selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on annettu tilikaudelta 2019. Altia Oyj:n (jatkossa "Altia" tai "yhtiö") eri toimielinten tehtävät ja velvollisuudet määräytyvät Suomen lain, yhtiökokouksen hyväksymän Altian yhtiöjärjestyksen ja Altian hallituksen hyväksymien Altian hallinnointiperiaatteiden mukaisesti.

Altia on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalle. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Helsingissä. Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement) on laadittu Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkistaman Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2020 ("hallinnointikoodi") mukaisesti, ja se annetaan hallituksen toimintakertomuksesta erillisenä. Altia noudattaa hallinnointikoodin kaikkia suosituksia.

Yhtiö ilmoittaa hallinnointikoodin edellyttämät tiedot myös yhtiön internetsivuilla www.altiagroup.fi. Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodi 2020 on saatavissa osoitteesta www.cgfinland.fi.

Toimielimet

Yhtiön johtamisesta vastaavat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Yhtiön johtaminen

ja hallinto perustuvat lisäksi yhtiökokouksen ja yhtiön tekemiin päätöksiin.

Yhtiökokous

Yhtiökokous on yhtiön ylin päättävä elin. Yhtiökokouksessa osakkeenomistaja käyttää päätösvaltaansa osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista asioista. Yhtiökokouksen kutsuu koolle hallitus vuosittain kuuden kuukauden kuluessa edellisen tilikauden päättymisestä. Ylimääräinen yhtiökokous voidaan kutsua koolle siten kuin osakeyhtiölaissa on säädetty. Varsinainen yhtiökokous päättää muun muassa tilinpäätöksen vahvistamisesta, voitonjaosta ja vastuuvapaudesta, valitsee hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet ja tilintarkastajan sekä päättää näiden palkkioista. Yhtiökokous käsittelee yhtiön palkitsemispolitiikan ja palkitsemisraportin osakeyhtiölain mukaisessa järjestyksessä. Yhtiökokous päättää myös yhtiöjärjestyksen muuttamisesta.

Hallitus

Yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti

järjestetty. Hallitus myös varmistaa hyvän hallinnointi- ja ohjausjärjestelmän noudattamisen Altia-konsernissa.

Hallitus on vahvistanut Altian hallinnointiperiaatteet. Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen muodostavat puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä vähintään yksi ja enintään viisi muuta jäsentä. Yhtiökokous valitsee puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenet toimikaudelle, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen. Yhtiö ilmoittaa internetsivuillaan www.altiagroup.fi hallituksen jäsenten henkilötiedot.

Hallitus on vahvistanut hallituksen työjärjestyksen, joka sisältää hallituksen toimintaperiaatteet ja luettelon tärkeimmistä hallituksessa käsiteltävistä ja päätettävistä asioista. Tämän mukaisesti hallitus muun muassa vahvistaa yhtiön strategian, taloudelliset tavoitteet, budjetit, merkittävimmät investoinnit ja riskienhallinnan periaatteet. Hallitus seuraa ja arvioi yhtiön ja sen lähipiirin välisiä toimia ja miten yhtiön ja sen lähipiirin kesken tehtävät sopimukset ja muut oikeustoimet täyttävät vaatimukset tavanomaiseen toimintaan kuulumisesta ja markkinaehdoista. Hallitus valitsee

ja erottaa yhtiön toimitusjohtajan. Hallitus käsittelee ja päättää kaikki merkittävimmät koko konsernin tai liiketoiminta-alueiden toimintaa koskevat asiat. Hallitus on myös hyväksynyt tarkastusvaliokunnan ja henkilöstövaliokunnan työjärjestykset.

Hallitus kokoontuu etukäteen sovitun aikataulun mukaisesti, minkä lisäksi hallitus kokoontuu tarvittaessa. Hallitukselle annetaan kokouksissa ajankohtaista tietoa konsernin toiminnasta, taloudesta ja riskeistä. Toimitusjohtaja, talousjohtaja ja lakiasiaintohtaja (joka toimii hallituksen sihteerinä) osallistuvat hallituksen kokouksiin. Johtoryhmän jäsenet ja muut yhtiön edustajat osallistuvat kokouksiin hallituksen kutsusta. Kaikista kokouksista laaditaan pöytäkirja. Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työskentelytapojaan.

Hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet

Monimuotoisuus on keskeinen periaate Altian hallituksen jäsenten valinnassa ja hallituksen kokoonpanosta päätettäessä, jotta yhtiöllä on aina taitava, osaava, kokenut ja tehokas hallitus. Monimuotoisuus on hyvin toimivan hallituksen keskeinen tekijä. Hallituksen on aina pystyttävä reagoimaan Altian liiketoiminnallisten ja stra-

tegien tavoitteiden tarpeisiin sekä tukemaan ja haastamaan yhtiön johtoa rakentavasti ja ennakkoivasti. Monimuotoinen hallituksen kokoonpano tukee ja palvelee yhtiön menestyksekkään kehityksen ja kasvun nykyisiä ja tulevia tarpeita. Hallituksen monimuotoisuutta vahvistaa hallituksen jäsenten toisiaan täydentävä koulutus, osaaminen ja kokemus eri ammattialoilta ja liiketoiminnan johtamisesta eri kehitysvaiheissa. Hallituksen jäsenten erilaiset henkilökohtaiset ominaisuudet lisäävät osaltaan hallituksen monimuotoisuutta. Monimuotoisuutta lisää ja tukee relevantti kokemus yhtiölle strategisesti tärkeiltä toimialoilta ja markkinoilta, nyt ja tulevaisuudessa, vahva kansainvälisen liiketoiminnan ja toimintaympäristön osaaminen sekä monipuolinen ikä-, sukupuoli- ja toimikausijakauma. Hallitus hyväksyy monimuotoisuuden periaatteet.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan tehtävänä on valmistella joka vuosi ehdotuksia yhtiön hallituksen kokoonpanoon, valintaan ja palkitsemiseen liittyen. Yhtiökokouksen hyväksymän nimitystoimikunnan työjärjestyksen mukaan nimitystoimikunta koostuu kolmesta fyysisestä osakkeenomistajien nimeämästä jäsenestä, jotka yhtiön kolme suurinta osakkeenomistajaa nimittävät. Hallituksen puheenjohtaja toimii nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä. Hallituksen puheenjohtaja ei ole

nimitystoimikunnan varsinainen jäsen eikä hänellä ole äänestys-oikeutta. Nimitystoimikunnan jäsenten toimikausi päättyy seuraavan nimitystoimikunnan valitsemiseen. Nimitystoimikunnan jäsenet eivät ole oikeutettuja palkkioon yhtiöltä jäsenyytensä perusteella, ellei yhtiökokous toisin päättä.

Nimitystoimikunnan tärkeimpänä tehtävänä on varmistaa, että hallituksella ja sen jäsenillä on yhtiön tarpeisiin riittävä asiantuntemus, tietämys ja pätevyys, ja että heillä on mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa hallituksen jäsenen tehtävien täyttämiseen. Nimitystoimikunnan tulee kiinnittää huomiota hyvän ja tasapainoisen sukupuolijakauman ja monimuotoisuuden saavuttamiseen hallituksessa arvioiden hallituksen pätevyyttä kokonaisuutena.

Nimitystoimikunnan tulee työssään huomioida yhtiön monimuotoisuutta koskevat periaatteet. Nimitystoimikunnan tehtäviin ja toimivaltaan kuuluu yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäsenten lukumäärää, hallituskokoonpanoa ja hallituksen jäsenten ja toimikuntien palkitsemista koskevan ehdotuksen valmistelu ja esittely sekä hallituksen jäsenten mahdollisten seuraajaehdokkaiden kartoitus. Nimitystoimikunta jättää ehdotuksensa hallitukselle viimeistään 31. tammikuuta joka vuosi. Nimitystoimikunnan ehdotukset julkaistaan yhtiön tiedotteessa ja sisällytetään yhtiökokouksut-

suun. Nimitystoimikunnan puheenjohtaja esittää ehdotukset yhtiökokouksessa.

Hallituksen valiokunnat

Hallituksella on kaksi valiokuntaa, tarkastusvaliokunta ja henkilöstövaliokunta. Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätösvaltaa hallituksen toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Valiokunnat ovat valmistelevia elimiä, jotka avustavat hallitusta käsittelemällä toimialueeseensa kuuluvia asioita ja tekemällä näitä asioita koskevia esityksiä hallitukselle. Valiokuntien kokouksista laaditaan pöytäkirja. Hallitus vahvistaa valiokuntien työjärjestykset. Valiokunnat raportoivat toiminnastaan säännöllisesti hallitukselle. Hallitus nimittää vuosittain järjestäytymiskokouksessaan keskuudestaan tarkastus- ja henkilöstövaliokuntien puheenjohtajan ja jäsenet.

Tarkastus- ja henkilöstövaliokunnan lisäksi hallitus voi yksittäisissä tapauksissa perustaa valiokunnan valmistelevaan tapauskohtaista asiakokonaisuutta. Hallitus ei vahvista tällaisille valiokunnille työjärjestystä eikä julkista valiokunnan toimikautta, kokoonpanoa, kokousten lukumäärää tai jäsenten osallistumisastetta.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta käsittelemällä ja valmistelemalla yh-

tiön taloudelliseen raportointiin ja valvontaan liittyviä kysymyksiä ja tekemällä näitä koskevia esityksiä hallitukselle. Valiokunnan tehtäviin kuuluu seurata yhtiön taloudellista tilannetta ja valvoa taloudellista raportointiprosessia sekä seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia; käsitellä osavuositarkastukset ja tilinpäätös ja esittää ne hallituksen hyväksyttäväksi; seurata tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta ja arvioida yhtiön sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta. Tarkastusvaliokunta avustaa myös hallitusta sen velvollisuudessa seurata ja arvioida miten yhtiön ja sen lähipiirien kesken tehtävät sopimukset ja muut oikeustoimet täyttävät vaatimukset tavanomaiseen toimintaan kuulumisesta ja markkinaehdoista.

Lisäksi tarkastusvaliokunnan tehtäviin kuuluu valmistella tilintarkastajan valintapäätös, arvioida lakisääteisen tilintarkastajan ja tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista yhtiölle sekä muut hallituksen valiokunnalle antamat tehtävät. Valiokunnassa on vähintään kolme jäsentä.

Henkilöstövaliokunta

Henkilöstövaliokunnan tehtävänä on avustaa hallitusta käsittelemällä ja valmistelemalla yhtiön palkitsemispolitiikan ja palkitsemisraportin, johdon ja henkilöstön palkitsemiseen ja johdon

nimityksiin liittyviä kysymyksiä ja tekemällä näitä koskevia esityksiä hallitukselle. Valiokunnan tehtäviin kuuluu käsitellä, arvioida ja tehdä hallitukselle esityksiä Altia-konsernin johdon ja henkilöstön palkkausrakenteesta sekä palkitsemis- ja kannustinjärjestelmistä; seurata niiden toimivuutta sen varmistamiseksi, että ne edistävät yhtiön lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista ja perustuvat henkilökohtaiseen suoritukseen; käsitellä ja valmistella muita johdon ja henkilöstön palkitsemiseen liittyviä kysymyksiä ja tehdä näitä koskevia esityksiä hallitukselle; sekä käsitellä ja valmistella selkeitä johdon nimityskysymyksiä, jotka tulevat hallituksen päätettäväksi. Lisäksi henkilöstövaliokunta ehdottaa hallitukselle toimitusjohtajan esityksestä johtoryhmän nimitysasiat ja heidän palkkionsa sekä arvioi toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten suoritukset ja ehdottaa hallitukselle heidän vuosittaiset palkkionsa ja muut kannustinpalkkiot. Valiokuntaan kuuluu vähintään kolme jäsentä.

Toimitusjohtaja

Yhtiön hallitus nimittää ja erottaa yhtiön toimitusjohtajan. Hallitus päättää toimitusjohtajan toimitusuhteen ehdoista. Toimitusuhteen ehdot kirjataan kirjalliseen johtajasopimukseen. Toimitusjohtaja on vastuussa yhtiön liiketoiminnan johtamisesta, ohjaamisesta ja valvonnasta. Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja

määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty. Toimitusjohtajan on annettava hallitukselle ja sen jäsenille tiedot, jotka ovat tarpeen hallituksen tehtävien hoitamiseksi. Toimitusjohtaja valmistelee asioita hallituksen päätettäväksi, kehittää yhtiötä hallituksen antamien ohjeiden ja hallituksen kanssa sovittujen tavoitteiden mukaisesti ja varmistaa hallituksen päätösten asianmukaisen täytäntöönpanon. Toimitusjohtaja on myös vastuussa siitä, että yhtiötä johdetaan soveltuvien lakien mukaisesti. Toimitusjohtaja ei ole hallituksen jäsen, mutta on läsnä hallituksen kokouksissa ja käyttää siellä puhevaltaa, ellei hallitus toisin päätä yksittäisen käsiteltävän asian osalta.

Johtoryhmä

Konsernin johtoryhmään kuuluvat Altia Oyj:n toimitusjohtaja puheenjohtajana sekä muita hallituksen nimeämiä ylimmän johdon henkilöitä. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti toimitusjohtajan johdolla käsittelemään koko konsernia koskevia asioita. Johtoryhmä ei ole yhtiön päätöksentekuelin, vaan se avustaa toimitusjohtajaa konsernin strategian toteuttamisessa ja operatiivisessa johtamisessa. Johtoryhmän tehtävänä on johtaa ja tarkastella yhtiön liiketoiminnan avainalueita kokonaisuudessaan, mikä edellyttää kehitysprosessien, konserniperiaatteiden ja konser-

nimenetelmien suunnittelua, ja talousasioiden kehityksen ja konsernin toimintasuunnitelman seuranta. Johtoryhmä kokoontuu kuukausittain. Kokouksista pidetään pöytäkirjaa. Hallitus on hyväksynyt johtoryhmän työjärjestyksen.

Tarkastustoiminta Sisäinen tarkastus

Hallitus on nimittänyt BDO:n yhtiön sisäiseksi tarkastajaksi. Sisäinen tarkastaja raportoi tarkastusvaliokunnan puheenjohtajalle. Sisäinen tarkastus seuraa ja arvioi järjestelmien toimintaa sekä sisäisen valvonnan ja yhtiön talousraportoinnin asianmukaisuutta ja tehokkuutta riippumattomalla tavalla. Sisäisen tarkastuksen kohteet ja tarkastussuunnitelma päätetään vuosittain tarkastusvaliokunnassa. Sisäistä tarkastusta ohjaa hallituksen hyväksymä sisäisen tarkastuksen toimintaohje.

Ulkoinen tarkastus

Yhtiöjärjestyksen mukaan Altialla on yksi tilintarkastaja, jonka on oltava tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastaja valitaan vuosittain varsinaisessa yhtiökokouksessa toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa konsernin ja emoyhtiön tilinpäätös ja kirjanpito sekä emoyhtiön hallinto. Yhtiön tilintarkastaja antaa tilinpäätöksen yhteydessä osakkeenomistajille tilintarkastuskertomuk-

sen ja raportoi säännöllisesti havainnoistaan hallituksen tarkastusvaliokunnalle.

Lähipiiriliiketoimet

Hallitus on määritellyt lähipiiritoimien seurannan ja arvioinnin periaatteet. Yhtiö arvioi ja seuraa lähipiiritoimia yhtiön ja sen lähipiirin välillä ja varmistaa, että mahdolliset esteellisyysilanteet huomioidaan yhtiön päätöksenteossa asianmukaisesti. Yhtiö pitää kirjaa lähipiiristään.

Yhtiön tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvat ja tavallisin kaupallisin ehdoin toteutettavat lähipiiritoimet hyväksytään yhtiön hyväksymisohjeiden ja -prosessien mukaisesti. Lähipiiritoimet, jotka eivät kuulu yhtiön tavanomaiseen liiketoimintaan tai joita ei toteuteta tavallisin kaupallisin ehdoin edellyttävät hallituksen hyväksyntää. Yhtiön talousosasto ja lakiasiainosasto valvovat lähipiiritoimia osana yhtiön raportointi- ja kontrolliprosesseja ja raportoivat lähipiiritoimista tarkastusvaliokunnalle. Tarkastusvaliokunta arvioi säännöllisesti raportoituja lähipiiritoimia ja yhtiön lähipiiritoimia koskevien periaatteiden ja prosessien asianmukaisuutta. Yhtiö raportoi yhtiön ja sen lähipiirin välisistä lähipiiritoimista edellytetyllä tavalla vuosittain tilinpäätöksen liitetiedoissa. Yhtiö julkistaa olennaiset lähipiiritoimet arvo-paperimarkkinalain 8 luvun 1a§:n edellyttämällä tavalla.

Sisäisen valvonnan menettelytavat ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteet

Sisäinen valvonta

Sisäisellä valvonnalla varmistetaan, että yhtiön liiketoiminnan tavoitteiden saavuttaminen on mahdollista. Tehokkaan valvonnan avulla ennaltaehkäistään poikkeamat tavoitteista tai ne havaitaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta korjaaviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa toiminnan tuloksellisuus, tehokkuus, jatkuvuus ja keskeytymättömyys, ja että konsernin taloudellinen ja toiminnallinen raportointi on sekä ulkoisesti että sisäisesti luotettavaa ja säädösten mukaista ja että sisäisiä periaatteita, politiikkoja ja toimintaohjeita noudatetaan.

Lisäksi sisäinen valvonta varmistaa, että lakeja ja sopimuksia noudatetaan. Sisäisen valvonnan toimet kohdistuvat kaikkiin konsernin tasoihin ja toimintoihin. Tietojärjestelmät ovat tehokkaan sisäisen valvonnan kannalta kriittisen tärkeitä. Valvontatoimenpiteiden suunnittelu lähtee liiketoiminnan tavoitteiden määrittelemisestä ja tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamisesta ja arvioinnista. Valvontatoimenpiteet kohdistetaan riskiperusteisesti ja valvontatoimenpiteet valitaan tarkoituksen mukaisesti siten, että riskit ovat hallinnassa.

Vastuu sisäisen valvonnan järjestämisestä kuuluu hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Konsernin taloudellista kehitystä seurataan kuukausittain johtoryhmässä sekä liiketoiminta-alueiden johtoryhmissä. Kukin liiketoiminta-alue vastaa oman liiketoimintansa valvonnan tehokkuudesta. Liiketoiminta-alueet ja konsernin talousorganisaatio vastaavat taloudellisen raportoinnin prosesseista. Tarkastusvaliokunta arvioi taloudellisen raportoinnin prosesseja ja sisäistä valvontaa. Lisäksi konsernin taloudellista tilannetta seurataan tarkastusvaliokunnan ja hallituksen kokouksissa.

Riskienhallinta

Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on tukea yhtiön strategian toteutumista, riskien tunnistamista sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä ja vaikutusta sekä varmistaa liiketoiminnan jatkuvuus. Riskin aiheuttaja voi olla yhtiön sisäinen tai ulkoinen tapahtuma. Hallitus on hyväksynyt konsernin riskienhallintapolitiikan, jossa kuvataan konsernin riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastuut sekä raportoinnin periaatteet. Sen mukaisesti riskienhallinnan ohjausryhmä tukee ja koordinoi riskienhallintaa osana konsernin suunnittelu- ja ohjausprosesseja. Se myös säännöllisesti raportoi keskeisimmät riskit johdolle ja tarkastusvaliokunnalle. Hallitus arvioi säännöllisesti konser-

nin merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ja raportoi niistä vuosittain hallituksen toimintakertomuksessa. Liiketoiminta-alueet vastaavat operatiiviseen toimintaansa liittyvistä riskeistä, niiden tunnistamisesta, ennaltaehkäisemisestä ja keskeisistä rajoittamiskeinoista. Konsernin rahoitusosasto hallinnoi taloudellisia riskejä yhtiön rahoituspolitiikassa määriteltyjen suojausperiaatteiden mukaisesti. Yhtiön sisäinen tarkastus arvioi yhtiön riskienhallintajärjestelmän toimivuutta.

Sisäpiirihallinto

Sisäpiirihallinnossaan yhtiö noudattaa Nasdaq Helsingin Sisäpiiriohjetta, jota täydentää Hallituksen hyväksymä Yhtiön Sisäpiiriohje. Yhtiö ylläpitää omia sisäpiiriluetteloitaan. Yhtiöllä ei ole pysyviä sisäpiiriläisiä. Johtohenkilöt eivät saa toteuttaa liiketoimia (omaan tai kolmannen henkilön lukuun) suoraan tai välillisesti yhtiön rahoitusvälineillä 30 kalenteripäivän pituisen suljetun ajanjakson aikana ennen kunkin osavuositarkastuksen tai vuositilinpäätöksen (tilinpäätöstiedotteen) julkistamista. Yhtiö soveltaa suljettua ajanjaksoa kalenterivuoden neljänneksen päättymisen ja yhtiön osavuositarkastuksen tai tilinpäätöstiedotteen julkistamista seuraavan päivän välillä ("Suljettu ikkuna"). Suljettu ikkuna käsittää kuitenkin aina vähintään 30 kalenteripäivää ennen osavuositarkastuksen tai tilinpäätöstiedotteen julkistamista ja julkistamispäivän. Kielto on

voimassa siitä riippumatta, onko kyseisellä henkilöllä sisäpiiritietoa hallussaan tänä aikana. Hankekohtaista sisäpiiriluetteloa ylläpidetään siten kuin laissa tai asetuksissa vaaditaan. Hankekohtaiset sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön arvopapereilla, kunnes hanke on päättynyt. Johtoasemassa olevat henkilöt (ja heidän lähipiirinsä) ovat soveltuvan EU-oikeuden ja kotimaisen lainsäädännön ja määräysten mukaisesti velvoitettuja ilmoittamaan kaikki liiketoimensa yhtiön rahoitusvälineillä. Hallitus, johtoryhmän jäsenet ja toimitusjohtaja ovat velvollisia julkistamaan liiketoimensa yhtiön rahoitusvälineillä.

Hallinnointi vuonna 2019

Varsinainen yhtiökokous

15.5.2019 pidetty Altian varsinainen yhtiökokous vahvisti tilipäätöksen tilikaudelta 2018 ja päätti vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tilikaudelta. Yhtiökokous valitsi hallituksen jäsenet ja tilintarkastajan ja päätti yhtiön hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että tilikaudelta 2018 jaetaan osinkoa EUR 0,38 osakkeelta.

Hallitus

Altian varsinainen yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenmääräksi seitsemän ja valitsi hallituksen jäseniksi seuraavat henkilöt:

- Sanna Suvanto-Harsaae, puheenjohtaja, s.1966, ekonomi
- Kai Telanne, varapuheenjohtaja, s.1964, kauppatieteiden maisteri, toimitusjohtaja
- Kim Henriksson, s.1968, kauppatieteiden maisteri, Chief Financial Officer
- Tiina Lencioni, s.1971, OTK, 2.Staatsex-amen/Assessor iuris. (Saksa), General Counsel
- Jukka Ohtola, s.1967, kauppatieteiden maisteri, CEFA, neuvotteleva virkamies
- Anette Rosengren, s. 1966, B.Sc. (Marketing & Marketing Management), toimitusjohtaja
- Torsten Steenholt, s.1969, proviisori, kemian tutkimuksen maisteri, panimomestari, Executive Vice President

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden. Kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Hallituksen jäsen Jukka Ohtola on Valtion Kehitysyhtiö Vake Oy:n hallituksen jäsen ja virkasuhteessa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoon. Kaikki muut hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiön osakkeenomistajasta. Altian hallitus kokoontui vuonna 2019 yksitoista kertaa. Hallituksen jäsenten keskimääräinen osallistumisaste oli 93,5 %.

Hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet

Vuonna 2019 Altian hallitukseen kuului seitsemän jäsentä, joilla kaikilla on yliopistotutkinto. Hallituksen jäsenillä on kansainvälistä työkokemusta eri johtotehtävistä, ja he ovat tai ovat olleet johtotehtävissä tai hallituksen jäseniä pörssiyhtiöissä tai listaamattomissa yhtiöissä. Kaksi hallituksen jäsentä toimii tai on toiminut johtotehtävissä FMCG-yhtiöissä. Vuonna 2019 sukupuolijakauma hallituksessa oli tasapainoinen. Hallituksessa oli kolme naisjäsentä ja neljä miesjäsentä. Hallituksen jäsenet jakautuvat iältään 48–55 ikävuoden välille. Hallituksen eri jäsenten toimikaudet ovat alkaneet vuosina 2013, 2015, 2016, 2017, 2018 ja 2019.

HALLITUKSEN JA VALIOKUNTIEN KOKOUSTEN LUKUMÄÄRÄT JA JÄSENTEN OSALLISTUMISASTEET

	Hallitus	Tarkastusvaliokunta	Henkilöstövaliokunta
Sanna Suvanto-Harsaae	11/11	10/10	3/3
Kai Telanne	10/11		3/3
Kim Henriksson	10/11	10/10	
Annikka Hurme (15.5.2019 saakka)	4/5		1/2
Tiina Lencioni	10/11	9/10	
Jukka Ohtola	11/11		3/3
Anette Rosengren (15.5.2019 alkaen)	6/6		
Torsten Steenholt	10/11		

Tarkastusvaliokunta

Hallituksen tarkastusvaliokunnan jäseniä ovat Kim Henriksson (puheenjohtaja), Tiina Lencioni ja Sanna Suvanto-Harsaae. Vuonna 2019 tarkastusvaliokunta kokoontui kymmenen kertaa ja jäsenten keskimääräinen osallistumisaste oli 97 %.

Henkilöstövaliokunta

Hallituksen henkilöstövaliokunnan jäseniä ovat Sanna Suvanto-Harsaae (puheenjohtaja), Jukka Ohtola, Kai Telanne ja Annikka Hurme (15.5.2019 saakka). Vuonna 2019 henkilöstövaliokunta kokoontui kolme kertaa ja jäsenten osallistumisaste oli 91 %.

Toimitusjohtaja

Altia Oyj:n toimitusjohtajana toimii KTM Pekka Tennilä (s. 1969).

Johtoryhmä

Altian johtoryhmään kuuluivat vuonna 2019 seuraavat henkilöt:

- Pekka Tennilä, toimitusjohtaja, s. 1969, kauppatieteiden maisteri
- Janne Halttunen, SVP Scandinavia, s. 1970, kauppatieteiden maisteri
- Kari Kilpinen, SVP Finland & Exports, s. 1963, MBA, restonomi
- Kirsi Lehtola, SVP Human Resources, s. 1963, varatuomari
- Niklas Nylander, CFO, s. 1973, kauppatieteiden maisteri
- Kirsi Punttila, SVP Marketing, s. 1970, kauppatieteiden maisteri
- Hannu Tuominen, SVP Altia Industrial, s. 1958, diplomi-insinööri

Hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten palkitseminen

Hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten toteutunut palkitseminen ja muut edut vuonna 2019 selostetaan yhtiön palkka- ja palkkioselvityksessä.

Osakkeet ja osakeperusteiset oikeudet

Vuoden 2019 lopussa Altia Oyj:n osakkeiden lukumäärä oli 36 140 485.

Hallituksen jäsenten, toimitusjohtajan ja johtoryhmän, ja heidän määräysvalta-yhteisöjen, osakeomistus yhtiössä 31.12.2019 on selostettu oikealla.

Hallituksen jäsenillä, toimitusjohtajalla tai johtoryhmän jäsenillä taikka heidän määräysvalta-yhteisöillään ei ole osakeperusteisia oikeuksia Altiaassa tai sen konserniyhtiössä.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

2.10.2019 yhtiö ilmoitti, että Altia Oyj:n kolme suurinta rekisteröityä osakkeenomistajaa (Euroclear Finland Oy:n ylläpitämä yhtiön osakasluettelo 2.9.2019) ovat nimittäneet osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan seuraavat edustajat:

- Annika Ekman, Keskinäinen eläke-vakuutusyhtiö Ilmarinen
- Pekka Hurtola, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto
- Hanna Kaskela, Keskinäinen työeläke-vakuutusyhtiö Varma

Nimitystoimikunta valitsi puheenjohtajakseen Pekka Hurtolan. Altian hallituksen puheenjohtaja Sanna Suvanto-Harsaa toimii nimitystoimikunnan asiantuntijajäsenenä.

Tilintarkastus

Yhtiön tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Ylva Eriksson. PwC:lle vuonna 2019 suoritettujen palkkiot varsinaisesta tilintarkastuksesta olivat 0,3 miljoonaa euroa. Lisäksi PwC:lle maksettiin konserniyhtiöiden muusta konsultoinnista yhteensä 0,2 miljoonaa euroa.

JOHDON OSAKEOMISTUKSET

		osakkeiden lkm 31.12.2019
Pekka Tennilä	toimitusjohtaja	32 604
Niklas Nylander	talousjohtaja	0
Janne Halttunen	SVP, Scandinavia	9 300
Kari Kilpinen	SVP, Finland & Exports	10 856
Kirsi Lehtola	SVP, HR	5 100
Kirsi Puntila	SVP, Marketing	6 666
Hannu Tuominen	SVP, Altia Industrial	9 600
YHTEENSÄ		74 126
% KAIKISTA OSAKKEISTA		0,21%
Altian osakkeiden lukumäärä		36 140 485

HALLITUKSEN JÄSENTEN OSAKEOMISTUKSET

		osakkeiden lkm 31.12.2019
Sanna Suvanto-Harsaa	puheenjohtaja	3 908
Kai Telanne	varapuheenjohtaja	716
Kim Henriksson	jäsen	11 551
Nokkila Konsult & Förvaltnings AB *)		5 250
Tiina Lencioni	jäsen	430
Jukka Ohtola	jäsen	
JPO Capital Oy *)		200
Anette Rosengren	jäsen	1 200
Torsten Steenholt	jäsen	1 250
YHTEENSÄ		24 505
% KAIKISTA OSAKKEISTA		0,07%

*) määräysvalta-yhteisö

Palkka- ja palkkioselvitys

Altia Oyj ("Altia" tai "yhtiö") on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalle. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Helsingissä. Tämä Altian palkka- ja palkkioselvitys annetaan Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 edellyttämä tavalla.

Vuoden 2020 hallinnointikoodin mukainen palkitsemisraportti hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toteutuneesta palkitsemista esitetään varsinaiselle yhtiökokoukselle 2021 alkaen.

A. Palkitsemisen päätöksentekojärjestys Hallituksen jäsenet

Varsinainen yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen toimikaudeksi hallituksen ja hallituksen valiokuntien jäsenten palkkioista. Yhtiön osakkeenomistajien nimitystoimikunta, joka koostuu yhtiön kolmesta suurimmista osakkeenomistajasta, valmistelee varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotukset koskien hallituksen jäsenten lukumäärää, hallituksen kokoonpanoa ja hallituksen ja sen valiokuntien jäsenten palkitsemista. Nimitystoimikunta jättää ehdotuksensa viimeistään 31. tammikuuta joka vuosi. Nimitystoimikunnan ehdotukset julkaistaan yhtiön tiedotteessa ja sisällytetään yhtiökokouskutsuun. Nimitystoimikunnan puheenjohtaja esittää ehdotukset yhtiökokouksessa.

Toimitusjohtaja ja muu johto

Altian hallitus päättää vuosittain Altia-konsernin palkitsemisen periaatteet, tulospalkkiorusteet ja -tavoitteet sekä enimmäismäärät. Hallitus myös arvioi vuosittain toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten suoritukset sekä päättää toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan esityksestä johtoryhmän jäsenten kokonaispalkitsemisesta henkilöstövaliokunnan suositukset huomioiden. Hallitus, henkilöstövaliokunnan avustamana, päättää johdon palkitsemisesta ja palkitsemisjärjestelmien kriteereistä ja ehdoista sekä seuraa säännöllisesti asetettujen kriteereiden ja tavoitteiden toteutumista.

Henkilöstövaliokunta avustaa hallitusta käsittelemällä ja valmistelemalla johdon palkitsemiseen liittyviä asioita ja tekemällä näitä koskevia esityksiä hallitukselle. Valiokunnan tehtäviin kuuluu käsitellä ja arvioida johdon palkitsemis- ja kannustinjärjestelmiä ja seurata palkitsemis- ja kannustinjärjestelmien toimivuutta sen varmistamiseksi, että ne edistävät yhtiön lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamista ja perustuvat henkilökohtaiseen suoritukseen.

Osakepohjaiset kannustinjärjestelmät ja hallituksen valtuutukset

Osakeyhtiölain mukaan yhtiökokous tai sen valtuuttamana yhtiön hallitus päättää osakkei-

den tai optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Altian hallituksella ei ole yhtiökokouksen antamaa valtuutusta koskien osakkeiden tai optio-oikeuksien tai muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamista. Altialla ei ole optiojärjestelmää. Tämän palkka- ja palkkioselvityksen kohdassa B. on esitetty lisätietoja osakeperusteisesta kannustinjärjestelmästä.

B. Palkitsemisen keskeiset periaatteet Hallituksen jäsenet

Altian hallituksen jäsenten palkitseminen koostuu kuukausittain suoritettavasta toimikausipalkkiosta ja kokouspalkkioista. Hallituksen jäsenet eivät ole yhtiön kannustinjärjestelmien piirissä, eikä yhtiö ole antanut hallituksen jäsenille lainoja tai takauksia näiden puolesta. Hallituksen jäsenille ei ole annettu osakkeita tai optiota tai muita erityisiä oikeuksia, jotka oikeuttavat osakkeisiin. Altian vuoden 2019 varsinainen yhtiökokous vahvisti hallituksen puheenjohtajan toimikausipalkkioksi 4 000 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtajan toimikausipalkkioksi 2 500 euroa kuukaudessa ja muiden hallituksen jäsenten toimikausipalkkioksi 2 000 euroa kuukaudessa. Yhtiökokous vahvisti myös hallituksen jäsenille sekä hallituksen valiokuntien jäsenille maksettavan

kokouspalkkion. Kokouspalkkiona maksetaan Suomessa asuvalle hallituksen jäsenelle 600 euroa ja ulkomaille asuvalle hallituksen jäsenelle 1 200 euroa kultakin hallituksen tai sen valiokunnan kokoukselta.

Johdon palkitsemisen tavoitteet

Altian toimitusjohtajan ja johtoryhmän palkitsemisen ja kannustinjärjestelmien tavoitteena on yhdenmukaistaa johdon intressit Altian osakkeenomistajien intressien kanssa ja siten yhtiön arvon kasvattaminen pitkällä aikavälillä, sitouttaa johtoa ja avainhenkilöitä lyhyellä ja pitkällä aikavälillä Altian taloudellisten ja strategisten tavoitteiden saavuttamiseen, Altian arvokkaimpien avainresurssien sitouttaminen sekä palkita hyvistä suorituksista ja Altian taloudellisesta menestyksestä. Palkitsemisessa otetaan huomioon yhtiön kehitysvaihe ja strategia.

Toimitusjohtajan palkitseminen

Altian toimitusjohtajan palkitseminen koostuu kiinteästä peruspalkasta, luontoiseduista, vuosituloipalkkiosta ja pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä. Toimitusjohtaja Pekka Tennilän kiinteä peruspalkka on 323 697 euroa vuodessa. Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta, ja eläke työntekijän eläkelain mukainen. Toimitusjohtajalla ei ole yhtiön maksamaa lisäeläkettä. Toimitusjohtajalle ei ole maksettu

allekirjoituspalkkiota eikä hänellä ole sitouttamisbonusta. Toimitusjohtajan irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Sopimuksen päättyessä irtisanomiseen Altian toimesta maksetaan toimitusjohtajalle kuuden kuukauden palkkaa vastaava rahasumma irtisanomisajan palkan lisäksi.

Muun johdon palkitseminen

Altian johtoryhmän jäsenten palkitseminen koostuu kiinteästä peruspalkasta, luontoiseduista, vuositulospalkkiosta ja pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä. Johtoryhmän jäsenten eläkeikä ja eläke määräytyvät työntekijän eläkelain mukaisesti. Johtoryhmän jäsenille ei ole maksettu allekirjoituspalkkiota eikä heillä ole sitouttamisbonusta. Johtoryhmän jäsenen työsopimuksen päättyessä irtisanomiseen Altian toimesta maksetaan johtoryhmän jäsenelle kuuden kuukauden palkkaa vastaava rahasumma irtisanomisajan palkan lisäksi. Toimitusjohtajalle tai yhtiön johdolle ei ole annettu osakkeita, optiota tai muita erityisiä oikeuksia, jotka oikeuttavat osakkeisiin.

Altian kannustinjärjestelmät

Vuosittainen tulospalkkio

Altian toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet kuuluvat Altia-konsernin vuosittaisen tulospalkkiojärjestelmän piiriin. Mahdollinen vuosittainen tulospalkkio perustuu hallituksen vuosittain vahvistamiin konsernin liiketoiminnallisiin tavoitteisiin, joiden painoarvo on 70 % sekä henkilökohtaisiin tavoitteisiin, joiden

painoarvo on 30 %. Mahdollinen tulospalkkio maksetaan kerran vuodessa. Toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten tavoitepalkkiota so vuodelle 2019 oli 30 % vuosipalkasta ja maksimitaso 60 % vuosipalkasta. Vuoden 2019 tulospalkkio-ohjelman liiketoiminnallinen tavoite on vertailukelpoisen käyttökatteen parantaminen.

Pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät

Yhtiön pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät täydentävät vuosittaista tulospalkkiota luoden tasapainoisen kannustinkokonaisuuden.

Vuosien 2017–2019 pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

Altian toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet kuuluvat Altian hallituksen hyväksymään pitkäaikaiseen kannustinjärjestelmään vuosille 2017–2019. Järjestelmän ehtojen mukaan mahdolliset palkkiot maksetaan vuosien 2020–2022 aikana käteisenä. Tavoitepalkkiotaso on 20 % vuosipalkasta ja maksimitaso 40 % vuosipalkasta. Pitkäaikaisen kannustinjärjestelmän tavoitteena on omistaja-arvon ja liikevaihdon suotuisa kehitys.

Uusi osakepohjainen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä

Altia Oyj:n hallitus on helmikuussa 2019 päättänyt uuden osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän perustamisesta Altia-konsernin johdolle ja avainhenkilöille. Järjestelmä koostuu vuosittain alkavista yksit-

täisistä suoriteperusteisista osakepalkkio-ohjelmista (performance share plan, PSP), joista kukin sisältää kolmivuotisen suoritusjakson sekä mahdollisen osakepalkkion maksamisen sen jälkeen. Kunkin yksittäisen ohjelman alkaminen on kulloinkin ehdollinen hallituksen erilliselle päätökselle.

Ensimmäinen ohjelma 2019–2021

Järjestelmän ensimmäinen ohjelma, PSP 2019–2021, alkoi vuoden 2019 alusta. PSP 2019–2021 -ohjelmaan on oikeutettu osallistumaan noin 20 henkilöä, mukaan lukien toimitusjohtaja ja muut johtoryhmän jäsenet. Ohjelman mukaan mahdollisesti suoritettavat palkkiot maksetaan keväällä 2022 edellyttäen, että hallituksen ohjelmalle asettamat suoritusavoitteet saavutetaan. Mahdolliset palkkiot maksetaan Altia Oyj:n listattuina osakkeina.

Ensimmäiseen, PSP 2019–2021 -ohjelmaan sovellettavat suoritusavoitteet perustuvat Altian osakkeen kokonaistuoton suhteelliseen kehitykseen sekä Altian osakekohtaiseen tulokseen (EPS). Jos PSP 2019–2021 -ohjelmalle asetetut suoritusavoitteet saavutetaan kokonaisuudessaan, sen perusteella maksettavien osakepalkkioiden kokonaismäärä on enintään noin 250 000 osaketta. Tämä osakemäärä merkitsee palkkioiden bruttomäärää, josta vähennetään soveltuva ennakonpidätys ja jonka jälkeen jäljelle jäävä nettomäärä suoritetaan osallistujille osakkeina. Hallitus on arvioinut, ettei osakepalkkiojärjestelmän yh-

teydessä lasketa liikkeelle uusia osakkeita eikä järjestelmällä siten ole laimentavaa vaikutusta yhtiön rekisteröityyn osakemäärään. Ohjelman ehtojen mukaan osallistujalle lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmien perusteella yksittäisenä vuonna maksettavien palkkioiden yhteisarvo ei saa ylittää 120 prosenttia osallistujan kiinteästä bruttomääräisestä vuosipalkasta.

Toinen ohjelma 2020–2022

Järjestelmän toinen ohjelma, PSP 2020–2022, alkaa vuoden 2020 alusta. PSP 2020–2022 -ohjelmaan on oikeutettu osallistumaan noin 25 henkilöä, mukaan lukien toimitusjohtaja ja muut johtoryhmän jäsenet. Ohjelman mukaan mahdollisesti suoritettavat palkkiot maksetaan keväällä 2023 edellyttäen, että hallituksen ohjelmalle asettamat suoritusavoitteet saavutetaan. Mahdolliset palkkiot maksetaan Altia Oyj:n listattuina osakkeina.

Toiseen, PSP 2020–2022 -ohjelmaan sovellettavat suoritusavoitteet perustuvat Altian osakkeen kokonaistuoton suhteelliseen kehitykseen sekä Altian osakekohtaiseen tulokseen (EPS). Jos PSP 2020–2022 -ohjelmalle asetetut suoritusavoitteet saavutetaan kokonaisuudessaan, sen perusteella maksettavien osakepalkkioiden kokonaismäärä on enintään noin 271 000 osaketta. Tämä osakemäärä merkitsee palkkioiden bruttomäärää, josta vähennetään soveltuva ennakonpidätys ja jonka jälkeen jäljelle jäävä nettomäärä suoritetaan osallistujille

osakkeina. Hallitus on arvioinut, ettei osakepalkkiojärjestelmän yhteydessä lasketa liikkeelle uusia osakkeita eikä järjestelmällä siten ole laimentavaa vaikutusta yhtiön rekisteröityyn osakemäärään. Ohjelman ehtojen mukaan osallistujalle lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmien perusteella yksittäisenä vuonna maksettavien palkkioiden yhteisarvo ei saa ylittää 120 prosenttia osallistujan kiinteästä bruttomääräisestä vuosipalkasta.

Osakeomistussuositus

Altia soveltaa osakeomistussuositusta yhtiön toimitusjohtajaan ja muihin johtoryhmän jäseniin. Suosituksen mukaan johtoryhmän kunkin jäsenen odotetaan säilyttävän omistuksessaan vähintään puolet yhtiön osakepalkkiojärjestelmästä saamistaan netto-osakkeista kunnes hänen osakeomistuksensa arvo Altiassa vastaa vähintään hänen kiinteän bruttomääräisen vuosipalkkansa määrää.

C. Palkitsemisraportti vuodelta 2019

Hallituksen jäsenet

Hallituksen jäsenille maksettiin tilikauden 2019 aikana toimikausi- ja kokouspalkkioita seuraavasti:

	toimikausipalkkiot/ euro	kokouspalkkiot/ euroa	yhteensä/ euroa
Sanna Suvanto-Harsaae	42 375	28 800	71 175
Kai Telanne	26 850	7 800	34 650
Kim Henriksson	21 525	24 000	45 525
Annikka Hurme*	3 000	6 525	9 525
Tiina Lencioni	21 525	11 400	32 925
Jukka Ohtola	21 525	8 400	29 925
Anette Rosengren**	15 000	7 200	22 200
Torsten Steenholt	21 525	12 000	33 525

* 15.5.2019 saakka

** 15.5.2019 alkaen

Toimitusjohtaja ja muu johto

Toimitusjohtajan palkitseminen 2019

Toimitusjohtaja Pekka Tennilälle tilikauden 2019 aikana suoritettut palkat ja palkkiot olivat yhteensä 337 737 euroa seuraavasti:

kiinteä peruspalkka	323 697 euroa
luontoisetuja	14 040 euroa
vuositulospalkkio vuodelta 2018	0 euroa

Muun johdon palkitseminen 2019

Altian johtoryhmän muille jäsenille tilikauden 2019 aikana suoritettut palkat ja palkkiot olivat yhteensä 1 187 477 euroa seuraavasti:

kiinteä peruspalkka	1 137 753 euroa
luontoisetuja	49 724 euroa
vuositulospalkkio vuodelta 2018	0 euroa

Hallitus

Vuoden lopussa, mikäli ei toisin ilmoitettu.

Sanna Suvanto-Harsaac

HALLITUKSEN PUHEENJOHTAJA

s. 1966, ekonomi

Altian hallituksen puheenjohtaja vuodesta 2015, hallituksen yhtiöstä ja osakkeenomistajista riippumaton jäsen vuodesta 2013

Henkilöstövaliokunnan puheenjohtaja, tarkastusvaliokunnan jäsen

Keskeiset luottamustehtävät:

- BoConcept AB, hallituksen puheenjohtaja
- Babysam AS, hallituksen puheenjohtaja
- TCM AS, hallituksen puheenjohtaja
- Nordic Pet Care Group AS, hallituksen puheenjohtaja
- Footway AB, hallituksen puheenjohtaja
- Paulig Oy, hallituksen puheenjohtaja
- Isadora AB, hallituksen puheenjohtaja
- SAS AB, hallituksen jäsen
- Broman Group Oy, hallituksen jäsen

Kai Telanne

HALLITUKSEN VARAPUHEENJOHTAJA

s. 1964, kauppatieteiden maisteri

toimitusjohtaja, johtoryhmän puheenjohtaja, Alma Media Oy

Altian hallituksen varapuheenjohtaja vuodesta 2018, hallituksen yhtiöstä ja osakkeenomistajista riippumaton jäsen vuodesta 2016

Henkilöstövaliokunnan jäsen

Keskeiset luottamustehtävät:

- Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, hallituksen varapuheenjohtaja
- Teleste Oy, hallituksen jäsen
- Tampereen kauppakamari, hallituksen jäsen

Kim Henriksson

HALLITUKSEN JÄSEN

s. 1968, kauppatieteiden maisteri

Chief Financial Officer, EQT AB

Altian hallituksen yhtiöstä ja osakkeenomistajista riippumaton jäsen vuodesta 2015

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja

Tiina Lencioni

HALLITUKSEN JÄSEN

s. 1971, OTK, 2. Staatsexamen/Assessor iuris (Saksa)

Marimekko Oy, General Counsel

Altian hallituksen yhtiöstä ja osakkeenomistajista riippumaton jäsen vuodesta 2017.

Tarkastusvaliokunnan jäsen

Keskeiset luottamustehtävät:

- Keskuskauppakamarin Liiketapalautakunta, hallituksen jäsen

Jukka Ohtola

HALLITUKSEN JÄSEN

s. 1967, kauppatieteiden maisteri, CEFA

Valtioneuvoston kanslia, neuvotteleva virkamies
Altian hallituksen yhtiöstä riippumaton jäsen
vuodesta 2018. Valtion kehitysyhtiö Vake
Oy:n hallituksen jäsen sekä virkasuhteessa
Valtioneuvoston kanslian Omistajaohjausosastoon.

Henkilöstövaliokunnan jäsen

Keskeiset luottamustehtävät:

- Motiva Oy, hallituksen jäsen
- Valtion kehitysyhtiö Vake Oy, hallituksen jäsen

Anette Rosengren

HALLITUKSEN JÄSEN

s. 1966, B. Sc. Marketing and Marketing
Management

Managing Director Nordics, Philip Morris
International

Altian hallituksen yhtiöstä ja osakkeenomistajista
riippumaton jäsen vuodesta 2019

Keskeiset luottamustehtävät:

- Greenfood Group, hallituksen jäsen

Torsten Steenholt

HALLITUKSEN JÄSEN

s. 1969, proviisori, kemian tutkimuksen
maisteri, panimomestari

Chr. Hansen, EVP, Global Operations

Altian hallituksen yhtiöstä ja osakkeenomistajista
riippumaton jäsen vuodesta 2017

Keskeiset luottamustehtävät:

- CO-RO A/S, hallituksen jäsen

Johtoryhmä

Vuoden lopussa, mikäli ei toisin ilmoitettu.

Pekka Tennilä

TOIMITUSJOHTAJA

s. 1969, kauppatieteiden maisteri

Altian toimitusjohtaja vuodesta 2014, johtoryhmässä vuodesta 2014, Altiassa vuodesta 2014

Keskeinen työkokemus:

Aiemmin toiminut Carlsberg-konsernin Baltian liiketoiminta-alueen toimitusjohtajana sekä muissa johtotehtävissä Carlsberg-konsernissa.

Keskeiset luottamustehtävät:

- Raisio-konsernin hallituksen jäsen
- Suomen Elintarviketeollisuusliiton (ETL) hallituksen jäsen
- Marketing Finlandin hallituksen jäsen

Janne Halttunen

SVP, SCANDINAVIA

s. 1970, kauppatieteiden maisteri

Altian SVP, Scandinavia vuodesta 2017, johtoryhmässä vuodesta 2015, Altiassa vuodesta 2009

Keskeinen työkokemus:

Aloitti Altiassa vuonna 2009 Oy Wennerco Ab:n toimitusjohtajana. Aiemmin toiminut Altian Partner Business and Export -liiketoiminnan johtajana, Altian liiketoiminnan kehitysjohtajana, Partner Brands -liiketoiminnan toimitusjohtajana sekä Craft & Cask Oy:n hallituksen jäsenenä. Lisäksi useita johtotehtäviä British American Tobaccossa.

Kari Kilpinen

SVP, FINLAND & EXPORTS

s. 1963, MBA, restonomi

Altian SVP, Finland & Exports vuodesta 2017, johtoryhmässä vuodesta 2017, Altiassa vuodesta 1997

Keskeinen työkokemus:

Toiminut Altia Finlandin johtajana vuodesta 2009.

Keskeiset luottamustehtävät:

- Suomen Alkoholijuomakauppajärjestys ry:n (SAJK) hallituksen jäsen.

Kirsii Lehtola

SVP, HR

s. 1963, varatuomari

Altian SVP, HR vuodesta 2016, johtoryhmässä vuodesta 2016, Altiassa vuodesta 2016

Keskeinen työkokemus:

Aiemmin toiminut OP-finanssiryhmän Insurance and Wealth Management -liiketoiminnan henkilöstöjohtajana sekä Stora Enso -konsernin henkilöstöpalvelujen henkilöstöjohtajana ja Stora Enso Oy:n Publication Paper ja Finland -liiketoiminnan henkilöstöjohtajana. Toiminut aiemmin myös Metsäteollisuus ry:n neuvoo-antavan komitean jäsenenä.

Niklas Nylander

CFO

s. 1973, kauppatieteiden maisteri

Altian CFO vuodesta 2019, johtoryhmässä vuodesta 2019, Altiassa vuodesta 2019

Keskeinen työkokemus:

Aiemmin työskennellyt Sponda Oyj:n talousjohtajana. Ennen tätä teki mittavan uran Tamro Groupissa, missä työskenteli useissa talousjohdon tehtävissä sekä Tamro Groupissa että pohjoismaisissa liiketoimintayksiköissä.

Kirsi Puntila

SVP, MARKETING

s. 1970, kauppatieteiden maisteri

Altian SVP, Marketing vuodesta 2016, johtoryhmässä vuodesta 2016, Altiassa vuodesta 2014

Keskeinen työkokemus:

Toimi aiemmin Altian Spirits Category -osaston johtajana ja Altia Brändsin markkinointijohtajana Tukholmassa. Työskennellyt aiemmin myös The Absolut Companyn (Pernord Ricard S.A) kansainvälisenä markkinointijohtajana (Kahlua ja Absolut -valikoimat).

Keskeiset luottamustehtävät:

- Vapo Oy:n hallituksen jäsen

Hannu Tuominen

SVP, ALTIA INDUSTRIAL

s. 1958, diplomi-insinööri

Altian SVP, Altia Industrial (aikaisemmin Industrial Services and Supply Chain) vuodesta 2009, johtoryhmässä vuodesta 2008, Altiassa vuodesta 2008

Keskeinen työkokemus:

Aiemmin toiminut väliaikaisena toimitusjohtajana Altiassa (Interim CEO) 11/2013 – 05/2014. Työskenteli Vaisala-konsernissa tuotantojohtajana ja divisioonan johtajana vuosina 1992 – 2007. Lisäksi toiminut useassa johtotehtävässä Fiskars-konsernissa.

Keskeiset luottamustehtävät:

- Roal Oy:n hallituksen jäsen.

Sisältö

KONSERNITILINPÄÄTÖS*	120	3. Rahoituserät ja pääomarakenne	142	EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS*	174
Konsernin tuloslaskelma	120	3.1. Rahoitustuotot ja -kulut	142	Altia Oyj:n tuloslaskelma (FAS)	174
Konsernin laaja tuloslaskelma	120	3.2. Rahoitusvarat ja -velat	143	Altia Oyj:n tase (FAS)	175
Konsernin tase	121	3.2.1 Rahoitusvarat	143	Altia Oyj:n rahavirtalaskelma (FAS)	177
Konsernin rahavirtalaskelma	122	3.2.2 Rahoitusvelat	144	Altia Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot	178
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	123	3.2.3. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	147	HALLITUKSEN VOITONJAKOESITYS*	187
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT*	124	3.3. Johdannaiset ja suojauslaskenta	149	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	187
Yleiset tiedot	124	3.4. Omaa pääomaa koskevat tiedot	151	TILINTARKASTUSKERTOMUS	188
1. Liiketulos	126	4. Rahoitus- ja pääomariskit	154		
1.1. Liiketoiminnan tuotot	126	4.1. Rahoitusriskien hallinta	154		
1.2. Segmentti-informaatio	127	4.2. Pääomariskien hallinta	160		
1.3. Liiketoiminnan muut tuotot	129	5. Konsolidointi	161		
1.4. Materiaalit ja palvelut	129	5.1. Yleiset konsolidointiperiaatteet	161		
1.5. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	129	5.2. Tytäryhtiöt	162		
1.6. Liiketoiminnan muut kulut	130	5.3. Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisjärjestelyissä	163		
1.7. Poistot ja arvonalentumiset	130	6. Muut liitetiedot	165		
1.8. Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulut	130	6.1. Tuloverot	165		
2. Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset varat ja velat	131	6.2. Vakuudet ja vastuusitoumukset sekä ehdolliset varat ja velat	169		
2.1. Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	131	6.3. Lähipiiritapahtumat	170		
2.2. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	135	6.4. Osakeperusteiset maksut	171		
2.3. Vuokrasopimukset	138	6.5. Uusien tai muutettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen	172		
2.4. Vaihto-omaisuus	139	6.6. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	173		
2.5. Sopimukseen perustuvat varat (lyhytaikaiset)	139				
2.6. Myyntisaamiset ja muut saamiset (lyhytaikaiset)	140				
2.7. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat veloitteet	140				
2.8. Ostovelat ja muut velat	141				
2.9. Varaukset	141				

SYMBOLIT

Laatimisperiaatteet

Johdon arviot

*Osa virallista tilinpäätöstä

KONSERNIN TULOSLASKELMA

Milj. euroa	Liite	1.1.–31.12. 2019	1.1.–31.12. 2018
LIKEVAIHTO	1.1.	359,6	357,3
Liiketoiminnan muut tuotot	1.3.	7,6	7,4
Materiaalit ja palvelut	1.4.	-213,1	-206,8
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	1.5.	-45,9	-49,9
Liiketoiminnan muut kulut	1.6.	-65,0	-73,9
Poistot ja arvonalentumiset	1.7.	-17,9	-14,4
LIIKETULOS		25,1	19,7
Rahoitustuotot	3.1.	3,5	3,5
Rahoituskulut	3.1.	-5,7	-5,8
Osuus osakkuusrytysten ja yhteisyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin		1,6	1,2
TULOS ENNEN VEROJA		24,6	18,6
Tuloverot	6.1.	-6,2	-3,6
TILIKAUDEN TULOS		18,4	15,1
Tilikauden tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		18,4	15,1
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos, euroa			
Laimentamaton ja laimennettu	3.4.	0,51	0,42

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

Milj. euroa	Liite	1.1.–31.12. 2019	1.1.–31.12. 2018
Tilikauden tulos		18,4	15,1
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen		-0,2	0,0
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	6.1.	0,0	-0,0
Yhteensä		-0,2	-0,0
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Rahavirran suojaukset		-1,3	0,4
Muuntoerot	3.4.	-2,4	-3,5
Eriin liittyvät tuloverot	6.1.	0,3	-0,1
Yhteensä		-3,5	-3,2
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		-3,6	-3,2
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ		14,8	11,9
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		14,8	11,9

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN TASE

Milj. euroa	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	2.1.	80,1	80,7
Muut aineettomat hyödykkeet	2.1.	25,2	29,6
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	2.2.	60,9	64,6
Käyttöoikeusomaisuus	2.3.	10,4	-
Osuudet osakkuusyrityksissä, yhteisyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	5.3.	8,8	7,9
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	3.2.1.	1,4	1,4
Laskennalliset verosaamiset	6.1.	0,9	0,8
Pitkäaikaiset varat yhteensä		187,7	185,1
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	2.4.	92,0	99,6
Sopimuksiin perustuvat omaisuuserät	2.5.	0,2	0,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.6.	54,4	60,9
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		1,6	2,5
Rahavarat	3.2.1.	64,2	42,0
Lyhytaikaiset varat yhteensä		212,4	205,3
VARAT YHTEENSÄ		400,2	390,4

Milj. euroa	Liite	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	3.4.		
Osakepääoma		60,5	60,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		1,2	1,2
Käyvän arvon rahasto		0,6	0,6
Vararahasto		0,1	-
Suojausrahasto		-1,0	0,0
Muuntoerot		-22,1	-19,6
Kertyneet voittovarot		111,9	107,3
Oma pääoma yhteensä		151,2	150,1
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	6.1.	16,7	16,8
Lainat	3.2.2.	76,1	82,7
Vuokrasopimusvelat	3.2.2.	7,1	-
Eläkevelvoitteet	2.7.	1,4	1,3
Pitkäaikaiset velat yhteensä		101,3	100,8
Lyhytaikaiset velat			
Lainat	3.2.2.	6,5	6,7
Vuokrasopimusvelat	3.2.2.	3,4	-
Varaukset	2.9.	-	0,5
Ostovelat ja muut velat	2.8.	134,7	131,4
Sopimuksiin perustuvat velat	2.5.	0,5	0,6
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		2,5	0,4
Lyhytaikaiset velat yhteensä		147,6	139,5
Velat yhteensä		249,0	240,3
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		400,2	390,4

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

Milj. euroa	Liite	1.1.–31.12. 2019	1.1.–31.12. 2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tulos ennen veroja		24,6	18,6
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	1.7.	17,9	14,4
Osuus osakkuusrytysten ja yhteisyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	5.3.	-1,6	-1,2
Pitkäaikaisten varojen nettomyyntivoitot	1.3.	-0,0	-0,5
Rahoitustuotot ja -kulut	3.1.	2,2	2,3
Muut oikaisut		-0,8	0,8
		17,7	15,7
Käyttöpääoman muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		7,4	-5,5
Sopimusvarojen, myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		5,3	-7,4
Sopimusvelkojen, osto- ja muiden velkojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		3,8	-4,3
Käyttöpääoman muutos		16,5	-17,2
Maksetut korot	3.1.	-1,6	-1,4
Saadut korot	3.1.	0,2	0,1
Muut maksetut rahoitustuotot ja kulut	3.1.	-1,7	-1,4
Maksetut tuloverot	6.1.	-3,1	-8,0
Rahoituserät ja verot		-6,1	-10,6
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		52,6	6,5

Milj. euroa	Liite	1.1.–31.12. 2019	1.1.–31.12. 2018
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	2.1., 2.2.	-6,8	-7,7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1.3.	0,1	0,6
Osakkuus- ja yhteisyritysten hankinta		-0,2	-
Lainasaamisten takaisinmaksut	3.2.	-	0,9
Saadut korot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	5.3.	0,9	0,9
Saadut osingot	3.1.	-	0,1
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		-6,0	-5,2
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Lainojen nostot	3.2.2.	-	20,0
Lainojen takaisinmaksut	3.2.2.	-6,5	-30,7
Vuokrasopimusvelkojen takaisinmaksut	3.2.2.	-3,7	-
Maksetut osingot ja muu voitonjako	3.4.	-13,7	-
Osakeanti henkilöstölle		-	1,2
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA		-23,9	-9,5
RAHAVAROJEN MUUTOS		22,7	-8,2
Rahavarat tilikauden alussa		42,0	52,4
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-0,5	-2,2
Rahavarojen muutos		22,7	-8,2
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	3.2.3.	64,2	42,0

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä..

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		Osake- pääoma	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Vara- rahasto	Suojaus- rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Milj. euroa	Liite								
Oma pääoma 1.1.2018		60,5	-	0,6	-	-0,3	-16,0	92,0	136,8
Laatimisperiaatteen muutos		-	-	-	-	-	-	0,1	0,1
Oma pääoma 1.1.2018, oikaistu		60,5	-	0,6	-	-0,3	-16,0	92,1	136,9
Laaja tulos									
Tilikauden tulos		-	-	-	-	-	-	15,1	15,1
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)									
Rahavirran suojaukset		-	-	-	-	0,3	-	-	0,3
Muuntoerot	3.4.	-	-	-	-	-	-3,5	0,0	-3,5
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen	2.7.	-	-	-	-	-	-	-0,0	-0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-	-	-	-	0,3	-3,5	15,1	11,9
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osakeanti		-	1,2	-	-	-	-	-	1,2
Osakeperusteiset maksut, henkilöstöanti		-	-	-	-	-	-	0,1	0,1
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		-	1,2	-	-	-	-	0,1	1,4
OMA PÄÄOMA 31.12.2018		60,5	1,2	0,6	-	0,0	-19,6	107,3	150,1
Oma pääoma 1.1.2019		60,5	1,2	0,6	-	0,0	-19,6	107,3	150,1
Laaja tulos									
Tilikauden tulos		-	-	-	-	-	-	18,4	18,4
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)									
Rahavirran suojaukset		-	-	-	-	-1,0	-	-	-1,0
Muuntoerot	3.4.	-	-	-	-	-	-2,5	0,1	-2,4
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen	2.7.	-	-	-	-	-	-	-0,2	-0,2
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-	-	-	-	-1,0	-2,5	18,3	14,8
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osingonjako		-	-	-	-	-	-	-13,7	-13,7
Osakeperusteiset maksut		-	-	-	-	-	-	0,1	0,1
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		-	-	-	-	-	-	-13,6	-13,6
Rahastosiirto		-	-	-	0,1	-	-	-0,1	0,0
OMA PÄÄOMA 31.12.2019		60,5	1,2	0,6	0,1	-1,0	-22,1	111,9	151,2

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

YLEISET TIEDOT

Tietoa Altiaista

Altia Oyj ("Yhtiö"), yhdessä tytäryhtiöidensä kanssa ("Konserni", "Altia konserni", "Altia") on Pohjoismaissa, Virossa, Latviassa ja Ranskassa toimiva kansainvälinen alkoholijuomien palvelu-konserni, joka valmistaa, markkinoi, myy ja jakelee sekä omia tuotteitaan että päämiestuotteita. Altia tislaa kotimaisesta ohrasta viljaviinaa juomiensa pohjaksi. Tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa ja Virossa sekä konjakin kypsytyks ja valmistus Ranskassa. Altialla on laadukkaita omia ja kansainvälisiä tuotemerkkejä. Lisäksi yhtiö edustaa kansainvälisiä tuotemerkkejä eri puolilta maailmaa. Altian liiketoimintaan kuuluu myös teollisia tuotteita kuten tärkkelystä, rehua ja tek-nistä etanolia sekä sopimusvalmistusta.

Altian asiakkaita ovat alkoholin vähittäismyyntimonopolit, alkoholijuomia myyvät tukut, ravin-tolat, päivittäistavarakaupat, matkustajamyyn-ti vientimarkkinoilla toimivat maahantuojat ja teollisuusasiakkaat.

Altia Oyj:n, Altia-konsernin emoyritys, kotipaikka on Helsinki. Altia Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö. Altia Oyj:n osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Emoyrityksen rekisteröity osoite on Kaapeli-aukio 1, 00180 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.altiagroup.com/fi/ tai Konsernin pääkonttorista osoitteesta: Kaapeli-aukio 1, 00180 Helsinki.

Altia Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 12.2.2020 tämän tilinpäätöksen julkistetta-vaksi. Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilin-päätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös 31.12.2019 päättyneeltä tilikaudelta on laadittu 31.12.2019 voimassa-olevien ja EU:ssa hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2019 voimassa olevia SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös Suomen kirjanpito-lain ja osakeyhtiölain vaatimusten mukaiset.

Tilikaudella 2019 käyttöön otettuja ja tulevilla tilikausilla sovellettavaksi tulevia uusia ja muut-tuneita standardeja on kuvattu [liitetiedossa 6.5](#).

Konsernitilinpäätös 31.12.2019 päättyneeltä tilikaudelta on laadittu alkuperäisiin hankinta-menoihin perustuen lukuun ottamatta noteeraamattomia osakkeita ja johdannaisia. Konserni-tilinpäätös esitetään tuhansina euroina (vuosikatsaus miljoonina euroina). Luvut on pyöristetty lähimpään tuhanteen, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä yhteissummasta. Jos luku on 0 euroa, se esitetään viivana.

Alla olevassa taulukossa on esitetty, minkä liitetiedon yhteydessä mikäkin laatimisperiaate on esitetty.

Nro	Liite	Laatimisperiaate
1.	Liiketulos	Myynnin tuloutusperiaatteet, Liiketulos
1.2.	Segmentti-informaatio	Toimintasegmentit
2.9.	Varaukset	Varaukset
2.7.	Työsuhde-etuksista aiheutuvat veloitteet	Työsuhde-etuudet
2.2.	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
2.3.	Käyttöoikeusomaisuus	Vuokrasopimukset
2.4.	Vaihto-omaisuus	Vaihto-omaisuus
1.6.	Liiketoiminnan muut kulut	Vuokrasopimukset
2.2.	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	
2.1.	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	Liikearvo
2.1.	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	Muut aineettomat hyödykkeet
3.2.1.	Rahoitusvarat	Rahoitusvarat
3.2.3.	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	
3.2.2.	Rahoitusvelat	Rahoitusvelat
3.2.3.	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	
3.3.	Johdannaiset ja suojauslaskenta	Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta
5.2.	Tytäryhtiöt	Tytäryhtiöiden yhdistelyperiaatteet
5.2.	Tytäryhtiöt	Määräysvallattomien omistajien osuus
5.3.	Osuudet osakkuusyrietyksissä ja yhteisjärjestelyissä	Osakkuus- ja yhteisyritykset
6.1.	Tuloverot	Tuloverot ja laskennalliset verot

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää arvioiden käyttöä, jotka määritelmänsä mukaisesti, harvoin johtavat samaan lopputulokseen. Lisäksi johto tekee harkintaan perustuvia ratkaisuja soveltaessaan Altian tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot ja niihin liittyvät oletukset pohjautuvat johdon parhaaseen tietämykseen tilinpäätöshetkellä. Näin ollen toteutuvat tulokset voivat poiketa tehdyistä arvioista. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset kirjataan sille tilikaudelle, jolla arvioita tai oletuksia korjataan.

Merkittävin osa-alue, jossa johto on käyttänyt harkintaa konsernissa, liittyy myynnin tulouttamiseen ([liitetieto 1.1.](#)) ja odotettujen luottotappioiden kirjaamiseen ja aineettomien hyödykkeiden taloudelliseen vaikutusaikaan, arvonalentumistestauksissa käytettyihin parametreihin ([liitetieto 2.1.](#)) sekä vuokrasopimukseen liittyviin oletuksiin. Muut keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset tilinpäätöshetkellä ennakoitavat keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, liittyvät laskennallisiin veroihin ([liitetieto 6.1.](#)) ja epävarmoihin veropositioihin.

Liikevaihto
359,6
milj. €

1. Liiketulos

1.1. LIIKETOIMINNAN TUOTOT

Myyntien tuloutusperiaatteet

Myyntituotot kirjataan määrään, johon konserni odottaa olevansa oikeutettu siirtäessään tuotteen tai palvelun asiakkaalle. Transaktiohintaa voi sisältää myös muuttuvia vastikkeita kuten volyymialennuksia, bonuksia, markkinointitukia ja tuotepalautuksia. Muuttuvat vastikkeet on arvioitu käyttäen todennäköisimmän arvon menetelmää, mikäli ne eivät ole vielä toteutuneet raportointijakson päättyessä. Myyntituotot oikaistaan välillisillä veroilla, valmisteveroilla, pantti- ja kierrätysmaksuilla ja myynnin kurssieroilla.

Konsernille tyypilliset tuotteiden myyntiä koskevat asiakassopimukset muodostavat vain yhden suoritevelvoitteen. Altian teollisille asiakkaille tuotettuja sopimuspalveluja koskevat sopimukset sisältävät pääasiassa yhden suoritevelvoitteen, joka on sarja erillisiä palveluja, kuten sopimusvalmistuspalveluja, asiakaspalvelua ja logistiikkaa. Tuloutus tapahtuu tietyssä hetkenä, kun tuotteiden määräysvalta siirtyy asiakkaalle toimitusehtojen mukaisesti. Palvelujen myynnin osalta sopimukset sisältävät yhden suoritevelvoitteen, joka on usein sarja erillisiä palveluja, ja myynti tuloutetaan, kun palvelu on tuotettu.

Merkittävimmät tulovirrat syntyvät omien tuotteiden sekä päämiestuotteiden myynnistä. Lisäksi tulovirtoja syntyy sopimusvalmistuksesta sekä teollisten tuotteiden kuten tärkkelyksen, rehun ja teknisen etanolin myynnistä. Myynnin oikaisuerät sekä tiettyjen tuotteiden takaisinostovelvollisuus huomioidaan tuloutusvaiheessa.

Yhteistyökumppanien kanssa tehdyissä sopimuksissa, jotka oikeuttavat Altian jakelemaan kumppanien tuotteita, Altia toimii loppuasiakkaaseen nähden päämiehenä ja sillä on määräysvalta tuotteeseen, hinnoittelua koskeva harkintavalta ja omistusoikeus tuotevarastoon. Näin ollen myyntituottona kirjataan bruttomäärä, johon Altia on oikeutettu näiden tuotteiden myynnissä.

Myyntituotoista vähennetty valmisteverojen määrä on merkittävä. Alla on esitetty verollisen myynnin määrät sekä valmisteverot:

Milj. euroa	2019	2018
Myyntituotot vähennettynä myynnin oikaisuerillä	791,5	801,6
Valmisteverot	-431,9	-444,3
LIIEVAIHTO	359,6	357,3
Veron osuus myyntituotoista	54,6 %	55,4 %

1.2. SEGMENTTI-INFORMAATIO

Kuvaus segmenteistä ja keskeisistä toiminnoista

Altia raportoi liiketoiminnastaan seuraavien segmenttien mukaisesti: Finland & Exports, Scandinavia ja Altia Industrial. Finland & Exports ja Scandinavia segmentit käsittävät viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomatuotteiden maahantuonnin, myynnin ja markkinoinnin. Finland & Exports segmentteihin kuuluu yhtiön toimintoja Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajakaupaa ja vientiä. Scandinavia segmentti sisältää yhtiön toiminnot Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Altia Industrial segmenttiin kuuluvat etanolin, tärkkelyksen ja rehun tuotanto sekä sopimuspalvelut. Nämä segmentit muodostavat sekä Altian toimintasegmentit että sen raportoitavat segmentit.

Altian hallitus on määritelty yhtiön tämänhetkiseksi ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi, ja raportoitavat segmentit perustuvat Altian toiminnalliseen rakenteeseen ja ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle tapahtuvaan sisäiseen raportointiin, jota käytetään segmenttien tuloksellisuuden arvioimiseen. Segmenttien voiton raportointi sisäisen raportoinnin tarkoituksiin perustuu sisäiseen tunnuslukuun vertailukelpoinen käyttökate, joka johdetaan seuraavasti:

- Liikevaihto ja segmentin välittömät kulut, jotka sisältyvät vertailukelpoiseen käyttökatteeseen perustuvaan segmentin tulokseen, määritetään suoriteperusteisesti ja esitetään samojen laatimisperiaatteiden mukaisesti kuin konsernitilinpäätöksessä.
- Segmenteille kohdistetut yhteisiin toimintoihin tai liiketoiminnan tukipalveluihin liittyvät kulut koostuvat sellaisista kuluista kuin keskitetyn markkinoinnin kulut, IT-infrastruktuuriin liittyvät kulut, yhteisten tukipalvelujen kulut, pääkonttorin kulut mukaan lukien talous- ja rahoitustoimintoihin, viestintään sekä laki- ja HR-toimintoihin liittyvät kulut, sekä tietyt varastointi- ja palvelukulut. Sisäisessä raportoinnissa kulujen kohdistaminen perustuu

budjetoituihin lukuihin. Poikkeamat budjetoiduista määristä esitetään sarakkeessa "Kohdistamattomat ja oikaisu", ja ne voivat olla joko budjetin ylityksiä tai säästöjä budjetin mukaisiin lukuihin verrattuna. Kaikkia näitä poikkeamia ei kohdisteta segmenteille sisäisessä raportoinnissa.

- Kohdistamattomat ja oikaisu -sarake sisältää budjettipoikkeamien lisäksi joitakin kohdistamattomia pääkonttorin kustannuksia.

Segmenttien liikevaihto ja tulos

Seuraavissa taulukoissa esitetään segmenttien liikevaihto ja vertailukelpoinen käyttökate sekä vertailukelpoisen käyttökateen täsmäytys konsernin liikelukeseen:

Milj. euroa	1.1.-31.12.2019				
	Finland & Exports	Scandinavia	Altia Industrial	Kohdistamaton ja oikaisu	Konserni
Liikevaihto, yhteensä	129,0	121,4	149,7		400,1
Liikevaihto, sisäinen	-0,4	-0,7	-39,4		-40,5
Liikevaihto, ulkoinen	128,6	120,7	110,2		359,6
Vertailukelpoinen käyttökate ilman IFRS 16 vaikutusta	20,4	11,5	9,6	-0,5	41,0
IFRS 16 vaikutus käyttökatteeseen	0,2	0,6	1,8	1,2	3,8
Vertailukelpoinen käyttökate	20,6	12,1	11,4	0,7	44,8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät 1)					-1,7
KÄYTTÖKATE					43,1
Poistot ja arvonalentumiset					-17,9
LIIKETULOS					25,1

1.1.- 31.12.2018					
Milj. euroa	Finland & Exports	Scandinavia	Altia Industrial	Kohdistamaton ja oikaisut	Konserni
Liikevaihto, yhteensä	134,4	118,6	149,8		402,8
Liikevaihto, sisäinen	-0,6	-0,9	-44,0		-45,5
Liikevaihto, ulkoinen	133,8	117,7	105,8		357,3
Vertailukelpoinen käyttökate	19,2	10,1	10,9	-0,3	40,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät 1)					-6,0
KÄYTTÖKATE					34,0
Poistot ja arvonalentumiset					-14,4
LIIKETULOS					19,7

¹⁾Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia olennaisia eriä, kuten liiketoimintojen ja omaisuuserien myynnistä syntyneitä nettovoittoja tai -tappioita, arvonalentumistappioita, liiketoimintojen lopettamisesta ja uudelleenjärjestelystä aiheutuneita kuluja, keskeisistä yritystason projekteista aiheutuvia kuluja kuten yrityshankintoihin liittyviä välittömiä transaktiokuluja, vapaaehtoiseen eläkejärjestelyyn tehtyjä muutoksia sekä muihin yritystason kehityshankkeisiin liittyviä kuluja. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot on esitetty [liitetiedossa 1.3](#), ja henkilöstökulut uudelleenjärjestelyihin liittyen [liitetiedossa 1.5](#).

Muut koko yritystä koskevat tiedot

Liikevaihdon maantieteellinen jakautuma

Tilikausien 2019 ja 2018 liikevaihto jakautui Altia-konserniin kuuluvien yritysten sijaintipaikan mukaan seuraavasti:

Milj. euroa	2019	2018
Suomi	211,7	205,4
Ruotsi	97,2	90,7
Norja	22,6	23,5
Eesti	9,3	8,7
Latvia	10,1	9,8
Tanska	2,8	11,7
Muut maat	5,9	7,5
LIKEVAIHTO YHTEENSÄ	359,6	357,3

Finland & Exports -segmentin liikevaihdesta 74,9 miljoonaa euroa (2018: 77,4 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Scandinavia-segmentin liikevaihdesta 81,8 miljoonaa euroa (2018: 75,4 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Altia Industrial -segmentin liikevaihdesta 43,7 miljoonaa euroa (2018: 42,5 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Minkään muun yksittäisen ulkopuolisen asiakkaan osuus ei ollut yli 10 prosenttia Altian kokonaisliikevaihdesta 31.12.2019 ja 31.12.2018 päättyneillä tilikausilla.

Liikevaihdon jakautuma tuoteryhmittäin

Tilikausien 2019 ja 2018 liikevaihto jakautui tuoteryhmien mukaan seuraavasti:

Milj. euroa	2019	2018
Väkevät alkoholijuomat	121,3	124,0
Viinit	124,9	122,2
Muut juomat	3,1	5,3
Teolliset tuotteet ja palvelut	110,2	105,8
LIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN YHTEENSÄ	359,6	357,3

Pitkäaikaisten varojen maantieteellinen jakautuma

Pitkäaikaisten varojen yhteismäärä lukuun ottamatta rahoitusinstrumentteja ja laskennallisia verosaamia oli 31.12.2019 ja 31.12.2018 varojen sijainnin mukaisesti jaoteltuna seuraava:

Milj. euroa	2019	2018
Suomi	110,6	112,5
Ruotsi	48,2	44,0
Norja	0,5	0,0
Eesti	2,2	2,3
Latvia	0,2	0,2
Tanska	5,9	6,5
Muut maat	9,0	9,4
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	176,6	174,9

1.3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät pääasiassa pitkäaikaisten omaisuuserien myyntivoittoja, tuottoja energian, veden, höyryn ja hiilidioksidin myynnistä, päästöoikeuksien myyntivoittoja, vuokratuottoja ja tuottoja ydinliiketoimintaan kuulumattomista palveluista sekä sopimusten päättämiseen liittyviä maksuja.

Milj. euroa	2019	2018
Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,0	0,5
Päästöoikeuksien myyntivoitot	0,8	0,4
Vuokratuotot	1,3	1,4
Tuotot energian, veden, höyryn ja hiilidioksidin myynnistä	3,4	3,4
Muut tuottoerät	2,0	1,6
YHTEENSÄ	7,6	7,4

1.4. MATERIAALIT JA PALVELUT

Milj. euroa	2019	2018
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	200,8	210,1
Varaston muutos	7,6	-5,1
Epäkuranttius ja varaston uudelleenarvostus	3,2	0,0
Ulkopuoliset palvelut	1,6	1,8
YHTEENSÄ	213,1	206,8

Materiaalit ja palvelut koostuvat materiaalien, kuten ohran, viinin, erilaisten alkoholien, nesteiden, pohjaveden ja muiden eri juomissa tarvittavien ainesosien hankintamenoista, pakkaus- ja tarvikkeiden hankintamenoista, varastojen muutoksista, hylätyistä ja epäkuranteista materiaaleista aiheutuvista kuluista sekä ulkoisista palveluista kuten logistiikasta ja varastoinnista.

1.5. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUNEET KULUT

Milj. euroa	2019	2018
Palkat	34,2	37,9
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	7,1	7,1
Osakepalkinta	0,1	-
Muut henkilösivukulut	4,4	4,9
YHTEENSÄ	45,9	49,9

Altian henkilöstölleen maksamat kokonaispalkkiot muodostuvat kiinteistä ja muuttuvista peruspalkoista, lisistä, lyhyen ja pitkän aikavälin kannustimista ja luontaiseduista.

Konserni on kirjannut tilikaudella kannustimista johtuvia kuluja yhteensä 0,4 miljoonaa euroa (2018: 1,6 miljoonaa euroa) rahana maksettavista palkkioista. Työsuhde-etuuksista aiheutuneisiin kuluihin sisältyy myös henkilöstöön liittyviä uudelleenjärjestelykuluja 0,2 miljoonaa euroa (2018: 1,0 miljoonaa euroa). Konserni on kirjannut 1,6 (2018: 0,7) miljoonan euron kulun suljetusta vapaaehtoisesta eläkejärjestelystä.

Konsernin henkilöstö keskimäärin tilikauden aikana	2019	2018
Työntekijät	272	274
Toimihenkilöt	410	444
YHTEENSÄ	682	718

Lisätietoja konsernin eläkejärjestelyistä esitetään [liitetiedossa 2.7.](#)

Johdon palkitsemista koskevat tiedot esitetään lähipiiri liiketoimia koskevassa [liitetiedossa 6.3.](#)

1.6. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Milj. euroa	2019	2018
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot ja romutukset	-	0,2
Vuokratulot *)	1,6	5,7
Lyhytaikaiset vuokrasopimukset	0,2	-
Arvoltaan vähäiset vuokrasopimukset	0,2	-
Muuttuvat vuokrasopimukset	1,2	-
Markkinointikulut	12,3	13,7
Matkustus- ja edustuskulut	2,7	3,0
Ostopalvelut	8,9	10,5
Huolto- ja ylläpitokulut	6,8	6,9
Energiakulut	7,4	7,4
IT-kulut	6,0	6,9
Myyntiin liittyvät muuttuvat kulut	12,5	12,6
Muut kuluerät	6,9	7,1
YHTEENSÄ	65,0	73,9

*) Vuokratuloihin 2019 vaikutti IFRS 16 käyttöönotto, jonka vaikutuksesta suurin osa vuokratuloista siirtyi käyttöomaisuuden poistoihin. IFRS 16 vaikutus on kuvattu [liitetiedoissa 6.5.](#)

Vuokratuloihin 2018 sisältyivät vuokrat operatiivisina vuokrasopimuksina käsitellyistä sopimuksista. Operatiivisista vuokrasopimuksista maksetut vuokrat kirjattiin kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät tilintarkastajan palkkiot	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	0,3	0,3
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,2	0,5
YHTEENSÄ	0,5	0,8

Ylläolevassa taulukossa on PricewaterhouseCoopersin globaalisti suoritettut palvelut tilikauden aikana. Muut palkkiot PricewaterhouseCoopers Oy:lle olivat 0,2 miljoonaa euroa tilikaudella 2019.

1.7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Poistot käyttöomaisuusluokittain ovat seuraavat:

Milj. euroa	2019	2018
Aineettomien hyödykkeiden poistot		
Tavaramerkit	4,1	4,3
Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	2,0	1,5
Aineettomien hyödykkeiden poistot yhteensä	6,1	5,8
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot		
Rakennukset	3,4	3,3
Koneet ja kalusto	4,7	5,0
Koneet ja kalusto, rahoitusleasing	-	0,2
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot yhteensä	8,1	8,6
Käyttöoikeusomaisuuden poistot		
Rakennukset	2,5	-
Koneet ja kalusto	1,2	-
Käyttöoikeusomaisuuden poistot yhteensä	3,7	-
POISTOT YHTEENSÄ	17,9	14,4

Konsernin käyttämät poistomenetelmät ja poistoajat on kuvattu [liitetiedoissa 2.1.](#) Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet, [2.2.](#) Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet ja [2.3.](#) Vuokrasopimukset.

1.8. TUTKIMUS- JA TUOTEKEHITYSTOIMINNAN KULUT

Liiketulokseen sisältyy tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kuluja 2,3 miljoonaa euroa (2018: 3,3 miljoonaa euroa). Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulujen osuus liikevaihdosta oli 0,6 % vuonna 2019 (2018: 0,9 %).

Vaihto-
omaisuus
92,0
milj. €

2. Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset varat ja velat

2.1. LIIKEARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet liikearvoa lukuun ottamatta kirjataan alkuperäiseen hankintamenoon ja niistä kirjataan poistot tasaerinä taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät liikearvo, tavaramerkit, ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet sekä ennakkomaksut.

Liikearvo

Liiketoimintojen hankinnasta syntynyt liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus ja mahdollinen aiemmin omistettu osuus hankinnan kohteessa yhteenlaskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvo merkitään taseeseen hankintamenoa vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvosta ei kirjata poistoja, vaan se testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Arvonalentumistestausta varten liikearvo on kohdistettu niille rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän niistä liiketoimintojen yhdistämisistä, joista liikearvot ovat syntyneet. Arvonalentumistestauksesta kerrotaan tarkemmin jäljempänä tässä liitetiedossa.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy aineettomia oikeuksia, muita aineettomia hyödykkeitä sekä aineettomista hyödykkeistä suoritettuja ennakkomaksuja. Sellaiset aineettomat hyödykkeet kuten tavaramerkit, patentit ja tietokoneohjelmistot, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Altian omistamat tavaramerkit on hankittu aikaisempien liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä ja ne on alun perin merkitty taseeseen käypään arvoon ja poistetaan tasapoistoin niiden arvioituina taloudellisina vaikutusaikoina.

Aineettomien hyödykkeiden arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Tavaramerkit 10–15 vuotta

IT-kehittäminen ja ohjelmistot 3–5 vuotta

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät menot aktivoidaan vain, jos pystytään osoittamaan, että hyödyke kerryttää taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, yrityksellä on määräysvalta hyödykkeeseen ja hyödykkeen hankintameno pystytään määrittämään luotettavasti. Kaikki muut menot kirjataan kuluiksi niiden syntymishetkellä.

Tutkimustoiminnasta aiheutuvat menot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolla ne syntyvät. Konsernilla ei ole sellaisia uusien tuotteiden ja prosessien kehittämistoimintaan liittyviä projekteja, jotka täyttäisivät aktivoimisen edellytyksenä olevat IFRS-standardien mukaiset yksilöitävyyskriteerit tai muut kriteerit.

Päästöoikeuksien kirjanpitoikäsitteilyä on kuvattu [liitetiedossa 6.2](#). Päästöoikeudet on Altiassa esitetty taseen ulkopuolisina erinä.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut – tavaramerkkien taloudellinen vaikutusaika

Altian omistamat tavaramerkit on hankittu aikaisempien liiketoimintojen yhdistämisten yhteydessä ja ne on alun perin merkitty taseeseen käypään arvoon ja ne poistetaan tasa-poistoin niiden arvioituina taloudellisina vaikutusaikoina. Johto on arvioinut tavaramerkkien taloudellisten vaikutusajojen olevan 10–15 vuotta. Todelliset taloudelliset vaikutusajat voivat kuitenkin olla joko lyhyempiä tai pidempiä riippuen markkinoiden kehityksestä ja asiakkaiden käyttäytymisestä.

LIIEARVO JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Milj. euroa	Liiearvo	Tavaramerkit	Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	128,0	123,8	21,8	1,7	147,3
Lisäykset	-	0,1	0,0	1,8	2,0
Vähennykset	-	-0,1	-	-	-0,1
Kurssierot	0,3	-1,1	-0,0	-	-1,1
Siirrot erien välillä	-	-	1,6	-1,6	0,0
Hankintameno 31.12.2019	128,3	122,8	23,4	2,0	148,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019	-47,3	-101,2	-16,5	-	-117,8
Poistot	-	-4,1	-2,0	-	-6,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,1	-	-	0,1
Kurssierot	-0,9	0,9	0,0	-	0,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-48,2	-104,5	-18,5	-	-123,0
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	80,7	22,6	5,3	1,7	29,6
KIRJANPITOARVO 31.12.2019	80,1	18,3	4,9	2,0	25,2

Milj. euroa	Liikearvo	Tavaramerkit	Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	133,3	126,7	19,3	2,8	148,7
Lisäykset	-	-	0,0	1,5	1,5
Vähennykset	-	-	-0,0	-	-0,0
Kurssierot	-5,3	-2,9	-0,0	-	-2,9
Siirrot erien välillä	-	0,1	2,5	-2,6	0,0
Hankintameno 31.12.2018	128,0	123,8	21,8	1,7	147,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-51,3	-99,3	-15,1	-	-114,4
Poistot	-	-4,3	-1,5	-	-5,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	0,0	-	0,0
Kurssierot	4,0	2,4	0,0	-	2,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-47,3	-101,2	-16,5	-	-117,8
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	82,1	27,4	4,2	2,8	34,4
KIRJANPITOARVO 31.12.2018	80,7	22,6	5,3	1,7	29,6

Merkittävimpiä tavaramerkkejä ovat Renault, Larsen, Xanté, Blossa, Chill Out, Explorer, Grönstedts, Bröndums, 1-Enkelt ja Arsenitch. Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet koostuvat lähinnä tietokoneohjelmistoista.

Arvon alentumistestaus

Omaisuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa mahdollisten arvonalentumisten selvittämiseksi. Jos mitään näyttöä arvonalentumisesta ilmenee (laukaiseva tapahtuma), arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään käyttöarvoon perustuen. Arvon alentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvon alentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti ja arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain liikearvolle ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, jotka eivät vielä ole valmiita käytettäväksi. Arvon alentumistappion kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla. Tämä taso on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Arvon alentumistappio peruutetaan, jos omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämiseen käytetyissä arvioissa on tapahtunut sellainen positiivinen muutos, että kerrytettävissä oleva rahavirta ylittää omaisuuserän kirjanpitoarvon. Arvon alentumistappiota peruutetaan vain siihen määrään asti kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ollut ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei koskaan peruuteta.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut - arvonalentumistestaus:

Liikearvon arvonalentumistestauksessa käytettävien laskelmien laatiminen edellyttää tulevaisuutta koskevien arvioiden tekemistä. Johdon arviot ja näihin liittyvät kriittiset epävarmuustekijät liittyvät kerrytettävissä olevaa rahamäärää koskevien laskelmien osatekijöihin, joihin kuuluvat diskonttauskorko, ennustejakson jälkeinen kasvuvauhti, sekä liikevaihdon ja liike tuloksen kehitys, mukaan lukien pääraaka-aineiden ja energian arvioidut kustannustasot. Diskonttauskorko kuvastaa senhetkisiä arvioita rahan aika-arvosta sekä relevanttia riskilisää, joka puolestaan kuvastaa riskejä ja epävarmuustekijöitä, joita ei ole otettu huomioon oikaisemalla vastaisia rahavirtoja koskevia arvioita. Käytetyt diskonttauskorot, ennusteet liikevaihdon kasvusta ja kannattavuustasoista, sisältäen herkkyyssanalyysit, on esitetty alla.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvon kohdistaminen

Liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen ryhmille, jotka edustavat tasoa, jolla johto seuraa liikearvoa.

Altia raportoi liiketoiminnastaan seuraavien segmenttien mukaisesti: Finland & Exports, Scandinavia ja Altia Industrial. Finland & Exports ja Scandinavia -segmentit käsittävät viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomatuotteiden maahantuonnin, myynnin ja markkinoinnin. Finland & Exports -segmenttiin kuuluu yhtiön toimintoja Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajakaupaa ja vientiä. Scandinavia -segmentti sisältää yhtiön toiminnot Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Altia Industrial -segmenttiin kuuluvat etanolin, tärkkelyksen ja rehun tuotanto sekä sopimuspalvelut. Nämä segmentit muodostavat sekä Altian toimintasegmentit että sen raportoitavat segmentit. Johto seuraa liikearvoa toimintasegmenttien tasolla.

Liikearvon kohdistaminen segmenteille 31.12.2019 ja 31.12.2018 on esitetty alla olevassa taulukossa:

Milj. euroa	2019	%	2018	%
Finland & Exports	46,7	58,3 %	46,8	58,0 %
Scandinavia	33,4	41,7 %	33,9	42,0 %
YHTEENSÄ	80,1	100,0 %	80,7	100,0 %

Arvon alentumistestaus

Keskeisiä oletuksia arvonalentumistestauksessa ovat liike-tulos ja diskonttauskorko.

Konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille kohdistettu liikearvo testataan arvonalentumisen varalta vuosittain tai milloin on aihetta olettaa, että kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän, vertaamalla kirjanpitoarvoa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Vuosittaiset arvonalentumistestaukset toteutettiin 31.10.2019 ja 31.10.2018. Yhtiöillä ei ollut testausajankohtana muita taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvo.

Käytetyt rahavirta-arviot perustuvat konsernin johdon hyväksymiin seuraavan vuoden rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellisiin suunnitelmiin. Laskelmissa käytetty ennustejakso kattaa viisi vuotta, jonka jälkeiset rahavirrat on arvioitu ekstrapoloimalla ennakoitua rahavirrat tasaista markkinakohtaista kasvu-arviota käyttäen. Tätä pidemmän aikavälin ennakoitua rahavirrat on arvioitu käyttämällä -0,5 %:n vuosittaisia kasvuvauhti-arviota. Johdon näkemyksen mukaan nämä kasvu-arviot kuvastavat liiketoiminnan kehitystä ennusteiden mukaisella pitkällä aikavälillä.

Markkinakohtaiset WACC-arviot on päivitetty perustuen ulkoisiin markkinakohtaisiin referensseihin. Johto tekee arviot muiden oletusten kuin WACC:n kehityksestä perustuen sekä sisäisiin että ulkoisiin näkemyksiin toimialan historiasta ja tulevaisuudesta.

Arvioitujen rahavirtojen diskonttauksessa käytetyt keskimääräiset painotetut pääomakustannukset on esitetty seuraavassa taulukossa:

Käytetyt diskonttauskorot ennen veroja, %	2019	2018
Finland & Exports	6,4 %	7,1 %
Scandinavia	6,0 %	6,8 %

Seuraavassa taulukossa esitetään laskelmissa käytetyt keskimääräiset liikevoittoprosentit:

Käytetyt liikevoittoprosentit ennen veroja, %	2019	2018
Finland & Exports	13,1 %	13,1 %
Scandinavia	8,1 %	8,7 %

Yhtiön analyysin mukaan jokseenkin mahdollinen muutos missään keskeisessä oletuksessa ei aiheuta minkään testattavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän alentuvan vastaamaan testattavan yksikön kirjanpitoarvoa.

2.2. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet koostuvat pääosin tehdas- ja varastorakennuksista, maa-alueista sekä alkoholijuomateollisuuteen käytettävistä koneista ja kalustosta. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla. Mikäli käyttöomaisuushyödykkeen eri osien taloudelliset vaikutusajat poikkeavat toisistaan, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyvät myöhemmin syntyvät menot aktivoidaan vain silloin, kun niiden yritykselle tuottama taloudellinen hyöty ylittää alun perin arvioitua suoritustason. Kaikki muut menot, esimerkiksi tavanomaiset kunnossapito- ja korjauskustannukset, kirjataan kuluiksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Julkiselta taholta, esimerkiksi valtiolta, saadut avustukset, kirjataan tulosaikutteisesti samalla tilikaudella kuin menot, joita ne on tarkoitettu kattamaan. Julkiset avustukset, jotka kattavat konsernille syntyneitä aineellisen käyttöomaisuuden hankintamenoa, vähennetään kyseisen hyödykkeen kirjanpitoarvosta.

Sijoituskiinteistöt ovat kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuottoa tai omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot määritetään ulkopuolisen kiinteistöarvioijan tekemän arvion perusteella.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
Koneet ja kalusto	10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja jäänösarvot tarkistetaan jokaisena tilikauden päättämispäivänä, ja poistoajoja oikaistaan vastaavasti, jos ne poikkeavat huomattavasti aiemmista arvioista. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti siihen määrään asti kuin omaisuuden kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	3,0	109,5	129,8	0,8	1,5	244,6
Lisäykset	-	0,1	0,4	-	4,3	4,8
Vähennykset	-	-	-1,3	-0,0	-	-1,3
Kurssierot	-	-0,0	-0,1	-0,0	-	-0,1
Siirrot erien välillä	-	1,8	2,4	-	-4,3	0,0
Hankintameno 31.12.2019	3,0	111,3	131,3	0,8	1,6	247,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019	0,0	-82,4	-97,4	-0,2	-	-179,9
Poistot	-	-3,4	-4,7	-0,0	-	-8,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	0,9	0,0	-	1,0
Kurssierot	-	0,0	0,1	-	-	0,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	0,0	-85,8	-101,1	-0,2	-	-187,0
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	3,0	27,1	32,4	0,6	1,5	64,6
KIRJANPITOARVO 31.12.2019	3,0	25,6	30,2	0,6	1,6	60,9
Hankintameno 1.1.2018	3,0	108,2	124,0	0,8	4,7	240,7
Lisäykset	-	0,1	0,7	0,0	5,4	6,2
Vähennykset	-0,0	-0,5	-1,6	-	-	-2,1
Kurssierot	-	-0,0	-0,2	-0,0	-	-0,3
Siirrot erien välillä	-	1,7	6,9	-	-8,6	0,0
Hankintameno 31.12.2018	3,0	109,5	129,8	0,8	1,5	244,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	0,0	-79,5	-93,7	-0,1	-	-173,3
Poistot	-	-3,3	-5,3	-0,0	-	-8,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,5	1,4	-	-	1,9
Kurssierot	-	0,0	0,1	-	-	0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	0,0	-82,4	-97,4	-0,2	-	-179,9
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	3,0	28,7	30,3	0,6	4,7	67,4
KIRJANPITOARVO 31.12.2018	3,0	27,1	32,4	0,6	1,5	64,6

31.12.2018 koneiden ja kaluston kirjanpitoarvoon sisältyi 0,4 miljoonan euron arvosta rahoitusleasingsopimuksia, joiden hankintameno oli 1,2 miljoonaa euroa. Siirryttäessä soveltamaan IFRS 16 standardia 1.1.2019 alkaen, rahoitusleasingsopimukset kirjattiin pois taseesta standardin sallimien helpotusten piiriin kuuluvina.

2.3. VUOKRASOPIMUKSET

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimus on sopimus tai sopimuksen osa, joka tuottaa oikeuden käyttää omaisuuserää tiettyksi ajanjaksoksi vastiketta vastaan. Sopimus sisältää vuokrasopimuksen, jos kyseessä on yksilöity omaisuuserä ja sopimus tuottaa yksilöidyn omaisuuserän käyttöä koskevan määräysvallan.

Altia toimii pääsääntöisesti vuokralleottajana. Konsernilla on tavanomaiseen liiketoimintaan liittyviä vuokrasopimuksia kuten toimittiloja, varastoja, autoja, trukkeja ja toimistotekniikkaa. Uusi vuokrasopimusstandardi poistaa aikaisemman jaottelun operatiivisiin vuokrasopimuksiin ja rahoitusleasingsopimuksiin ja sen mukaan valtaosasta Altian vuokrasopimuksia on kirjattu omaisuuserä (vuokratun hyödykkeen käyttöoikeus) ja vuokrien maksamista koskeva rahoitusvelka.

Vuokrasopimusvelka arvostetaan diskonttaamalla odotettavissa olevat vuokramaksut nykyarvoon. Vuokramaksuiksi luetaan kiinteät vuokramaksut, odotettavissa olevat maksut, jotka liittyvät jäännösarvotakuihin ja mahdollinen osto-option toteutushinta, jos sen käyttö on kohtuullisen varmaa. Vuokra-aika on vuokrasopimuksen ei-purettavissa oleva jakso. Mahdolliset jatko-optiot lisätään vuokra-aikaan, jos on kohtuullisen varmaa, että konserni käyttää näitä optioita.

Vuokramaksut diskontataan käyttäen vuokrasopimuksen sisäistä korkoa, jos korko on helposti määritettävissä. Jos sisäistä korkoa ei voida helposti määrittää, käytetään lisäluoton korkoa diskonttokorkona. Diskonttokoron määrittämisessä on käytetty kriteereinä kohdeomaisuuserän luokkaa, maantieteellistä sijaintia, valuuttaa, riskittömän koron maturiteettia ja vuokralleottajan luottoriskipreemioita.

Vuokrasopimusvelka ja sitä vastaava käyttöoikeusomaisuuserä arvioidaan uudelleen, jos vuokrasopimuksen alkuperäisten ehtojen mukainen kassavirta muuttuu, esimerkiksi jos vuokra-aika muuttuu tai jos vuokramaksut muuttuvat indeksin tai vaihtuvan koron perusteella. Vuokrasopimusvelka esitetään taseessa omalla rivillä jaoteltuna lyhytaikaiseen tai pitkäaikaiseen velkaan.

Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan hankintamenoon perustuen vuokrasopimusvelan alkuperäisen arvostuksen määrään. Käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan vuokra-ajan tai vaihtokautensa kuluessa, riippuen siitä kumpi on lyhyempi jakso. Rakennuksien ja rakennelmiin liittyvien käyttöoikeusomaisuuserien poistoajat 2-6 vuotta ja koneisiin ja kalusteisiin liittyvien käyttöoikeusomaisuuserien poistoajat ovat 2-6 vuotta.

Aineellisiin hyödykkeisiin liittyvät käyttöoikeusomaisuuserät esitetään taseessa omalla rivillä.

IFRS 16 standardi sisältää alle 12 kk vuokrasopimuksia ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevia helpotuksia. Altia käsittelee vuokrasopimukset, joiden vuokra-aikaa on siirtymähetkellä jäljellä alle 12 kuukautta lyhytaikaisina, ei taseeseen kirjattavina kohdeomaisuuserinä. Valinta on kohdeomaisuuseräluokkakohtainen. Helpotuksia sovelletaan kaikkiin muihin kohdeomaisuuseräluokkiin paitsi autoihin ja toimistoihin, jotka kirjataan taseeseen, vaikka niiden jäljellä oleva vuokra-aika olisi siirtymähetkellä alle 12 kuukautta. Vuokrasopimusvelkaa ei kirjata arvoltaan vähäisistä omaisuuseristä. Altia käyttää raja-arvona 5000 euron hankintahintaa. Rahoitusleasingsopimukset, jotka kuuluvat helpotusten piiriin lyhytaikaisina tai arvoltaan vähäisinä, kirjattiin pois taseesta. Helpotusten piiriin kuuluvien vuokrasopimusten vuokramenot kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUS

Milj. euroa	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Yhteensä
IFRS 16 hankintameno 1.1.2019	8,6	2,1	10,7
Lisäykset	2,4	1,1	3,5
Vähennykset	-	-0,1	-0,1
Kurssierot	-0,1	-0,0	-0,1
Hankintameno 31.12.2019	10,9	3,1	14,1
Poistot	-2,5	-1,2	-3,7
Vähennysten kertyneet poistot	-	0,0	0,0
Kurssierot	-0,0	-0,0	-0,0
Kertyneet poistot 31.12.2019	-2,6	-1,1	-3,7
KIRJANPITOARVO 31.12.2019	8,4	2,0	10,4

2.4. VAIHTO-OMAISSUUS

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai todennäköiseen nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Itse valmistettujen tuotteiden arvostus perustuu standardihintaan, lukuun ottamatta konjakkituotteita, jotka arvostetaan painotettuun keskihintaan. Tuotannon kiinteät kustannukset kohdistetaan omien valmisteiden hankintamenoon.

Raaka-aineet, tarvikkeet ja kauppatavarat arvostetaan painotettuun keskihintaan. Puolivalmisteet arvostetaan painotettuun keskihintaan, lukuun ottamatta Virossa tuotettuja puolivalmisteita, joiden arvostus perustuu standardihintaan. Uudelleen pakatut kauppatavarat arvostetaan standardihintaan pakkaustoimipaikalla.

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista, muista välittömistä menoista ja asianmukaisesta osuudesta hankinnan ja valmistuksen muuttuvista menoista sekä valmiiden tuotteiden osalta kiinteistä yleismenoista, jotka on määritetty normaalin toiminta-asteen mukaisesti.

Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

VAIHTO-OMAISSUUS

Milj. euroa	2019	2018
Aineet ja tarvikkeet	49,6	53,8
Keskeneräiset tuotteet	10,5	10,5
Valmiit tuotteet	13,5	15,9
Kauppatavarat	18,3	19,3
Ennakkomaksut	0,3	0,2
YHTEENSÄ	92,0	99,6

Altia teki vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa alentavia kulukirjauksia 1,9 miljoonaa euroa vuonna 2019 (2018: 1,3 miljoonaa euroa).

2.5. SOPIMUKSIIN PERUSTUVAT VARAT JA VELAT (LYHYTAIKAiset)

Sopimusvarat vastaavat palautusoikeudellisten tuotteiden palautuviksi odotettujen tuotteiden arvoa. Sopimusvarat arvostetaan niiden aiempaan varastoarvoon vähennettynä odotetuilla palautuskuluilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Sopimusvelat vastaavat palautusoikeudellisten tuotteiden palautuviksi odotetuista tuotteista saatua vastiketta.

Milj. euroa	2019	2018
Sopimukseen perustuvat omaisuuserät	0,2	0,2
YHTEENSÄ	0,2	0,2
Sopimukseen perustuvat velat	0,5	0,6
YHTEENSÄ	0,5	0,6

2.6. MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET (LYHYTAIKAISET)

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Myyntisaamiset merkitään taseeseen alkuperäiseen laskutusarvoon mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyinä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Arvonalentumista koskeva vähennyserä perustuu myyntisaamisten odotettavissa oleviin luottotappioihin IFRS 9 mukaan. Odotettavissa olevien luottotappioiden malli on tulevaisuuden katsova ja perustuu historialliseen luottotappioasteeseen. Luottotappiovaraus perustuu myyntisaamisten ikäjakaumaan ja alueellisiin saamissalkkuihin.

Myydyt myyntisaamiset kirjataan pois taseesta, kun saaminen on myyty ja kauppahinta saatu. Konserni kirjaa myyntisaamiset pois taseesta kaupantekohetkellä, kun konsernilla ei enää ole sopimusperusteista oikeutta näihin rahavirtoihin ja olennaiset riskit ja edut ovat siirtyneet konsernin ulkopuolelle. Myytyihin myyntisaamisiin liittyvät kulut kirjataan muihin rahoituskuluihin.

MYYNTISAAMISET JA MUUT SAAMISET

Milj. euroa	2019	2018
Myyntisaamiset	48,1	55,4
Siirtosaamiset	3,2	1,7
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	0,4	1,6
Muut saamiset	2,8	2,3
YHTEENSÄ	54,4	60,9

Myytyjen myyntisaamisten määrä tilikauden 2019 lopussa oli 76,7 miljoonaa euroa (2018: 80,2 miljoonaa euroa). Myyntisaamiset osakkuusyhtiöiltä ja yhteisjärjestelyiltä esitetään [liitetiedossa 6.3.](#)

MYYNTISAAMISTEN IKÄJAKAUMA

Milj. euroa	2019	2018
Erääntymättömät myyntisaamiset	42,7	50,7
1–90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	4,8	4,4
yli 90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,8	0,5
Arvonalentumistappiot	-0,2	-0,3
YHTEENSÄ	48,1	55,4

Myyntisaamisista kirjatut realisoituneet arvonalentumistappiot vuonna 2019 olivat 0,0 miljoonaa euroa (2018: 0,1 miljoonaa euroa).

Myyntisaamisiin liittyvät arvonalentumistappiot perustuvat myyntisaamisten ikäjakaumaan ja alueellisiin saamissalkkuihin. Odotettu luottotappioaste kaikista myyntisaamisista on 0,1% ja lisäksi yli 120 päivää erääntyneistä kirjataan arvonalentuminen 60%:n odotettavissa olevan luottotappioasteen mukaisesti. Saamiset monopoleilta Suomessa ja Ruotsissa on jätetty ulkopuolelle johtuen asiakkaan luonteesta ja siihen liittyvästä luottoriskistä. Analyysissä on otettu huomioon makroekonominen informaatiota.

2.7. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT VELVOITTEET

Konsernin eläkejärjestelyt

Konsernilla on eri maissa paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin perustuvia eläkejärjestelyjä. Suomalaisissa yhtiöissä henkilökunnan lakisääteinen eläketurva (TyEL) on järjestetty vakuutusyhtiön kautta, jolloin TyEL on maksupohjainen järjestely. Myös muissa maissa käytetään maksupohjaisia järjestelyjä, ja ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat eläkejärjestelynsä paikallisen lainsäädännön ja vakiintuneen käytännön mukaisesti.

Konsernilla on etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä lisäeläkkeiden osalta Norjassa ja Ranskassa.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläke-etuuden suuruus eläkkeellejäämishetkellä lasketaan palkan, työssäolovuosien ja oletetun eliniän perusteella. Norjan ja Ranskan eläkejärjestelyt koskevat ainoastaan muutamaa henkilöä, joten niihin liittyvien eläkevelkojen määrät eivät ole konsernin kannalta olennaisia. Tilikauden 2019 lopussa etuus pohjainen eläkevelka oli 1,4 miljoonaa euroa (2018: 1,3 miljoonaa euroa).

2.8. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

Milj. euroa	2019	2018
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	25,7	25,8
Palkka- ja sosiaalikulujaksotukset	0,9	1,1
Korkovelat	0,3	0,3
Muut siirtovelat	24,1	18,6
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat	1,7	1,5
Valmistevero	47,0	48,8
ALV-velka	27,9	27,6
Muut velat	7,1	7,6
YHTEENSÄ	134,7	131,4

2.9. VARAUKSET

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellisten voimavarojen siirtymistä pois yrityksestä, ja velvoitteen määrä voidaan arvioida luotettavasti. Varauksena kirjattava määrä vastaa johdon parasta arviota menoista, joita olemassa olevan velvoitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun järjestelystä on laadittu yksityiskohtainen uudelleenjärjestelysuunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin se vaikuttaa.

VARAUKSET

Milj. euroa	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 31.12.2018	0,5	0,5
Varausten lisäys	-	-
Varausten vähennys	-0,5	-0,5
VARAUKSET 31.12.2019	-	-

Lyhytaikainen	-	-
Pitkäaikainen	-	-

Milj. euroa	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 31.12.2017	-	-
Varausten lisäys	0,5	0,5
Varausten vähennys	-	-
VARAUKSET 31.12.2018	0,5	0,5

Lyhytaikainen	0,5	0,5
Pitkäaikainen	-	-

Muut varaukset vertailukauden 2018 lopussa liittyivät Suomessa toteutetun verotarkastuksen alustavan raportin perusteella kirjattuun kuluun liittyen kahden tuotteen valmisteveron veroluokan muutokseen. Verotarkastuksen lopputulos oli positiivinen ja varaus purettiin kokonaisuudessaan vuonna 2019.

Lainat ja
vuokra-
sopimusvelat
93,1
milj. €

3. Rahoituserät ja pääomarakenne

3.1. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

RAHOITUSTUOTOT

Milj. euroa	2019	2018
Korkotuotot		
Valuuttatermiinien korkopisteet	0,0	-
Lainat, muut saamiset ja rahat ja pankkisaamiset	0,2	0,1
Korkotuotot yhteensä	0,2	0,1
Valuuttakurssivoitot		
Kurssivoitot valuuttatermiineistä	0,8	1,2
Valuuttakurssivoitot konsernin sisäisistä lainoista ja konsernitalitista	2,5	2,1
Valuuttakurssivoitot yhteensä	3,3	3,3
Osinkotuotot		
Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	-	0,1
Osinkotuotot yhteensä	-	0,1
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	3,5	3,5

Liikevoittoon sisältyy myyntisaamisista ja ostovelosta aiheutuvia valuuttakurssieroja 0,1 miljoonaa euroa (2018: -0,2 miljoonaa euroa) sekä valuuttajohdannaisista aiheutuvia kurssieroja 0,9 miljoonaa euroa (2018: 1,7 miljoonaa euroa).

RAHOITUSKULUT

Milj. euroa	2019	2018
Korkokulut		
Valuuttatermiinien korkopisteet	-0,0	0,0
Jaksotettuun hankintamenoön kirjatut velat	1,1	1,3
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset (korkoriski)	0,4	0,4
Vuokrasopimusvelkojen korot	0,1	-
Muut korkokulut, eläkevastuu	0,0	0,0
Korkokulut yhteensä	1,6	1,7
Valuuttakurssitappiot		
Kurssitappiot valuuttatermiineistä	2,1	2,0
Valuuttakurssitappiot konsernin sisäisistä lainoista ja konsernitilistä	1,2	1,4
Valuuttakurssitappiot yhteensä	3,3	3,4
Muut rahoituskulut		
Muut rahoituskulut	0,7	0,8
Muut rahoituskulut yhteensä	0,7	0,8
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	5,7	5,8

Korkokuluihin sisältyi vuokrasopimukseen liittyviä korkokuluja 0,1 miljoonaa euroa vuonna 2019.

3.2. RAHOITUSVARAT JA -VELAT

3.2.1. RAHOITUSVARAT

IFRS 9 mukaan luokittelu on liiketoimintamallilähtöinen ja pitää sisällään kolme luokkaa: käypään arvoon tulosvaikutteisesti, jaksotettuun hankintamenoön ja käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta. Luokittelu tapahtuu alkuperäisen hankinnan yhteydessä omaisuuserän käyttötarkoituksen perusteella. Luokittelun perusteet arvioidaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä.

Kaikki rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä, joka on päivä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Rahoitusvarat kirjataan taseeseen alkuperäiseen hankintamenoön, joka vastaa niiden käypää arvoa hankintahetkellä. Mikäli kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti, transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun konsernilla ei enää ole sopimusperusteista oikeutta rahavirtoihin tai se on siirtänyt rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvät olennaiset riskit ja edut konsernin ulkopuolelle. Rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin tase-eriin silloin, kun niiden maturiteetti on yli 12 kuukautta.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Arvonalentumismallin mukaan on kirjattava arvon alentumista koskeva vähennyserä, joka perustuu odotettavissa oleviin luottotappioihin. Arvon alentumista koskeva vähennyserä kirjataan myyntisaamisten sekä sopimukseen perustuvien omaisuuserien odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella. Myyntisaamisten vähennyseriä kuvataan tarkemmin [liitetiedossa 2.6](#). Myyntisaamiset ja muut saamiset (lyhytaikaiset). Arvostusmalli ei koske rahoitusvaroja, eikä sijoituksia osakkuusyrityksiin, yhteisyrityksiin tai yhteisiin toimintoihin, jotka arvostetaan käypään arvoon, jolloin odotetut luottotappiot on jo otettu huomioon.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Ryhmään kuuluvat rahoitusvarat, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa tai jotka Altia-konserni on muutoin nimenomaisesti luokitellut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Ryhmään luokitellaan myös suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Ryhmään kuuluvat erät kirjataan alun perin käypään arvoon ja arvostetaan myöhemmin kunkin raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon, joka on toimivilla markkinoilla julkaistujen hintanoteerausten pohjalta määritetty raportointikauden päättymispäivän ostonoteeraus. Käyvän arvon muutoksista johtuvat realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät, jos ne liittyvät rahoituserien suojaukseen.

Jaksotettuun hankintamenoön

Lainat ja muut saamiset syntyvät, kun luovutetaan rahaa, tavaroita tai palveluja velalliselle, ja ne sisältyvät lyhyt- tai pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin erääntymisaikansa mukaisesti. Nämä varat pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on sopimusperusteisten rahavirtojen kerääminen. Altiassa pitkäaikaisiin saamisiin kuuluvat yli vuoden kuluttua erääntyvät lainasaamiset ja muut saamiset. Lyhytaikaisiin tase-eriin sisältyvät myyntisaamiset ja rahavarat esitetään lyhytaikaisissa rahoitusvaroissa. Saamisten arvostusperusteena on jaksotettu hankintameno, kun instrumenttiin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia eikä instrumentteja noteerata rahoitusmarkkinoilla. Konsernin sisäisten valuuttamääräisten lainasaamisten kurssierot esitetään rahoituseriissä.

lainoihin liittyvissä valuuttakurssieroissa. Valuuttamääräisten myyntisaamisten valuuttakurssierot esitetään tuloslaskelmassa myyntien oikaisuerissä.

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta

Nämä rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on joko nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun rahoitusvarojen ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan raportointikauden päättymispäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin.

Rahoitusvarat, jotka arvostetaan käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta koostuvat noteeraamattomista osakkeista. Noteeraamattomat osakkeet arvostetaan käypään arvoon käyttäen markkinoihin perustuvaa lähestymistapaa ja hyödyntäen vertailukelpoisia omaisuusseriä koskeviin markkinatransaktioihin liittyvää tietoa.

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat koostuivat noteeraamattomista osakkeista, ja niiden määrä oli 1,4 miljoonaa euroa (2018: 1,4 miljoonaa euroa).

3.2.2 RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja jaksotettuun hankintamenoarvostettaviin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvelat arvostetaan alun perin käypään arvoon, ja merkitään taseeseen transaktiomenoilla vähennettynä, paitsi kun on kyseessä erä, joka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Rahoitusvelka luokitellaan lyhytaikaiseksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Ryhmään kuuluvat rahoitusvelat arvostetaan käypään arvoon, joka on määritetty toimivilla markkinoilla julkaistujen hintanoteerausten pohjalta raportointikauden päättymispäivänä. Käyvän arvon muutoksista johtuvat realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Jaksotettuun hankintamenoarvostettavat rahoitusvelat

Tähän ryhmään kuuluvat konsernin ulkoiset rahalaitoslainat, lainat eläkelaitoksilta, yritystodistuslainat sekä ostovelat. Nämä rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoarvostukseen käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Kun lainoja maksetaan pois tai jälleenrahoitetaan, niihin liittyvät vielä kuluksi kirjaamattomat menot kirjataan rahoituskuluihin. Käytössä olevat konsernitililimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin lainoihin. Lisäksi Altialla on valmiusluottolimiitti, johon liittyvä järjestelypalkkio jaksotetaan limiitin voimassaoloajalle tasaerinä muihin rahoituskuluihin. Valuuttamääräisten rahalaitoslainojen kurssierot esitetään rahoituserissä. Konsernin sisäisten valuuttamääräisten lainojen kurssierot esitetään rahoituserissä jaksotettuun hankintamenoarvostettuihin rahoitusvelat -ryhmän kurssieroissa.

Rahalaitos- ja yritystodistuslainojen käypä arvo määritetään diskonttaamalla näiden tulevat rahavirrat tilinpäätöshetken markkinakoroilla, joita oikaistaan Altian luottoriskipreemiolla. Markkinakorkojen vakaasta tasosta johtuen lainojen kirjanpitoarvon katsotaan tilinpäätöshetkellä vastaavan niiden käypää arvoa. Vuokrasopimusvelkojen ja rahoitusleasingvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on vuokrasopimuksen sisäinen korko tai lisäluoton korko.

LAINAT JA VUOKRASOPIMUSVELAT

Milj. euroa	2019	2018
Pitkäaikaiset		
Rahalaitoslainat	64,8	69,8
Lainat eläkelaitoksilta	11,3	12,8
Vuokrasopimusvelat	7,1	-
Rahoitusleasingvelat	-	0,2
YHTEENSÄ	83,2	82,7
Lyhytaikaiset		
Rahalaitoslainat	5,0	5,0
Lainat eläkelaitoksilta	1,5	1,5
Vuokrasopimusvelat	3,4	-
Rahoitusleasingvelat	-	0,2
YHTEENSÄ	9,9	6,7

Korolliset pitkäaikaiset rahalaitoslainat ja lainat eläkelaitoksilta arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä.

Konsernin kaikki pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset rahalaitoslainat ja lainat eläkelaitoksilta olivat euromääräisiä 31.12.2019 ja 31.12.2018.

Konsernin rahalaitoslainojen sekä eläkelaitoslainojen efektiivisen koron painotettu keskiarvo 31.12.2019 oli 1,9 % (2018: 1,9 %).

Konsernin vuokrasopimusvelkojen koron painotettu keskiarvo 31.12.2019 oli 1,2 % (rahoitusleasingvelat 31.12.2018: 1,2 %).

NETTOVELKA

Muutokset nettovelassa tilikausien 2019 ja 2018 aikana on esitetty seuraavassa taulukossa:

Milj. euroa	Rahat ja pankki- saamiset	Lainat raha- ja eläkelaitoksilta (pitkäaikaiset)	Lainat raha- ja eläkelaitoksilta (lyhytaikaiset)	Vuokra- sopimusvelat (pitkäaikaiset)	Vuokra- sopimusvelat (lyhytaikaiset)	Rahoitus- leasingvelat (pitkäaikaiset)	Rahoitus- leasingvelat (lyhytaikaiset)	Yhteensä
Nettovelka 1.1.2019	42,0	82,5	6,5	-	-	0,2	0,2	47,4
IFRS 16 käyttöönotto	-	-	-	7,4	3,3	-	-	10,7
Rahavirrat	22,7	-	-6,5	-	-3,7	-	-	-29,2
Valuuttakurssierot	-0,5	-	-	-	-	-	-	0,5
Muut muutokset	-	-6,4	6,5	-0,3	3,8	-0,2	-0,2	-0,3
NETTOVELKA 31.12.2019	64,2	76,1	6,5	7,1	3,4	-	-	28,9
Nettovelka 1.1.2018	52,4	89,0	10,8	-	-	0,2	0,2	47,7
Rahavirrat	-8,2	-	-10,7	-	-	-	-0,2	-2,7
Valuuttakurssierot	-2,2	-	-	-	-	0,0	-	2,2
Muut muutokset	-	-6,4	6,4	-	-	0,0	0,2	0,2
NETTOVELKA 31.12.2018	42,0	82,5	6,5	-	-	0,2	0,2	47,4

Johdannaiset

Johdannaiset sisällytetään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin silloin, kun ne eivät täytä IFRS 9 standardin mukaisia suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Nämä johdannaiset merkitään taseeseen kaupantekopäivän käypään arvoon ja arvostetaan myöhemmin raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon. Johdannaisia ja suojauslaskentaa kuvataan tarkemmin liitetiedossa 3.3.

Johdannaisten käyvät arvot vastaavat rahamäärää, jonka konserni joutuisi maksamaan tai se saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen tilinpäätöspäivänä. Valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot määritetään käyttäen raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja. Korkojohdannaisten käyvät arvot lasketaan diskonttaamalla sopimukseen liittyvät tulevat rahavirrat. Hyödykejohdannaisten arvonmäärittämisessä käytetään rahoitusmarkkinoilta saatuja käypää arvoja.

3.2.3. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU SEKÄ NIIDEN KÄYVÄT ARVOT

RAHOITUSINSTRUMENTTtien KÄYVÄT ARVOT JA KONSERNITASEEN ARVOJA VASTAAVAT KIRJANPITOARVOT LUOKITTAIN:

2019 Milj. euroa	Liite	Johdannaiset, suojaus- laskennan alaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Jaksotettuun hankinta- menoon	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Taso
Rahoitusvarat								
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Osuudet osakkuusyrityksissä ja saamiset omistuksista yhteisissä toiminnoissa		-	-	8,8	-	8,8	8,8	
Noteeraamattomat osakkeet	3.2.1.	-	-	-	1,4	1,4	1,4	3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.6.	-	-	49,3	-	49,3	49,3	
Myyntisaamiset ja muut saamiset/Johdannaissopimukset								
Valuuttatermiinit	2.6.	0,0	0,0	-	-	0,0	0,0	2
Hyödykejohdannaiset	2.6.	0,3	-	-	-	0,3	0,3	2
Rahavarat	4.1.	-	-	64,2	-	64,2	64,2	
YHTEENSÄ		0,3	0,0	122,3	1,4	124,1	124,1	
Rahoitusvelat								
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	3.2.2.	-	-	76,1	-	76,1	76,1	2
Vuokrasopimusvelat	3.2.2.	-	-	7,1	-	7,1	7,1	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	3.2.2.	-	-	6,5	-	6,5	6,5	2
Vuokrasopimusvelat	3.2.2.	-	-	3,4	-	3,4	3,4	2
Ostovelat ja muut muut velat	2.8.	-	-	25,9	-	25,9	25,9	
Ostovelat ja muut velat/Johdannaissopimukset								
Korkojohdannaiset	2.8.	1,2	-	-	-	1,2	1,2	2
Valuuttatermiinit	2.8.	0,4	0,1	-	-	0,5	0,5	2
YHTEENSÄ		1,6	0,1	119,0	-	120,7	120,7	

2018 Milj. EUR	Liite	Johdannaiset, suojaus- laskennan alaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Jaksotettuun hankinta- menoon	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Taso
Rahoitusvarat								
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Saamiset omistuksista yhteisissä toiminnoissa		-	-	7,9	-	7,9	7,9	
Noteeraamattomat osakkeet	3.2.1.	-	-	-	1,4	1,4	1,4	3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.6.	-	-	56,6	-	56,6	56,6	
Myyntisaamiset ja muut saamiset/Johdannaissopimukset								
Valuuttatermiinit	2.6.	0,1	0,1	-	-	0,2	0,2	2
Hyödykejohdannaiset	2.6.	1,3	-	-	-	1,3	1,3	2
Rahavarat	4.1.	-	-	42,0	-	42,0	42,0	
YHTEENSÄ		1,4	0,1	106,5	1,4	109,5	109,5	
Rahoitusvelat								
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	3.2.2.	-	-	82,7	-	82,7	82,7	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	3.2.2.	-	-	6,7	-	6,7	6,7	2
Ostovelat ja muut muut velat	2.8.	-	-	26,0	-	26,0	26,0	
Ostovelat ja muut velat/Johdannaissopimukset								
Korkojohdannaiset	2.8.	1,3	-	-	-	1,3	1,3	2
Valuuttatermiinit	2.8.	0,1	0,0	-	-	0,1	0,1	2
YHTEENSÄ		1,4	0,0	115,5	-	116,9	116,9	

Lyhyestä maturiteetista johtuen ostovelkojen sekä muiden lyhytaikaisten saamisten ja velkojen käypä arvo vastaa niiden tasearvoa raportointipäivänä.

Edellä olevassa taulukossa esitetään myös rahoitusinstrumenttien luokittelu. Käypien arvojen hierarkian tasot 1–3 kuvastavat käypiä arvoja määritettäessä käytettyjen syöttötietojen merkittävyyttä. Tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten rahoitusinstrumenttien julkisiin noteerauksiin. Tasolla 2 käypien arvojen määrittämiseen käytetyt syöttötiedot perustuvat noteerattuihin markkinakorkoihin ja -hintoihin, jotka ovat havainnoitavissa kyseiselle omaisuuserälle tai velalle suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti diskontattujen vastaisten rahavirtojen perusteella. Muiden tasolle kaksi luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Tasolla kolme omaisuuserien ja velkojen käyvät arvot pohjautuvat syöttötietoihin, jotka eivät kaikkien merkittävien muuttujien osalta perustu havainnoitavissa olevaan markkinatietoon, vaan ne perustuvat merkittävässä määrin johdon arvioihin ja niiden käyttämiseen yleisesti hyväksytyissä arvostusmenetelmissä. Esitetty käyvän arvon taso perustuu alimman tason syöttötietoinformaatioon, joka on merkittävä käypää arvoa määritettäessä.

3.3. JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Silloin kun konserni soveltaa valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisiin IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omassa pääomassa suojausrahastossa.

Kun sovelletaan suojauslaskentaa

Altiassa sovelletaan rahavirran suojausta tapauskohtaisen harkinnan mukaan osaan valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisia. Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvien rahavirtojen vaihteluilta. Suojauslaskenta tarkoittaa laskentamenettelyä, jonka tarkoituksena on kohdistaa yksi tai useampi suojausinstrumentti siten, että niiden käyvän arvon muutokset kumoavat kokonaisuudessaan tai osittain suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon tai rahavirtojen tulosvaikutteiset muutokset ajanjaksolla, jolle suojaus on määritetty. Altia dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstrumentin ja suojatun omaisuuserän välisen suhteen sekä riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Suojausinstrumenttien tehokkuus testataan IFRS 9:n mukaisesti etukäteen. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat

muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. IFRS 9:n mukaan suojaussuhteen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun on selvä taloudellinen yhteys suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välillä. Suojausaste on suojausinstrumentin määrän sekä suojattavan kohteen määrän välinen suhde. Suojauslaskenta lopetetaan, kun suojauslaskennan edellytykset eivät enää täyty.

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaissovimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuvat voitot ja tappiot esitetään yhtenevästi suojatun erän kanssa. Termiinipisteet sisältyvät suojaussuhteeseen. Rahavirtojen suojaukseksi määritettyjen ja ehdot täyttävien johdannaissovimusten realisoitumattomien käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa, kun nämä instrumentit täyttävät suojauslaskennan ehdot ja suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan välittömästi rahoitustuotoksi tai -kuluksi. Omaan pääomaan kertynyt kumulatiivinen voitto tai tappio kaupallisiin eriin liittyneistä johdannaisista kirjataan tulosvaikutteisiksi ostojen tai myyntien oikaisueriksi samanaikaisesti suojattavan erän kanssa sillä kaudella, jolla suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Sähköjohdannaisista toteutunut voitto tai tappio kirjataan liiketuloksen yläpuolelle sähköostoihin. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentin suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan rahoitustuotoksi tai -kuluksi.

Kun suojauslaskentaa ei sovelleta

Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissovimuksen käyttötarkoituksen määrittämällä tavalla. Altiassa johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin tai -kuluihin silloin, kun johdannainen liittyy kaupallisten rahavirtojen (ostojen ja myyntien) suojaukseen, eikä suojauslaskentaa sovelleta. Muiden johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi rahoitustuottoihin tai -kuluihin, kun suojauslaskentaa ei sovelleta. Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, on hankittu vähentämään liiketoimintaan tai rahoitukseen liittyviä tulos- ja/tai rahavirtavaikutuksia.

JOHDANNAISSOPIMUSTEN NIMELLISARVOT

Milj. euroa	2019	2018
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset		
Korkojohdannaiset	20,0	20,0
Valuuttatermiinit	24,4	30,9
Hyödykejohdannaiset, sähkö	1,3	1,9
	0,1TWh	0,1TWh
Ei suojauslaskennan -laiset johdannaissopimukset		
Valuuttatermiinit	3,9	33,7*

*) Nimellisarvosta 29,3 miljoonaa euroa liittyy samansuuruisten konsernin emoyhtiöön tehtyjen sisäisten valuuttamääräisten talletusten suojaukseen. Nämä talletukset oli tehty pankkien perimän negatiivisen talletuskoron vaikutusten pienentämiseksi.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUKSET TALOUDELLISEEN ASEMAAN JA TULOKSEEN

Milj. euroa	EURAUD		EURUSD		EURNOK		EURSEK	
Valuuttatermiinit	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kirjanpitoarvo (varat)	0,0	-	-	0,0	-	0,0	-	-
Kirjanpitoarvo (velat)	-	0,0	0,0	-	0,0	-	0,3	0,1
Nimellisarvo	1,5	2,0	1,4	2,7	1,8	1,9	18,2	22,1
Eräpäivä	helmi-joulu 2020	helmi-joulu 2019	helmi-kesä 2020	helmi-joulu 2019	helmi-touko 2020	helmi-kesä 2019	helmi-elo 2020	helmi-loka 2019
Suojausaste	1:1	1:1	1:1	1:1	1:1	1:1	1:1	1:1
Voimassa olevien suojausinstrumenttien diskontatun arvon muutos 1.1. lähtien	0,0	0,0	-0,1	0,1	-0,1	-0,1	-0,2	-0,7
Suojauksen tehokkuuden määrittämiseen käytettävä suojauskohteen arvon muutos	-0,0	-0,0	0,1	-0,1	0,1	0,1	0,2	0,7

Milj. euroa	2019	2018
Korkoswap		
Kirjanpitoarvo (velat)	1,2	1,3
Nimellismäärä	20,0	20,0
Eräpäivä	04/2023	04/2023
Suojausaste	1:1	1:1
Voimassa olevien suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos 1.1. lähtien	-0,1	-0,1
Suojauksen tehokkuuden määrittämiseen käytettävä suojauskohteen arvon muutos	0,1	0,1
Suojatun koron painotettu keskiarvo tilikauden aikana	1,99 %	1,88 %

Milj. euroa	2019	2018
Hyödykkeet - Sähkö		
Kirjanpitoarvo (varat)	0,3	1,3
Nimellismäärä	1,3	1,9
TWh	0,1	0,1
Eräpäivä	2020-2021	2019-2021
Suojausaste	1:1	1:1
Voimassa olevien suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos 1.1. lähtien	-1,0	1,1
Suojauksen tehokkuuden määrittämiseen käytettävä suojauskohteen arvon muutos	1,0	-1,1
Suojatun hinnan painotettu keskiarvo EUR/MWh	23,91	15,43

Seuraavassa esitetään realisoitumattomien johdannaisten positiiviset ja negatiiviset käyvät arvot ja niiden nettomäärät. Nettoutussopimusten piirissä ovat korko- ja valuuttajohdannaiset. Johdannaisia koskevat yleiset nettoutussopimukset eivät täytä kriteerejä, joiden mukaan erät voitaisiin vähentää toisistaan taseessa, koska laillisesti täytäntöönpantavissa olevaa kuittausoikeutta ei tällä hetkellä ole.

RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN NETOTUS

Milj. euroa	2019	2018
Johdannaissaamiset:		
Käypä arvo, brutto	0,4	1,6
Käypä arvo, netotussopimusten piirissä	-0,0	-0,1
Käypä arvo, netto	0,3	1,5
Johdannaisvelat:		
Käypä arvo, brutto	1,7	1,5
Käypä arvo, netotussopimusten piirissä	-0,0	-0,1
Käypä arvo, netto	1,6	1,4

3.4. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT TIEDOT

Osakepääoma

Altia Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 60 480 378,36 euroa vuosien 2019 ja 2018 lopussa. Osakkeiden kokonaismäärä oli tilikausien 2019 ja 2018 lopussa 36 140 485 kpl.

Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Jokaisella osakkeella on yksi ääni yhtiökokouksessa ja yhtäläiset oikeudet osinkoon ja muuhun varojenjakoon. Yhtiöllä ei ole hallussaan omia osakkeita.

OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ

	2019	2018
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilikauden alussa	36 140 485	35 960 000
Henkilöstöanti	-	180 485
Osakkeiden lukumäärä yhteensä tilikauden lopussa	36 140 485	36 140 485

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Henkilöstöannin osakkeiden merkinnöistä suoritettavat maksut on kirjattu kokonaisuudessaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahasto sisältää käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat rahoitusvarat.

Vararahasto

Vararahasto sisältää lakisääteisen osuuden ulkomaisen tytäryhtiön tuloksesta.

Suojausrahasto

Suojausrahasto sisältää rahavirran suojauksessa käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset tehokkaaksi todetuista suojauksista.

RAHAVIRRRAN SUOJAUSRAHASTO

Milj. euroa	Valuutta- termiinit	Korko- johdannaiset	Hyödykkeet	Suojaus- rahastot yhteensä
1.1.2018	0,5	-1,1	0,3	-0,3
Muihin laajan tuloksen eriin kirjattu suojausinstrumentin käyvän arvon muutos	1,1	0,2	1,6	2,9
Siirretty ostojen ja myyntien oikaisu-eriin - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-1,7	-	-	-1,7
Siirretty rahoitustuottoihin/-kuluihin - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-	-0,4	-	-0,4
Siirretty oikaisemaan sähkön ostoja - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-	-	-0,6	-0,6
Laskennallinen vero	0,0	0,3	-0,3	0,0
31.12.2018	-0,0	-1,0	1,1	0,0
Muihin laajan tuloksen eriin kirjattu suojausinstrumentin käyvän arvon muutos	0,5	0,2	-0,2	0,5
Siirretty ostojen ja myyntien oikaisu-eriin - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-0,9	-	-	-0,9
Siirretty rahoitustuottoihin / -kuluihin - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-	-0,4	-	-0,4
Siirretty oikaisemaan sähkön ostoja - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-	-	-0,5	-0,5
Laskennallinen vero	0,1	0,2	-0,1	0,3
31.12.2019	-0,3	-1,0	0,2	-1,0

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät kaikki valuuttakurssierot, jotka ovat syntyneet ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten muuntamisesta. Konsernin kertyneet muuntoerot 31.12.2019 olivat yhteensä -22,1 miljoonaa euroa (31.12.2018: -19,6 miljoonaa euroa).

Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos tilikauden osakemäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennettu osakekohtainen tulos on laskettu samoin perustein kuin laimentamaton osakekohtainen tulos kuitenkin niin, että se huomioi Konsernin potentiaaliset sitoumukset laskea liikkeelle uusia osakkeita tulevaisuudessa. Altia ei ole laskenut liikkeelle laimentavia instrumentteja tässä esitettyjen kausien aikana.

OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2019	2018
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, miljoonaa euroa	18,4	15,1
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo (1000 kpl)	36 140	36 140
Laimentamaton ja laimennettu osakekohtainen tulos, euroa	0,51	0,42

Osinko

Hallitus esittää vuoden 2019 yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 0,42 euroa osakkeelta. Yhtiökokous 15.5.2019 päätti, että tilikaudelta 2018 jaetaan osinkoa 0,38 euroa osakkeelta, yhteensä 13,7 miljoonaa euroa. Osinko maksettiin 24.5.2019.

ALTIA OYJ:N JAKOKELPOISET VARAT

Milj. euroa	31.12.2019	31.12.2018
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1,2	1,2
Voitto edellisiltä tilikausilta	70,9	56,8
Osingonjako	-13,7	-
Tilikauden voitto	38,6	14,1
JAKOKELPOISET VARAT YHTEENSÄ	96,9	72,1

Nettovelkaan-
tumisaste19,1
%

4. Rahoitus- ja pääomariskit

4.1. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Rahoitusriskien hallinnan periaatteet

Altian rahoitusriskien hallinnalla pyritään turvaamaan konsernin taloudellinen vakaus ja riittävien rahoitusvaihtoehtojen saatavuus eri markkinatilanteissa. Lisäksi tavoitteena on tukea liiketoimintoja liiketoimintaan liittyvien rahoitusriskien tunnistamisessa ja hallinnassa sekä olennaisilta rahoitusriskeiltä suojaumisessa.

Konserni altistuu erilaisille markkinariskeille. Näiden riskien muutokset vaikuttavat yhtiön varoihin, velkoihin ja ennakoituihin liiketoimiin. Riskit aiheutuvat korkojen, valuuttakurssien ja hyödykkeiden markkinahintojen muutoksista. Näistä markkinariskeistä aiheutuvien riskien hallintaan voidaan käyttää valittuja johdannaisinstrumentteja. Altia suojaa pääasiassa vain konsernin rahavirtaan vaikuttavia riskejä sekä harkinnan mukaan joitakin valuuttamääräisiä tase-eriä. Johdannaisia käytetään yksinomaan suojautumiseen edellä mainituilta riskeiltä. Osaan korko-, valuutta- sekä sähköjohdannaisista sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisia suojauslaskennan periaatteita. Rahoitusriskien hallintaa toteutetaan hallituksen hyväksymien riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti osana konsernin riskienhallintaa. Perustan rahoitusriskien hallinnalle muodostavat Altian rahoitus- ja luottoperiaatteet sekä liiketoiminnan jatkuvuuteen tähtäävät periaatteet.

Riskienhallintaprosessi

Rahoitukseen liittyvät prosessin erityispiirteet on kuvattu jäljempänä markkina-, maksuvalmius- ja luottoriskien kuvausten yhteydessä. Rahoitusriskien tilanteesta raportoidaan säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle ja Altian hallitukselle. Riskien hallintaa koskevat merkittävimmät periaatepäätökset tekee yhtiön hallitus.

Altian hallitus on hyväksynyt osana rahoitusriskien hallintaperiaatteita rahoitusinstrumenttien luettelon, jossa erityyppisten rahoitusriskien osalta on määriteltäviä hyväksytyt instrumentit, niiden käyttötarkoitus ja käytöstä päättävä henkilö.

Rahoitusriskien hallinnan organisointi

Konsernin johdolle raportoidaan rahoitusasioista säännöllisesti. Hallitus käsittelee tapauskohtaisesti kaikki olennaiset rahoitusasiat, kuten konsernin sisäiset ja ulkoiset lainajärjestelyt.

Altian rahoitustoimintoa ja rahoitusriskien hallintaa koskevat tehtävät ja vastuut on kuvattu rahoitusriskien hallintaperiaatteissa. Konsernin rahoitusosasto vastaa rahoituksen varmistamisesta, riskien tunnistamisesta sekä tarvittaessa suojausten toteuttamisesta ulkopuolisten vastapuolten kanssa. Liiketoimintayksiköt ja tytäryhtiöt vastaavat omaan liiketoimintaansa liittyvien riskien hallinnasta ja rahavirtojen ennustamisesta.

Riskikeskittymät

Altia analysoi huolellisesti toimintoihinsa liittyviä rahoitusriskejä ja riskikeskittymiä. Tämän arvioinnin tuloksena tunnistetut riskikeskittymät on kuvattu markkina- ja luottoriskien kuvausten yhteydessä.

Markkinariski

Altia määrittelee markkinariskin riskiksi, jossa rahoitusinstrumentin käypä arvo tai tulevat rahavirat vaihtelevat markkinahintojen muutosten seurauksena. Konsernin tärkeimmät markkinariskit ovat valuuttariski, korkoriski ja hintariski ohraan ja sähköön liittyen.

1. Valuuttariski

Altia altistuu valuuttariskeille viennin ja tuonnin, konsernin sisäisen muiden kuin euromaiden välisen kaupan sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden kanssa tapahtuvan sisäisen lainanannon ja sijoitusten kautta. Konsernin valuuttariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa valuuttakursseihin liittyviä epävarmuustekijöitä ja niiden vaikutusta konsernin tulokseen, rahavirtaan ja taseeseen.

Transaktioriski

Transaktioriski aiheutuu valuuttamääräisistä tase-eristä sekä tulevista rahavirroista liittyen myyntiin, ostoihin sekä pääomatuottoihin. Transaktioriskin hallinnalla pyritään suojaamaan konsernia valuuttakurssien muutosten vaikutuksilta tulokseen.

Tavoitteena on suojata 60–80 % erittäin todennäköisistä kaupallisista rahavirroista. Keskimääräinen suojausaste on pysynyt tavoitetasolla. Suojaukset toteutetaan valuuttatermiineillä tai -optioilla enintään seuraavien kahdentoista kuukauden ajalle lähinnä asiakkaiden hinnoitteluajanjaksojen mukaisessa rytmissä. Altia voi soveltaa valuuttajohdannaisiin rahavirran suojauslaskentaa.

Konsernin sisäiset lainajärjestelyt suojataan 100-prosenttisesti, ja niihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Kahdessa alla olevassa taulukossa esitetään konsernin nettovaluuttapositio, ensin taseeseen kirjattujen rahoitusinstrumenttien perusteella ja toiseksi ottaen huomioon myös tulevat valuuttamääräiset nettorahavirrat. Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7-standardin mukainen valuuttapositio koostuu myyntisaamisista, ostovelosta, rahavaroista, konsernin sisäisistä ja ulkoisista lainoista sekä johdannaisinstrumenteista.

Nettovaluuttariski on huomioitu taulukossa silloin, kun transaktiovaluutta on muu kuin yhtiön toimintavaluutta.

TAULUKKO 1: KONSERNIN NETTOVALUUTTAPOSITIO 31.12.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 - standardin mukainen nettovaluuttapositio		
Milj. euroa	2019	2018
EUR-SEK	-16,4	-19,7
EUR-NOK	-1,6	-0,8
EUR-USD	2,7	4,5
EUR-AUD	1,7	2,1

Konsernin nettovaluuttapositio 31.12. sisältäen myös suojatut kaupalliset kassavirrat		
Milj. euroa	2019	2018
EUR-SEK	1,8	2,4
EUR-NOK	0,3	1,1
EUR-USD	0,3	0,6
EUR-AUD	0,2	0,1

Translaatoriski

Translaatoriski aiheutuu lähinnä emoyhtiön valuuttamääräisistä oman pääoman ehtoista netto-sijoituksista ulkomaisiin tytäryhtiöihin, joista syntyy konsernitilinpäätöstä laadittaessa muuntoero konsernin taseen omaan pääomaan. Konsernin rahoitusosasto analysoi translaatoriskiä säännöllisesti ja raportoi tällä alueella tapahtuvista olennaisista seikoista johdolle. Merkittävimmät nettosi-joitukset ovat Ruotsin ja Norjan kruunujen määriä. Translaatoriskiä ei ole suojattu.

2. Korkoriski

Korkoriskin hallinnan tavoitteena on minimoida korkojen muutosten aiheuttamien vaihtelujen vaikutus konsernin tulokseen. Lainojen nimellisarvo oli 31.12.2019 82,8 miljoonaa euroa (2018: 89,3 miljoonaa euroa) ja se jakautui seuraavasti:

- 15,0 miljoonan euron suuruinen laina erääntyy tammikuussa 2022, ja sitä lyhennetään 5 miljoonaa euroa vuodessa. Lainan korko on sidottu kolmen kuukauden markkinakorkoon. Näitä korkoja ei ole tällä hetkellä suojattu.
- 55,0 miljoonan euron osuus lainasta erääntyy tammikuussa 2023. Lainan korko perustuu kolmen kuukauden markkinakorkoon. Altia on suojannut nämä koronmaksut 20 miljoonan euron suuruisella korkojohdannaisella kiinteään korkoon. Tähän korkojohdannaiseen sovelletaan suojauslaskennan periaatteita. Suojauksen on todettu olevan tehokas.
- 12,8 miljoonan euron eläkelaina erääntyy tammikuussa 2028. Korko on kiinteä koko laina-ajalle.

Altian kotimaisen yritystodistusohjelman enimmäismäärä on 100 miljoonaa euroa. Yritystodistuksia ei ollut liikkeeseen laskettuna 31.12.2019 ja 2018.

Altian hallituksen hyväksymä enimmäismäärä factoringsopimuksen mukaiselle myyntisaamisten myynnille on 145 miljoonaa euroa. Myyntisaamiset kirjataan pois taseesta kaupantekohetkellä, eikä niihin liity takaisinostovelvoitetta. Järjestelyn kulut kirjataan muihin rahoituskuluihin. Myyntisaamiset ovat lyhytaikaisia, eikä niihin liittyvää korkoriskiä ole suojattu. Myytyjen myyntisaamisten määrä 31.12.2019 oli 76,7 miljoonaa euroa (2018: 80,2 miljoonaa euroa).

3. Hyödykkeiden hintariski

Ohra

Altia käytti vuonna 2019 etanolin ja tärkkelyksen valmistukseen noin 212 (212) miljoonaa kiloa Suomessa viljeltyä viljaa. Korkealuokkaisen kotimaisen ohran saatavuuden Altia varmistaa so-

pimusviljelyllä yhteistyössä viljelijöiden ja viljaliikkeiden kanssa. Ohran markkinahinta vaihtelee satovuosittain merkittävästi suomalaisen ohran kysyntään ja tarjontaan vaikuttavien eri tekijöiden vuoksi, ja siten sen katsotaan olevan Altialle merkittävä riski. Hintariskiä ei ole suojattu johdannais-instrumenteilla.

Sähkö

Voimakas sähkön markkinahinnan nousu on Altialle merkittävä riski. Riskiä hallitaan noudattamalla Altian sähkönhankintapolitiikkaa. Siinä määritellään ne rajat, joiden puitteissa sähkön hintariskiltä suojaudutaan. Suojaukset tehdään Nasdaq OMX Oslo ASAn OTC-johdannaistuotteilla. Sähkön-hankinnan suojauspalvelu ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Sähkön hintariskin suojauksiin sovelletaan IFRS 9:n mukaista rahavirran suojauslaskentaa, ja suojauksen tehokkuus testataan neljännesvuosittain. Suojattava riski on Suomen euromääräinen sähkönhankinta. Riskiltä suojaudutaan käyttämällä systeemihintaisia, Suomen aluehintaisia ja alue-hintaerohdannaisopimuksia. Systeemihintaisilla johdannaisilla suojataan pohjoismaista sähkön hintaa ja aluehintaerohdannaisilla Suomen alueen ja systeemihinnan välistä hintaeroa.

Vuoden 2019 lopussa seuraavien 12 kuukauden toimitusten suojaustaso oli 53,7 % (2018: 64,1 %), mikä vastasi asetettuja tavoitteita. Vuonna 2019 keskimääräinen suojaustaso vuoden aikana oli 66,0 % (68,0%). Kaikki suojaukset olivat tehokkaita vuonna 2019 ja 2018.

Altia hankkii kuluttamansa sähkön Suomen hinta-alueen spot-hintaan sidottuna toimituksena suoraan Nord Pool Spot -markkinoilta.

4. Herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa taulukossa on kuvattu konsernin tuloksen ja oman pääoman (ennen veroja) herkkyyttä sähkön hintojen, korkojen ja valuuttakurssien muutoksille. Altian soveltaessa suojauslaskentaa herkkyyks kohdistuu omaan pääomaan. Kun suojauslaskentaa ei sovelleta, herkkyyks on ilmoitettu mahdollisena vaikutuksena tulokseen.

Herkkyys valuuttakurssien muutoksille on laskettu rahoitusinstrumenteista aiheutuvasta nettovaluuttaposiitiosta.

TAULUKKO 2: HERKKYYSANALYYSIT

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7- standardin tarkoittama herkkyyss markkina- riskeille (ennen veroja) Milj. euroa	2019		2018	
	Tulos- laskelma	Oma pääoma	Tulos- laskelma	Oma pääoma
+/-10% muutos sähkön hinnassa	-	+/-0,2	-	+/-0,3
+/-10% muutos EUR/NOK valuuttakurssissa	-/+0,0	+/-0,2	-/+0,1	+/-0,2
+/-10% muutos EUR/SEK valuuttakurssissa	-/+0,2	+/-1,8	-/+0,2	+/-2,2
+/-10% muutos EUR/USD valuuttakurssissa	-/+ 0,0	-/+0,2	-/+0,1	-/+0,4
+/-10% muutos EUR/AUD valuuttakurssissa	-/+ 0,0	-/+0,2	-/+0,0	-/+0,2
+1%-yksikön muutos markkinakoroissa	-0,5	+0,4	-0,5	+0,6

+10 %:n lisäyksellä EUR/SEK valuuttakurssissa olisi EUR -0,2 miljoonan euron vaikutus tuloslaskelmaan.
Muut riskit vastaavalla tavalla.

31.12.2019 konsernin vaihtuvakorkoinen velkapositio muodostuu vaihtuvakorkoisista veloista 70,0 miljoonaa euroa (2018: 75,0 miljoonaa euroa) sekä riskiä netottavasta koronvaihtosopimuksen vaihtuvasta osasta 20,0 miljoonaa euroa (2018: 20 miljoonaa euroa).

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi Altia pitää jatkuvasti yllä riittäviä likviditeettireservejä, jotka vuoden 2019 lopussa olivat 10 miljoonan euron konsernitililimiitti sekä 60 miljoonan euron revolving credit -tyyppinen valmiusluottolimiitti. Valmiusluottolimiitti oli 31.12.2019 käyttämättä (2018:0 miljoonaa euroa). Valmiusluottolimiitti erääntyy tammikuussa 2023. Konsernin ulkoisista lainoista on kerrottu tarkemmin korkoriskin yhteydessä.

TAULUKKO 3: LIKVIDITEETTIRESERVIT

Rahavarat sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset Milj. euroa	2019	2018
Rahavarat	64,2	42,0
Konsernitililimiitit	10,0	10,0
Valmiusluottolimiitti	60,0	60,0
YHTEENSÄ	134,2	112,0

TAULUKKO 4: RAHOITUSVELKOJEN ERÄÄNTYMINEN

Sopimusten mukaiset maksut rahoitusveloista 2019 Milj. euroa	Rahavirrat yhteensä	Rahavirrat 2020			Rahavirrat 2021			Rahavirrat 2022–		
		Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu
Muut kuin johdannaiset:										
Lainat rahoituslaitoksilta ¹	-72,2	-	-0,7	-5,0	-	-0,7	-5,0	-	-0,8	-60,0
Lainat eläkelaitoksilta ²	-13,4	-0,1	-	-1,5	-0,1	-	-1,5	-0,4	-	-9,8
Vuokrasopimusvelat	-10,5	-	-	-3,4	-	-	-3,0	-	-	-4,1
Ostovelat	-25,7	-	-	-25,7	-	-	-	-	-	-
Johdannaiset:										
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskenta										
Sisääntuleva	24,2	-	-	24,2	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-24,6	-	-	-24,6	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset, ei-suojauslaskenta										
Sisääntuleva	3,9	-	-	3,9	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-3,9	-	-	-3,9	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-1,2	-0,4	-	-	-0,4	-	-	-0,5	-	-
Hyödykejohdannaiset, suojauslaskenta	-0,3	-	-	-0,2	-	-	-0,1	-	-	-
YHTEENSÄ	-123,8	-0,5	-0,7	-36,3	-0,5	-0,7	-9,6	-0,9	-0,8	-73,9

¹ Lainat rahoituslaitoksilta erääntyvät 2022 ja 2023.

² Lainat eläkelaitoksilta erääntyvät 2028.

TAULUKKO 4: RAHOITUSVELKOJEN ERÄÄNTYMINEN

Sopimusten mukaiset maksut rahoitusveloista 2018 Milj. euroa	Rahavirrat 2019				Rahavirrat 2020			Rahavirrat 2021–		
	Rahavirrat yhteensä	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu
Muut kuin johdannaiset:										
Lainat rahoituslaitoksilta ¹	-77,9	-	-0,8	-5,0	-	-0,7	-5,0	-	-1,4	-65,0
Lainat eläkelaitoksilta ²	-15,1	-0,2	-	-1,5	-0,1	-	-1,5	-0,5	-	-11,3
Rahoitusleasinglainat	-0,4	-	-	-0,2	-	-	-0,2	-	-	0,0
Ostovelat	-25,8	-	-	-25,8	-	-	-	-	-	-
Johdannaiset:										
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskenta										
Sisääntuleva	30,9	-	-	30,9	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-30,8	-	-	-30,8	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset, ei-suojauslaskenta										
Sisääntuleva	33,7	-	-	33,7	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-33,6	-	-	-33,6	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-1,3	-0,3	-	-	-0,3	-	-	-0,7	-	-
Hyödykejohdannaiset, suojauslaskenta	-1,3	-	-	-0,9	-	-	-0,4	-	-	-0,1
YHTEENSÄ	-121,7	-0,5	-0,8	-33,2	-0,5	-0,7	-7,1	-1,2	-1,4	-76,4

¹ Lainat rahoituslaitoksilta erääntyvät 2022 ja 2023.

² Lainat eläkelaitoksilta erääntyvät 2028.

Luottoriski

Altian luottoriskien hallinnan tavoitteena on minimoida tappiot, mikäli jokin konsernin vastapuoli ei täytä velvoitteitaan. Luottoriskien hallintaperiaatteita kuvataan konsernin luottopolitiikassa.

Luottoriski aiheutuu siitä, että jokin Altian vastapuoli jättää sopimuksen mukaiset maksuvelvoitteensa täyttämättä tai että vastapuolen luottokelpoisuus muuttuu tavalla, joka vaikuttaa sen liikkeeseen laskemien instrumenttien markkina-arvoon.

Luottoriskin enimmäismäärä vastaa konsernin rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa. Myyntisaamisiin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Luottoriskejä pyritään vähentämään aktiivisella luotonhallinnalla sekä huomioimalla asiakkaiden luottokelpoisuus laskujen maksuaikaa määritettäessä.

4.2. PÄÄOMARISKIEN HALLINTA

Altian tavoitteena pääoman hallinnassa on varmistaa tehokas pääomarakenne, joka tukee kannattavaa kasvua. Hallitus seuraa yrityksen pääomarakennetta säännöllisesti.

Altia seuraa pääomaansa nettovelkaantumisasteen eli gearingin perusteella (korollisten nettovelkojen suhde omaan pääomaan). Korollisiin nettovelkoihin luetaan lainat ja vuokrasopimusvelat, joista on vähennetty rahavarat. Nettovelkaantumisasteen nykyinen taso alittaa selvästi konsernin lainaehtoja määrittelemän rajan.

Liiketoimintasyklin aikana yrityksen nettovelkaantumisasaste todennäköisesti vaihtelee, ja tavoitteena on säilyttää riittävän vahva taseen rakenne konsernin rahoitustarpeiden turvaamiseksi. Nettovelkaantumisasaste oli 31.12.2019 ja 31.12.2018 seuraava:

TAULUKKO 5: NETTOVELKAANTUMISASTE

Nettovelkaantumisaste 31.12. Milj. euroa	2019	2018
Lainat	82,6	89,4
Vuokrasopimusvelat	10,5	-
Rahavarat	64,2	42,0
Nettovelka	28,9	47,4
Oma pääoma yhteensä	151,2	150,1
NETTOVELKAANTUMISASTE 31.12.	19,1 %	31,6 %

5. Konsolidointi

5.1. YLEISET KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Yhdistely konsernitilinpäätökseen

Konsernitilinpäätökseen yhdistely, yhdistelyssä käytetty menetelmä sekä omistuksen luokittelu riippuvat siitä, onko konsernilla yhtiöissä määräysvalta tai yhteinen määräysvalta vai onko sillä huomattava vaikutusvalta tai muu omistussuhde. Kun konsernilla on yhtiössä määräysvalta, yhtiö yhdistellään tytäryrityksenä [liitetiedossa 5.2](#). Tytäryhtiöt kerrottujen periaatteiden mukaisesti. Kun konsernilla on yhtiössä yhteinen määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa, yhtiö yhdistellään konsernitilinpäätökseen [liitetiedossa 5.3](#). Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja osuudet yhteisissä toiminnoissa kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Mikäli konsernilla ei ole omistamassaan yhtiössä määräysvaltaa eikä huomattavaa vaikutusvaltaa, omistusosuus luokitellaan käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattaviksi rahoitusvaroiksi ja käsitellään [liitetiedossa 3.2.1](#) kuvattujen periaatteiden mukaisesti.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämismuuttua. Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin pankkipäivittäin julkaisemia keskipursseja. Raportointikauden päättymispäivänä taseessa olevat ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi raportointikauden päättymispäivän keskipursseja käyttäen. Muuntamisesta syntyvät valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti. Ostoihin ja myynteihin liittyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan vastaaviin eriin liiketuloksen yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaisten muualla kuin euroalueella toimivien tytäryritysten laajojen tuloslaskelmien erät muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin kuukauden lopun kurssien keskipursseja. Ulkomaisten tytäryritysten taseet muunnetaan käyttäen raportointikauden päättymispäivän keskipursseja. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla toisaalta laajassa tuloslaskelmassa ja toisaalta omissa pääomassa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, ja se sisältyy omissa pääomassa muuntoeroihin. Sen muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Ulkomaisille tytäryrityksille annettujen valuuttamäärien, osaksi nettosijoitusta luettavien lainojen, muuntamisesta syntyvät kurssierot kirjataan konsernitilinpäätöksessä muihin laajan tuloksen eriin, ja ne sisältyvät omassa pääomassa muuntoeroihin.

Ulkomaisten yritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeisten voittojen ja tappioiden muuntamisesta syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omana eränään omassa pääomassa. Hankinnan yhteydessä syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksiköiden varoihin ja velkoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut käsitellään kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina, jotka muunnetaan euroiksi raportointikauden päättymispäivän kurssija käyttäen. Mikäli näistä ulkomaisista yksiköistä luovutaan kokonaan tai osittain, niistä aiheutuneet kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti osana myyntivoittoa tai -tappiota.

5.2. TYTÄRYHTIÖT

Tytäryhtiöiden yhdistelyperiaatteet

Altian konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhtiö Altia Oyj ja kaikki sen tytäryhtiöt. Tytäryhtiöiksi katsotaan ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on määräysvalta. Konsernille syntyy määräysvalta, kun se olemalla osallisena yrityksessä altistuu yrityksen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa. Hankittujen tytäryritysten tilinpäätökset sisällytetään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan tytäryrityksessä, ja siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Kaikki liiketoimintojen yhdistämiset käsitellään hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Määrä, jolla luovutetun vastikkeen, määräysvallattomien omistajien osuuden ja hankinnan kohteesta mahdollisesti aiemmin omistetun osuuden yhteenlaskettu määrä ylittää hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon, kirjataan liikearvoksi.

Kaikki hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, kirjataan kuluksi. Luovutettu vastike ei sisällä mahdollisia hankinnasta erillään käsiteltäviä liiketoimia. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Konsernilla ei ole ollut määräysvallattomien omistajien osuuksia 31.12.2019 eikä 31.12.2018.

Altia Oyj:n tytäryhtiöiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 23 kpl (23 kpl 31.12.2018).

	Emoyhtiön omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Maa
A-Beverages Oy	100,00	100,00	Suomi
Altia Eesti AS	100,00	100,00	Viro
Altia Denmark A/S	100,00	100,00	Tanska
Altia Holding Sweden AB	-	100,00	Ruotsi
SIA Altia Latvia	100,00	100,00	Latvia
Altia Norway AS	100,00	100,00	Norja
Altia Sweden AB	100,00	100,00	Ruotsi
Altia Sweden Services AB	-	100,00	Ruotsi
Alpha Beverages Oy	100,00	100,00	Suomi
Best Buys International AS	100,00	100,00	Norja
BevCo AB	-	100,00	Ruotsi
Bibendum AB	-	100,00	Ruotsi
Bibendum AS	100,00	100,00	Norja
ExCellar Oy	100,00	100,00	Suomi
Harald Zetterström oy/ab	100,00	100,00	Suomi
Interbev AS	100,00	100,00	Norja
Larsen SAS	100,00	100,00	Ranska
Philipson & Söderberg AB	-	100,00	Ruotsi
Prime Wines Oy	100,00	100,00	Suomi
Premium Wines AS	100,00	100,00	Norja
Ström AS	100,00	100,00	Norja
Vinuversum AB	-	100,00	Ruotsi
Oy Wennerco Ab	100,00	100,00	Suomi

5.3. OSUDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ JA YHTEISJÄRJESTELYISSÄ

Osakkuusyrietykset

Osakkuusyrietykset ovat yrietyksiä, joissa konsernilla on yli 20 % äänioikeuksista tai muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Altialla on osakkuusyrietyksenä käsiteltävä omistus Palpa Lasi Oy:ssä.

Osakkuusyrietykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Pääomaosuusmenetelmän mukaan sijoitus kirjataan alun perin hankintamenuon ja tämän jälkeen sitä oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen kohteen nettovarallisuudessa tapahtuneella muutoksella, konsernin omistusosuuden mukaisesti. Hankinnan jälkeen konsernin osuus osakkuusyrietyksen tilikauden voitosta tai tappiosta esitetään omana eränä liiketuloksen jälkeen. Jos konsernin osuus osakkuusyrietyksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappiota yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut yrietyksen velvoitteiden täyttämiseen. Konsernin sijoitus osakkuusyrietykseen sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon. Konsernin osuus osakkuusyrietyksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Konsernin ja sen osakkuusyrietysten välisten liiketoimien tuloksesta merkitään konsernitilinpäätökseen vain konsernin ulkopuolisille omistajille kuuluva osuus. Jokaisen raportointikauden lopussa tarkistetaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että osakkuusyrietykseen tehdyn sijoituksen arvo on alentunut. Jos tällaisesta on viitteitä, arvonalentumistappio määritetään osakkuusyrietyksestä kerrytettävissä olevan rahamäärän ja sen kirjanpitoarvon välisenä erotuksena. Arvonalentumistappio merkitään tuloslaskelmaan erään osuus osakkuusyrietysten tuloksesta.

Osakkuusyrietysten tilinpäätökset on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernissa sovellettavia laatimisperiaatteita. Jos tilikauden tilinpäätöstä ei ole käytettävissä, yhdistelyssä on käytetty alustavia tilinpäätöslukuja tai viimeisintä saatua tietoa.

Yhteisjärjestelyt

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on sopimukseen perustuva yhteinen määräysvalta ja jossa merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset

edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolien yksimielistä hyväksymistä. Yhteisjärjestely on joko yhteinen toiminto tai yhteisyritys. Altialla on Roal Oy:ssä saamiseen liittyvä intressi, joka perustuu yhteisen toiminnon toisen osapuolen kanssa tehtyyn sopimusjärjestelyyn. Osuus Roal Oy:ssä käsitellään yhteisenä toimintona.

Yhteisyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Altialla on yhteisyrityksenä käsiteltävä omistus Von Elk Companyssä.

OSAKKUUSYRITYKSET JA YHTEISJÄRJESTELYT

	2019 Omistusosuus %	2018 Omistusosuus %
Roal Oy, Suomi	50,00	50,00
Palpa Lasi Oy, Suomi	25,53	25,53
Von Elk Company Oy, Suomi	20,00	-

Roal Oy harjoittaa entsyymiliiketoimintaa. Yhteisen toiminnon toinen omistaja on ABF Overseas Ltd. Altialla on Roalissa yhteinen määräysvalta, mutta toisen osakkeenomistajan optio-oikeus tarkoittaa, että tosiasiallisesti kyseessä on kiinteä tuottoinen saaminen, eikä Altialla ole oikeutta 50 %:iin nettovarallisuudesta, kunnes optio raukeaa. Näin ollen osuus luokitellaan yhteiseksi toiminnoksi ja Altia käsittelee osuutensa Roalin varoista ja veloista saamisena ja vuotuisen vähimmäisosingon korkotuottona. Saamisen määrä oli 7,6 miljoonaa euroa 31.12.2019 ja 31.12.2018.

Palpa Lasi Oy harjoittaa lasisten juomapakkausten kierrätys- ja uusiokäyttöliiketoimintaa. Von Elk Company on suomalainen perheyrittäjä, joka harjoittaa alkoholijuomaliiketoimintaa.

KONSERNIN OSUUS OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYKSISSÄ

Milj. euroa	2019	2018
Tilikauden alussa	0,3	-
Tilikauden lisäykset	0,2	-
Osuus tuloksesta	0,7	0,3
Tilikauden lopussa	1,2	0,3

OSAKKUUS- JA YHTEISYRITYSTEN TALOUDELLINEN YHTEENVETO

Milj. euroa	2019	2018
Varat	8,8	7,6
Velat	4,9	6,3
Nettovarajat	3,9	1,3
Liikevaihto	18,5	18,3
Tilikauden tulos	2,6	2,8

Lähipiiritapahtumat osakkuusyritysten ja yhteisjärjestelyjen kanssa esitetään [liitetiedossa 6.3.](#)

6. Muut liitetiedot

6.1. TULOVEROT

Tuloverot

Konsernin tulovaikutteisesti kirjattu verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, mahdollisista aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisesta verosta. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin konserniin kuuluvan yhtiön paikallisen verolainsäädännön mukaisesti.

Tulovaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan tulovaikutteisesti. Mikäli verot liittyvät muun laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin, tuloverot kirjataan kyseisiin eriin. Konsernin osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksesta esitetään laskettuna nettotuloksesta, ja siten se sisältää verovaikutuksen.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset kirjataan pääsääntöisesti kaikista väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien verotuksellisten arvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä, vahvistetuista verotuksellisista tappioista ja tytäryhtiöhankintojen käypien arvojen kohdennuksista. Laskennallisia verosaamisia kirjataan enintään siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennalliset verovelat kirjataan täysimääräisinä. Laskennalliset verot kirjataan käyttäen verokantoja, jotka on raportointikauden päättymispäivään mennessä säädetty tai tosiasiallisesti hyväksytty. Ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjataan veroa vain, mikäli niistä todennäköisesti aiheutuu veroseuraamuksia.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, kun ne koskevat samaa veronsaajaa ja Altialla on laillisesti täytäntöönpantavissa oleva oikeus määrien kuittaamiseen.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut – laskennalliset verosaamiset

Sen ratkaiseminen, merkitäänkö laskennalliset verosaamiset taseeseen, edellyttää harkintaa. Laskennallisia verosaamia kirjataan vain, kun niiden realisoituminen on todennäköisempää kuin realisoitumatta jääminen, minkä puolestaan määrää se, kertyykö tulevaisuudessa riittävästi verotettavaa tuloa. Verotettavan tulon kertymistä koskevat oletukset perustuvat johdon arvioimiin vastaisiin rahavirtoihin. Nämä vastaisia rahavirtoja koskevat arviot puolestaan riippuvat arvioista, jotka koskevat mm. tulevan myynnin määrää, liiketoiminnan menoja, keskeisten raaka-aineiden kustannustasoja, investointeja ja muita liiketoiminnan tuloksellisuuteen liittyviä eriä. Näihin arvioihin ja oletuksiin liittyy riskejä ja epävarmuutta, ja näin ollen on mahdollista, että olosuhteissa tapahtuvat muutokset aiheuttavat muutoksia odotuksiin, ja tämä voi puolestaan vaikuttaa taseeseen merkittäviin laskennallisiin verosaamisiin samoin kuin mahdollisiin vielä kirjaamattomiin muihin verotuksellisiin tappioihin ja väliaikaisiin eroihin. Altian kyky kerryttää verotettavaa tuloa riippuu myös yleisistä talouteen, rahoitukseen, kilpailukykyyn, lainsäädäntöön ja sääntelyyn liittyvistä tekijöistä, jotka eivät ole sen omassa määräysvallassa. Jos Altian verotettava tulo on tulevaisuudessa pienempi kuin mitä johto on ennakoitunut kirjattavia laskennallisia verosaamia määrittäessä, saamisen arvo alentuu tai ne käyvät kokonaan arvottomiksi. Tällöin taseeseen merkityt määrät voidaan mahdollisesti joutua peruuttamaan tulosvaikutteisesti. Olosuhteiden muutokset voivat myös johtaa laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen sellaisista vahvistetuista tappioista, joista tällä hetkellä ei ole merkitty saamia.

Epävarmat veropositiot

Johto arvioi veropositiot tilikausittain identifoidakseen tilanteet, joissa verotukseen liittyy epävarmuutta. Arvioinnin perusteella epävarmat veropositiot kirjataan, mikäli on todennäköistä että veroviranomainen ei hyväksy yhtiön näkemystä. Epävarmuuden vaikutus määri-

tetään joko todennäköisimmän määrän perusteella tai odotusarvomenetelmää käyttäen riippuen siitä kumpi menetelmä ennustaa epävarmuuteen tulevan ratkaisun paremmin.

Tuloslaskelman verokulun ja Altia-konsernin kotimaan verokannalla (20,0 %) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

Milj. euroa	2019	2018
Tulos ennen veroja	24,6	18,6
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	4,9	3,7
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavien verokantojen vaikutus	-0,0	0,3
Verovapaat tuotot	-0,2	-0,3
Verotuksessa vähennyskeltottomat kulut	0,2	0,1
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-	-0,0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,7	0,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta veroilla vähennettynä	-0,1	-0,1
Verokantojen muutosten vaikutus	-	-0,4
Tuloverot jakamattomista voittovaroista	0,1	-0,0
Muut erät	0,6	0,0
VEROKULU TULOSLASKELMASSA	6,2	3,6

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

2019 Milj. euroa	Ennen veroja	Vero- vaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	-1,3	0,3	-1,0
Muuntoerot	-2,4	-	-2,4
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,2	0,0	-0,2
YHTEENSÄ	-3,9	0,3	-3,6

2018 Milj. euroa	Ennen veroja	Vero- vaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	0,4	-0,1	0,3
Muuntoerot	-3,5	-	-3,5
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,0	-0,0	-0,0
YHTEENSÄ	-3,1	-0,1	-3,2

TULOVEROT

Milj. euroa	2019	2018
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	5,3	3,8
Edellisten tilikausien verot	0,7	0,2
Laskennalliset verot:		
Syntyneet ja purkautuneet väliaikaiset erot	0,2	0,0
Verokantojen muutoksen vaikutus	-	-0,4
YHTEENSÄ	6,2	3,6

LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2019 aikana: Milj. euroa	1.1.2019	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kurssierot	31.12.2019
Laskennalliset verosaamiset:					
Verotukselliset tappiot	0,1	-0,1	-	0,0	0,0
Käyttöomaisuus	2,0	-0,3	-	0,0	1,7
Eläke-etuudet	0,3	-0,0	0,0	0,0	0,3
Varaukset	0,1	-0,1	-	-	0,0
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,1	0,0	-	-0,0	0,1
Suojausrahastoon kirjatut	0,0	-	0,2	-0,0	0,3
Muut väliaikaiset erot	0,1	0,1	-	0,0	0,2
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	2,7	-0,5	0,3	0,0	2,5
Netotus laskennallisista verovelosta	-1,9				-1,6
Laskennalliset verosaamiset netto	0,8				0,9
Laskennalliset verovelat:					
Käyttöomaisuus	5,2	-0,0	-	-0,0	5,2
Suojausrahastoon kirjatut	0,0	-	-0,0	0,0	0,0
Käyvän arvon kohdistus hankinnoista	2,1	-0,4	-	-0,0	1,7
Vähennyskelpoiset liikearvopoistot	9,7	0,0	-	-0,1	9,6
Tytäryhtiöiden jakamattomat voittovarot	1,7	0,1	-	-	1,8
Muut väliaikaiset erot	0,0	-	-	-	0,0
Laskennalliset verovelat yhteensä	18,8	-0,3	-0,0	-0,1	18,3
Netotus laskennallisista verosaamisista	-1,9				-1,6
Laskennalliset verovelat netto	16,8				16,7

LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2018 aikana: Milj. euroa	1.1.2018	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kurssierot	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset:					
Verotukselliset tappiot	0,3	-0,2	-	-0,0	0,1
Käyttöomaisuus	2,4	-0,4	-	-0,0	2,0
Eläke-etuudet	0,3	0,0	-0,0	-0,0	0,3
Varaukset	-	0,1	-	-	0,1
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,1	0,0	-	-0,0	0,1
Suojausrahastoon kirjatut	0,1	-	-0,1	-	0,0
Muut väliaikaiset erot	0,2	-0,0	-	-0,0	0,1
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	3,3	-0,4	-0,1	-0,0	2,7
Netotus laskennallisista verovelosta	-2,3				-1,9
Laskennalliset verosaamiset netto	1,0				0,8
Laskennalliset verovelat:					
Käyttöomaisuus	5,2	-0,0	-	-0,0	5,2
Suojausrahastoon kirjatut	0,0	-	0,0	-0,0	0,0
Käyvän arvon kohdistus hankinnoista	2,7	-0,5	-	-0,1	2,1
Vähennyskelpoiset liikearvopoistot	10,4	-0,4	-	-0,3	9,7
Tytäryhtiöiden jakamattomat voittovarot	1,7	-0,0	-	-	1,7
Muut väliaikaiset erot	0,0	-0,0	-	-	0,0
Laskennalliset verovelat yhteensä	20,0	-0,9	0,0	-0,4	18,8
Netotus laskennallisista verosaamisista	-2,3				-1,9
Laskennalliset verovelat netto	17,7				16,8

Konsernilla oli 31.12.2019 yhteensä 1,6 miljoonaa euroa (2018: 1,0 miljoonaa euroa) käyttämättömiä verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Näistä verotuksellisista tappioista 0,9 miljoonaa euroa vanhenee kolmen vuoden kuluessa ja 0,6 miljoonalla eurolla on rajoittamaton vanhenemisaika. Altian johdon arvion mukaan nämä tappiot ovat syntyneet tytäryrityksissä, joilla ei ole näyttöä tulevaisuudessa syntyvästä verotettavasta tulosta eikä muuta vakuuttavaa näyttöä siitä, että verotukselliset tappiot pystyttäisiin hyödyntämään ja laskennallinen verosaaminen voitaisiin kirjata taseeseen.

Altian Ranskan tytäryhtiössä on ollut tavanomainen verotarkastus. Joulukuussa 2019 yhtiö vastaanotti 1,1 miljoonan euron jälkiverotuspäätöksen liittyen verotarkastukseen. Jälkiverotuspäätös koski konsernin sisäisen myynnin siirtohintoja. Konserni on kirjannut 1,1 miljoonan euron verovelan perustuen jälkiverotuspäätökseen.

Altia aikoo kuitenkin valittaa päätöksestä. Mikäli verottaja pysyy päätöksessään, konserni aikoo edetä keskinäiseen sopimusmenettelyyn tarkoituksena poistaa mahdollinen kaksinkertainen verotus liittyen siirtohinnoitteluun. Konserni on kirjannut 0,4 miljoonan verosaamisen liittyen mahdolliseen keskinäiseen sopimusmenettelyyn.

6.2. VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET SEKÄ EHDOLLISET VARAT JA VELAT

Milj. euroa	2019	2018
Vakuudet ja vastuusitoumukset		
Konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	18,5	18,5
Takaukset	5,9	5,3
VAKUUKSET YHTEENSÄ	24,4	23,8
Muut vastuusitoumukset		
Muut vuokrasopimukset		
Erääntyminen yhden vuoden kuluessa	0,2	3,9
Erääntyminen vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	0,1	9,3
Erääntyminen yli viiden vuoden kuluttua	-	0,5
Muut vuokrasopimukset yhteensä	0,3	13,6
Muut vastuut	20,8	15,5
VASTUUSITOUMUKSET YHTEENSÄ	21,1	29,1

Kaikki konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet liittyvät viranomaisvelvoitteisiin. Muista vuokrasopimuksista aiheutuvat vastuut koostuvat pääosin kannettavien tietokoneiden vuokravastuista. Muut vastuut sisältävät lähinnä viinien ja konjakkien ostositoumuksia.

Taseen ulkopuoliset varat, päästökauppa

Konserni on osallisena Euroopan unionin päästökaupassa, jossa sille on myönnetty tietty määrä hiilidioksidipäästöoikeuksia tietylle ajanjaksolle vastikkeetta. Altia Oyj esittää vastikkeetta saadut hiilidioksidipäästöoikeudet ns. nettoperiaatteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että konserni ei merkitse taseeseensa myönnettyjä päästöoikeuksia eikä velvoitetta luovuttaa toteutuneita päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Konserni ei myöskään kirjaa tulosvaikutteisesti päästöoikeuksista aiheutuvaa tuottoa tai kulua, mikäli myönnetty päästöoikeudet riittävät kattamaan veloitteen, joka koskee päästöjä vastaavan päästöoikeusmäärän luovuttamista.

Jos toteutuneet päästöt ylittävät myönnetty päästöoikeudet, ylimenevistä päästöistä syntynyt velvoite kirjataan raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon velaksi taseeseen. Jos toteutuneet päästöt alittavat myönnetty päästöoikeudet, erotusta ei merkitä taseeseen, vaan se esitetään tilinpäätöksessä liitetietona käypään arvoon arvostettuna.

Altian toteutuneet päästöt alittavat myönnetty päästöoikeudet. Seuraavassa taulukossa on esitetty päästöoikeuksien muutokset tilikausilla 2019 ja 2018 sekä niiden käyvät arvot:

Päästöoikeudet, kilotonneja	2019	2018
Saadut päästöoikeudet	26,4	26,9
Edelliseltä vuodelta jäljelle jääneet päästöoikeudet	30,6	45,6
Edelliseen vuoteen liittyvien arvioiden tarkennukset	-0,0	0,0
Myydyt päästöoikeudet	-33,0	-20,0
Toteutuneet päästöt	-20,0	-21,9
PÄÄSTÖOIKEUDET 31.12.	4,0	30,6
Jäljelle jääneiden päästöoikeuksien käypä arvo, miljoonaa euroa	0,1	0,7

Vuonna 2019 saadut päästöoikeudet ja toteutuneet päästöt ovat arvioituja tietoja, jotka tarkentuvat kevään 2020 aikana. Altia jatkaa päästökaupan alaisena toimijana päästökauppakauden 2013–2020.

6.3. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Yhtiön lähipiiriin kuuluvat sen tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot. Tytäryhtiöt on esitetty [liitetiedossa 5.2.](#) ja osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot [liitetiedossa 5.3.](#) Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiirin kanssa, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallitus, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja heidän perheenjäsenensä sekä näiden henkilöiden määräysvallassa tai yhteisessä määräysvallassa olevat yritykset. Altian lähipiiriä ovat myös yritykset, jotka ovat valtion määräysvallassa, yhteisessä määräysvallassa, tai ovat valtion osakkuusyhtiöitä. Altia on soveltanut helpotusta, minkä perusteella se raportoi ainoastaan merkittävät liiketoimet valtion sidoksissa olevien yritysten kanssa. Lähipiiriliiketoimet tehdään tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Altialla on lähipiiriliiketoimia jatkuvasti suurimman asiakkaansa Alkon kanssa. Liiketoimet Alkon kanssa, sekä muut materiaaliset liiketoimet valtion omistamien yhtiöiden kanssa, on esitetty alla kohdassa Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset.

LÄHIPIIRIN KANSSA OVAT TOTEUTUNEET SEURAAVAT LIIKETAPAHTUMAT

Milj. euroa	2019	2018
Tavaroiden ja palvelujen myynti		
Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot	0,8	0,9
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	76,5	79,2
YHTEENSÄ	77,3	80,1
Tavaroiden ja palvelujen ostot		
Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot	1,9	2,8
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	1,2	1,3
YHTEENSÄ	3,2	4,1
Avoimet saldot tavaroiden ja palvelujen myynneistä ja ostoista		
Myyntisaamiset		
Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot	-	0,1
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	0,9	3,2
Ostovelat		
Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot	0,2	0,3
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	0,1	0,0

JOHDON TYÖSUHDE-ETUUDET

Milj. euroa	2019	2018
Toimitusjohtaja		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	0,3	0,3
Tulospalkkiot ja palkkiot pitkäjänteisestä kannustinjärjestelmästä	-	0,3
Eläke-etuudet	0,1	0,1
YHTEENSÄ	0,4	0,7
Johtoryhmä (ei sisällä toimitusjohtajan työsuhte-etuuksia)		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	1,2	1,9
Eläke-etuudet	0,2	0,3
YHTEENSÄ	1,4	2,2
Hallitus (jäsenet ja varajäsenet)	0,3	0,3

Toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille ei ole myönnetty rahallainoja eikä heidän puolestaan ole annettu vakuuksia tai vastuusitoumuksia.

Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.

6.4. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Konsernilla on osakeperusteinen johdon kannustinjärjestelmä, joka maksetaan osakkeina ja käteisvaroina. Luovutettavat osakkeet kirjataan käypään arvoon niiden myöntämishetkellä ja kirjataan henkilöstökuluihin tasaerinä ja vastaava lisäys omaan pääomaan kannustinjärjestelmän voimassaolon aikana. Muita kuin markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä käypään arvoon vaan otetaan huomioon arvioissa jaettavien osakkeiden määrästä. Arvio lopullisesta instrumenttien määrästä päivitetään jokaisena tilinpäätöspäivänä ja arvioiden muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös rahana maksettavat osuudet luokitellaan omalla pääomalla maksettavaksi eräksi ja kirjataan omaan pääomaan arvostettuna käypään arvoon myöntämishetkellä.

Altia Oyj:n hallitus päätti uuden osakepohjaisen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän perustamisesta Altia-konsernin johdolle ja avainhenkilöille. Osakepohjaisen kannustinjärjestelmän tavoitteena on yhdenmukaistaa johdon ja avainhenkilöiden intressit Altian osakkeenomistajien intressien kanssa ja siten yhtiön arvon kasvattaminen pitkällä aikavälillä, sekä sitouttaa johtoa ja avainhenkilöitä Altian strategisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä Altian arvokkaimpien avainresurssien sitouttaminen.

PSP 2019-2021 ansaintajakso alkoi vuoden 2019 alusta ja mahdollinen osakepalkkion maksu tapahtuu keväällä 2022 Altian osakkeina. Ohjelmaan soveltuvat suoritustavoitteet perustuvat Altian osakkeen kokonaistuoton suhteelliseen kehitykseen (Relative TSR) sekä Altian osakekohtaiseen tulokseen (EPS). Ohjelman osallistujien määrä on noin 20 henkilöä.

Mikäli kaikki suoritukseen perustuvat tavoitteet saavutetaan, ohjelman perusteella maksettavien osakepalkkioiden kokonaismäärä on enintään noin 250 000 Altian osaketta. Osakemäärä merkitsee palkkioiden bruttomäärää, josta vähennetään soveltuva ennakonpidätys, jonka jälkeen jäljelle jäävä nettomäärä suoritetaan osallistujille osakkeina.

Osallistujalle muuttuvien palkitsemisjärjestelmien nojalla yksittäisenä vuonna maksettavien palkkioiden yhteisarvo, mukaan lukien pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä sekä lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä, ei saa ylittää 120 prosenttia osallistujan kiinteästä bruttomääräisestä vuosipalkasta.

Mikäli osallistujan työsuhte Altia-konserniin päättyy ennen osakepalkkion maksamisajankohtaa, osallistuja ei pääsääntöisesti ole oikeutettu palkkioon ohjelman perusteella.

Altia soveltaa osakeomistussuositusta yhtiön johtoryhmän jäseniin. Suosituksen mukaan johtoryhmän kunkin jäsenen odotetaan säilyttävän omistuksessaan vähintään puolet yhtiön osakepalkkiojärjestelmistä saamistaan netto-osakkeista kunnes hänen osakeomistuksensa arvo Altiassa vastaa vähintään hänen kiinteän bruttomääräisen vuosipalkkansa määrää.

Osakeperusteiset maksut kaudella 1.1.2019–31.12.2019

Ohjelma	Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmä 2019–2024
Tyyppi	osake
Instrumentti	Ansaintajakso 2019–2021
Myöntämispäivä	28.2.2019
Ansaintajakson alkamispäivä	1.1.2019
Ansaintajakson päättymispäivä	31.12.2021
Oikeuden syntymispäivä	31.3.2022
Ansaintaehdot	Suhteellinen TSR ja EPS
Sopimuksen enimmäisaika, vuosina	3,25
Sopimuksen jäljellä oleva aika, vuosina	2,25
Järjestelmän piiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä kauden lopussa	18
Maksutapa	Raha ja oma pääoma

Muutokset tilikauden aikana	Ansaintajakso 2019–2021
1.1.2019	
Myönnettyjen osakepalkkioiden määrä kauden alussa	0
Muutokset kauden aikana:	
Myönnetty	219 000
Menetetty	0
31.12.2019	
Osakepalkkioiden määrä tilikauden lopussa	219 000

Käyvän arvon määrittäminen**Arvonmäärittämissparametrit**

Osakehinta myöntämishetkellä, €	7,54
Osakehinta tilikauden lopussa, €	8,18
Odotetut osingot, €	1,17
Riskiton korko, %	-0,29
Käypä arvo, €	1 395 030

Milj. euroa	2019	2018
Osakepalkitsemisen kulu tuloslaskelmassa		
Osakeperusteisten maksujen kuluvaikutus osakkeina maksettavat	0,0	-
Osakeperusteisten maksujen kuluvaikutus käteisenä maksettavat	0,1	-
YHTEENSÄ	0,1	-

6.5. UUSIEN TAI MUUTETTUJEN IFRS-STANDARDIEN JA TULKINTOJEN SOVELTAMINEN

Altia on ottanut käyttöön International Accounting Standards Boardin julkistaman standardin IFRS 16, Vuokrasopimukset, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2019 alkaen.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

Altia on 1.1.2019 alkaen soveltanut uutta IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardia.

Altia soveltaa käyttöönotossa yksinkertaistettua menettelyä, jonka mukaan vertailutietoja ei oikaista. Uusi standardi vaikuttaa lähinnä vuokralleottajien soveltamaan kirjanpito-käsittelyyn ja johtaa siihen, että lähes kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen. Altia toimii pääsääntöisesti vuokralleottajana. Konsernilla on tavanomaiseen liiketoimintaan liittyviä vuokrasopimuksia kuten toimitiloja, varastoja, autoja, trukkeja ja toimistotekniikkaa. Uusi vuokrasopimusstandardi poistaa aikaisemman jaottelun operatiivisiin vuokrasopimuksiin ja rahoitusleasingsopimuksiin ja sen mukaan valtaosasta Altian vuokrasopimuksia on kirjattu omaisuuserä (vuokratun hyödykkeen käyttöoikeus) ja vuokrien maksamista koskeva rahoitusvelka.

Vuokrasopimusvelka arvostetaan diskonttaamalla odotettavissa olevat vuokramaksut nykyarvoon. Vuokramaksuiksi luetaan kiinteät vuokramaksut, odotettavissa olevat maksut, jotka liittyvät jään-nösarvotakuisiin ja mahdollinen osto-option toteutushinta, jos sen käyttö on kohtuullisen varmaa. Vuokra-aika on vuokrasopimuksen ei -purettavissa oleva jakso. Mahdolliset jatko-optiot lisätään vuokra-aikaan, jos on kohtuullisen varmaa, että konserni käyttää näitä optioita.

Vuokramaksut diskontataan käyttäen vuokrasopimuksen sisäistä korkoa, jos korko on helposti määritettävissä. Jos sisäistä korkoa ei voida helposti määrittää, käytetään lisäluoton korkoa diskonttokorkona.

Vuokrasopimusvelka ja sitä vastaava käyttöoikeusomaisuuserä arvioidaan uudelleen, jos vuokra-sopimuksen alkuperäisten ehtojen mukainen kassavirta muuttuu esim. jos vuokra-aika muuttuu tai jos vuokramaksut muuttuvat indeksin tai vaihtuvan koron perusteella. Vuokrasopimusvelka esitetään taseessa omalla rivillä jaoteltuna lyhytaikaiseen tai pitkäaikaiseen velkaan.

Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan hankintameno perustuen vuokrasopimusvelan alkupe-räisen arvostuksen määrään. Käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan vuokra-ajan tai vaikutusaikan-sa kuluessa, riippuen siitä kumpi on lyhyempi jakso.

Aineellisiin hyödykkeisiin liittyvät käyttöoikeusomaisuuserät esitetään taseessa omalla rivillä.

IFRS 16 standardi sisältää alle 12 kk vuokrasopimuksia ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevia helpotuksia. Altia käsittelee vuokrasopimukset, joiden vuokra-aikaa on siirtymähetkellä jäljellä alle 12 kuukautta lyhytaikaisina, ei taseeseen kirjattavina kohdeomaisuuserinä. Valinta on kohdeomaisuuseräluokakohtainen. Helpotuksia sovelletaan kaikkiin muihin kohdeomaisuuseräluokkiin paitsi autoihin ja toimistoihin, jotka kirjataan taseeseen, vaikka niiden jäljellä oleva vuokra-aika olisi siirtymähetkellä alle 12 kuukautta. Vuokrasopimusvelkaa ei kirjata arvoltaan vähäisistä omaisuuseristä. Altia käyttää raja-arvona 5000 euron hankintahintaa. Rahoitusleasingsopimukset, jotka kuuluvat helpotusten piiriin lyhytaikaisina tai arvoltaan vähäisinä, kirjattiin pois taseesta. Helpotusten piiriin kuuluvien vuokrasopimusten vuokramenot kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

Diskonttokoron määrittämisessä on käytetty kriteereinä kohdeomaisuuserän luokkaa, maantieteellistä sijaintia, valuuttaa, riskittömän koron maturiteettia ja vuokralleottajan luottoriskipreemioita.

Siirtymähetkellä 1.1.2019 konsernin avaavaan taseeseen kirjattiin 10,7 miljoonan euron käyttöoikeusomaisuuserä, pitkäaikaista vuokrasopimusvelkaa 7,1 miljoonaa euroa ja lyhytaikaista vuokrasopimusvelkaa 3,6 miljoonaa euroa.

VUOKRASOPIMUSVELKOJEN JA VUOKRASOPIMUKSIIN LIITTYVIEN SITOUMUSTEN VÄLINEN TÄSMÄYTYS SIIRTYMÄHETKELLÄ

Milj. euroa	
Vuokrasopimuksiin liittyvät sitoumukset 31.12.2018	13,6
Diskonttauksen vaikutukset	-0,5
Sovelletut helpotukset	-0,2
Vuokrasopimukset, jotka eivät ole vielä alkaneet, mutta joihin Altia on sitoutunut	-2,5
Muut muutokset	0,3
YHTEENSÄ	10,7

Taseeseen 1.1.2019 merkittyjen vuokrasopimusvelkojen painotettu keskimääräinen lisäluoton korko oli 1,14 %.

IFRS 16 standardi vaikuttaa useisiin Altian raportoimiin tunnuslukuihin. Standardin käyttöönotto vaikuttaa nettovelkaan. Nettovelkaan sisältyvät rahoitusvelat ja vuokrasopimusvelat. Velkaantumistasaste kasvaa ja omavaraisuusaste laskee. Yhtiön rahoituskovenanttien kannalta standardin käyttöönotolla ei ole negatiivista vaikutusta. Rahavirtalaskelmassa esitettävät liiketoiminnan rahavirratt ovat aiempaa suuremmat, koska vuokrasopimusvelan lyhennyksen osuus maksuista luokitellaan rahoitustoimintaan. Vain korkomenon osuus maksuista esitetään edelleen liiketoiminnan rahavirtoina.

Raportointikausi 1.1.2019-31.12.2019 sisältää IFRS 16 -standardin käyttöönoton 1.1.2019 alkaen. IFRS 16 johti 3,8 miljoonan euron positiiviseen vaikutukseen vertailukelpoiseen käyttökatteeseen, 3,7 miljoonan euron negatiiviseen vaikutukseen poistoihin ja 0,1 miljoonan euron negatiiviseen vaikutukseen rahoituskuluihin. Konsernitaseessa 31.12.2019 käyttöoikeuksiin perustuvien omaisuuserien määrä on 10,4 miljoonaa euroa, pitkäaikaisen vuokrasopimusvelan määrä 7,1

miljoonaa euroa ja lyhytaikaisen vuokrasopimusvelan 3,4 miljoonaa euroa. Rahavirtalaskelmassa vuokrasopimuksiin liittyvistä maksuista pääoman osuus esitetään osana rahoitustoimintaa ja korko liiketoiminnan rahavirrassa kun aiemmin kaikki operatiivisten vuokrasopimusten vuokrat esitettiin liiketoiminnan rahavirrassa. Vaikutus konsernin liiketoiminnan rahavirtaan 1.1.-31.12.2019 on 3,8 miljoonaa euroa positiivinen ja rahoituksen rahavirtaan 3,7 miljoonaa euroa negatiivinen.

IFRIC -23

IFRIC 23 selkeyttää IAS 12 Tuloverot-standardin kirjaamista ja arvostamista koskevia vaatimuksia kun tuloverojen käsittelyyn liittyy epävarmuutta. Altia on ottanut tulokannan käyttöön 1.1.2019 ja käyttöönotolla ei ollut vaikutusta avaavaan taseeseen 1.1.2019.

6.6. TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

29.1. tiedotettiin osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle 2020.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksen jäsenten lukumäärä olisi seitsemän (7). Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että nykyisistä jäsenistä Tiina Lencioni, Jukka Ohtola, Anette Rosengren, Torsten Steenholt ja Sanna Suvanto-Harsaae valittaisiin uudelleen hallituksen jäseniksi ja uusiksi jäseniksi valittaisiin Jukka Leinonen ja Jyrki Mäki-Kala.

Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että seuraavalla toimikaudella hallituksen jäsenille maksettava palkkio koostuisi kuukausittaisesta toimikauspalkkiosta seuraavasti: 4 000 euroa kuukaudessa, puheenjohtaja; 2 500 euroa kuukaudessa varapuheenjohtaja; 2 000 euroa kuukaudessa, jäsen. Kuukausipalkkion lisäksi hallituksen jäsenille maksettaisiin kokouspalkkio. Kokouspalkkiona maksettaisiin Suomessa asuvalle hallituksen jäsenelle 600 euroa ja ulkomailla asuvalle hallituksen jäsenelle 1 200 euroa kultakin hallituksen tai sen valiokunnan kokoukselta. Matkakulut korvattaisiin yhtiön matkustuspoliittikan mukaisesti.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa myös, että nimitystoimikunnan työjärjestystä muutetaan siten, että kolme suurinta osakkeenomistajaa määräytyisivät jokaisen vuoden kesäkuun ensimmäisenä pankkipäivänä (tällä hetkellä määräytyvät jokaisen vuoden syyskuun ensimmäisenä pankkipäivänä).

Emoyhtiön tilinpäätös

ALTIA OYJ TULOSLASKELMA (FAS)

Milj. euroa	Liite	1.1.-31.12. 2019	1.1.-31.12. 2018
LIIEVAIHTO	1.	208,7	205,3
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-1,8	-0,1
Liiketoiminnan muut tuotot	2.	18,4	20,0
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		-121,2	-128,9
Varastojen muutos		-3,9	5,3
Ulkopuoliset palvelut		-0,1	-0,1
Materiaalit ja palvelut yhteensä		-125,1	-123,6
Henkilöstökulut	3.		
Palkat ja palkkiot		-22,5	-23,8
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-6,0	-5,8
Muut henkilösivukulut		-0,7	-0,9
Henkilöstökulut yhteensä		-29,2	-30,6
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-11,8	-11,6
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-11,8	-11,6
Liiketoiminnan muut kulut	4.	-46,2	-50,5
LIIKETULOS		13,0	8,9

Milj. euroa	Liite	1.1.-31.12. 2019	1.1.-31.12. 2018
Rahoitustuotot ja -kulut	5.		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		27,7	6,7
Tuotot osuuksista omistusyhteysyrityksissä		0,9	0,9
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista			
Muilta		-	0,1
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		0,3	0,4
Muilta		3,0	3,3
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-0,2	-0,1
Muille		-4,7	-5,4
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		26,9	6,0
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		39,9	14,8
Tilinpäätössiirrot	6.		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		1,1	1,0
Konserniavustus		-	-0,0
Tuloverot	7.		
Tilikauden verot		-2,4	-1,7
Laskennalliset verot		-0,1	0,1
Muut välittömät verot		0,1	-0,1
Tuloverot yhteensä		-2,5	-1,7
TILIKAUDEN TULOS		38,6	14,1

ALTIA OYJ TASE (FAS)

Milj. euroa	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT	8.		
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		10,0	12,0
Muut pitkävaikutteiset menot		6,2	7,7
Ennakkomaksut		2,0	1,7
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		18,1	21,4
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		2,4	2,4
Rakennukset ja rakennelmat		21,0	21,9
Koneet ja kalusto		26,1	27,8
Muut aineelliset hyödykkeet		0,5	0,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		1,5	1,5
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		51,6	54,2
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		206,8	206,8
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä		8,2	8,0
Muut osakkeet ja osuudet		0,8	0,8
Sijoitukset yhteensä		215,9	215,7
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		285,6	291,3

Milj. euroa	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	9.		
Aineet ja tarvikkeet		17,9	21,8
Keskeneräiset tuotteet		10,3	10,3
Valmiit tuotteet/tavarat		9,8	11,6
Ennakkomaksut		0,1	-
Vaihto-omaisuus yhteensä		38,1	43,7
Pitkäaikaiset saamiset	10.		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		14,8	15,8
Laskennalliset verosaamiset		0,6	0,5
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		15,4	16,3
Lyhytaikaiset saamiset	11.		
Myyntisaamiset		26,7	25,3
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		113,0	12,2
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä		0,1	0,1
Muut saamiset		0,0	0,0
Siirtosaamiset		3,2	3,6
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		143,1	41,3
Rahat ja pankkisaamiset		61,0	40,6
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		257,6	141,9
VASTAAVAA YHTEENSÄ		543,2	433,2

ALTIA OYJ TASE (FAS)

Milj. euroa	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	13.		
Osakepääoma		60,5	60,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		1,2	1,2
Suojausrahasto		-0,9	0,0
Edellisten tilikausien voitto		57,1	56,8
Tilikauden voitto		38,6	14,1
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		156,6	132,6
Tilinpäätössiirtojen kertymä	14.		
Poistoero		20,5	21,6
Pakolliset varaukset			
Muut pakolliset varaukset		-	0,5
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen	15.		
Lainat rahoituslaitoksilta		65,0	70,0
Eläkelainat		11,3	12,8
Velat saman konsernin yrityksille		2,0	1,8
Laskennalliset verovelat		-	0,0
Muut velat		4,9	4,9
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		83,2	89,5
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		5,0	5,0
Eläkelainat		1,5	1,5
Ostovelat		13,1	10,4
Velat saman konsernin yrityksille	16.	208,4	117,7
Muut velat		37,2	39,2
Siirtovelat	17.	17,8	15,3
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		283,0	189,1
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		366,2	278,6
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		543,2	433,2

ALTIA OYJ:N RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

Milj. euroa	Liite	1.1.-31.12. 2019	1.1.-31.12. 2018
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRRAT			
Tulos ennen veroja		41,0	15,8
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset		11,8	11,6
Pitkäaikaisten varojen nettomyyntivoitot		-0,0	-0,5
Rahoitustuotot ja -kulut		-26,9	-6,0
Poistoeron muutos		-1,1	-1,0
Muut oikaisut		-0,5	0,6
		-16,7	4,8
Käyttöpääoman muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		5,6	-5,2
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		-0,1	-7,2
Osto- ja muiden velkojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		1,3	-1,9
Käyttöpääoman muutos		6,7	-14,3
Maksetut korot		-1,5	-1,5
Saadut korot		0,5	0,7
Muut maksetut rahoitustuotot ja kulut		-0,6	-0,6
Maksetut tuloverot		-0,9	-3,2
Rahoituserät ja verot		-2,5	-4,5
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		28,6	1,7
INVESTOINTIEN RAHAVIRRAT			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-5,9	-7,0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	2.	0,0	0,5
Investoinnit omistusyhteyseräyksiin		-0,2	-
Lainasaamisten takaisinmaksut		1,0	2,0
Saadut osingot	5.	0,9	7,8
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		-4,2	3,3

Milj. euroa	Liite	1.1.-31.12. 2019	1.1.-31.12. 2018
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT			
Lyhytaikaisten lainojen nostot	16.	17,9	6,9
Lyhytaikaisten lainojen maksut	16.	-1,6	-20,7
Pitkäaikaisten lainojen nostot		-	20,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	15.	-6,5	-21,3
Maksetut osingot ja muu voitonjako	13.	-13,7	-
Osakeanti henkilöstölle		-	1,2
Maksetut konserniavustukset		-0,0	-
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA		-3,9	-13,8
RAHAVAROJEN MUUTOS		20,5	-8,8
Rahavirrat tilikauden alussa		40,6	49,4
Rahavarojen muutos		20,5	-8,8
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA		61,0	40,6

Altia Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS).

Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvät vastaavat merkitään taseeseen välittömään hankintamenoa vähennettynä tehdyillä poistoilla. Poistojen perusteena olevat pysyvien vastaavien taloudelliset vaikutusajat ovat

Tavaramerkit	10–15 vuotta
IT-kehittäminen ja ohjelmistot	3–5 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
Koneet ja kalusto	10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Yhtiön pysyvien vastaavien sijoituksissa olevat tytäryhtiöosakkeet sekä muut osakkeet ja osuudet on arvostettu hankintamenoa tai sitä alempana käypään arvoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai todennäköiseen nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Itsevalmistetut tuotteet arvostetaan standardihinnalla, poikkeuksena konjakkituotteet, jotka arvostetaan painotetulla keskihinnalla. Tuotannon kiinteät kustannukset kohdistetaan omien valmisteiden hankintamenoa. Raaka-aineet, tavarat ja tarvikkeet arvostetaan painotetulla keskihinnalla. Uudelleen pakatut valmiit tuotteet arvostetaan standardihintaan tuotantovarastossa.

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista ja muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta hankinnan ja valmistuksen muuttuvista menoista ja valmiiden tuotteiden osalta kiinteistä yleismenoista, jotka on määritetty normaalin toiminta-asteen mukaisesti. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Eläkejärjestelyt

Emoyhtiön eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkekulut on jaksotettu vastaamaan tilinpäätöksen suoriteperusteisia palkkoja.

Konsernitili (Cash Pool)

Konsernilla on käytössä ns. konsernitilijärjestely (Cash Pool), joka mahdollistaa emon ja tytäryhtiöiden tehokkaan varojen hallinnan.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Johdannaisopimukset

Johdannaisopimusten kirjanpitokäsittelyyn sovelletaan kirjanpitolain 5. luvun 2a§:n mukaista käyvän arvon arvostamista.

Johdannaiset sisällytetään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, kun ne eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Nämä johdannaiset kirjataan taseeseen käypään arvoon kaupankäyntipäivänä ja arvostetaan raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon. Johdannaisten käyvät arvot vastaavat rahamäärää, jonka Altia Oyj joutuisi maksamaan tai se saisi, jos se purkaisi johdannaisopimuksen tilinpäätöspäivänä. Valuuttaterminisopimusten käyvät arvot määritetään käyttäen raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja. Korkojohdannaisten käyvät arvot lasketaan diskonttaamalla sopimuksiin liittyvät tulevat rahavirrat. Hyödykejohdannaisten arvonmäärityksessä käytetään rahoitusmarkkinoilta saatuja käypiä arvoja.

Kaikki esitetyt johdannaissaamiset ja velat on luokiteltu käyvän arvon hierarkiatasolle 1–3. Hierarkiatasot kuvastavat käypiä arvoja määritettäessä käytettävien syöttötietojen merkittävyyttä. Tasolla yksi käyvät arvot perustuvat identtisten rahoitusinstrumenttien julkisiin noteerauksiin. Tasolla kaksi käypää arvoa määritettäessä käytetyt syöttötiedot perustuvat joko noteerattuihin markkinakursseihin ja -hintoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat havainnollistavissa suoraan tai epäsuorasti rahavirtojen diskonttaukseen. Muiden tasolle kaksi luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Tasolla kolme omaisuuserien ja velkojen käyvät arvot pohjautuvat syöttötietoihin, jotka eivät kaikkien merkittävien muuttujien

osalta perustu havainnoitavissa olevaan markkinatietoon, vaan ne perustuvat merkittävässä määrin johdon arvioihin ja niiden käyttämiseen yleisesti hyväksytyissä arvostusmenetelmissä.

Rahoitusjohdannaisten käyvät arvot on määritetty käyttämällä raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja.

Suojauslaskenta

Emoyhtiö soveltaa suojauslaskentaa, jolloin käyvän arvon muutos kirjataan oman pääoman suojausrahastoon. Altia Oyj soveltaa rahavirran suojausta tapauskohtaisen harkinnan mukaan osaan valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisia. Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvien rahavirtojen vaihteluilta. Altia Oyj dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstrumentin ja suojatun omaisuuserän välisen suhteen sekä riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. Suojaussuhteen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun on selvä taloudellinen yhteys suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välillä ja näiden käyvät arvot liikkuvat vastakkaisiin suuntiin johtuen samasta riskistä. Suojauslaskenta lopetetaan, kun suojauslaskennan edellytykset eivät enää täyty.

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaissopimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuvat voitot ja tappiot esitetään yhtenevästi suojatun erän kanssa. Rahavirtojen suojaukseksi määritettyjen ja ehdot täyttävien johdannaissopimusten realisoitumattomien käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan oman pääoman suojausrahastoon, kun nämä instrumentit täyttävät suojauslaskennan ehdot ja suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan välittömästi rahoitustuotoksi tai -kuluksi.

Omaan pääomaan kertynyt kumulatiivinen voitto tai tappio kaupallisiin eriin liittyneistä johdannaisista kirjataan tulosvaikutteisiksi ostojen tai myyntien oikaisueriksi samanaikaisesti suojattavan erän kanssa sillä kaudella, jolla suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Sähköjohdannaisista toteutunut voitto tai tappio kirjataan liiketuloksen yläpuolelle sähköostoihin. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti joko ostojen tai myyntien oikaisuna suojauksen oltua tehokas tai rahoitustuotoksi tai -kuluksi, jos suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Saamiset

Saamiset arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Myyntisaamisten myynnit

Myydyt myyntisaamiset kirjataan taseesta pois, kun saaminen on myyty ja kauppahinta saatu. Kustannukset myydyistä myyntisaamisista kirjataan muihin rahoituskuluihin.

Pitkäaikaiset lainat

Pitkäaikaiset lainat on kirjattu hankintahetkellä hankintamenoon.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan on tuloveroina kirjattu tilikauden tuloksesta Suomen verosäännösten perusteella lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut ja laskennallisten verojen muutos.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahan määräiseksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

1. LIIKEVAIHTO

Milj. euroa	2019	2018
Toimialoitteinen jakauma		
Alkoholiliiketoiminta	105,0	100,7
Teolliset palvelut	103,4	102,8
Muut	0,3	1,8
YHTEENSÄ	208,7	205,3
Maantieteellinen jakauma		
Kotimaa	157,0	154,9
Eurooppa	50,3	49,3
Muu maailma	1,4	1,0
YHTEENSÄ	208,7	205,3

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Milj. euroa	2019	2018
Vuokratuotot	1,1	1,0
Energian myyntituotot	3,4	3,4
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	0,0	0,5
Palvelutuotot	11,6	13,3
Muut tuotot	2,4	1,8
YHTEENSÄ	18,4	20,0

3. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Milj. euroa	2019	2018
Palkat ja palkkiot	22,5	23,8
Eläkekulut	6,0	5,8
Muut henkilösivukulut	0,7	0,9
YHTEENSÄ	29,2	30,6

Milj. euroa	2019	2018
Luontoisedut (verotusarvo)	0,7	0,7

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2019	2018
Työntekijät	210	209
Toimihenkilöt	208	218
YHTEENSÄ	418	427

Johdon palkat ja palkkiot, milj. euroa	2019	2018
Toimitusjohtaja	0,3	0,6
Hallituksen jäsenet	0,3	0,3

Hallituksen ja toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.

4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

Milj. euroa	2019	2018
Vuokrakulut	2,0	2,2
Markkinointikulut	5,9	6,2
Energiakulut	7,2	7,2
Matkustus- ja edustuskulut	1,1	1,3
Huolto- ja ylläpitokulut	6,0	6,2
IT-kulut	5,6	6,4
Ostetut palvelut	5,4	6,8
Myyntiin liittyvät muut kulut	5,5	5,7
Muut kulut	7,4	8,6
YHTEENSÄ	46,2	50,5
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastuspalkkiot	0,2	0,1
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,2	0,5
YHTEENSÄ	0,4	0,6

Ympäristökulut

Yhtiön ympäristökuluilla ei ollut olennaista vaikutusta tilikauden tulokseen eikä taloudelliseen asemaan.

5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Milj. euroa	2019	2018
Osinkotuotot		
Saman konsernin yritysiltä	27,7	6,7
Osakkuusyritysiltä	0,9	0,9
Muilta	-	0,1
Osinkotuotot yhteensä	28,6	7,8
Korkotuotot		
Saman konsernin yritysiltä	0,3	0,4
Muilta	0,2	0,1
Korkotuotot yhteensä	0,5	0,4
Muut rahoitustuotot		
Muilta	2,7	3,3
Muut rahoitustuotot yhteensä	2,7	3,3
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	31,9	11,5
Korkokulut		
Saman konsernin yrityksille	0,2	0,1
Muille	1,4	1,6
Korkokulut yhteensä	1,6	1,7
Muut rahoituskulut		
Muille	3,3	3,8
Muut rahoituskulut yhteensä	3,3	3,8
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	4,9	5,5
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	26,9	6,0
Käyvän arvon suojauksista on on tuloslaskelman rahoituseriin merkitty seuraavat erät:		
Muut rahoitustuotot		
Johdannaisten käyvän arvon muutokset	-0,0	0,1

6. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

Milj. euroa	2019	2018
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus:		
Aineettomat oikeudet	0,1	-0,3
Muut aineettomat hyödykkeet	-	-0,0
Rakennukset ja rakennelmat	0,8	0,7
Koneet ja kalusto	0,2	0,6
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
YHTEENSÄ	1,1	1,0

7. TULOVEROT

Milj. euroa	2019	2018
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-2,4	-1,7
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	0,1	-0,1
Laskennallisen verosaamisen muutos	-0,1	0,1
YHTEENSÄ	-2,5	-1,7

8. PYSYVIEN VASTAAVIEN ERITTELY

Milj. euroa	2019	2018
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	32,7	30,1
Lisäykset	0,1	0,9
Vähennykset	-	-0,0
Siirrot erien välillä	1,5	1,7
Hankintameno 31.12.	34,3	32,7
Kertyneet poistot 1.1.	-20,7	-17,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,0
Tilikauden poisto	-3,7	-3,2
Kertyneet poistot 31.12.	-24,3	-20,7
KIRJANPITOARVO 31.12.	10,0	12,0
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	17,6	17,6
Hankintameno 31.12.	17,6	17,6
Kertyneet poistot 1.1.	-17,6	-17,6
Kertyneet poistot 31.12.	-17,6	-17,6
KIRJANPITOARVO 31.12.	-	-
Muut aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	24,3	24,3
Lisäykset	-	0,0
Hankintameno 31.12.	24,3	24,3
Kertyneet poistot 1.1.	-16,6	-15,0
Tilikauden poisto	-1,6	-1,6
Kertyneet poistot 31.12.	-18,2	-16,6
KIRJANPITOARVO 31.12.	6,2	7,7
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	1,7	2,8
Lisäykset	1,8	0,6
Siirrot erien välillä	-1,5	-1,7
KIRJANPITOARVO 31.12.	2,0	1,7

Milj. euroa	2019	2018
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	2,4	2,5
Vähennykset	-	-0,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	2,4	2,4
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	95,9	94,8
Lisäykset	1,1	1,0
Siirrot erien välillä	0,7	0,6
Vähennykset	-	-0,5
Hankintameno 31.12.	97,8	95,9
Kertyneet poistot 1.1.	-74,0	-71,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	-	0,5
Tilikauden poisto	-2,7	-2,7
Kertyneet poistot 31.12.	-76,8	-74,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	21,0	21,9
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	116,2	110,1
Lisäykset	1,3	3,0
Vähennykset	-0,0	-1,0
Siirrot erien välillä	0,8	4,0
Hankintameno 31.12.	118,3	116,2
Kertyneet poistot 1.1.	-88,4	-85,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,0	0,8
Tilikauden poisto	-3,8	-4,1
Kertyneet poistot 31.12.	-92,2	-88,4
KIRJANPITOARVO 31.12.	26,1	27,8
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	0,5	0,5
Hankintameno 31.12.	0,5	0,5
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,5	0,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	1,5	4,7
Lisäykset	1,5	1,5
Siirrot erien välillä	-1,5	-4,7
KIRJANPITOARVO 31.12.	1,5	1,5
TUOTANTOTOIMINNAN KONEIDEN JA LAITTEIDEN TASEARVO 31.12.	25,6	27,1

Milj. euroa	2019	2018
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno 1.1.	358,3	358,3
Lisäykset	103,2	-
Vähennykset	-103,2	-
Hankintameno 31.12.	358,3	358,3
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.	-151,5	-151,5
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	-151,5	-151,5
KIRJANPITOARVO 31.12.	206,8	206,8
Osuudet omistusyhteisyrittäjiesä		
Hankintameno 1.1.	8,0	8,0
Lisäykset	0,2	-
KIRJANPITOARVO 31.12.	8,2	8,0
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	0,8	0,8
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,8	0,8

9. VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuuden jälleenhankintahinnan ja aktivoidun hankintamenon välillä ei ole olennaista eroa.

10. PITKÄAIKAISET SAAMISET

Milj. euroa	2019	2018
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	14,8	15,8
Laskennalliset verosaamiset		
Suojausrahastoon kirjatut	0,2	-
Pakollisesta varauksesta johtuvat	-	0,1
Käyttöomaisuuden hyllypoistot	0,4	0,4
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	0,6	0,5
PITKÄAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	15,4	16,3

11. LYHYTAIKAISET SAAMISET

Milj. euroa	2019	2018
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	3,2	3,0
Lainasaamiset*	103,2	-
Konsernitilisaamiset	0,5	0,4
Muut saamiset	4,6	4,8
Johdannaiset	0,2	0,1
Siirtosaamiset	1,4	3,9
Yhteensä	113,0	12,2
Saamiset omistusyhteisyrittäjiesä		
Myyntisaamiset	0,1	0,1
Yhteensä	0,1	0,1
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset **	26,7	25,3
Muut saamiset	0,0	0,0
Siirtosaamiset	3,2	3,6
Yhteensä	29,9	29,0
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	143,1	41,3

Siirtosaamiset

Siirtosaamisten olennaiset erät:

Johdannaiset	0,4	1,6
Verosaamiset	-	0,6
Muut	2,9	1,5
Yhteensä	3,2	3,6

* liittyy konsernin sisäisiin rakennemuutoksiin

** Ei sisällä myytyjä myyntisaamiaia

12. KÄYVÄN ARVON LIITETIEDOT (JOHDANNAISET)

Milj. euroa	2019			2018		
	Käypä arvo 31.12.	Tuloslaskelmaan mer- kityt arvomuutokset	Käyvän arvon rahastoon merkityt muutokset	Käypä arvo 31.12.	Tuloslaskelmaan mer- kityt arvomuutokset	Käyvän arvon rahastoon merkityt muutokset
Johdannaiset						
Korkojohdannaiset (taso 2)	-1,2	-	-1,2	-1,3	-	-1,3
Valuuttajohdannaiset (taso 2)	-0,2	-0,0	-0,2	0,1	0,1	-0,0
Hyödykejohdannaiset (taso 2)	0,3	-	0,3	1,3	-	1,3
YHTEENSÄ	-1,1	-0,0	-1,1	0,1	0,1	0,0

13. OMA PÄÄOMA

Milj. euroa	2019	2018
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	60,5	60,5
Osakepääoma 31.12.	60,5	60,5
Suojausrahasto 1.1.	0,0	-0,4
Lisäykset ja vähennykset	-0,9	0,4
Suojausrahasto 31.12.	-0,9	0,0
Sidottu oma pääoma yhteensä	59,6	60,5
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1,2	1,2
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	70,9	56,8
Osingonjako	-13,7	-
Tilikauden voitto	38,6	14,1
Vapaa oma pääoma yhteensä	96,9	72,1
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	156,6	132,6
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma		
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1,2	1,2
Voitto edellisiltä tilikausilta	70,9	56,8
Osingonjako	-13,7	-
Tilikauden voitto	38,6	14,1
JAKOKELPOINEN OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	96,9	72,1
Yhtiön osakepääoma:		
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa	36 140 485	36 140 485

14. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Milj. euroa	2019	2018
Poistoero		
Aineettomat oikeudet	2,6	2,7
Muut aineettomat hyödykkeet	0,1	0,1
Rakennukset ja rakennelmat	2,7	3,5
Koneet ja kalusto	15,1	15,3
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
YHTEENSÄ	20,5	21,6

15. VIERAS PÄÄOMA

Milj. euroa	2019	2018
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	65,0	70,0
Eläkelainat	11,3	12,8
Velat saman konsernin yrityksille	2,0	1,8
Laskennalliset verovelat	-	0,0
Muut velat	4,9	4,9
YHTEENSÄ	83,2	89,5

16. VELAT SAMAN KONSERNIN YRITYKSILLE

Milj. euroa	2019	2018
Ostovelat	0,7	1,3
Lainat samaan konserniin kuuluville yrityksille*	103,2	29,3
Konsernitilivelat	102,1	84,3
Johdannaiset	0,0	0,1
Muut siirtovelat	2,4	2,8
YHTEENSÄ	208,4	117,7

* liittyy konsernin sisäisiin rakennemuutoksiin

17. SIIRTOVELAT

Milj. euroa	2019	2018
Siirtovelkojen olennaiset erät:		
Lomapalkka- ja muut palkkavelat	5,1	5,4
Sopimusalennusvelat	0,7	0,5
Ostomenot ja muut kulujaksotukset	9,6	7,9
Verot	0,8	-
Johdannaiset	1,7	1,5
YHTEENSÄ	17,8	15,3

18. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Milj. euroa	2019	2018
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	18,5	18,5
Takaukset	5,9	5,3
VAKUUDET YHTEENSÄ	24,4	23,8
Vastuusitoumukset ja muut vastuut		
Käyttö- ja rahoitusleasingvastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	0,6	0,6
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	0,7	0,5
Yhteensä	1,2	1,1
Vuokravastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	0,6	0,7
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	0,8	1,4
Yhteensä	1,5	2,1
Muut vastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	5,1	3,6
Yhteensä	5,1	3,6
VASTUUSITOUMUKSET YHTEENSÄ	7,8	6,8

Kiinteistöinvestointien alv-vastuu

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuosina 2011–2019 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 1,3 miljoonaa euroa ja viimeinen tarkistusvuosi on 2028.

Johdannaissopimukset Milj. euroa	2019	2018
Sähköjohdannaiset		
Käypä arvo	0,3	1,3
Nimellisarvo	1,3	1,9
Määrä (TWh)	0,1	0,1
Emoyhtiön ulkoiset valuuttatermiinit		
Käypä arvo	-0,4	0,1
Nimellisarvo	28,3	64,6
Emoyhtiön sisäiset valuuttatermiinit		
Käypä arvo	0,2	0,0
Nimellisarvo	13,8	18,9
Korkojohdannaiset		
Käypä arvo	-1,2	-1,3
Nimellisarvo	20,0	20,0

Päästöoikeudet (kilotonnia)	2019	2018
Saadut päästöoikeudet	26,4	26,9
Edelliseltä vuodelta jäljelle jääneet päästöoikeudet	30,6	45,6
Edelliseen vuoteen liittyvien arvioiden tarkennukset	-0,0	0,0
Myydyt päästöoikeudet	-33,0	-20,0
Toteutuneet päästöt	-20,0	-21,9
PÄÄSTÖOIKEUDET 31.12.	4,0	30,6
Jäljelle jääneiden päästöoikeuksien käypä arvo, milj. EUR	0,1	0,7

Vuonna 2019 saadut päästöoikeudet ja toteutuneet päästöt ovat arvioituja tietoja, jotka tarkentuvat kevään 2020 aikana. Altia jatkaa päästökaupan alaisena toimijana päästökauppa-kauden 2013–2020.

19. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Lähipiirin kanssa toteutetut transaktiot tehdään markkinaehtoisesti. Asiasta on kerrottu tarkemmin konsernin [liitetiedossa 6.3](#). Lähipiiritiedot johdon palkkioista on esitetty Altia Oyj:n [liitetiedossa 3](#).

Hallituksen voitonjakoesitys

Altia Oyj:n voitonjakokelpoiset varat ovat 31.12.2019 taseen mukaisesti 96 936 528,11 euroa, josta tilikauden voitto on 38 585 786,54 euroa

Emoyhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2019 jaetaan osinkoa 0,42 euroa osakkeelta.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 12. päivänä helmikuuta 2020.

Sanna Suvanto-Harsaae
Puheenjohtaja

Anette Rosengren

Kim Henriksson

Tiina Lencioni

Torsten Steenholt

Kai Telanne

Jukka Ohtola

Pekka Tennilä
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä, 12. päivänä helmikuuta 2020

PricewaterhouseCoopers Oy
tilintarkastusyhteisö

Ylva Eriksson
KHT

Tilintarkastuskertomus

Altia Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Altia Oyj:n (y-tunnus 1505555-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutok-
sista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen
laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoi-
tukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1-kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 1.6.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

OLENNAISUUS

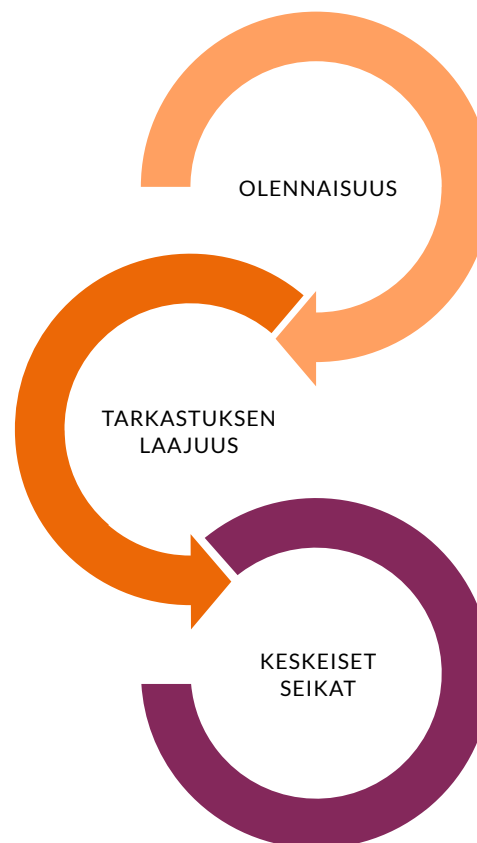
- Konsernitilinpäätökselle määritetty olen-
naisuus: 3,5 miljoonaa euroa

TARKASTUKSEN LAAJUUS

- Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen
laajuuteen sisältyi emoyhtiö sekä kaikki
merkittävät tytäryhtiöt kattaen valta-
osan konsernin liikevaihdosta, varoista ja
veloista

KESKEISET SEIKAT

- Myynnin tuloutus
- Vaihto-omaisuuden arvostus

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella. Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatus konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle
määritetty olennaisuus

3,5 miljoonaa euroa

Olennaisuuden määrittä-
missä käytetty vertailukohde

1 % konsernin liikevaihdosta

Perustelut vertailukohteen
valinnalle

Konsernin tulos on vaihdellut viime vuosina huomattavasti ja kannattavuuteen on vaikuttanut muun muassa ohran hintavaihtelu. Näin ollen valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi liikevaihdon, koska tämä muodostaa vakaan vertailukohdan vuodesta toiseen. Lisäksi tilinpäätöksen lukijat käyttävät yleisesti sitä arvioissaan konsernin suoriutumista. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi 1 % liikevaihdesta, joka on tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksyttyjen määrällisten rajojen puitteissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Altia-konsernin rakenteen, toimialan, taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit, sekä yksittäisten konserniyhtiöiden koon, toiminnan luonteen ja riskit. Altia-konsernilla on toimintoja Pohjoismaissa, Baltiassa ja Ranskassa. Pohjoismaiden tytäryhtiöiden kirjanpito hoidetaan osin Suomessa keskitetysti.

Suoritimme konsernitarkastuksessa toimenpiteitä kaikille merkittävälle kirjanpidon tileille kattaen valtaosan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista. Lisäksi suoritimme analyttisiä toimenpiteitä konsernitasolla muille kirjanpidon tileille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Myyntin tuloutus

Konsernitilinpäätöksen liitetieto 1.1

Konsernin tulovirrat syntyvät omien tuotteiden sekä päämiest tuotteiden myynnistä, sopimusvalmistuksesta sekä teollisten tuotteiden myynnistä.

Transaktiohintaa voi sisältää myös muuttuvia vastikkeita kuten volyymialennuksia, bonuksia, markkinointitukia ja tuotepalautuksia.

Kaudelle kuuluvien muuttuvien vastikkeiden kirjanpidollinen käsittely on vaihtelevien sopimusehtojen vuoksi monitahoinen ja osin johdon harkintaa edellyttävä osa-alue. Tämän vuoksi olemme katsoneet liikevaihdon kirjaamisen oikealle kaudelle olevan tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustyöhömmä on sisällytynyt muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Muodostimme ymmärryksen eri tulovirtojen luonteesta sekä käytetyistä sopimusehdoista.
- Olemme otospohjaisesti verranneet valittujen myyntitapahtumien ja muutuvien vastikkeiden kirjanpidollista käsittelyä taustalla olevien myyntisopimusten ehtoihin.
- Arvioimme konsernin laadintaperiaatteita liikevaihdon tuloutukseen liittyen.
- Olemme valinneet otoksen kirjatuista myyntilaskuista ja verranneet saatuja maksuja kirjattuihin myyntitapahtumiin.
- Olemme tarkastaneet joulukuussa 2019 ja tammikuussa 2020 kirjattuja myyntilaskuja otospohjaisesti ja testanneet, onko myyntituotot kirjattu oikealle tilikaudelle.
- Valittujen liikevaihdon ja myyntisäätöjen saldojen osalta pyysimme vahvistukset asiakkailta.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuuden nettomäärä 31.12.2019 oli 92,0 miljoonaa euroa ja se muodostaa merkittävän osan konsernin varoista.

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintameno- tai todennäköiseen nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Itse valmistettujen tuotteiden arvostus perustuu standardihintaan tai painotettuun keskihintaan. Tuotannon kiinteät kustannukset kohdistetaan omien valmisteiden hankintameno.

Johto käyttää harkintaa ja oletuksia arvioissaan epäkuranttiusvarauksen tarvetta. Tässä arviossa huomioidaan hitaasti kiertävät ja kausiluonteiset tuotteet, tuoteportfolion muutokset sekä myynnin ennusteet.

Näistä seikoista johtuen vaihto-omaisuuden arvostus oli tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustyöhömmä on sisällytynyt muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Muodostimme ymmärryksen varaston arvostukseen liittyvistä kontrolleista.
- Arvioimme epäkuranttiusvarauksen riittävyttä ja tarkistimme, että varaus on laskettu konsernissa noudatettavien laskentaperiaatteiden mukaisesti.
- Tarkastimme itse valmistettujen tuotteiden osalta hankintameno- oikeellisuutta vertaamalla oston toteutuneista tuotantokustannuksista relevanttiin markkinadataan ja muuhun hintadataan.
- Vertasimme varastossa olevien tuotteiden kirjanpitoarvoa ostolaskuihin ja myyntihintoihin todentaaksemme, että tuotteet on kirjattu hankintameno- tai sitä alemman nettorealisointiarvoon.
- Valittujen varastolokaatioiden osalta olimme läsnä vaihto-omaisuuden fyysisessä inventoinnissa tai täsmäytimme kolmannelta osapuolelta saadun vahvistuksen varaston saldoista kirjanpitoon.

Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi viestittävä kertomuksessamme.

Konsernitilinpäätöksen tai emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettuja merkittäviä olennaisen virheellisuuden riskejä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimen-

piteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 29.3.2016 alkaen yhtäjaksoisesti 4 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 12. helmikuuta 2020

PricewaterhouseCoopers Oy

Tilintarkastusyhteisö

Ylva Eriksson

KHT

ALTIA

ALTIA OYJ

PL 350, 00101 Helsinki

+358 207 013 013

communications@altigroup.com

www.altigroup.com

ALTIA | H1

TAMMI-KESÄKUU 2020

Puolivuosikatsaus

Vahva tulos poikkeuksellisessa markkinaympäristössä

Tammi–kesäkuu 2020 verrattuna tammi–kesäkuu 2019

- Raportoitu liikevaihto laski 9,5 prosenttia 149,3 (165,0) miljoonaan euroon
- Kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto laski 8,4 prosenttia
- Finland & Exports –segmentin liikevaihto oli 53,0 (59,6) miljoonaa euroa
- Scandinavia–segmentin liikevaihto oli 50,1 (50,7) miljoonaa euroa; kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto kasvoi 2,5 prosenttia
- Altia Industrialin liikevaihto oli 46,1 (54,7) miljoonaa euroa
- Vertailukelpoinen käyttökate oli 18,8 (13,7) miljoonaa euroa, 12,6 (8,3) prosenttia liikevaihdosta
- Raportoitu käyttökate oli 18,0 (13,5) miljoonaa euroa, 12,1 (8,2) prosenttia liikevaihdosta
- Liiketoiminnan nettorahavirta oli 10,3 (–4,0) miljoonaa euroa
- Nettovelka / vertailukelpoinen käyttökate (liukuva 12 kk) oli 0,6 (2,0)

Huhti–kesäkuu 2020 verrattuna huhti–kesäkuu 2019

- Raportoitu liikevaihto oli 81,0 (91,2) miljoonaa euroa
- Kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto laski 10,3 prosenttia
- Vertailukelpoinen käyttökate oli 13,2 (9,4) miljoonaa euroa, 16,3 (10,4) prosenttia liikevaihdosta
- Raportoitu käyttökate oli 12,6 (9,2) miljoonaa euroa, 15,5 (10,1) prosenttia liikevaihdosta
- Altia pidättäytyy edelleen vuoden 2020 ohjeistuksesta koronapandemian pitkittyneistä epävarmuuksista johtuen. Ohjeistus päivitetään jos näkyvyys paranee ja koronapandemian vaikutukset Altian toimintaympäristöön ja liiketoiminnan olosuhteisiin voidaan arvioida luotettavasti.

Tämä puolivuositarkastus on laadittu EU:n hyväksymiä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS) ja IAS 34 Osavuositarkastukset – standardia noudattaen. Katsauksessa esitetyt luvut ovat tilintarkastamattomia. Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmätykset IFRS-lukuihin esitetään liitteen sivulla 32.

AVAINLUVUT

	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
Liikevaihto, milj. euroa	81,0	91,2	149,3	165,0	359,6
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	13,2	9,4	18,8	13,7	44,8
% liikevaihdosta	16,3	10,4	12,6	8,3	12,4
Käyttökate, milj. euroa	12,6	9,2	18,0	13,5	43,1
Vertailukelpoinen liiketulos, milj. euroa	8,9	5,0	9,9	4,7	26,8
% liikevaihdosta	10,9	5,5	6,7	2,9	7,5
Liiketulos, milj. euroa	8,2	4,8	9,2	4,5	25,1
Kauden tulos, milj. euroa	6,1	3,6	7,5	4,0	18,4
Osakekohtainen tulos, euroa	0,17	0,10	0,21	0,11	0,51
Liiketoiminnan nettorahavirta, milj. euroa	25,7	24,7	10,3	–4,0	52,6
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate, liukuva 12 kk	0,6	2,0	0,6	2,0	0,6
Henkilöstö keskimäärin	659	705	651	701	682

Toimitusjohtaja Pekka Tennilä:

"Otaen huomioon poikkeukselliset olosuhteet olen ylpeä siitä, kuinka hyvin toimimme koronaviruspandemian aiheuttamassa kriisissä sekä yrityksemme osoittamasta kestävydestä. Vuoden 2020 toisella neljänneksellä koronaviruspandemia vaikutti merkittävästi liiketoimintaamme ja aiheutti epävarmuuksia toimintaympäristössämme. Reagoimme nopeasti pitääksemme toimintamme tehokkaasti käynnissä ja olimme aktiivisia avoimissa myyntikanavissa samalla varmistaen henkilökuntamme turvallisuuden. Samanaikaisesti olemme tärkeänä yhteiskunnallisena panoksenamme vastanneet käsihuuhteissa käytettävän denaturoidun etanolin suureen kysyntään. Pandemian vaikutusten lieventämiseksi siirryimme etä- ja osa-aikatyöskentelyyn sekä toteutimme väliaikaiset lomautukset ja kustannussäästötoimenpiteet. Haluan esittää vilpittömät kiitokseni koko ammattitaitoiselle henkilöstöllemme heidän sitoutumisestaan ja kovasta työstään näinä haastavina aikoina.

Tärkeät myyntikanavat – matkustajamyynä, vieni ja anniskelumyynä – sulkeutuivat toisella neljänneksellä ja juomiemme liikevaihto laski, mutta ei kuitenkaan niin merkittävästi kuin mitä ensimmäisen neljänneksen raportin yhteydessä odotimme. Monopoliien volyymikasvu on ollut ennätyksellisen suurta kuluttajien siirtäessä ostoksiaan näihin kanaviin. Kehityksemme monopolikanavassa on ollut vahvaa, ja väkevien alkoholijuomien liikevaihdon kasvu on noussut kaksinumeroisiin lukuihin kaikissa monopolimaissa. Finland & Exports –segmentin liikevaihdon lasku johtuu lähes nollassa olleista matkustajamyynnistä, viennistä ja anniskelumyynnistä. Suomessa myynnin kasvu monopolissa ja päivittäistavarakaupassa sekä keskittyminen tuottojohtamiseen ovat kasvattaneet juomien kokonaismyynä ja parantaneet kannattavuutta. Scandinavia–segmentin raportoidun liikevaihdon lasku johtuu uudesta liiketoimintamallista Tanskassa, minkä vuoksi myynä on laskenut, sekä anniskelumyynnin sulkeutumisesta. Ruotsissa kokonaismyynnin kasvua on tukenut väkevien alkoholijuomien vahva myynä ja markkinaosuuskien kasvu strategisesti tärkeissä gini-, rommi- ja likööri-kategorioissa. Norjassa kehitys on ollut vahvaa kaikissa kategorioissa ja markkinaosuutemme kasvu on jatkunut.

Altia Industrialissa henkilöstön vahva sitoutuminen ja keskittyminen tuotannon jatkuvuuteen ovat mahdollistaneet toimintojemme jatkumisen ilman merkittäviä häiriöitä kriisin aikana. Teollisten tuotteiden vakaata kehitystä on tukenut etanolin vahva myynä, mikä johtuu osittain käsihuuhteiden kasvaneesta kysynnästä. Sopimusvalmistuksen puolella olemme nähneet koronaviruspandemiasta johtuvaa volyymien laskua. Olemme kuitenkin erittäin tyytyväisiä Finlandia Vodkan tuotantosopimuksen uusimisesta Brown–Formanin kanssa. Uusittu sopimus jatkuu vuoteen 2035 asti ja on jatkoa Altian ja Brown–Formanin pitkäaikaiselle jo vuonna 2000 alkaneelle strategiselle yhteistyölle.

Kannattavuutemme vuoden ensimmäisellä puoliskolla parani merkittävästi edellisvuodesta ja kaikki segmentit paransivat haasteellisessa ympäristössä. Altia Industrialin vahvan tuloparannuksen taustalla ovat ohran hinnan normalisoituminen ja teknisen etanolin suuret volyymit. Vahva kasvu monopolikanavassa, tuottojohtaminen ja koko organisaatiossa toteutetut kustannussäästötoimenpiteet ovat tukeneet molempien kuluttajasegmenttien kannattavuuden paranemista. Konsernin vertailukelpoinen käyttökatte parani 37 prosenttia tai 5,1 miljoonaa euroa 18,8 (13,7) miljoonaan euroon.

Altian taloudellinen asema vahvistui edelleen ensimmäisen vuosipuoliskon aikana liiketoiminnan nettorahavirran vakaan myönteisen kehityksen myötä. Vertailukelpoisen käyttökateen paraneminen ja nettokäyttöpääoman positiivinen kehitys tukivat liiketoiminnan nettorahavirran kehitystä. Liiketoiminnan nettorahavirta oli kauden lopussa yhteensä 10,3 (–4,0) miljoonaa euroa. Myös konsernin likviditeetti on pysynyt vahvana koko kauden ajan.

Altia on toimialansa edelläkävijä vastuullisuudessa. Vastuullisuus on meille sekä strateginen prioriteetti että liiketoimintamme keskeinen menestystekijä. Huhtikuussa vastuullisuustyömme sai tunnustusta, kun saimme Gold Medal –luokituksen EcoVadisin yhteiskuntavastuuta mittaavassa arvioinnissa. EcoVadis arvioinnissa oli mukana 55 000 yritystä, joiden joukossa Altia ylsi parhaimman 2 prosentin joukkoon. Saimme positiivista palautetta kehittyneestä ympäristöasioiden hallintajärjestelmästä.

Ohrasadon alustavat ennusteet on julkaistu ja niiden perusteella tämän vuoden ohrasato on hieman viime vuoden satoa pienempi, mutta linjassa pitkäaikaisen keskiarvosadon kanssa.

Pidättäydymme edelleen vuoden 2020 ohjeistuksesta koronaviruspandemian aiheuttamien pitkittyneiden epävarmuuksien vuoksi. Julkaisemme uuden tulosoheistuksen, jos koronaviruspandemian vaikutukset Altian toimintaympäristöön ja liiketoiminnan olosuhteisiin voidaan arvioida luotettavalla tavalla.”

Taloudellinen katsaus

Kausiluonteisuus

Alkoholijuomien kulutuksessa on merkittävää kausiluonteista vaihtelua, jolla on vaikutus Altian liikevaihtoon ja kassavirtaan. Suuri osa yhtiön tuloista ja kassavirrasta saadaan tavallisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä, kun taas vuoden ensimmäisellä neljänneksellä osuus on huomattavasti pienempi. Lisäksi vuoden lopun huippusesonkiin liittyvät valmisteverot maksetaan tammikuussa, mikä johtaa merkittäviin ulosmeneviin kassavirtoihin.

Liikevaihto

H1

Tammi–kesäkuun raportoitu liikevaihto laski 9,5 prosenttia ja oli 149,3 (165,0) miljoonaa euroa. Kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto laski 8,4 prosenttia. Liikevaihdon lasku oli seurausta koronaviruspandemian aiheuttamista rajoituksista, jotka sulki matkustajamyynnin, viennin ja anniskelumyynnin sekä vaikuttivat merkittävästi sopimusvalmistuksen volyymeihin. Myös ohran hinnan normalisointisella ja Tanskan liiketoimintamallin muutoksella (Q2 2019) oli negatiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Koronaviruspandemiasta johtuvien rajoitusten vaikutukset näkyivät kaikissa juomakategorioissa. Juomatuotteiden liikevaihto kiinteillä valuuttakursseilla laski 4,9 prosenttia. Altian liikevaihto kasvoi monopolikanavassa, jossa markkinavolyymit ovat olleet poikkeuksellisen korkealla tasolla. Väkevien alkoholijuomien liikevaihdon kaksinumeroisen kasvu kaikissa monopolimaissa ja viinien vakaa kasvu tukivat hyvää kehitystä. Päämiesportfoliossa tapahtuneet muutokset toisella neljänneksellä laskivat viinien myyntiä hieman. Lasku muiden juomien liikevaihdossa johtuu päämiesportfolion muutoksista viime vuonna.

Q2

Raportoitu liikevaihto laski toisella neljänneksellä 11,1 prosenttia ja oli 81,0 (91,2) miljoonaa euroa. Kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto laski 10,3 prosenttia. Viiniportfolion päämiesmuutoksilla oli negatiivinen vaikutus viinien myyntiin. Lisäksi Q2 2019 purettu verovaraus (0,5 miljoonaa euroa) vaikuttaa negatiivisesti edellisvuoden vertailuun.

LIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Finland & Exports	29,2	34,7	-15,9	53,0	59,6	-11,2	128,6
Scandinavia	28,1	29,0	-3,0	50,1	50,7	-1,1	120,7
Altia Industrial	23,8	27,5	-13,7	46,1	54,7	-15,6	110,2
Yhteensä	81,0	91,2	-11,1	149,3	165,0	-9,5	359,6

LIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Väkevät alkoholijuomat	28,8	31,6	-9,0	53,2	56,3	-5,5	121,3
Viinit	28,0	30,9	-9,3	48,8	52,3	-6,7	124,9
Muut juomat	0,5	1,2	-57,4	1,2	1,7	-29,4	3,1
Teolliset tuotteet ja palvelut	23,8	27,5	-13,7	46,1	54,7	-15,6	110,2
Yhteensä	81,0	91,2	-11,1	149,3	165,0	-9,5	359,6

Kauden kannattavuus ja tulos

H1

Tammi-kesäkuussa vertailukelpoinen käyttökate (käyttökate ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä) oli 18,8 (13,7) miljoonaa euroa eli 12,6 (8,3) prosenttia liikevaihdosta. Tammi-kesäkuussa vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat yhteensä -0,7 (-0,2) miljoonaa euroa, ja ne liittyivät uudelleenjärjestelyihin ja päättyneeseen vapaaehtoiseen eläkejärjestelyyn. Raportoitu käyttökate oli 18,0 (13,5) miljoonaa euroa.

Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana vertailukelpoinen käyttökate parani 5,1 miljoonaa euroa. Kannattavuuden hyvän kehityksen taustalla olivat Altia Industrial -segmentti, vahva myynti ja tuottojohtamiseen keskittyminen monopoleissa sekä konserninlaajuiset kustannussäästöt.

Altia Industrialin vertailukelpoinen käyttökate parani 3,8 miljoonaa euroa 7,1 (3,3) miljoonaan euroon. Ohran normalisoitunut hinta ja teknisen etanolin suuri kysyntä ovat täysin kompensoineet alhaisemmista sopimusvalmistusvolyyymeistä johtuvan negatiivisen vaikutuksen.

Toiminta matkustajamyynnissä, viennissä ja anniskelumyynnissä oli vähäistä koronaviruspandemiasta johtuvien rajoitusten vuoksi. Rajoituksista johtuvasta negatiivisesta vaikutuksesta huolimatta kannattavuus parani molemmissa kuluttajasegmenteissä. Finland & Exports -segmentin vertailukelpoinen käyttökate parani 0,1 miljoonaa euroa 8,3 (8,2) miljoonaan euroon. Myynnin vahva kehitys monopolikanavassa, tuottojohtaminen ja toteutetut kustannussäästötoimenpiteet ovat kompensoineet matkustajamyynnin, viennin ja anniskelumyynnin merkittävää laskua. Baltiassa myynnin ja tuloksen kehitys oli myönteistä. Scandinavia-segmentin vertailukelpoinen käyttökate parani 1,1 miljoonaa euroa 2,8 (1,7) miljoonaan euroon. Hyvä myynti monopoleihin, tuottojohtaminen ja toteutetut kustannussäästötoimenpiteet ovat kompensoineet anniskelumyynnin laskua. Scandinavia-segmentissä myös valuuttakurssien, erityisesti Norjan kruunun, kehityksellä oli negatiivinen vaikutus vertailukelpoiseen käyttökatteeseen.

Lisäksi Q2 2019 purettu verovaraus (0,5 miljoonaa euroa) vaikuttaa negatiivisesti edellisvuoden vertailuun.

VERTAILUKELPOINEN KÄYTTÖKATE (EBITDA) SEGMENTEITTÄIN

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
Finland & Exports	5,5	5,3	8,3	8,2	20,6
Scandinavia	2,9	2,0	2,8	1,7	12,1
Altia Industrial	4,9	2,3	7,1	3,3	11,4
Muut	-0,1	-0,2	0,6	0,5	0,7
Yhteensä	13,2	9,4	18,8	13,7	44,8
<i>% liikevaihdosta</i>	<i>16,3</i>	<i>10,4</i>	<i>12,6</i>	<i>8,3</i>	<i>12,4</i>

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Milj. Euroa	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
Vertailukelpoinen käyttökate	13,2	9,4	18,8	13,7	44,8
Liiketoimintojen ja hyödykkeiden myyntien voitot ja tappiot	–	–0,1	–	–0,1	0,1
Liiketoimintojen lopettamiseen liittyvät kulut ja uudelleenjärjestelykulut	–0,2	–0,1	–0,3	–0,1	–0,2
Olennot projektit					
Kustannukset suljetussa vapaaehtoisessa eläkejärjestelyssä	–0,5	–	–0,5	–	–1,6
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	–0,7	–0,2	–0,7	–0,2	–1,7
Käyttökate	12,6	9,2	18,0	13,5	43,1

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät esitetään liitteessä 1 sivulla 32.

Tammi-kesäkuussa liiketoiminnan muut tuotot olivat 2,9 (3,9) miljoonaa euroa, ja ne sisälsivät pääosin 0,0 (0,0) miljoonaa euroa käyttöomaisuuserien myyntituottoja, 0,0 (0,5) miljoonaa euroa myyntituottoja päästöoikeuksien myynnistä, 1,6 (1,6) miljoonaa euroa myyntituloja höyryn, energian ja veden myynnistä sekä vuokratuottoja 0,7 (0,7) miljoonaa euroa.

Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut olivat 23,0 (23,1) miljoonaa euroa, josta palkkojen osuus oli 17,6 (17,9) miljoonaa euroa. Lyhyen aikavälin tulospalkkioiden jaksotukset eivät sisälly H1 2019 lukuihin.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 27,1 (32,9) miljoonaa euroa.

Nettorahoituskulut olivat 1,0 (1,1) miljoonaa euroa. Osuus osakkuusyritysten ja yhteisyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin olivat yhteensä 1,1 (1,2) miljoonaa euroa.

Tilikauden verot olivat 1,9 (0,7) miljoonaa euroa, mikä vastaa 20,0 (15,4) prosentin efektiivistä veroastetta.

Tilikauden tulos oli 7,5 (4,0) miljoonaa euroa ja osakekohtainen tulos 0,21 (0,11) euroa.

Q2

Toisella neljänneksellä vertailukelpoinen käyttökate oli 13,2 (9,4) miljoonaa euroa, eli 16,3 (10,4) prosenttia liikevaihdosta. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat yhteensä –0,7 (–0,2) miljoonaa euroa. Raportoitu käyttökate oli 12,6 (9,2) miljoonaa euroa.

Rahavirta, tase ja investoinnit

H1

Tammi-kesäkuussa liiketoiminnan nettorahavirta oli 10,3 (–4,0) miljoonaa euroa. Liiketoiminnan nettorahavirran vahvan kehityksen taustalla olivat vertailukelpoisen käyttökateen paraneminen ja nettokäyttöpääoman positiivinen kehitys. Kaikki käyttöpääomaerät kehittyivät positiivisesti. Myydyt saamiset olivat tilikauden lopussa 67,1 (61,0) miljoonaa euroa. Kasvu myydyissä saamisissa liittyy suurempiin saamisiin monopoleilta, johtuen suuremmasta myynnistä monopolikanavissa Ruotsissa ja Suomessa, sekä kalenterivaikutukseen.

Konsernin nettovelka raportointikauden lopussa oli 29,9 (81,3) miljoonaa euroa. Rahavarat yhteensä olivat 101,2 (27,7) miljoonaa euroa, ja korolliset velat olivat yhteensä 131,1 (109,0) miljoonaa euroa. Nettovelkaantumisaste raportointikauden lopussa oli 20,0 (59,1) prosenttia, ja omavaraisuusaste oli 34,9 (35,5) prosenttia. Raportoitu nettovelka suhteessa vertailukelpoiseen käyttökatteeseen oli 0,6 (2,0). Liiketoiminnan nettorahavirran myönteisen kehityksen ja likviditeetin turvaamiseen tähtäävien toimien myötä, Altia-konsernin likviditeettitilanne on ollut vahva koko kauden ajan. Likviditeettiä on varmistettu laskemalla liikkeelle yritystodistuksia.

Konsernilla on 60,0 (60,0) miljoonan euron valmiusluottolimiitti, josta 0,0 (0,0) miljoonaa euroa oli käytössä raportointikauden lopussa. Liikkeeseen laskettujen yritystodistusten nimellisarvo raportointikauden lopussa oli 45,0 (14,0) miljoonaa euroa.

Konsernitaseen loppusumma tilikauden lopussa oli 428,9 (387,7) miljoonaa euroa. Konsernitaseen loppusumman kasvu liittyy konsernin hyvään kassatilanteeseen, joka on seurausta yritystodistusten liikkeeseen laskusta ja vahvasta liiketoiminnan rahavirrasta.

Tammi-kesäkuussa bruttoinvestoinnit olivat 2,5 (3,2) miljoonaa euroa. Investoinnit liittyivät Rajamäen tehtaan tuotantoprosessin kehittämiseen sekä Rajamäen ja Koskenkorvan tehtailla toteutettuihin pienempiin parannus- ja ylläpitoinvestointeihin.

Q2

Toisella neljänneksellä liiketoiminnan nettorahavirta oli 25,7 (24,7) miljoonaa euroa.

TASEEN TUNNUSLUVUT

	H1 20	H1 19	2019
Raportoitu nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	0,6	2,0	0,6
Lainat, milj. euroa	121,8	97,3	82,6
Nettovelka, milj. euroa	29,9	81,3	28,9
Omavaraisuusaste, %	34,9	35,5	37,8
Nettovelkaantumisaste, %	20,0	59,1	19,1
Investoinnit, milj. euroa	-2,5	-3,2	-6,8
Varat yhteensä, milj. euroa	428,9	387,7	400,2

Koronaviruspandemian (COVID-19) vaikutukset

Hallitusten ja terveysviranomaisien asettamilla rajoituksilla ja ohjeilla on merkittävä vaikutus Altian toimintaympäristöön. Näkyvyys on loppuvuoden osalta edelleen heikko ja ennusteiden tekeminen vaikeaa. Talouden epävarmuus on korkealla tasolla ja talouden hidastumisen riski on todellinen. Koronaviruspandemian keskeisiä vaikutuksia ja sen aiheuttamaa epävarmuutta kuvataan alla.

Kuluttajatuotteet (Finland & Exports- ja Scandinavia-segmentit)

- Matkustaja- ja anniskelumyyntikanavien toipumisella on vaikutus monopoli- ja päivittäistavarakauppamyyntiin.
- Vaikka kuluttajat ovat siirtyneet ostamaan alkoholijuomia monopolikanavasta ja vaikka monopolien volyymit ovat olleet poikkeuksellisen suuria, monopolimyynti ei tule kompensoimaan matkustajamyynnistä, viennistä ja anniskelumyynnistä tulevaa laskua.
- Koronaviruspandemian mahdollisella toisella aallolla voi olla vaikutus kuluttajien käyttäytymiseen.
- Matkustajamyynnin, viennin ja anniskelumyynnin toipuminen riippuu hallitusten asettamien matkustamiseen, liikkumiseen ja lähikontaktien välttämiseen liittyvien rajoitusten ja suositusten tasosta ja laajuudesta.
- Toipumisen kestoa on vaikea arvioida. Siihen vaikuttavat muutokset kuluttajien käyttäytymisessä, ja sen odotetaan vaihtelevan myyntikanavasta toiseen: anniskelumyynnin voidaan odottaa toipuvan matkustajamyyniä nopeammin.
- Monopolikanavan myyntejä koskeva epävarmuus liittyy 1) monopolien aukioloon ja normaalin toiminnan jatkumiseen, joka voi riippua esimerkiksi monopolien henkilöstön terveydentilasta ja poliittisesta päätöksenteosta ja 2) Altian kykyyn toimittaa tuotteita.

Altia Industrial

- Epävarmuus on suurta sekä teollisissa tuotteissa että palveluissa. Tärkkelyksen kysyntä on heikentynyt hieman heikon paperimarkkinatilanteen vuoksi. Rehuraaka-aineiden volyymin vakaan kehityksen odotetaan jatkuvan. Teknisen etanolin kysynnän odotetaan pysyvän edellisvuotta korkeammalla tasolla. Koronaviruksen odotetaan vaikuttavan negatiivisesti teollisten palveluiden volyymeihin.
- Epävarmuus, joka koskee Altian kykyä toimittaa tuotteita avoimena oleviin myyntikanaviin (monopoli- ja päivittäistavarakauppanavot), liittyy tuotteiden ja raaka-aineiden, kuten pakkaamattoman viinin, päämiestuotteiden ja pakkaustarvikkeiden saatavuuteen.
- Tuotannon epävarmuus liittyy Altian työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen sekä laitteistojen varaosien ja huoltohenkilöstön saatavuuteen.

Kustannusrakenteen sopeuttamiseen tähtäävät toimenpiteet

- Myynnin ja kannattavuuden kehityksen tarkka seuranta jatkuu, ja kustannussäästötoimenpiteitä lisätään tarvittaessa.

Konsernin rahoitusasema

- Nettokäyttöpääoman hallintaan keskittyminen jatkuu tulevien neljännesten aikana muiden likviditeettiä varmistavien toimenpiteiden lisäksi.
- Altia on arvioinut koronaviruspandemian vaikutuksia taloudelliseen asemaansa ja harkinnut niiden varojen ja velkojen arvoja, jotka sisältävät merkittäviä kirjanpidollisia arvioita ja jotka vaativat johdon harkintaa. Arvioinnin perusteella Altia ei ole löytänyt viitteitä liikearvon alentumisesta.
- Myyntisaamisten luottoriskejä ja luottotappiovarauksia on analysoitu raportointikauden lopussa ja johtopäätöksenä todettiin, että taseessa on riittävästi varauksia.

Markkinoiden kehitys tammi–kesäkuussa

Poikkeuksellisen korkeat markkinavolyymit pohjoismaisissa monopoleissa liittyvät koronaviruspandemian takia asetettuihin rajoituksiin ja kuluttajien ostosten siirtymiseen matkustaja- ja anniskelumyyntikanavista monopolikanaviin. Tammi–kesäkuussa markkinavolyymit pohjoismaisissa monopoleissa kasvoivat yhteensä 15,6 prosenttia. Väkevissä alkoholijuomissa kasvua oli 15,7 prosenttia ja viineissä 15,6 prosenttia.

VIINIEN JA VÄKEVIEN ALKOHOLIJUOMIEN MYYNTIVOLYYMIEN KEHITYS POHJOISMAISISSA VÄHITTÄISMYNTIMONOPOLEISSA

% muutos edelliseen vuoteen verrattuna	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
Pohjoismaat, kokonaismyyntivolyymit	+20,9	+2,4	+15,6	-1,3	+0,1
Väkevät alkoholijuomat	+23,3	+4,8	+15,7	0,0	+1,0
Viinit	+20,6	+2,0	+15,6	-1,5	+0,0
Suomi, kokonaismyyntivolyymit	+21,5	+0,8	+14,6	-2,9	-2,6
Väkevät alkoholijuomat	+16,3	+0,3	+10,1	-2,4	-2,0
Viinit	+23,3	+1,0	+16,4	-3,1	-2,8
Ruotsi, kokonaismyyntivolyymit	+12,2	+2,3	+10,0	-0,7	+1,0
Väkevät alkoholijuomat	+24,1	+7,9	+17,4	+2,3	+3,9
Viinit	+11,1	+1,8	+9,3	-1,0	+0,7
Norja, kokonaismyyntivolyymit	+45,7	+4,0	+32,7	-1,6	+0,4
Väkevät alkoholijuomat	+34,4	+7,7	+23,1	+0,3	+1,6
Viinit	+47,4	+3,5	+34,2	-1,9	+0,2

Lähde: Myyntivolyymit litroittain, Alko, Systembolaget, Vinmonopolet.

Suomi

Tammi–kesäkuussa väkevien alkoholijuomien ja viinien myyntivolyymit Suomen vähittäismyyntimonopolissa kasvoivat 14,6 prosenttia viime vuoden samaan jaksoon verrattuna.

Väkevien alkoholijuomien kategoria kasvoi 10,1 prosenttia. Kasvu oli suurinta viskeissä, rommeissa ja gineissä. Viinien kategoria kasvoi 16,4 prosenttia. Isoista kategorioista punaviinit kasvoivat 17,3 prosenttia ja valkoviinit 19,0 prosenttia. Roséviinit kasvoivat 46,5 prosenttia.

Ruotsi

Tammi–kesäkuussa väkevien alkoholijuomien ja viinien myyntivolyymit Ruotsin vähittäismyyntimonopolissa kasvoivat 10,0 prosenttia viime vuoden samaan jaksoon verrattuna.

Väkevien alkoholijuomien kategoria kasvoi 17,4 prosenttia. Kasvu oli suurinta viskeissä, gineissä, rommeissa ja katkeroissa. Viinien kategoria kasvoi 9,3 prosenttia. Isoista kategorioista punaviinit kasvoivat 7,0 prosenttia ja valkoviinit 9,8 prosenttia. Roséviinit kasvoivat 22,7 prosenttia.

Norja

Tammi–kesäkuussa väkevien alkoholijuomien ja viinien myyntivolyymit Norjan vähittäismyyntimonopolissa kasvoivat 32,7 prosenttia viime vuoden samaan jaksoon verrattuna.

Väkevien alkoholijuomien kategoria kasvoi 23,1 prosenttia. Kasvu oli suurinta akvaviiteissä, gineissä, rommeissa ja viskeissä. Viinien kategoria kasvoi 34,2 prosenttia. Kasvu oli poikkeuksellisen suurta kaikissa viinikategorioissa.

Liiketoimintakatsaus

Finland & Exports

Finland & Exports –segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajamyynnin ja viennin.

	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Liikevaihto, milj. euroa	29,2	34,7	-15,9	53,0	59,6	-11,2	128,6
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	5,5	5,3	4,4	8,3	8,2	0,6	20,6
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	18,9	15,2		15,6	13,8		16,0
Henkilöstöä keskimäärin	91	90		90	93		89

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Väkevät alkoholijuomat	15,7	19,2	-18,2	30,5	34,6	-11,8	75,1
Viinit	13,1	15,2	-13,7	21,9	24,6	-11,0	52,5
Muut juomat	0,4	0,3	18,5	0,6	0,4	50,0	1,0
Yhteensä	29,2	34,7	-15,9	53,0	59,6	-11,2	128,6

Liikevaihto

Finland & Exports –segmentin liikevaihto tammi-kesäkuussa oli 53,0 (59,6) miljoonaa euroa eli 11,2 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Lasku johtui koronaviruspandemian takia maaliskuussa asetetuista rajoituksista, joiden seurauksena myynti on laskenut matkustajamyynnissä, viennissä ja anniskelumyynnissä. Altian liikevaihto monopolikanavassa kasvoi, kun kuluttajat siirsivät ostoksensa monopolikanavaan. Liikevaihdon kasvua monopolikanavassa ajoi pääasiassa liikevaihdon kaksinumeroisen kasvu väkevissä alkoholijuomissa ja hanaviinipakkauksissa. Päämiesportfoliossa tapahtuneet muutokset toisella neljänneksellä laskivat viinien myyntiä hieman. Päivittäistavarakauppanavassa liikevaihto kasvoi hieman. Baltiassa vakaa myönteinen kehitys jatkui kotimaisessa päivittäistavarakaupassa.

Toisen neljänneksen liikevaihto oli 29,2 (34,7) miljoonaa euroa eli 15,9 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Koronavirusrajoitusten asteittainen purku Suomessa alkoi kesäkuussa, mutta suljettujen myyntikanavien toipuminen on ollut hidasta. Viiniportfolion päämiesmuutoksilla oli negatiivinen vaikutus viinien myyntiin. Lisäksi Q2 2019 purettu verovaraus (0,5 miljoonaa euroa) vaikuttaa negatiivisesti edellisvuoden vertailuun.

Vertailukelpoinen käyttökate

Tammi-kesäkuussa vertailukelpoinen käyttökate oli 8,3 (8,2) miljoonaa euroa eli 15,6 (13,8) prosenttia liikevaihdosta. Positiivinen kanavavalikoima, tuottojohtaminen ja toteutetut kustannussäästötoimenpiteet ovat kompensoineet matkustajamyynnin, viennin ja anniskelumyynnin volyymien laskun negatiivista vaikutusta.

Vertailukelpoinen käyttökate toisella neljänneksellä oli 5,5 (5,3) miljoonaa euroa eli 18,9 (15,2) prosenttia liikevaihdosta. Lisäksi Q2 2019 purettu verovaraus (0,5 miljoonaa euroa) vaikuttaa negatiivisesti edellisvuoden vertailuun.

Liiketoiminnan tapahtumia

Altia on aloittanut yhteistyön Underbergin kanssa ja aloittaa Koskenkorva Vodkan ja O.P. Anderson Aquavitin viennin Saksan markkinoille. Tämä pitkän aikavälin yhteistyökumppanuus sisältää Koskenkorva Vodka Originalin ja O.P. Anderson Original Aquavitin myynnin, markkinoinnin ja jakelun.

Altia lanseerasi kauden aikana useita innovaatioita Suomessa. Koskenkorva Vodka –brändin alla lanseerattiin Koskenkorva 7 Botanicals, Koskenkorva Lemon ja Koskenkorva Mojito. Näiden lisäksi markkinoille tuotiin Koskenkorva Green, joka on Koskenkorvan ready-to-drink-tuotevalikoiman ensimmäinen luomutuote. Leijona-brändiä laajennettiin uusilla miedommilla juomilla kuten Leijona Bahama Mango Mojito ja Leijona Yuzu Raspberry sekä savunmakuinen shotti, Leijona Savu.

Viinimaa.fi-sivuston kävijämäärien kasvu on jatkunut pitkäjänteisen hakukone- ja kampanjaoptimoinnin ansiosta. Vuoden 2020 ensimmäisellä puoliskolla kasvua oli 27 prosenttia viime vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Kesäkuussa sivuston kävijämääräennätys rikkoutui, kun sivustolla oli kuukauden aikana kävijöitä yli 179 000.

Scandinavia

Scandinavia-segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Liikevaihto, milj. euroa	28,1	29,0	-3,0	50,1	50,7	-1,1	120,7
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	2,9	2,0	45,9	2,8	1,7	67,8	12,1
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	10,4	6,9		5,5	3,3		10,0
Henkilöstöä keskimäärin	74	74		72	80		74

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Väkevät alkoholijuomat	13,1	12,4	5,3	22,7	21,7	4,6	46,2
Viinit	14,9	15,7	-5,1	26,9	27,7	-2,9	72,4
Muut juomat	0,2	0,9	-82,7	0,5	1,3	-61,5	2,1
Yhteensä	28,1	29,0	-3,0	50,1	50,7	-1,1	120,7

Liikevaihto

Scandinavia-segmentin liikevaihto tammi-kesäkuussa oli 50,1 (50,7) miljoonaa euroa eli 1,1 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Lasku johtui Tanskan liiketoimintamallin muutoksesta (Q2 2019). Kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto kasvoi 2,5 prosenttia. Altian liikevaihto monopolikanavissa kasvoi, kun kuluttajat siirsivät ostoksensa monopolikanaviin. Ruotsissa väkevien alkoholijuomien myynnin kaksinumeroista kasvua ovat tukeneet vakaa myynti ja markkinaosuuden kasvu strategisesti tärkeissä gini-, rommi- ja liköörikategorioissa. Norjassa liikevaihdon kasvu oli vahvaa kaikissa kategorioissa ja markkinaosuus kehittyi myönteisesti. Koronavirusrajoituksilla on ollut negatiivinen vaikutus anniskelumyyntiin. Päämiesportfoliossa tapahtuneet muutokset toisella neljänneksellä laskivat viinien myyntiä hieman. Lasku muiden juomien liikevaihdossa johtuu päämiesportfolion muutoksista viime vuonna.

Toisen neljänneksen liikevaihto oli 28,1 (29,0) miljoonaa euroa eli 3,0 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Lasku johtui Tanskan liiketoimintamallin muutoksesta (Q2 2019). Kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto laski 0,6 prosenttia. Koronavirusrajoitusten asteittainen purku Norjan anniskelumyyntissä alkoi toukokuussa, mutta toipuminen on ollut hidasta. Viiniportfolion päämiesmuutoksilla oli negatiivinen vaikutus viinien myyntiin.

Vertailukelpoinen käyttökate

Tammi-kesäkuussa vertailukelpoinen käyttökate oli 2,8 (1,7) miljoonaa euroa, eli 5,5 (3,3) prosenttia liikevaihdosta. Kannattavuuden paraneminen liittyy monopolimyyntin kasvuun, tuottojohtamiseen ja toteutettuihin kustannussäästötoimenpiteisiin. Valuuttakurssien, erityisesti Norjan kruunun, kehityksellä oli negatiivinen vaikutus vertailukelpoiseen käyttökatteeseen.

Vertailukelpoinen käyttökate toisella neljänneksellä oli 2,9 (2,0) miljoonaa euroa eli 10,4 (6,9) prosenttia liikevaihdosta.

Liiketoiminnan tapahtumia

Altia lanseerasi kauden aikana useita tuotteita Ruotsissa ja Norjassa. O.P. Anderson -brändi laajeni luomu-ginillä, joka palkittiin heinäkuussa Master-mitalilla London Dry Gin -kategoriassa Spirits Busineksen järjestämässä kilpailussa. Muita menestyksekkäitä gini-lanseerauksia olivat Explorer Pink Gin ja Hernö Pink Gin. Koskenkorva-liköörit, kuten Koskenkorva Ginger ja Koskenkorva Lemon lanseerattiin. Xanté-brändi laajeni Xanté Rum & Pear- ja Xanté Coconut Cream & Pear -juomilla. Ikoninen "Grönstedts Blå Punsch" (punssi) uudelleen lanseerattiin Ruotsissa.

Folkofolk-sivuston kävijämäärät ovat kauden aikana nousseet merkittävästi. Parhaimmillaan sessioita oli 560 000 yksittäisen kuukauden aikana. Hyvän kehityksen taustalla ovat hakukoneoptimointi ja sosiaalisen median suurempi hyödyntäminen.

Kesäkuussa Altia lanseerasi uuden sivuston, folkofolkki.se, jonka tarkoituksena on tavoittaa Ruotsissa asuvat suomalaistaustaiset kuluttajat. Sivustolla tuodaan esille suomalaisia tuotteita, joita ei aiemmin ole ollut saatavilla Ruotsissa.

Altia Industrial

Altia Industrial –segmentti käsittää Koskenkorvan tehtaan toiminnot, tärkkelyksen, rehuraaka-aineen ja teknisen etanolin liiketoiminnot sekä sopimusvalmistuksen. Siihen kuuluvat myös toimitusketjutoiminnot eli tuotantotoiminnot eri maissa, asiakaspalvelu ja logistiikka.

	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Liikevaihto, milj. euroa	23,8	27,5	-13,7	46,1	54,7	-15,6	110,2
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	4,9	2,3	110,8	7,1	3,3	113,4	11,4
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	20,7	8,5		15,4	6,1		10,4
Henkilöstöä keskimäärin	414	446		408	431		426

Liikevaihto

Altia Industrial –segmentin liikevaihto tammi–kesäkuussa oli 46,1 (54,7) miljoonaa euroa eli 15,6 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla. Lasku johtui pääasiassa sopimusvalmistuksen pienemmistä volyymeistä ja ohran normalisoituneesta hinnasta. Teknisen etanolin kysyntä on ollut koronaviruspandemian vuoksi suurta, ja volyymit ovat pysyneet viime vuotta korkeammalla tasolla. Tärkkelysvolyymit olivat viime vuoden tasoa alempana paperiteollisuuden heikentyneen kysynnän vuoksi, kun taas rehuraaka-aineiden volyymit olivat viime vuoden tasolla.

Toisen neljänneksen liikevaihto oli 23,8 (27,5) miljoonaa euroa eli 13,7 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla.

Vertailukelpoinen käyttökate

Tammi–kesäkuussa vertailukelpoinen käyttökate oli 7,1 (3,3) miljoonaa euroa, eli 15,4 (6,1) prosenttia liikevaihdosta. Kannattavuuden paraneminen liittyy ohran normalisoituneeseen hintaan sekä etanolin suurempiin volyymeihin ja markkinahinnan yleiseen nousuun.

Vertailukelpoinen käyttökate toisella neljänneksellä oli 4,9 (2,3) miljoonaa euroa eli 20,7 (8,5) prosenttia liikevaihdosta.

Tuotantovolyymit ja avainhankkeet

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla Rajamäen alkoholijuomatehdas tuotti 24,5 (31,1) miljoonaa litraa viinejä ja väkeviä alkoholijuomia.

Koskenkorvan tehtaan tislamo on toiminut täydellä kapasiteetilla katsauskauden ajan ja tehtaalla käytettiin 107,4 (105,9) miljoonaa kiloa viljaa. Viljaviinaa, mukaan lukien tekninen etanoli, valmistettiin 11,6 (11,1) miljoonaa kiloa, tärkkelystä 31,9 (33,2) miljoonaa kiloa ja rehuraaka-ainetta 33,1 (32,9) miljoonaa kiloa.

Kauden investoinnit liittyivät Rajamäen tehtaan tuotantoprosessin kehittämiseen sekä Rajamäen ja Koskenkorvan tehtailla toteutettuihin pienempiin parannus- ja ylläpitoinvestointeihin.

Tärkeimmät tapahtumat tammi–kesäkuussa

Kauden tärkeimmät tapahtumat olivat:

- 29. tammikuu: Altian osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle 2020
- 13. helmikuu: Altia Oyj:n tilinpäätöstiedote: Vakaata Q4 tuki koko vuoden kannattavuuden paranemista
- 13. helmikuu: Kutsu varsinaiseen yhtiökokoukseen 25.3.2020
- 13. helmikuu: Uusi ansaintajakso osakepohjaisessa pitkän aikavälin kannustinjärjestelmässä Altian johdolle ja avainhenkilöille
- 2. maaliskuu: Altian vuosikertomus 2019 sekä palkitsemispolitiikka on julkaistu
- 17. maaliskuu: Altia toimittaa etanolia raaka-aineeksi käsidesiin isoja määriä – toimitukset päivässä jopa 200 000 käsidesipullon tarpeisiin
- 18. maaliskuu: Altia siirtää vuoden 2020 varsinaisen yhtiökokouksen
- 30. maaliskuu: Altia sopeuttaa toimintaansa ja varautuu muutoksiin työmäärässä
- 6. huhtikuu: Altia yhteistyöhön Underbergin kanssa: Koskenkorva Vodka ja O.P. Anderson Aquavit Saksan markkinoille
- 29. huhtikuu: Q1 2020 liiketoimintakatsaus: Kannattavuus parani vakaalla Q1:llä, loppuvuodelle epävarmuutta, ohjeistuksesta pidättäytyään toistaiseksi
- 4. toukokuu: Muutos Altian johtoryhmässä
- 13. toukokuu: Kutsu varsinaiseen yhtiökokoukseen
- 13. toukokuu: Altian hallitus täsmentää aiempaa osinkoehdotustaan varsinaiselle yhtiökokoukselle
- 4. kesäkuu: Altian vuoden 2020 varsinaisen yhtiökokouksen päätökset ja hallituksen päätökset

Altian osake

Altian osakkeet on listattu Nasdaq Helsinkiin. Kaikki osakkeet tuottavat yhden äänen ja yhtäläiset äänestys oikeudet. Osakkeiden kaupankäyntitunnus on "ALTIA" ja ISIN-tunnus FI4000292438.

Liikkeeseen lasketut osakkeet ja osakepääoma

Katsauskauden lopussa Altia Oyj:n osakepääoma oli 60 480 378,36 euroa ja liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä oli 36 140 485.

Osakkeenomistajat ja kaupankäynti

Kesäkuun 2020 lopussa Altialla oli 20 209 osakkeenomistajaa. Tammi–kesäkuussa osakkeen korkein hinta oli 8,82 euroa ja alhaisin hinta 7,01 euroa. Altian osakkeen päätöshinta 30.6.2020 oli 7,98 euroa ja markkina-arvo noin 288 miljoonaa euroa.

OMISTUSRAKENNE SEKTOREITTAIN (KAUDEN LOPUSSA)

Sektori	Osakkeiden määrä	% osakkeista
Julkisyhteisöt	15 698 309	43,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 880 699	27,3
Kotitaloudet	7 802 346	21,6
Yritykset	1 853 389	5,1
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	543 589	1,5
Ulkomaat	362 153	1,0
Total	36 140 485	100,0

Lähde: Euroclear Finland

10 SUURINTA OSAKKEENOMISTAJAA (KAUDEN LOPUSSA)

Osakkeenomistaja	Osakkeiden määrä	% osakkeista
1 Valtion Kehitysyhtiö Vake Oy	13 097 481	36,2
2 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 113 300	3,1
3 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 050 000	2,9
4 Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	420 000	1,2
5 WestStar Oy	207 868	0,6
6 Sijoitusrahasto Säästöpankki Pienyhtiöt	156 233	0,4
7 Säästöpankki Kotimaa –sijoitusrahasto	150 000	0,4
8 Petter ja Margit Forsströmin säätiö Karl ja Olivia Forsströmin muistolle	140 200	0,4
9 Erikoissijoitusrahasto Visio Allocator	140 000	0,4
10 Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	137 798	0,4
Yhteensä	16 612 880	46,0
<i>Hallintarekisteröidyt osakkeet</i>	<i>9 053 965</i>	<i>25,1</i>

Lähde: Euroclear Finland

Hallinnointi

Varsinainen yhtiökokous 2020

Altian varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä 4.6.2020. Yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilikaudelta 2019.

Osingonmaksu

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että osinkoa maksetaan 0,21 euroa osakkeelta. Osinko maksettiin 15.6.2020.

Lisäksi yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osingonjaosta siten, että valtuutuksen perusteella jaettavan osingon enimmäismäärä on 0,21 euroa osakkeelta. Valtuutus on voimassa vuoden 2020 loppuun saakka.

Ellei hallitus perustellusta syystä päättää toisin, valtuutuksen perusteella jaetaan osinkoa yhden kerran valtuutuksen voimassaoloaikana. Hallitus tekee erillisen päätöksen mahdollisesta osingonjaosta viimeistään vuoden 2020 neljännen vuosineljänneksen aikana. Yhtiö julkistaa tällaisen päätöksen erikseen ja vahvistaa samassa yhteydessä täsmäytys- ja maksupäivät.

Toimielinten palkitsemispolitiikan vahvistaminen

Yhtiökokous vahvisti toimielinten palkitsemispolitiikan.

Hallituksen jäsenten palkkiot

Yhtiökokous päätti osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti, että hallituksen jäsenille maksettava palkkio koostuu kuukausittaisesta toimikausipalkkiosta seuraavasti:

- 4 000 euroa kuukaudessa, puheenjohtaja
- 2 500 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtaja
- 2 000 euroa kuukaudessa, jäsen

Kuukausipalkkion lisäksi hallituksen jäsenille maksetaan kokouspalkkio. Kokouspalkkiona maksetaan Suomessa asuvalle hallituksen jäsenelle 600 euroa ja ulkomailla asuvalle hallituksen jäsenelle 1 200 euroa kultakin hallituksen tai sen valiokunnan kokoukselta. Matkakulut korvataan yhtiön matkustuspoliitiikan mukaisesti.

Hallituksen kokoonpano

Yhtiökokous vahvisti hallituksen jäsenten lukumääräksi seitsemän. Hallituksen puheenjohtajana jatkaa Sanna Suvanto-Harsaae ja jäseninä Tiina Lencioni, Jukka Ohtola, Anette Rosengren ja Torsten Steenholt. Uusina jäseninä hallitukseen valittiin Jukka Leinonen ja Jyrki Mäki-Kala. Jyrki Mäki-Kala valittiin lisäksi hallituksen varapuheenjohtajaksi.

Hallituksen toimikausi päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Tilintarkastaja

Yhtiökokous valitsi tarkastusvaliokunnan suosituksen perusteella uudelleen tilintarkastajaksi PricewaterhouseCoopers Oy:n seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. PricewaterhouseCoopers Oy on ilmoittanut yhtiölle, että päävastuullisena tilintarkastajana jatkaa KHT Ylva Eriksson. Tilintarkastajalle päätettiin maksaa palkkiot yhtiön hyväksymän laskun mukaan.

Yhtiöjärjestyksen muuttaminen

Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että yhtiön yhtiöjärjestyksen 4 §:n ensimmäistä lausetta muutetaan siten, että hallituksen jäsenten enimmäislukumääräksi asetetaan kahdeksan jäsentä nykyisen seitsemän jäsenen sijasta seuraavasti:

”Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme (3) ja enintään kahdeksan (8) jäsentä.”

Muilta osin yhtiöjärjestyksen 4 § säilyy muuttumattomana.

Lisäksi yhtiökokous päätti yhtiöjärjestyksen 11 §:n muuttamisesta siten, että varsinaisessa yhtiökokouksessa on nykyisen yhtiöjärjestyksen 11 §:stä ilmenevien seikkojen lisäksi päätettävä tarvittaessa palkitsemispolitiikan vahvistamisesta sekä palkitsemisraportin vahvistamisesta. Muilta osin yhtiöjärjestyksen 11 § säilyy muuttumattomana.

Hallituksen valtuuttaminen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta. Valtuutuksen perusteella voidaan hankkia yhteensä enintään 360 000 yhtiön omaa osaketta, mikä vastaa noin yhtä prosenttia yhtiön osakemäärästä ehdotuksen tekohetkellä, ottaen kuitenkin huomioon osakeyhtiölain määräykset yhtiön ja sen tytäryhteisöjen hallussa kulloinkin olevien omien osakkeiden enimmäismäärästä.

Osakkeet voidaan hankkia yhdessä tai useammassa erässä ja joko kaikille osakkeenomistajille samoin ehdoin suunnatun tarjouksen kautta tai muutoin kuin osakkeenomistajien omistusten mukaisessa suhteessa julkisessa kaupankäynnissä hankintahetken markkinahintaan. Osakkeet hankittaisiin yhtiön vapaaseen omaan pääomaan kuuluvilla varoilla.

Osakkeet voitaisiin hankkia yhtiön osakepohjaisten kannustinjärjestelmien tai osakesäästöohjelmien toteuttamiseksi. Hallitus olisi valtuutettu päättämään kaikista muista omien osakkeiden hankkimisen ehdoista.

Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, mutta valtuutus päättyy kuitenkin viimeistään 30.6.2021.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan työjärjestyksen muuttaminen

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotuksen mukaisesti yhtiökokous päätti, että osakkeenomistajien nimitystoimikunnan työjärjestyksen 2 kohtaa muutetaan siten, että Määräytymispäivä on jokaisen vuoden kesäkuun ensimmäinen pankkipäivä nykyisen Määräytymispäivän syysskuun ensimmäisen pankkipäivän sijaan.

Hallituksen järjestäytymiskokous

Altian hallitus piti järjestäytymiskokouksensa varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen ja valitsi tarkastus- ja henkilöstövaliokunnan jäsenet seuraavasti:

- **Tarkastusvaliokunta:** Jyrki Mäki-Kala (puheenjohtaja), Tiina Lencioni, Torsten Steenholt ja Sanna Suvanto-Harsaae
- **Henkilöstövaliokunta:** Sanna Suvanto-Harsaae (puheenjohtaja), Jukka Leinonen ja Jukka Ohtola

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuutta ja todennut, että kaikki hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Lisäksi kaikki hallituksen jäsenet Jukka Ohtolaa lukuun ottamatta ovat riippumattomia yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Jukka Ohtola on Valtion Kehitysyhtiö Vake Oy:n hallituksen jäsen ja virkasuhteessa Valtioneuvoston kanslian Omistajaohjausosastoon, eikä ole siten riippumaton yhtiön merkittävästä osakkeenomistajasta.

Muutokset Altian johtoryhmässä

4.5.2020 tiedotettiin, että Altian talous- ja rahoitusjohtaja (CFO) ja johtoryhmän jäsen Niklas Nylander on irtisanoutunut tehtävästään. Hän jatkaa nykyisessä tehtävässään ja johtoryhmän jäsenenä toistaiseksi, kuitenkin enintään lokakuun 2020 loppuun saakka. Uuden talousjohtajan rekrytointi on käynnissä.

Konsernin rakenne

Konserni yksinkertaisti konsernirakennettaan sulauttamalla kaikki suomalaiset tytäryhtiönsä lukuunottamatta Oy Wennerco Ab:tä Altia Oyj:öön ja kaikki ruotsalaiset tytäryhtiöt Altia Sweden AB:hen 30.4.2020.

Henkilöstö

Tammi-kesäkuussa 2020, Altia-konsernissa työskenteli keskimäärin 651 (701) henkilöä. Kesäkuun lopussa Altia-konsernin henkilöstömäärä oli 663 (711). Tästä Suomessa oli 411 (449), Ruotsissa 110 (114), Tanskassa 4 (4), Norjassa 22 (28), Latviassa 33 (31), Virossa 58 (61) ja Ranskassa 25 (24).

Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa toteutetut tilapäiset lomautukset koskivat noin 180 henkilöä.

Vastuullisuus

Vastuullisuus on helmikuusta 2020 alkaen ollut osa Altian strategian ydintä yhdessä Altian toiminnan tarkoituksen kanssa, jonka tavoitteena on vastuullisempi juomakulttuuri: Let's drink better. Altialle vastuullisuus on sekä strateginen prioriteetti että liiketoiminnan keskeinen menestystekijä. Koskenkorvan tislaamo ja sen palkittu kiertotalous ovat Altian vastuullisuusajattelun ytimessä. Vastuullisuustyö kaikilla osa-alueilla tähtää Altian tavoitteeseen olla Pohjoismaiden vastuullisin alkoholijuomayhtiö.

Altian uutta vastuullisuustiekarttaa viedään käytäntöön

Altian vastuullisuustyötä on vuoden 2020 alusta alkaen ohjannut yhtiön uusi vastuullisuustiekartta. Altian keskeisin tavoite on hiilineutraali oma tuotanto jo vuonna 2025.

Uusi vastuullisuustiekartta asettaa kunnianhimoiset, numeeriset tavoitteet kaikille valituille painopistealueille.

- Tislaamo – Hiilineutraali tuotanto
- Juomat – Sataprosenttisesti kierrätettävät pakkaukset
- Yhteiskunta – 10 prosenttia tuotteista ovat mietoja ja alkoholittomia juomia
- Ihmiset – Nolla tapaturmasta johtuvaa poissaoloa

Altia sai kultamitalin EcoVadisin vastuullisuusarvioinnissa

Huhtikuussa Altia sai Gold Medal –luokituksen EcoVadisin yhteiskuntavastuuta mittaavassa arvioinnissa. Altian pisteet – 71/100 – olivat korkeammat kuin 98 prosentilla arvioinnissa mukana olleista yrityksistä. EcoVadis on luokitellut yli 55 000 yhtiötä 198 ostokategoriassa ja 150 maassa. Altian vahvuuksiin kuului yhtiön kehittynyt ympäristöasioiden hallintajärjestelmä. Palautteen avainantia oli virallisten vastuullista hankintaa koskevien käytäntöjen edelleen kehittäminen.

Työturvallisuus

Työturvallisuus on yksi Altian vastuullisuustiekartan painopistealueista ja keino saavuttaa yhtiön tavoite, joka on nolla poissaoloon johtanutta tapaturmaa.

Tapaturmataajuus on laskenut raportointikauden aikana. Turvallisuushavainnot ovat pysyneet vuoden 2019 hyvällä tasolla, eikä niiden määrä ei ole noussut. Altia saavutti tason 2 luokituksen Työterveyslaitoksen koordinoimassa Nolla tapaturmaa –foorumissa. Altia on parantanut luokitustaan joka vuosi tavoitteenan tason 1 luokitus.

Altia on käynnistänyt Rajamäen tuotantolaitoksellaan Inhimillinen tekijä™ –kehitysohjelman. Tavoitteena on sisällyttää inhimilliset tekijät osaksi läheltä piti –tilanteiden ja tapaturmien tutkintaa. Ohjelman tavoitteisiin kuuluvat myös turvallisuuskulttuurin parantaminen ja kehittäminen. Ohjelma alkoi vuonna 2019 ja kestää vuoden 2020 loppuun.

Raportointikauden aikana Altia on ottanut käyttöön tärkeimpiä turvallisuusnäkökohtia koskevat minimivaatimukset kaikilla tuotantolaitoksillaan. Vaatimukset kattavat seuraavat osa-alueet: henkilökohtaiset suojavarusteet, ulkopuoliset alihankkijat, kemikaalien käsittelyn ja korkeissa paikoissa työskentelyn.

VASTUULLISUUDEN TUNNUSLUVUT

Raportointijaksolla avainluvut ovat kehittyneet vuositavoitteiden mukaisesti.

	H1 20	H1 19	2019
Sairauspoissaolot, %	3,8	3,8	3,7
Tapaturmataajuus, kaikki, TRIF (H1 20 työmatkat poislukien)	12	22	14
Tapaturmataajuus, vähintään yhden päivän poissaoloon johtaneet, LTIF, (H1 20 työmatkat poislukien)	4	11	9

Työmatkat eivät sisälly TRIF- kuin LTIF-lukuihin vuodesta 2020 alkaen. H1 2019 luvut sisältävät työmatkat.

	H1 20		H1 19		2019	
	Kosken- korva	Rajamäki ja Tabasalu	Kosken- korva	Rajamäki ja Tabasalu	Kosken- korva	Rajamäki ja Tabasalu
Energian käytön vähentäminen (MWh/m3 tuotetta tai t tuotetta)	0,78	0,32	0,80	0,31	0,63	0,27
Veden käytön vähentäminen (m3/m3 tuotetta tai t tuotetta)(1)	2,18	1,96	1,80	1,70	1,49	1,65
Jäteveden laadun parantaminen (kg COD/m3 tai t tuotetta)(2)	3,93	2,10	3,66	2,48	3,37	2,29

(1) Industrial Products –yksikön Rajamäen tehtaalla lopetettiin vuoden 2018 alusta vedenkäytön ympäristötunnusluvun seuraaminen, koska luku ei ole toiminnalle oleellinen. (2) Tabasalussa ei seurata jäteveden laadun tunnuslukua.

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön liiketoiminnassa merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät yleiseen taloudelliseen kehitykseen ja sen vaikutukseen kulutukseen sekä alkoholiverotuksen ja lainsäädännön vaikutuksiin kuluttajakäyttäytymiseen. Yllättävät ja ennakoimattomat tuotanto- ja toimitushäiriöt muodostavat lyhyen aikavälin merkittävät operatiiviset riskit, samoin raaka-aineiden, erityisesti ohran, hinnankehityksen nopeat ja merkittävät muutokset.

Altia Oyj:n hallitus on hyväksynyt konsernin riskienhallintapolitiikan. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea Altia-konsernin strategian toteutumista, riskien tunnistamista sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä ja vaikutuksia sekä suojata liiketoiminnan jatkuvuutta. Riskin aiheuttaja voi olla yhtiön sisäinen tai ulkoinen tapahtuma.

Näkymät vuodelle 2020

Markkinat

Konsernin liiketoimintojen kehitykseen ja kannattavuuteen vaikuttavat muun muassa kilpailuympäristö, yleiset talousnäkymät, ja muutokset alkoholiverotuksessa ja -sääntelyssä. Kuluttajien ostokäyttäytymisen ja kysynnän muutoksiin liittyvä epävarmuus jatkuu. Näiden lisäksi tuotteiden suorien kustannusten vaihtelut vaikuttavat konsernin kannattavuuteen.

Koronavirustilanteen päivitys: Toimintaympäristön epävarmuus on korkealla tasolla. Markkinoiden toipuminen riippuu hallitusten asettamien matkustamiseen, liikkumiseen ja lähikontaktien välttämiseen liittyvien rajoitusten ja suositusten tasosta ja laajuudesta. Toipumisen kestoa on vaikea arvioida. Siihen vaikuttavat muutokset kuluttajien käyttäytymisessä, ja sen odotetaan vaihtelevan myyntikanavasta toiseen.

Kausiluonteisuus

Alkoholijuomien kulutuksessa on merkittävää kausiluonteista vaihtelua, jolla on vaikutus Altian liikevaihtoon ja kassavirtaan. Suuri osa yhtiön tuloista ja kassavirrasta saadaan tavallisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä, kun taas vuoden ensimmäisellä neljänneksellä osuus on huomattavasti pienempi. Lisäksi vuoden lopun huippusesonkiin liittyvät valmisteverot maksetaan tammikuussa, mikä johtaa merkittäviin ulosmeneviin kassavirtoihin.

Ohjeistus

Altia pidättäytyy edelleen vuoden 2020 ohjeistuksesta koronapandemian pitkittyneistä epävarmuuksista johtuen. Ohjeistus päivitetään jos näkyvyys paranee ja koronapandemian vaikutukset Altian toimintaympäristöön ja liiketoiminnan olosuhteisiin voidaan arvioida luotettavasti.

Hallitusten ja terveysviranomaisten asettamilla rajoituksilla ja ohjeilla on merkittävä vaikutus Altian toimintaympäristöön. Näkyvyys on loppuvuoden osalta edelleen heikko ja ennusteiden tekeminen vaikeaa. Talouden epävarmuus on korkealla tasolla ja talouden hidastumisen riski on todellinen.

Kuluttajatuotteiden myynnin toipuminen riippuu hallitusten asettamien matkustamiseen, liikkumiseen ja lähikontaktien välttämiseen liittyvien rajoitusten ja suositusten tasosta ja laajuudesta. Toipumisen kestoa on vaikea arvioida. Siihen vaikuttavat muutokset kuluttajien käyttäytymisessä, ja sen odotetaan vaihtelevan myyntikanavasta toiseen: anniskelumyynnin voidaan odottaa toipuvan matkustajamyyntiä nopeammin.

Aiemmin julkaistu ohjeistus 13.2.2020:

Suomen markkinavolyymien laskun jatkuminen luo painetta kannattavuuden kasvuille. Epävarmuudet globaalissa matkustamisessa vaikuttavat rajakauppaan ja matkustajamyyntiin alueellisesti ja Aasiassa. Ohjeistuksessa ohran hintatason oletetaan olevan normaalilla tasolla vuoden 2020 sadon jälkeen. Vuosien välillä tapahtuvan volyymin jaksottamisen odotetaan vaikuttavan teollisiin palveluihin.

Vertailukelpoisen käyttökateen arvioidaan olevan samalla tai korkeammalla tasolla kuin vuonna 2019 (2019: 44,8 milj. euroa).

Taloudellinen kalenteri vuodelle 2020

Altia julkaisee liiketoimintakatsauksen tammi-syyskuulta 2020 6. marraskuuta.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

1.7.2020 tiedotettiin Altian osakkeenomistajien nimitystoimikunnan kokoonpano. Altia Oyj:n kolme suurinta rekisteröityä osakkeenomistajaa (Euroclear Finland Oy:n ylläpitämä yhtiön osakasluettelo 1.6.2020) ovat nimittäneet osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan seuraavat edustajat:

- Pekka Hurtola, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto
- Annika Ekman, Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
- Hanna Kaskela, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma

Nimitystoimikunta valitsi 1.7.2020 pitämässään järjestäytymiskokouksessa puheenjohtajakseen Pekka Hurtolan. Altian hallituksen puheenjohtaja Sanna Suvanto-Harsaa toimii nimitystoimikunnan asiantuntijana.

Helsinki, 18.8.2020
Altia Oyj
Hallitus

KONSERNIN TULOSLASKELMA

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
LIKEVAIHTO	81,0	91,2	149,3	165,0	359,6
Liiketoiminnan muut tuotot	1,4	2,0	2,9	3,9	7,6
Materiaalit ja palvelut	-45,4	-54,4	-84,1	-99,4	-213,1
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	-11,5	-11,6	-23,0	-23,1	-45,9
Liiketoiminnan muut kulut	-13,0	-18,0	-27,1	-32,9	-65,0
Poistot ja arvonalentumiset	-4,4	-4,5	-8,8	-9,0	-17,9
LIKETULOS	8,2	4,8	9,2	4,5	25,1
Rahoitustuotot	-0,1	1,0	0,2	2,5	3,5
Rahoituskulut	-0,6	-1,4	-1,2	-3,5	-5,7
Osuus osakkuusrytysten ja yhteisyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	0,1	0,2	1,1	1,2	1,6
TULOS ENNEN VEROJA	7,6	4,5	9,3	4,7	24,6
Tuloverot	-1,5	-0,9	-1,9	-0,7	-6,2
TILIKAUDEN TULOS	6,1	3,6	7,5	4,0	18,4
Tilikauden tuloksen jakautuminen:					
Emoyhtiön osakkeenomistajille	6,1	3,6	7,5	4,0	18,4
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos, euroa					
Laimentamaton ja laimennettu	0,17	0,10	0,21	0,11	0,51

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
Tilikauden tulos	6,1	3,6	7,5	4,0	18,4
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen	-	-	-	-	-0,2
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	-	-	-	-	0,0
Yhteensä	-	-	-	-	-0,2
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Rahavirran suojaukset	-0,2	-0,4	-0,0	-0,8	-1,3
Muuntoerot	3,6	-1,3	-1,7	-2,1	-2,4
Eriin liittyvät tuloverot	0,0	0,1	0,0	0,2	0,3
Yhteensä	3,5	-1,7	-1,7	-2,8	-3,5
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	3,5	-1,7	-1,7	-2,8	-3,6
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ	9,6	2,0	5,8	1,2	14,8
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:					
Emoyhtiön osakkeenomistajille	9,6	2,0	5,8	1,2	14,8

KONSERNIN TASE

Milj. euroa	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	80,0	79,8	80,1
Muut aineettomat hyödykkeet	22,5	27,1	25,2
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	59,1	62,5	60,9
Käyttöoikeusomaisuus	8,9	11,5	10,4
Osuudet osakkuusyrityksissä, yhteisyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	8,9	8,2	8,8
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	1,4	1,4	1,4
Laskennalliset verosaamiset	1,5	1,4	0,9
Pitkäaikaiset varat yhteensä	182,3	192,1	187,7
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	101,1	111,6	92,0
Sopimuksiin perustuvat omaisuuserät	–	0,1	0,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	41,5	51,9	54,4
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	2,7	4,5	1,6
Rahavarat	101,2	27,7	64,2
Lyhytaikaiset varat yhteensä	246,6	195,7	212,4
VARAT YHTEENSÄ	428,9	387,7	400,2
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			
Osakepääoma	60,5	60,5	60,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1,2	1,2	1,2
Käyvän arvon rahasto	0,6	0,6	0,6
Vararahasto	0,1	0,1	0,1
Suojausrahasto	–1,0	–0,7	–1,0
Muuntoerot	–23,7	–21,7	–22,1
Kertyneet voittovarot	111,9	97,5	111,9
Oma pääoma yhteensä	149,5	137,6	151,2
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	16,4	16,7	16,7
Lainat	70,4	76,8	76,1
Vuokrasopimusvelat	5,7	8,2	7,1
Eläkevelvoitteet	1,3	1,3	1,4
Pitkäaikaiset velat yhteensä	93,7	103,0	101,3
Lyhytaikaiset velat			
Lainat	51,5	20,5	6,5
Vuokrasopimusvelat	3,5	3,4	3,4
Ostovelat ja muut velat	127,9	122,4	134,7
Sopimuksiin perustuvat velat	–	0,2	0,5
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	2,8	0,6	2,5
Lyhytaikaiset velat yhteensä	185,7	147,1	147,6
Velat yhteensä	279,4	250,1	249,0
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	428,9	387,7	400,2

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Emoyhtiön omistajille kuuluva pääoma	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Vara- rahasto	Suojaus- rahasto	Muunto- erot	Kerty- neet voitto- varat	Oma pääoma yhteensä
Milj. euroa	Osake- pääoma						
Oma pääoma 1.1.2019	60,5	1,2	0,6	-	0,0	-19,6	150,1
Laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	4,0	4,0
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)							
Rahavirran suojaukset	-	-	-	-	-0,7	-	-0,7
Muuntoerot	-	-	-	-	-2,1	0,0	-2,1
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	-0,7	4,0	1,2
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osingonjako	-	-	-	-	-	-13,7	-13,7
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	0,1	0,1
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	-	-	-	-	-	-13,7	-13,7
Rahastosilrto	-	-	-	0,1	-	-0,1	0,0
Oma pääoma 30.6.2019	60,5	1,2	0,6	0,1	-0,7	-21,7	137,6
Oma pääoma 1.1.2020	60,5	1,2	0,6	0,1	-1,0	-22,1	151,2
Laaja tulos							
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	7,5	7,5
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)							
Rahavirran suojaukset	-	-	-	-	-0,0	-	-0,0
Muuntoerot	-	-	-	-	-1,7	-0,0	-1,7
Tilikauden laaja tulos yhteensä	-	-	-	-	0,0	7,5	5,8
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osingonjako	-	-	-	-	-	-7,6	-7,6
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	0,1	0,1
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä	-	-	-	-	-	-7,4	-7,4
Oma pääoma 30.6.2020	60,5	1,2	0,6	0,1	-1,0	-23,7	149,5

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
LIKETOIMINNAN RAHAVIRTA					
Tulos ennen veroja	7,6	4,5	9,3	4,7	24,6
Oikaisut					
Poistot ja arvonalentumiset	4,4	4,5	8,8	9,0	17,9
Osuus osakkuusrytysten ja yhteisyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	-0,1	-0,2	-1,1	-1,2	-1,6
Pitkäaikaisten varojen nettomyyntivoitot	-	-0,0	-	-0,0	-0,0
Rahoitustuotot ja -kulut	0,6	0,5	1,0	1,1	2,2
Muut oikaisut	0,2	-0,4	0,0	-0,4	-0,8
	5,1	4,3	8,7	8,3	17,7
Käyttöpääoman muutokset					
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-) / vähennys (+)	0,9	-2,9	-9,4	-12,2	7,4
Sopimusvarojen, myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos, lisäys (-) / vähennys (+)	3,9	5,8	11,8	8,8	5,3
Sopimusvelkojen, osto- ja muiden velkojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	10,2	15,5	-5,5	-8,7	3,8
Käyttöpääoman muutos	14,9	18,4	-3,0	-12,1	16,5
Maksetut korot	-0,4	-0,3	-0,8	-0,8	-1,6
Saadut korot	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2
Muut maksetut rahoitustuotot ja kulut	-0,1	-0,6	-0,4	-1,3	-1,7
Maksetut tuloverot	-1,5	-1,6	-3,6	-2,9	-3,1
Rahoituserät ja verot	-2,0	-2,5	-4,7	-4,9	-6,1
LIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA	25,7	24,7	10,3	-4,0	52,6
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-1,5	-2,1	-2,5	-3,2	-6,8
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Osakkuus- ja yhteisyritysten hankinta	-	-	-	-	-0,2
Saadut korot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	-	-	0,9	0,9	0,9
Saadut osingot	-	-	0,2	-	-
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-1,5	-2,1	-1,3	-2,2	-6,0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Yrityslainaohjelman muutokset	-10,0	4,0	45,0	14,0	-
Lainojen takaisinmaksut	-	-	-5,7	-5,8	-6,5
Vuokrasopimusvelkojen takaisinmaksut	-0,9	-0,9	-1,7	-1,9	-3,7
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-7,6	-13,7	-7,6	-13,7	-13,7
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	-18,4	-10,6	29,9	-7,4	-23,9
RAHAVAROJEN MUUTOS	5,8	12,0	38,9	-13,6	22,7
Rahavarat tilikauden alussa	92,6	16,3	64,2	42,0	42,0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	2,8	-0,6	-1,9	-0,8	-0,5
Rahavarojen muutos	5,8	12,0	38,9	-13,6	22,7
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	101,2	27,7	101,2	27,7	64,2

Laatimisperiaatteet

Tämä puolivuotiskatsaus on laadittu EU:n hyväksymiä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS) ja IAS 34 Osavuositarkastukset-standardia noudattaen. Tätä puolivuotiskatsausta tulee lukea yhdessä yhtiön vuositilinpäätöksen 2019 kanssa.

Kaikki luvut ovat pyöristettyjä, joten yksittäisten lukujen summa voi poiketa esitetystä summasta.

Altia noudattaa Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaisten (European Securities and Market Authority, ESMA) vaihtoehtoisista tunnusluvuista antamaa ohjeistusta. Konserni julkaisee IFRS-tunnuslukujen ohella tiettyjä yleisesti käytettyjä vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka ovat pääosin johdettavissa laajasta tuloslaskelmasta ja taseesta. Lisäksi raporteissa käytetään oikaistuja vaihtoehtoisia tunnuslukuja, jotka on johdettu vaihtoehtoisista tunnusluvuista lisäämällä tai vähentämällä vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

Kausiluonteisuus

Alkoholijuomien kulutuksessa on merkittävää kausiluonteista vaihtelua, jolla on vaikutus Altian liikevaihtoon ja kassavirtaan. Suuri osa yhtiön tuloista ja kassavirrasta saadaan tavallisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä, kun taas vuoden ensimmäisellä neljänneksellä osuus on huomattavasti pienempi. Lisäksi vuoden lopun huippusesonkiin liittyvät valmisteverot maksetaan tammikuussa, mikä johtaa merkittäviin ulosmeneviin kassavirtoihin.

Koronaviruspandemian vaikutukset konsernin rahoitusasemaan

- Nettokäyttöpääoman hallintaan keskittyminen jatkuu tulevien neljännesten aikana muiden likviditeettiä varmistavien toimenpiteiden lisäksi.
- Altia on arvioinut koronaviruspandemian vaikutuksia taloudelliseen asemaansa ja harkinnut niiden varojen ja velkojen arvoja, jotka sisältävät merkittäviä kirjanpidollisia arvioita ja jotka vaativat johdon harkintaa. Arvioinnin perusteella Altia ei ole löytänyt viitteitä liikearvon alenemisesta.
- Myyntisaamisten luottoriskejä ja luottotappiovarauksia on analysoitu raportointikauden lopussa ja johtopäätöksenä todettiin, että taseessa on riittävästi varauksia.

Segmenttitietoa

LIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

Milj. euroa	Q2 20	Q1 20	Q4 19	Q3 19	Q2 19	Q1 19	Q4 18	Q3 18	Q2 18	Q1 18
Finland & Exports	29,2	23,8	37,8	31,2	34,7	25,0	39,5	31,8	35,4	27,1
Scandinavia	28,1	22,0	44,5	25,6	29,0	21,7	42,8	25,0	27,4	22,5
Altia Industrial	23,8	22,4	27,8	27,7	27,5	27,1	28,6	28,9	24,2	24,0
Yhteensä	81,0	68,2	110,1	84,5	91,2	73,8	110,9	85,7	87,1	73,5

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Finland & Exports							
Liikevaihto, yhteensä	29,4	34,8	-15,5	53,3	59,8	-10,9	129,0
Liikevaihto, sisäinen	-0,2	-0,1	100,0	-0,3	-0,2	50,0	-0,4
Liikevaihto, ulkoinen	29,2	34,7	-15,9	53,0	59,6	-11,2	128,6
Scandinavia							
Liikevaihto, yhteensä	28,2	29,2	-3,4	50,3	51,0	-1,4	121,4
Liikevaihto, sisäinen	-0,1	-0,2	-50,0	-0,2	-0,3	-33,3	-0,7
Liikevaihto, ulkoinen	28,1	29,0	-3,0	50,1	50,7	-1,1	120,7
Altia Industrial							
Liikevaihto, yhteensä	34,2	38,0	-10,0	64,2	72,2	-11,2	149,7
Liikevaihto, sisäinen	-10,4	-10,5	-1,0	-18,1	-17,5	3,4	-39,4
Liikevaihto, ulkoinen	23,8	27,5	-13,7	46,1	54,7	-15,6	110,2
Konserni							
Liikevaihto, yhteensä	91,8	102,0	-10,0	167,8	183,0	-8,3	400,0
Liikevaihto, sisäinen	-10,7	-10,8	-0,9	-18,5	-18,0	2,8	-40,5
Liikevaihto, ulkoinen	81,0	91,2	-11,1	149,3	165,0	-9,5	359,6

VERTAILUKELPOINEN KÄYTTÖKATE SEGMENTEITTÄIN

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
Finland & Exports	5,5	5,3	8,3	8,2	20,6
Scandinavia	2,9	2,0	2,8	1,7	12,1
Altia Industrial	4,9	2,3	7,1	3,3	11,4
Muut	-0,1	-0,2	0,6	0,5	0,7
Yhteensä	13,2	9,4	18,8	13,7	44,8
<i>% liikevaihdosta</i>	<i>16,3</i>	<i>10,4</i>	<i>12,6</i>	<i>8,3</i>	<i>12,4</i>

Milj. euroa	Q2 20	Q1 20	Q4 19	Q3 19	Q2 19	Q1 19	Q4 18	Q3 18	Q2 18	Q1 18
Finland & Exports	5,5	2,8	7,3	5,0	5,3	3,0	6,2	4,9	4,6	3,4
Scandinavia	2,9	-0,1	9,1	1,3	2,0	-0,3	8,0	0,8	1,5	-0,1
Altia Industrial	4,9	2,2	4,5	3,6	2,3	1,0	2,2	4,8	2,5	1,4
Muut	-0,1	0,7	-1,3	1,5	-0,2	0,6	-0,6	-0,3	0,2	0,4
Vertailukelpoinen käyttökate yhteensä	13,2	5,5	19,7	11,4	9,4	4,3	15,9	10,3	8,7	5,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-0,7	-0,1	0,2	-1,6	-0,2	-	-1,5	0,0	-0,4	-4,1
Käyttökate	12,6	5,4	19,8	9,8	9,2	4,3	14,4	10,3	8,3	1,1
Poistot ja arvonalennukset	-4,4	-4,4	-4,5	-4,5	-4,5	-4,5	-3,7	-3,6	-3,5	-3,5
Liiketulos	8,2	1,0	15,3	5,3	4,8	-0,3	10,7	6,6	4,8	-2,5

LIKEVAIHTO TUOTERYHMITTÄIN (IFRS 15)

EUR million	Q2 20	Q2 19	Muutos, %	H1 20	H1 19	Muutos, %	2019
Väkevät alkoholijuomat	28,8	31,6	-9,0	53,2	56,3	-5,5	121,3
Viinit	28,0	30,9	-9,3	48,8	52,3	-6,7	124,9
Muut juomat	0,5	1,2	-57,4	1,2	1,7	-29,4	3,1
Teolliset tuotteet ja palvelut	23,8	27,5	-13,7	46,1	54,7	-15,6	110,2
Yhteensä	81,0	91,2	-11,1	149,3	165,0	-9,5	359,6

Liitetiedot

AINEELLISET JA AINEETTOMAT KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET JA KÄYTTÖOIKEUSOMAISUUS

Milj. euroa	Aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Aineelliset hyödykkeet	Käyttöoikeus- omaisuus	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2020	148,1	128,3	247,9	14,1	538,4
Lisäykset	0,4	–	2,4	0,3	3,1
Vähennykset	–0,0	–	–0,8	–	–0,8
Kurssierot	–1,6	–11,7	–0,1	–0,1	–13,6
Hankintameno 30.6.2020	146,9	116,5	249,4	14,3	527,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2020	–123,0	–48,2	–187,0	–3,7	–361,8
Poistot	–3,0	–	–4,1	–1,7	–8,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	–	0,7	–	0,7
Kurssierot	1,6	11,6	0,1	0,0	13,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 30.6.2020	–124,4	–36,6	–190,3	–5,4	–356,7
Kirjanpitoarvo 1.1.2020	25,2	80,1	60,9	10,4	176,6
Kirjanpitoarvo 30.6.2020	22,5	80,0	59,1	8,9	170,4
Hankintameno 1.1.2019	147,3	128,0	244,6	–	519,9
IFRS 16 hankintameno 1.1.2019	–	–	–	10,7	10,7
Oikaistu hankintameno 1.1.2019	147,3	128,0	244,6	10,7	530,6
Lisäykset	0,9	–	2,3	2,9	6,1
Vähennykset	–0,1	–	–1,2	–0,1	–1,4
Kurssierot	–1,5	1,9	–0,2	–0,1	0,1
Hankintameno 30.6.2019	146,6	129,9	245,5	13,5	535,5
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2019	–117,8	–47,3	–179,9	–	–345,0
Poistot	–3,0	–	–4,0	–1,9	–9,0
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,1	–	0,9	–	1,0
Kurssierot	1,2	–2,9	0,1	–	–1,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 30.6.2019	–119,5	–50,2	–182,9	–1,9	–354,6
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	29,6	80,7	64,6	–	174,9
Kirjanpitoarvo 30.6.2019	27,1	79,8	62,5	11,5	181,0

LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Lähipiirin kanssa ovat toteutuneet seuraavat liiketapahtumat:

Milj. euroa	H1 20	H1 19	2019
Tavaroiden ja palvelujen myynti			
Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot	0,5	0,3	0,8
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	38,0	34,7	76,5
Yhteensä	38,5	35,0	77,3
Tavaroiden ja palvelujen ostot			
Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot	0,9	1,0	1,9
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	0,7	0,7	1,2
Yhteensä	1,6	1,7	3,2
Avoimet saldot tavaroiden ja palvelujen myynneistä ja ostoista	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Myyntisaamiset			
Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot	0,1	–	–
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	2,3	1,2	0,9
Ostovelat			
Osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot	0,2	0,2	0,2
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	0,2	0,0	0,0

Yhtiön lähipiiriin kuuluvat sen tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt, yhteisyritykset ja yhteiset toiminnot. Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiirin kanssa, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallitus, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja heidän perheenjäsenensä sekä näiden henkilöiden määräysvallassa tai yhteisessä määräysvallassa olevat yritykset. Altian lähipiiriä ovat myös yritykset, jotka ovat valtion määräysvallassa, yhteisessä määräysvallassa, tai ovat valtion osakkuusyhtiöitä. Altia on soveltanut helpotusta, minkä perusteella se raportoi ainoastaan merkittävät liiketoimet valtion sidoksissa olevien yritysten kanssa. Lähipiiriliiketoimet tehdään tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Altialla on lähipiiriliiketoimia jatkuvasti suurimman asiakkaansa Alkon kanssa. Liiketoimet Alkon kanssa, sekä muut materiaaliset liiketoimet valtion omistamien yhtiöiden kanssa, on esitetty alla kohdassa Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset.

OSAKKUUSYRITYKSET JA YHTEISJÄRJESTELYT

Milj. euroa	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyrityksissä:			
Tilikauden alussa	1,2	0,3	0,3
Tilikauden lisäykset	–	–	0,2
Osuus tuloksesta	0,2	0,3	0,7
Tilikauden lopussa	1,4	0,6	1,2
Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyrityksissä:			
Varat	7,8	8,4	8,8
Velat	3,1	5,8	4,9
Nettovarat	4,8	2,5	3,9
Liikevaihto	7,5	8,9	18,5
Tilikauden tulos	0,5	1,2	2,6

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET SEKÄ EHDOLLISET VARAT JA VELAT

Milj. euroa	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet			
Kiinteistökiinnitykset	18,5	18,5	18,5
Takaukset	5,2	5,4	5,9
Vakuudet yhteensä	23,7	23,9	24,4
Vastuusitoumukset			
Vuokrasopimuksiin liittyvät sitoumukset			
Erääntyminen yhden vuoden kuluessa	0,1	0,2	0,2
Erääntyminen vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	0,1	0,1	0,1
Vuokrasopimuksiin liittyvät sitoumukset yhteensä	0,2	0,3	0,3
Muut vastuut	17,8	19,1	20,8
Vastuusitoumukset yhteensä	18,0	19,4	21,1

Taseen ulkopuoliset varat

Päästöoikeudet, kilotonneja	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Saadut päästöoikeudet	25,8	26,4	26,4
Edelliseltä vuodelta jäljelle jääneet päästöoikeudet	4,0	30,6	30,6
Edelliseen vuoteen liittyvien arvioiden tarkennukset	–	–0,0	–0,0
Myydyt päästöoikeudet	–	–20,0	–33,0
Toteutuneet päästöt	–10,3	–10,9	–20,0
Jäljellä olevat päästöoikeudet	19,5	26,1	4,0
Jäljelle jääneiden päästöoikeuksien käypä arvo (miljoonaa euroa)	0,5	0,7	0,1

RAHOITUSVAROJEN JA –VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

Rahoitusvarat, käypä arvo, milj. euroa	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Taso 2			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat			
Valuuttatermiinit	0,0	0,3	0,0
Johdannaiset, suojauslaskennan alaiset			
Valuuttatermiinit	0,0	0,2	0,0
Hyödykejohdannaiset	–	0,6	0,3
Taso 3			
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta			
Noteeraamattomat osakkeet	1,4	1,4	1,4

Rahoitusvelat, käypä arvo, milj. euroa	30.6.2020	30.6.2019	31.12.2019
Taso 2			
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat			
Valuuttatermiinit	0,1	0,0	0,1
Johdannaiset, suojauslaskennan alaiset			
Valuuttatermiinit	0,2	0,1	0,4
Korkojohdannaiset	1,1	1,5	1,2
Hyödykejohdannaiset	0,0	–	–

Johdannaiset on esitetty yllä olevassa taulukossa. Muiden rahoitusinstrumenttien käyvät arvot vastaavat tase-arvoa raportointipäivänä.

Osakepohjainen kannustinjärjestelmä

Helmikuussa 2020 Altia Oyj:n hallitus päätti uudesta ansaintajaksosta pitkän aikavälin suoriteperusteisessa osakepalkkio-ohjelmassa (performance share plan, PSP) Altia-konsernin johdolle ja avainhenkilöille. Kannustinjärjestelmä perustettiin ja siitä tiedotettiin alunperin helmikuussa 2019.

Järjestelmän toinen ohjelma, PSP 2020–2022, alkaa vuoden 2020 alusta ja sen nojalla mahdollisesti suoritettavat osakepalkkiot maksetaan keväällä 2023 edellyttäen, että hallituksen ohjelmalle asettamat suoritustavoitteet saavutetaan. Mahdolliset osakepalkkiot maksetaan Altia Oyj:n listattuina osakkeina.

Toiseen, PSP 2020 –ohjelmaan sovellettavat suoritustavoitteet perustuvat Altian osakkeen kokonaistuoton suhteelliseen kehitykseen sekä Altian osakekohtaiseen tulokseen (EPS). PSP 2020–2022 –ohjelmaan on oikeutettu osallistumaan noin 25 henkilöä.

Jos PSP 2020–2022 –ohjelmalle asetetut suoritustavoitteet saavutetaan kokonaisuudessaan, sen perusteella maksettavien osakepalkkioiden kokonaismäärä on enintään noin 271 000 osaketta. Tämä osakemäärä merkitsee palkkioiden bruttomäärää, josta vähennetään soveltuva ennakonpidätys ja jonka jälkeen jäljelle jäävä nettomäärä suoritetaan osallistujille osakkeina.

PSP 2020–2022 –ohjelman kokonaisarvo on noin 2,3 miljoonaa euroa.

Liite 1

TUNNUSLUVUT

		Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	milj. euroa	81,0	91,2	149,3	165,0	359,6
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	13,2	9,4	18,8	13,7	44,8
(% liikevaihdosta)	%	16,3	10,4	12,6	8,3	12,4
Käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	12,6	9,2	18,0	13,5	43,1
Vertailukelpoinen liiketulos (EBIT)	milj. euroa	8,9	5,0	9,9	4,7	26,8
(% liikevaihdosta)	%	10,9	5,5	6,7	2,9	7,5
Liiketulos (EBIT)	milj. euroa	8,2	4,8	9,2	4,5	25,1
Tulos ennen veroja	milj. euroa	7,6	4,5	9,3	4,7	24,6
Kauden tulos	milj. euroa	6,1	3,6	7,5	4,0	18,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	milj. euroa	-0,7	-0,2	-0,7	-0,2	-1,7
Tase						
Rahavarat	milj. euroa			101,2	27,7	64,2
Oma pääoma	milj. euroa			149,5	137,6	151,2
Lainat	milj. euroa			121,8	97,3	82,6
Sijoitettu pääoma	milj. euroa			271,3	234,9	233,8
Kannattavuus						
Oman pääoman tuotto (ROE), liukuva 12 kk	%			15,2	12,0	12,2
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), liukuva 12 kk	%			9,3	8,0	8,5
Rahoitus ja taloudellinen asema						
Nettovelka	milj. euroa			29,9	81,3	28,9
Nettovelkaantumisaste	%			20,0	59,1	19,1
Omavaraisuusaste	%			34,9	35,5	37,8
Liiketoiminnan nettorahavirta	milj. euroa	25,7	24,7	10,3	-4,0	52,6
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate, liukuva 12 kk				0,6	2,0	0,6
Osakekohtaiset tunnusluvut						
Osakekohtainen tulos (laimentamaton/laimennettu)	EUR	0,17	0,10	0,21	0,11	0,51
Oma pääoma/osake	EUR			4,14	3,81	4,18
Henkilöstö						
Henkilöstö keskimäärin		659	705	651	701	682

VAIHTOEHTOISTEN TUNNUSLUKUJEN TÄSMÄYTYKSET IFRS-LUKUIHIN JA VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Milj. euroa	Q2 20	Q2 19	H1 20	H1 19	2019
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät					
Liiketoimintojen ja hyödykkeiden myyntien voitot ja tappiot	–	–0,1	–	–0,1	0,1
Liiketoimintojen lopettamiseen liittyvät kulut ja uudelleenjärjestelykulut	–0,2	–0,1	–0,3	–0,1	–0,2
Olennaiset projektit					
Kustannukset suljetussa vapaaehtoisessa järjestelyssä	–0,5	–	–0,5	–	–1,6
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	–0,7	–0,2	–0,7	–0,2	–1,7
Vertailukelpoinen käyttökate					
Liiketulos	8,2	4,8	9,2	4,5	25,1
Vähennettynä:					
Poistot ja arvonalentumiset	4,4	4,5	8,8	9,0	17,9
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	0,7	0,2	0,7	0,2	1,7
Vertailukelpoinen käyttökate	13,2	9,4	18,8	13,7	44,8
% liikevaihdosta	16,3	10,4	12,6	8,3	12,4
Vertailukelpoinen liiketulos					
Liiketulos	8,2	4,8	9,2	4,5	25,1
Vähennettynä:					
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	0,7	0,2	0,7	0,2	1,7
Vertailukelpoinen liiketulos	8,9	5,0	9,9	4,7	26,8
% liikevaihdosta	10,9	5,5	6,7	2,9	7,5

Altia esittää vaihtoehtoiset tunnusluvut lisätietona IFRS-standardien mukaisesti laadituissa konsernin tuloslaskelmissa, konsernin taseissa, konsernin rahavirtalaskelmissa sekä liitetiedoissa esitetyille tunnusluvuille. Altian näkemyksen mukaan vaihtoehtoiset tunnusluvut antavat merkityksellistä ja hyödyllistä Altiaa koskevaa lisätietoa johdolle, sijoittajille, arvopaperimarkkina-analyytikoille ja muille tahoille Altian toiminnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahavirroista.

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei pidä tarkastella erillisinä tai IFRS:n mukaisesti määriteltyjä tunnuslukuja korvaavina tunnuslukuina, eivätkä ne ole IFRS-standardissa määriteltyjä tai nimettyjä. Kaikki yhtiöt eivät laske vaihtoehtoisia tunnuslukuja yhdenmukaisella tavalla, ja siksi Altian vaihtoehtoiset tunnusluvut eivät välttämättä ole vertailukelpoisia muiden yhtiöiden esittämien samalla tavoin nimettyjen lukujen kanssa.

TUNNUSLUKUJEN MÄÄRITELMÄT JA KÄYTTÖTARKOITUS

Tunnusluku	Määritelmä	Käyttötarkoitus
Käyttökate	Liiketulos ennen poistoja	Käyttökate on konsernin tuloksellisuutta osoittava mittari.
Käyttökateprosentti, %	Käyttökate / Liikevaihto	
Vertailukelpoinen liiketulos (EBIT)	Liiketulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	Vertailukelpoinen käyttökate, vertailukelpoinen käyttökateprosentti, vertailukelpoinen liiketulos ja vertailukelpoinen liiketulosprosentti esitetään käyttökateen ja liiketuloksen lisäksi tarkoituksena tuoda esiin taustalla oleva liiketoiminnan tulos ja parantaa eri kausien keskinäistä
Vertailukelpoinen liiketulosprosentti, %	Vertailukelpoinen liiketulos / Liikevaihto	vertailukelpoisuutta. Altia katsoo, että nämä vertailukelpoiset tunnusluvut antavat
Vertailukelpoinen käyttökate	Käyttökate ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	merkityksellistä lisätietoa, sillä niiden ulkopuolelle jätetään olennaisia tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia eriä, jotka heikentävät eri kausien keskinäistä vertailukelpoisuutta.
Vertailukelpoinen käyttökateprosentti, %	Vertailukelpoinen käyttökate / Liikevaihto	
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Olennaisia tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia eriä, kuten liiketoimintojen ja omaisuuserien luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot, liiketoimintojen lopettamisesta ja uudelleenjärjestelystä johtuvat menot, konsernin merkittävät projektit, kuten yrityshankintoihin liittyvät välittömät transaktiomenot, vapaaehtoisen eläkejärjestelyn muutokset ja muista konsernin kehittämishankkeista johtuvat menot.	Vertailukelpoinen käyttökate on sisäinen, Altian tuloksellisuutta osoittava mittari sekä segmenttitason keskeinen tunnusluku yhdessä liikevaihdon kanssa.
Sijoitettu pääoma	Oma pääoma yhteensä + Lainat	ROI-tunnusluvun perusta.
Oman pääoman tuotto (ROE), %	Tilikauden tulos / Oma pääoma yhteensä (kauden alkamispäivän ja päättymispäivän keskiarvo)	Tätä mittaria voidaan käyttää arvioitaessa, kuinka tehokkaasti Altia on pystynyt kerryttämään tulosta suhteessa Yhtiön omaan pääomaan.
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	(Tilikauden tulos + Korkokulut) / (Oma pääoma yhteensä + Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat) (kauden alkamispäivän ja päättymispäivän keskiarvo)	Tätä mittaria käytetään arvioitaessa, kuinka tehokkaasti Altia on pystynyt kerryttämään nettotulosta suhteessa Yhtiön sijoitettuun pääomaan.
Lainat	Pitkäaikaiset lainat + Lyhytaikaiset lainat	Nettovelka on mittari, joka osoittaa Konsernin ulkoista velkarahoituksen kokonaismäärää.
Nettovelka	Lainat + Pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset leasingvelat – Rahavarat	
Nettovelkaantumisasaste, %	Nettovelka / Oma pääoma yhteensä	Nettovelkaantumisasaste auttaa osoittamaan rahoitukseen liittyvän riskin tasoa ja on hyödyllinen mittari, jonka avulla johto seuraa Konsernin velkaantumista. Lainaportfolion merkittävä mittari.
Omavaraisuusaste, %	Oma pääoma yhteensä / (Varat yhteensä – Saadut ennakot)	Omavaraisuusaste auttaa osoittamaan rahoitukseen liittyvän riskin tasoa ja on hyödyllinen mittari, jonka avulla johto seuraa Konsernin liiketoiminnassa käytettävän pääoman tasoa.
Nettovelka / vertailukelpoinen käyttökate	Nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate	Nettovelan suhde vertailukelpoiseen käyttökateeseen on yksi Altian taloudellisista tavoitteista.
Tulos / osake	Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden tulos / Osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen kappalemäärä kauden aikana	
Oma pääoma / osake	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa	

ALTIA

Lisätietoja:

Pekka Tennilä, toimitusjohtaja

Niklas Nylander, talous- ja rahoitusjohtaja

Yhteydenotot:

Analyttikot ja sijoittajat: Tua Stenius-Örnhjelm, sijoittajasuhteet, puh. 040 7488864

Media: Petra Gräsbeck, viestintä, puh. 040 767 0867

Englanninkielinen tulospresentaatio pidetään 19.8.2020 klo 11.00 Microsoft Teams –kokouksena. Suosittelemme, että kokoukseen osallistutaan online-vaihtoehdolla. Osallistuminen puhelimitse on myös mahdollista.

Vaihtoehto A: Online-kokous

Käytä tätä linkkiä: [Altian H1 tulospresentaatio](#)

Vaihtoehto B: Puhelin/Call-in

Noin 5 minuuttia ennen kokouksen alkamista, soita valitsemaasi numeroon ja muista mykistää mikrofoni:

FI: +358 9 2310 6678

SE: +46 8 502 428 54

UK: +44 20 3443 9579

US: +1 917-781-4622

Conference ID: 308 898 979#

Kysymysosuus (Q&A)

Suosittelimme, että johdolle esitettävät kysymykset lähetetään Teams-chatin kautta.

Esitysmateriaali ja tallenne

Esitysmateriaali näytetään online-kokouksessa ja sen voi ladata Altian verkkosivuilta osoitteessa:

www.altiagroup.fi/sijoittajat. Tallenne julkaistaan myöhemmin samassa osoitteessa.

Jakelu:

Nasdaq Helsinki Oy

Keskeiset tiedotusvälineet

www.altiagroup.fi

Directors' Report:

ARCUS ASA

The Arcus Group is a leading wine and spirits company in the Nordic region. The Group is a global market leader in the aquavit category, a market leader for spirits in Norway, and number two in Denmark. The Group is also the market leader for wine in Norway, number two in Sweden, and number five in Finland.

Arcus ASA is a holding company whose purpose is the import, export, production, storage and distribution of alcoholic beverages and other goods, as well as other activities related to this business, and the ownership of interests in other companies that conduct such business. Arcus' head office is located at Gjelleråsen in Nittedal Municipality, close to Oslo.

ABOUT THE COMPANY

Arcus ASA owns all of the shares in Arcus-Gruppen AS and Vectura AS. The purpose of the company is to manage shares and other company holdings, and the Group operates within the business areas of Wine, Spirits and Logistics.

The Wine business area imports, bottles, markets and sells wine in Norway, Sweden and Finland, as well as within tax-free (and in Denmark as from 2020). In 2019, the Wine business area achieved sales of NOK 1,603 million, compared to NOK 1,625 million in 2018. EBITDA (adjusted) was NOK 170 million in 2019, compared to NOK 182 million in 2018. The sales decrease is mainly due to the loss of agencies in the Swedish wine company Vinunic, in conjunction with former employee's commencement of competing activities. Apart from this, the Wine business area achieved sound growth. The operating profit for 2019 was NOK 158 million, compared to NOK 167 million for 2018.

The Spirits business area imports, produces, bottles, markets and sells spirits primarily in

the Nordic region and Germany, but also in other selected export markets. Spirits also bottles the wine sold by the Wine business area. In 2019, the Spirits business area achieved sales of NOK 976 million, compared to NOK 920 million in 2018. EBITDA (adjusted) was NOK 149 million in 2019, compared to NOK 145 million in 2018. The higher sales are primarily driven by increased agency sales. Among own brands, sales of low-margin products increased, with rather weaker sales in high-margin markets. The operating profit for 2019 was NOK 122 million, compared to NOK 118 million for 2018.

The Logistics business area (Vectura) distributes alcoholic beverages in the Norwegian market. The Logistics business area achieved sales of NOK 328 million in 2019, compared to NOK 308 million in 2018. EBITDA (adjusted) was NOK 15 million in 2019, compared to NOK 13 million in 2018. Sales increased as a consequence of new customers and higher sales of services, while the result was reduced by an increased overtime ratio, and lease of lorries and drivers. The operating profit

for 2019 was NOK 2 million, compared to NOK 1 million for 2018.

The company's registered office is in Nittedal Municipality.

STRATEGY AND BUSINESS DEVELOPMENT

Arcus' strategy is a strategy for growth.

The Wine business area must win important tenders announced by the monopolies, increase sales through its own brands, and attract good, new agencies. This strategy applies to Sweden, Norway and Finland. The portfolios are developing continuously, and their content is focused on where demand is expected to increase. In Norway in particular, this has led to major changes. Here, the portfolio has increased in recent years, with more white wine, rosé wine and sparkling wine, which has yielded good results.

The Spirits business area will achieve growth through production and sale of some of the Nordic region's strongest spirits brands, in particular aquavit, bitters and cognac. The domestic market is the Nordic region and Germany. During 2019, Spirits also added several international

agencies to the portfolio. In Finland and Sweden in particular, this gave increased sales. In Denmark, where demand for aquavit and bitters had declined in recent years, Arcus in 2019 introduced sale of pre-mixed cocktails, vodka and gin. So far, this has given good results.

The Logistics business area will grow by gaining more customers, and also by ensuring low operating costs. 2019 was another year with revenue growth for Logistics. This is due to an increase number of customers, but also that these customers have increased their portfolios and required additional logistics services.

In addition to the strategy for each of the three business areas, Arcus has a strategy for the achievement of minor acquisitions. In 2019, this resulted in the acquisition of 90 percent of Wongraven Wines AS. Since 2010, Sigurd Wongraven has developed and sold quality wines in Norway, and as from 2010, in cooperation with Arcus' Vingruppen. In the course of 2020, the wines will be launched in new markets.

FINANCIAL DEVELOPMENT

Statement of income

In 2019, the Group's total operating revenue was NOK 2,763 million (NOK 2,723 million in 2018). As stated, Spirits achieved significant growth in 2019, mainly on the basis of new agencies. Wine gained sound growth in Norway, with growth for own brands and for agency products, although revenue in Sweden was reduced considerably after the loss of agencies early in the year. The positive market development and strong growth for some of the wine companies did not compensate for this sufficiently. Wine in Finland lost agencies at the end of 2018, which together with weak market development contributed to lower revenue in 2019. Logistics continued to develop positively and increased its revenue with additional customers, as well as higher volumes for existing customers.

The Group's operating costs totalled NOK 2,489 million, of which depreciation and amortisation amounted to NOK 120 million (NOK 2,463 million, of which depreciation amounted to NOK 50 million). The change in costs from the previous year was affected significantly by the introduction of new accounting rules for the book entry of leases (IFRS 16), which the Group implemented as from 1 January 2019. Reported depreciation increased by NOK 70 million, of which NOK 69 million is due to the implementation of IFRS 16.

In 2019, the Group's operating profit before depreciation (EBITDA) was NOK 377 million, compared to NOK 307 million in 2018. Operating EBITDA (adjusted for non-recurring items) was NOK 397 million, compared to NOK 313 million in 2018. As stated, the implementation of IFRS 16 is the most important reason for the increase in EBITDA.

The Group's net financial items amounted to NOK -85 million (NOK -36 million) in 2019. The increase in net financial items by NOK 49 million is to a great extent driven by the implementation of IFRS 16, which accounts for an increase of NOK 45 million in interest expenses.

In 2019, the Group's tax costs amounted to NOK 39 million, compared to NOK 57 million in 2018. The effective tax rate was 23 per cent, compared to 26 per cent for the previous year. The lower effective tax rate is mainly due to a lower actual tax rate in the Norwegian activity.

Balance sheet, cash flows

At the end of the year, the Group had brands and goodwill for NOK 1,902 million (NOK 1,857 million). To a great extent the increase is due to the acquisition of Wongraven Wines in December 2019.

At the close of the year, the Group had investments in fixed assets and software for

NOK 1,452 million (NOK 343 million). The large increase is mainly based on the implementation of IFRS 16, which at the end of the year entailed an increase in rights of use of NOK 1,122 million, compared to the end of 2018.

Group equity was NOK 1,662 million as at 31 December (NOK 1,654 million). Changes in equity are affected positively by the profit for the year, but reduced by the dividend paid to minority shareholders in the Group and shareholders in the parent company. The equity ratio was 30 percent at year-end, which is 7 percentage points below the previous year. The reduced equity ratio, even though the Group's equity increased during 2019, is due to the significant increase in total liabilities as a consequence of the implementation of IFRS 16.

As at 31 December 2019, the Group's total liabilities amounted to NOK 3,928 million (NOK 2,783 million), of which interest-bearing debt amounted to 51 per cent. Of the increase from 2018 to 2019, NOK 1,142 million is due to calculated lease obligations in conjunction with the introduction of IFRS 16.

The Group's net cash flow from operational activities was NOK 292 million (NOK 395 million). The change is affected significantly by how Arcus in January 2018 received significant payments from Vinmonopolet that fell due on the last day of 2017, which did not take place in January 2019. In 2019, cash flow from operational activities was also affected negatively by temporarily higher stocks at year-end. On the other hand, cash flow from operations or activities was affected positively by the introduction of IFRS 16.

Significant changes in accounting policies

The introduction of IFRS 16 as from 1 January 2019 has entailed significant changes for the Group. Some of the effects are described in "Financial development" in the Directors' Report

above. See also Note 13 to the consolidated financial statements, which gives a more detailed description of the changes which this has entailed.

There have been no other changes entailing significant effects for the Group.

Financial risk and risk management

The Board has adopted a financial policy, defining the framework and guidelines for financial risk management within the Group.

Arcus' principal source of revenue is the core business. The main risk management strategy for the Group is to limit the financial risk arising from the core business.

The most important financial risks to which the Group is exposed are associated with credit risk, interest-rate risk, liquidity risk and foreign currency risk.

To a small extent, Arcus uses financial instruments to hedge interest-rate and currency risks. The Group does not use hedge accounting and on initial recognition, financial instruments are recognised as financial instruments at fair value, while changes in value are recognised through profit or loss.

Credit risk

The finance policy stipulates that credit risk must be assessed before establishing credit purchase agreements with new customers. The assessment includes a review of accounting information, as well as other relevant and accessible data, to determine the credit limit and credit terms. Once a relationship has been established with a customer, credit risk and credit limits are continuously assessed in relation to the client's financial performance and payment history. Outstanding receivables are continuously monitored by the finance department in cooperation with the marketing departments of the individual businesses.

A large proportion of the Group's accounts receivable arise from the sale of wine and spirits to the state-owned monopoly outlets in

the Nordic region. Credit risk associated with these customers is considered to be non-existent. The Group's credit risk is otherwise spread over a large number of small customers within the hotel, restaurant and café market, as well as a small number of distributors outside the Nordic region.

Interest-rate risk

The Group is exposed to interest-rate risk via financing activities (debt financing and financial leasing liabilities) and investments (bank deposits). At the end of 2019, the Group's non-current liabilities consisted of credit facilities at SEB and financial leasing at Nordea Finans and Volvo Finans. The interest-rate hedging policy entails that up to 50 percent of the base rate on non-current loans can be hedged. At the end of 2019, none of the Group's interest-bearing debt was hedged. The interest-rate margin on credit facilities at SEB is related to the size of the Group's net interest-bearing debt relative to EBITDA, while the agreement with Nordea Finans involves a fixed interest-rate margin.

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group will not be in a position to service its financial liabilities as they fall due. Arcus must at all times have sufficient liquidity to meet its obligations. At the same time, the aim is to minimise the Group's surplus liquidity. The Group will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of revenue development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance.

Arcus aims for the greatest possible degree of flexibility in terms of utilising liquid assets as effectively as possible in day-to-day operations. This is achieved through a Group cash pool system with a drawing facility managed by Arcus AS.

When funds are needed for investment purposes, the Group relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial

institution is also used. The Arcus Group did not raise any new loans during 2019, but entered into leasing agreements in connection with the replacement of lorries in Logistics.

Currency risk

The Group is exposed to currency risk as it operates in several countries and makes significant purchases in foreign currencies. The most significant currencies are euro, Danish krone, Swedish krona and US dollar.

The Group's currency exposure can mainly be divided into two groups: cash flow risk and translation risk. The overall objective is to limit the effect of exchange rate fluctuations on the Group's cash flow in Norwegian kroner. It is continuously sought to offset changes in purchase costs from suppliers in functional currencies, due to exchange rate fluctuations, by changing sales prices for customers, and by renegotiation of purchase prices from suppliers.

The risk horizon, i.e. the time it takes to compensate for negative currency movements, is generally controlled by the price-adjustment opportunities in relation to the Nordic state monopolies. In Norway, this takes place every fourth month and in Sweden, every sixth month. Currency is purchased in the spot market in order to continuously offset net positions against monetary items. Forward contracts are used solely to hedge purchases in foreign currency on behalf of Vectura's customers, and possibly also on major acquisitions of companies or operating equipment in foreign currency, if there is a long time gap between contract establishment and settlement date.

Some of the Group's non-current borrowing is undertaken in Swedish kronor, as a natural hedging of cash flows in the form of dividends in Swedish kronor.

For reporting purposes, receivables and debt, as well as monetary items in foreign

currency, are translated at the closing rates in the companies' functional currencies. The Group's presentation currency is Norwegian kroner. The Group is therefore further exposed to currency risk on translating foreign subsidiaries from their functional currency to the Group's presentation currency. This translation risk is not hedged.

EMPLOYEES AND ORGANISATION

Employees

At year-end, the Group had 430.5 FTEs (full-time equivalents), distributed on 435 permanent employees, of whom 341 are employed in Norway. The parent company Arcus ASA has two employees. The gender distribution for the overall Group was 69 percent men and 31 percent women.

The Board of Directors considers the working environment and cooperation with employee representatives to be good and constructive. The co-involvement of employees is ensured at several levels of the Group. Permanent cooperation committees, consisting of employee representatives and representatives from management, have been established in the operating companies in Norway. At these meetings, the management provides information, and engages in discussions when needed. There is also a well-functioning corporate committee where the employees' Board members and key representatives meet before each Board meeting to discuss relevant, Group-wide issues.

Absence due to illness

The Group has a strong focus on sick leave rates. The Norwegian companies in the Group work closely with the occupational health service and NAV (the Norwegian Labour and Welfare Administration) to reduce sick leave. Individual follow-up and planning are important tools in this work. For Arcus-Gruppen AS with subsidiary in Norway, the sick leave rate was 4.6 percent in 2019, compared to the target of 4.2 percent. The target for 2020 has been retained at 4.2 percent. For Vectura AS, where a

lot of manual and physical work is undertaken, sick leave was 6.8 percent in 2019, which is an improvement of 1.7 percentage points from 2018. The goal for 2019 was 7.5 percent, while the goal for 2020 is set at 6.5 percent. Sick leave varies considerably between departments and across business areas.

For the Arcus ASA Group, total sick leave in Norway amounted to 5.7 percent in 2019, which is an improvement of 0.7 percentage point from 2018. For comparison, the NHO (Confederation of Norwegian Enterprise) sick leave statistics for beverage production in Q3 2019 show absence with a medical certificate at 4.1 percent, and self-reported absence at an estimated 0.6 percent, which gives total sick leave of 4.7 percent.

Sick leave statistics and HSE incidents are presented each month at departmental meetings, on the intranet and on bulletin boards, and are considered by the working environment committees.

Working environment and HSE

The Group's operating companies work systematically with health, safety and the environment. Individual action plans are established and followed up centrally, at business area level, and in the working environment committees.

To avoid serious injuries and incidents, it is important to have an organisation and culture that can identify hazardous conditions, register adverse incidents and introduce corrective measures on an ongoing basis. In this respect, the operating companies in the Group have been successful. Adverse incidents are reported regularly. These incidents are reported on a monthly basis to management, employees, working environment committees and safety representatives.

All injuries are investigated to discover the underlying cause and measures are then implemented to avoid similar incidents.

NUMBER OF EMPLOYEES IN THE ARCUS GROUP AS OF 31.12.2019 DISTRIBUTED BY COUNTRY

	Norway	Sweden	Denmark	Finland	Germany	Total
Women	90	29	4	10	2	135
Men	251	26	13	9	1	300
Total	341	55	17	19	3	435

NUMBER OF EMPLOYEES IN THE ARCUS GROUP AS OF 31.12.2019 DISTRIBUTED BY BUSINESS AREA

	Men	Women	Total
Spirits	96	46	142
Wine	37	47	84
Arcus-Gruppen AS	20	14	34
Vectura AS	146	27	173
Arcus ASA	2	0	2
Total	301	134	435

In 2019, there were six injuries resulting in absence due to illness (four in Vectura AS and two in Arcus Norway AS). The injuries were not considered to be serious and the persons returned to work after a few days' absence. The Group's goal for 2020 is zero absence due to injuries.

Equal opportunities

Of the Group's 435 employees at year-end, 31 percent were women and 69 percent were men, which is the same level as the preceding year. The management groups of the operating companies all have female members. The Group Management of Arcus ASA has one female member. At year-end, the Group had 42 percent female managers, which is an increase of 10 percentage points from 2018.

At the end of 2019, the Board of Directors of the holding company (Arcus ASA) comprised ten Board members, of whom five were women. Three members of the Board of Directors are representatives elected by the employees, and two of these members are women. The proportion of female members of the Board of Directors thereby fulfils the statutory requirements concerning female representation on ASA's board of directors.

In connection with the local salary settlement in 2019 in Norway, the parties reviewed the situation concerning equal opportunities and equal pay. The parties agreed that satisfactory consideration is made of equal pay and equal opportunities.

Diversity

The Group has a stated policy not to discriminate on the basis of gender, religion, race, sexual orientation, age, functional disability, or ethnic and/or cultural origin.

At the end of 2019, the employees represented around 30 different languages and approximately 20 percent of the employees did not have a Nordic cultural or ethnic background.

Arcus' goal is to eliminate all forms of discrimination or harassment. The Group's Work Regulations and Ethical Rules set out guidelines for this, and good reporting procedures have also been established.

In 2019, a new Plan for Diversity and Inclusion was also drawn up. The plan defines concrete targets and activities. As a Group and employer, Arcus ASA must promote equal opportunities and prevent discrimination of its employees.

The Board of Directors and the management groups of the operating companies are aware of this in relation to recruitment, appointments, salary appraisals and working conditions, as well as through awareness-raising activities.

Ethical guidelines

The Group's ethical guidelines define, clarify and ensure a common business ethics framework to outline the expectations of the ethical and appropriate behaviour of all employees. The Group's ethical guidelines stipulate that Arcus has zero tolerance for discrimination, bullying and corruption. As part of the ethical guidelines, provision is also made for the notification of any misconduct within the Group. Whistle-blowers can use a designated telephone number, established for this purpose. All employees have been made aware of this option, and the fact that their anonymity is guaranteed. In 2019, one whistleblower report was made.

Data protection

Arcus adheres to the EU's General Data Protection Regulation (GDPR). The previous procedures for compliance and control were revised in 2019, so that Arcus handles personal data protection in accordance with GDPR.

On the basis of the mapping it was concluded that Arcus is not subject to the requirement of a separate data protection officer (cf. Article 37 of GDPR). To ensure compliance with

legislation across the Group's business areas it has nonetheless been decided to appoint a separate data protection committee. The main function of the committee will be to ensure compliance with new data protection legislation by Arcus ASA with subsidiaries.

Environment

Consideration of the external environment is an important aspect of corporate social responsibility at Arcus and there was increased activity in 2019. The Sustainability Report on pages 36-54 is part of the Directors' Report, but certain aspects are highlighted by the Board of Directors below:

Using the right packaging is one of the areas in which Arcus can do its best to contribute to a better environment. According to a survey by the Nordic alcohol monopolies in 2016, glass production is by far the biggest environmentally adverse factor in the alcohol monopolies' activities. This is the reason that Arcus in 2019, for the first time, has sold wine in returnable plastic bottles. Plastic that is recirculated is a far more environmentally friendly type of packaging than glass, for example.

Arcus has also engaged in organisations and fora in which environmental measures take highest priority. As an element of this, Arcus has taken the "Plastic Pledge". This entails a commitment to reduce plastic consumption by 30 percent. Before 2025, at least 50 percent of the plastic used must be recirculated plastic.

In 2019, the recirculation of own waste increased to 64 percent (50 percent in 2016), and six lorries with old engines were replaced by more ecofriendly Euro 6 engines.

Arcus supports a precautionary approach to environmental challenges, and works systematically to reduce the impact of its activities on the external environment. In 2017, the Group set 11 specific KPIs that are to be achieved before 2020. They include KPIs for reduction of carbon dioxide and increased

recirculation of waste. The status for each of these 11 parameters is presented in the Sustainability Report.

In line with Section 3-3c of the Norwegian Accounting Act, the Annual Report includes a separate report on Arcus' corporate social responsibility, including the current status for each of the 11 KPIs. This report is an integrated element of the Annual Report.

Alcohol

Arcus takes a clear stance on responsible alcohol consumption. Our aim is to raise awareness and understanding of our approach to alcohol and responsible consumption among all of the target groups which are relevant for Arcus. This is the background to our "Think before you drink" campaign, launched in the autumn of 2015, which has become an integral aspect of Arcus' communication strategy. "Think before you drink" is both an internal and external awareness campaign, reaching all employees and all stakeholders in contact with Arcus.

In the three years from 2017 to 2019, Arcus has run a campaign directed at high-school graduates. The "Think before you drink" message is shared on the graduates' own digital channels. At the celebrations at Tryvann and Tusenfryd in Oslo, 7,000 filled bottles of water were distributed to graduates in 2019, with ample opportunity to refill the bottles. This was 1,000 more bottles than in 2018. Twenty water drums were also distributed to the graduates' buses, to ensure that bottles could easily be refilled. Arcus was not identified as the originator of the initiative.

Alcolocks are installed on all lorries and new company cars. AKA (organisation to prevent alcohol abuse at work) committees and AKA contacts have also been established in the operating companies.

The Annual Report includes a separate report on Arcus' organisation.

Ownership

On 1 December 2016, Arcus ASA was listed on the Oslo Stock Exchange, and at year-end 2018/19 had 2,250 shareholders. At the close of the year, three shareholders each held more than 5 percent of the company's shares: Canica AS (44.2 percent), Geveran Trading Co Ltd (9.9 percent) and Verdpapirfondet DNB Norge (IV) (5.1 percent). Quarterly results have been presented in Oslo for each quarter. In addition, one-to-one investor meetings were held in Oslo on a regular basis throughout the year, and Arcus attended internal and external investor presentations under the auspices of stockbroker firms.

The Annual Report includes a separate report on Arcus' corporate governance compliance. This is an integrated element of the Annual Report.

Continued operations

In accordance with Section 3-3a of the Norwegian Accounting Act, it is confirmed that the company is a going concern. The basis for this lies in the long-term plans and strategic choices that have been made.

EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

Since the COVID-19 outbreak, Arcus' business segments have managed to keep operations stable. Supply of wine and other raw materials, has more or less been according to plan due to close cooperation with our partners. At our production and bottling facility, there have been no major disruptions. Sales of wine and spirits to Vinmonopolet has been higher than normal. The main reasons are strongly reduced sales to Duty Free Travel Retail, hotels, restaurants and cafés, and strongly reduced shopping at the Swedish border. Logistics has

had high activity due to increased demand at Vinmonopolet, and operation and deliveries have been very close to plan.

No employees have so far reported COVID-19 infection. By mid-April 3,7 percent of the employees were temporarily laid off. All temporary layoffs in Arcus are related to reduced sales to hotels, restaurants and bars. To minimize temporary layoffs, some of these employees have worked in our production, to fill vacant positions.

The Group's overdraft facility at SEB has been increased from 600 MNOK to 800 MNOK to provide additional liquidity reserves during the potentially volatile situation caused by the COVID-19 outbreak. The due date on the group's term loan has also been extended by one year to 1 December 2022.

Given the challenging situation faced by some of our customers we are closely monitoring the situation and taking appropriate actions to mitigate the risk of credit losses. We currently estimate that the effect will be relatively moderate and have made appropriate extraordinary provisions for expected losses in our Q1 accounts.

On 11 March, Arcus announced that Vectura and Cuveco were assessing the possibility of a merger. In an industry subject to strong competition and low margins, the two parties would like to establish a company that, over time, can develop even better services. A merger would make it possible to achieve a size that makes it easier to invest for the future in automation, digitalisation and sustainable solutions. The new company would gradually be able to offer a better and broader range of

services to its many customers. The Norwegian Competition Authority (Konkurransetilsynet) has approved the possible merger between Vectura and Cuveco. The merger project will then move on to the next stage of negotiations and planning.

APPROPRIATION OF PROFITS

The parent company Arcus ASA reported a profit for the year of NOK 52 million in 2019, compared to NOK 55 million in 2018. The Board proposes the allocation of dividend of NOK 1.66 per share, in total NOK 113 million, and that the profit of NOK 52 million be transferred to other equity.

FUTURE PROSPECTS

In conjunction with the IPO, the company published its long-term growth targets, including organic revenue growth of 3-5 percent, including minor bolt-on acquisitions, and EBITDA growth of 6-9 percent in the next three to five years. The Board continues to set these targets as the basis for the Group's continued development.

Gjelleråsen 29 April 2020

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Carl Erik Hagen

Nils Selte

Ann-Beth Freuchen

Eilif Due

Leena Saarinen

Kirsten Aegidius

Ann Therese Jacobsen

Konstanse M. Kjole

Erik Hagen

Kenneth Hamnes
Group CEO

BOARD OF DIRECTORS

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Carl Erik Hagen
Board member

Nils Selte
Board member

Ann-Beth Freuchen
Board member

Eilif Due
Board member

Leena Saarinen
Board member

Kirsten Ægidius
Board member

Ann Therese Jacobsen
Board member

Konstanse M. Kjøle
Board member

Erik Hagen
Board member

Financial Statements and Notes

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

Statement of income 01.01.-31.12.	66
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.	67
Statement of financial position as at 31 December	68
Statement of cash flows 01.01.-31.12.	70
Statement of changes in equity	71
Brief history of the Group	72
Notes	
Note 1 Management of financial risk	73
Note 2 Segment information	80
Note 3 Revenues	82
Note 4 Information on cash flows	85
Note 5 Other operating expenses	87
Note 6 Salaries and other personnel costs	88
Note 7 Share-based payment	91
Note 8 Pension costs, assets and obligations	94
Note 9 Financial income and costs	97
Note 10 Tax	97
Note 11 Tangible fixed assets	99
Note 12 Intangible assets	100
Note 13 Lease agreements and obligations	103
Note 14 Other receivables	108
Note 15 Inventories	108
Note 16 Current liabilities	109
Note 17 Cash and cash equivalents	109
Note 18 Liabilities at fair value through profit or loss	110
Note 19 Interest-bearing debt	111
Note 20 Other provisions for liabilities	113
Note 21 Share capital and shareholder information	114
Note 22 Transactions with related parties	116
Note 23 Investments in associated companies and jointly controlled entities	117
Note 24 Pledges and guarantees	118
Note 25 Business mergers	119
Note 26 Companies in the Group	120
Note 27 Events after the close of the financial year	123
Accounting policies	124
Alternative performance measurements	130

PARENT COMPANY ACCOUNTS

Statement of income 01.01.-31.12.	134
Statement of financial position as at 31 December	135
Statement of cash flows 01.01.-31.12.	136
Accounting policies	137
Notes	
Note 1 Payroll costs	138
Note 2 Tax	139
Note 3 Subsidiaries	139
Note 4 Share capital and shareholder information	140
Note 5 Equity	140
Note 6 Pension obligations and costs	140
Note 7 Loans, pledges and guarantees, etc.	141
Note 8 Intragroup receivables and liabilities	142
Note 9 Cash and cash equivalents	142
Note 10 Financial market risk	142
Note 11 Events after the close of the financial year	143
DECLARATION	143
AUDITOR'S REPORT	144

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

Statement of income 01.01. -31.12.

Figures in NOK 1,000	Note	2019	2018
OPERATING REVENUE AND EXPENSES			
Sales revenue	2,3	2,710,374	2,672,615
Other operating revenue	2,3	52,403	50,586
Total operating revenue	2,3	2,762,777	2,723,201
Net gain on sale of fixed assets	4,11,12	11	365
Cost of sales	15,22	-1,601,113	-1,577,306
Salaries and other personnel costs	6,7,8	-439,220	-426,644
Depreciation and amortisation	11,12,13	-119,573	-50,005
Other operating expenses	5	-329,443	-409,330
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	23	4,059	2,311
Operating profit before other income and expenses		277,498	262,592
Other income and expenses	5	-19,744	-5,296
Operating profit		257,754	257,296

Figures in NOK 1,000	Note	2019	2018
FINANCIAL INCOME AND EXPENSES			
Interest income	9	22,498	12,906
Other financial income	9,18	30,038	27,740
Interest costs	9	-99,128	-39,029
Other financial costs	9,18	-38,693	-37,733
Net financial profit/loss		-85,285	-36,116
PROFIT BEFORE TAX		172,469	221,180
Tax	10	-39,182	-56,763
Profit for the year		133,287	164,417
The profit for the year is allocated to			
Non-controlling interests	26	5,466	5,954
Parent company shareholders		127,821	158,463
		133,287	164,417
Earnings per share (NOK)			
Earnings per share	21	1.88	2.33
Diluted earnings per share	21	1.79	2.25

Total comprehensive income 01.01. – 31.12.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Profit for the year		133,287	164,417
Items that will not be reclassified against the statement of income:			
Estimate deviations, pensions	8	-1,989	9,900
Total		-1,989	9,900
Tax on items that will not be reclassified against the statement of income	10	438	-2,277
Total		-1,551	7,623
Items that may be reclassified against the statement of income:			
Translation differences on translation of foreign subsidiaries		-5,000	6,967
Total		-5,000	6,967
Tax on items that may be reclassified against the statement of income		0	0
Total		-5,000	6,967
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME		-6,551	14,590
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR		126,736	179,007
The total comprehensive income for the year is allocated as follow			
Non-controlling interests		5,104	5,214
Parent company shareholders		121,632	173,793
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR		126,736	179,007
Total comprehensive income per share (NOK)			
Earnings per share	21	1.79	2.55
Diluted earnings per share	21	1.70	2.47

Statement of financial position as at 31 December

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
ASSETS			
Fixed assets			
Intangible assets			
Goodwill	12	1,048,185	1,042,130
Brands	12	853,965	815,009
Software	12	21,033	26,752
Total intangible assets		1,923,183	1,883,891
Tangible fixed assets			
Tangible fixed assets	11	151,973	315,839
Rights of use	13	1,279,262	0
Total tangible fixed assets		1,431,235	315,839
Deferred tax assets	10	86,100	110,158
Financial assets			
Investments in associated companies and jointly controlled entities	23	64,521	61,291
Other investments in shares	1	249	200
Other non-current receivables	14	506	1,581
Total financial assets		65,276	63,072
Total fixed assets		3,505,794	2,372,960

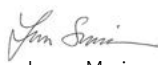
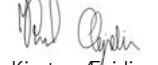
<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2019</i>	<i>2018</i>
Current assets			
Inventories	15	486,612	441,117
Receivables			
Trade receivables	1	1,278,500	1,260,709
Prepayments to suppliers	14	63,152	52,999
Other receivables	10,14	50,810	26,983
Total receivables		1,392,462	1,340,691
Bank deposits	1,17	205,029	282,594
Cash and cash equivalents		205,029	282,594
Total current assets		2,084,103	2,064,402
TOTAL ASSETS		5,589,897	4,437,362

Statement of financial position as at 31 December

Figures in NOK 1,000	Note	2019	2018
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Paid-in equity			
Share capital	21	1,360	1,356
Share premium		770,743	770,743
Total paid-in equity		772,103	772,099
Retained earnings			
Other equity		886,224	878,970
Total retained earnings		886,224	878,970
Non-controlling interests	26	3,896	2,965
Total equity		1,662,223	1,654,034
Liabilities			
Provisions			
Deferred tax liability	10	101,260	101,845
Pension obligations	8	23,724	21,077
Liabilities at fair value through profit or loss	1,18	69,343	74,218
Other provisions for liabilities	20	0	92
Total provisions		194,327	197,232

Figures in NOK 1,000	Note	2019	2018
Other non-current liabilities			
Debt to financial institutions	1,19	703,829	874,895
Lease obligations	13,19	1,151,016	0
Other non-current liabilities		464	647
Total other non-current liabilities		1,855,309	875,542
Current liabilities			
Debt to financial institutions	1,19	0	18,063
Lease obligations	13,19	154,199	0
Trade payables		570,499	576,783
Tax payable	10	5,002	0
Unpaid public duties	16	959,697	930,452
Other current liabilities	16,20	188,641	185,256
Total current liabilities		1,878,038	1,710,554
Total liabilities		3,927,674	2,783,328
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		5,589,897	4,437,362

Gjelleråsen, 29 April 2020

 Michael Holm Johansen Chairman of the Board	 Carl Erik Hagen	 Nils Selte	 Ann-Beth Freuchen	 Eilif Due
 Leena Maria Saarinen	 Kirsten Egidius	 Ann Therese Jacobsen	 Konstanse M. Kjole	 Erik Hagen
 Kenneth Hamnes Group CEO				

Statement of cash flows 01.01. -31.12.

Figures in NOK 1,000

		2019	2018
CASH FLOWS FROM OPERATIONS			
Profit before tax		172,469	221,180
Depreciation and amortisation	11,12,13	119,573	50,005
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	23	-4,059	-2,311
Dividends received from associated companies and jointly controlled entities	23	447	445
Taxes paid	10	-34,928	-39,991
Interest costs during the period	9	97,510	37,406
Pension costs and other provisions without cash effect	4	567	197
Value changes and other costs without cash effect	4	-304	12,155
Profit/loss on sale of fixed assets and intangible fixed assets	4	-11	-365
Unrealized agio effects	4	-2,527	1,195
Change in inventories	4,15	-45,495	-30,358
Change in trade receivables	4	-16,342	171,455
Change in trade payables	4	-6,324	-27,101
Change in other current assets and other liabilities	4	11,098	624
Net cash flows from operational activities		291,674	394,536
CASH FLOWS FROM INVESTMENT ACTIVITIES			
Payments on acquisition of intangible fixed assets	12	-1,496	-3,270
Payments on purchase of tangible fixed assets	11	-18,723	-19,812
Proceeds from sale of tangible fixed assets	4,11	146	365
Payments on acquisition of business	25	-50,690	0
Payments on acquisition of other financial investments	4	-15	-119
Net cash flow from investment activities		-70,778	-22,836

Figures in NOK 1,000

		2019	2018
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES			
Payouts in share-based incentive programme	4,7	-2,125	0
Repayment on interest-bearing debt	1,19	-66,162	-17,370
Change in other non-current loans	14	1,075	-360
Change in overdraft facility	19	0	-72,700
Interest cost paid during the period	4,9	-97,314	-37,302
Payments for acquisition of non-controlling interests	4	0	-6,150
Payment for purchase of own shares		-2,915	-8,303
Payments of dividends	4,26	-116,214	-118,716
Net cash flow from financing activities		-283,655	-260,901
Effect of exchange rate fluctuations on cash and cash equivalents		-14,806	-12,620
Effect of exchange rate fluctuations on cash and cash equivalents		-14,806	-12,620
Net change in cash and cash equivalents		-77,565	98,179
Holdings of cash and cash equivalents as at 01.01.		282,594	184,415
Holdings of cash and cash equivalents as at 31.12.	17	205,029	282,594

Statement of changes in equity

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Share capital	Portfolio of own shares	Share premium	Translation differences	Share-based payment fund	Other retained earnings	Total for owners of the parent company	Non-controlling interests	Total for the Group
Equity as at 31.12.2017	1,360	0	770,743	300,812	8,504	569,173	1,650,592	18,823	1,669,415
Profit for the year 2018	0	0	0	0	0	158,463	158,463	5,954	164,417
Total comprehensive income 2018	0	0	0	7,707	0	7,623	15,330	-740	14,590
Total profit for the year 2018	0	0	0	7,707	0	166,086	173,793	5,214	179,007
Transactions with owners 2018									
Purchase of own shares	0	-4	0	0	0	-8,299	-8,303	0	-8,303
Share-based payment	0	0	0	0	6,722	0	6,722	0	6,722
Payment of dividend	0	0	0	0	0	-112,919	-112,919	-5,797	-118,716
Changes in non-controlling interests	0	0	0	0	0	-61,534	-61,534	-12,557	-74,091
Transfer of profit for the year from minority to majority*	0	0	0	0	0	2,718	2,718	-2,718	0
Total transactions with owners 2018	0	-4	0	0	6,722	-180,034	-173,316	-21,072	-194,388
Equity as at 31.12.2018	1,360	-4	770,743	308,519	15,226	555,225	1,651,069	2,965	1,654,034
Profit for the year 2019	0	0	0	0	0	127,821	127,821	5,466	133,287
Total comprehensive income 2019	0	0	0	-4,670	0	-1,551	-6,221	-330	-6,551
Total profit for the year 2019	0	0	0	-4,670	0	126,270	121,600	5,136	126,736
Transactions with owners 2019									
Purchase of own shares	0	4	0	0	0	-538	-534	0	-534
Share-based payment	0	0	0	0	-2,007	0	-2,007	0	-2,007
Payment of dividend	0	0	0	0	0	-112,872	-112,872	-3,342	-116,214
Changes in non-controlling interests	0	0	0	0	0	0	0	208	208
Transfer of profit for the year from minority to majority*	0	0	0	0	0	1,071	1,071	-1,071	0
Total transactions with owners 2019	0	4	0	0	-2,007	-112,339	-114,342	-4,205	-118,547
Equity as at 31.12.2019	1,360	0	770,743	303,849	13,219	569,156	1,658,327	3,896	1,662,223

* Non-controlling interests in the Group are related to interests in subsidiaries within the Wine business area, where there are put options that may be exercised at a given time in the future. The value of the put options is recognised as liabilities at fair value and has reduced the non-controlling interests' share of equity. The share of profit for the year is presented as allocated profit to the non-controlling interest in the statement of income. Since the Group has recognised the liability on the put options against the non-controlling interests' share of equity, the share of profit from non-controlling interests, adjusted for any distributed dividend and exchange rate translation differences, is transferred to the owner of the parent company's share of equity at the end of each reporting period.

The remaining book value of non-controlling interests is related to non-controlling interests for which no put options exist.

Brief history of the Group

Arcus ASA is registered and domiciled in Norway, and located at Destilleriveien 11 in Gjelleråsen in Nittedal Municipality, just north of Oslo. The consolidated financial statements include the parent company and subsidiaries (together referred to as "Arcus" or the "Group", and individually as a "Group company"), as well as the Group's holdings in associated companies. The Group's principal activity is the import, production, marketing, sale and distribution of wine and spirits.

Historical development

The Group has carried out the following important transactions in recent years:

2019

- In May, the Group established the new, wholly-owned subsidiary Arcus Co Brands AS in Norway, and in November the wholly-owned company, Arcus Winebrands Sweden AB, in Sweden. Both companies were established to strengthen the focus on own wine brands in Norway and Sweden.
- In December, the Group acquired 90.01 percent of Wongraven Wines AS, which will be included in the Norwegian wine agency business.

2018

- In Q2, the Group's Norwegian spirits activity established a new subsidiary, Atlungstad Håndverksdestilleri AS, which as from 2019 took over the production at Stange in Hedmark.
- In June, the Group acquired a further 10.1 percent interest in Symposium Wines AS, which is part of the Group's Norwegian wine business. The Group thereafter has an interest of 90.1 percent.

- In Q3, the Group's spirits activity in Sweden established a new subsidiary, Stockholms Spritfabrik AB, which will operate agency brands for spirits in Sweden.
- In Q3, the Group's wine activity in Norway established three new subsidiaries: Classic Wines AS, Creative Wines AS and Arcus Brand Lab AS. The first two companies will conduct agency brands, while Arcus Brand Lab AS will be part of the company with its own brands.
- In Q4, the Group's Swedish wine activity established a new subsidiary, New Frontier Wines AB, which will be included in the Swedish wine agency activity.

2017

- In January, the Group acquired the remaining 50 percent interest in Det Danske Spiritus Kompagni A/S. Det Danske Spiritus Kompagni A/S thereby became the wholly-owned subsidiary in the Group's spirits business.
- In January, the Group established Vingruppen Finland Oy, as a wholly-owned subsidiary of Vingruppen i Norden AB.
- In February, the Group acquired the remaining 9.9 percent interest in Excellars AS. Excellars AS thereby became the wholly-owned subsidiary in the Group's wine business.
- In June, the Group increased its ownership of Valid Wines Sweden AB from 97.0 percent to 100.0 percent on the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares. At the same time, the company sold 16.9 percent of the shares to the company's general manager, so that after the transaction the Group has an ownership interest of 83.1 percent in Valid Wines Sweden AB.

- In September, the Group acquired 100 percent of the shares in the Norwegian company BevCo AS, which as from the same date is part of the Group's spirits business. Among other things, the company has the distribution rights for Dooley's Toffee in Norway.
- In October, the Group acquired the Vanlig brand, which comprises a vodka and a gin product. The Group took over sales of this product as from the same date, while production was taken over during Q1 2018.
- In December, the Group acquired the Hot n'Sweet brand, which is a vodka shot. The Group took over sales of this product as from 1 January 2018, while production was taken over during Q1 2018.

2016

- In February, the Group increased its ownership of Excellars AS from 51.0 percent to 90.1 percent by the subsidiary Vingruppen AS' acquisition of minority shares.
- In February, the Group increased its ownership of Wineagency Sweden AB from 80.0 percent to 90.0 percent on the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares.
- In July, the Group increased its ownership of Wineworld Sweden AB from 80.0 percent to 90.0 percent on the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares.
- In August, the Group acquired the Dworek vodka brand.
- In December, the Group increased its ownership of Vingruppen i Norden AB from 99.37 percent to 100.0 percent on the subsidiary VinGruppen Sweden Holding AB's acquisition of the remaining minority shares.

- Arcus-Gruppen Holding AS was restructured as a public limited liability company, and changed its name to Arcus ASA, before the company's listing on the Oslo Stock Exchange on 1 December.

2015

- In February, acquired the aquavit brand Snällersöds in Sweden.
- In April, acquired the wine activity from Fondberg in Finland. Changed the name of the company to Social Wines Oy.
- In September, acquired 70 percent of the shares in a recently-founded Norwegian wine company, Heyday Wines AS.
- In Q4, reorganised the ownership of Vingruppen i Norden AB, by selling the shares to a newly-established wholly-owned holding company in Sweden called VinGruppen Sweden Holding AB.
- Discontinued production in Aalborg and moved the production and bottling of the Danish brands (Aalborg Aquavit, Malteserkreutz and Gammel Dansk) to customised facilities at Gjelleråsen.

Notes

NOTE 1 MANAGEMENT OF FINANCIAL RISK

Financial risk

The Group has a Board-adopted financial policy in which strategy and guidelines for financial risk management are defined. Responsibility for the execution of the adopted financial policy lies with Arcus ASA, but is implemented in cooperation with the individual business areas. The Arcus Group's principal source of revenue is the core business, and the Group's main strategy with regard to risk is not to speculate, but to limit the financial risk that the core business creates.

The most important financial risks to which the Group is exposed are associated with credit risk, interest-rate risk, liquidity risk and foreign currency risk.

For hedging purposes associated with interest-rate and currency risk, the Group to a certain degree uses financial derivatives. The Group does not fulfil the accounting requirements for hedge accounting and therefore does not treat these as hedging for accounting purposes. The accounting treatment of financial derivatives is described under Accounting policies.

Credit risk

The Group has a procedure for the management of credit risk, which indicates that credit risk must be assessed before establishing a customer relationship by examining financial statements and other relevant and available information, and by determining credit periods and credit limits. The credit procedure also defines that after the establishment of a customer relationship:

- Customers that are granted credit must be subject to systematic credit assessment, with the establishment of credit limits that are followed up regularly.
- Credit terms in conjunction with sale to customers must be kept to a minimum and may normally not exceed 30 days.
- Credit risk must be reviewed and assessed at least quarterly.

If it is discovered that a credit assessment has not been made for a merchant customer, or is older than six (6) months, a credit check must be performed immediately.

Outstanding amounts are continuously monitored in cooperation between the finance department and the marketing departments of the individual businesses. If an outstanding amount is not paid, a reminder must be sent. Reminders/collection notices must be run once a week, and other activities must be assessed on an ongoing basis.

On a monthly basis, and on the basis of the Group's template rules, the credit department calculates the loss provisions required. For trade receivables without significant financing components, the simplified

model in accordance with IFRS 9 is used, whereby provision is made for expected losses across useful life as from first recognition. The simplified model entails measurement of expected loss during useful life, rather than 12 months and tracking of credit risk.

A significant share of the Group's revenue is associated with the state monopolies in the Nordic region, where there is not considered to be any credit risk. The Group's credit risk is otherwise spread over a large number of small customers within the HORECA market, as well as a small number of distributors outside the home markets.

At the end of 2019 the Group had no significant factoring agreements.

The Group's maximum credit risk is equivalent to the book value of financial assets. See also the table to this Note which categorises financial assets.

Overview of bad debts and age analysis of accounts receivable

<i>Figures in NOK 1,000</i>	31.12.2019	31.12.2018
Nominal accounts receivable	1,280,588	1,261,888

As at 31 December, the Group had the following accounts receivable fallen due but not paid

31.12.2019 ¹			Due in 0-60 days	Due in 61-365 days	Due date after more than 1 year
<i>Figures in NOK 1,000</i>	Total	Not due			
Nominal accounts receivable	1,280,588	1,238,382	40,671	1,535	0
Provision for losses on accounts receivable	-2,088	0	-553	-1,535	0
Book value, accounts receivable	1,278,500	1,238,382	40,118	0	0

31.12.2018 ¹			Due in 0-60 days	Due in 61-365 days	Due date after more than 1 year
<i>Figures in NOK 1,000</i>	Total	Not due			
Nominal accounts receivable	1,261,888	1,208,581	51,529	1,778	0
Provision for losses on accounts receivable	-1,179	0	-683	-496	0
Book value, accounts receivable	1,260,709	1,208,581	50,846	1,282	0

1. As at the end of 2019 there were no items receivable from Vinmonopolet. In the same way, NOK 1 million was items receivable from Vinmonopolet at the end of 2018.

Interest-rate risk

The Group is exposed to interest-rate risk via financing activities (debt financing and leasing liabilities) and investments (bank deposits). At the end of 2019, the Group's non-current liabilities were associated

with credit facilities at SEB and debt associated with lease agreements. Group policy is to hedge up to 50 percent of the base interest rate on non-current loans. The Group assesses the policy on an ongoing basis, and as at 31.12.2019 all interest rates were variable.

The margin on credit facilities at SEB is related to the ratio of net interest-bearing debt to EBITDA. Other margins are fixed. Obligations related to lease commitments are generally estimated using the Group's marginal borrowing rate.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Currency	Interest rate profile	Maturity	2019	2018
Current interest-bearing debt					
Lease obligations	NOK	Variable	2020	148,115	18,063
Lease obligations	SEK	Variable	2020	3,265	0
Lease obligations	DKK	Variable	2020	458	0
Lease obligations	EUR	Variable	2020	2,361	0
Non-current interest-bearing debt					
Non-current loan to financial institutions	SEK	Variable	2021	709,950	728,325
Lease obligations	NOK	Variable	2021-2037	1,109,432	151,394
Lease obligations	SEK	Variable	2021-2024	9,599	0
Lease obligations	DKK	Variable	2021-2051	28,556	0
Lease obligations	EUR	Variable	2021-2022	3,429	0

Sensitivity analysis, interest 31.12.2019

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Increase/reduction in basis points	Effect on profit before tax
Loans in NOK	50	-10,061
Loans in NOK	-50	10,061

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group will not be in a position to service its financial liabilities as they fall due. The Arcus Group's capital management is described in a separate section of this note.

The Group's business are subject to seasonal fluctuations, and alcohol sales normally increase in periods with national celebrations and public holidays, especially at Easter and Christmas. The fourth quarter is normally the best quarter for the Group, which is also reflected in cash flows.

Cash flows from operations, which are, for example, affected by changes in working capital, are managed operationally by the business areas. Via reporting, the finance department monitors liquidity flows in the short and long term. Interest-bearing debt is followed up and managed together with interest-bearing receivables at Group level.

The following table presents an overview of the maturity structure for the Group's financial liabilities, based on non-discounted contractual payments. In instances where the counterparty can demand earlier redemption, the sum is recorded in the earliest period in which the payment can be demanded by the counterparty.

2019	Remaining period		
	0-1 year	1-5 years	More than 5 years
Debt to financial institutions – mortgage loans	0	709,950	0
Lease obligations*	154,199	262,329	888,687
Liabilities at fair value	0	69,343	0
Other provisions for liabilities	0	417	0
Trade payables	570,499	0	0
Current non-interest bearing debt**	1,148,338	0	0
Interest related to mortgage loans	10,604	10,604	0
Interest related to lease obligations	48,237	157,049	254,633
Total	1,931,877	1,209,692	1,143,320

2018	Remaining period		
	0-1 year	1-5 years	More than 5 years
Debt to financial institutions – mortgage loans	0	728,325	0
Lease obligations*	18,063	150,101	1,293
Liabilities at fair value	0	74,218	0
Other provisions for liabilities	0	92	0
Trade payables	576,783	0	0
Current non-interest bearing debt**	1,115,710	0	0
Interest related to mortgage loans	10,925	21,850	0
Interest related to lease obligations	4,194	3,301	66
Total	1,725,675	977,887	1,359

* Read more about the maturity profile of lease obligations in Note 13 concerning lease agreements.

** Current liabilities include collected alcohol taxes.

Currency risk

The Group is exposed to currency risk as it has operations in several different countries. The Group's currency exposure can mainly be divided into two groups: cash flow risk and translation risk. The principal objective is to limit the effect of exchange rate fluctuations on the Group's cash flow in NOK. Changes in purchase costs from suppliers in functional currency due to currency changes are continuously offset by changes in sales prices to customers and through renegotiation of purchase prices from suppliers. The

most significant currencies are EUR, USD, SEK and DKK. The risk horizon, i.e. the time it takes to compensate for negative exchange rate fluctuations, is to a great extent controlled by price-adjustment opportunities in the state wine monopolies in the Nordic region. In Norway this takes place every four months and in Sweden every six months. As a general rule, currency is purchased in the spot market, but also to some extent in the forward market, in order to continuously offset net cash positions.

All of the Group's non-current borrowing is undertaken in SEK, as a natural hedging of cash flow in the form of dividends in SEK.

For reporting purposes, receivables and debt, as well as monetary items in foreign currency, are translated at the closing rate in the companies' functional currencies.

The Group's presentation currency is NOK. The Group is therefore further exposed to currency risk on translating foreign subsidiaries from their functional currency to the Group's presentation currency. This translation risk is not hedged. As at 31.12.2019, the net translation difference associated with the majority's equity was positive at NOK 303.8 million, corresponding to a negative change in 2019 of NOK 4.7 million (positive by NOK 308.5 million at the end of 2018).

The table below shows the Group's purchase of non-functional foreign exchange during 2019.

Purchase of currency 2019				
<i>Figures in 1,000 (in the relevant currency)</i>	Spot	Forward	Total	Proportion hedged via forward contracts
EUR	91,908	14,288	106,196	13.5%
USD	14,581	112	14,693	0.8%
AUD	2,117	0	2,117	0.0%
GBP	1,125	340	1,465	23.2%

Purchase of currency 2018				
<i>Figures in 1,000 (in the relevant currency)</i>	Spot	Forward	Total	Proportion hedged via forward contracts
EUR	90,399	11,200	101,599	11.0%
USD	11,735	150	11,885	1.3%
AUD	1,088	60	1,148	5.2%
GBP	1,365	320	1,685	19.0%
SEK	0	190	190	100.0%

At the end of the year, the Group had the following forward contracts related to the logistics business, which were booked at fair value with value changes via the profit or loss. This represents financial hedging and the Group does not use hedge accounting.

31.12.2019

<i>Forward contracts (NOK 1,000)</i>	Currency	Currency amount	Value in NOK - end of period	Forward value in NOK	Fair value in NOK	Maturity
Purchase contracts	EUR	1,850	18,279	18,708	-429	2020
Purchase contracts	USD	25	220	228	-8	2020
Purchase contracts	GBP	30	348	336	12	2020
Total					-425	

31.12.2018

<i>Forward contracts (NOK 1,000)</i>	Currency	Currency amount	Value in NOK - end of period	Forward value in NOK	Fair value in NOK	Maturity
Purchase contracts	EUR	1,600	15,912	15,308	604	2019
Purchase contracts	GBP	50	553	534	20	2019
Total					624	

All forward contracts are recognised at fair value as of the close of the financial year.

Sensitivity to exchange rate fluctuation:

The following table shows the Group's sensitivity to changes in the most important exchange rates, if all other variables remain constant.

The effect on the Group's profit before tax is calculated as changes in the fair value of monetary assets and liabilities as at 31.12.2019 in foreign currency (non-functional currency). This includes hedging derivatives recognised at fair value with value changes via profit or loss.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Change in exchange rate	Effect on profit before tax
EUR	5%	1,467
EUR	-5%	-1,467
SEK	5%	7,257
SEK	-5%	-7,257
DKK	5%	-4,113
DKK	-5%	4,113

The Group's exposure to other currencies is insignificant as at 31.12.2019.

Categorisation of financial assets and liabilities:

Assets

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Financial instruments at amortised cost	Financial instruments at fair value via total comprehensive income (OCI).	Total book value of financial assets, 31.12	Prepaid costs	Total in the statement of financial position 31.12.
Other investments in shares	0	0	249	249	0	249
Other non-current receivables	0	506	0	506	0	506
Trade receivables	0	1,278,500	0	1,278,500	0	1,278,500
Other receivables	0	71,198	0	71,198	42,764	113,962
Bank deposits	0	205,029	0	205,029	0	205,029
Total financial assets 31.12.2019	0	1,555,233	249	1,555,482	42,764	1,598,246

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Financial instruments at amortised cost	Financial instruments at fair value via total comprehensive income (OCI).	Total book value of financial assets, 31.12	Prepaid costs	Total in the statement of financial position 31.12.
Other investments in shares	0	0	200	200	0	200
Other non-current receivables	0	1,581	0	1,581	0	1,581
Trade receivables	0	1,260,709	0	1,260,709	0	1,260,709
Other receivables	624	59,966	0	60,590	19,392	79,982
Bank deposits	0	282,594	0	282,594	0	282,594
Total financial assets 31.12.2018	624	1,604,850	200	1,605,674	19,392	1,625,066

Liabilities

	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Financial instruments at amortised cost	Financial instruments at fair value via total comprehensive income (OCI).	Total book value of financial liabilities, 31.12	Provision for accrued costs and statutory obligations	Total in the statement of financial position 31.12.
<i>Figures in NOK 1,000</i>						
Debt to financial institutions	0	703,829	0	703,829	0	703,829
Lease obligations	0	1,305,215	0	1,305,215	0	1,305,215
Liabilities at fair value	69,343	0	0	69,343	0	69,343
Other non-current liabilities	0	464	0	464	0	464
Trade payables	0	570,499	0	570,499	0	570,499
Other current liabilities	425	15,042	0	15,467	173,174	188,641
Total financial liabilities 31.12.2019	69,768	2,595,049	0	2,664,817	173,174	2,837,991

	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Financial instruments at amortised cost	Financial instruments at fair value via total comprehensive income (OCI).	Total book value of financial liabilities, 31.12	Provision for accrued costs and statutory obligations	Total in the statement of financial position 31.12.
<i>Figures in NOK 1,000</i>						
Debt to financial institutions	0	892,958	0	892,958	0	892,958
Liabilities at fair value	74,218	0	0	74,218	0	74,218
Other non-current liabilities	0	647	0	647	0	647
Trade payables	0	576,783	0	576,783	0	576,783
Other current liabilities	0	15,960	0	15,960	169,296	185,256
Total financial liabilities 31.12.2018	74,218	1,486,348	0	1,560,566	169,296	1,729,862

Fair value hierarchy

The Group uses the following hierarchy to determine and report the fair value of financial instruments:

Level 1: Listed (unadjusted) prices in active markets

Level 2: Direct or indirect inputs other than listed prices included in Level 1, that are observable for the asset or the liability.

Level 3: Techniques for calculation of fair value based on other than observable market data.

As at 31 December 2019, the Arcus Group had the following financial liabilities at fair value in the statement of financial position:

31.12.2019	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Other investments in shares	0	0	249	249
Total assets	0	0	249	249

	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Liabilities at fair value through profit or loss	0	0	69,343	69,343
Currency derivatives	0	425	0	425
Total liabilities	0	425	69,343	69,768

31.12.2018	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Other investments in shares	0	0	200	200
Currency derivatives	0	624	0	624
Total assets	0	624	200	824

	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Liabilities at fair value through profit or loss	0	0	74,218	74,218
Total liabilities	0	0	74,218	74,218

There have been no reclassifications between Level 1 and Level 2 during the period. Neither have there been any transfers out of Level 3 during the period.

Reconciliation of liabilities (Level 3):

Liabilities classified at Level 3 are related to options for the purchase of non-controlling interests. Further information on these obligations is presented in Note 22.

	Book value 31.12.2018	Used/exercised 2019	Provision made/ issued 2019	Value changes 2019	Recognised interest 2019	Translation differences	Book value 31.12.2019
Liabilities at fair value	74,218	0	0	-3,364	196	-1,707	69,343
Total	74,218	0	0	-3,364	196	-1,707	69,343

	Book value 31.12.2017	Used/exercised 2018	Provision made/ issued 2018	Value changes 2018	Recognised interest 2018	Translation differences	Book value 31.12.2018
Liabilities at fair value	0	0	67,874	2,560	104	3,680	74,218
Total	0	0	67,874	2,560	104	3,680	74,218

Capital management

The Group's overall objective is that the Group at all times has sufficient liquidity to fulfil its obligations in both the short and long term. At the same time, the aim is to minimise the Group's surplus liquidity. The Group will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of revenue development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance. Unutilised credit opportunities are described in Note 17.

As far as possible, the Group wishes to have flexibility for its liquid assets in relation to day-to-day operations. The Group achieves this through a Group cash pool system with a drawing facility that as of 31.12.2019 is managed by Arcus ASA.

When funds are needed for investment purposes, the Group relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial institution is also used. The Group works according to the objective that the net interest-bearing debt may not exceed 2.5 times EBITDA.

There were no changes in the Group's non-current debt financing during 2019. At the end of 2019, the agreement on a mortgage loan facility contains a loan clause (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this loan clause and reports to the bank on a quarterly basis. As at 31.12.2019 the Group was well within the required ratio.

In connection with the introduction of IFRS 16 concerning leases as from 1 January 2019, the Group's reported net interest-bearing debt and adjusted EBITDA have changed significantly. The loan agreement with SEB specifies that the loan terms must be calculated according to the previous model, irrespective of the introduction of IFRS 16, so that the Group's ability to fulfil the loan terms has not been affected by the introduction of IFRS 16.

<i>NOK million</i>	2019	2018
Net interest-bearing debt		
Non-current interest-bearing debt to credit institutions	703,829	874,895
Current interest-bearing debt to credit institutions	0	18,063
Book value of capitalised front-end fee	3,121	4,824
Non-current lease obligations	1,151,016	0
Current lease obligations	154,199	0
Bank deposits and other cash and cash equivalents	-205,029	-282,594
Net interest-bearing debt	1,807,136	615,188

NOTE 2 SEGMENT INFORMATION

2019

Figures in NOK 1,000

	Spirits	Wine	Logistics	Other	Eliminations	Group
Sales revenues – external	811,900	1,574,058	282,975	0	41,441	2,710,374
Sales revenue between the segments	0	3,711	10,637	0	-14,348	0
Other operating revenue – external	9,694	19,930	20,170	2,609	0	52,403
Other operating revenue between the segments	153,985	5,659	14,287	174,224	-348,155	0
Total revenue	975,579	1,603,358	328,069	176,833	-321,062	2,762,777
Net gain on sale of fixed assets	-21	-7	77	-38	0	11
Cost of sales	-491,295	-1,238,298	0	0	128,480	-1,601,113
Salaries and other personnel costs	-127,777	-97,837	-156,030	-57,576	0	-439,220
Other operating expenses	-211,852	-97,298	-156,716	-149,021	285,444	-329,443
Share of profit from TS and FKV	4,251	0	-192	0	0	4,059
EBITDA, adjusted	148,885	169,918	15,208	-29,802	92,862	397,071
Other income and expenses	-2,004	-8,827	-1,583	-7,330	0	-19,744
Depreciation and amortisation	-25,254	-3,053	-11,455	-5,981	-73,830	-119,573
Operating profit	121,627	158,038	2,170	-43,113	19,032	257,754
Net financial profit/loss	-17,223	-12,912	928	-10,178	-45,900	-85,285
PROFIT BEFORE TAX	104,404	145,126	3,098	-53,291	-26,868	172,469

The Group reports operational lease agreements as these are reported to the management, which entails that the lease charge is reported as an operating cost in the segments. See also Note 13 concerning lease agreements.

2018

Figures in NOK 1,000

	Spirits	Wine	Logistics	Other	Eliminations	Group
Sales revenue – external	766,774	1,603,260	261,082	0	41,499	2,672,615
Sales revenue between the segments	-4,327	1,455	11,296	0	-8,424	0
Other operating revenue – external	8,294	17,185	23,576	1,531	0	50,586
Other operating revenue between the segments	148,857	2,846	11,785	173,533	-337,021	0
Total revenue	919,598	1,624,746	307,739	175,064	-303,946	2,723,201
Net gain on sale of fixed assets	185	0	180	0	0	365
Cost of sales	-447,962	-1,244,346	0	0	115,002	-1,577,306
Salaries and other personnel costs	-123,803	-96,882	-146,321	-59,638	0	-426,644
Other operating expenses	-205,756	-102,011	-148,861	-141,646	188,944	-409,330
Share of profit from TS and FKV	2,311	0	0	0	0	2,311
EBITDA, adjusted	144,573	181,507	12,737	-26,220	0	312,597
Other income and expenses	-1,768	-11,838	-381	8,691	0	-5,296
Depreciation and amortisation	-24,744	-2,586	-11,261	-6,235	-5,179	-50,005
Operating profit	118,061	167,083	1,095	-23,764	-5,179	257,296
Net financial profit/loss	-7,938	-18,595	-221	-8,993	-369	-36,116
PROFIT BEFORE TAX	110,123	148,488	874	-32,757	-5,548	221,180

The Group does not present the segments' assets or liabilities as this is not part of the Group's internal reporting either.

For information regarding pricing associated with sales between the segments, see Note 22.

NOTE 3 REVENUES

REVENUE RECOGNITION PRINCIPLES

Sale of goods (wine and spirits)

The Group's sales revenue mainly consists of revenue related to the Scandinavian retail monopolies, which are the Wine and Spirits business' largest customers. The Group also has sales to Horeca (Hotel, Restaurant, Catering) customers, wholesalers and sales to DFTR (Duty Free Travel Retail) customers.

The Wine and Spirits business in the Group only sell physical products in the form of wine and spirits products. The Group's sale of goods is recognised as revenue a given point in time when fulfilment of related delivery obligations has taken place. The timing corresponds to when the goods are delivered at the customer's agreed upon delivery point, where the risk and control of the goods are transferred to the customer. Revenue is presented as sales revenue within the Wine and Spirits segment.

Sale of logistics services

Sale of logistics services consists of logistics and distribution services to agents and importers in Norway who supply alcoholic beverages to the Norwegian market. The logistics services consist of several service elements:

- Incoming goods flow (ordering, customs clearance and control of goods on receipt).
- Cooperation with Vinmonopolet, Horeca, wholesalers and grocery traders on distribution solutions and negotiations with customers.
- Market activities are arranged for cooperation partners, in consultation with these.
- Outgoing goods flows (customer centre, order receipt, licence control, processing of excise duties, filling orders from customers, goods picking and assembly, physical distribution or preparation for collection).
- Invoicing to customers, credit assessments and follow-up, and system for discounts and bonuses from/to cooperation partners to customers.
- Invoicing and reporting of excise duties.
- Stock accounting

The revenue from logistics services is recognised at a given point in time when the fulfilment of the related delivery obligations has taken place, which corresponds to the date of fulfilment of the delivery obligations related to the sale of products in the wine and spirits business. Revenue from logistics services is presented as sales revenue within the Logistics segment.

The Logistics business area recognises its revenue on a net basis after deduction of excise duties, cost of sales and stock handling costs. The assessment is based on how the main revenue source is related to the delivery of the total distribution services and that the risk concerning the flow of goods is the cooperation partner's liability.

Sale of other activity-based revenue

The Logistics business area also delivers other activity-based services, comprising:

- Incoming transport from producer to country
- Lease of warehouse for unsold goods
- Pallet building (conversion from large EUR pallets to smaller quarter pallets)
- Destruction services

The revenue is presented as other operating revenue and is recognised on the fulfilment of the delivery obligations, which corresponds to when the services are delivered to the customer.

Sale of contract bottling services

The Spirits business area delivers bottling services to internal and external wine companies.

The revenue related to external wine companies is presented as other operating revenue and is recognised at a given time when the delivery obligations are fulfilled. The time corresponds to when the risk and control of the bottled products is transferred to the customer.

Discounts

Most of the customer agreements, apart from the agreements with the retail monopolies, also include retrospective clauses concerning variable transfers back to the customers after the actual delivery date. This may be volume-based discounts and bonus received by the customer on the basis of the customer's sale to end-customers during a given period, or other contractual variable bonuses to a procurement group based on either volumes sold, or sales amounts for the member enterprises. These retrospective variable transfers are estimated and recognised when the delivery obligation has been fulfilled in relation to the customer, and are presented as a reduction of the sales remuneration.

Costs of outgoing freight

In the Group's consolidated income statement, freight costs are recognised as a cost of sales, based on an assessment that the wine and spirits business are the principals. This is based on how contracts with customers require delivery to customers' warehouses. This corresponds to the Group's assessment that the distribution company is the agent in this respect, and thereby books its distribution revenue on a net basis.

Different principles are applied in the Group's segment reporting, whereby costs related to outgoing freight are recognised as a reduction of operating revenue.

Excise duties and value added tax

All revenue is presented net after deductions for invoiced excise duties (alcohol duties) and value added tax.

MARKET AND PRODUCTS**Spirits**

The primary revenue source in Spirits is the sale of spirits products, of which most of the sales revenue is from our home produced products, for which the Group is also the owner of the brand. In addition, this segment also has sales revenue from a good number of agencies, of which the products may be home produced or imported items that are ready for sale, but where the brand is owned by other external operators. The most important spirits categories are Aquavit, Bitter, Vodka and Cognac.

In geographical terms, Norway, Denmark and Sweden are the most important markets, but the Group also has sales to Germany, the USA, Finland and DFTR (Duty Free Travel Retail), as well as minor sales to other markets.

Wine

The primary revenue source for Wine is sales of wine products, whereby most of the sales revenue is from agency brands, whereby the Group imports items that are ready for sale. The Group also has considerable sales revenue from sales of own Wine brands, with wine being mixed and bottled in the Group's own production facility.

In geographical terms, the Group has sales revenue from Wine in Norway, Sweden and Finland, and to a small extent from DFTR.

Logistics

The Group's Logistics business comprise its subsidiary, Vectura, whose primary revenue source is comprehensive logistics services for both internal and external suppliers.

Other operating revenue

Other operating revenue primarily comprises revenue other than the primary revenue source. For the Spirits segment this consists mainly of contract bottling, and for the Wine segment glass sales, while for the Logistics segment this to a great extent comprises other activity-based revenue, including pallet space hire, export handling, destruction handling and quarter pallet production.

The following table presents the Group's total external revenue:

Revenue by market - Group:	2019			2018		
	Sales revenue	Other operating revenue	Total	Sales revenue	Other operating revenue	Total
Norway	1,099,201	25,494	1,124,695	1,048,786	27,615	1,076,401
Sweden	1,054,973	19,929	1,074,902	1,089,855	15,582	1,105,437
Finland	225,303	2,366	227,669	221,790	3,674	225,464
Denmark	156,048	0	156,048	145,077	-116	144,961
Germany	56,504	358	56,862	54,238	1,484	55,722
USA	4,572	0	4,572	6,729	31	6,760
DFTR	111,719	0	111,719	104,287	0	104,287
Other international	2,054	4,256	6,310	1,853	2,316	4,169
Total operating revenue	2,710,374	52,403	2,762,777	2,672,615	50,586	2,723,201

The tables below present the segments' total external and internal revenue:

Revenue by market - Spirits:	2019			2018		
	Sales revenue	Other operating revenue	Total	Sales revenue	Other operating revenue	Total
Norway	306,107	157,044	463,151	302,073	149,186	451,259
Sweden	139,830	2,327	142,157	125,130	4,589	129,719
Finland	46,284	39	46,323	34,313	0	34,313
Denmark	153,535	0	153,535	143,220	-116	143,104
Germany	56,504	358	56,862	54,238	1,484	55,722
USA	4,572	0	4,572	6,729	31	6,760
DFTR	102,669	0	102,669	94,552	0	94,552
Other international	2,054	4,256	6,310	2,192	1,977	4,169
Total operating revenue	811,555	164,024	975,579	762,447	157,151	919,598

Revenue by market - Wine	2019			2018		
	Sales revenue	Other operating revenue	Total	Sales revenue	Other operating revenue	Total
Norway	510,728	0	510,728	479,936	0	479,936
Sweden	883,525	20,473	903,998	932,148	16,018	948,166
Finland	174,466	5,116	179,582	183,235	3,674	186,909
DFTR	9,050	0	9,050	9,396	339	9,735
Total operating revenue	1,577,769	25,589	1,603,358	1,604,715	20,031	1,624,746

Revenue by market - Logistics:	2019			2018		
	Sales revenue	Other operating revenue	Total	Sales revenue	Other operating revenue	Total
Norway	293,612	34,457	328,069	272,378	35,361	307,739
Total operating revenue	293,612	34,457	328,069	272,378	35,361	307,739

Significant customer relationships

The Group has significant customer relationships with Vinmonopolet in Norway and Systembolaget in Sweden, which each represent more than 10 percent of the Group's total operating revenue.

Total operating revenue from Vinmonopolet was approximately NOK 739 million in 2019, of which NOK 280 million in Spirits and NOK 459 million in Wine. In 2018, the corresponding total was approximately NOK 711 million, of which NOK 281 million in Spirits and NOK 430 million in Wine.

Total operating revenue from Systembolaget was approximately NOK 911 million in 2019, of which NOK 132 million in Spirits and NOK 778 million in Wine. In 2018, the corresponding total was approximately NOK 932 million, of which NOK 115 million in Spirits and NOK 817 million in Wine.

NOTE 4 INFORMATION ON CASH FLOWS

The Group prepares the statement of cash flows according to an indirect method. Below is a specification of cash flow effects which are not presented elsewhere in the Notes.

EFFECTS OF CASH FLOWS FROM OPERATIONS:

Pension costs and other provisions without cash effect

Pension costs without cash effect are the change in pension obligations in the statement of financial position, adjusted for obligations from acquisition or sale, and the effects of booked estimate deviations booked to total comprehensive income (OCI).

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Book value pension obligations at the beginning of the year	8	-21,077	-30,552
Estimate deviations booked to the total comprehensive income	8	-1,988	9,900
Book value pension obligations at the end of the year	8	23,724	21,077
Pension costs without cash effect		659	425
Book value other provisions for obligations at the beginning of the year	20	-92	-320
Book value other provisions for obligations at the end of the year	20	0	92
Costs from other provisions without cash effect		-92	-228
Total pension costs and other provisions without cash effect		567	197

Value changes without cash effect

Below is a specification of value changes included in the statement of income, but without cash effect.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Value change in options for the purchase of non-controlling interests	9.18	-3,365	2,560
Costs related to share-based remuneration without cash effect	7	394	7,603
Amortisation of front-end fees for interest-bearing debt	19	1,618	1,623
Value change, forward contracts	9	1,049	369
Total value changes without cash effect		-304	12,155

Profit or loss on the sale of fixed assets and intangible fixed assets

The accounting profit or loss on the sale of fixed assets and intangible fixed assets has no cash flow effect, which is thereby reversed from the operational activities in the indirect method. The sales proceeds related to these divestments is the Group's cash flow effect under investment activities.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Book value of sold fixed assets and intangible fixed assets	11.12	135	0
Sales proceeds from sold fixed assets and intangible fixed assets		146	365
Profit (-)/loss (+) on sale of fixed assets and intangible fixed assets		-11	-365

Unrealised agio effects

Unrealised gains are related to translation differences for working capital items in foreign subsidiaries with a functional currency other than the Group's functional currency, and statement of income items related to the currency translation of loans booked in other currencies than the functional currency.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Translation differences for working capital items		-2,527	1,195
Total unrealised agio effects		-2,527	1,195

Changes in working capital

Changes in working capital are the change in working capital items in the statement of financial position, adjusted for working capital items from the acquisition or sale of companies during the period.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Book value of inventories at the beginning of the year	15	441,117	410,759
Book value of inventories at the end of the year	15	-486,612	-441,117
Change in inventories		-45,495	-30,358

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Book value of trade receivables at the beginning of the year		1,260,709	1,432,164
Addition of trade receivables on acquisition of companies during the year	25	1,449	0
Book value of trade receivables at the end of the year		-1,278,500	-1,260,709
Change in trade receivables		-16,342	171,455

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Book value of trade payables at the beginning of the year		-576,783	-603,884
Addition of trade payables on acquisition of companies during the year	25	-40	0
Book value of trade payables at the end of the year		570,499	576,783
Change in trade payables		-6,324	-27,101

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Book value of other current receivables at the beginning of the year	14	74,958	85,902
Book value of other current receivables at the end of the year	14	-97,556	-74,958
Change in other current receivables		-22,598	10,944
Book value of other current liabilities at the beginning of the year	16	-1,113,785	-1,124,105
Addition of other current liabilities on acquisition of companies during the year	25	-432	0
Book value of other current liabilities at the end of the year	16	1,147,913	1,113,785
Change in other current liabilities		33,696	-10,320
Change in other current assets and other liabilities		11,098	624

EFFECTS OF CASH FLOWS FROM INVESTMENT ACTIVITIES

Payments on acquisition of other financial investments

In 2019, the entire amount concerns a payment related to an ownership interest in a new associated company, Beverage Link AS. In 2018, the entire amount concerns a payment related to an ownership interest in a new associated company, Smakeappen AS.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Cash flow from changes in ownership interests in associated company.	23	-15	-119
Payments on acquisition of other financial investments		-15	-119

EFFECTS IN CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES:

Payouts in equities-based incentive programme

In 2019, the temporary incentive programme with distribution of matching equities was settled. Payments related to the purchase of the actual shares are stated as purchase of own shares during 2018 and 2019, and stated on a separate line. The cash flow related to payments in the share programme on this line are related entirely to the employer tax on redeemed matching equities.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Book value of payable employer tax related to share-based incentive programmes at the beginning of the year	7	-2,523	-1,643
Recognised change in employer tax in the period	7	-19	-880
Book value of payable employer tax related to share-based incentive programmes at the end of the year	7	417	2,523
Cash flow related to share-based incentive programme during the period		-2,125	0

Interest cost paid during the period

The Group has quarterly interest payment dates, so that the Group's recognised interest payable coincides with the interest paid during the year. The difference between recognised interest payable and interest paid is related to calculated interest costs relating to liabilities at fair value recognised in the statement of income.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Interest paid to credit institutions	9	-47,462	-37,302
Interest paid related to lease agreements	9	-49,852	0
Interest paid during the period		-97,314	-37,302

Payment of dividend

Dividend paid in 2019 is mainly related to dividend to shareholders in Arcus ASA (TNOK 112,872). Other dividend is to minority shareholders in individual subsidiaries within the wine activity. This dividend is specified in Note 26.

NOTE 5 OTHER OPERATING EXPENSES

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Sales and marketing costs	-115,956	-122,518
Logistics costs	-65,645	-64,531
Rent ¹	-2,518	-88,692
Property operation and maintenance	-78,542	-63,406
Travel expenses	-17,762	-15,874
Consultants and external outsourcing of services	-48,767	-46,949
Other costs	-10,862	1,858
Total other operating expenses	-340,052	-400,112
Of which effects which are included in Other income and expenses in the statement of income	10,609	-9,218
Total other operating expenses as presented in Other operating expenses in the statement of income	-329,443	-409,330

1. The rent cost item is affected significantly by the implementation of IFRS 16 concerning lease agreements from 2019, of which most of the costs from 2019 are depreciation and interest costs.

Other income and expenses:

Other income and expenses comprises significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs. The main purpose of this item is to show these significant non-recurring and non-periodic items, so that the development and comparability of the ordinary items presented in the statement of income are more relevant for the business. See also the section concerning alternative profit measurement (APM).

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Personnel policy and other organisational measures ¹	-9,135	-14,514
Other transaction costs	-726	-1,246
Other non-recurring items ²	-9,883	10,464
Total other income and expenses	-19,744	-5,296

1. **Personnel policy and other organisational measures:** Costs related to organisational and staffing adjustments in order to meet the restructuring need with new work processes and improved profitability, as well as costs related to a temporary incentive programme with matching shares to selected key employees in conjunction with the IPO in 2016. This programme expired in Q1 2019, and further information about the programme is presented in Note 7.

2. **Other non-recurring items:** In 2019, other non-recurring items mainly comprise consultant and attorney fees related to projects outside ordinary operations in the Group, including possible structural measures. The positive non-recurring effect in 2018 mainly concerns the reversal of a non-utilised provision for an estimated liability related to the previous sale of a property some years back in time.

Auditors' remuneration

The auditors' fees are specified below. The fees cover the Group auditor, EY, as well as other auditors of Group subsidiaries.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Statutory audit	3,262	2,926
Other financial auditing	51	91
Other certification services	45	139
Tax advisory services	493	1,055
Other non-auditing services	451	24
Total remuneration to the auditors	4,302	4,235

All amounts are exclusive of VAT.

Total audit fees for the Group include fees to parties other than the Group auditor of TNOK 1,884 for 2019 and TNOK 1,252 for 2018.

NOTE 6 SALARIES AND OTHER PERSONNEL COSTS

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Salaries including holiday pay	-307,481	-296,535
Social security costs	-66,171	-61,005
Pension costs including social security costs	-31,964	-32,057
Other personnel costs	-42,739	-51,561
Total salaries and other personnel costs	-448,355	-441,158
Of which effects included under Other income and expenses in the statement of income (see Note 5)	9,135	14,514
Total salaries and personnel costs as presented in the statement of income	-439,220	-426,644
Average number of FTEs employed during the year	426	424

Remuneration to senior executives

The terms and conditions for the Group CEO are set by the Board of Directors, which also takes decisions in principle concerning the Group's terms and conditions policy and compensation schemes for other employees. The Board has a remuneration committee which prepares remuneration proposals for decision by the Board. The committee comprises two members of the Board elected by the shareholders. The administration prepares cases for the remuneration committee and the Board.

In 2019, the Group Management was covered by the Group's annual bonus system, a temporary share programme (matching shares) that was established in conjunction with the IPO in 2016 and concluded in Q1 2019, as well as an option programme adopted at the Annual General Meetings, under which share options were issued in 2017, 2018 and 2019. The Group CEO has an ordinary bonus agreement which, under certain conditions, will release payment of up to five months' salary, while other members of the Group Management can receive up to four months' salary.

The Group CEO and other members of the Norwegian Group Management have an ordinary occupational pension scheme with Storebrand, which entails 5 percent pension contributions for salaries of 0 to 7.1G, and 11 percent for salaries from 7.1 to 12G. The Group CEO also has a supplementary pension agreement that gives pension earnings of 15 percent of salaries above 12G. The pension entitlement from the supplementary pension agreement is capitalised annually in the consolidated statement of financial position and the return is based on the return from the Storebrand Balansert pension fund. Svante Selling has a defined contribution pension scheme for which the contribution rate is 25 percent of the salary, while Petra Thorén has a pension scheme with a contribution rate of 18.15 percent of the salary.

Salaries and other remuneration to the Group Management in 2019 are presented in the table below: Benefits in kind in 2019 are to a great extent related to the redemption of a temporary incentive scheme, with redemption of matching shares in 2019. Benefits from share-based schemes to managerial employees are specified in Note 7.

<i>Figures in NOK 1,000 Local currency</i>	Currency	Salary	Bonus earned in 2019	Benefits in kind	Pension costs
Kenneth Hamnes	NOK	3,103	0	1,954	486
Sigmund Toth	NOK	2,031	200	1,021	89
Erlend Stefansson	NOK	2,145	0	1,296	89
Erik Bern	NOK	1,964	0	610	89
Bjørn Delbæk ¹	NOK	1,034	0	483	60
Jan-Erik Nilsen ²	NOK	423	0	45	30
Per Bjørkum	NOK	1,601	0	538	89
Eirik Andersen	NOK	1,980	350	484	89
Svante Selling	SEK	2,387	0	8	795
Petra Thorén ³	EUR	13	0	1	3
Christian Granlund ⁴	NOK	1,581	0	136	74
Roar Ødelien ⁵	NOK	300	0	28	15

1. Bjørn Delbæk has chosen to resign as HR Director on 1 September 2019. The payments represent eight months in the Group Management.
2. Jan-Erik Nilsen took up the position as HR Director as from 1 September 2019. The payments represent four months in the Group Management.
3. Petra Thorén took up the position as head of the Finnish wine business on 1 December 2019. The payments represent one month in the Group Management.
4. Christian Granlund resigned as CEO of Vectura in 2019 to take up new challenges outside the Group. The payments represent ten months in the Group Management.
5. Roar Ødelien took up the position as CEO of Vectura as from 1 November 2019. The payments represent two months in the Group Management.

Salaries and other remuneration to the Group Management in 2018:

<i>Figures in NOK 1,000 Local currency</i>	Currency	Salary	Bonus earned in 2018	Benefits in kind	Pension costs
Kenneth Hamnes	NOK	3,118	0	234	332
Sigmund Toth	NOK	1,897	0	152	87
Erlend Stefansson	NOK	2,144	0	191	87
Erik Bern	NOK	1,960	0	196	87
Bjørn Delbæk	NOK	1,671	0	191	87
Per Bjørkum	NOK	1,602	0	196	87
Eirik Andersen ¹	NOK	475	667	42	22
Thomas Patay ²	NOK	1,731	0	143	65
Claes Lindquist ³	SEK	208	0	5	72
Svante Selling ⁴	SEK	1,780	251	120	442
Christian Granlund	NOK	1,777	0	167	87

1. Eirik Andersen joined the Group Management on 1 October 2018, and the payments represent three months in the Group Management.
2. Thomas Patay resigned from the Group Management on 30 September 2018, and the payments represent nine months in the Group Management.
3. Claes Lindquist was part of the Group Management up to 31 January 2018, when Svante Selling joined the Group Management. The payments stated represent one month in the Group Management. Claes Lindquist resigned on 31 March 2018.
4. Svante Selling took up the position on 1 February 2018, and the payments represent 11 months in the Group Management.

If the CEO gives notice of termination, he is subject to six months' notice. If notice of termination is given by the Group, the Group CEO will be entitled to 12 months' severance pay, and during this period will not be able to take employment in competing companies.

Concerning the other Group Management members, Sigmund Toth, Erlend Stefansson, Erik Bern, Eirik Andersen, Svante Selling and Roar Ødelien are subject to six months' notice of termination, while Per Bjørkum and Bjørn Delbæk are subject to three months' notice of termination.

Concerning the other Group Management members, Erik Bern and Eirik Andersen are subject to a 12-month non-competition clause, while Sigmund Toth, Jan-Erik Nilsen, Per Bjørkum, Erlend Stefansson, Svante Selling, Petra Thorén and Roar Ødelien are subject to a six-month non-competition clause. They all have an agreement concerning severance pay during the period to which the non-competition clause applies, if it is activated.

No loans or security have been provided for the Group CEO, other Group Management or members of the Board of Directors.

The Group Management's holdings of ordinary shares in Arcus ASA are stated in Note 21.

Declaration of the Board of Directors regarding the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel

Pursuant to Section 6-16a of the Norwegian Public Limited Liability Companies Act, the Board of Directors shall prepare a declaration on the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel.

Furthermore, under Section 5-6(3) of the Norwegian Public Limited Liability Companies Act, an advisory vote must be held at the General Meeting on the Board of Directors' guidelines for fixing remuneration to executive personnel for the coming financial year, see (ii) below. In so far as the guidelines concern share-based incentive arrangements, these must also be approved by the general meeting, see (iii) below.

(i) Salaries and other remuneration to executive personnel

Salaries and other remuneration to executive personnel for the preceding financial year are presented in Notes 6, 7 and 8 to the annual financial statements for Arcus ASA.

(ii) Guidelines for the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel

With regard to guidelines for fixing salaries and other remuneration to executive personnel in the coming financial year, the Board of Directors will present the following guidelines to the General Meeting in 2020 for an advisory vote:

The purpose of Arcus' overall compensation policy is to attract personnel with the competence that the Group requires, to further develop and retain employees with key expertise, and to promote a long-term perspective and continuous improvement with a view to achieving Arcus' business goals. As an overall principle, Arcus' policy must be competitive, but not market-leading, in terms of the total compensation package. The total compensation may consist of the following elements:

(a) Fixed elements – Basic salary, pension, etc.

Arcus uses internationally recognised job assessment systems (Hay) to find the "right" level for the position and the fixed salary. Positions are assessed in relation to their local market (country) and a pay range in relation to the median. The employee's area of responsibility, results and performance determine where he or she is placed on the salary scale.

Arcus has a defined-contribution occupational pension plan for employees in Norway. The contribution rate is 5 percent for salaries up to 7.1G and 11 percent for salaries between 7.1G and 12G (as from 1.5.2019 1G is NOK 99,858). The CEO is the only employee who currently has an occupational pension for salaries above 12G and the contribution rate is 15 percent. There are no arrangements or agreements regarding an early retirement age for the Group Management other than the national insurance scheme and the AFP arrangement, which allow all employees a flexible retirement age starting at the age of 62. All employees in Norway are subject to a statutory age limit of 72, but the age limit in the Norwegian part of the Group is contractually set at 70, which also applies to the Group Management.

The CEO of Vectura AS has the same pension scheme as the Group Management. Managers in Vingruppen i Norden AB (Sweden) adhere to the Swedish regulations, managers in Vingruppen OY in Finland adhere to the Finnish regulations, and managers in Denmark adhere to the Danish regulations. The pension scheme in Sweden, Finland and Denmark has different rules and higher contribution rates than in Norway.

In addition to the above, the Group provides benefits such as a company car and company telephone, and other limited benefits in kind.

(b) Variable elements – annual bonus

Arcus ASA has an annual bonus system. The bonus system is related to the target result for the Group and/or own business area/subsidiary, and for the Group Management and other managerial employees consists of a financial element (70 or 60 percent) and an individual element (30 or 40 percent) connected to concrete and defined KPIs.

All bonuses are self-financed. The maximum bonus achievable for members of the Group Management is 30 percent of their annual salary (four monthly salaries), although the Group CEO may receive a maximum annual bonus of five monthly salaries. In addition to the Group Management, approximately 45 managers and key staff participate in an annual bonus programme, but the criteria vary and these staff members may receive a bonus of between one and three monthly salaries.

The bonus programme for 2020 is adjusted slightly from 2019, but comprises the same components as in previous years, with the results of the Group and/or subsidiary as the key target (financial part). Individual bonuses (personal targets) are a key element of the programme.

Executives of Vectura AS adhere to the same guidelines as the Group Management, but based on the company's EBIT Again in 2020, executives of Vingruppen i Norden AB and executives of Vingruppen OY in Finland adhere to a staggered bonus model, based on the company's EBIT, with maximum five monthly salaries.

(iii) Share-based incentive programmes

The Annual General Meetings in 2017, 2018 and 2019 approved an option-based long-term incentive scheme for the Group Management and for certain additional managers and key persons. The primary objective of the programme is to provide executive personnel with incentives to generate long-term and continuous success and value creation for the shareholders. Reference is made to the report concerning the option scheme and the share programme for all employees described in appendix 4 to the notice convening the General Meeting, and the Board of Directors' proposal for a continuation of these programmes.

Arcus ASA has managers/key persons in several wine companies who are minority owners, and this mainly concerns the general manager. This model has been a success for the Group, in the form of well-motivated managers who have achieved good results.

It is appropriate to continue to allow the general manager of a subsidiary, based on an individual assessment, to be a minority owner, with an ownership interest limited to 9.9 percent.

Such a model is intended to encourage an entrepreneurship culture, sound business acumen and internal competition between companies which, in turn, can increase the profitability of the company and of the employee. Financing must primarily take place as the employee's contribution of equity.

On starting up or acquiring a new company, greater flexibility (up to 30 percent ownership interest) must be accepted in terms of how much the employee should/may invest, based on an individual and commercial assessment.

(iv) Executive salary policy in previous financial years

The guidelines for the compensation policy described in clause (ii) also determined the fixing of executive salaries in 2019, but as stated above, for 2020 some changes have been made to the guidelines for the bonus programme, adopted by the Board of Directors. No bonus was paid for 2019.

(v) Changes in contractual agreements

CEO Christian Granlund of Vectura AS resigned from his position on 1 November 2019. He was replaced by Roar Ødelien, who came from a position as logistics director at Nortura.

Group HR Director Bjørn Delbæk resigned from his position on 1 September 2019 and took up a part-time position. He was replaced by Jan-Erik Nilsen, who serves in the position until further notice, and who came from a position as HR Director and HR Business Partner for Vectura.

Petra Thoren was appointed CEO of Vingruppen OY in Finland on 1 December 2019 and joined the Group Management, reporting to the Group CEO after Vingruppen OY in Finland was subject to re-organisation.

The remuneration of the Board of Directors is as follows, as from 11.04.2019

Chairman of the Board of Directors	NOK 550,000 p.a.
Board members elected by the shareholders	NOK 275,000 p.a.
Board members elected by the employees	NOK 170,000 p.a.
Deputy member elected by the employees	NOK 7,500 per meeting

Audit Committee

Chair of the committee	NOK 100,000 p.a.
Member	NOK 50,000 p.a.

Remuneration Committee

Chair of the committee	NOK 41,000 p.a.
Member	NOK 26,000 p.a.

Actual payments to Board members are as follows

Remuneration to the members of the Board of Directors in 2019:

<i>Figures in NOK 1000</i>		Board fees including committee work	Number of shares at 31.12.2019
Board members elected by the shareholders			
Michael Holm Johansen	Chairman of the Board	582	156300
Hanne Refsholt	Resigned from the Board in 2019	73	0
Leena Maria Saarinen		293	1,860
Trond Berger	Resigned from the Board in 2019	93	17441
Eilif Due		298	2,325
Stein Erik Hagen	Resigned from the Board in 2019	107	0
Ann-Beth Freuchen		262	0
Kirsten Ægidius	Newly-elected Board member in 2019	197	0
Nils K. Selte	Newly-elected Board member in 2019	330	0
Carl Erik Hagen ¹	Newly-elected Board member in 2019	0	30093077
Board members elected by the employees			
Erik Hagen		See the Table below	1334
Konstanse M. Kjølse		See the Table below	681
Ann Therese Jacobsen		See the Table below	0

1. Stein Erik Hagen does not own shares on a personal basis. Declared shareholdings relate to the shareholder Canica AS, which is controlled by Carl Erik Hagen and his associate, and for which he is deputy chairman of the Board of Directors.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Salary	Board fees including committee work	Benefits in kind	Pension costs
Board members elected by the employees				
Erik Hagen	506	165	7	26
Konstanse M. Kjøle	609	165	7	33
Ann Therese Jacobsen	611	165	5	29
Arne Larsen ¹	0	16	0	0

1. Arne Larsen attended two Board meetings as deputy employee representative.

Remuneration to the members of the Board of Directors in 2018:

<i>Figures in NOK 1000</i>		Board fees including committee work	Number of shares 31.12.2018
Board members elected by the shareholders			
Michael Holm Johansen	Chairman of the Board	548	156300
Hanne Refsholt		255	0
Leena Maria Saarinen		269	1860
Trond Berger		315	17441
Eilif Due ¹		229	3299325
Stein Erik Hagen ²		229	28607626
Ann-Beth Freuchen		229	0
Board members elected by the employees			
Erik Hagen		See the Table below	925
Konstanse M. Kjøle	Newly-elected Board member in 2018	See the Table below	681
Ann Therese Jacobsen	Newly-elected Board member elected by the employees in 2018	See the Table below	0

1. Eilif Due owns 2,325 shares on a personal basis. Other declared shareholdings relate to the shareholder Hoff SA, of which he is Chairman of the Board of Directors.
2. Stein Erik Hagen does not own shares on a personal basis. Declared shareholdings relate to the shareholder Canica AS, which is controlled by Stein Erik Hagen and his associate, and of which he is a member of the Board of Directors.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Salary	Board fees including committee work	Benefits in kind	Pension costs
Board members elected by the employees				
Erik Hagen	493	153	6	25
Ingrid E. Skistad ¹	317	76	5	18
Kjell Arne Greni ¹	97	76	3	9
Konstanse M. Kjøle ²	285	77	2	14
Ann Therese Jacobsen ²	269	77	1	13
Arne Larsen ³	0	15	0	0

1. Kjell Arne Greni and Ingrid E. Skistad resigned from the Board on 30 June 2018, and the payments represent six months' membership of the Board.
2. Konstanse M. Kjøle and Ann Therese Jacobsen joined the Board on 1 July 2018, and the payments represent six months' membership of the Board.
3. Arne Larsen attended two Board meetings as deputy employee representative.

NOTE 7 SHARE-BASED REMUNERATION

Share-based incentive schemes

During the year, the Group had two share-based incentive programmes for senior executives, which are related to the Group's share value, but one of the programmes was concluded during 2019. The Group also has a share savings programme in which all employees can participate.

Matching shares for senior executives and other key persons.

Before the Board of Directors in 2017 adopted a new long-term incentive scheme for senior executives, in conjunction with the IPO in 2016 a temporary two-year incentive scheme (interim retention plan) was adopted, in which 37 employees, including the Group Management, were awarded matching shares. These matching shares were redeemed in the first quarter of 2019, for the executives still employed by the Group. Of the nine members of the Group Management offered this scheme in 2016, eight members redeemed shares in 2019.

For the Group Management, matching shares were granted whereby for each share they acquired in addition to their reinvestment obligations related to the settlement of the completed programme with synthetic shares and options, they also received one matching share. The members of the Group Management who did not already hold synthetic shares or options were entitled to receive either one matching share for each share they purchased in total, or one matching share for every two shares they purchased in total.

Other key persons were invited to purchase shares for up to a given amount, with the right to receive one matching share for every two shares they purchased. Of the 33 key persons who received this offer, 29 made use of it. In 2017 and 2018, six key persons attached to this programme resigned, so that on the redemption date in February 2019, shares were redeemed by 23 key persons.

In total, 31 persons redeemed 253,732 matching shares, eight of whom were members of the Group Management, and 23 were other key persons.

Below, the number of matching shares redeemed by the Group Management in 2019 is presented, of which the fair value was based on Arcus' share price as at 14.02.2019 (NOK 41.95).

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Allocation date	Number of matching shares on the allocation date	Number of matching shares redeemed in 2019	Fair value on the redemption date	Redemption date
Kenneth Hamnes	01.12.2016	42,100	42,100	1,766	14.02.2019
Sigmund Toth	01.12.2016	19,767	19,767	829	14.02.2019
Erlend Stefansson	01.12.2016	27,062	27,062	1,135	14.02.2019
Erik Bern	01.12.2016	9,956	9,956	418	14.02.2019
Bjørn Delbæk	01.12.2016	8,692	8,692	365	14.02.2019
Jan-Erik Nilsen	01.12.2016	2,942	2,942	123	14.02.2019
Per Bjørkum	01.12.2016	8,256	8,256	346	14.02.2019
Eirik Andersen	01.12.2016	7,558	7,558	317	14.02.2019
Svante Selling	01.12.2016	6,781	6,781	284	14.02.2019
Total, Group Management		133,114	133,114	5,584	
Other managerial employees	01.12.2016	247,645	120,618	5,060	14.02.2019
Total number of matching shares		380,759	253,732	10,644	

Overview of the development in the number of allocated matching shares:

Number of matching shares	2019	2018
Outstanding matching shares at the beginning of the year	253,732	330,818
Matching shares redeemed during the year	-253,732	0
Terminated matching shares during the year	0	-77,086
Outstanding matching shares at the end of the year	0	253,732

Effects of matching shares in the accounts:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Earning of matching shares	808	5,574
Deduction of matching shares	0	-2,321
Change in provision for employer taxes	202	545
Total costs related to matching shares	1,010	3,798
Liabilities¹	0	1,923

1. Solely includes employer taxes

Option programme for senior executives

In 2017, 2018 and 2019, options were granted in an option programme for senior executives in the Group. On expiry, the beneficiaries will receive shares in Arcus ASA equivalent to their options.

The options' vesting period will be three years from the allocation date, where the participants have two years to redeem the options after the vesting period. A condition for redemption of an option is that the executive is still employed after the vesting period, and that the Group's KPI objectives, as determined by the Board of Directors, have been achieved in the same period.

The number of options allocated annually will vary, and will correspond to the individual executive's potential maximum bonus that can be achieved in relation to the listed price on the allocation date. The options' strike price is calculated as the volume-adjusted listed price for the last ten days prior to the allocation date, with the addition of 10 percent.

The options are valued using the Black-Scholes model, for which the most important assumptions on the valuation date will be the spot rate on the valuation date, the estimated time during the redemption period in which the Group assumes that the holders will redeem the option, the dividend in the period, and the share's assumed volatility. The option's maximum redemption price is limited to three times the spot rate at the time of allocation.

There are no dividend rights related to the options during the period prior to redemption.

No options were redeemed in 2019, but at the end of 2019 all of the options allocated in 2017 were cancelled, since the Group's KPI objectives as determined by the Board of Directors were not achieved for the period. Below, the Group Management's holdings of options at the end of 2019 are presented.

Allocation date	# 2019		# 2018		# 2017	
Vesting period	11.4.2019 - 11.04.2022		11.4.2018 - 11.04.2021		04.05.2017 - 04.05.2020	
Redemption period	11.4.2022 - 11.04.2024		11.4.2021 - 11.04.2023		04.05.2020 - 04.05.2022	
Redemption price	NOK 40.52		NOK 45.22		NOK 51.53	
Number of options	2019		2018		2019	
Kenneth Hamnes	335,918	0	243,457	243,457	0	199,426
Sigmund Toth	176,799	0	125,103	125,103	0	90,773
Erlend Stefansson	186,395	0	135,053	135,053	0	110,628
Erik Bern	162,669	0	117,862	117,862	0	96,546
Jan-Erik Nilsen	0	0	0	0	0	0
Per Bjørkum	139,044	0	100,745	100,745	0	82,524
Eirik Andersen	176,799	0	69,136	69,136	0	57,765
Svante Selling	157,997	0	117,174	117,174	0	53,816
Petra Thorén	0	0	0	0	0	0
Roar Ødelien	0	0	0	0	0	0
Total, Group Management	1,335,621	0	908,530	908,530	0	691,478
Other managerial employees	698,181	0	153,561	435,960	0	381,532
Total number of options	2,033,802	0	1,062,091	1,344,490	0	1,073,010

Basis for calculation of options:		2019	2018	2019	2018	2019	2018
Share price on the allocation date	NOK	38.80	0	43.70	43.70	47.90	47.90
Share price on the date of state- ment of financial position	NOK	36.50	0	36.50	41.00	36.50	41.00
Redemption price - minimum	NOK	40.52	0	45.22	45.22	51.53	51.53
Redemption price - maximum	NOK	116.40	0	131.10	131.10	143.70	143.70
Risk-free interest	%	1.4%	0	1.4%	1.4%	1.4%	1.2%
Volatility*	%	20.0%	0	20.0%	22.0%	20.0%	22.0%
Expected dividend	%	3.6%	0	3.6%	3.4%	3.6%	3.4%

* On the basis that the company itself only has three years' stock exchange history, on calculating the volatility assumption applied to the option calculations, the Group has applied an average of the company's own volatility figures and an average from equivalent comparable companies on other European stock exchanges.

Overview of development in the number of allocated options:

Number of options	2019	2018
Outstanding options at the beginning of the year	2,417,500	1,229,304
Allocated options during the year	2,195,086	1,534,306
Terminated options during the year	-1,516,693	-346,110
Outstanding options at the end of the year	3,095,893	2,417,500

Effects of options in the accounts:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Earning of options	5,440	3,855
Deduction of options	-5,874	-386
Change in provision for employer taxes	-183	335
Total option costs	-617	3,804
Liabilities¹	417	600

1. Solely includes employer taxes

Share savings programme for all employees

The Group also has a general share savings scheme for all employees, whereby all employees will annually have the opportunity to buy a limited number of shares in Arcus ASA, with a discount of 20 percent. Sale of shares to employees below market value is recognised as a personnel cost comprising the difference between the market value of the shares and the purchase price.

In 2019, a total of 54 employees subscribed for a total of 31,468 shares. These were purchased for an average price of NOK 36.70 and sold to the employees at a discount of 20 percent. For this, costs of TNOK 231 were charged to the consolidated accounts in 2019.

	2019	2018
Number of employees who purchased shares at a discount	54	76
Number of shares purchased at a discount	31,468	26,744
Average price per share for purchase by employees at a discount (NOK)	36.70	41.67
Total cost for the Group (TNOK)	231	258

NOTE 8 PENSION COSTS, ASSETS AND OBLIGATIONS

Defined benefit pension plan

Up to 31 December 2008, Arcus ASA and its subsidiaries in Norway had a group defined benefit plan for their employees in Statens Pensjonskasse (the Norwegian Public Service Pension Fund – SPK) and Storebrand. The SPK pension plan also included a contractual early retirement plan (AFP) with financing from the commencement of employment. From 31 December 2008, the Board of Directors terminated the SPK group pension plan for the entire Group in order to switch to defined contribution plans.

On the transition to the new pension plan, all those who were ill or disabled remained in the respective defined benefit plans in Statens Pensjonskasse (SPK) and Storebrand. SPK has confirmed that Arcus no longer has any legal obligations associated with the remaining pension recipients who are linked to the SPK defined benefit plans, but is only obliged to pay annual premium contributions specified by SPK, according to the same principle as for defined contribution plans. The Group therefore carries the current invoices from SPK to expenses in the same way as for the defined contribution plan. Within the pension obligation as at 31.12.2019, a provision of NOK 2.4 million is linked to five individuals in the Storebrand defined benefit plan. This is the only pension obligation secured with assets.

In addition, two individuals, both of whom are no longer employed by the company, have a defined benefit plan for salaries above 12G (National Insurance base amount). This plan was recognised with obligations totalling NOK 5.2 million at the end of 2019.

Gift pension and unfunded pension arrangement

On the transition to the defined contribution plan in 2009, there were individual employees who had previously been with SPK who would be disadvantaged in the event of early retirement at 65-67 years of age. To compensate for this, it was agreed that a gift pension would be paid to all employees who were with SPK before the transition. As at 31.12.2019, this gift pension is linked to 115 employees in the Norwegian operations, while the total obligation has been recognised at NOK 13.1 million.

The Group CEO has an unfunded pension arrangement in which the pension entitlement earned is 15 percent of the salary above 12G. At the end of 2019, this obligation was recognised at NOK 1.4 million.

Contractual early retirement plan pension (AFP)

Most of the Group's Norwegian employees are covered by the AFP plan. This AFP plan gives a lifelong supplement to the ordinary pension plan. Employees can choose to take out the new AFP pension as from the age of 62, also while continuing to work. This new AFP plan is a collective-agreement based defined benefit multi-enterprise pension scheme, and is financed through premiums that are set as a percentage of salary. So far, no reliable measurement and allocation of obligations and assets are available for the plan. In accounting terms, the plan is treated as a defined contribution pension plan in which premium payments are charged as current costs and no provisions are made in the financial statements. In 2019 and 2018, the current premium payments were set at 2.50 percent of total salary payments between 1 G and 7.1 G to the company's employees. It has been decided not to change the premium payments for 2020. There is no accumulation of funds in the plan and it is expected that the premium level will increase over the coming years.

There are some seniority requirements associated with the new AFP plan with regard to accumulated length of employment in the scheme, and the limited liability company must be subject to a collective agreement. There are three limited liability companies in Norway, with a total of eight persons who were not subject to the AFP plan as at 31.12.2019.

Defined contribution pension

The Arcus Group's general pension scheme for all other employees concerns defined-contribution pension plans which are adapted to the regulations in the individual countries in which the Group has employees.

Norway

The general defined-contribution pension plan has contribution rates of 5 percent of salary in the bracket from 0 to 7.1 times the National Insurance basic amount (G); and 11 percent of salary in the bracket from 7.1 to 12 times the National Insurance basic amount (G). There is also a disability scheme with 69 percent, plus 18 percent of the basic amount (G), as the benefit level, without free policy accumulation. Arcus ASA with subsidiary has group life insurance on death of up to 10G for all employees.

The costs associated with the defined contribution pension plan are related to the current premium invoices from the insurance company with which Arcus has signed a defined contribution pension agreement. The current defined contribution pensions and disability pensions for employees in the defined contribution plan are adjusted annually on the basis of the pension fund's surplus.

Employees in the defined contribution plan who have become disabled are entitled to have their disability obligations regulated by the same adjustment as the basic amount (G) each year and the capitalised obligation related to this was NOK 1.6 million at the end of 2019.

Sweden

In Sweden, the contributions are, to a great extent, individually agreed contribution rates based on individual salaries, and these can vary considerably. In 2019, the contribution rates including insurance schemes varied from 9 percent to 30 percent of the individual's salary. The contribution rates apply as from the first krone earned.

Denmark

The general defined contribution pension scheme in Denmark has contribution rates varying from 8 to 12.5 percent. The contribution rates apply as from the first krone earned.

Finland

The general defined contribution pension scheme in Finland has contribution rates of 18.05 percent for employees aged below 53, and 16.55 percent for employees aged over 53.

Germany

The contribution rate in Germany is 18.6 percent of the employee's salary, up to the maximum calculation basis of EUR 78,000. The pension contribution in Germany is divided 50/50 between employer and employee, so that the net cost for the German company is 9.3 percent.

Other matters

The Group applies a discount rate equivalent to the covered bond interest rate to its pension obligations. The pension assumptions made by the Group are consistent with the recommendations of the Accounting Standards Board from September 2019. Due to the lack of significance, the assumptions were not updated as of 31.12.2019.

The table presents both defined benefit and other actuarially calculation pension obligations.

Figures in NOK 1,000

Pension costs	2019	2018
Present value of pension earnings for the year	644	687
Interest cost of pension obligations	681	870
Return on pension assets	-208	-231
Administration costs	170	109
Accrued social security contributions	157	202
Net pension costs after social security contributions	1,444	1,637

Defined contribution pension plan

Recognised contributions excluding social security contributions	30,520	30,420
--	--------	--------

Net pension obligations:

Estimated accrued obligations, funded pension plans	10,912	9,058
Estimated value of pension assets	-8,498	-7,721
Net estimated funded pension obligations (+)/assets (-)	2,414	1,337
Estimated accrued obligations, non-funded pension plans	21,310	19,740
Net pension obligations recognised in the statement of financial position	23,724	21,077

Changes in obligations:

Net pension obligations 01.01	21,077	30,552
Pension costs, continued operations	1,444	1,637
Paid out via operations	-277	-809
Premium payments including SSC	-509	-403
Estimate deviations recognised directly in equity (IAS19R)	1,989	-9,900
Net pension obligations 31.12.	23,724	21,077

Summary of pension assets:

Shares and other equity instruments	8,498	7,721
Total pension assets 31.12.	8,498	7,721

Figures in NOK 1,000

Financial assumptions:	2019	2018
Discount rate	1.80%	2.60%
Expected salary adjustment	2.25%	2.75%
Expected pension increase	1.25%	1.75%
Expected adjustment of the National Insurance basic amount (G)	2.00%	2.50%
Expected return on pension assets	1.80%	2.60%

Actuarial and demographic assumptions

Withdrawal rate at 62 years	50%	50%
Withdrawal rate at 67 years	50%	50%
Mortality	K2013	K2013
Disability	K1963	K1963
Voluntary retirement (under 50 years)	5%	5%
Voluntary retirement (over 50 years)	0%	0%

The actuarial assumptions are based on commonly used assumptions within the insurance industry with regard to demographic factors.

The Group's pension plans satisfy the statutory requirements concerning mandatory occupational pension schemes.

Sensitivity analysis of net pension obligations:

The table below shows the effects of changes in pension obligations, deferred tax assets and equity in the event of a change in the most important economic assumptions by one percentage point up or down. The calculations are otherwise carried out in the same way as the actuarial calculations and are based on all other economic and demographic assumptions remaining unchanged.

Sensitivity 2019	Discount rate		Salary growth		Adjustment of NI basic amount (G)	
Change in percentage points	1%	-1%	1%	-1%	1%	-1%
Change in pension obligations	1,862	-2,224	756	-713	784	-712
Change in deferred tax assets	-410	489	-166	157	-173	157
Change in equity	-1,452	1,735	-590	556	-612	555
Percentage change in obligations	7.8%	-9.4%	3.2%	-3.0%	3.3%	-3.0%

Sensitivity 2018	Discount rate		Salary growth		Adjustment of NI basic amount (G)	
Change in percentage points	1%	-1%	1%	-1%	1%	-1%
Change in pension obligations	-2,002	2,361	1,960	-1,749	1,960	-1,749
Change in deferred tax assets	441	-519	-431	385	-431	385
Change in equity	1,562	-1,841	-1,529	1,365	-1,529	1,365
Percentage change in obligations	-9.5%	11.2%	9.3%	-8.3%	9.3%	-8.3%

Summary of cash flows related to pension plans

Figures in NOK 1,000	2019	2018
Premium payments, Storebrand defined benefit plan recognised in the statement of financial position	495	403
Premium payments, SPK defined benefit plan not recognised in the statement of financial position	85	84
Payments from operations, gift pension at 65-67 recognised in the statement of financial position	278	809
Premium payments, AFP scheme	4,268	4,197
Premium payments, defined contribution pension plan	29,878	27,254
Total	35,004	32,747

All figures include social security costs.

Premium payments associated with ordinary defined contribution pension plans are the largest disbursement items associated with pensions. The basis for the premium payments to the defined contribution plan is calculated according to the actual salaries and will reflect the salary development within the company.

Premium payments to the new AFP plan are also calculated on the basis of actual salaries, in addition to how the premium rate is expected to increase in the years ahead. The premium rate was 2.50 percent in 2018 and 2019 and this will remain unchanged in 2020.

NOTE 9 FINANCIAL INCOME AND COSTS

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Financial income		
External interest income	22,498	12,906
Total interest income	22,498	12,906
Value adjustment of liabilities at fair value	3,364	0
Agio gains	26,656	27,727
Other financial income	18	13
Total other financial income	30,038	27,740
Total financial income	52,536	40,646
Financial costs		
Interest costs to financial institutions	-47,460	-37,302
Interest costs for rights of use related to lease agreements	-49,854	0
Interest costs for liabilities at fair value in the statement of financial position	-196	-104
Amortisation of front-end fee related to credit facilities at SEB	-1,618	-1,623
Total interest costs	-99,128	-39,029
Value adjustment of minority options at fair value	0	-2,560
Value adjustment of foreign exchange forward contracts at fair value	-1,049	-369
Agio loss	-29,674	-26,178
Other financial costs	-7,970	-8,626
Total other financial costs	-38,693	-37,733
Total financial costs	-137,821	-76,762
Net financial profit/loss	-85,285	-36,116

NOTE 10 TAX

Tax for the year is calculated as follows:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Tax payable	-23,871	-31,141
Change in deferred tax	-15,310	-25,595
Insufficient provision in previous years	-1	-27
Tax cost	-39,182	-56,763

Tax cost breakdown by country	2019	2018
Tax - Norway	-13,637	-27,498
Tax - Sweden	-16,138	-19,594
Tax - Denmark	-6,914	-6,760
Tax - Finland	-2,207	-2,767
Tax - Germany	-286	-144
Total tax cost	-39,182	-56,763

Reconciliation from nominal to actual tax rates	2019	2018
Profit before tax	172,469	221,180
Expected income tax at the nominal tax rate in Norway	-37,943	-50,871
Tax effect of the following items:		
Non-deductible costs	-2,624	-2,804
Non-taxable revenue	791	361
Insufficient provision in previous years	1	27
Change in non-capitalised tax assets	-492	130
Change in tax rate	0	-5,017
Differences in tax rates	-74	1,132
Profit share, associated companies	892	532
Other	267	-253
Tax	-39,182	-56,763
Effective tax rate	23%	26%

Tax on items in OCI

Tax on items in OCI is entirely due to changes in deferred tax associated with pension obligations in Norway.

Tax payable by country in the statement of financial position	2019	2018
Prepaid tax payable		
Prepaid in Sweden	15,487	11,521
Prepaid in Finland	119	0
Prepaid in Germany	800	617
Total prepaid tax¹, see also Note 14	16,406	12,138
Tax payable		
Tax payable in Norway	0	1,472
Tax payable in Denmark	5,002	5,990
Tax payable in Finland	0	276
Total tax payable¹	5,002	7,738

1. In 2018, prepaid tax payable was presented as a net total amount for the entire Group. As from 2019, prepaid tax or tax payable is presented as a net amount for the country to which the tax relates. Net prepaid tax in 2018 amounted to TNOK 4,400, which is the total prepaid tax and tax payable from the above table. See also Note 14.

Tax paid during the period, per country	2019	2018
Tax paid to Norway	-1,472	-3,053
Tax paid to Sweden	-21,050	-27,216
Tax paid to Denmark	-9,442	-6,344
Tax paid to Finland	-2,490	-2,871
Tax paid to Germany	-474	-507
Total tax paid	-34,928	-39,991

Specification of tax effect of temporary differences and deficit carried forward:

	2019		2018	
	Asset	Liability	Asset	Liability
Tangible fixed assets	-2,621	290	-5,960	394
Intangible fixed assets	-52,080	-101,565	-42,377	-102,262
Financial assets	-236	0	-638	0
Inventories	-8,972	0	-10,686	0
Trade receivables	1,320	0	1,429	0
Pension obligations	5,187	0	4,524	0
Provisions	2,029	0	5,162	0
Temporary tax fund	-528	15	-661	23
Deficit and interest limitations carried forward	142,001	0	159,365	0
Total deferred tax, gross	86,100	-101,260	110,158	-101,845
Unrecognised deferred tax assets	0	0	0	0
Net deferred tax in the statement of financial position	86,100	-101,260	110,158	-101,845

At the end of the year, the Group had NOK 142.0 million in capitalised deferred tax assets associated with the deficit carried forward from the Norwegian business. Based on an assessment and analysis of the Group's earnings in Norway historically, and the future prognosis, it is assessed that the deficit carried forward can be utilised in full, and the related deferred tax asset has therefore been entered.

Deferred tax positions are calculated on the basis of local tax rates in the respective countries on the reporting date. At the end of 2019, the rates were 22 percent in Norway, 21.4 percent in Sweden, 22 percent in Denmark and 20 percent in Finland, unchanged from the previous year.

At the end of 2019, deferred tax assets were associated with net negative temporary differences for the tax regimes in Norway and Sweden, while deferred tax liabilities were associated with net positive temporary differences for the tax regime in Denmark. The same applied to the end of 2018.

NOTE 11 TANGIBLE FIXED ASSETS

	Tangible fixed assets			Total tangible assets
	Machinery and equipment	Fixtures and fittings, tools, office equipment etc.	Assets under construction	
<i>Figures in NOK 1,000</i>				
Acquisition cost as at 01.01.2018	548,875	89,016	5,678	643,569
Addition of tangible fixed assets	12,487	554	6,771	19,812
Addition from financial lease	3,062	0	0	3,062
Transferred from assets under construction	3,858	1,673	-7,535	-2,004
Disposal at cost price	0	-6,096	0	-6,096
Translation differences	-92	-251	0	-343
Acquisition cost as at 01.01.2019	568,190	84,896	4,914	658,000
Addition of tangible fixed assets	4,823	1,338	12,562	18,723
Transferred from assets under construction	3,217	235	-3,797	-345
Reclassifications ¹	-273,398	0	0	-273,398
Disposal at cost price	-161	-12,935	-37	-13,133
Translation differences	-381	-247	0	-628
Acquisition cost 31.12.2019	302,290	73,287	13,642	389,219
Accumulated depreciation 01.01.18	-244,341	-69,402	0	-313,743
Ordinary depreciation	-30,635	-4,178	0	-34,813
Disposal, accumulated depreciation	0	6,096	0	6,096
Translation differences	59	240	0	299
Accumulated depreciation 01.01.2019	-274,917	-67,244	0	-342,161
Ordinary depreciation	-14,932	-3,814	0	-18,746
Disposal, accumulated depreciation	120	12,878	0	12,998
Reclassifications ¹	110,134	0	0	110,134
Translation differences	309	220	0	529
Accumulated depreciation 31.12.19	-179,286	-57,960	0	-237,246
Book value as at 31.12.19	123,004	15,327	13,642	151,973
Book value of capitalised interest costs	0	0	0	0

1. Reclassifications comprise the capitalised value of rights of use related to financial lease agreements. As a consequence of the introduction of IFRS 16, as from 01.01.2019 these are classified as rights of use. See also Note 13 concerning lease agreements.

Both the parent company and the Group use straight-line depreciation for all tangible fixed assets. The economic life of fixed assets is estimated as follows:

* Machinery and equipment, vehicles	3-20 years
* Fixtures and fittings, tools, office equipment etc.	4-10 years

No indications of impairment or a need to adjust the useful lives of assets were identified during the period.

NOTE 12 INTANGIBLE ASSETS

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Goodwill	Brands	Software	Total
Acquisition cost 01.01.18	1,065,296	873,246	127,869	2,066,411
Addition of intangible assets	0	43	3,227	3,270
Transferred from assets under construction	0	0	2,004	2,004
Translation differences	-466	2,948	-107	2,375
Acquisition cost 01.01.19	1,064,830	876,237	132,993	2,074,060
Addition of intangible assets	0	250	1,246	1,496
Transferred from assets under construction	0	0	345	345
Acquisition of business	11,777	49,739	0	61,516
Translation differences	-5,722	-3,301	-170	-9,193
Acquisition cost 31.12.19	1,070,885	922,925	134,414	2,128,224
Accumulated depreciation 01.01.2018	-22,700	-53,544	-98,718	-174,962
Ordinary depreciation	0	0	-7,487	-7,487
Amortisation	0	-7,705	0	-7,705
Translation differences	0	21	-36	-15
Accumulated depreciation and write-downs 01.01.19	-22,700	-61,228	-106,241	-190,169
Ordinary depreciation	0	0	-7,168	-7,168
Accumulated depreciation on acquisition of business	0	-27	0	-27
Amortisation	0	-7,746	0	-7,746
Translation differences	0	41	28	69
Accumulated depreciation and impairments 31.12.2019	-22,700	-68,960	-113,381	-205,041
Book value 31.12.2019	1,048,185	853,965	21,033	1,923,183
Of which capitalised value of assets with indefinite useful lives	1,048,185	785,684	0	1,833,869

Economic life of intangible assets with definite useful lives	10-20 years	3-10 years
Depreciation plan	Straight line	Straight line

Impairment testing

Goodwill is allocated to the Group's cash-generating units and is tested for impairment annually, or more often if there are indicators that the values may have been subject to impairment. Testing for impairment involves determining the value in use of the cash-generating unit. The value in use is determined by discounting expected cash flows, based on the cash-generating unit's Board-approved business plans. The cash-generating unit is the lowest level at which it is possible to follow up operations comprising the relevant goodwill. At the end of 2019, cash-generating units related to impairment testing of goodwill are defined at business area level.

Equivalent impairment tests are made for brands. The cash-generating unit for impairment testing of brands is the brand itself.

A significant proportion of the Group's brands are assessed not to have definite useful lives. These are not amortized on an ongoing basis, but are solely subject to annual impairment testing. On initial recognition of brands, it is assessed whether the brand is expected to have definite useful lives or not. In this assessment, the Group gives special weight to the Group's expected use of the brand, the customary life cycles for brands of this type, the stability of the sector and the business, and the probability that the Group will succeed in maintaining the brand's financial lifetime, given the Group's ability to maintain value. The Group also devotes resources to legal control of brands in large and important markets.

At the end of 2019, all of the Group's brands with indefinite useful lives were related to the Spirits business. The Spirits business have been a stable sector for many years, and most of the brands within the Group's spirits business are brands that have existed for several decades, and some have existed for several hundred years. If impairment tests show declining curves over time, the brand may be written down to estimated useful value, and a new assessment of the brand's estimated useful life is performed. If it is estimated, after a new assessment, that the useful life is no longer indefinite, the brand is redefined to have a definite useful life, whereby a linear depreciation term is set for the remaining book value.

The discount rate used for both brands and goodwill is 8.8 percent before tax, and reflects the estimated risk and capital costs of the Group, based on a capital structure considered to be representative for the business in which the Arcus Group is engaged.

The short term Covid-19 impact has been assessed as part of the impairment analysis.

Recoverable amount (value in use) on impairment testing of goodwill

The recoverable amount of the cash-generating units is calculated on the basis of the present value estimate of the expected cash flows before tax. The cash flows used as the basis for the impairment test are based on assumptions concerning future sales volume, sales prices, purchase prices for input factors, salary development and other direct costs set out in Board-approved budgets and long-term plans. The terminal value is based on the cash flow in the last forecast year (2023). The terminal value is based on an assumption of inflation growth of 2 percent, and also reinvestments equivalent to the expected depreciation of the entities' fixed assets.

In 2019, the Group performed impairment tests whereby recoverable amounts on impairment testing of goodwill are based on the 2020 budget, and with real growth up to 2023 in both revenue and EBITDA equivalent to other long-term plans. The impairment tests have not entailed impairment, and downward adjustment of the estimated cash flows by 20 percent, or an increase in the discount rate by 2 percent, would either not have entailed impairment.

Recoverable amount (value in use) on impairment testing of brands

The recoverable amount for the brands is calculated on the basis of a "relief from royalty" method before taxes, whereby the brand's annual royalty is estimated as future revenue for the brand multiplied by a long-term expected profit level for the relevant brands. Future revenue is based on the 2020 budget, with real growth up to 2023 equivalent to other long-term plans. The terminal value is based on an assumption of inflation growth of 2 percent. Cash flow estimates used are discounted using a discount rate.

Downward adjustment of the estimated cash flows by 20 percent, or an increase in the discount rate by 2 percent, would not have entailed impairment for any of the brands.

The table below shows the Group's intangible assets with indefinite useful lives (goodwill and brands) per category of cash-generating units.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Category	Currency	Segment	Goodwill	Brands	Total
Category of cash-generating units						
Norwegian aquavits	Aquavit	DKK	Spirits	0	119,844	119,844
Danish aquavits	Aquavit	NOK	Spirits	0	291,016	291,016
Other aquavits	Aquavit	NOK, DKK, SEK	Spirits	0	12,223	12,223
Danish bitters	Bitter dram	NOK	Spirits	0	161,382	161,382
Norwegian cognac	Cognac	NOK	Spirits	0	12,425	12,425
Norwegian vodka	Vodka	NOK	Spirits	0	34,297	34,297
International vodka	Vodka	NOK	Spirits	0	66,740	66,740
Own brands, Wine	Own wines	NOK	Wine	0	2,651	2,651
Agency wine	Agency wine	NOK	Wine	0	49,711	49,711
Other brands	Other	NOK, DKK	Spirits	0	103,676	103,676
Segment Spirits		DKK	Spirits	425,026	0	425,026
Segment Spirits		NOK	Spirits	380,410	0	380,410
Wine Sweden - agency wine ¹		SEK	Wine	90,803	0	90,803
Wine Finland - agency wine ¹		EUR	Wine	24,951	0	24,951
Wine Norway - agency wine ¹		NOK	Wine	57,609	0	57,609
Wine Norway - own brands, wine		NOK	Wine	69,386	0	69,386
Total				1,048,185	853,965	1,902,150

1. In 2019, the Group took reorganisation measures for the Swedish/Finnish wine business, which entailed a clearer distinction between the Swedish and Finnish wine businesses. As a consequence, goodwill has been distributed between these two cash-generating units. The distribution was made on the basis of an assessment of which business the goodwill arose from in the first place, in accordance with IAS 36.

The various categories of cash-generating units listed below include the following well-known brands:

Category of cash-generating units	Brands
Norwegian aquavits	Lysholm Linie, Løiten Linie, Gammel Opland and Gilde, and other Norwegian aquavits
Danish aquavits	Aalborg
Other aquavits	Malteserkreutz and Snällersöds
Danish bitters	Gammel Dansk
Norwegian cognac	Braastad cognac
Norwegian vodka	Vikingsfjord, Amundsen and Brennevin Seksti
International vodka	Vanlig, Dworek, Hammer, Kalinka and Dobra
Agency wine	Doppio Passo and Pietro de Campo
Other brands	Hot n'Sweet, Dooley's, Eau de Vie, Golden Cock, St. Hallvard, Upper Ten, Dry Anis and Star Gin

NOTE 13 LEASE AGREEMENTS AND OBLIGATIONS

As from 1 January 2019, the existing lease standard (IAS 17) is replaced by a new, updated standard for accounting treatment of leases (IFRS 16). The Group implemented this as from the same date.

The new standard concerning leases entails a significant change in the accounting policy related to leasing costs. All significant lease agreements are now capitalised. This has given significant rights of use on the asset side and an equivalent obligation on the liabilities side.

On the implementation of IFRS 16, the Group had two implementation method options: the full retrospective method or the modified retrospective method. The Group chose to implement IFRS 16 using the modified retrospective method, which means that the effects calculated on the implementation date were based on the remaining period of the lease as from the implementation date, and there were no adjustment to equity on the implementation date.

On the implementation date, the Group, as lessee, also had a number of options concerning the use of simplifications. The Group chose to use these simplification options, so that:

- Software licences are not included in the calculation basis.
- Short-term lease agreements expected to be for shorter terms than 12 months are not included in the calculation basis.
- Insignificant lease agreements (annual charge under TEUR 5) are not included in the calculation basis.
- Any service elements in the lease charge are not separated from the annual lease charge in the calculation basis.

Since the Group's subsidiaries adhere to local GAAP and not IFRS in their corporate accounts, the Group continues to make a distinction between operational and financial lease agreements.

- **Financial lease agreements** were already booked as part of the Group's statement of financial position before the introduction of IFRS 16. These are still booked as part of the subsidiaries' statements of financial position, with related rights of use and lease obligations. The introduction of IFRS 16 has not entailed any changes for these agreements. The agreements' effect on earnings is booked as depreciation and interest costs in both the segments' results and the Group's consolidated result.
- **Operational lease agreements** are not booked in the subsidiaries' statements of financial position. These agreements' effect on earnings is presented as other operating expenses in the segment reporting, but as depreciation and interest costs in the Group's consolidated reporting.
 - For these lease agreements, the statement of financial position effects are estimated on the basis of the remaining lease payments, whereby the discount rate is equivalent to the Group's calculated average interest rate related to other financing.
 - The period of the lease is set as the period specified in the lease agreement. If the lease agreement includes options for renewal, the probability of the Group using the option is assessed. In cases where the probability is estimated to be greater than 50 percent, the fixed period of the lease also includes the renewal period based on the option.

In connection with the introduction of IFRS 16, the Group's reported net interest-bearing debt and adjusted EBITDA increased significantly. The loan agreement with SEB specifies that the loan terms must be calculated according to a model that is independent of the introduction of IFRS 16, so that the Group's ability to fulfil the loan terms has not been affected by the introduction of IFRS 16.

	Rights of use				Total tangible assets
	Land, buildings and other real estate	Machinery and equipment	Vehicles	Fixtures and fittings, office equipment	
<i>Figures in NOK 1,000</i>					
Acquisition cost as at 01.01.2019	0	0	0	0	0
Recognition of rights of use, 01.01.2019	1,155,340	0	6,306	2,008	1,163,654
Addition of rights of use	0	11,446	10,822	0	22,268
Value changes in rights of use	15,898	8	-587	430	15,749
Reclassifications ¹	0	273,398	0	0	273,398
Disposal at cost price	-134	0	-1,260	-70	-1,464
Translation differences	239	0	36	7	282
Acquisition cost 31.12.2019	1,171,343	284,852	15,317	2,375	1,473,887
Accumulated depreciation 01.01.2019	0	0	0	0	0
Ordinary depreciation	-64,199	-17,258	-3,614	-842	-85,913
Disposal, accumulated depreciation	134	0	1,260	70	1,464
Reclassifications ¹	0	-110,134	0	0	-110,134
Translation differences	-33	0	-8	-1	-42
Accumulated depreciation 31.12.2019	-64,098	-127,392	-2,362	-773	-194,625
Book value as at 31.12.2019	1,107,245	157,460	12,955	1,602	1,279,262
Book value of capitalised interest costs	0	2,600	0	0	2,600

1. Reclassifications comprise the capitalised value of rights of use related to financial lease agreements. These were classified as ordinary operating equipment in 2018, but as a consequence of the introduction of IFRS 16, these are classified as rights of use as from 01.01.2019. See also Note 11 concerning fixed assets.

The Group applies straight-line depreciation to all rights of use assets.

The economic life of the rights of use is estimated as follows:

* Machinery and equipment, vehicles	7-15 years
* Fixtures and fittings, office equipment	1-3 years
* Land, buildings and other real estate	1-32 years

No indications of impairment or a need to adjust the useful lives of assets were identified during the period.

Overview of calculated recognised rights of use and obligations as from 1 January 2019

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Land, buildings and other real estate	Vehicles	Fixtures and fittings, office equipment	Total
Calculated rights of use 01.01.2019	1,155,340	6,306	2,008	1,163,654
Calculated leasing obligations 01.01.2019				1,163,654

Reconciliation of leasing obligations on transition from IAS 17 to IFRS 16

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Total leasing obligations
Leasing obligation for operational leasing agreements, cf. IAS 17 (nominal values) 31.12.2018	1,614,548
Insignificant lease agreements	-48
Lease agreements with options for renewal, where the use of the option is assessed to be probable	39,372
Present value of interest payments	-490,218
Leasing obligation, cf. IFRS 16 1.1.2019	1,163,654

Specification of capitalised leasing obligations on the transition from IAS 17 to IFRS 16

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Financial lease obligations	Operational lease obligations	Total lease obligations 2019	Total lease obligations 2018
Lease obligations, 31 December 2018¹	169,457	0	169,457	183,766
Calculated lease obligations 01.01.2019, cf. the introduction of IFRS 16	0	1,163,654	1,163,654	0
New lease obligations during the year	11,446	10,822	22,268	3,061
Change in value of lease obligations during the year	8	15,741	15,749	0
Lease payments during the year	-18,153	-48,009	-66,162	-17,370
Translation differences	0	249	249	0
Lease obligations, 31 December 2019	162,758	1,142,457	1,305,215	169,457
Of which current lease obligations	103,665	50,534	154,199	18,063
Of which non-current lease obligations	59,101	1,091,915	1,151,016	151,394

1. Financial leases at the end of 2018 were presented as part of the debt to credit institutions.

Maturity analysis of lease obligations

<i>Figures in nominal NOK 1,000</i>	Due date within 1 year	Due date 2-5 years	Due date after more than 5 years	Total
Operational	94,549	363,682	1,138,320	1,596,551
Financial	107,930	55,651	5,013	168,594
Total	202,479	419,333	1,143,333	1,765,145

Operational lease agreements

Operational lease agreements include the agreement concluded with Gjelleråsen Eiendom AS on the lease of production, distribution and administration buildings at Gjelleråsen for a term of 25 years as from 1 January 2012. The annual rent under this agreement is TNOK 82,627 as from 2019. Other obligations include lease agreements for office premises in Stockholm, Copenhagen, Helsinki and Berlin, lease of company cars for individual employees, lease of a pallet-truck park, and lease of various office machines.

As a general rule, the lease period is set as the length of the lease contract. Most of the lease contracts related to production and office premises also include renewal options. In cases where the agreement includes such options, the probability that the option will be used is assessed, and if the probability is assessed to exceed 50 percent, the lease period will also include the contract renewal period.

Total lease obligations are calculated by discounting the nominal lease amount for these agreements by the Group's marginal borrowing rate.

Financial lease agreements

On moving to Gjelleråsen in 2012, agreements were entered into for the lease of a number of new machines and equipment for the production and distribution activities at Gjelleråsen. The contract partner for these agreements is Nordea Finans, and the agreements are subject to variable interest rates. Even though, in principle, the lease agreements have been entered into with a 15-year repayment and interest rate profile (annuity), the actual terms of the agreements are for a shorter period of time, with the option of renewal. Remaining capitalised lease liabilities will fall due in the course of the last 12 months of the agreement period. The Group and Nordea are in continuous dialogue concerning an extension of the agreements to a total maturity profile of 15 years. All changes to the agreements must be formally handled by the lessor.

Arcus-Gruppen AS has pledged a 100 percent surety guarantee for all liabilities that the subsidiaries have undertaken or may undertake in connection with the signed lease agreements. See also note 24 regarding pledges and guarantees.

Other financial leases are agreements for the lease of lorries in the logistics business. The contract partners for these agreements is Volvo Finans and Nordea Finans. These agreements have durations of 7-10 years, and run at variable interest rates.

Overview of total effect on earnings related to lease agreements.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Depreciation of rights of use	-85,913	-16,495
Interest costs related to rights of use	-49,854	-4,573
Costs related to short-term lease agreements (included in other operating costs)	-987	0
Costs related to operational lease agreements in other operating costs prior to the introduction of IFRS 16	0	-95,750
Total effects in the consolidated income statement	-136,754	-116,818

Overview of revenue from lease of rights of use

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Sub-let premises at Gjelleråsen, Norway	2,014	1,095
Total revenue from sub-letting of rights of use	2,014	1,095

Reconciliation statement of income for 2019 versus 2018 adjusted for IFRS 16

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019 as reported, new IFRS 16 standard	2019 IFRS 16 reclassifi- cation	2019 reclassified, use of old IAS 17 standard	2018
Sales revenue	2,710,374	0	2,710,374	2,672,615
Other operating revenue	52,403	0	52,403	50,586
Total revenue	2,762,777	0	2,762,777	2,723,201
Net gain on sale of fixed assets	11	0	11	365
Cost of sales	-1,601,113	0	-1,601,113	-1,577,306
Salaries and other personnel costs	-439,220	0	-439,220	-426,644
Depreciation and amortisation	-119,573	68,655	-50,918	-50,005
Other operating expenses	-329,443	-92,862	-422,305	-409,330
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	4,059	0	4,059	2,311
Operating profit before other income and expenses	277,498	-24,207	253,291	262,592
Other income and expenses	-19,744	0	-19,744	-5,296
Operating profit	257,754	-24,207	233,547	257,296
Interest income	22,498	0	22,498	12,906
Other financial income	30,038	0	30,038	27,740
Interest costs	-99,128	44,854	-54,274	-39,029
Other financial costs	-38,693	0	-38,693	-37,733
Net financial profit/loss	-85,285	44,854	-40,431	-36,116
Profit before tax	172,469	20,647	193,116	221,180
Tax	-39,182	-4,538	-43,720	-56,763
Profit for the year	133,287	16,109	149,396	164,417

Reconciliation statement of financial position for 2019 versus 2018 adjusted for IFRS 16

	2019 as reported, new IFRS 16 standard	2019 IFRS 16 reclassifi- cation	2019 reclassified, use of old IAS 17 standard	2018
<i>Figures in NOK 1,000</i>				
Total intangible assets	1,923,183	0	1,923,183	1,883,891
Tangible fixed assets	151,973	157,460	309,433	315,839
Rights of use	1,279,262	-1,279,262	0	0
Total tangible assets	1,431,235	-1,121,802	309,433	315,839
Deferred tax assets	86,100	-4,538	81,562	110,158
Total financial assets	65,276	0	65,276	63,072
Total fixed assets	3,505,794	0	3,505,794	2,372,960
Total current assets	2,084,103	0	2,084,103	2,064,402
Total assets	5,589,897	-1,126,340	4,463,557	4,437,362
			0	
Total equity	1,662,223	16,109	1,678,332	1,654,034
Total provisions	194,327	0	194,327	197,232
Debt to financial institutions	703,829	59,101	762,930	874,895
Lease obligations	1,151,016	-1,151,016	0	0
Other non-current liabilities	464	0	464	647
Total other non-current liabilities	1,855,309	-1,091,915	763,394	875,542
Debt to financial institutions	0	103,665	103,665	18,063
Lease obligations	154,199	-154,199	0	0
Other current liabilities	1,723,839	0	1,723,839	1,692,491
Total current liabilities	1,878,038	-50,534	1,827,504	1,710,554
Total liabilities	3,927,674	-1,142,449	2,785,225	2,783,328
Total debt and equity	5,589,897	-1,126,340	4,463,557	4,437,362

Reconciliation, cash flow 2019 versus 2018 adjusted for IFRS 16

	2019 as reported, new IFRS 16 standard	2019 IFRS 16 reclassifi- cation	2019 reclassified, use of old IAS 17 standard	2018
<i>Figures in NOK 1,000</i>				
Profit before tax	172,469	20,647	193,116	221,180
Depreciation and amortisation	119,573	-68,655	50,918	50,005
Interest costs during the period	97,510	-44,854	52,656	
Other effects related to operational activities	-97,878	0	-97,878	123,351
Net cash flow from operational activities	291,674	-92,862	198,812	394,536
Net cash flow from investment activities	-70,778	0	-70,778	-22,836
Repayment of interest-bearing debt	-66,162	48,009	-18,153	-17,370
Interest costs paid during the period	-97,314	44,854	-52,460	-37,302
Other effects related to financial activities	-120,179	0	-120,179	-206,229
Net cash flow from financing activities	-283,655	92,863	-190,792	-260,901
Effect of exchange rate fluctuations on cash and cash equivalents	-14,806	0	-14,806	-12,620
Net change in bank deposits, cash and cash equivalents	-77,565	0	-77,565	98,179

NOTE 14 OTHER RECEIVABLES

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2019	2018
Non-current receivables			
Non-current loans to associated companies		506	506
Other non-current receivables		0	1,075
Total other non-current receivables		506	1,581

The Group has no receivables with a term of more than five years.

<i>Figures in NOK 1,000</i>		2019	2018
Current receivables			
Prepaid costs*	1.4	26,342	15,001
Prepaid tax	10	16,406	4,400
Fair value of forward contracts	1	0	624
Other current receivables*	1.4	8,062	6,958
Total other current receivables		50,810	26,983

<i>Figures in NOK 1,000</i>		2019	2018
Prepayments to suppliers			
Nominal prepayments to suppliers		67,772	58,899
Provision for losses		-4,620	-5,900
Total prepayments to suppliers*	1.4	63,152	52,999

Through its logistics business, Vectura purchases goods on behalf of agents and importers. Depending on the type of agreement entered into by the agent or importer, there will be instances where Vectura buys in goods on behalf of the agent or importer and where the agent or importer bears most of the risk associated with this inventory. This type of financing of inventory for individual partners is stated at nominal value less provision for expected losses, and is presented as prepayments to suppliers.

* Items included in changes in working capital in Note 4.

NOTE 15 INVENTORIES

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Raw materials	32,117	25,951
Goods in transit ¹	14,951	0
Goods in progress	107,163	97,521
Finished goods/goods for resale	351,860	332,902
Provision for obsolescence	-19,479	-15,257
Total inventories	486,612	441,117

1. Goods in transit comprise goods that have not yet been physically received, but where the Group has taken over the significant risk for the goods in transit.

Cost of inventories in the statement of income comprises purchase costs for finished goods/goods for resale and production value at cost price for goods produced in-house. The total cost of inventories was NOK 1,601 million in 2019 (2018: NOK 1,577 million).

See also Note 24 for details of pledges and guarantees.

NOTE 16 CURRENT LIABILITIES

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Unpaid public duties		
Special duties, alcohol	581,673	564,611
Value added tax	354,509	344,692
Other public duties	23,515	21,149
Total unpaid public duties*	959,697	930,452

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Other current liabilities		
Current non-interest-bearing debt*	19,579	22,894
Fair value, foreign exchange forward contracts	425	0
Provision for social security costs related to share-based remuneration	0	1,923
Provision for liabilities*, see Note 20	6,121	8,398
Other accrued costs*	162,516	152,041
Total other current liabilities	188,641	185,256

* Items included in changes in working capital in Note 4.

All current liabilities fall due within 12 months.

NOTE 17 CASH AND CASH EQUIVALENTS

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Cash and cash equivalents in the Group's cash pool system	64,182	149,213
Other bank deposits	140,837	133,210
Cash holdings	10	171
Total cash and cash equivalents	205,029	282,594
Available drawing rights	605,183	605,850
Utilised drawing rights	0	0
Available liquidity	810,212	888,444

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Restricted bank deposits		
Restricted bank deposits	571	554
Total restricted bank deposits	571	554

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes all subsidiaries, with the exception of the companies included in the wine business in Sweden and Finland. At the end of 2019, this Group cash pool system was managed by the parent company, Arcus ASA.

The joint overdraft limit in the Group cash pool system is TNOK 600,000. At the end of 2019, the Group has a deposit of TNOK 64,182, while at the end of 2018 it had a deposit TNOK 149,213. The parent company, Arcus ASA, has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, linked at all times to outstanding drawings on this scheme.

In addition, the subsidiary group Vingruppen i Norden AB has a separate overdraft arrangement in Sweden, with a maximum credit facility of TNOK 5,183 at the end of 2019. There was no drawing on any of these entitlements at the end of 2019.

The Group's exposure to interest-rate risk is stated in Note 1.

Summary of bank guarantees as at 31 December:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2019	2018
Bank guarantees for tax deduction funds	28,050	30,500
Bank guarantees for customs and duty credit facilities	29,094	29,431
Other bank guarantees	73	76
Total bank guarantees	57,217	60,007

NOTE 18 LIABILITIES AT FAIR VALUE THROUGH PROFIT OR LOSS**Options for the purchase of non-controlling interests:**

Within the Group's wine business, the general managers of several subsidiaries have non-controlling interests. Most of the general managers have put options linked to their interests, and these options can be exercised on a future date. The Group does not have control of these shares at the of the period, nor does it have control of the possible exercising of the put options. The value of the put options is therefore recognised as liabilities at fair value at the end of the year.

The liabilities related to options for the purchase of non-controlling interests are estimated on the basis of pricing mechanisms applied in the shareholder agreements, discounted to the close of the financial year. The most important parameters in the pricing mechanisms were the development of the share values, measured as EBIT (operating profit) up until the estimated due date, multiplied by a fixed, market-based multiple. As the basis for EBIT, the underlying companies' budgets and long-term plans up until the expected due date are used. The discount rate used is NIBOR or STIBOR, with duration matched to the expected due date.

Reconciliation of earmarked liabilities, measured at fair value via profit or loss:

<i>Figures in 1,000 (stated currency)</i>	Minority options	Liability at fair value through profit or loss
Book value of liability 31.12.2017	0	0
Fair value on initial recognition 2018	67,874	67,874
Changes in value during the period 2018	2,560	2,560
Interest during the period 2018	104	104
Translation differences 2018	3,680	3,680
Book value of liability 31.12.2018	74,218	74,218
Changes in value during the period 2019	-3,364	-3,364
Interest during the period 2019	196	196
Translation differences 2019	-1,707	-1,707
Book value of liability 31.12.2019	69,343	69,343
Of which due within 12 months, presented as current liabilities	0	0
Of which due after 12 months or later, presented as non-current liabilities	69,343	69,343

NOTE 19 INTEREST-BEARING DEBT

<i>Figures in 1,000</i>	Type of financing	Currency	Interest-rate profile	Loan amount in foreign currency 31.12.2019	Loan amount in NOK 31.12.2019	Loan amount in NOK 31.12.2018
SEB	Mortgage loan	SEK	Variable	750,000	706,950	728,325
Several	lease obligations	NOK	Variable	1,257,547	1,257,547	169,457
Several	lease obligations	DKK	Variable	21,934	29,014	0
Several	lease obligations	SEK	Variable	13,647	12,864	0
Several	lease obligations	EUR	Variable	586	5,790	0
Total interest-bearing debt					2,012,165	897,782
Capitalised front-end fees					-3,121	-4,824
Book value of interest-bearing debt					2,009,044	892,958

Term structure

<i>Figures in 1,000</i>	Type of financing	Currency	Maturity 2020	Maturity 2021-2024	Maturity 2025 or later	Total
SEB	Mortgage loan	SEK	0	706,950	0	706,950
Several	lease obligations	NOK	148,115	247,607	861,825	1,257,547
Several	lease obligations	DKK	458	2,694	25,862	29,014
Several	lease obligations	SEK	3,265	9,599	0	12,864
Several	lease obligations	EUR	2,361	3,429	0	5,790
Total interest-bearing debt			154,199	970,279	887,687	2,012,165

Reconciliation of interest-bearing debt, 31.12.2019

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Book value 31.12.2018	Cash flow 2019		Without cash flow 2019					Book value 31.12.2019
		Additions	Redemption	Additions	Change in value	Amortisation of front-end fee	Reclassification	Translation differences	
Non-current debt									
Mortgage loan	723,501	0	0	0	0	1,618	0	-21,290	703,829
lease obligations	151,394	0	0	1,185,346	16,332	0	-202,298	242	1,151,016
Total non-current interest-bearing debt	874,895	0	0	1,185,346	16,332	1,618	-202,298	-21,048	1,854,845
Current liabilities									
lease obligations	18,063	0	-66,162	0	0	0	202,298	0	154,199
Total current interest-bearing debt	18,063	0	-66,162	0	0	0	202,298	0	154,199
Total interest-bearing debt	892,958	0	-66,162	1,185,346	16,332	1,618	0	-21,048	2,009,044

Reconciliation of interest-bearing debt, 31.12.2018

	Book value 31.12.2017	Cash flow 2018		Without cash flow 2018					Book value 31.12.2018	
		Additions	Redemption	Additions	Change in value	Amortisation of front-end fee	Reclassification	Translation differences		
Figures in NOK 1,000										
Non-current debt										
Mortgage loan	742,823	0	0	0	0	1,623	0	-20,945	723,501	
lease obligations	166,395	0	0	0	0	0	-15,001	0	151,394	
Total non-current interest-bearing debt	909,218	0	0	0	0	1,623	-15,001	-20,945	874,895	
Current liabilities										
lease obligations	17,371	0	-17,370	3,061	0	0	15,001	0	18,063	
Overdraft facility	72,700	0	-72,700	0	0	0	0	0	0	
Total current interest-bearing debt	90,071	0	-90,070	3,061	0	0	15,001	0	18,063	
Total interest-bearing debt	999,289	0	-90,070	3,061	0	1,623	0	-20,945	892,958	

The Group has a non-current mortgage loan denominated in SEK. The non-current mortgage loan is legally placed in the subsidiary VinGruppen Sweden Holding AB in Stockholm, and falls due in its entirety at the end of 2021.

The Group has not hedged the interest rate.

On the establishment of the new loan, a front-end fee was paid, which is capitalised in the statement of financial position and amortized over the duration of the loan.

Maturity in 2020 is presented as current liabilities in the statement of financial position.

See also Note 1 for information about management of financial risk related to debt, and Note 13 for further information about lease agreements.

The agreement on a mortgage loan facility contains a loan clause (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this clause and reports to the bank on a quarterly basis. As at 31.12.2019 the Group was well within the required ratio.

NOTE 20 OTHER PROVISIONS FOR LIABILITIES

Severance pay (non-current)

Provisions for liabilities are associated with severance pay on termination of employment. The plan covered initially 70 employees of the Group who have received severance packages in connection with the restructuring of the companies. The obligations are paid monthly up to 2019 and are presented under other non-current provisions for liabilities. The provision is calculated by discounting future payments including social security contributions at an interest rate which depends on the length of the obligation. As at 31.12.2019 all of this non-current severance pay has been paid out, and there are no remaining provisions related to the scheme.

Severance pay (current)

It has been necessary for the Group to make organisational and staffing adjustments in order to meet new requirements, including new work processes and improved profitability. During this change process, the Group offered a range of personnel policy initiatives to its employees, in order to fulfil the new framework conditions without compulsory downsizing. As at 31.12.2019, the liability associated with this was recognised at NOK 6.1 million.

All of the current liabilities are recognised in the statement of financial position under other current liabilities.

Non-current liabilities

2019	Book value as at	Reversed provision	Recognised provision	Translation differences	Book value as at
<i>Figures in NOK 1000</i>	31.12.2018	2019	2019	2019	31.12.2019
Severance pay	92	-92	0	0	0
Non-current provisions for liabilities	92	-92	0	0	0

2018	Book value as at	Reversed provision	Recognised provision	Translation differences	Book value as at
<i>Figures in NOK 1000</i>	31.12.2017	2018	2018	2018	31.12.2018
Severance pay	320	-228	0	0	92
Non-current provisions for liabilities	320	-228	0	0	92

Current liabilities

2019	Book value as at	Reversed provision	Recognised provision	Translation differences	Book value as at
<i>Figures in NOK 1000</i>	31.12.2018	2019	2019	2019	31.12.2019
Severance pay	8,916	-10,479	7,657	27	6,121
Other current liabilities	8,916	-10,479	7,657	27	6,121

2018	Book value as at	Reversed provision	Recognised provision	Translation differences	Book value as at
<i>Figures in NOK 1000</i>	31.12.2017	2018	2018	2018	31.12.2018
Severance pay	2,158	-4,054	10,793	19	8,916
Other provisions	10,000	0	-10,000	0	0
Other current liabilities	12,158	-4,054	793	19	8,916

NOTE 21 SHARE CAPITAL AND SHAREHOLDER INFORMATION

The share capital comprises:

Date	Change	Total number of shares	Nominal value	Book value (NOK 1,000)
31.12.2018		68,023,255	0.02	1,360
31.12.2019		68,023,255	0.02	1,360

20 largest shareholders as at 31.12.2019:	Number of shares	Ownership and voting shares
Canica AS	30,093,077	44.2%
Geveran Trading Co Ltd	6,750,000	9.9%
Verdipapirfondet Dnb Norge	3,441,226	5.1%
Hoff SA	3,297,000	4.8%
Sundt AS	2,399,460	3.5%
Verdipapirfondet Eika Spar	1,943,660	2.9%
Danske Invest Norske Instit. li.	1,823,598	2.7%
Folketrygdfondet	1,800,000	2.6%
Verdipapirfondet Eika Norge	1,568,193	2.3%
Goldman Sachs International	1,092,651	1.6%
Centra Invest AS	988,818	1.5%
Danske Invest Norske Aksjer Inst	789,038	1.2%
Rbc Investor Services Bank S.A.	778,250	1.1%
Mutual Fund Localtapiola Consumer	467,243	0.7%
Wenaas Kapital AS Aksjebeholdning	406,923	0.6%
Verdipapirfondet Eika Balansert	398,307	0.6%
Centra Capital AS	355,000	0.5%
Danske Invest Norge II	327,966	0.5%
Avanza Bank AB	311,156	0.5%
Kbl European Private Bankers S.A.	294,753	0.4%
Other shareholders	8,696,936	12.8%
Total	68,023,255	100.0%

Shareholdings of the Group Management as at 31.12.2019:	Number of shares	Ownership and voting rights
Kenneth Hammes ¹	148,391	0.2%
Sigmund Toth	30,441	0.0%
Erik Bern	25,609	0.0%
Jan-Erik Nilsen	10,304	0.0%
Per Bjørkum	24,767	0.0%
Erlend Stefansson	69,096	0.1%
Eirik Andersen	19,337	0.0%
Svante Selling	16,410	0.0%
Petra Thorén	0	0.0%
Roar Ødelien	0	0.0%
Total shareholdings of the Group Management	344,355	0.5%

1. Of these, 126,499 shares are owned via Ekelyveien AS

Portfolio of own shares

The Group from time to time purchases own shares on settlement of share saving programmes for the Group's employees. In 2019, the Group has purchased shares in conjunction with the settlement of matching shares in the first quarter of 2019. See further details of this in Note 7.

The portfolio of own shares is deducted from equity at the acquisition price for the Group.

The table below presents the development in the holding of own shares.

Shares owned by the Group as at 31.12.2019	Total nominal value (TNOK)	Number of shares	Book value (TNOK)	Fair value (TNOK)
Shares owned by Arcus ASA	0	6,948	575	285
Total shares owned by the Group	0	6,948	575	285

Shares owned by the Group as at 31.12.2018	Total nominal value (TNOK)	Number of shares	Book value (TNOK)	Fair value (TNOK)
Shares owned by Arcus ASA	4	193,965	8,303	7,953
Total shares owned by the Group	4	193,965	8,303	7,953

Development in the number of own shares

<i>Number of shares</i>	2019	2018
Holding of own shares, 1.1.	193,965	0
External purchase of own shares during the period	41,419	220,709
Settlement of matching shares and share savings programme for employees during the period ¹	-228,436	-26,744
Holding of own shares, 31.12	6,948	193,965

1. In order to finance the payment of tax deductions, some recipients of matching shares chose to physically receive a smaller number of shares, against the Group's payment of the tax. As a consequence, the Group had no need to purchase shares equivalent to the value of all of the shares redeemed. In total, 196,968 physical shares were distributed in conjunction with the redemption of matching shares, as well as 31,468 shares in conjunction with share saving for all employees. See also Note 7.

Dividend and Group contributions

The Board of Directors proposes dividend distribution of NOK 1.66 per share for 2019 (2018: NOK 1.66 per share).

Earnings per share

Earnings per share are calculated on the basis of the profit for the year attributable to the shareholders in the parent company, divided by a weighted average of the number of outstanding ordinary shares for the year, reduced for ordinary shares bought by the company and held as own shares.

The Arcus Group has an incentive scheme for senior executives under which externally owned shares can be diluted by issuing new shares. To take account of this future increase in the number of shares, diluted earnings per share are also calculated, which takes account of a weighted average for the year of the number of outstanding options.

Earnings per share:	2019	2018
Profit for the year	133,287	164,417
Profit for the year attributable to non-controlling interests	5,466	5,954
Profit for the year to the owners of the parent company	127,821	158,463
Total comprehensive income	126,736	179,007
Total comprehensive income attributable to non-controlling interests	5,104	5,214
Total comprehensive income to the owners of the parent company	121,632	173,793
Weighted average of the number of outstanding shares	68,023,255	68,023,255
Weighted dilution effect from option scheme	3,409,511	2,060,574
Weighted dilution effect from matching shares	0	291,653
Weighted average holding of own shares	-35,215	-35,432
Weighted average of the number of outstanding shares - diluted	71,397,551	70,340,050
Earnings per share in NOK	1.88	2.33
Diluted earnings per share in NOK	1.79	2.25
Total comprehensive income per share in NOK	1.79	2.55
Diluted total comprehensive income per share in NOK	1.70	2.47

NOTE 22 TRANSACTIONS WITH RELATED PARTIES

In addition to subsidiaries and associated companies, the Group's related parties are defined as the owners, all members of the Board of Directors and Group executive management, as well as companies in which any of these parties have either controlling interests, Board appointments or managerial positions.

The Group's transactions with related parties:

Purchase of goods and services:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Relationship	Delivery	2019	2018
Hoff SA	Shareholder	Raw materials	21,028	21,156
Tiffon SA	Associated company	Raw materials and consumables	57,501	45,456
Destilleriveien 11 AS ¹	Owned by shareholder (Canica AS)	Rent	0	27,570
Draaav Konsult AB	Owned by a former Board member of Vingruppen i Norden AB	Consulting services	0	767
Total purchase of goods and services			78,529	94,949

Sales of goods and services:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Relationship	Delivery	2019	2018
Tiffon SA	Associated company	Market support	1,212	5,880
Total sales of goods and services			1,212	5,880

Receivables from related parties as at 31.12.:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Relationship	Nature of receivable	2019	2018
Tiffon SA	Associated company	Current receivables	0	1,997
Smakeappen AS	Jointly-controlled company	Non-current receivables	506	506
Total receivables from related parties as at 31.12.			506	2,503

Liabilities to related parties as at 31.12.:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Relationship	Nature of liability	2019	2018
Hoff SA	Shareholder	Current liabilities	492	492
Tiffon SA	Associated company	Current liabilities	4,400	7,145
Draaav Konsult AB	Owned by a former Board member of Vingruppen i Norden AB	Current liabilities	0	32
Total liabilities to related parties as at 31.12.			4,892	7,669

1. The property at Gjelleråsen was transferred from Gjelleråsen Eiendom AS to Destilleriveien 11 AS as from 1 January 2018; both companies are controlled by Canica AS. On 30 April 2018, the property was sold from Destilleriveien 11 to Storebrand, and as from that date the rent is no longer a transaction with related parties.

All transactions with related parties take place on market terms.

Transactions between Group companies:

Agreements have been reached between the companies in the Group on the cost distribution for internal services and joint procurement. This applies chiefly to rent, maintenance and property service functions, as well as shared functions such as finance, IT, payroll, etc. The services are recognised in the various companies' accounts as other income and other operating expenses, respectively.

All buying and selling of goods and services between the companies takes place on market terms and is eliminated in the consolidated financial statements.

NOTE 23 INVESTMENTS IN ASSOCIATED COMPANIES AND JOINTLY CONTROLLED ENTITIES**2019**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Company type	Ownership interest	Book value 01.01.2019	Buy/sell/ issue	Share of profit for the year	Dividend	Other changes	Translation differences	Book value 31.12.2019
Tiffon SA ¹	AC	34.8%	61,172	0	4,251	-447	0	-386	64,590
Smakeappen AS ²	JCE	50.0%	119	0	-189	0	-11	0	-81
Beverage Link AS ³	AC	45.0%	0	15	-3	0	0	0	12
Total investments in associated companies and jointly controlled entities			61,291	15	4,059	-447	-11	-386	64,521

2018

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Company type	Ownership interest	Book value 01.01.2018	Buy/sell/ issue	Share of profit for the year	Dividend		Translation differences	Book value as at 31.12.2018
Tiffon SA ¹	AC	34.8%	58,670	0	2,311	-445	0	636	61,172
Smakeappen AS ²	JCE	50.0%	0	119	0	0	0	0	119
Total investments in associated companies and jointly controlled entities			58,670	119	2,311	-445	0	636	61,291

1. The Group buys Cognac from Tiffon SA, see detailed information on these transactions with associates in Note 22. Tiffon SA has a financial year from 1 July to 30 June. The share of profit from Tiffon is based on an estimated annual profit for the calendar year that is equivalent to the Group's financial year.
2. Smakeappen AS runs an app which gives consumers wine tips and wine importers a useful tool in conjunction with wine fairs. Smakeappen is a cooperation venture between the logistics company Vectura and Hegnar Media. Vectura contributes product data and Hegnar Media has the full editorial responsibility.
3. Beverage Link AS is a jointly-owned distribution company between Vectura AS, Skandinavisk Logistik AS log AS and Cuveco AS. The purpose of the company is to deliver distribution and forwarding services in Norway, including national distribution to the retail market and HoReCa, transport services, incoming and outgoing freight, and customs clearance.

None of the associated companies or jointly controlled entities has listed share prices. The Group's share of the profit from associated companies, after tax is presented on a separate line before Group operating profit.

Summarised financial information regarding associated companies and jointly controlled entities, based on 100 percent:

2019

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Total current assets 31.12.2019	Total fixed assets 31.12.2019	Total current liabilities 31.12.2019	Total non-current liabilities 31.12.2019	Total equity 31.12.2019	Operating revenue 2019	Operating expenses 2019	Profit for the year 2019
Tiffon SA	323,860	17,341	26,016	132,214	182,971	130,424	106,457	12,226
Smakeappen AS	295	782	72	1,166	-161	128	-506	-378
Beverage Link AS	24	0	0	0	24	0	-6	-6

2018

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Total current assets 31.12.2018	Total fixed assets 31.12.2018	Total current liabilities 31.12.2018	Total non-current liabilities 31.12.2018	Total equity 31.12.2018	Operating revenue 2018	Operating expenses 2018	Profit for the year 2018
Tiffon SA	326,321	16,914	31,700	135,519	176,016	103,724	91,961	6,650

NOTE 24 PLEDGES AND GUARANTEES

Non-current credit financing in SEB

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes the subsidiaries, with the exception of the companies in the wine business in Sweden and Finland. At the end of 2019, this Group cash pool system was managed by the parent company, Arcus ASA. The parent company has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, which is linked to the outstanding drawing on this scheme at any time.

The Group's long-term credit financing in SEB has no established pledger of security. For further information about non-current financing, see Note 19.

Surety guarantee related to financial leasing

One of the Group's subsidiaries, Arcus-Gruppen AS, has pledged a surety guarantee for leased assets (financial leasing) with Nordea Finans. At the end of 2019, the surety guarantee amounted to TNOK 162,766 for the Group's own leased operating equipment. See also Note 13 concerning lease agreements and Note 19 concerning interest-bearing debt.

NOTE 25 BUSINESS MERGERS

Purchase of shares in Wongraven Wines AS

Since 2014, Wongraven Wines has cooperated with the Arcus Group on the sale of quality wines in Norway, via the subsidiary Symposium Wines AS. On 2 December 2019, Vingruppen AS acquired 90 percent of Wongraven Wines AS. In cooperation with founder and minority shareholder Sigurd Wongraven, the Group has plans to expand the company's sales area to the rest of the market outside Norway where the Group is already represented.

A provisional acquisition analysis is presented below, based on the company's statement of financial position as of the acquisition date:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Recognised value of acquired business	Observable excess values	Fair value of acquired business
Brands	12	49,700	49,712
Receivables	1,449	0	1,449
Bank deposits	198	0	198
Deferred tax	0	10,934	10,934
Tax payable	-3	845	842
Trade payables	40	0	40
Unpaid public duties	170	0	170
Other current liabilities	262	0	262
Fair value, observable net assets			39,111
Acquisition value			50,888
Goodwill			11,777

Observable excess values are assessed to be the Wongraven brand. On acquisition, goodwill is the part of the net excess value that is not identifiable. Calculated goodwill is capitalised in the consolidated statement of financial position based on the expectation that synergies with the Group's existing operations will provide opportunities for increased earnings in the future. The acquisition analysis is provisional, since the final acquisition statement of financial position was not completed on the statement of financial position date.

The purchase of these shares entailed a net outlay for the Group of TNOK 50,690 after deduction of the bank holding in the company on the purchase date. In addition the Group recognised TNOK 726 as acquisition costs.

The non-controlling interest on the acquisition date is booked as the minority's share of the book value of the company's equity.

Impact on the profit for the year of the acquired business:

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019 during the Group's ownership	2019 full year
Sales revenue	1,323	6,537
Total operating revenue	1,323	6,537
Salaries and other personnel costs	76	-661
Other operating expenses	-148	-1,013
Total operating expenses	-72	-1,674
Operating profit	1,251	4,863

NOTE 26 COMPANIES IN THE GROUP

The consolidated financial statements for 2019 concern the following subsidiaries and associated companies:

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Arcus ASA (parent company)	Nittedal	NOK	1,360	
Subsidiaries				
Arcus-Gruppen AS	Nittedal	NOK	276,552	100%
Vectura AS	Nittedal	NOK	14,014	100%
Shares owned by Arcus-Gruppen AS				
Arcus Norway AS	Nittedal	NOK	62,100	100%
Arcus Denmark AS	Copenhagen	DKK	10,324	100%
Det Danske Spiritus Kompagni A/S	Copenhagen	DKK	6,500	100%
Vingruppen AS	Nittedal	NOK	60	100%
VinGruppen Sweden Holding AB	Stockholm	SEK	50	100%
Arcus Deutschland GmbH	Bremen	EUR	500	100%
Shares owned by Arcus Norway AS				
Arcus Sweden AB	Stockholm	SEK	100	100%
Arcus Finland OY	Helsinki	EUR	311	100%
BevCo AS	Nittedal	NOK	600	100%
Atlungstad Håndverksdestilleri AS	Stange	NOK	30	100%
Stockholms Spritfabrik AB	Stockholm	SEK	50	100%
De Lysholmske Brenneri- og Destillasjonsfabrikker ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Oplandske Spritfabrik ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Løiten Brænderis Destillation ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Siemers & Cos Destillasjon ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Shares owned by VinGruppen Sweden Holding AB				
Vingruppen i Norden AB	Stockholm	SEK	4,192	100%

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Shares owned by Vingruppen AS				
Arcus Wine Brands AS	Nittedal	NOK	100	100%
Vinordia AS	Nittedal	NOK	968	100%
Symposium Wines AS	Nittedal	NOK	500	90%
Vinuniq AS	Nittedal	NOK	100	100%
Excellars AS	Nittedal	NOK	181	100%
Heyday Wines AS	Nittedal	NOK	100	70%
Classic Wines AS	Nittedal	NOK	30	100%
Creative Wines AS	Nittedal	NOK	30	100%
Wongraven Wines AS	Nittedal	NOK	30	90%
Shares owned by Symposium Wines AS				
Hedoni Wines AS	Nittedal	NOK	30	90%
Shares owned by Arcus Wine Brands AS				
Arcus Brand Lab AS	Nittedal	NOK	30	100%
Arcus Co Brands AS	Nittedal	NOK	30	100%
Shares owned by Vingruppen i Norden AB				
Vinunic AB	Stockholm	SEK	145	100%
WineWorld Sweden AB	Stockholm	SEK	500	90%
The WineAgency Sweden AB	Stockholm	SEK	100	90%
Valid Wines Sweden AB	Stockholm	SEK	1,100	83%
Arcus Winebrands Sweden AB	Stockholm	SEK	50	100%
Social Wines OY	Helsinki	EUR	8	94%
Vinum Import Oy	Åbo	EUR	3	88%
Vingruppen Oy	Helsinki	EUR	3	100%
Shares owned by Wineworld Sweden AB				
Wineworld Finland Oy	Helsinki	EUR	220	76%
Quaffable Wines Sweden AB	Stockholm	SEK	100	72%
Shares owned by Vinunic AB				
Vingaraget AB	Stockholm	SEK	50	100%

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Owned by The WineAgency Sweden AB and WineWorld Sweden AB				
Your Wineclub Sweden AB	Stockholm	SEK	50	90%
Shares owned by Social Wines Oy				
Vinunic Oy	Helsinki	EUR	3	94%
Brews4U Finland Oy	Helsinki	EUR	3	85%
Shares owned by Quaffable Wines Sweden AB				
New Frontier Wines AB	Stockholm	SEK	50	72%
Associated company				
Tiffon SA	Jarnac	EUR	1131	35%
Smakeappen AS	Oslo	NOK	100	50%
Beverage Link AS	Nittedal	NOK	33	45%

Profit, dividends and equity attributable to non-controlling interests

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Profit shares attributable to non-controlling interests in 2019	Accumulated non-controlling interests 31.12.2019 (assuming that put options are not exercised)*	Accumulated non-controlling interests 31.12.2019 (assuming that put options are exercised)*	Dividend distributed to non-controlling interests in 2019
Symposium Wines AS	803	1,482	0	-612
Heyday Wines AS	-80	379	0	-545
WineWorld Sweden AB	1,805	6,393	0	-918
The WineAgency Sweden AB	1,379	4,937	0	-918
Social Wines OY	109	1,418	0	-117
Vinum Import Oy	433	1,604	1,604	-232
Other companies with minority interests	1,017	4,026	2,292	0
Total	5,466	20,240	3,896	-3,342

Since the Group does not have control of this exercising, the Group's book equity is subject to the assumption that the options are exercised.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Profit shares attributable to non-controlling interests in 2018	Accumulated non-controlling interests 31.12.2018 (assuming that put options are not exercised)*	Accumulated non-controlling interests 31.12.2018 (assuming that put options are exercised)*	Dividend distributed to non-controlling interests in 2018
Symposium Wines AS	515	1,259	0	-920
Heyday Wines AS	548	1,004	0	-68
WineWorld Sweden AB	1643	5,674	0	-3,177
The WineAgency Sweden AB	1381	4,619	0	-1,367
Social Wines OY	337	1,428	0	-95
Vinum Import Oy	351	1435	1,435	-170
Other companies with minority interests	1179	2,822	1,530	0
Total	5,954	18,241	2,965	-5,797

* Several of the subsidiaries' general managers have non-controlling interests, and most of these general managers have put options linked to their interests that can be exercised at a given time in the future. The Group does not have control of these shares at the of the period, nor does it have control of the possible exercising of the put options. The table above presents accumulated non-controlling interests, subject to both the assumption that the options are exercised and that they are not exercised.

Key figures for companies with significant non-controlling interests in the Group

2019

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Symposium Wines AS	Heyday Wines AS	WineWorld Sweden AB	The WineAgency Sweden AB	Social Wines OY	Vinum Import Oy
Sales revenue	146,173	37,527	200,249	254,849	98,875	56,454
Other operating revenue	0	0	673	1,535	1,931	424
Operating expenses excluding depreciation	-135,037	-37,534	-178,024	-238,693	-98,343	-52,275
Depreciation	0	0	-13	-18	-20	-10
Operating profit	11,136	-7	22,885	17,673	2,443	4,593
Net financial profit	597	-248	-59	60	-158	-49
Tax	-2,620	50	-4,780	-3,939	-473	-936
Profit for the year	9,113	-205	18,046	13,794	1,812	3,608
Fixed assets	96	135	2,775	382	3,636	217
Current assets	47,982	10,904	106,024	103,788	51,400	37,438
Assets	48,078	11,039	108,799	104,170	55,036	37,655
Equity	4,173	1,326	63,932	49,364	24,860	13,586
Liabilities	43,905	9,713	44,867	54,806	30,176	24,069
Equity and liabilities	48,078	11,039	108,799	104,170	55,036	37,655

2018

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Symposium Wines AS	Heyday Wines AS	WineWorld Sweden AB	The WineAgency Sweden AB	Social Wines OY	Vinum Import Oy
Sales revenue	130,291	31,694	205,280	227,577	220,182	101,689
Other operating revenues	0	0	-2,950	-4,302	197	-756
Operating expenses excluding depreciation	-122,221	-29,053	-181,146	-205,504	-213,146	-91,013
Depreciation	0	0	-4	-21	-26	0
Operating profit	8,070	2,641	21,180	17,750	7,207	9,919
Net financial profit	609	-259	-38	74	-14	0
Tax	-2,030	-555	-4,719	-4,009	-1,434	-857
Profit for the year	6,649	1,827	16,423	13,814	5,759	9,062
Fixed assets	388	85	2,951	484	678	409
Current assets	45,356	11,875	108,004	94,367	59,662	33,854
Assets	45,744	11,960	110,955	94,851	60,340	34,263
Equity	4,187	1,530	56,747	46,178	25,441	12,065
Liabilities	41,557	10,430	54,208	48,673	34,899	22,197
Equity and liabilities	45,744	11,960	110,955	94,851	60,340	34,263

NOTE 27 EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

Since the COVID-19 outbreak, Arcus' business segments have managed to keep operations stable. Supply of wine and other raw materials, has more or less been according to plan due to close cooperation with our partners. At our production and bottling facility, there have been no major disruptions. Sales of wine and spirits to Vinmonopolet has been higher than normal. The main reasons are strongly reduced sales to Duty Free Travel Retail, hotels, restaurants and cafés, and strongly reduced shopping at the Swedish border. Logistics has had high activity due to increased demand at Vinmonopolet, and operation and deliveries have been very close to plan.

No employees have so far reported COVID-19 infection. By mid-April 3,7 percent of the employees were temporarily laid off. All temporary layoffs in Arcus are related to reduced sales to hotels, restaurants and bars. To minimize temporary layoffs, some of these employees have worked in our production, to fill vacant positions.

The Group's overdraft facility at SEB has been increased from 600 MNOK to 800 MNOK to provide additional liquidity reserves during the potentially volatile situation caused by the COVID-19 outbreak. The due date on the group's term loan has also been extended by one year to 1 December 2022.

Given the challenging situation faced by some of our customers we are closely monitoring the situation and taking appropriate actions to mitigate the risk of credit losses. We currently estimate that the effect will be relatively moderate and have made appropriate extraordinary provisions for expected losses in our Q1 accounts.

On 11 March, Arcus announced that Vectura and Cuveco were assessing the possibility of a merger. In an industry subject to strong competition and low margins, the two parties would like to establish a company that, over time, can develop even better services. A merger would make it possible to achieve a size that makes it easier to invest for the future in automation, digitalisation and sustainable solutions. The new company would gradually be able to offer a better and broader range of services to its many customers. The Norwegian Competition Authority (Konkurransetilsynet) has approved the possible merger between Vectura and Cuveco. The merger project will then move on to the next stage of negotiations and planning.

Accounting policies

The consolidated financial statements for 2019, including comparative information, have been prepared in accordance with IFRS applicable as at 31 December 2019, and as described in the accounting policies. Applicable IFRS have been applied retrospectively.

The annual financial statements were adopted by the Board of Directors on 29 April 2020. The Group's head office is located at Gjelleråsen in Nittedal Municipality and the core business are the production, sale and distribution of alcoholic beverages. The Group's domestic market is the Nordic region, but the Group also has sales to other countries, mainly Germany and the USA.

Arcus ASA is listed on the Oslo Stock Exchange. The price on 31.12.2019 was NOK 36.50 per share, compared to NOK 41.00 per share at the end of 2018.

NEW ACCOUNTING STANDARDS

IFRS 16 Leases

As from 1 January 2019, changes were introduced in the framework from IFRS concerning the booking of lease agreements (IFRS 16). The Group has implemented this standard according to a modified retrospective method and this implementation significantly affected the Group's financial statements.

See further details of this in Note 13 to the consolidated financial statements.

IFRS 3 Business combinations

The changes to IFRS 3 clarify that when a company gains control of a jointly-controlled entity, the requirements of a business combination achieved by acquisition in stages will apply. This includes new

measurement of previous interests in assets or liabilities in the jointly-controlled entity, at fair value. In this way, the buyer must measure their entire former interest in the jointly-controlled entity.

The Group has applied these changes to business combinations with an acquisition date after 1 January 2019.

These changes have not affected the consolidated financial statements, as there have not been any transactions whereby control was achieved.

The most important changes to the accounting standards that will affect the Group in the future are presented below.

IFRIC 23 Uncertainty over income tax treatments

The interpretation clarifies how uncertain tax positions are to be reflected in IFRS accounts. Uncertain tax positions arise when it is unclear how current tax law applies to a particular transaction or circumstance, and when it is uncertain whether the tax authorities will approve a company's tax treatment. The interpretation does not apply to taxes or duties outside the scope of IAS 12, nor does it include specific requirements concerning interest or fines due to uncertain tax treatment. The interpretation considers the following in particular:

- Whether a company assesses uncertain tax payments separately.
- The assumptions made by an entity concerning the investigation of tax treatment by the tax authorities.
- How an entity determines the tax-liable profit (tax loss), tax basis, unused taxable loss, unused tax credits and tax rates.

- How an entity assesses changes in facts and circumstances.

The Group must determine whether they are to assess each uncertain tax position separately, or together with one or several other uncertain tax positions, and use the approach that is best estimated to give the best solution to the uncertain tax position.

After adopting the interpretation, the Group will assess whether it has any uncertain tax positions, in particular concerning internal pricing between companies in different countries within the Group. The Group's and several of the subsidiaries' tax registrations are in different jurisdictions, and include deductions related to internal prices that may be challenged by the tax authorities.

The interpretation enters into force as from 1.1.2019, and has not had any great impact on the consolidated financial statements.

Adopted IFRS and IFRIC with future effective dates:

The standards and interpretations adopted up to the date of presentation of the consolidated financial statements, but where the effective date is in the future, are shown below. The Group's intention is to implement the relevant changes on the effective date, subject to the assumption that the EU approves the changes before the presentation of the consolidated financial statements.

CHANGES RELEVANT TO THE ARCUS GROUP:

IAS 1 Presentation of financial statements

IASB has adopted changes to the description of the materiality concept in IAS 1 Presentation of financial statements, and IAS 8 Accounting policies, changes in accounting estimates and errors.

The new definition of materiality is that information is material if omitting, misstating or obscuring it could reasonably be expected to influence the decisions that the primary users of general purpose financial statements make on the basis of those financial statements, which provide financial information about a specific reporting entity. Use of the term "obscuring" indicates that the definition must not only ensure that all material information is included, but must also prevent information that is not material being given, which might draw attention away from or conceal the material information,

The changes enter into force on 1 January 2020, but are not expected to have any great impact on the consolidated financial statements.

Other changes

Other changes resulting from new standards that have yet to come into effect will not influence or have any significant effect on the consolidated financial statements.

Accounting policies

Consolidation principles

The consolidated financial statements comprise Arcus ASA and subsidiaries in which Arcus ASA has control, and present the overall financial results, the overall financial position, and the overall cash flows, as one financial entity. Control takes place when the Group is entitled to variable returns from an investment object, and can also influence relevant activities which affect the returns on the investment object. Normally this will be the company in which Arcus ASA, either directly, or indirectly via subsidiaries, owns more than 50 percent of the shares with voting rights. In the consolidated financial statements, this Group is referred to as Arcus or the Arcus Group.

See Note 26 for an overview of all the companies included in the consolidation.

In the consolidated financial statements, all intra-Group receivables and internal transactions between companies within the Group have been eliminated. The cost price of shares in subsidiaries is eliminated against equity at the time of acquisition. Accounting values including goodwill and excess values associated with foreign subsidiaries are translated from the functional currency to NOK according to the exchange rate at the close of the financial year.

Goodwill is included in the consolidated financial statements as an intangible asset.

Any changes in the Group's ownership of a subsidiary, without any loss of control, is recognised as an equity transaction. If the Group loses control of a subsidiary, underlying assets (including goodwill), debt, non-controlling interests and other equity components are deducted, while gains and losses are recognised in the income statement. Any remaining investment is recognised at fair value.

Non-controlling interests

Non-controlling interests' share of profit after tax is shown on a separate line after the Group's profit for the year. Non-controlling interests' share of equity is shown on a separate line as a part of the Group's equity.

In some subsidiaries with non-controlling interests there are sales and/or purchase options related to the non-controlling interests, where the Group does not have control of the non-controlling interests before the options are exercised, nor does it have control of whether the options are exercised, or when this may have taken place. The value of such options is recognised as obligations at fair value in the statement of financial position, and reduces the non-controlling share of equity.

As at 31.12.2019, the following exchange rates are used on translating income and financial position figures from subsidiaries with functional currencies other than NOK:

Exchange rates		2019	2018
EUR average rate	Income statement items	9.8540	9.6033
EUR closing rate	Financial position items	9.8807	9.9448
SEK average rate	Income statement items	0.9308	0.9365
SEK closing rate	Financial position items	0.9426	0.9711
DKK average rate	Income statement items	1.3198	1.2885
DKK closing rate	Financial position items	1.3228	1.3319

The profit shares are presented in the consolidated income statement as non-controlling interests' share of the result, but since the Group has recognised the obligation for the options against the non-controlling share of equity, the result related to non-controlling interests is adjusted for distributed dividend and translation differences transferred to the majority's share of equity at the end of each reporting period.

Currency

All transactions in foreign currency are translated to functional currency as of the date of the transaction. Monetary items in foreign currency are translated as of the close of the financial period to functional currency using the exchange rate as of the close of the financial period.

The Group's presentation currency is NOK, which is also the parent company's functional currency.

The functional currency of subsidiaries is the currency in which the subsidiary reports its financial statements. On consolidation of subsidiaries that have a functional currency other than NOK, items of income and expenses are converted to the Group's presentation currency in accordance with

average translation rates. This means that at the end of each period, items of income and expenses are translated at the average exchange rate to date in the year. For the statement of financial position, including excess values and goodwill, the closing exchange rate as of the close of the financial period is used. Currency differences arising on consolidation of entities with another functional currency are attributed to equity and presented as other comprehensive income in the consolidated statement of other comprehensive income. On disposal of subsidiaries, accumulated translation differences associated with the subsidiary are charged to the statement of income.

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Associated companies are companies in which the Group has significant influence, normally between a 20 and a 50 percent holding. The equity method is used for associated companies in the consolidated financial statements. Excess value analysis is performed with regard to the acquisition of interests in associated companies. The share of profit is based on profit after tax in the company in which investment has been made, with deduction for depreciation of excess value resulting from the cost

price of the shares being higher than the acquired book value of equity. The share of profit is shown in the statement of income on a separate line before operating profit and the investment is shown as a line under financial fixed assets.

Jointly controlled companies are investments in which the Group has an agreement on joint control of an entity together with one or more other parties, when none has decisive influence and all strategic, financial and operational decisions concerning the entity require unanimity between the parties. The share of profit is based on profit after tax in the company in which investment has been made, with deduction for depreciation of excess value resulting from the cost price of the shares being higher than the acquired book value of equity. The share of profit is shown in the statement of income on a separate line before operating profit, and the investment is shown as a line under financial fixed assets.

Business mergers

Business mergers in the Group are treated according to the acquisition method and present the Group as a single entity. On acquisition, the cost price of the acquired business is allocated so that the

consolidated opening statement of financial position reflects the estimated fair value of the acquired assets and liabilities. To determine fair value on acquisition, alternative methods of determining fair value must be used for assets for which there is no active market. Added value in excess of what is attributable to identifiable assets and liabilities is reported as goodwill. If the fair value of the equity in the acquired company exceeds the consideration, a reassessment is made of the valuation of observable assets and liabilities. If the reassessment reveals no discrepancies, the difference is recognised as income as at the acquisition date. The allocation of the cost price of the business merger must be changed if new information is revealed about the fair value applicable at the time of acquisition and up until the final excess value analysis. This must take place within 12 months of the acquisition date.

With each business acquisition, the non-controlling interest will be measured at fair value, and non-controlling interest's share of goodwill is capitalised in the consolidated statement of financial position.

On stepwise acquisition of subsidiaries, the basis is the value of assets and liabilities on the date of the establishment of the Group. Subsequent acquisition of ownership of existing subsidiaries in addition to the majority interest will not affect the assessment of assets or liabilities.

Revenue recognition principles

The Group's revenue recognition principles are presented in a separate note (Note 3) to the consolidated financial statements.

Other income and expenses

To provide more information in the Group's consolidated income statement, significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs are separated out to a separate line in the

statement of income called other income and expenses. Other income and expenses are presented net on this income statement line. See also the detailed specification of what these items include in the notes relating to the individual line items.

Inventories

Inventories are valued at the lower of acquisition cost/production cost and net selling value, where net selling value is calculated as the selling price in a transaction with market participants on the measurement date less selling expenses. Purchased inventories are valued at acquisition cost according to the principle of weighted average, with deduction for obsolescence, while inventories produced in-house are valued at production cost according to the principle of full costing, with deduction for obsolescence.

Prepayments to suppliers

Prepayments to suppliers apply to financing the purchase of inventory for individual partners. Prepayments are shown at nominal value after deduction for provisions for expected losses. Provisions for losses are made on the basis of identified indicators of impairment.

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents include cash, bank deposits, balances in the Group cash pool system and other means of payment with a due date less than three months from the acquisition date.

The Group's cash pool system is connected with cash and bank overdrafts within the same cash pool system and is presented net.

The Group cash pool system is managed by the parent company, Arcus ASA.

Tangible fixed assets and rights of use

Tangible fixed assets are capitalised at cost price

less accumulated depreciation and accumulated loss on non-transitory impairment. Depreciation is calculated and taken to expenses from the date the fixed asset is taken into use, and is calculated on the basis of expected useful life, taking account of estimated residual value.

Different rates of depreciation are used for a fixed asset's components if these have different economic lives. Assets under construction are not depreciated. Depreciation is only taken to expenses when the asset is ready for use. Profit and loss on sale of fixed assets are determined as the difference between the selling price and the book value at the time of sale. Profits on sales of fixed assets are recognised as operating income and losses as operating expenses. If there are indications of impairment, the amount recoverable is estimated in order to assess any loss through the impairment. If the book value exceeds the amount recoverable, the asset is written down to recoverable value while the remaining depreciation period is maintained (breakpoint solution). Depreciation methods, residual values and estimated life are continuously assessed.

Rights of use are capitalised at present value of the leased equipment's nominal lease payments, with deduction for accumulated depreciation. Capitalised values and depreciation are calculated and booked as from the date of establishment of the lease agreement, and the depreciation term is normally set as the agreed duration of the lease agreement. In cases where the lease agreement includes options for renewal or early redemption, the probability that the options are exercised is assessed. If this probability is assessed to exceed 50 percent, the present value is calculated on the basis of the duration of the lease agreement, taking due account of the term of the option, and the depreciation term is set equivalently.

If a lease agreement is terminated before the agreed term of the contract has run, the right of use on the termination date is deducted. Gains and losses are calculated on the basis of the difference between the book value of the right of use on the termination date and the book value of the remaining obligation related to the same lease agreement.

For further information concerning the recognition and capitalisation of lease agreements, see Note 13 to the consolidated financial statements.

Intangible assets

Intangible assets comprise brands, software and goodwill. Intangible assets are capitalised at cost price with deduction for accumulated depreciation and accumulated write-downs in the event of non-transitory impairment.

Intangible assets with limited useful lives are depreciated by the straight-line method over the expected useful life.

The capitalised value of goodwill, brands and other intangible assets with indeterminate lifetime is tested for impairment at least once a year, or more often if there are indications that the value of the asset has decreased. This requires estimates of the recoverable amount (value in use) for cash-generating entities to which goodwill and other intangible assets are attributed.

To determine the recoverable amount (value in use), the Group estimates expected future pre-tax cash flows from the cash-generating unit and applies appropriate discount rates in order to calculate the present value of future cash flows. Cash flows for brands are calculated on the basis of a market-based "relief from royalty" method before tax. See Note 12 for a more detailed description of this model.

Expectations regarding future cash flows will vary over time. Changes in the market conditions and expected cash flows may cause losses in the event of impairment in the future. The most important assumptions with significance for the present value of the cash flows associated with the investments are future profits and growth, as well as the discount rate used.

Pensions

Net pension costs for defined benefit plans comprise the period's service cost, including future growth in salaries and interest rates on the estimated obligation, less expected returns on the pension assets. Prepaid pension is shown as a non-current asset in the statement of financial position where it is probable that the over-financing can be used or repaid. Correspondingly, a non-current liability is shown in the accounts when the pension obligation is greater than the pension assets. Net pension costs are classified as payroll costs in the statement of income. Changes in the liability resulting from changes in pension plans are taken to profit or loss immediately. Changes in the pension liability and the pension assets resulting from changes in, and deviations from, the estimate assumptions (estimate deviations), are recognised against equity and are presented in the statement of other comprehensive income.

The Group also has defined contribution pension plans, which are schemes whereby the company pays contributions on an ongoing basis to the employees' individual pension plans. Ongoing premium invoices of this kind are expensed as salaries and other personnel costs.

Restructuring

Provisions for restructuring are recognised as expenses when the programme has been adopted and announced and the costs are identifiable and quantifiable. Provisions linked to restructuring are

included as other provisions for liabilities calculated at present value. Agreements securing future work input are recognised as expenses over the period in which the work input is delivered.

Taxes

The tax expense comprises both tax payable and the change in deferred tax. Tax payable is based on taxable income for the year. Taxable income is different from the profit before tax as presented in the statement of income due to income and expenditure items that are not taxable/deductible (permanent differences) and due to the change in differences in taxable and accounting accruals (temporary differences). Tax payable is calculated on the basis of tax rates that had been adopted at the end of the period.

Deferred tax is capitalised on the basis of the temporary differences and any deficit to be carried forward existing at the end of the financial year and that involves increased or reduced future tax payable, when these differences are reversed in future periods. Temporary differences are differences between accounting and taxable results arising during a period and are reversed during a later period. Deferred tax is calculated on the basis of nominal tax rates (rates adopted as of the close of the financial year in the individual country) multiplied by temporary differences and the deficit to be carried forward. Deferred tax assets are capitalised when the probability exists that future taxable income will enable utilisation of the asset.

Share-based payment

The Group has two share-based incentive schemes for senior executives, and a general share savings programme for all employees.

The costs related to the two share-based incentive schemes for senior executives are accrued during the vesting period, which is the period between the

allocation date and the date of redemption. The costs which are accrued are the calculated value of the matching shares or options as of the allocation date, and this value is not adjusted during the vesting period. These costs are booked as personnel costs, set off to Group equity.

The related employer tax is in principle accrued during the same period. The costs of the employer tax in each period are calculated on the basis of the fair value of the matching shares or options. The costs for the period comprise the change in provisions, and are booked as personnel costs, set off as debt in the statement of financial position.

The costs related to these programme are recognised in accordance with IFRS 2.

The general share savings programme for all employees is based on the Group selling shares to the employees below market value. The costs related to this programme are recognised by booking the difference between the market value of the shares and the purchase price for the employees as personnel costs.

Classification principles

Other assets included in the operating cycle or falling due within 12 months are classified as current assets. Remaining assets are classified as fixed assets.

Liabilities included in the operating cycle or falling due within 12 months, where there is no unconditional right to defer settlement, are classified as current liabilities. Remaining liabilities are classified as long term.

Proposed dividend are capitalised in the statement of financial position as a liability when the Group has an irrevocable obligation to make dividend

payments, normally after adoption by the annual general meeting.

Measurement and classification of financial instruments

The Group books financial instruments in accordance with IFRS 9. This new standard provides combined rules for all three aspects concerning recognition of financial instruments in the accounts: classification and measurement; impairment write-downs and hedge accounting.

(a) Classification and measurement

In accordance with IFRS 9, debt instruments are measured at fair value through profit or loss, amortised cost, or fair value through total comprehensive income (OCI). The classification is based on two criteria: the Group's business model for management of assets; and whether the instrument's contractual cash flows solely represent "payment of principal and interest".

The valuation of whether contractual cash flows for debt instruments solely comprise principal and interest was factually based on initial recognition of the assets.

Financial instruments at fair value via profit or loss

Financial instruments are recognised in the statement of financial position when the Group has become party to the instrument's contractual provisions, and deducted when the contractual rights or obligations are fulfilled or cancelled, or have expired or been transferred. Financial instruments are classified as current assets if the expected settlement date is within 12 months of the close of the financial year, and as non-current assets if the settlement date is later than 12 months after the close of the financial year. Derivatives are classified as financial instruments at fair value through profit or loss, unless they form part of a hedge. Assets and liabilities in this category are

classified as current assets or current debt if it is expected that they will be settled within 12 months; otherwise they are classified as financial assets or non-current debt.

Debt instruments at amortised cost

Assets in the category of debt instruments at amortised cost are financial assets that are not derivatives and which have contractual cash flows which solely represent the principal and any interest, and are not traded in an active market. Any value changes as a consequence of interest rate changes are not recognised.

They are classified as current assets unless they fall due more than 12 months after the close of the financial year. Financial assets in the category of debt instruments at amortised cost comprise trade receivables and other receivables, as well as cash and cash equivalents in the statement of financial position. Financial liabilities in the category of debt instruments at amortised cost are debt to financial institutions, trade payables and other current liabilities.

Trade receivables and other receivables are stated at nominal value after deduction of provisions for expected losses. Sold accounts receivable that are included in the factoring agreement are presented as reduced accounts receivable in the statement of financial position.

Financial liabilities through borrowing are recognised at the amount received net of transaction costs. Financial liabilities related to lease agreements are recognised on the recognition date at the estimated present value of future lease payments.

Financial liabilities are recognised at amortised cost based on an effective interest-rate method. Transaction costs (arrangement charges) are capitalised in the statement of financial position as

part of the book value of the loan, and amortized over the period of the loan. Obligations in currencies other than the functional currency are translated at the exchange rate at the close of the financial year.

For measurement of financial liabilities at fair value, see measurement of financial instruments in Note 1.

Equity investments in non-listed companies are classified and measured as financial instruments at fair value via total comprehensive income (OCI).

(b) Write-down of expected losses on receivables and debt

A significant share of the Group's revenue is associated with the state monopolies in the Nordic region, where there is not considered to be any credit risk. The Group's credit risk is otherwise spread over a large number of small customers within the HORECA market, as well as a small number of distributors outside the home markets.

On this basis, the Group applies a simplified approach to the calculation of expected credit losses. The Group does not track changes in credit risk, but instead assesses losses on the basis of the experienced credit loss on each reporting date. The Group has established a provisions matrix that is based on historical credit loss, adjusted for forward-looking factors that are specific to the debtors and the economic environment.

(c) Hedge accounting

The Group has derivatives that are defined for hedging purposes, but does not use the hedge accounting rules.

Categorisation of financial assets and debt

The Group's measurement of financial assets, debt and other financial instruments at fair value can be divided into three categories:

Level 1: Listed (unadjusted) prices in active markets.

Level 2: Direct or indirect inputs other than listed prices included in Level 1, that are observable for the asset or the liability.

Level 3: Techniques for calculation of fair value based on other than observable market data.

Leases

As from 2019, the Group's booking of lease contracts has changed significantly as a consequence of the implementation of IFRS 16. As from 2019, all significant lease agreements are capitalised as rights of use and depreciated over the lifetime of the lease agreement.

For further details of the accounting principles related to lease agreements, see the accounting principles concerning Tangible fixed assets and rights of use, and Note 13 to the consolidated financial statements concerning lease agreements.

Statement of cash flows

The indirect method is used in the preparation of the statement of cash flows. Bank deposits, cash and cash equivalents in the statement of financial position are defined as holdings of bank deposits, cash and cash equivalents in the statement of cash flows.

Segment information

Operating segments are reported in the same way as for internal reporting to the Group Management. The Group's business areas comprise Spirits, Wine and Logistics and decisions within each business area are taken by the Group CEO.

The Group's business consist of sales and marketing of Spirits, sales and marketing of Wine, and Distribution of spirits and wine.

The Spirits business area comprises the following companies: Arcus Norway AS with subsidiaries, Det

Danske Spiritus Kompagni A/S, Arcus Denmark A/S, Arcus Sweden AB, Arcus Finland Oy and Arcus Deutschland GmbH.

The Wine business area comprises the following companies: Vingruppen Sweden Holding AB and subsidiaries, and Vingruppen AS and subsidiaries.

The Logistics business area comprises Vectura AS.

In addition, there are the remaining Group income and expenses, as well as financing costs, that comprise Arcus-Gruppen AS and Arcus ASA.

The Group does not present the segments' assets or liabilities as this is not part of the Group's internal reporting.

For further information about the Group's operating segments, see Note 2.

Related parties

The Group's related parties, in addition to subsidiaries, associated companies and jointly controlled companies, are defined as the owners, all members of the Board of Directors and Group Management, and companies in which any of these parties either have controlling interests, Board appointments, or are senior employees.

All transactions between Group companies and related parties are made on market terms.

Important accounting estimates and discretionary assessments

Preparation of the annual financial statements requires management to make estimates and assumptions that affect the value of assets, liabilities and conditional liabilities in the statement of financial position, and income and expenses for the financial year.

Areas in which estimates have major significance are:*Figures in NOK 1,000*

Accounting item	Note	Assumptions	Book value 2019	Book value 2018
Goodwill	15	Present value of future cash flows	1,048,185	1,042,130
Brands	15	Present value of future cash flows	853,965	815,009
Other intangible assets	15	Recoverable amounts and correct useful life	21,033	26,752
Tangible fixed assets	14	Recoverable amounts and correct useful life	151,973	315,839
Rights of use	13	Present value of future cash flows	1,279,262	0
Deferred tax assets	12	Assessment of the ability to exploit tax assets in the future	86,100	110,356
Pension obligations	10	Economic and demographic assumptions	23,724	21,077
Liabilities at fair value through profit or loss	22	Present value of future cash flows	69,343	74,218
Provisions	23	Correct basis for estimate calculations	6,121	9,008

Future events and changes in the regulatory framework may mean that estimates and assumptions must be changed, while new opinions and interpretations of standards may entail that the choice of principles and presentation will be changed. Estimates and underlying assumptions are examined and evaluated continuously, and changes in accounting estimates are recognised in the period in which the estimates are changed.

Present value estimates of future cash flows are affected by correct assumptions and estimates of future cash flows and estimates of return requirements. Return requirements are determined using the capital asset pricing model (CAPM) and assumptions in using the CAPM are: risk-free interest; market risk premium; and beta.

The areas with greatest risk of substantial changes are capitalised goodwill, brands, and tax assets and liabilities at fair value via profit/loss, on the basis that the capitalised sums are substantial, and that

considerable discretion may be exercised. The estimates are based on assumptions concerning future cash flows that are discounted at a selected discount rate.

Estimates and assumptions are described in the various notes.

Alternative performance measurements

In the discussion of the reported operational results, statement of financial position and cash flows, the Group refers to a number of parameters for alternative performance measurements. These are not defined in the general accounting policies, as for IFRS.

The executive management of the Arcus Group frequently uses these parameters for alternative performance measurements and believes that, in combination with comparable parameters defined in ordinary accounting policies, these are of great value to investors wishing to understand the Group's business, ability to fulfil its commitments, and the ability to monitor the development of new business opportunities. These alternative performance measurements should not be seen in isolation, but, as the name indicates, are an alternative to more well-known performance measurement parameters as defined in international accounting standards.

Below, the Group's parameters for alternative performance measurements are defined.

Gross profit

The Arcus Group defines gross profit as total operating revenue less cost of sales.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Group		
Sales revenue	2,710,374	2,672,615
Other operating revenue	52,403	50,586
Total operating revenue	2,762,777	2,723,201
Cost of sales	-1,601,113	-1,577,306
Gross profit	1,161,664	1,145,895

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Spirits		
Sales revenue	811,555	762,447
Other operating revenue	164,024	157,151
Total operating revenue	975,579	919,598
Cost of sales	-491,295	-447,962
Gross profit	484,284	471,636

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Wine		
Sales revenue	1,577,769	1,604,715
Other operating revenue	25,589	20,031
Total operating revenue	1,603,358	1,624,746
Cost of sales	-1,238,298	-1,244,346
Gross profit	365,060	380,400

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Logistics		
Sales revenue	293,612	272,378
Other operating revenue	34,457	35,361
Total operating revenue	328,069	307,739
Cost of sales	0	0
Gross profit	328,069	307,739

Other income and expenses

To improve the information value of the Group's consolidated income statement, significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs are separated out to a separate line in the statement of income called other income and expenses. Other income and expenses are presented net on this income statement line. Other income and expenses are presented in Note 5.

Below, the income statement is presented up to and including EBIT, with and without adjustment for other income and expenses:

	2019		2018	
	Adjusted	Non-adjusted	Adjusted	Non-adjusted
<i>Figures in NOK 1000</i>				
Sales revenue	2,710,374	2,710,374	2,672,615	2,672,615
Other operating revenue	52,403	52,403	50,586	50,586
Total operating revenue	2,762,777	2,762,777	2,723,201	2,723,201
Net gain on sale of fixed assets	11	11	365	365
Cost of sales	-1,601,113	-1,601,113	-1,577,306	-1,577,306
Salaries and other personnel costs	-439,220	-448,355	-426,644	-441,158
Other operating expenses	-329,443	-340,052	-409,330	-400,112
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	4,059	4,059	2,311	2,311
EBITDA	397,071	377,327	312,597	307,301
Depreciation and amortisation	-119,573	-119,573	-50,005	-50,005
Operating profit (EBIT)	277,498	257,754	262,592	257,296
Other income and expenses	-19,744	0	-5,296	0
Reported operating profit (EBIT)	257,754	257,754	257,296	257,296

EBITDA and adjusted EBITDA

EBITDA is defined as operating profit before depreciation, write-downs and amortisation.

Adjusted EBITDA is defined as operating profit before depreciation, write-downs, amortisation and other income and expenses.

EBITDA margin = EBITDA/Total operating revenue

Adjusted EBITDA margin = adjusted EBITDA/Total operating revenue

Below is a reconciliation of operating profit to adjusted EBITDA:

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Group		
Operating profit	257,754	257,296
Depreciation, write-downs and amortisation	119,573	50,005
EBITDA	377,327	307,301
Other income and expenses	19,744	5,296
Adjusted EBITDA	397,071	312,597

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Spirits		
Operating profit	121,627	118,061
Depreciation, write-downs and amortisation	25,254	24,744
EBITDA	146,881	142,805
Other income and expenses	2,004	1,768
Adjusted EBITDA	148,885	144,573

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Wine		
Operating profit	158,038	167,083
Depreciation, write-downs and amortisation	3,053	2,586
EBITDA	161,091	169,669
Other income and expenses	8,827	11,838
Adjusted EBITDA	169,918	181,507

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Logistics		
Operating profit	2,170	1,095
Depreciation, write-downs and amortisation	11,455	11,261
EBITDA	13,625	12,356
Other income and expenses	1,583	381
Adjusted EBITDA	15,208	12,737

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Other		
Operating profit	-43,113	-23,764
Depreciation, write-downs and amortisation	5,981	6,235
EBITDA	-37,132	-17,529
Other income and expenses	7,330	-8,691
Adjusted EBITDA	-29,802	-26,220

Other definitions of alternative performance measurements, shown in key figures

Equity ratio

Equity ratio = equity/total equity and debt

Net interest-bearing debt

Net interest-bearing debt + debt to financial institutions + lease obligations + book value of capitalised front-end fee + fair value, interest-rate swap - bank deposits and other cash and cash equivalents.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Net interest-bearing debt		
Non-current interest-bearing debt to credit institutions	703,829	874,895
Current interest-bearing debt to credit institutions	0	18,063
Book value of capitalised front-end fee	3,121	4,824
Non-current lease obligations	1,151,016	0
Current lease obligations	154,199	0
Bank deposits and other cash and cash equivalents	-205,029	-282,594
Net interest-bearing debt	1,807,136	615,188

Organic growth

Organic growth in income is the Group or segment's total operating revenue, adjusted for translation effects and structural changes.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Group		
Sales revenue	2,710,374	2,672,615
Other operating revenue	52,403	50,586
Total operating revenue	2,762,777	2,723,201
Currency effects ¹	0	4,700
Structural changes ²	-7,070	0
Calculation basis, organic growth	2,755,707	2,727,901
Growth	1.5%	
Organic growth	1.0%	

1. Currency effects are calculated by translation of income in other currencies than NOK in 2018 at the same average exchange rate as for translation of income in 2019.
2. The structural changes in 2019 mainly consist of adjustment for increased revenue from the acquisition of Wongraven Wines, and a settlement from a previous producer-supplier in Sweden which the Group lost in 2019.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Spirits		
Sales revenue	811,555	762,447
Other operating revenue	164,024	157,151
Total operating revenue	975,579	919,598
Currency effects ¹	0	5,500
Structural changes	0	0
Calculation basis, organic growth	975,579	925,098
Growth	6.1%	
Organic growth	5.5%	

1. Currency effects are calculated by translation of income in other currencies than NOK in 2018 at the same average exchange rate as for translation of income in 2019.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Wine		
Sales revenue	1,577,769	1,604,715
Other operating revenue	25,589	20,031
Total operating revenue	1,603,358	1,624,746
Currency effects ¹	0	-800
Structural changes ²	-7,070	0
Calculation basis, organic growth	1,596,288	1,623,946
Growth	-1.3%	
Organic growth	-1.7%	

1. Currency effects are calculated by translation of income in other currencies than NOK in 2018 at the same average exchange rate as for translation of income in 2019.

2. The structural changes in 2019 mainly consist of adjustment for increased revenue from the acquisition of Wongraven Wines, and a settlement from a previous producer-supplier in Sweden which the Group lost in 2019.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
Logistics		
Sales revenue	293,612	272,378
Other operating revenue	34,457	35,361
Total operating revenue	328,069	307,739
Currency effects	0	0
Structural changes	0	0
Calculation basis, organic growth	328,069	307,739
Growth	6.6%	
Organic growth	6.6%	

PARENT COMPANY ACCOUNTS

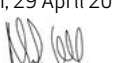
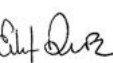
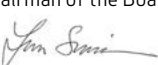
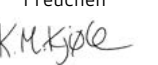
Statement of income 01.01. -31.12.

<i>Figures in NOK 1000</i>	<i>Note</i>	2019	2018
OPERATING REVENUE AND EXPENSES			
Payroll costs	1	10,691	12,003
Other operating expenses		11,227	3,998
Total operating expenses		21,918	16,001
Operating profit		-21,918	-16,001
FINANCIAL INCOME AND EXPENSES			
Income from investment in subsidiary	8	105,661	106,362
Other interest income		13,539	8,377
Other financial income		3,909	6,699
Other interest costs		-23,009	-13,241
Other financial costs		-9,718	-13,009
Net financial profit/loss		90,382	95,188
PROFIT BEFORE TAX		68,464	79,187
Tax	2	16,386	23,738
PROFIT FOR THE YEAR		52,078	55,449
Transferred from/to other equity		52,078	55,449
Total transfers		52,078	55,449

Statement of financial position as at 31 December

Figures in NOK 1,000	Note	2019	2018
ASSETS			
Fixed assets			
Intangible assets			
Deferred tax assets	2	85,995	102,381
Total intangible assets		85,995	102,381
Financial assets			
Investment in subsidiary	3	1,438,317	1,438,317
Total financial assets		1,438,317	1,438,317
Total fixed assets		1,524,312	1,540,698
Current assets			
Receivables			
Trade receivables from companies in the same Group	8	0	1,114
Group contributions from Group companies	8	113,047	106,362
Current receivables from Group companies	8	3,544	13,558
Other receivables		199	193
Total receivables		116,790	121,227
Cash and cash equivalents	9	64,182	149,213
Total current assets		180,972	270,440
TOTAL ASSETS		1,705,284	1,811,138

Gjelleråsen, 29 April 2020

				
Michael Holm Johansen	Carl Erik Hagen	Nils Selte	Ann-Beth Freuchen	Eilif Due
Chairman of the Board				
				
Leena Maria Saarinen	Kirsten Egidius	Ann Therese Jacobsen	Konstanse M. Kjole	Erik Hagen
				
Kenneth Hamnes				
Group CEO				

Figures in NOK 1,000	Note	2019	2018
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Paid-in equity			
Share capital	4, 5	1,360	1,356
Share premium	5	719,280	719,280
Total paid-in equity		720,640	720,636
Retained earnings			
Other equity	5	-122,384	-58,956
Total retained earnings		-122,384	-58,956
Total equity		598,256	661,680
Liabilities			
Provisions			
Pension obligations	6	1,468	1,029
Total provisions		1,468	1,029
Other non-current liabilities			
Debt to financial institutions	7	-1,495	-2,275
Total other non-current liabilities		-1,495	-2,275
Current liabilities			
Trade payables		246	121
Trade payables to Group companies	8	148	155
Tax payable	2	0	839
Other current liabilities		2,739	6,204
Other current liabilities payable to Group companies	8	0	686
Allocated dividend	5	112,919	112,919
Intragroup balance in Group cash pool system	8,9	991,003	1,029,780
Total current liabilities		1,107,055	1,150,704
Total liabilities		1,107,028	1,149,458
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		1,705,284	1,811,138

Statement of cash flows 01.01. -31.12.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2019	2018
CASH FLOWS FROM OPERATIONS		
Profit before tax	68,464	79,187
Tax payable	-839	-1,146
Pension costs without cash effect	352	362
Costs related to share-based remuneration without cash effect	394	7,603
Financial expenses without cash effect	780	780
Change in trade receivables	1,114	-1,092
Change in trade payables	118	167
Change in other current assets and other liabilities	1,276	-46,612
Net cash flows from operational activities	71,659	39,249
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES		
Payouts in share-based incentive programme	-2,125	0
Purchase of own shares	-2,915	-8,303
Redemption of debt to financial institutions	0	-72,700
Change in intragroup balance in Group cash pool system	-38,777	303,886
Payments of dividends/Group contributions	-112,873	-112,919
Net cash flow from financing activities	-156,690	109,964
Net change in bank deposits, cash and cash equivalents	-85,031	149,213
Holdings of bank deposits, cash and cash equivalents as at 01.01.	149,213	0
Holdings of bank deposits, cash and cash equivalents as at 31.12.	64,182	149,213

Accounting policies

GENERAL

The annual accounts have been prepared in accordance with the Norwegian Accounting Act of 1998 and generally accepted accounting policies.

The company was founded on 5 November 2004, and listed on the Oslo Stock Exchange on 1 December 2016.

The purpose of the company is to operate the import, export, production, storage and distribution of alcoholic beverages and other goods, and other activities related to this business, as well as the ownership of participations in other companies that conduct such business.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

Arcus ASA owns 100 percent of the shares in Arcus-Gruppen AS and Vectura AS.

GENERAL RULE FOR VALUATION AND CLASSIFICATION OF ASSETS AND LIABILITIES

Assets intended for continuing ownership or use are classified as fixed assets. Other assets are classified as current assets. Receivables due for payment within one year are classified as current assets. The classification of current and non-current liabilities is based on similar criteria.

Fixed assets are valued at acquisition cost, but written down to fair value if the impairment is not expected to be temporary. Fixed assets with a limited economic life are depreciated according to a reasonable depreciation plan.

Current assets are valued at the lower of cost or fair value. Current and non-current liabilities are capitalised at the nominal amounts received at the time of establishment. Borrowing costs are

capitalised together with the loan and amortised over the term of the loan. The first year's instalment is reclassified as a current liability.

Certain items are valued according to different principles, as explained below.

SHARES IN SUBSIDIARIES

Shares in subsidiaries are valued using the cost method. The transaction costs are added to the purchase price of shares in subsidiaries. Shares are written down to fair value if this is lower than the recognised value.

Group contributions are recognised in the same year as they are allocated in the subsidiary. If dividends/other distributions exceed the share of retained profit after the acquisition, the surplus represents repayment of invested capital and the distributions are deducted from the value of the investment in the statement of financial position.

RECEIVABLES

Trade receivables and other receivables are stated at nominal value after deduction of provisions for expected losses. Provisions for losses are made on the basis of an individual assessment of each receivable.

CASH AND CASH EQUIVALENTS

Cash and cash equivalents include cash, bank deposits and other means of payment with a due date less than three months from the acquisition date.

BORROWING

Financial liabilities through borrowing are recognised at the amount received net of transaction costs. Transaction costs (front-end

fees) are capitalised in the statement of financial position and amortized over the term of the loan.

Borrowing in currencies other than the functional currency is translated at the exchange rate at the close of the financial year.

PENSION

Pension costs comprise the change in actuarially calculated pension obligations and costs related to defined contribution pension plans. For actuarially calculated pension obligations the costs comprise the period's pension-accrual based assumptions concerning future salary increases and interest costs for the calculated obligation. Net pension costs are classified as payroll costs in the statement of income. Changes in the liability resulting from changes in pension plans are taken to profit or loss immediately. Changes in the pension liability and the pension assets resulting from changes in, and deviations from, the estimate assumptions (estimate deviations) are recognised against equity.

TAXES

Tax expenses are matched with profit/loss before tax. Tax costs comprise tax payable (tax on the year's directly taxable income) and changes in net deferred tax. Deferred tax and deferred tax assets are presented net in the statement of financial position.

Tax assets are only capitalised if it can be shown to be probable that they can be utilised via future taxable income.

STATEMENT OF CASH FLOWS

The indirect method is used in the preparation of the statement of cash flows. Cash and cash equivalents in the statement of financial position are defined as holdings of cash and cash equivalents in the statement of cash flows.

All figures in the financial statements are presented in NOK 1,000 unless otherwise indicated.

Notes

NOTE 1 PAYROLL COSTS

	2019	2018
Salaries including holiday pay	8,424	7,229
Social security costs	1,602	1,078
Pension costs including social security costs	544	553
Other personnel costs	121	3,143
Total salaries and other personnel costs	10,691	12,003
Average number of employees	2	2

	2019		2018	
Benefits to executive personnel	Group CEO	Board of Directors	Group CEO	Board of Directors
Salary	3,103	2,747	3,118	2,546
Pension costs	486	0	332	0
Other remuneration	1,954	0	234	0

The company had two employees during the year.

The Group CEO also has an ordinary bonus agreement which, on specific terms, will release payment of up to five monthly salaries. He is also included in a temporary share programme (matching shares) which was established in conjunction with the IPO in 2016, and was concluded in Q1 2019. He also takes part in an option programme whereby he was allocated share options in 2017, 2018 and 2019. Further information about these incentive schemes, including his option holdings at the end of the year, is presented below, and in Note 7 to the consolidated financial statements.

The Group CEO has an ordinary occupational pension plan with Storebrand, which entails 5 percent pension contributions for salaries of 0 to 7.1G and 11 percent for salaries from 7.1 to 12G. He also has a supplementary pension agreement that gives pension earnings of 15 percent of salaries above 12G. These pension earnings are capitalised annually in the company's statement of financial position, where the return is based on the return from the Storebrand Balansert pension fund.

If the CEO gives notice of termination, he is subject to six months' notice. If notice of termination is given by the Group, the Group CEO will be entitled to 12 months' severance pay, and during this period will not be able to take employment in competing companies.

No loans or surety are granted for either the Group CEO or members of the Board of Directors.

The Group Management's holdings of ordinary shares in Arcus ASA are stated in Note 21 for the Group.

Share-based incentive schemes*Matching shares:*

In connection with the IPO for the parent company, Arcus ASA, in 2016, some key persons were offered matching shares, whereby they are entitled to receive one matching share for each share acquired under the IPO. These matching shares were redeemed in Q1 2019, to the persons still employed by the Group. This incentive programme meant that he received 42,100 shares in Arcus ASA in February 2019, for a total value of TNOK 1,766 (included in other remuneration in the above table).

In total, this programme entailed costs of TNOK 67 in 2019 (TNOK 1,318 in 2018).

Options:

In 2017, a new option programme for senior executives in the Group was adopted, with annual allocation of new options. Two persons at Arcus ASA are included in this programme, including the general manager.

The options' vesting period will be three years from the allocation date, where the participants have two years to redeem the options after the vesting period. A condition for redemption of an option is that the executive is still employed after the vesting period, and that the Group's KPI objectives, as determined by the Board of Directors, have been achieved in the same period.

The options are valued using the Black-Scholes model, for which the most important assumptions on the valuation date will be the spot rate on the valuation date, the estimated time during the redemption period in which the Group assumes that the holders will redeem the option, the dividend in the period, and the share's assumed volatility. The option's maximum redemption price is limited to three times the spot rate at the time of allocation.

There are no dividend rights related to the options during the period prior to redemption.

Options allocated in 2017 were cancelled in 2019, because the Group's KPIs for the period were not achieved.

This programme entailed costs of TNOK 52 in 2019 (TNOK 1,087 in 2018). Below, the number of outstanding options regarding the company's employees at the end of the year is presented:

Number of options	2019	2018
Outstanding options at the beginning of the year	658,759	290,199
Allocated options during the year	512,717	368,560
Terminated options during the year	-290,199	0
Outstanding options at the end of the year*	881,277	658,759

* Of which 579,375 options outstanding to the general manager.

Auditors' fees	2019	2018
Statutory audit	290	285
Other financial auditing	37	91
Tax advisory services	21	36
Total auditors' fees	348	412

The amounts are stated in TNOK and exclude VAT.

NOTE 2 TAX

Tax for the year is calculated as follows:	2019	2018
Tax payable	0	839
Change in deferred tax	16,386	22,852
Tax effect related to previous years	0	47
Tax	16,386	23,738

Reconciliation from nominal to actual tax rates:	2019	2018
Profit before tax	68,464	79,187
Expected income tax at a nominal tax rate of 22 percent (23 percent in 2018)	15,062	18,213

Tax effect of the following items:	2019	2018
Non-deductible costs	1,344	803
Change due to a change in tax rate	0	4,654
Tax on costs booked directly to equity	-20	21
Insufficient/surplus provision in previous years	0	47
Tax	16,386	23,738

Effective tax rate	23.9%	30.0%
--------------------	-------	-------

Specification of temporary differences and deficit carried forward:

	2019		2018	
	Asset	Liability	Asset	Liability
Non-current debt	0	1,495	0	2,275
Pension obligations	1,467	0	1,029	0
Other liabilities	0	3,127	0	932
Deficits and interest rate limitations carried forward	394,040	0	467,548	0
Total	395,507	4,622	468,577	3,207
Basis for deferred tax asset/liability	390,885		465,370	
Net deferred tax asset in the statement of financial position*	85,995		102,381	

At the end of the year, the company had NOK 86.7 million in capitalised deferred tax assets associated with the deficit to be carried forward. Based on the Group's strategic and long-term plans for companies in the tax group, the Board of Directors and executive management expect that the deferred tax assets can be utilised.

At the end of 2019, deferred tax was calculated at 22 percent of net temporary differences, which is unchanged from 2018.

NOTE 3 SUBSIDIARIES

Subsidiaries of Arcus ASA

Company	Acquisition date	Registered office	Voting and ownership	Currency	Nominal share capital
Arcus-Gruppen AS	10.10.2005	Nittedal	100%	NOK	276,000
Vectura AS	30.09.2013	Nittedal	100%	NOK	14,000
Company	Cost price (NOK)	Book value as at 31.12	Equity according to last annual financial statements (NOK)	Profit for the year 2019 (NOK)	
Arcus-Gruppen AS	1,886,607	1,362,217	2,022,701	118,659	
Vectura AS	76,100	76,100	25,789	2,454	
Total subsidiaries	1,962,707	1,438,317	2,048,490	121,113	

NOTE 4 SHARE CAPITAL AND SHAREHOLDER INFORMATION

The share capital comprises:

Date	Change	Total number of shares	Nominal value	Book value (NOK 1,000)
01.12.2018		68,023,255	0.02	1,360
31.12.2019		68,023,255	0.02	1,360

20 largest shareholders as at 31.12.2019:		Number of shares	Ownership and voting rights
Canica AS		30,093,077	44.2%
Geveran Trading Co Ltd		6,750,000	9.9%
Verdipapirfondet Dnb Norge		3,441,226	5.1%
Hoff SA		3,297,000	4.8%
Sundt AS		2,399,460	3.5%
Verdipapirfondet Eika Spar		1,943,660	2.9%
Danske Invest Norske Instit. li.		1,823,598	2.7%
Folketrygdfondet		1,800,000	2.6%
Verdipapirfondet Eika Norge		1,568,193	2.3%
Goldman Sachs International		1,092,651	1.6%
Centra Invest AS		988,818	1.5%
Danske Invest Norske Aksjer Inst		789,038	1.2%
Rbc Investor Services Bank S.A.		778,250	1.1%
Mutual Fund Localtapiola Consumer		467,243	0.7%
Wenaas Kapital AS Aksjebeholdning		406,923	0.6%
Verdipapirfondet Eika Balansert		398,307	0.6%
Centra Capital AS		355,000	0.5%
Danske Invest Norge II		327,966	0.5%
Avanza Bank AB		311,156	0.5%
Kbl European Private Bankers S.A.		294,753	0.4%
Other shareholders		8,696,936	12.8%
Total		68,023,255	100.0%

Dividend

The Board of Directors proposes dividend distribution of NOK 1.66 per share for 2019 (2018: NOK 1.66 per share).

NOTE 5 EQUITY

	Share capital	Share premium	Other equity	Total
Equity as at 01.01	1,356	719,280	-58,956	661,680
Profit for the year	0	0	52,078	52,078
Purchase of own shares	4	0	-539	-535
Share-based payment	0	0	-1,961	-1,961
Estimate deviations, pensions	0	0	-87	-87
Allocated dividend	0	0	-112,919	-112,919
Equity as at 31.12	1,360	719,280	-122,384	598,256

NOTE 6 PENSION OBLIGATIONS AND COSTS

The company is obliged to have an occupational pension scheme under the Norwegian Act on mandatory occupational pension schemes, and has a pension scheme which fulfils the requirements under this Act.

Defined contribution pension

Arcus-Gruppen's ordinary pension plan for all other employees is a defined contribution pension plan with Storebrand. The contribution rate is 5 percent of salary in the bracket from 0 to 7.1 times the National Insurance basic amount (G), and 11 percent of salary in the bracket from 7.1 to 12 times the National Insurance basic amount (G). In addition, there is a private disability plan with a 66 percent benefit level, without free policy accumulation. The child and dependent supplement to Arcus' group life plan is a replacement for the previous spouse and child pension.

The costs associated with the defined contribution pension plan are related to the current premium invoices from the insurance company with which Arcus-Gruppen has signed a defined contribution pension agreement. The current defined contribution pension plans and disability pensions for employees in the defined contribution plan are adjusted annually on the basis of the pension fund's surplus.

Employees in the defined contribution plan who have become disabled are entitled to have their disability obligations regulated by the same adjustment as the basic amount (G) each year and the capitalised obligation related to this was NOK 0.1 million at the end of 2019.

Unfunded pension arrangement

The Group CEO also has an unfunded pension arrangement in which the pension entitlement earned is 15 percent of the salary above 12G. Ongoing provision is made for this obligation in the company's statement of financial position and the annual interest accrual is the same as for the Storebrand Balansert Pension. At the end of 2019, this obligation was recognised at NOK 1.4 million.

General assumptions

The Company applies a discount rate equivalent to the covered bond interest rate to its pension obligations. This is in line with the recommendations of the Norwegian Accounting Standards Board. The pension assumptions made by the company are consistent with the recommendations of the Accounting Standards Board from September 2019.

Figures in NOK 1,000

Pension costs	2019	2018
Present value of pension earnings for the year	280	277
Interest cost of pension obligations	28	40
Accrued social security contributions	44	45
Net pension costs after social security contributions	352	362
Defined contribution pension plan		
Recognised contributions excluding social security contributions	192	191
Net pension obligations:		
Estimated accrued obligations, non-funded pension plans	1,468	1,029
Net pension assets/liabilities recognised in the statement of financial position	1,468	1,029
Changes in obligations:		
Net pension obligations 01.01	1,029	757
Pension costs, continued operations	352	362
Estimate deviations recognised directly in equity (IAS19R)	87	-90
Net pension obligations 31.12.	1,468	1,029
Financial assumptions:		
Discount rate	1.80%	2.30%
Expected salary adjustment	2.25%	2.50%
Expected pension increase	1.25%	1.50%
Expected adjustment of the National Insurance basic amount (G)	2.00%	2.25%
Expected return on pension assets	1.80%	2.30%
Actuarial and demographic assumptions		
Withdrawal rate at 62 years	50%	50%
Withdrawal rate at 67 years	50%	50%
Mortality	K2013	K2013
Disability	K1963	K1963
Voluntary retirement (under 50 years)	5%	5%
Voluntary retirement (over 50 years)	0%	0%

The actuarial assumptions are based on commonly used assumptions within the insurance industry with regard to demographic factors.

The Group's pension plans satisfy the statutory requirements concerning mandatory occupational pension schemes.

NOTE 7 LOANS, PLEDGES AND GUARANTEES, ETC.

Debt to financial institutions				2019	2018
	Currency	Interest-rate profile	Loan amount in foreign currency	Loan amount in NOK	Loan amount in NOK
Figures in NOK 1,000					
Overdraft facility, SEB	NOK	Variable	0	0	0
Total debt to financial institutions				0	0
Capitalised loan costs				-1,495	-2,275
Book value as at 31.12				-1,495	-2,275

Term structure	Maturity 2020	Maturity 2021-2023	Maturity after 2023	Total
SEB	0	0	0	0
Total debt to financial institutions	0	0	0	0

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes the subsidiaries, with the exception of the companies in the wine business in Sweden and Finland. At the end of 2019, this Group cash pool system was managed by Arcus ASA. Arcus ASA, has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, linked at all times to outstanding drawings on this scheme.

The capitalised front-end fee with a book value of TNOK 1,495 relates to the front-end fee for the cash pool scheme. The outstanding value is here amortised over the duration of the loan, until the end of 2021.

The Group has a long-term financing agreement with SEB, whereby the loan is formally for TSEK 750 and is booked in one of the subsidiaries in Sweden, VinGruppen Sweden Holding AB. The financing agreement does not include a pledger of security.

The company has no non-current debt with terms exceeding five years.

The agreement on a mortgage loan facility contains a loan clause (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this clause and reports to the bank on a quarterly basis.

As at 31.12.2019 the Group was well within the required ratio.

NOTE 8 INTRAGROUP RECEIVABLES AND LIABILITIES

Receivables	2019	2018
Claims on Group contributions from Arcus-Gruppen AS	113,047	106,362
Trade receivables from companies in the same Group	0	1,114
Other current receivables from Group companies	3,544	13,558
Total	116,591	121,034

Liabilities	2019	2018
Trade payables to Group companies	148	155
Other current liabilities payable to Group companies	0	686
Intragroup balance in Group cash pool system	991,003	1,029,780
Total	991,151	1,030,621

The company has no consolidated assets or liabilities that will fall due more than five years after the close of the financial year.

NOTE 9 BANK DEPOSITS

The company has no restricted bank deposits, but has a bank guarantee for a tax payment of TNOK 2,500.

The company administrates the Group cash pool scheme for the Group and the scheme includes most of the Group's subsidiaries. The Swedish and Finnish wine business are not part of the scheme.

Net deposits or drawings by the subsidiaries are presented as intragroup balances with Arcus ASA. The joint overdraft limit in the Group cash pool system is TNOK 600,000.

At year-end, the Group had total drawings of TNOK 64,182 from the scheme, which are presented as an overdraft for Arcus ASA, compared with TNOK 149,213 at the end of 2018.

As at 31.12.2019, Arcus ASA has drawings of TNOK 1,029,780 in the Group cash pool system, compared to drawings of TNOK 991,003 at the end of 2018.

NOTE 10 FINANCIAL MARKET RISK**Financial risk**

The company has individual financial derivatives for hedging purposes. The company does not fulfil the accounting requirements for hedge accounting and therefore does not treat these as hedging for accounting purposes.

The risk management procedures are adopted by the Board of Directors and undertaken by the administration in cooperation with the individual business areas. The most important financial risks to which the company is exposed are associated with interest-rate risk, liquidity risk and foreign currency risk. The company's management continuously assesses how these are to be handled.

Interest-rate risk

The company is exposed to interest-rate risk by placing liquid assets and drawing in the Group cash pool system. As at 31.12.2019, the company had variable interest rates for all of its interest-bearing deposits and liabilities.

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the company will not be in a position to service its financial liabilities as they fall due. The company must at all times have sufficient liquidity to fulfil its obligations. It is also a goal to minimise the company's excess liquidity. The company will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of income development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance.

As far as possible, the company wishes to have flexibility for its liquid assets related to day-to-day operations. This is achieved through a Group cash pool system with a drawing facility that as of 31.12.2019 is managed by Arcus ASA.

When funds are needed for investment purposes, the Group relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial institution is also used.

Currency risk

Since the company operates international business, there is some exposure to currency risk. As a general rule, currency is purchased in the spot market, but also to some extent in the forward market, in order to continuously offset net cash positions. The accounting treatment of financial derivatives is described under "Accounting Policies".

The company makes substantial purchases in foreign currency (mainly EUR), while the functional currency is NOK.

Receivables and debt, as well as monetary items in foreign currency, are translated at the closing rate. Currency exposure is hedged mainly by using forward contracts.

During the year, to a certain degree purchase and sale of goods in foreign currency are hedged, and the forward exchange rate achieved in the market is used as the transaction rate. As a general rule, the currency exposure is hedged three times a year, for four-month terms.

As at 31.12.2019, the company had no forward contracts (asset hedging) to hedge items in the statement of financial position and orders already placed.

NOTE 11 EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

Since the COVID-19 outbreak, Arcus' business segments have managed to keep operations stable. Supply of wine and other raw materials, has more or less been according to plan due to close cooperation with our partners. At our production and bottling facility, there have been no major disruptions. Sales of wine and spirits to Vinmonopolet has been higher than normal. The main reasons are strongly reduced sales to Duty Free Travel Retail, hotels, restaurants and cafés, and strongly reduced shopping at the Swedish border. Logistics has had high activity due to increased demand at Vinmonopolet, and operation and deliveries have been very close to plan.

No employees have so far reported COVID-19 infection. By mid-April 3,7 percent of the employees were temporarily laid off. All temporary layoffs in Arcus are related to reduced sales to hotels, restaurants and bars. To minimize temporary layoffs, some of these employees have worked in our production, to fill vacant positions.

The Group's overdraft facility at SEB has been increased from 600 MNOK to 800 MNOK to provide additional liquidity reserves during the potentially volatile situation caused by the COVID-19 outbreak. The due date on the group's term loan has also been extended by one year to 1 December 2022.

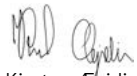
Given the challenging situation faced by some of our customers we are closely monitoring the situation and taking appropriate actions to mitigate the risk of credit losses. We currently estimate that the effect will be relatively moderate and have made appropriate extraordinary provisions for expected losses in our Q1 accounts.

On 11 March, Arcus announced that Vectura and Cuveco were assessing the possibility of a merger. In an industry subject to strong competition and low margins, the two parties would like to establish a company that, over time, can develop even better services. A merger would make it possible to achieve a size that makes it easier to invest for the future in automation, digitalisation and sustainable solutions. The new company would gradually be able to offer a better and broader range of services to its many customers. The Norwegian Competition Authority (Konkurransetilsynet) has approved the possible merger between Vectura and Cuveco. The merger project will then move on to the next stage of negotiations and planning.

DECLARATION

The Board of Directors and the General Manager confirm that, to the best of their knowledge, the annual financial statements have been prepared in accordance with current accounting standards and that the information presented in the financial statements provides a true and fair view of the assets, debt, financial position and overall results of the Group. The Board of Directors and the General Manager also confirm that, to the best of their knowledge, the Annual Report presents a true and fair view of the development, results and position of the company and the Group, and a good description of the most central risk and uncertainty factors faced by the company.

Gjelleråsen, 29 April 2020

				
Michael Holm Johansen Chairman of the Board	Carl Erik Hagen	Nils Selte	Ann-Beth Freuchen	Eilif Due
				
Leena Maria Saarinen	Kirsten Egidius	Ann Therese Jacobsen	Konstanse M. Kjole	Erik Hagen
				
Kenneth Hamnes Group CEO				

AUDITOR'S REPORT

Statsautoriserede revisorer
Ernst & Young AS
Dronning Eufemias gate 6A, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf. +47 24 00 24 00
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

INDEPENDENT AUDITOR'S REPORT

To the Annual Shareholders' Meeting of Arcus ASA

Report on the audit of the financial statements

Opinion

We have audited the financial statements of Arcus ASA comprising the financial statements of the parent company and the Group. The financial statements of the parent company comprise the balance sheet as at 31 December 2019, the income statement and statements of cash flows for the year then ended and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

The consolidated financial statements comprise the balance sheet as at 31 December 2019, statement of income, statements of comprehensive income, cash flows and changes in equity for the year then ended and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion,

- ▶ the financial statements are prepared in accordance with the law and regulations
- ▶ the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the parent company as at 31 December 2019, and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the Norwegian Accounting Act and accounting standards and practices generally accepted in Norway
- ▶ the consolidated financial statements present fairly, in all material respects the financial position of the Group as at 31 December 2019 and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards as adopted by the EU

Basis for opinion

We conducted our audit in accordance with laws, regulations, and auditing standards and practices generally accepted in Norway, including International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the *Auditor's responsibilities for the audit of the financial statements* section of our report. We are independent of the Company and the Group in accordance with the ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements in Norway, and we have fulfilled our ethical responsibilities as required by law and regulations. We have also complied with our other ethical obligations in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Key audit matters

Key audit matters are those matters that, in our professional judgment, were of most significance in our audit of the financial statements for 2019. These matters were addressed in the context of our audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon, and we do not provide a separate opinion on these matters. For each matter below, our description of how our audit addressed the matter is provided in that context.

We have fulfilled the responsibilities described in the *Auditor's responsibilities for the audit of the financial statements* section of our report, including in relation to these matters. Accordingly, our audit included the performance of procedures designed to respond to our assessment of the risks of material misstatement of the financial statements. The results of our audit procedures, including the procedures performed to address the matters below, provide the basis for our audit opinion on the financial statements.

2

Impairment assessments – goodwill and trademarks

As at 31 December 2019, the Arcus Group had trademarks and goodwill recognized in the balance sheet, representing 34 % of the total capital, mainly related to the spirit segment. Uncertainty related to earnings and profitability increases the risk of loss due to impairment. Due to the extent of judgmental assessments applied in management's models for impairment considerations, together with the significant value in the balance sheet, the impairment assessments of trademarks and goodwill are considered a key audit matter.

Our audit of the Group's impairment assessments has included a review and testing of the impairment models, assessment of cash-generating units, control of mathematical accuracy of models together with testing and evaluating the assumptions management used as a basis in the calculations. We also reviewed the design of management's internal controls related to the impairment assessments. In addition, we considered management's assumption on future cash-flow forecasts by looking at the historical accuracy in management's budgets and prognoses against the Company's actual results. We compared key assumptions against market information where available. We also assessed discount rates by comparing the assumptions for the calculation with external data like expected inflation, debt ratio, loan interest, risk premium and beta values for comparable companies. In addition, we have reviewed and carried out sensitivity analyses in order to evaluate how sensitive the model is for changes in the most important underlying assumptions.

We refer to note 12 in the financial statements and to information about intangible assets and significant accounting estimates and judgemental considerations in the Group's accounting principles.

Other information

Other information consists of the information included in the Company's annual report other than the financial statements and our auditor's report thereon. The Board of Directors and Chief Executive Officer (management) are responsible for the other information. Our opinion on the financial statements does not cover the other information, and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information, and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work we have performed on the other information obtained prior to the date of the auditor's report, we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

Responsibilities of management for the financial statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with the Norwegian Accounting Act and accounting standards and practices generally accepted in Norway for the financial statements of the parent company and International Financial Reporting Standards as adopted by the EU for the financial statements of the Group, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Company's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting, unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Auditor's responsibilities for the audit of the financial statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion.

3

Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with law, regulations and generally accepted auditing principles in Norway, including ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional scepticism throughout the audit. We also

- ▶ identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control;
- ▶ obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control;
- ▶ evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management;
- ▶ conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern;
- ▶ evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation;
- ▶ obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the financial information of the entities or business activities within the Group to express an opinion on the consolidated financial statements. We are responsible for the direction, supervision and performance of the group audit. We remain solely responsible for our audit opinion.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

From the matters communicated with those charged with governance, we determine those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period and are therefore the key audit matters. We describe these matters in our auditor's report unless law or regulation precludes public disclosure about the matter or when, in extremely rare circumstances, we determine that a matter should not be communicated in our report because the adverse consequences of doing so would reasonably be expected to outweigh the public interest benefits of such communication.

4

Report on other legal and regulatory requirements

Opinion on the Board of Directors' report and on the statements on corporate governance and corporate social responsibility

Based on our audit of the financial statements as described above, it is our opinion that the information presented in the Board of Directors' report and in the statements on corporate governance and corporate social responsibility concerning the financial statements, the going concern assumption and proposal for the allocation of the result is consistent with the financial statements and complies with the law and regulations.

Opinion on registration and documentation

Based on our audit of the financial statements as described above, and control procedures we have considered necessary in accordance with the International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000, «Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information», it is our opinion that management has fulfilled its duty to ensure that the Company's accounting information is properly recorded and documented as required by law and bookkeeping standards and practices accepted in Norway.

Oslo, 30 April 2020
ERNST & YOUNG AS

Kjetil Rimstad
State Authorised Public Accountant (Norway)

(This translation from Norwegian has been made for information purposes only.)

Quarterly Report

Q2 2020

Skagerrak Nordic Dry Gin received Double Gold at the international competition The Gin Masters in London in July. At the 2020 International Wine & Spirit Competition (IWSC), Skagerrak Nordic Dry Gin won gold and received 95 points out of a maximum of 100.

Contents

Message from the CEO	3
Key figures Q2 2020.....	4
Highlights Q2 2020	5
Wine: Significant growth and flat indirect costs	6
Spirits: Strong EBITDA growth	7
Logistics: Strong revenue and EBITDA growth	8
Financial position	9
Other information	10
Environmental, Social and Governance (ESG).....	11
Half-year review.....	12
Group consolidated accounts	14
Notes	19
Contact information	35

Message from the CEO

During the COVID-19 pandemic the Nordic governments' extensive travel restrictions, and restrictions on bars and restaurants, have produced very high volumes at the monopolies and increased activity for Arcus.

Partly as a result of the above, this quarterly result is the best Q2 result in Arcus' history, both in terms of revenue and EBITDA.

The strong results would not have been possible without good cooperation and support from our suppliers and partners. Due to COVID-19, securing supplies of wine and raw materials has been challenging, but occasional late deliveries have had limited effect.

Arcus has a strong and flexible organization, a prerequisite for being able to meet such extraordinarily high demand. We have adapted and solved the challenges we have faced. I would like to thank my colleagues for their important contribution in a very challenging time. Without their hard work and positive attitude, Arcus could not have delivered such strong financial results.

Wine

In Q2, the growth was especially strong in Norway, with revenue increasing 53.3 percent compared to the same quarter last year. For Wine Norway, this quarter is the 11th quarter in a row with increased market share. In Sweden, revenues from existing business continued to grow, but sales were lower compared to Q2 last year due to the loss of producers in March 2019. Stronger SEK and EUR strengthened the overall reported growth, in addition to the acquisition of Wongraven Wines in December 2019. The strong increase in revenues combined with flat indirect costs is the main reason for the increased EBITDA-margin. A favourable product mix with more Bag-in-Box sales combined with price increases at the monopolies, led to increased gross margin in the period despite the negative effect of the strong EUR and USD on purchasing costs.

Spirits

During Q2, revenue increased in all monopoly markets as sales shifted from border channels to domestic retail. In Norway, Sweden and Finland revenue increased in the double digits during Q2 compared to last year. Despite the strong growth in monopoly markets, the organic growth on external sales was negative by 8.5 percent, mainly due to lower travel and border sales following COVID-19. EBITDA-margin increased compared to Q2 last year due to lower operational costs combined with higher gross profit from internal wine bottling.

Logistics

Logistics' revenues increased by 10.8 percent in the quarter, driven by higher sales to Vinmonopolet. EBITDA increased due to increased revenues, significantly more efficient handling in the warehouse and more cost-effective distribution.

Kenneth Hamnes
Group CEO, Arcus ASA

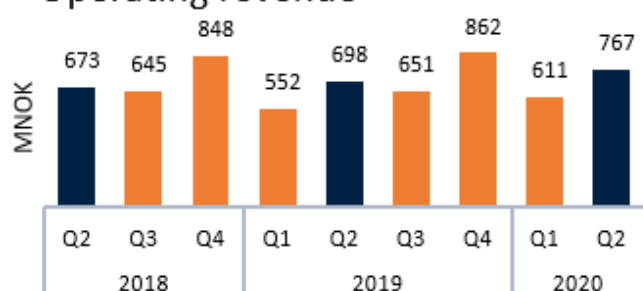
Key figures Q2 2020

CONSOLIDATED GROUP FIGURES

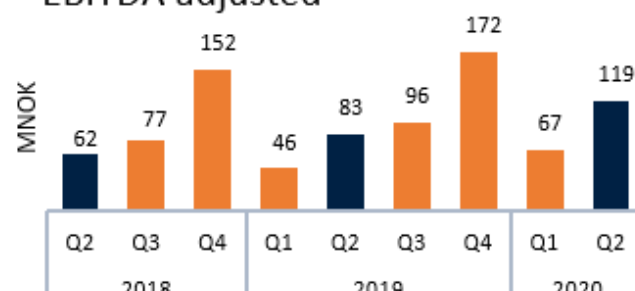
MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenue	767.2	698.0	1 378.3	1 250.1	2 762.8
Gross profit ¹⁾	316.8	280.6	578.3	518.2	1 161.7
EBITDA ^{1) 2)}	101.0	71.1	167.7	115.7	377.3
EBITDA adjusted ^{1) 2)}	119.3	82.6	185.9	128.7	397.1
Pre-tax profit ²⁾	53.7	21.7	108.0	10.7	172.5
Earnings per share, parent company shareholders (NOK)	0.52	0.25	1.19	0.11	1.94
Key figures					
Gross margin ¹⁾	41.3 %	40.2 %	42.0 %	41.5 %	42.0 %
EBITDA margin ¹⁾	13.2 %	10.2 %	12.2 %	9.3 %	13.7 %
EBITDA margin adjusted ¹⁾	15.5 %	11.8 %	13.5 %	10.3 %	14.4 %
Equity ratio ¹⁾	29.0 %	30.5 %	29.0 %	30.5 %	29.7 %
Financial position					
Total equity	1 741.4	1 521.3	1 741.4	1 521.3	1 662.2
Net interest bearing debt (cash) ¹⁾	1 380.6	1 835.5	1 380.6	1 835.5	1 807.1

¹⁾ Alternative Performance Measure (APM) – see separate chapter for definition and reconciliation.

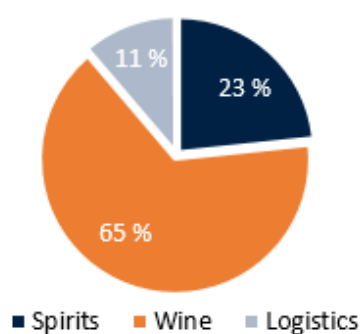
Operating revenue

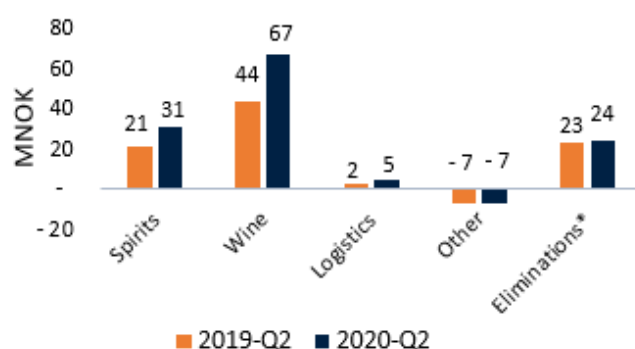
EBITDA adjusted²

Operating revenue per segment¹

EBITDA adjusted pr segment^{1,2}

Highlights Q2 2020

OVERALL PERFORMANCE

- **Operating revenue** for Q2 2020 was 767.2 MNOK, compared to 698.0 MNOK in Q2 last year (+9.9 percent). Operating revenue increased for all business areas. Organic growth for Q2 was +1.2 percent, with an estimated positive currency effect of approximately 53.4 MNOK due to significantly stronger SEK, EUR and DKK vs NOK this year.
- **Adjusted EBITDA** for Q2 was 119.3 MNOK compared to 82.6 MNOK in Q2 last year (+44.4 percent). Adjusted EBITDA improved in all business areas.

BUSINESS SEGMENTS

- **Wine** revenues amounted to 497.4 MNOK, compared to 430.6 MNOK in Q2 last year (+15.5 percent). Organic growth was +4.4 percent. Adjusted EBITDA margin was 13.4 percent for Q2 2020, compared to 10.1 percent in Q2 last year.
- **Spirits** revenues amounted to 237.3 MNOK, compared to 214.4 MNOK in Q2 last year (+10.7 percent). Organic growth was -8.5 percent¹. Adjusted EBITDA margin was 12.9 percent for Q2, compared to 9.9 percent in Q2 last year.
- **Logistics** revenues amounted to 90.5 MNOK compared to 81.7 MNOK in Q2 last year (+10.8 percent). Adjusted EBITDA margin was 5.4 percent for Q2, compared to 2.5 percent in Q2 last year.

¹Calculated on external spirits sales

Wine: Significant growth and flat indirect costs

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenue	497.4	430.6	874.8	771.7	1 603.4
Gross profit ¹⁾	117.8	97.1	206.5	175.7	365.1
Gross margin ¹⁾	23.7 %	22.6 %	23.6 %	22.8 %	22.8 %
EBITDA ¹⁾	62.6	36.8	98.9	63.6	161.1
EBITDA adjusted ¹⁾	66.6	43.5	103.3	70.7	169.9
EBITDA margin ¹⁾	12.6 %	8.5 %	11.3 %	8.2 %	10.0 %
EBITDA margin adjusted ¹⁾	13.4 %	10.1 %	11.8 %	9.2 %	10.6 %

¹⁾ Alternative Performance Measure (APM) – see separate chapter for definition and reconciliation.

OPERATING REVENUE

Total operating revenue for Wine was 497.4 MNOK for the second quarter, compared to 430.6 MNOK in Q2 last year. Organic growth was 4.4 percent, while reported growth was 15.5 percent. Reported growth includes 39.7 MNOK in exchange rate effects from the stronger SEK and EUR, as well as 6.6 MNOK from the acquisition of Wongraven Wines in December 2019.

In Norway and Finland, the restrictions on travel and HORECA related to the COVID-19 led to significant growth at the monopolies in the quarter. This effect was less significant in Sweden where measures were less strict.

In Sweden, Arcus' sales at Systembolaget were down in a growing market. Excluding the lost producers in the subsidiary Vinunic, Arcus' sales grew in line with the market, fuelled by growth of popular Bag-in-Box products.

In Norway, Arcus' sales grew more than the extremely fast-growing market, again leading to increased market share during the period. Both own brands and the agency business outperformed the

market in the quarter, fuelled by Arcus' strong position within the Bag-in-Box format with high demand during the COVID-19.

In Finland, Arcus' sales to Alko increased in line with the market in the period. Well-known brands and Arcus' own brands responded well to the increased demand at Alko.

EBITDA

The adjusted EBITDA-margin for Wine was 13.4 percent in the second quarter, up from 10.1 percent same period last year.

The strong increase in revenues combined with flat indirect costs is the main reason for the increased EBITDA-margin. A favourable product mix with more Bag-in-Box sales and price increases to the monopolies led to increased gross margin in the period despite negative currency effects.

WINE

Arcus is the largest importer of wine in Norway, the second largest in Sweden, and the fifth largest in Finland. Arcus imports and markets agency wines, as well as Arcus brands.

Spirits: Strong EBITDA growth

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Sales	175.6	179.2	329.1	317.7	811.6
Other revenue	61.7	35.2	108.0	72.0	164.0
Total operating revenue	237.3	214.4	437.0	389.7	975.6
Gross profit ¹⁾	112.8	105.6	212.4	199.1	484.3
Gross margin ¹⁾	47.5 %	49.2 %	48.6 %	51.1 %	49.6 %
EBITDA ¹⁾	29.1	20.3	47.6	30.1	146.9
EBITDA adjusted ¹⁾	30.5	21.1	49.3	31.1	148.9
EBITDA margin ¹⁾	12.3 %	9.5 %	10.9 %	7.7 %	15.1 %
EBITDA margin adjusted ¹⁾	12.9 %	9.9 %	11.3 %	8.0 %	15.3 %

¹⁾ Alternative Performance Measure (APM) – see separate chapter for definition and reconciliation.

OPERATING REVENUE

Total operating revenue for Spirits in the second quarter of 2020 was 237.3 MNOK, compared to 214.4 MNOK for the same period last year, an increase of 10.7 percent. The increase was driven by internal wine bottling. Organic growth was negative 8.5 percent¹ mainly due to extremely low DFTR and border sales following COVID-19.

Revenue continued to increase in the monopoly markets in Q2, as sales shifted from travel and border channels to domestic retail. In Norway, Sweden and Finland revenue increased in the double digits during Q2 compared to last year. Market share in Norway was down, as the market grew even faster than Arcus with sales of global brands shifting from DFTR to Vinmonopolet. Arcus market shares in Sweden and Finland were stable.

In Denmark, revenue decreased in the quarter as Danish border trade was only opened towards the end of the period. Overall domestic market share increased driven by growth in vodka and premixed cocktails. Shares in the aquavit category were slightly down as private label brands benefited from growth in the value segment due to closed borders.

Sales in the DFTR channel were very limited during Q2. Germany and other markets saw an increase in

revenue, but depletion was challenged by reduced retail activation during COVID-19.

EBITDA

The adjusted EBITDA margin for Spirits was 12.9 percent for Q2 2020, compared to 9.9 percent Q2 2019.

Lower operational costs combined with higher gross profit from internal bottling strengthened EBITDA.

The lower operational costs during the period stem largely from cancelled, reduced or postponement of activities due to COVID-19, as well as reduced travel. Higher internal wine-bottling volumes contributed positively on gross profit but reduced the gross margin.

There was a negative contribution from associated company Tiffon (Braastad cognac).

SPIRITS

Arcus is a global leader in aquavit with brands such as Gammel Opland, Linie, Løiten and Aalborg. Other important categories are bitter (Gammel Dansk), vodka (Vikingfjord, Kalinka, Amundsen and Dworek) and cognac (Braastad). Key markets are Norway, Denmark, Sweden, Finland, Germany and Duty Free Travel Retail (DFTR). Arcus brands are produced and bottled at Gjelleråsen, outside Oslo.

¹ Calculated on external spirits sales

Logistics: Strong revenue and EBITDA growth

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenue	90.5	81.7	168.1	150.2	328.1
Gross profit ¹⁾	90.5	81.7	168.1	150.2	328.1
Gross margin ¹⁾	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %	100.0 %
EBITDA ¹⁾	4.9	0.8	3.2	-1.4	13.8
EBITDA adjusted ¹⁾	4.9	2.1	3.2	-0.2	15.4
EBITDA margin ¹⁾	5.4 %	0.9 %	1.9 %	-0.9 %	4.2 %
EBITDA margin adjusted ¹⁾	5.4 %	2.5 %	1.9 %	-0.1 %	4.7 %

¹⁾ Alternative Performance Measure (APM) – see separate chapter for definition and reconciliation.

VOLUME

Distributed volume in the second quarter was 17.1 million liters, an increase of 4.0 million liters from the same quarter last year. The volume growth was driven by significantly higher sales to Vinmonopolet, as HORECA was significantly reduced due to COVID-19 measures. Volumes to Vinmonopolet increased by 47.1 percent, while Vinmonopolet's total sales increased by 45.2 percent compared to the same quarter last year.

By the end of the first quarter, Vectura's share of deliveries to Vinmonopolet was 50.2 percent, compared to 49.6 percent by the end of same quarter last year.

Distributed volume in the HORECA-channel declined by 62.8 percent compared to last year, as most bars and restaurants were closed during the first part of the quarter. By the end of the quarter, volumes in the HORECA-channel were almost back to normal levels.

Sales to other wholesalers decreased by 30.9 percent compared to the second quarter last year.

Due to the extraordinarily high volumes delivered to Vinmonopolet, there were some issues regarding consumers' orders via the order assortment.

OPERATING REVENUE

Operating revenue increased by 10.8 percent to 90.5 MNOK in the quarter, compared to 81.7 MNOK in the same period last year. The increase was driven by higher volumes at Vinmonopolet. Revenue per liter was down as prices at Vinmonopolet are lower than in other channels due to the lower complexity and higher dropsizes for Vinmonopol-deliveries.

EBITDA

Adjusted EBITDA in the second quarter was 4.9 MNOK, an improvement of 2.8 MNOK compared to the same quarter last year.

The high volumes to Vinmonopolet increased dropsize and reduced distribution costs per liter.

This more than compensated for the decline in revenue per liter and additional costs incurred to handle all the orders and limit delays in deliveries (e.g. use of overtime, nightshifts and weekends in the warehouse; additional external storage of goods).

LOGISTICS

Vectura is the leading integrated logistics service provider for alcoholic-beverage importers in Norway. Vectura serves both Arcus-Gruppen AS and external customers. Vectura is located next to Arcus' production facility at Gjelleråsen, outside Oslo

Financial position

CASH FLOW AND FINANCIAL POSITION

Reported net cash flow from operations before tax in Q2 2020 was 528.4 MNOK, compared to 13.2 MNOK in Q2 2019 (change of +515.2 MNOK).

The Q2 cash flow was higher this year mainly due to a significant reduction in net working capital during the period this year compared to an increase last year, and higher EBITDA this year.

The net working capital decreased in the quarter this year with increased accounts payables, alcohol tax and VAT fueled by the significant sales growth, but without the corresponding higher receivables.

The receivables declined in the period this year despite higher sales, mainly because Vinmonopolet

temporarily (until 30 June) reduced their own credit terms due to COVID-19.

In addition, cash flow from change in net working capital had negative cut-off effects last year when payments arrived first banking day in July.

Net interest bearing debt was 1,380.6 MNOK compared to 1,835.5 MNOK at the end of Q2 2019. Excluding IFRS16 effects, it was 258.6 MNOK vs 930.8 MNOK last year. The higher cash flow in the period, and postponed payment of dividend from (May last year, July this year), increased the cash position more than the stronger SEK vs NOK increased the long-term loan in SEK, reducing net debt compared to last year.

Other information

STRONG SALES OF NEW CATEGORIES IN DENMARK

Pre-mixed cocktails, introduced in Denmark in the autumn of 2019, have become very popular during spring and summer. Pre-mixed classic cocktails are new products for Arcus in the Danish market, 1.5-liter bag-in-boxes, bottled at Arcus' production facility at Gjelleråsen.

The Skagerrak Nordic Dry Gin, launched in Denmark late 2019, has during the summer become the #2 best-selling premium gin.

AWARDS FOR SKAGERRAK NORDIC DRY GIN

Skagerrak Nordic Dry Gin received Double Gold at the international competition The Gin Masters in London in July, where an international jury blind tasted 219 gins. Skagerrak Nordic Dry Gin achieved gold in the categories Contemporary and Premium.

At the International Wine & Spirit Competition in London in July, Skagerrak Nordic Dry Gin received 95 points out of 100 (i.e. "An excellent spirit with an exceptional balance and rare and complex flavours. An example that stands out against its peers").

WONGRAVEN EXPANSION

Since entering a long-term relationship with Sigurd Wongraven December 2019, some of his wines have already been introduced in Sweden. In addition, Wongraven has also launched beer for sale at Vinmonopolet (Saison Wongraven). The beer is blended by Kjetil Jikiun, founder of Nøgne Ø, and Sigurd Wongraven.

BREACH OF COMPETITION CLAUSE

At the Stockholm Chamber of Commerce, an arbitration tribunal has ruled that former employee Stefan Stjärnström breached the competition clause in his employment contract with Vinunic. Stjärnström will have to repay his severance pay, in addition to Vinunic's legal fees and own costs.

In February 2019, Stefan Stjärnström recruited five key employees from Vinunic AB and Vingruppen i Norden AB to his new company. Days after, several wine producers ended their cooperation with Vinunic to join his company too. Stjärnström's competition clause expired 31 December 2018. The arbitration tribunal evidenced the fact that Stjärnström already before 31 December 2018 started his competing company and therefore was in breach with the parties' agreement. Vinunic and Vingruppen are pleased with the ruling and deem that it is fair. The ruling cannot be appealed and is final.

SEVERAL AQUAVIT LAUNCHES IN NORWAY

To strengthen Arcus' position in the Norwegian aquavit market, several new aquavits will be launched at Vinmonopolet in September. Among the new launches are Markens Grøde (tender win), Edvard Munch Aquavit and Gammel Opland Juleaquavit.

Environmental, Social and Governance (ESG)

LIFE CYCLE ANALYSIS OF THREE PRODUCTS

On behalf of Arcus, Research Institute of Sweden (RISE), has performed a life cycle analysis of LINIE Aquavit 0.7L bottle, Aalborg Taffel 0.7L bottle and Falling Feather 3L BIB. In the comprehensive study RISE has calculated CO₂ emissions, use of freshwater and spill in the ocean throughout each product's lifecycle. Arcus will publish the results this autumn.

WINE SWEDEN REACHED THE 2019 CLIMATE GOAL

Wine Sweden (Vingruppen Norden) has reached its climate goal for 2019. This is a result of more effective transportation of products, and improved recycling at the office. Wine Sweden is now at 0.35 kg CO₂e/liter of beverage, a reduction of 8 percent

from previous year, which is in line with the reduction ratio required to become a climate-neutral operation in 2030, according to the Swedish Climate Initiative for the Beverage Industry.

BIOLOGICAL WASTE CONVERTED TO BIOGAS

Since April, Arcus has delivered biological waste from the distillation and maceration process to Norsk Matretur where the waste is converted into biogas. Biogas can be used as fuel for cars, buses and trucks. Arcus expects to deliver 75 tons of waste per year.

Half-year review

This half-year review presents highlights only. Additional details are available in the Group's interim report for Q1 and the review of Q2 results in this report. This interim report does not include all information that is normally prepared in a full annual financial statement and should be read in conjunction with the Group's annual financial statement as at 31.12.2019.

FINANCIAL RESULTS

The COVID-19 outbreak and the effects therefrom have significantly impacted our business in 2020, particularly in Norway. Operating revenue for the first half year was 1 378.3 MNOK vs. 1 250.1 MNOK (+10.3 percent) in the same period last year. Organic growth was 3.9 percent in the period with the Wine and Distribution business seeing solid growth. The external sales in the Spirits segment slightly declined in the first half year, but a significant increase in internal bottling services lifted total revenues above same period last year. Reported operating revenue was boosted by the weakness of the NOK vs. the SEK and the EUR.

Adjusted EBITDA for the first half year was 185.9 MNOK. This represents a 44.5 percent increase compared to 128.7 MNOK for the same period last year. All business areas contributed positively compared to last year and the increase is mainly explained by significant sales growth in the monopoly channels due to COVID-19 restrictions, combined with indirect costs at same level as last year.

CASH FLOW AND FINANCIAL POSITION

Reported net cash flow from operations before tax YTD was 541.2 MNOK vs. -111.9 last year. Higher profits this year contributed positively, although the main reason for the higher cash flow is the reduction in net working capital this first half year compared to an increase last year. The significant increase in sales during COVID-19 increased alcohol tax, VAT and accounts payable, but without a corresponding increase in accounts receivables because Vinmonopolet temporarily (until 30 June) reduced their own credit terms due to COVID-19. In addition, cash flow from change in net working capital had negative cut-off effects last year when payments arrived on the first banking day in July.

OUTLOOK

Arcus ASA operates in non-cyclical wine and spirits markets with moderate and steady growth, but with some variations between the different categories, countries and seasons. Tender wins, new products, operational efficiency improvements in Arcus' three business segments and minor bolt-on acquisitions will contribute to profitable growth going forward. Over the next years, Arcus is still committed to meet the financial targets outlined at the IPO. In the short term, the COVID-19 outbreak will continue to influence our business in ways that are currently difficult to predict. While we currently still experience positive effects, it is impossible to forecast how long they will continue. We are closely monitoring events in order to minimize potential disruption to our operations and so that we can continue meeting our customers' and consumers' expectations.

The Group's overdraft facility at SEB has been increased from 600 MNOK to 800 MNOK to provide additional liquidity reserves during the potentially volatile situation caused by the COVID-19. The due date on the group's term loan has also been extended by one year to 24 October 2022.

COVID-19 is identified as an impairment indicator for certain cash generating units (CGUs) in Spirits, and management has estimated the recoverable amount and compared this to the carrying amount for the relevant CGUs. Based on the impairment tests performed, no impairment is identified in the first half of 2020. Depending on the duration of the COVID-19, and to what extent the business is affected in the medium to long term

perspective, it may have an impact on assumptions applied for calculating the recoverable amount for fixed and intangible assets, including goodwill.

LONG-TERM FINANCIAL TARGETS

As communicated in connection with the IPO, Arcus targets organic revenue growth in the level of 3-5 percent p.a. (including minor bolt-on acquisitions), as well as EBITDA growth of 6-9 percent p.a. over the next three to five years.

SEASONAL VARIATIONS

The business of Arcus is seasonal. Sales of wine and spirits increase during national festivals and holidays, in particular Easter and Christmas. Q4 is normally the strongest quarter in terms of income as well as operating profit due to Christmas and New Year's Eve.

DECLARATION BY THE BOARD OF DIRECTORS

The Board of Directors and Chief Executive Officer confirm, to the best of our knowledge, that the unaudited, condensed financial statements for the period 1 January to 30 June 2020 including notes, have been prepared in accordance with IAS 34 – Interim Financial Reporting, as determined by the EU and Norwegian Additional Requirements in the Securities Trading Act. It is also stated that the information in the condensed financial statement, provides a fair view of the business, and the Group's assets, liabilities, financial position and overall results.

Nittedal, 17 August 2020
The Board of Directors of Arcus ASA

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Carl Erik Hagen

Kirsten Ægidius

Leena Maria Saarinen

Ann-Beth Freuchen

Nils Selte

Ingeborg Flønes

Erik Hagen

Therese Jacobsen

Anne-Marie Flåten

Kenneth Hamnes
Group CEO

Group consolidated accounts

The interim financial statement has not been audited.

CONDENSED STATEMENT OF INCOME

MNOK		Second quarter		Year to date		Full Year
	Note	2020	2019	2020	2019	2019
Sales	2,9	759.0	685.5	1 354.1	1 227.5	2 710.4
Other revenue	2	8.1	12.4	24.2	22.6	52.4
Total operating revenue	2,9	767.2	698.0	1 378.3	1 250.1	2 762.8
Cost of goods		-450.4	-417.4	-800.0	-731.9	-1 601.1
Gross Profit		316.8	280.6	578.3	518.2	1 161.7
Gain on sale of fixed assets		0.0	0.0	0.1	0.0	0.0
Salaries and personnel cost		-122.5	-112.6	-241.0	-221.3	-439.2
Advertising & Promotion expenses (A&P)		-23.3	-32.3	-43.6	-56.2	-116.0
Other operating expenses		-48.5	-55.5	-105.8	-112.4	-213.5
Share of profit from AC ¹⁾ and JCE ²⁾		-3.4	2.3	-2.1	0.4	4.1
Other income and expenses	3	-18.3	-11.5	-18.2	-13.0	-19.7
EBITDA		101.0	71.1	167.7	115.7	377.3
Depreciation	5,6	-28.8	-24.6	-57.5	-49.4	-111.8
Amortisations	5,6	-2.7	-1.9	-5.4	-3.8	-7.7
Operating profit (EBIT)		69.5	44.7	104.9	62.4	257.8
Financial income	12	9.7	7.1	53.2	11.8	25.9
Financial expenses	7,10,12	-25.6	-30.0	-50.1	-63.5	-111.2
Pre-tax profit		53.7	21.7	108.0	10.7	172.5
Tax		-17.2	-4.7	-25.8	-2.8	-39.2
Profit/loss for the year		36.5	16.9	82.1	7.9	133.3
Profit/loss for the year attributable to parent company shareholders		35.6	16.9	81.0	7.8	132.3
Profit/loss for the year attributable to non-controlling interests		0.8	0.1	1.1	0.1	1.0
Earnings per share, continued operations		0.52	0.25	1.19	0.11	1.94
Diluted earnings per share, continued operations		0.49	0.24	1.12	0.11	1.85

¹⁾ Associated Companies, ²⁾ Jointly Controlled Entities

CONDENSED STATEMENT OF OTHER COMPREHENSIVE INCOME

MNOK		Second quarter		Year to date		Full Year
	Note	2020	2019	2020	2019	2019
Profit/loss for the year		36.5	16.9	82.1	7.9	133.3
Items that will not be reclassified against the statement of income						
Change in actuarial gains and losses pensions		0.0	0.0	0.0	0.0	-2.0
Tax on change in actuarial gains and losses pensions		0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
Total		0.0	0.0	0.0	0.0	-1.6
Items that may be reclassified against the statement of income						
Translating differences in translation of foreign subsidiaries		-51.6	0.1	110.8	-23.5	-5.0
Tax on translating differences in translation of foreign subsidiaries		0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Total		-51.6	0.1	110.8	-23.5	-5.0
Total other comprehensive income		-51.6	0.1	110.8	-23.5	-6.6
Total comprehensive income for the year		-15.1	17.0	193.0	-15.5	126.7
Total comprehensive income for the year attributable to parent company shareholders		-15.9	17.1	191.5	-15.4	126.1
Total comprehensive income for the year attributable to non-controlling interests		0.7	-0.1	1.4	-0.1	0.7

CONDENSED STATEMENT OF FINANCIAL POSITION

MNOK		Second quarter		Full Year
	Note	30.06.2020	30.06.2019	31.12.2019
Intangible assets	6	2 023.6	1 848.5	1 923.2
Tangible assets	5	1 402.1	1 195.6	1 431.2
Deferred tax asset		72.1	117.7	86.1
Financial assets		69.0	60.4	65.3
Total fixed assets		3 566.8	3 222.2	3 505.8
Inventories		583.0	496.1	486.6
Accounts receivables and other receivables		1 186.4	1 174.3	1 392.5
Cash and cash equivalents		675.1	98.5	205.0
Total current assets		2 444.5	1 768.9	2 084.1
Total assets		6 011.3	4 991.1	5 589.9
Paid-in equity		772.1	772.1	772.1
Retained earnings		964.7	746.2	886.2
Non-controlling interests		4.6	3.0	3.9
Total equity		1 741.4	1 521.3	1 662.2
Non-current liabilities to financial institutions	8	775.5	684.5	703.8
Non-current liabilities at fair value through profit or loss	7,10	59.8	68.0	69.3
Non-current lease liabilities	8	1 203.4	1 016.5	1 151.0
Pension obligations		18.8	21.3	23.7
Deferred tax liability		117.2	99.7	101.3
Other non-current liabilities		0.9	0.4	0.5
Total non-current liabilities		2 175.7	1 890.3	2 049.6
Bank Overdraft	8	0.0	180.4	0.0
Current liabilities at fair value through profit or loss	7,10	0.0	0.0	0.0
Current finance lease liabilities	8	71.9	48.8	154.2
Tax payable		6.6	0.0	5.0
Dividend payable		112.9	0.0	0.0
Accounts payable and other payables		1 902.8	1 350.3	1 718.8
Total current liabilities		2 094.2	1 579.5	1 878.0
Total equity and liabilities		6 011.3	4 991.1	5 589.9

CONDENSED STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY

MNOK		30.06.2020			30.06.2019		
		Attributed to equity holders of the parent company	Non-controlling interest	Total equity	Attributed to equity holders of the parent company	Non-controlling interest	Total equity
Statement of changes in equity	Note						
Equity 1 January		1 658.3	3.9	1 662.2	1 651.1	3.0	1 654.0
Total comprehensive income for the period		191.5	1.4	193.0	-15.4	-0.1	-15.5
Dividends		-113.8	0.0	-113.8	-115.9	0.0	-115.9
Re-purchase of own shares		0.0	0.0	0.0	-1.3	0.0	-1.3
Sharebased payments	10,11	2.5	0.0	2.5	-0.1	0.0	-0.1
Change in non-controlling interest		-1.7	-0.7	-2.4	0.0	0.1	0.1
Equity at the end of period		1 736.8	4.6	1 741.4	1 518.4	3.0	1 521.3

In several of the Group's wine companies, there are managing directors with non-controlling interests. Most of these managing directors have put options associated with their ownership, which they can exercise at a certain point of time in the future.

Although the Group does not have control of the shares at the end of the reporting period, the Group also does not control the possible exercise of the put-option. Because of this, these non-controlling interests where the managing director have put-options related to their shares, are recognized as though they are owned by the Group.

The presented remaining non-controlling interest in the equity is non-controlling interests where there are no put-options associated. From Q2 2020, the Group has made a change regarding presentation of the non-controlling interests' share of profit, where also the profit shown in the statement of income relates only to the non-controlling interests' where there are no put options associated. The comparative figures for the former periods are also changed.

CONDENSED STATEMENT OF CASHFLOW

MNOK		Second quarter		Year to date		Full Year
	Note	2020	2019	2020	2019	2019
Pre-tax profit		53.7	21.7	108.0	10.7	172.5
Depreciation and amortisations	5,6	31.5	26.5	62.9	53.2	119.6
Received dividend from associated companies		0.0	0.4	1.0	0.4	0.4
Net interest in period		19.4	27.5	46.0	53.3	97.5
Other items without cash effect		6.9	-2.7	11.9	-8.9	-6.3
Change in inventories		-50.3	-7.5	-96.4	-55.0	-45.5
Change in receivables		221.8	-153.3	223.4	175.0	-38.9
Change in payables		245.4	100.6	184.4	-340.7	27.4
Cash flow from operating activities before tax		528.4	13.2	541.2	-111.9	326.7
Tax paid		-10.0	-10.0	-21.9	-19.5	-34.9
Cash flow from operating activities		518.4	3.2	519.2	-131.4	291.8
Proceeds from sale of tangible & intangible fixed assets		0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
Payments on acquisition of tangible & intangible fixed assets	5,6	-4.4	-4.8	-20.1	-7.2	-20.0
Payments on acquisition of Brands	6	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.3
Payments on acquisition of operations		0.0	0.0	0.0	0.0	-50.7
Other investments		-4.3	0.0	-4.3	0.0	0.0
Cash flows from investment activities		-8.7	-4.8	-24.4	-7.2	-70.8
Payments - co-investment program	7.12	0.0	0.0	0.0	-2.1	-2.1
New debt to financial institutions	8	0.0	0.0	-2.5	0.0	0.0
Repayment debt to financial institutions	8	-17.6	-12.0	-35.2	-24.0	-66.2
Change other long term loans		0.1	0.0	0.1	1.0	1.0
Interest paid in period		-19.3	-27.4	-45.9	-53.2	-97.3
Paid dividend and Group contributions		-0.9	-114.7	-0.9	-115.9	-116.2
Other financing payments		0.0	0.0	0.0	-3.7	-2.9
Cash flow from financing activities		-37.7	-154.1	-84.4	-197.9	-283.7
Cash flow from discontinued operations		0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Total cash flow		472.0	-155.7	410.5	-336.5	-62.7
Holdings of cash and cash equivalents at the beginning of period		206.0	79.9	205.0	282.6	282.6
Effect of exchange rate changes on cash and cash equivalents		-2.9	-6.1	59.6	-28.0	-14.8
Holdings of cash and cash equivalents at the end of period		675.1	-81.9	675.1	-81.9	205.0
Specification of cash and cash equivalents at the end of the period						
Cash and cash equivalents at the end of the period		675.1	98.5	675.1	98.5	205.0
Overdraft cashpool system at the end of the period		0.0	-180.4	0.0	-180.4	0.0
Holdings of cash and cash equivalents at the end of period		675.1	-81.9	675.1	-81.9	205.0

Notes

NOTE 1 ACCOUNTING PRINCIPLES

The Group's condensed interim financial statements are prepared according to IAS 34 Interim Financial Reporting. The interim reporting does not include all information that is normally prepared in a full annual financial statement and should be read in conjunction with the Group's annual financial statement as at December 31st 2019.

The Board approved the consolidated financial statement for the year 2019 on April 29th 2020.

The accounting principles used in the Group's interim reporting are consistent with the principles presented in the approved financial statement for 2019. There are no significant effects from adoption of new standards effective as of January 1st 2020. The Group has not voluntarily adopted any other standard that has been issued but is not yet mandatory.

As of June 30th 2020, the following exchange rates have been used in translation of income and financial position figures from subsidiaries with functional currency other than NOK:

Exchange rates		Year to date		Year end
		2020	2019	2019
EUR average rate	Income statement items	10.7562	9.7332	9.8540
EUR closing rate	Balance sheet items	10.9302	9.6842	9.8807
SEK average rate	Income statement items	1.0083	0.9256	0.9308
SEK closing rate	Balance sheet items	1.0405	0.9178	0.9426
DKK average rate	Income statement items	1.4407	1.3038	1.3198
DKK closing rate	Balance sheet items	1.4670	1.2973	1.3228

NOTE 2 REVENUES

The following table present the Group's total external revenues by market:

Group	Second quarter		Year to date		Full Year
MNOK	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenues					
Norway	361.8	269.7	633.6	489.9	1 124.7
Sweden	289.1	296.2	525.8	533.0	1 074.9
Denmark	27.6	32.4	60.2	60.5	156.0
Finland	75.4	58.8	122.6	99.6	227.7
Germany	11.7	8.9	15.8	13.2	56.9
USA	1.3	1.0	2.4	2.1	4.6
DFTR ¹⁾	-0.2	30.3	16.4	50.7	111.7
Other	0.5	0.6	1.5	1.2	6.3
Total operating revenues	767.2	698.0	1 378.3	1 250.1	2 762.8

The following tables present the segments' total external and internal revenues by market:

Spirits	Second quarter		Year to date		Full Year
MNOK	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenues					
Norway	135.3	97.7	236.1	183.1	463.1
Sweden	48.2	36.2	84.3	65.1	142.2
Denmark	27.2	32.0	59.3	59.7	153.5
Finland	13.2	10.1	23.0	18.8	46.3
Germany	11.7	8.9	15.8	13.2	56.9
USA	1.3	1.0	2.4	2.1	4.6
DFTR ¹⁾	0.0	27.9	14.6	46.6	102.7
Other	0.5	0.6	1.5	1.2	6.3
Total operating revenues	237.3	214.4	437.0	389.7	975.6

Wine	Second quarter		Year to date		Full Year
MNOK	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenues					
Norway	202.3	128.0	345.0	233.3	510.5
Sweden	233.4	252.1	428.4	453.9	904.0
Finland	61.2	48.0	98.2	80.1	179.6
DFTR ¹⁾	-0.2	2.4	1.7	4.2	9.1
Total operating revenues	497.4	430.6	874.8	771.7	1 603.4

Logistics	Second quarter		Year to date		Full Year
MNOK	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenues					
Norway	90.5	81.7	168.1	150.2	328.1
Total operating revenues	90.5	81.7	168.1	150.2	328.1

¹⁾ DFTR; Duty Free Travel Retail

NOTE 3 OTHER INCOME AND EXPENSES

Other income and expenses comprises significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs. The main purpose of this item is to show these significant non-recurring and non-periodic items, so that the development and comparability of the ordinary items presented in the statement of income are more relevant for the activities.

Other income and expenses during Q2 are mainly related to various business development projects and termination payment agreements.

Group

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Other income and expenses	2020	2019	2020	2019	2019
Salary & personnel cost	-4.4	-7.0	-4.4	-8.5	-9.1
Other operating expenses	-13.9	-4.5	-13.8	-4.5	-10.6
Other income and expenses	-18.3	-11.5	-18.2	-13.0	-19.7

Spirits

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Other income and expenses	2020	2019	2020	2019	2019
Salary & personnel cost	-1.0	0.0	-1.0	-0.1	-0.7
Other operating expenses	-0.4	-0.8	-0.7	-0.8	-1.3
Other income and expenses	-1.4	-0.8	-1.7	-1.0	-2.0

Wine

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Other income and expenses	2020	2019	2020	2019	2019
Salary & personnel cost	-3.3	-5.7	-3.3	-6.1	-6.5
Other operating expenses	-0.8	-1.0	-1.1	-1.0	-2.3
Other income and expenses	-4.0	-6.7	-4.3	-7.2	-8.8

Logistics

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Other income and expenses	2020	2019	2020	2019	2019
Salary & personnel cost	0.0	-1.3	0.0	-1.2	-1.2
Other operating expenses	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.4
Other income and expenses	0.0	-1.3	0.0	-1.2	-1.6

Other

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Other income and expenses	2020	2019	2020	2019	2019
Salary & personnel cost	-0.1	0.0	-0.1	-1.1	-0.7
Other operating expenses	-12.7	-2.6	-12.0	-2.6	-6.6
Other income and expenses	-12.8	-2.6	-12.1	-3.7	-7.3

NOTE 4 SEGMENT INFORMATION

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
External sales	2020	2019	2020	2019	2019
Spirits	175.6	179.2	329.1	318.5	811.9
Wine	493.4	424.7	859.8	761.1	1 574.1
Logistics	79.2	70.5	145.3	128.2	283.0
Other	10.9	11.2	20.0	19.7	41.4
Total external sales	759.0	685.5	1 354.1	1 227.5	2 710.4

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Sales between segments	2020	2019	2020	2019	2019
Spirits	0.0	0.0	0.0	-0.8	-0.3
Wine	1.0	0.4	2.2	0.7	3.7
Logistics	2.9	2.6	5.5	5.2	10.6
Eliminations	-3.9	-3.0	-7.7	-5.1	-14.0
Total sales revenue between segments	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
External other revenue	2020	2019	2020	2019	2019
Spirits	0.9	2.2	3.1	3.9	9.7
Wine	1.4	3.9	9.7	6.8	19.9
Logistics	5.2	5.6	10.3	10.7	20.2
Other	0.6	0.7	1.1	1.2	2.6
Total external other revenue	8.1	12.4	24.2	22.6	52.4

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Other revenue between segments	2020	2019	2020	2019	2019
Spirits	60.8	33.0	104.9	68.1	154.3
Wine	1.6	1.6	3.0	3.1	5.7
Logistics	3.3	3.1	7.0	6.1	14.3
Other	45.3	44.4	90.4	88.4	176.8
Eliminations	-111.0	-82.0	-205.3	-165.7	-351.1
Total other revenue between segments	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
EBITDA	2020	2019	2020	2019	2019
Spirits	29.1	20.3	47.6	30.1	146.9
Wine	62.6	36.8	98.9	63.6	161.1
Logistics	4.9	0.8	3.2	-1.4	13.8
Other	-19.5	-9.9	-29.7	-23.2	-37.1
Eliminations	23.9	23.1	47.8	46.5	92.7
Total EBITDA	101.0	71.1	167.7	115.7	377.3

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
EBIT	2020	2019	2020	2019	2019
Spirits	22.8	14.0	35.0	17.6	121.6
Wine	60.5	36.1	94.8	62.1	158.0
Logistics	1.9	-1.9	-2.8	-6.9	2.4
Other	-20.9	-11.4	-32.4	-26.3	-43.1
Eliminations	5.1	7.9	10.2	15.9	18.8
Total EBIT	69.5	44.7	104.9	62.4	257.8

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Total comprehensive income for the year	2020	2019	2020	2019	2019
Spirits	-39.0	8.7	151.0	-22.7	74.7
Wine	44.5	26.0	89.6	44.7	113.8
Logistics	3.1	-1.5	-2.0	-5.1	2.5
Other	-16.2	-10.9	-31.1	-22.9	-42.8
Eliminations	-7.6	-5.3	-14.5	-9.4	-21.4
Total comprehensive income for the year	-15.1	17.0	193.0	-15.5	126.7

NOTE 5 FIXED ASSETS

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Fixed Assets	2020	2019	2020	2019	2019
Purchase cost at beginning of period	1 888.7	1 578.1	1 863.1	658.0	658.0
Additions tangible fixed assets	4.4	4.0	20.1	6.1	19.1
Additions user rights through lease	0.0	-0.4	0.3	920.1	1 185.0
Transferred from assets under construction	0.0	-0.3	0.0	-0.3	-0.3
Value changes	0.0		0.0	0.0	16.3
Reclassifications	0.0	0.0	0.0	-0.4	-0.3
Purchase price, disposed assets	-4.1	-3.6	-4.1	-4.8	-14.6
Translation differences	-2.4	-0.1	7.1	-1.0	-0.1
Purchase cost at end of period	1 886.6	1 577.7	1 886.6	1 577.7	1 863.1
Accumulated depreciation at beginning of period	-461.7	-363.2	-431.9	-342.2	-342.2
Accumulated depreciation, disposed assets	4.1	3.5	4.1	4.7	14.5
Ordinary depreciation in period	-27.3	-22.5	-54.6	-45.6	-104.7
Reclassifications	0.0	0.0	0.0	0.4	0.3
Translation differences	0.5	0.2	-2.1	0.6	0.2
Accumulated depreciation at end of period	-484.4	-382.1	-484.4	-382.1	-431.9
Book Value at end of period	1 402.1	1 195.6	1 402.1	1 195.6	1 431.2

The table above includes both tangible fixed assets and rights of use assets.

Specification of split tangible fixed assets and rights of use assets

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Fixed Assets	2020	2019	2020	2019	2019
Tangible fixed assets	162.9	149.0	162.9	149.0	152.0
Right of Use assets	1 239.2	1 046.6	1 239.2	1 046.6	1 279.3
Book value at end of period	1 402.1	1 195.6	1 402.1	1 195.6	1 431.2

Specification of fixed assets per asset category

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Fixed Assets	2020	2019	2020	2019	2019
Land, buildings and other real estate	1 078.3	886.0	1 078.3	886.0	1 107.2
Machinery and equipment	253.3	285.6	253.3	285.6	293.4
Transport & Vehicles	27.4	0.0	27.4	0.0	0.0
Fixtures and fittings, tools, office equipment etc.	13.0	18.7	13.0	18.7	16.9
Assets under construction	30.1	5.4	30.1	5.4	13.6
Book Value at end of period	1 402.1	1 195.6	1 402.1	1 195.6	1 431.2

NOTE 6 INTANGIBLE ASSETS

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Intangible assets	2020	2019	2020	2019	2019
Purchase cost at beginning of period	2 289.8	2 046.7	2 128.2	2 074.1	2 074.1
Addition of intangible assets	0.0	0.8	0.0	1.1	1.5
Acquisition of business	0.0	0.0	0.0	0.0	61.5
Transferred from assets under construction	0.0	0.3	0.0	0.3	0.3
Translation differences	-52.5	-1.7	109.1	-29.3	-9.3
Purchase cost at end of period	2 237.3	2 046.2	2 237.3	2 046.2	2 128.2
Acc. depreciation and amortizations at beginning of period	-209.7	-193.9	-205.0	-190.2	-190.2
Depreciation in period	-1.4	-1.8	-2.8	-3.7	-7.2
Amortisations in period	-2.7	-1.9	-5.4	-3.9	-7.7
Translation differences	0.1	-0.1	-0.5	0.1	0.0
Acc. depreciation and amortizations at end of period	-213.8	-197.7	-213.8	-197.7	-205.0
Book Value at end of period	2 023.6	1 848.5	2 023.6	1 848.5	1 923.2

Specification of intangible assets

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Intangible assets	2020	2019	2020	2019	2019
Goodwill	1 105.9	1 025.3	1 105.9	1 025.3	1 048.2
Brands	899.1	798.9	899.1	798.9	854.0
Software	18.6	24.2	18.6	24.2	21.0
Book Value at end of period	2 023.6	1 848.5	2 023.6	1 848.5	1 923.2

NOTE 7 LIABILITIES AT FAIR VALUE THROUGH PROFIT AND LOSS

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Liabilities at fair value through profit and loss	2020	2019	2020	2019	2019
Book value at beginning of period	59.6	69.8	69.3	74.2	74.2
Paid during period	-2.1	0.0	-2.1	0.0	0.0
Changes in value during period	1.6	-1.2	-12.9	-3.2	-3.4
Interest during period	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2
Translation differences	0.8	-0.7	5.4	-3.1	-1.7
Book value at end of period	59.8	68.0	59.8	68.0	69.3
<i>From this;</i>					
Current liability	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Non-current liability	59.8	68.0	59.8	68.0	69.3
Total liabilities through profit and loss	59.8	68.0	59.8	68.0	69.3

Liabilities at fair value through profit and loss consist of put options regarding minority shares in companies included in the Wine business, held by non-controlling interests.

NOTE 8 INTEREST BEARING DEBT

Interest bearing liabilities, including leasing

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Interest bearing debt	2020	2019	2020	2019	2019
Debt at beginning of period	2 074.6	1 774.7	2 012.2	897.8	897.8
New debt in period	0.0	0.0	0.3	920.3	1 185.4
Value changes	0.0	0.0	0.0	0.0	16.3
Repayments in period	-17.7	0.0	-35.1	-24.1	-66.2
Debt to credit institutions in purchased business	0.0	-12.0	0.0	0.0	0.0
Translation differences	-1.1	-9.1	78.5	-40.4	-21.1
Interest bearing debt at end of period	2 055.8	1 753.6	2 055.8	1 753.6	2 012.2
Capitalized borrowing costs at beginning of period	-5.2	-4.3	-3.1	-4.8	-4.8
Capitalized borrowing costs during period	-2.5	0.0	-2.5	0.0	0.0
Amortized borrowing costs during period	0.5	0.4	1.0	0.8	1.6
Translation differences	2.4	0.0	-0.2	0.1	0.1
Capitalized borrowing costs at end of period	-4.8	-3.9	-4.8	-3.9	-3.1
Book value interest bearing debt at end of period	2 050.9	1 749.7	2 050.9	1 749.7	2 009.0

The table above includes both liabilities to financial institutions and lease obligations.

Specification of split liabilities to financial institutions and lease obligations

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Interest bearing liabilities	2020	2019	2020	2019	2019
Liabilities to financial institutions	775.5	684.5	775.5	684.5	703.8
Lease obligations	1 275.4	1 065.2	1 275.4	1 065.2	1 305.2
Book value interest bearing debt at end of period	2 050.9	1 749.7	2 050.9	1 749.7	2 009.0

Current interest bearing, including leasing and bank overdraft:

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Interest bearing liabilities	2020	2019	2020	2019	2019
Current portion of non-current loans	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Current portion of non-current lease obligations	71.9	48.8	71.9	48.8	154.2
Bank overdraft	0.0	180.4	0.0	180.4	0.0
Current interest bearing liabilities at end of period	71.9	229.2	71.9	229.2	154.2

The Group's overdraft facility at SEB has during the quarter been increased from 600 MNOK to 800 MNOK to provide additional liquidity reserves during the potentially volatile situation caused by the COVID-19.

The due date on the group's term loan has also been extended by one year to 24 October 2022.

NOTE 9 TRANSACTIONS WITH RELATED PARTIES

In addition to subsidiaries and associated companies, the Group's related parties are defined as the owners, all members of the Board of Directors and Group senior management, as well as companies in which any of these parties have either controlling interests, board appointments or are senior staff. All transactions with related parties that are not eliminated in the Group accounts are presented below:

Sale and purchase transactions with related parties

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Purchase of goods and services	2020	2019	2020	2019	2019
Tiffon SA	9.9	12.5	26.7	30.2	57.5
Hoff SA	6.1	6.0	10.5	11.9	21.0
Total purchase transactions	16.0	18.6	37.2	42.1	78.5

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
Sale of goods and services	2020	2019	2020	2019	2019
Tiffon SA	0.0	0.0	1.9	0.0	1.2
Total sale transactions	0.0	0.0	1.9	0.0	1.2

Receivables and debt at end of period

MNOK	30.06.2020	30.06.2019	31.12.2019
Current receivables from related parties			
Tiffon SA	0.0	0.4	0.0
Total current receivables from related parties	0.0	0.4	0.0

MNOK	30.06.2020	30.06.2019	31.12.2019
Non-current receivables from related parties			
Smakeappen AS	0.5	0.0	0.5
Total non-current receivables from related parties	0.5	0.0	0.5

MNOK	30.06.2020	30.06.2019	31.12.2019
Current debt to related parties			
Tiffon SA	1.5	5.0	4.4
Hoff SA	2.7	1.4	0.5
Total current debt to related parties	4.2	6.4	4.9

NOTE 10 FINANCIAL INSTRUMENTS

	Financial instruments at fair value through profit and loss	Financial instruments at amortized cost	Financial instruments at fair value through OCI	Total book value at end of period
MNOK				
Assets				
Other investments in shares	0.0	0.0	0.3	0.3
Other long term receivables	0.0	0.5	0.0	0.5
Accounts receivables	0.0	1 047.4	0.0	1 047.4
Other receivables ¹⁾	0.1	62.5	0.0	62.6
Cash and cash equivalents	0.0	675.1	0.0	675.1
Total financial assets as of second quarter 2020	0.1	1 785.5	0.3	1 785.9
Total financial assets as of second quarter 2019	0.0	1 245.3	0.0	1 245.3
Liabilities				
Liabilities to financial institutions	0.0	775.5	0.0	775.5
Leasing commitments	0.0	1 275.4	0.0	1 275.4
Liabilities at fair value through profit and loss	59.8	0.0	0.0	59.8
Other non-current term debt	0.0	0.2	0.0	0.2
Accounts payable	0.0	665.4	0.0	665.4
Other current debt ²⁾	0.0	16.6	0.0	16.6
Total financial liabilities as of second quarter 2020	59.8	2 733.1	0.0	2 792.9
Total financial liabilities as of second quarter 2019	68.4	2 268.3	0.0	2 336.7

¹⁾ Prepayments are not defined as financial assets according to IFRS, and hence not included in the figures.

²⁾ Accrued costs and public taxes are not defined as financial liabilities according to IFRS, and hence not included in the figures.

Fair value hierarchy

Assets				
MNOK	Level 1	Level 2	Level 3	Book Value
Currency derivatives	0.0	0.1	0.0	0.1
Total financial assets	0.0	0.1	0.0	0.1
Liabilities				
MNOK	Level 1	Level 2	Level 3	Book Value
Liabilities at fair value through profit and loss	0.0	0.0	59.8	59.8
Currency derivatives	0.0	0.0	0.0	0.0
Total financial liabilities	0.0	0.0	59.8	59.8

There has not been any transfers of financial assets or liabilities between levels during the period.

Changes financial liabilities, level 3

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Financial liabilities, level 3, at beginning of period	59.6	69.8	69.3	74.2	74.2
Fair value at the first time of recognition	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Paid during the period	-2.1	0.0	-2.1	0.0	0.0
Changes in value during the period	1.6	-1.2	-12.9	-3.2	-3.4
Interest during period	0.1	0.0	0.1	0.1	0.2
Translation differences	0.8	-0.7	5.4	-3.1	-1.7
Financial liabilities, level 3 at end of period	59.8	68.0	59.8	68.0	69.3

At the end of the period, liabilities measured at fair value, categorized at level 3 in the fair value hierarchy is related to put-options held by non-controlling interests in wine companies in Norway and Sweden. The liabilities for these put-options are estimated on the basis of pricing mechanisms that underlie the shareholder agreements, discounted to the balance sheet date. The main parameters of price mechanisms share value development measured by EBIT (earnings) until the estimated due date, multiplied by a marketbased multiple. As a basis for EBIT, the Group's budgets and long term plans towards expected maturity date is used.

NOTE 11 OPTIONS

The Group has an option programme for senior Group Executives and a few other key personell. During Q2, the General Meeting granted 2,508,879 new options in this programme. The table below show outstanding options from 2018, 2019 and 2020.

As of end of Q2 2020, the Group Executive Management holds 3,973,286 options. The share options have a vesting period of three years and the options can be exercised during the next two years. The options will expire after five years.

Changes in outstanding options are shown in the table below;

Number of options	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Change in number of options:					
Outstanding options beginning of period	3 095 893	2 050 660	3 095 893	2 417 500	2 417 500
Issued during period	2 508 879	2 195 086	2 508 879	2 195 086	2 195 086
Forfeited during the period	0	0	0	-366 840	-1 516 693
Outstanding options end of period	5 604 772	4 245 746	5 604 772	4 245 746	3 095 893

Option calculation assumptions:		Options #2020	Options #2019	Options #2018
Grant date		June 10th 2020	April 11th 2019	April 11th 2018
Total outstanding options at end of period:		2 508 879	2 033 802	1 062 091
Vesting period - Start		June 2020	April 2019	April 2018
Vesting period - End		June 2023	April 2022	April 2021
Redemption period - Start		June 2023	April 2022	April 2021
Redemption period - End		June 2025	April 2024	April 2023
Share price on the allocation date	NOK	41,00	38,80	43,70
Share price on the balance sheet date	NOK	39,00	39,00	39,00
Redemption price - minimum	NOK	39,02	40,52	45,22
Redemption price - maximum	NOK	123,00	116,40	131,10
Risk-free interest rate	%	0,31 %	0,31 %	0,18 %
Volatility	%	20,0 %	20,0 %	20,0 %
Expected dividend	%	3,9 %	3,9 %	3,9 %

NOTE 12 FINANCIAL INCOME AND EXPENSES

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Interest income	3.2	4.8	10.2	8.7	22.5
Other financial income	6.5	2.2	43.1	3.2	3.4
Total financial income	9.7	7.1	53.2	11.8	25.9
Interest cost	-18.6	-27.9	-44.2	-53.7	-94.1
Other financial expenses	-6.9	-2.2	-5.9	-9.9	-17.0
Total financial expenses	-25.6	-30.0	-50.1	-63.5	-111.2
Net financial profit/loss	-15.8	-23.0	3.1	-51.7	-85.3

NOTE 13 OTHER EVENTS

Events after the close of Q2 2020

COVID-19

During the first half of 2020, Arcus was affected by the global medical and financial crisis following COVID-19. Arcus experienced the first effects from the COVID-19 in March 2020. Even though Q2 is the first full quarter affected by the COVID-19 the results are better than prognosed in the beginning of the crisis. It is still too early to predict how severely the pandemic will affect the various business areas in a medium- and long-term perspective.

Arcus has made use of certain relief and support measures available from governments in different territories to mitigate the effects of COVID-19. Such measures primarily relate to reduced social security contributions, reimbursement of salaries to employees on sick leave or temporarily laid off and delays in payment terms of taxes and other levies.

In Q2 Arcus successfully increased the overdraft facility with SEB for general corporate purposes with maturity October 2022, see note 8 for further information.

COVID-19 is identified as an impairment indicator for certain cash generating units (CGUs) in Spirits, and management has estimated the recoverable amount and compared this to the carrying amount for the relevant CGUs. There is an increased uncertainty about the future performance due to COVID-19 and which increases the sensitivity of the assumptions applied in the impairment assessment.

Management has based its current estimates of future cash flows on the expectation that the businesses will normalize from COVID-19 around the beginning of 2021 and the discount rates are based on an expected stabilization of volatility, risk premiums and interest rates at levels prior to the COVID-19 outbreak. However, management believes it is still too early to predict the full impact that COVID-19 will have on the business and financial markets as the situation is still developing and hence there is a high degree of uncertainty associated with these assumptions.

Based on the impairment tests performed, no impairment is identified in the first half of 2020. Depending on the duration of the COVID-19, and to what extent the business is affected in the medium to long term perspective, it may have an impact on assumptions applied for calculating the recoverable amount for fixed and intangible assets, including goodwill.

During the first half year of 2020 Arcus has been following potential credit loss cases closely and have to some extent also reassessed the loss rates to be applied when estimating provisions for expected credit loss.

Arcus does not expect losses on trade receivables to increase significantly.

Possible merger between Vectura and Cuveco

An agreement on the possible merger between Vectura and Cuveco has not yet been reached at the end of Q2 2020.

Arbitration tribunal regarding breach of competition clause

At the Stockholm Chamber of Commerce, an arbitration tribunal has ruled that former employee Stefan Stjärnström breached the competition clause in his employment contract with Vinunic. Stjärnström will have to repay his severance pay,

in addition to Vinunic's legal fees and own costs (see "Other information" for background and further information). The repayment is not material in accounting terms and will be accounted for during Q3 2020.

Other

No other significant events have occurred between the close of Q2 and the date on which Arcus's interim financial statements for Q2 2020 were approved. This applies to events that would have provided knowledge of factors present at the close of Q2 2020, or events concerning matters that have arisen since the close of Q2 2020.

Alternative Performance Measures (APM)

In the discussion of the reported operating results, financial position, cash flows and notes, the Group refers to certain alternative performance measures (APM), which are not defined by generally accepted accounting principles (GAAP) such as IFRS.

Arcus ASA management makes regular use of these alternative performance measures and is of the opinion that this information, along with comparable GAAP measures, is useful to investors who wish to evaluate the company's operating performance, ability to repay debt and capability to pursue new business opportunities. Such alternative performance measures should not be viewed in isolation or as an alternative to the equivalent GAAP measure.

Gross Profit

Gross profit is defined by Arcus ASA as total operating revenue minus the cost of goods sold.

Gross margin = Gross profit / Total revenue

Group

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenues	767.2	698.0	1 378.3	1 250.1	2 762.8
Cost of goods	-450.4	-417.4	-800.0	-731.9	-1 601.1
Gross Profit	316.8	280.6	578.3	518.2	1 161.7

Spirits

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenues	237.3	214.4	437.0	389.7	975.6
Cost of goods	-124.5	-108.8	-224.6	-190.6	-491.3
Gross Profit	112.8	105.6	212.4	199.1	484.3

Wine

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenues	497.4	430.6	874.8	771.7	1 603.4
Cost of goods	-379.7	-333.5	-668.3	-596.0	-1 238.3
Gross Profit	117.8	97.1	206.5	175.7	365.1

Logistics

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
	2020	2019	2020	2019	2019
Total operating revenues	90.5	81.7	168.1	150.2	328.1
Cost of goods	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Gross Profit	90.5	81.7	168.1	150.2	328.1

Other income and expenses

To provide more information in the Group's consolidated income statement, significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs are separated out to a separate line in the statement of income called other income and expenses. Other income and expenses are presented net on this income statement line. See also detailed specifications of what these items include in note 3 relating to the individual line items.

EBITDA and EBITDA Adjusted

EBITDA is defined by Arcus ASA as operating profit before depreciation, write down and amortisation.

EBITDA adjusted is defined by Arcus ASA as operating profit before depreciation, amortisation and other income and expenses.

EBITDA-margin = EBITDA/Total operating revenue

EBITDA-margin adjusted = EBITDA adjusted /Total operating revenue

Below is a reconciliation from EBIT to EBITDA adjusted:

Group

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
EBITDA adjusted	2020	2019	2020	2019	2019
EBIT	69.5	44.7	104.9	62.4	257.8
Depreciation, amortisations and write downs	31.5	26.5	62.9	53.2	119.6
EBITDA	101.0	71.1	167.7	115.7	377.3
Other income and expenses	18.3	11.5	18.2	13.0	19.7
EBITDA adjusted	119.3	82.6	185.9	128.7	397.1

Spirits

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
EBITDA adjusted	2020	2019	2020	2019	2019
EBIT	22.8	14.0	35.0	17.6	121.6
Depreciation, amortisations and write downs	6.3	6.3	12.6	12.5	25.3
EBITDA	29.1	20.3	47.6	30.1	146.9
Other income and expenses	1.4	0.8	1.7	1.0	2.0
EBITDA adjusted	30.5	21.1	49.3	31.1	148.9

Wine

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
EBITDA adjusted	2020	2019	2020	2019	2019
EBIT	60.5	36.1	94.8	62.1	158.0
Depreciation, amortisations and write downs	2.1	0.7	4.1	1.5	3.1
EBITDA	62.6	36.8	98.9	63.6	161.1
Other income and expenses	4.0	6.7	4.3	7.2	8.8
EBITDA adjusted	66.6	43.5	103.3	70.7	169.9

Logistics

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
EBITDA adjusted	2020	2019	2020	2019	2019
EBIT	1.9	-1.9	-2.8	-6.9	2.4
Depreciation, amortisations and write downs	3.0	2.7	5.9	5.5	11.5
EBITDA	4.9	0.8	3.2	-1.4	13.8
Other income and expenses	0.0	1.3	0.0	1.2	1.6
EBITDA adjusted	4.9	2.1	3.2	-0.2	15.4

Parent Company

MNOK	Second quarter		Year to date		Full Year
EBITDA adjusted	2020	2019	2020	2019	2019
EBIT	-20.9	-11.4	-32.4	-26.3	-43.1
Depreciation, amortisations and write downs	1.4	1.6	2.7	3.1	6.0
EBITDA	-19.5	-9.9	-29.7	-23.2	-37.1
Other income and expenses	12.8	2.6	12.1	3.7	7.3
EBITDA adjusted	-6.7	-7.3	-17.6	-19.5	-29.8

Other definitions alternative performance measures shown in key figures table:**Equity ratio**

Equity ratio = Total equity/Total equity and liabilities

Net interest bearing debt

Net interest bearing debt = Liabilities to financial institutions + lease liabilities + bank overdraft - Cash and cash equivalents:

MNOK	Second quarter		Full Year
<i>Net interest bearing debt</i>	30.06.2020	30.06.2019	31.12.2019
Non-current liabilities to financial institutions	775.5	684.5	703.8
Book value of Capitalized arrangement fees	4.8	3.9	3.1
Non-current lease liabilities	1 203.4	1 016.5	1 151.0
Current lease liabilities	71.9	48.8	154.2
Cash and cash equivalents	-675.1	-98.5	-205.0
Net interest bearing debt	1 380.6	1 835.5	1 807.1

Organic growth

Organic revenue growth represents the Segment's and the Group's revenues, adjusted for currency effects and structural changes, such as acquisitions or divestitures.

Group

MNOK	Second quarter		Year to date	
Total revenues	2020	2019	2020	2019
Reported total operating revenues	767.2	698.0	1 378.3	1 250.1
Currency effects	0.0	53.4	0.0	66.9
Structural changes	-6.6	0.0	-9.5	0.0
Baseline organic growth	760.6	751.4	1 368.8	1 317.0
Growth	9.9 %		10.3 %	
Organic Growth	1.2 %		3.9 %	

Spirits

MNOK	Second quarter		Year to date	
Total revenues	2020	2019	2020	2019
Reported total operating revenues	237.3	214.4	437.0	389.7
Currency effects	0.0	12.5	0.0	16.4
Structural changes	0.0	0.0	0.0	0.0
Baseline organic growth	237.3	226.9	437.0	406.2
Growth	10.7 %		12.1 %	
Organic Growth	4.6 %		7.6 %	

Wine

MNOK	Second quarter		Year to date	
Total revenues	2020	2019	2020	2019
Reported total operating revenues	497.4	430.6	874.8	771.7
Currency effects	0.0	39.7	0.0	49.0
Structural changes	-6.6	0.0	-9.5	0.0
Baseline organic growth	490.8	470.3	865.3	820.7
Growth	15.5 %		13.4 %	
Organic Growth	4.4 %		5.4 %	

Logistics

MNOK	Second quarter		Year to date	
Total revenues	2020	2019	2020	2019
Reported total operating revenues	90.5	81.7	168.1	150.2
Currency effects	0.0	0.0	0.0	0.0
Structural changes	0.0	0.0	0.0	0.0
Baseline organic growth	90.5	81.7	168.1	150.2
Growth	10.8 %		11.9 %	
Organic Growth	10.8 %		11.9 %	

Contact information

CONTACT PERSON

Per Bjørkum, Group Director Communications and IR

Mobile: +47 922 55 777

E-mail: per.bjorkum@arcus.no

VISITING ADDRESS:

Destilleriveien 11, Hagan, Norway

MAIL ADDRESS:

Postboks 64, N-1483 Hagan, Norway

TELEPHONE:

+47 67 06 50 00

WEB

<https://www.arcus.no/en/investor>

ANNUAL REPORT

[ANNUAL REPORT 2019](#)

LINKEDIN

Arcus ASA

INSTAGRAM

Destilleriveien

ArcusGruppen

FACEBOOK:

ArcusGruppen

THINK BEFORE
YOU DRINK. MAKE
GREAT MOMENTS
EVEN BETTER.

Arcus

Liite 3B

Sulautuvan Yhtiön ja Vastaanottavan Yhtiön tilinpäätösasiakirjat per 31.12.2018 ja per 31.12.2017.

Hallituksen toimintakertomus

Hallituksen toimintakertomus

Altian liiketoiminta kehittyi vuonna 2017 strategian mukaisesti saavuttaen kannattavaa kasvua. Liikevaihto kehittyi positiivisesti edellisvuotta suuremmaksi ja oli 359,0 (356,6) miljoonaa euroa, kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 0,7 prosenttia. Vertailukelpoinen käyttökate jatkoi nousuaan 42,4 (40,8) miljoonaan euroon, ja vertailukelpoinen käyttökateprosentti oli siten 11,8 (11,5) prosenttia.

Joulukuussa Altia jälleenrahoitti lainasalkkunsu ja maksoi 60,1 miljoonan euron lisäosion tilikaudelta 2016. Vuonna 2017 Altia maksoi yhteensä 70,5 miljoonaa euroa osinkoa omistajalle tilikaudelta 2016. Hallitus esittää yhtiökoukselle, että omistajalle ei makseta osinkoa tilikaudelta 2017.

Altia-konsernin tilinpäätös laaditaan IFRS:n mukaisesti. Vertailutiedot perustuvat vuoden 2016 vastaaviin lukuihin (suluissa), ellei toisin mainita.

AVAINLUVUT

	2017	2016
Liikevaihto, miljoonaa euroa	359,0	356,6
Vertailukelpoinen käyttökate, miljoonaa euroa	42,4	40,8
% liikevaihdosta	11,8	11,5
Käyttökate, miljoonaa euroa	40,3	60,8*
Vertailukelpoinen liiketulos, miljoonaa euroa	28,2	26,4
% liikevaihdosta	7,8	7,4
Liiketulos, miljoonaa euroa	26,1	46,3
Tilikauden tulos, miljoonaa euroa	18,3	36,1
Osakekohtainen tulos, euroa	0,51	1,00
Nettovelka / vertailukelpoinen käyttökate	1,1	0,1
Henkilöstöä keskimäärin	762	829

*Vuoden 2016 käyttökatteeseen sisältyi 16,3 miljoonan euron etuuspohjaisen eläkevastuun maksusta saatu nettovoitto, joka on katsottu vertailukelpoisuuteen vaikuttavaksi eräksi 31.12.2016 päättyneen vuoden osalta.

Vaihtoehtoisten tunnuslukujen täsmäytykset IFRS-tilinpäätöslukuihin esitetään [sivulla 34](#).

Markkinoiden kehitys

Vuonna 2017 yleisissä markkinavolyymeissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia Altian päämarkkinoilla. Kuluttajat jatkoivat korkeamman laadun suosimista ja nähtävissä oli myös siirtymää kevyempiin alkoholijuomiin.

Suomen alkoholilainsäädännön kokonaisvaltaisen uudistus hyväksyttiin vuoden lopussa. Tämä uudistus tuo muutoksia toimintaympäristöön vuodesta 2018 alkaen. Uudistuksen myötä korotettiin myös alkoholin ja alkoholijuomien valmisteveroa vuoden 2018 alusta. Väkevissä alkoholijuomissa veronkorotus oli 5 prosenttia ja viineissä 13 prosenttia. Muissa kategorioissa muutos oli 7,2–12,9 prosenttia.

ALKOHOLIJUOMIEN KOKONAISMYYNIN KEHITYS MONOPOLIMARKKINOILLA

%-muutos edelliseen vuoteen verrattuna	2017	2016
Suomi, kokonaismyynti	-0,2	-0,5
Väkevät alkoholijuomat	-0,4	-1,3
Viinit	-0,1	-0,2
Ruotsi, kokonaismyynti	+0,2	+0,9
Väkevät alkoholijuomat	+0,9	+1,4
Viinit	+0,2	+0,9
Norja, kokonaismyynti	-1,1	+0,7
Väkevät alkoholijuomat	-0,9	+1,0
Viinit	-1,1	+0,6

Baltian maista Viro korotti oluen valmisteveroa 70 prosenttia ja siiderin valmisteveroa 45 prosenttia. Viron toteutettu veronkorotus ja suunnitteilla olevat alkoholin hinnannousut ovat avanneet markkinat Latvian puolelle sekä virolaisten että suomalaisten kuluttajien keskuudessa.

Alkoholijuomien myyntitrendit Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa on kuvattu oheisessa taulukossa. Luvut perustuvat valtion vähittäismyyntimonopoliin (Alko, Systembolaget ja Vinmonopolet) julkaisemiin litramääräisiin myyntitilastoihin.

Suomi

Vuonna 2017 monopolimyynti Suomessa lisääntyi hieman vuoden loppua kohti, mutta kokonaismyynti laski 0,2 prosenttia. Väkevien alkoholijuomien kohdalla myynti laski 0,4 prosenttia, mihin on vaikuttanut erityisesti maustamattomien vodkien ja VS-konjakkien menekin väheneminen. Kasvaviin kategorioihin kuuluvat XO-konjakit ja mallasviskit. Punaviinin aiempaa alhaisemmasta myynnistä johtuen koko viinikategoria on laskenut hieman. Toisaalta rosee- ja kuohuviinien myynti jatkoi kasvuaan.

Ruotsi

Ruotsissa monopolimyynti jatkoi hienoista kasvua vuonna 2017. Väkevien alkoholijuomien kategoria kasvoi 0,9 prosenttia, mihin vaikutti erityisesti ginin, tumman rommin, hedelmälikööreiden ja bourbon-viskin hyvä menekki. Viineissä nopeimmin on kasvanut kuohuviinien myynti. Kuohuviinien suosio on kasvanut erityisesti punaviinien kustannuksella. Viinikategorian kokonaiskasvu oli 0,2 prosenttia.

Norja

Norjassa monopolimyynti laski 1,1 prosenttia vuonna 2017. Laskua oli sekä viineissä että väkevissä alkoholijuomissa. Väkevissä juomissa pudotusta oli erityisesti rypäletisleissä ja vodkissa, kun taas liköörien ja ginien myynti kasvoi. Punaviinit menettivät osuuksiaan samalla kun muiden viinien suosio lisääntyi.

Strategiakatsaus

Altian strategiassa keskitytään luomaan kannattavaa kasvua. Altia on määritellyt viisi strategista pääpainopistealuetta, jotka kuvataan alla.

Pohjoismaisten avainbrändien kasvattaminen

Pohjoismaiset avainbrändit ovat Altian omia, vahvoja Pohjoismaissa myytäviä väkevien alkoholijuomien ja viinien brändejä. Yhtiön pohjoismaisten avainbrändien kasvattaminen edellyttää brändiarvon rakentamista (brändin tunnettuus ja kuluttajien mielikuva, mieltymykset ja uskollisuus), viestintää ja läsnäoloa oikeissa kanavissa sekä laajentumista uusiin kuluttajatilanteisiin ja uusille markkinoille.

Merkittävän muutoksen toteuttaminen viineissä

Altia keskittyy kasvattamaan omien viinibrändiensä valikoimaa pyrkimällä tarjoamaan uusia tuotteita, brändejä ja pakkauksia. Yhtiö pyrkii vaikuttamaan kasvavaan viinikategoriaan innovaatioiden kuten erilaisten konseptien, pakkausten ja viinityylien avulla.

Strategisten kumppanuuksien vahvistaminen

Yhtiö pyrkii vahvistamaan strategisia kumppanuuksiaan keskittymällä liiketoiminnan kasvattamiseen ja laajentamiseen keskeisten

kumppaniensa kanssa ja lisäämällä yhteistyötä koko arvoketjussa.

Laajentaminen uusiin myyntikanaviin

Yhtiön myyntikanavien laajentamisstrategiaan sisältyy päivittäistavara-kauppatoiminnan ja verkkokaupan kehittäminen.

Kasvun rahoittaminen ja mahdollistaminen – jatkuvaa kokonaisvaltaista tehostamista ja suorituskykyä

Kasvuhankkeiden lisäksi Altia keskittyy jatkuvasti parantamaan kokonaistehokkuuttaan. Ensi sijassa tämä tarkoittaa toimitusketjun tehokkuuden parantamista ja uusien valmiuksien kehittämistä. Toiminnan ketteryys, joustavuus ja laatu ovat avainasemassa tehokkuuden parantamisessa ja tuottavuuden varmistamisessa.

Tukeakseen edellä mainittuja orgaanisia strategisia tavoitteitaan, Altia jatkaa aktiivista brändiportfolion hallintaa ja kehittämistä. Tämä pitää sisällään mahdolliset valikoidut hankinnat ja/tai myynnit.

Taloudelliset tavoitteet ja osinkopolitiikka

Altia on asettanut seuraavat pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet:

- Vertailukelpoinen käyttökateprosentti kasvaa 15 prosenttiin pitkällä aikavälillä
- Vuotuinen liikevaihto kasvaa 2 prosenttia ajan mittaan (CAGR)

- Yhtiön tavoitteena on pitää raportoitu nettovelka suhteessa vertailukelpoiseen käyttökateeseen pitkällä aikavälillä alle 2,5-kertaisena

Altia pyrkii noudattamaan aktiivista osingonjakopolitiikkaa, ja se osa tilikauden tuloksesta, jota ei arvioida tarvittavan yhtiön kasvuun ja kehittämiseen, jaetaan osakkeenomistajille. Yhtiön osingonjakopolitiikan mukaan osingonmaksusuhde on 60 prosenttia tai enemmän tilikauden tuloksesta.

Strategian toteutus ja tärkeimmät tapahtumat vuonna 2017

Uudet ja laajennetut kumppanuudet

Vuoden 2017 alussa Altia kehitti edelleen kumppanuuttaan Constellation Brandsin kanssa laajentamalla Charles Smith -viinien edustusta Suomen lisäksi Ruotsiin ja Norjaan.

Helmikuussa Altia laajensi kumppanuuttaan Grupo Peñaflorin kanssa ulottamalla Finca las Moras -viinibrändin edustuksen Suomen lisäksi Ruotsiin, Norjaan ja Viroon.

Elokuussa Altia ja Treasury Wine Estates solmivat uuden jakelusopimuksen, joka tekee Altiasta Treasury Wine Estatesin viiniportfolion yksinoikeudellisen jakelijan Suomen vähittäis- ja anniskelumyynnissä.

Viennissä saavutetut tärkeät merkkipaalut

Kesäkuussa Altia allekirjoitti Orange Tradingin kanssa jakelusopimuksen Koskenkorva Vodkan viennistä Kazakstaniin.

Elokuussa Altia teki jakelusopimuksen Infinium Spiritsin kanssa Koskenkorva Vodkan maahan-tuonnin aloittamisesta Yhdysvalloissa.

Marraskuussa Altia allekirjoitti sopimuksen Frederick Wildman and Sonsin kanssa ruotsalaisen akvaviitin O.P. Andersonin viennistä Yhdysvaltain markkinoille.

Joulukuussa Altia solmi AsiaEuron kanssa sopimuksen Larsen-konjakin jakelusta Kiinassa ja Hongkongissa, Macaossa, Singaporessa, Malesiassa ja Indonesiassa.

Menestyneet innovaatiot ja tuotelanseerukset viineissä

Vuonna 2017 Altia lanseerasi useita uutuusia ja innovaatioita kotimarkkinoillaan. Yksi menestyneimmistä lanseerauksista oli True Colours Cava -kuohuviini, joka tuotiin markkinoille helmikuussa innovatiivisella konseptillä osana ihmisoikeuksia ja solidaarisuutta edistävää kansainvälistä projektia yhdessä Regnbågsfonden-hyväntekeväisyysjärjestön kanssa. Xanté-brändin valikoima kasvoi Xanté Sparkling -kuohuviinin lanseerauksen myötä. Vuoden loppua kohti Blossa-tuoteperhe laajeni vuosikerta-Blossalla ja uusilla lanseerauksilla,

erityisesti alkoholittomien juomien kategoriassa. Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan kunniaksi lanseerattu Wine Gallery -viinisarja koostui valko- ja punaviinistä sekä samppanjas-ta. Wine Gallery -viinisarjaa myytiin ainoastaan vuoden 2017 aikana.

Tärkeimmät tapahtumat Altia Industrialissa

Helmikuussa Altia ilmoitti laajentavansa Koskenkorvan tehtaan tärkkelystuotantoa. Investointi aloitettiin vuonna 2017, ja sen ansiosta kapasiteetti kasvoi ja antoi tehtaalle mahdollisuuden käyttää yli 200 miljoonaa kiloa suomalaista ohraa.

Toukokuussa avattiin uusi O.P. Anderson -tislamo Ruotsin Sundvalliin. Uuden tislamon myötä kaikkien Altian ruotsalaisten akvaviittien valmistus on keskitetty samaan paikkaan.

Pääomitus

Joulukuussa Altia jälleenrahoitti lainaportfolionsa niin, että se sisältää 135 miljoonan euron pitkäaikaisen syndikoidun lainan ja valmiusluottolimiitin, sekä 15 miljoonan euron takaisinlainauksen. Samanaikaisesti Altia maksoi myös 60,1 miljoonan euron lisäosingon omistajalleen.

Omistajuus

Lokakuussa valtion omistajaohjausosasto ilmoitti tutkivansa Altia Oyj:n mahdollista listautumista Nasdaq Helsinkiin. Suomen valtio omistaa 100 prosenttia Altiasta.

Taloudellinen katsaus

LIIEKVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

Miljoonaa euroa	2017	2016	Muutos, %
Finland & Exports	133,9	133,9	0,0
Scandinavia	123,7	127,4	-2,9
Altia Industrial	101,3	95,2	6,4
YHTEENSÄ	359,0	356,6	0,7

LIIEKVAIHTO TUOTERYHMITÄIN

Miljoonaa euroa	2017	2016	Muutos, %
Väkevät alkoholijuomat	125,9	129,0	-2,4
Viinit	124,7	125,1	-0,3
Muut juomat	8,4	8,3	0,8
Teolliset tuotteet ja palvelut	101,3	95,2	6,4
Muut	-1,3	-1,1	-21,5
YHTEENSÄ	359,0	356,6	0,7

Altia-konsernin liikevaihto vuonna 2017 oli 359,0 (356,6) miljoonaa euroa, kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 2,4 miljoonaa euroa tai 0,7 prosenttia ja ilman valuuttakurssien vaikutusta 1,3 prosenttia. Kasvu johtui pääasiassa teollisten tuotteiden vahvasta kysynnästä Altia Industrial -segmentissä sekä Altian omien avainbrändien että keskeisten päämiestut-
teiden jatkuneesta hyvästä myynnistä Suomessa, matkustajamyynnissä ja viennissä sekä Ruotsissa. Kuluttajatuotteiden volyymi laski, mitä osittain kompensoi tuotevalikoiman ja

hinnoittelun positiivinen vaikutus liikevaihtoon. Liikevaihtoon vaikuttivat negatiivisesti Ruotsin ja Norjan kruunun valuuttakurssivaihtelut (noin -2,1 miljoonaa euroa).

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 8,3 (12,6) miljoonaa euroa, joka sisälsi muun muassa 1,6 (4,3) miljoonaa euroa käyttöomaisuuserien myyntituottoja, 3,4 (3,7) miljoonaa euroa myyntituloja (lähinnä höyryn, energian ja veden myynnistä) sekä vuokratuottoja 1,0 (0,9) miljoonaa euroa.

Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut olivat 52,0 (36,6) miljoonaa euroa, josta palkkojen osuus oli 40,4 (41,1) miljoonaa euroa. Vuoden 2016 käyttökatteeseen sisältyi 16,3 miljoonan euron etuus pohjaisen eläkevastuun maksusta saatu voitto, joka katsotaan vertailukelpoisuuteen vaikuttavaksi eräksi 31.12.2016 päättyneeltä tilikaudelta. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut sisälsivät lisäksi vertailukelpoisuuteen vaikuttaviksi eriksi katsottuja uudelleenjärjestelykuluja yhteensä 1,1 miljoonaa euroa ja suunniteltuun listautumiseen

liittyviä kuluja 0,9 miljoonaa euroa vuonna 2017 sekä 0,6 miljoonaa euroa uudelleenjärjestelykuluja vuonna 2016. Vertailukelpoisista työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut olivat 50,1 miljoonaa euroa vuonna 2017 ja 52,4 miljoonaa euroa vuonna 2016, eli laskua oli 2,3 miljoonaa euroa. Lasku johtui pääasiassa henkilöstömäärän laskusta vuonna 2017.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 72,9 (74,8) miljoonaa euroa.

VERTAILUKELPOINEN KÄYTTÖKATE (EBITDA) SEGMENTEITTÄIN

Miljoonaa euroa	2017	2016	Muutos, %
Finland & Exports	19,6	20,2	-3,0
Scandinavia	11,5	10,4	10,6
Altia Industrial	12,5	8,4	48,5
Muut	-1,1	1,9	
YHTEENSÄ	42,4	40,8	3,8
% liikevaihdosta	11,8	11,5	

Vertailukelpoinen käyttökate (käyttökate ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä) oli 42,4 (40,8) miljoonaa euroa, eli 11,8% (11,5 %) liikevaihdosta. Kasvu johtui pääasiassa tehdyistä tehostamistoimenpiteistä ja keskittämistoimista. Lisäksi kasvua tukivat hinnoittelutoimenpiteet, tuotevalikoiman positiivinen vaikutus sekä se, että asiakkaat siirtyivät valitsemaan entistä korkealaatuisempia tuotteita. Vertailukelpoiseen käyttökatteeseen vaikutti negatiivi-

sesti myyntimäärien lasku erityisesti päämiesten viinibrändeissä. Raportoitu käyttökate oli 40,3 (60,8) miljoonaa euroa.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat -2,1 (19,9) miljoonaa euroa, ja ne liittyivät pääasiassa uudelleenjärjestelykuluihin, ydinliiketoimintaan kuulumattomien omaisuuserien myyntivoittoihin ja muihin konsernin kehityshankkeisiin seuraavasti:

Miljoonaa euroa	2017	2016
Vertailukelpoinen käyttökate	42,4	40,8
Nettotuotto tai -tappio liiketoimintojen ja omaisuuden myynnistä	1,3	4,2
Liiketoimintojen päättämisen ja uudelleenjärjestelyn kulut	-1,1	-0,6
Konsernin merkittävät hankkeet		
Muutos etuuspohjaisessa eläkevastuussa		16,3
Suunniteltuun listautumiseen liittyvät kulut	-2,4	
VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT YHTEENSÄ	-2,1	19,9
Käyttökate	40,3	60,8

Nettorahoituskulut olivat 1,9 (2,2) miljoonaa euroa. Osuus osakkuusyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin oli yhteensä 0,9 (0,9) miljoonaa euroa.

Tilikauden verot olivat 6,7 (9,0) miljoonaa euroa, joka vastaa 27,0 (19,9) prosentin efektiivistä veroastetta. Vuoden 2017 efektiivinen veroaste eroaa vuoden 2016 efektiivisestä veroasteesta Virossa tehdyn laskennallisen verovelan uudelleenarvioinnin takia. Vuosikertomuksen yritysvastuuosio sisältää tarkempia tietoja Altian verojalanjäljestä.

Tilikauden tulos oli 18,3 (36,1) miljoonaa euroa ja osakekohtainen tulos 0,51 (1,00) euroa.

Rahavirrat, tase ja investoinnit

Liiketoiminnan nettorahavirta oli 37,6 (29,4) miljoonaa euroa vuonna 2017. Myydyt saamiset olivat tilikauden lopussa 83,6 (85,6) miljoonaa euroa.

Konsernin likviditeettireservi käsitti 60,0 (50,0) miljoonan euron suuruisen valmiusluottolimiitin, josta oli käytössä 10,0 (0,0) miljoonaa euroa, ja 10,0 (20,0) miljoonan euron suuruisen konsernitililimiitin, joka oli käyttämättä 31.12.2017. Altia-konsernin maksuvalmius pysyi hyvänä koko tarkastelukauden ajan.

Altia jälleenrahoitti lainaportfolionsa joulukuussa 2017. Kaikki olemassa olevat luottojärjestelyt maksettiin takaisin etuajassa ja omistajalle maksettiin 60,1 miljoonan euron lisäosinko uusista pitkän aikavälin järjestelyistä. Uusi, yhteensä 135 miljoonan euron pitkäaikainen syndikoitu laina ja valmiusluottolimiitit on järjestetty kolmen pankin kanssa. Yhtiö nosti 20,0 miljoonan euron määräaikaisslainan ja 55,0 miljoonan euron määräaikaisslainan 18.12.2017, sekä 10,0 miljoonan euron valmiusluoton 21.12.2017. Tästä erääntyy 20,0 miljoonan euron määräaikaisslainaosuus vuonna 2022 ja sitä lyhennetään vuosittain.

Vuonna 2023 erääntyvät 55,0 miljoonan euron kertalyhenteinen määräaikaisslaina sekä 60,0 miljoonan valmiusluottolimiittisopimus, joita on mahdollista jatkaa vuodella.

Altia myös laajensi rahoitusvaihtoehtojaan 15,0 miljoonan euron kiinteäkorkoisella takaisinlainauksella (TyEL-laina), joka erääntyy tammikuussa 2028 ja jota lyhennetään kaksi kertaa vuodessa. Kyseisen lainan vakuutena on Garantian myöntämä lainatakuu, joka erääntyy samanaikaisesti lainan kanssa.

Konsernin nettovelat olivat joulukuun lopussa 47,7 (4,7) miljoonaa euroa ja nettovelkaantumisaste oli 34,9 (2,5) prosenttia. Omavaraisuusaste oli 34,3 (44,2) prosenttia.

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2017	2016
Raportoitu nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	1,1	0,1
Lainat	100,1	72,8
Nettovelka	47,7	4,7
Omavaraisuusaste, %	34,3	44,2
Nettovelkaantumisaste, %	34,9	2,5
Investoinnit, miljoonaa euroa	-11,9	-8,7
Vastaavaa yhteensä, miljoonaa euroa	398,4	432,7

Raportoitu nettovelka suhteessa vertailukelpoiseen käyttökatteeseen oli 1,1 (0,1).

Konsernitaseen loppusumma laski ja oli 398,4 (432,7) miljoonaa euroa. Tämä oli pääasiallisesta seurausta pääoman laskusta ja lainojen kasvusta.

Bruttoinvestoinnit olivat tilikauden aikana 11,9 (8,7) miljoonaa euroa. Suurin osa investoinneista kohdistettiin Rajamäen tehtaan ja tietojärjestelmien kehittämiseen.

Liiketoimintakatsaus

Finland & Exports

Finland & Exports -segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajamyynnin ja viennin.

Miljoonaa euroa	2017	2016	Muutos %
Liikevaihto	133,9	133,9	0,0
Vertailukelpoinen käyttökate	19,6	20,2	-3,0
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	14,6	15,0	
Henkilöstöä keskimäärin	100	104	

Miljoonaa euroa	2017	2016	Muutos %
Väkevät alkoholijuomat	76,1	76,9	-1,1
Viinit	56,3	55,8	0,8
Muut juomat	1,3	1,2	16,2
Muut	0,2	0,0	
YHTEENSÄ	133,9	133,9	0,0

Finland & Exports -segmentin vuoden 2017 liikevaihto pysyi edellisen vuoden tasolla, ja oli 133,9 (133,9) miljoonaa euroa. Kaikki segmentin markkinat olivat kasvussa, lukuun ottamatta Viroa, jossa valmisteverotuksen muutos vaikutti segmentin liikevaihtoon negatiivisesti. Positiivisesti segmentin liikevaihtoon vaikutti kasvanut volyymi matkustajamyynnissä ja viennissä, mikä johtui pääasiassa uusien markkinoiden avautumisesta ja Altian omien avainbrändien lisääntyneestä jakelusta.

Vertailukelpoinen käyttökate oli 19,6 (20,2) miljoonaa euroa, laskien hieman Viron alhaisemman myynnin vuoksi. Tämä vastaa 14,6 (15,0) prosentin käyttökateprosenttia.

Tärkeimmät tapahtumat

Altia toi vuonna 2017 aktiivisesti markkinoille uusia lanseerauksia ja tuotteita. Näistä esimerkkinä ovat helmikuussa markkinoille tuotu, perinteistä Jaloviina-brändiä täydentävä Jaloviina Myrsky sekä Wine Gallery -niminen

viinisarja, joka lanseerattiin Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlan kunniaksi ja oli myynnissä vain vuoden 2017 aikana.

Elokuussa Altia solmi Treasury Wine Estatesin kanssa jakelusopimuksen, jonka nojalla Altia toimii Treasury Wine Estates -yhtiön viinien yksinomaisena jakelijana Suomen vähittäis- ja anniskelumyynnissä. Treasury Wine Estatesin viinibrändejä ovat muun muassa Penfolds, Lindeman's, Beringer ja Blossom Hill.

Viennissä Altia allekirjoitti uuden jakelusopimuksen sekä Koskenkorva Vodkan että O.P. Andersonin viennistä Yhdysvaltoihin ja Larsen-konjakin viennistä Aasiaan.

Suomessa vuosittainen Mikä viini -tapahtuma järjestettiin syyskuussa Helsingissä, ja siihen osallistui yli 3 500 kuluttajaa ja alan ammattilaista. Ensimmäinen Koskenkorva Village Experience järjestettiin elokuussa Koskenkorvan tehtaalla ja sen ympäristössä. Tapahtuma on suunnattu vientiasiakkaille, medialle ja bloggajille, ja ajatuksena oli esitellä brändiä ja sen alkuperää sekä kertoa sen mahdollisuuksista.

Altia jatkoi brändiportfolion kehittämistä Baltian maissa. Latviassa portfolio uudelleenjärjestettiin vuoden aikana keskittymään Altian omiin avainbrändeihin.

Scandinavia

Scandinavia-segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

Miljoonaa euroa	2017	2016	Muutos %
Liikevaihto	123,7	127,4	-2,9
Vertailukelpoinen käyttökate	11,5	10,4	10,6
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	9,3	8,2	
Henkilöstöä keskimäärin	86	87	

Miljoonaa euroa	2017	2016	Muutos %
Väkevät alkoholijuomat	49,8	52,1	-4,5
Viinit	68,5	69,3	-1,2
Muut juomat	7,0	7,2	-1,7
Muut	-1,5	-1,1	-35,8
YHTEENSÄ	123,7	127,4	-2,9

Scandinavia-segmentin liikevaihto laski 123,7 (127,4) miljoonaan euroon vuonna 2017. Valuuttakurssien vaikutus oli noin -2,1 miljoonaa euroa. Ilman valuuttakurssien vaikutusta segmentin liikevaihto laski 1,3 prosenttia, eli 1,6 miljoonaa euroa, pääasiassa Norjan kumppaniportfoliossa tapahtuneiden muutosten takia.

Vertailukelpoinen käyttökate nousi 11,5 (10,4) miljoonaan euroon, joka vastaa 9,3 (8,2) prosentin käyttökate. Kasvu johtui pääasiassa markkinointiin tehdyistä panostuksista sekä tehdyistä tehostamistoimenpiteistä.

Tärkeimmät tapahtumat

Vuoden 2017 alussa, Charles Smith -viinit lanseerattiin Ruotsissa ja Norjassa.

True Colours Cava -kuohuviinin lanseeraus oli yksi vuoden 2017 menestyneimpiä tapahtumia Ruotsissa.

Xanté-brändin valikoima kasvoi uuden tuotteen, Xanté Sparkling -kuohuviinin lanseerauksen myötä.

Vuonna 2017 painopiste oli digitaalisen läsnäolon ja ruotsalaisen folk o folk -verkkosivuston edelleenkehittämisessä.

Blossa menestyi hyvin joulusesongin aikana. Markkinointikampanja alkoi vuosikerta Blossan uudentyyppisellä lanseerauksella – onnistuneella suoralla lähetyksellä perinteisen lehdistötilaisuuden sijaan. Vuosikerta Blossan lisäksi Blossan tuoteperhettä täydennettiin muillakin uusilla tuotteilla, esimerkiksi alkoholittomien tuotteiden kategoriassa.

Altia Industrial

Altia Industrial -segmentti käsittää Koskenkorvan tehtaan toiminnot, tärkkelyksen, rehuraaka-aineen ja teknisen etanolin tuotannon sekä sopimusvalmistuksen Rajamäellä. Siihen kuuluvat myös toimitusketju (tuotanto eri maissa, asiakaspalvelu ja logistiikka).

Miljoonaa euroa	2017	2016	Muutos %
Liikevaihto	101,3	95,2	6,4
Vertailukelpoinen käyttökate	12,5	8,4	48,5
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	12,3	8,8	
Henkilöstöä keskimäärin	452	507	

Altia Industrialin liikevaihto kasvoi 6,4 prosenttia 101,3 (95,2) miljoonaan euroon vuonna 2017. Kasvua siivitti liiketoiminnan suuremmat volyymit. Tärkkelyksen ja rehun hyvä kysyntä on mahdollistanut Koskenkorvan tehtaan tehokkaamman käyttöasteen, ja volyymit kasvoivat 8 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Investointi tärkkelyskapasiteetin lisäämiseen mahdollisti volyymikasvun.

Vertailukelpoinen käyttökate nousi 12,5 (8,4) miljoonaan euroon, mihin vaikuttivat Koskenkorvan tehtaan korkea käyttöaste, suuremmat sopimusvalmistusvolyymit Rajamäen alkoholijuomatehtaalla sekä tehokkuustoimenpiteet toimitusketjussa.

Tuotantovolyymit ja avainhankkeet

Vuonna 2017 Rajamäen alkoholijuomatehdas tuotti 63,4 (60,9) miljoonaa litraa viinejä ja väkeviä alkoholijuomia.

Suomalaisen ohran käyttö Koskenkorvan tehtaalla ylsi vuonna 2017 uuteen ennätykseen, 206,0 (192,2) miljoonaan kiloon. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 7 prosenttia ja kasvuun vaikutti pääasiassa tärkkelyksen tuotannon kasvu. Viljaviinaa tuotettiin 22,9 (22,5) miljoonaa kiloa, tärkkelystä 64,5 (57,5) miljoonaa kiloa ja rehuraaka-ainetta 59,8 (55,4) miljoonaa kiloa.

Koskenkorvan tehtaalla investoitiin tärkkelyskapasiteetin lisäämiseen (1,3 miljoonaa euroa) ja sähkövoima-aseman kehittämiseen (0,7 miljoonaa euroa). Rajamäen alkoholijuomatehtaalla saatiin päätökseen tuotantoympäristön yksinkertaistaminen ja digitalisointi, johon kuului myös toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto. Rajamäen tehtaalla käynnistettiin toisella vuosipuoliskolla uusi tuotantolinja (1,6 miljoonaa euroa), joka soveltuu pienempien tuotantoerien valmistukseen.

O.P. Anderson -tislamo, jossa tuotetaan Altian ruotsalaiset akvaviittitiseleet, avattiin Ruotsin Sundvallissa.

Tanskan ja Latvian logistiikkatoiminnot ulkoistettiin vuonna 2017, ja Tanskan Svenborgissa sijaitseva entinen tuotantolaitos ja logistiikkakeskus myytiin vuoden 2017 toisella puoliskolla.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konsernin suorat tutkimus- ja kehitysmenot olivat 3,4 (3,6) miljoonaa euroa, ja ne liittyivät alkoholijuomien tuotekehitykseen.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Erillinen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on julkaistu hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä. Selvitys on myös saatavilla Altian verkkosivustolla osoitteessa www.altiagroup.fi.

Yhtiökokoukset

Varsinainen yhtiökokous

Altia Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 21. maaliskuuta 2017. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2016 tilinpäätöksen. Yhtiökokous vapautti hallituksen ja toimitusjohtajan vastuusta tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Hallituksen esityksen mukaisesti päätettiin vuoden 2016 osingosta, ja se oli 0,29 euroa osaketta kohti, yhteensä 10 428 400 euroa. Osinko maksettiin huhtikuussa.

Ylimääräinen yhtiökokous

Altia Oyj:n 15. joulukuuta 2017 pidetty ylimääräinen yhtiökokous päätti lisäosingosta, joka oli 1,67 euroa osaketta kohti, yhteensä 60 053 200 euroa. Yhtiökokous päätti yhdistää yhtiön A- ja L-sarjojen osakkeet yhdeksi osakesarjaksi ja liittää osakkeet arvo-osuusjärjestelmään ja

muuttaa Altian yhtiöjärjestystä vastaavasti. Yhtiökokous päätti myös muista muutoksista Altian yhtiöjärjestykseen poistamalla sieltä lunastus- ja suostumuslausekkeet. Yhtiökokous valitsi hallitukseen myös uuden jäsenen.

Hallituksen kokoonpano ja valiokunnat

Varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen seuraavat jäsenet:

- Sanna Suvanto-Harsaae, puheenjohtaja
- Annikka Hurme, varapuheenjohtaja
- Kim Henriksson
- Tiina Lencioni
- Jarmo Kilpelä
- Kasper Madsen
- Kai Telanne

Hallituksen jäsen Jarmo Kilpelä menehtyi 28. toukokuuta 2017. Kasper Madsen erosi hallituksesta elokuun lopussa vuonna 2017.

Altia Oyj:n 15. joulukuuta 2017 pidetty ylimääräinen yhtiökokous valitsi Torsten Steenholtin hallituksen uudeksi jäseneksi.

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden. Kaikki hallituksen jäsenet ovat yhtiöstä riippumattomia. Jarmo Kilpelä oli virkasuhteessa valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastoon. Kaikki hallituksen

jäsenet ovat riippumattomia yhtiön osakkeenomistajasta.

Hallituksella on kaksi valiokuntaa, tarkastusvaliokunta ja henkilöstövaliokunta. Tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat Kim Henriksson (puheenjohtaja), Tiina Lencioni ja Sanna Suvanto-Harsaae. Henkilöstövaliokunnan jäsenet ovat Sanna Suvanto-Harsaae (puheenjohtaja), Annikka Hurme and Kai Telanne (Jarmo Kilpelän seuraaja).

Tilintarkastaja

Altia Oyj:n tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Ylva Eriksson.

Konsernin rakenne

Konsernin rakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2017.

Toimitusjohtaja ja konsernijohto

Altian johtoryhmän jäsenet vuonna 2017 olivat:

- Pekka Tennilä, toimitusjohtaja
- Janne Halttunen, SVP Scandinavia
- Kari Kilpinen, SVP Finland & Exports (1. syyskuuta 2017 alkaen)
- Kirsi Lehtola, SVP Human Resources
- Matti Piri, CFO
- Kirsi Punttila, SVP Marketing
- Hannu Tuominen, SVP Altia Industrial

Osakepääoma ja osakkeet

Altia Oyj:n hallitus päätti 13. joulukuuta 2017 mitätöidä kaikki yhtiön hallussa olleet 25 003 yhtiön L-sarjan osaketta. Ylimääräinen yhtiökokous päätti 15. joulukuuta 2017 yhdistää yhtiön A- ja L-sarjojen osakkeet yhdeksi osakesarjaksi ja liittää osakkeet arvo-osuusjärjestelmään ja muuttaa yhtiön yhtiöjärjestystä vastaavasti. Vuoden 2017 lopussa Altia Oyj:n osakkeiden määrä oli 35 960 000.

Vuoden 2017 lopussa osakepääoma oli 60 480 378,36 euroa.

Altia Oyj on kokonaan Suomen valtion omistama yhtiö.

Henkilöstö

Vuonna 2017 Altia-konsernissa työskenteli keskimäärin 762 (829) henkilöä. Vuoden 2017 lopussa (31.12.2017) Altia-konsernin henkilöstömäärä oli 703 (797) työntekijää. Tästä Suomessa oli 411 (448), Ruotsissa 117 (125), Tanskassa 21 (30), Norjassa 29 (32), Latviassa 37 (58), Virossa 65 (80) ja Ranskassa 23 (24).

Henkilöstön väheneminen oli pääasiassa seurausta Tanskan ja Latvian logistiikkatoimintojen ulkoistuksesta sekä Altian Rajamäen tehtaan toimintojen ja Suomen taloushallinnon uudelleenjärjestelystä. Uudelleenjärjestelyiden tavoitteena oli toimintatapojen uudistaminen ja tehokkuuden parantaminen.

Vuonna 2017 järjestettiin koulutusta kaupalliselle organisaatiolle sekä myynti- ja markkinointihenkilöstölle. Lisäksi aloitettiin esimiehille suunnattu Let's Lead Better -koulutus.

Altian vuotta 2017 koskeva henkilöstökysely Altia Tasting järjestettiin tammi-helmikuussa 2018. Uusi kysely antaa yksittäisille esimiehille tarkempia työkaluja oman johtajuutensa kehittämiseen. Lisäksi järjestetään kuukausittaisia Altia Pulse -kyselyitä.

Altian työnantajabrändiin liittyvä työ käynnistyi vuonna 2017, ja sen tuloksia käytetään aluksi yhtiön rekrytoinnissa.

Kannustinohjelmat

Vuosittainen tulospalkkio-ohjelma kattaa Altian toimihenkilöt, ylemmät toimihenkilöt ja johdon. Mahdollinen vuosittainen palkkio perustuu niin konsernin ja sen liiketoimintayksiköiden tavoitteisiin kuin myös henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Palkkiot maksetaan joko kerran vuodessa tai useammin, vuosi- tai myyntipalkkioina. Työntekijöillä on tuotantoperusteinen palkkiojärjestelmä. Tässä järjestelmässä palkkiot perustuvat kunkin tuotantoyksikön tavoitteisiin. Altian toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja valikoidut avainhenkilöt kuuluvat pitkän aikavälin kannustinohjelmaan ansaintajaksolla 2017–2019.

Tilikauden tulokseen sisältyy 3,3 (3,0) miljoonan euron tulospalkkiokertymä. Vuonna 2017 maksettiin vuoden 2016 tuloksen perusteella vuosittaisia tulospalkkioita 3,7 (3,4) miljoonaa euroa, sosiaalikulut mukaan lukien. Vuoden aikana maksettiin yhteensä 0,1 (0,2) miljoonaa euroa myyntipalkkioita. Tilikauden tulokseen sisältyi yhteensä 0,4 (0,4) miljoonaa euroa tuotantoperusteisia palkkioita.

Yritysvastuu

Altialle vastuullisuus on sekä strateginen prioriteetti että liiketoiminnan keskeinen menestystekijä. Altian tavoite vastuullisuuden saralla on rakentaa yhtiölle kestäväää liiketoimintaa pitkällä aikavälillä. Altia haluaa edistää modernia ja vastuullista pohjoismaista juomakulttuuria yhtiön toiminnan tarkoituksen, Let's Drink Better, mukaisesti.

Altian vastuullisuustyötä ohjaavat neljä vastuullisuuden kulmakiveä: Altia & asiakkaat, Altia & yhteiskunta, Altia & ympäristö ja Altia & henkilöstö. Kulmakivet pohjautuvat Altian toiminnan tarkoitukseen ja strategiaan, sidosryhmien odotuksiin, yhtiön omiin toimintaperiaatteisiin ja eettisiin ohjeisiin sekä amfori BSCI -aloitteen eettisiin periaatteisiin, jotka puolestaan perustuvat keskeisiin työntekijöiden oikeuksia koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin.

Altia liittyi vuonna 2017 vapaaehtoisen energiatehokkuussopimuksen uudelle kaudelle. Sopimuksen muita osapuolia ovat suomalaiset ministeriöt, etujärjestöt ja yritykset. Lisäksi yhtiö liittyi amfori BSCI -aloitteeseen, jonka tavoite on parantaa sosiaalista vastuullisuutta toimitusketjuissa. Vuoden aikana yhtiössä suunniteltiin myös tulevia vastuullisuustoimenpiteitä yhteistyössä organisaation eri osioidustavien tahojen kanssa.

Lisätietoa Altian vastuullisuustyöstä löytyy muita kuin taloudellisia tietoja koskevasta selvityksestä, joka julkaistaan osana hallituksen toimintakertomusta, sekä vuosikertomuksen yritysvaluosiosista.

Terveys, turvallisuus ja ympäristö Työterveys ja -turvallisuus

Altian tavoite on vähentää sairauspoissaoloja sekä tapaturmien määrää ja tapaturmista johtuvia poissaoloja. Tavoitteiden saavuttamiseksi eri toimipisteille määriteltiin vuoden aikana toteutettavat toimenpiteet. Sairauspoissaoloprosentti oli 3,3 vuonna 2017 (2016: 3,2). Tapaturmataajuus (vähintään yhden poissaolopäivän vaatineiden tapaturmien ja tehtyjen työtuntien suhde miljoonaa työtuntia kohden) oli 11 (2016: 8). Vuonna 2017 ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa (2016: 0).

Ympäristö ja energiatehokkuus

Altian ympäristötyö keskittyy yhtiön oman toiminnan ympäristövaikutusten minimointiin. Merkittävimmät ympäristövaikutukset koostuvat energiankulutuksesta, vedenkulutuksesta, jätevedestä ja jätteiden synnystä. Näiden vaikutusten vähentämisen tueksi on määritelty ympäristötunnusluvut. Tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet on määritetty eri toimipaikoille.

Energiansäästötoimenpiteet ovat yhtiölle tärkeä kehityskohde sekä kannattavuuden että ympäristövastuun näkökulmasta. Vuonna 2017 Altia liittyi vapaaehtoisen energiatehokkuussopimuksen uudelle, vuodet 2017–2025 kattavalle kaudelle, tavoitteenaan vähentää energiankulutusta 10 prosenttia vuoteen 2025 mennessä vuoden 2014 alun tasoon verrattuna. Tuotantomäärään suhteutettu energiankäyttö laski vuonna 2017 Koskenkorvan ja Rajamäen tehtailla tuotannon optimoimiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi tehtyjen toimenpiteiden ansiosta.

Tuotantomäärään suhteutettua jätemäärää kuvaava ympäristötunnusluku oli vuonna 2017 alhaisempi kuin vuonna 2016, ja myös jätteen kokonaismäärä laski. Jäteveden orgaaninen kuormitus kasvoi sekä Rajamäen että Koskenkorvan tehtailla raportointikauden aikana.

Tuotantoon suhteutettu vedenkulutus kasvoi Tabasalun tehtaalla ja laski Rajamäen ja Koskenkorvan tehtailla. Käytetyn veden absoluuttinen määrä kasvoi Rajamäen ja Tabasalun tehtailla. Rajamäen, Koskenkorvan ja Tabasalun tehtaiden keskimääräinen jätteen kierrätys- ja hyötykäyttöaste oli 99,5 prosenttia vuonna 2017 (2016: 99,5 prosenttia).

Koskenkorvan biovoimalaitos, joka käyttää ohrankuorta pääpolttoaineenaan, auttoi Koskenkorvan tehdasaluetta vähentämään hiilidioksidipäästöjä ja saavuttamaan 65 prosentin polttoaineomavaraisuusasteen höyryntuotannossa raportointikauden aikana. Biovoimalaitoksen käyttöönoton myötä tehdasalueen hiilidioksidipäästöt ovat laskeneet 56 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna

Riskit ja riskienhallinta

Riskienhallinta

Altian riskienhallinnan tavoitteena on tukea yhtiön strategian toteutumista, riskien tunnistamista sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä ja vaikutusta sekä suojata liiketoiminnan jatkuvuutta. Riskin aiheuttaja voi olla yhtiön sisäinen tai ulkoinen tapahtuma. Konsernin riskienhallintapolitiikka on Altia Oyj:n hallituksen hyväksymä.

Riskienhallintapolitiikassa kuvataan Altian riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja

vastuut sekä raportoinnin periaatteet. Sen mukaisesti riskienhallinnan ohjausryhmä tukee ja koordinoi riskienhallintaa osana konsernin suunnittelu- ja ohjausprosesseja sekä raportoi keskeisimmät riskit yhtiön johdolle ja tarkastusvaliokunnalle. Merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä arvioidaan vuosittain hallituksen toimintakertomuksessa.

Altian liiketoiminta-alueet vastaavat operatiiviseen toimintaansa liittyvistä riskeistä, niiden tunnistamisesta, ennaltaehkäisemisestä ja keskeisistä rajoittamiskeinoista. Konsernin rahoitusosasto hallinnoi taloudellisia riskejä yhtiön rahoituspolitiikassa määriteltyjen suojausperiaatteiden mukaisesti. Konsernin merkittävimpien taloudellisten riskien hallintaperiaatteita on kuvattu tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, kohdassa 4.1. Rahoitusriskien hallinta. Rahoitusosasto vastaa lisäksi koko konsernin käsittävistä vakuutusohjelmista.

Altian riskienhallintaprosessi perustuu soveltuvin osin ISO 31000 -viitekehukseen. Riskienhallintaprosessin tarkempi kuvaus on esitetty Selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä.

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Raportointia ja riskien arviointia varten riskit jaotellaan viiteen luokkaan: strategiset ja liiketoimintaan liittyvät riskit, operatiiviseen toimintaan

ALTIAN RISKIKAAVIO

Viranomais ym. vaatimukset

Raportointi
Tietosuoja
Kilpailulainsäädäntö
Lisenssit
Etiikka

Strategia ja liiketoiminta

Liiketoimintaympäristö
Strategiset valinnat
Markkinat
Sääntely
Yritysvastuu

Taloudelliset

Rahoitusmarkkinat
Likviditeetti
Vastapuolet

Operaatiot

Prosessit ja niiden valvonta
Hankinta
Henkilöstö
IT ja -turvallisuus

Yleiset uhat

Omaisuuksien
Turvallisuus
Ympäristö
Vastuullisuus

taan ja prosesseihin liittyvät riskit, vahinkoriskit, rahoitusriskit sekä compliance-riskit. Hallitus arvioi näitä konsernin keskeisiä riskejä sekä niiden toteutumistodennäköisyyksien pienentämiseen tähtääviä toimenpiteitä neljännesvuosittain.

Strategiset ja liiketoimintaan liittyvät riskit liittyvät liiketoimintapäätösten tekemiseen, resurssien allokointiin, johtamisjärjestelmiin ja kykyyn reagoida toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin (Strategiakausi: pitkä aikaväli 3–5 vuotta). Liiketoimintaan liittyviä vastuullisuusriskejä on kuvattu muita kuin taloudellisia

tietoja koskevassa selvityksessä, joka julkaistaan osana hallituksen toimintakertomusta.

Operatiiviset riskit liittyvät strategian toteuttamiseen ja päivittämiseen liiketoimintaan. Riskejä ovat esimerkiksi poikkeamat prosesseissa, järjestelmissä ja henkilöiden toiminnassa (Budjettikausi: lyhyt aikaväli 1–2 vuotta).

Vahinkoriskit ovat Altian sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä.

Rahoitusriskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä ja vastapuolien kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa.

Compliance-riskit liittyvät yhtiön toimintaan ja toimialaa koskevien lakien ja viranomaisluopien sekä eettisesti kestävien toimintatapojen rikkomiseen

Seuraavassa taulukossa on lyhyt yhteenveto keskeisimmistä Altian toimintaan myönteisesti tai kielteisesti vaikuttavista epävarmuuksista:

Riski	Kuvaus	Riskien hallinta
Raaka-aineiden hintariski	Altian liiketoiminnan kannattavuuteen vaikuttaa keskeisesti kotimaisen ohran saatavuus ja sen markkinahinta.	Altia varmistaa sopimusviljelyllä ohran saatavuuden ja hinnan yhteistyössä viljelijöiden ja viljaliikkeiden kanssa
Asiakkaisiin ja kuluttajakysyntään liittyvät riskit	Altian markkina-alueilla yhtiön asiakkaita ovat pohjoismaiset vähittäismyyntimonopolit, alkoholia myyvät tukut, ravintolat, päivittäistavara-akaupat, matkustaja- myynti, kansainväliset alkoholijuomayhtiöt sekä vientimarkkinoilla toimivat maahantuojat. Laaja asiakaspohja antaa Altialle monipuolisen mahdollisuuden pitkäjänteiseen asiakasyhteistyön kehittämiseen. Kuluttajakäyttäytymisen muutokset voivat pitkällä aikavälillä muuttaa Altian tuotteiden kysynnän painotusta eri tuotekategorioiden välillä.	Vahva markkina-asema, tehokkaat teolliset prosessit, hyvä laatu ja tunnetut tuotemerkit parantavat Altian mahdollisuuksia hallita riskiä. Kulutustottumusten muutoksiin ja toiminnan sopeuttamistarpeeseen varaudutaan panostamalla kuluttajalähtöiseen tuotekehitykseen.
Tuoteturvallisuusriskit	Alkoholijuomia valmistavana yrityksenä Altian on erityisen tärkeää huolehtia raaka- aineiden ja valmisteiden laadusta ja turvallisuudesta koko tuotantoketjussa.	Altialla on käytössä nykyaikaiset menetelmät tuotantoprosessin turvallisuuden varmistamiseksi ja erilaisten mikrobiologisten, kemiallisten ja fysikaalisten vaaran aiheuttajien eliminoimiseksi. Altia noudattaa tuoteturvallisuuden varmistamisessa elintarviketurvallisuuden hallinta- ja laatusertifikaattien edellyttämiä toimintatapoja.
Vahinkoriskit	Altialla on tuotantolaitoksia Suomessa, Virossa ja Ranskassa. Tulipalo tai muu odottamaton tekijä voi keskeyttää tuotantolaitoksen toiminnan.	Kaikki tuotantolaitokset on vakuutettu aineellisten ja toiminnan keskeytymisen varalta konsernin vakuutusohjelmissa. Keskeisillä tuotantolaitoksilla tehdään riskikartoitus 1-2 vuoden välein. Jatkuvuussuunnittelun avulla pyritään rajaamaan mahdollisia keskeytysvahinkoja.
Rahoitusriskit	Keskeisimmät rahoitukseen liittyvät riskit Altian toiminnassa ovat valuutan transaktio- ja muuntoeroriskit, korkoriski sekä jälleenrahoitus- ja likviditeettiriski	Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on vähentää rahoitusmarkkinoiden hintavaihteluista ja muista epävarmuustekijöistä aiheutuvia tulos- ja tase- ja rahavirtavaikutuksia sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Konsernin merkittävimpien taloudellisten riskien hallintaperiaatteita on kuvattu tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, kohdassa 4.1. Rahoitusriskien hallinta.
Compliance	Keskeisimmät compliance-riskit Altian toiminnassa liittyvät raportointia, viranomais- ja toimilupia, alkoholijuomien markkinointia, kilpailuoikeutta ja henkilötietojen käsittelyä koskevien lakien, sääntöjen ja viranomaispäätösten ja niiden ehtojen rikkomiseen.	Compliance-riskien hallinnan tavoitteena on välttää yhtiön kannattavuudelle, toiminnan jatkuvuudelle ja maineelle haitalliset sanktiot ja seuraamukset sekä viranomaistutkinnot ja -päätökset. Ohjeistuksella ja säännöllisellä koulutuksella pyritään hallitsemaan compliance-riskkejä ja varmistamaan eettisesti kestävät toimintatavat yhtiön toiminnassa.

Hyödykkeiden hintariski

Ohra

Vuonna 2017 Altia käytti etanolin ja tärkkelyksen valmistukseen noin 206 miljoonaa kiloa Suomesa viljeltyä ohraa. Korkealuokkaisen kotimaisen ohran saatavuuden Altia varmistaa sopimusviljelyllä yhteistyössä viljelijöiden ja viljeliikkeiden kanssa. Ohran markkinahinta vaihtelee satovuosittain merkittävästi suomalaisen ohran kysyntään ja tarjontaan vaikuttavien useiden tekijöiden vuoksi. Ohran hinta on siten Altialle merkittävä riski tilikauden aikana. Hintariskiä ei ole suojattu johdannaisinstrumenteilla.

Sähkö

Voimakas sähkön markkinahinnan nousu on Altialle merkittävä riski. Riskiä hallitaan noudattamalla Altian sähkönhankintaperiaatteita. Periaatteissa määritellään ne rajat, joiden puitteissa sähkön hintariskiltä suojaudutaan. Suojaukset tehdään Nasdaq OMX Commodityes-markkinan OTC-johdannaistuotteilla.

Sähkönhankinnan suojauspalvelu ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Vuoden 2017 lopussa suojaustaso seuraavan 12 kuukauden toimituksille oli 67,6 % (68,3 % vuonna 2016) vastaten asetettuja tavoitteita. Vuonna 2017 keskimääräinen suojaustaso oli 70,0 %.

Sähkön hintariskin suojauksiin sovelletaan IAS 39:n mukaista rahavirran suojauslaskentaa ja suojauksen tehokkuus testataan neljännesvuosittain. Vuoden 2017 lopussa tehoton osuus - 0,1 miljoonaa euroa (- 0,1 miljoonaa euroa vuonna 2016) on kirjattu rahoituskuluihin. Altia hankkii kuluttamansa sähkön Suomen hinta-alueen spot-hintaan sidottuna toimituksena suoraan Nord Pool Spot -markkinoilta.

Herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa taulukossa on kuvattu konsernin tuloksen ja oman pääoman (ennen veroja) herkkyttä sähkön hintojen ja valuuttakurssien sekä korkotasojen muutoksille. Altian soveltaessa suojauslaskentaa herkkyys kohdistuu

omaan pääomaan. Kun suojauslaskentaa ei sovelleta, herkkyys on ilmoitettu mahdollisena vaikutuksena tuloslaskelmaan.

Valuuttakurssien muutosten herkkyys on laskettu rahoitusinstrumenteista aiheutuvista valuuttojen nettopositioista.

31.12.2017 konsernin vaihtuvakorkoinen velkapositio muodostuu vaihtuvakorkoisista veloista 85 miljoonaa euroa (2016: 72,5 miljoonaa euroa, 2015: 95,0 miljoonaa euroa) sekä riskiä netottavasta koronvaihtosopimuksen vaihtuvasta osasta 20 miljoonaa euroa (2016: 20 miljoonaa euroa, 2015: 20 miljoonaa euroa).

Yhden prosenttiyksikön korkotason nousun vaikutus tuloslaskelmaan olisi -0,7 miljoonaa euroa (2016: -0,5 miljoonaa euroa, 2015: -0,8 miljoonaa euroa). Markkinakorkojen nousun vaikutus tulokseen on laskettu nettokorkokuluista.

	2017		2016		2015	
Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7-standardin tarkoittama herkkyys markkinariskeille (ennen veroja miljoonaa euroa)	Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma
+/-10% muutos sähkön hinnassa	-	+/-0,3	-	+/-0,3	+/-0,1	+/-0,2
+/-10% muutos EUR/NOK valuuttakurssissa	+/-0,1		+/-0,3		+/-0,0	
+/-10% muutos EUR/SEK valuuttakurssissa	+/-2,0		+/-1,2		+/-1,9	
+/-10% muutos EUR/USD valuuttakurssissa	-/+0,4		-/+0,5		-/+0,5	
+/-10% muutos EUR/AUD valuuttakurssissa	-/+0,2		-/+0,2		-/+0,2	

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Altia-konsernin lyhyen aikavälin riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia katsauskauden aikana.

Yhtiön liiketoiminnassa merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät yleiseen taloudelliseen kehitykseen ja sen vaikutukseen kulutukseen sekä alkoholiverotuksen ja lainsäädännön vaikutuksiin kuluttajakäyttäytymiseen. Yllättävät ja ennakoimattomat tuotanto- ja toimitushäiriöt muodostavat lyhyen aikavälin merkittävät operatiiviset riskit, samoin raaka-aineiden, erityisesti ohran, hinnankehityksen nopeat ja merkittävät muutokset.

Altia Oyj:n hallitus on hyväksynyt konsernin riskienhallintapolitiikan. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea Altia-konsernin strategian toteutumista, riskien tunnistamista sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä ja vaikutuksia sekä suojata liiketoiminnan jatkuvuutta. Riskin aiheuttaja voi olla yhtiön sisäinen tai ulkoinen tapahtuma.

Näkymät

Markkinanäkymät

Konsernin liiketoimintojen kehitykseen ja kannattavuuteen vaikuttavat muun muassa markkina- ja kilpailutilanne, talouden kehitys,

kuluttajien tuonti ja alkoholiverotuksen muutokset. Euroalueen epävarmuus ja kuluttajien ostokäyttäytymisen muutokset jatkuvat edelleen. Kulutuskysynnän kehitykseen liittyy edelleen merkittävää epävarmuutta. Raaka-ainehintojen ja valuuttojen volatiliteetin ennakoidaan jatkuvan.

Kausiluonteisuus

Toimiala on kausiluonteinen, ja neljännen vuosineljänneksenliikevaihto ja liikevoitto ovat yleensä muita vuosineljänneksiä huomattavasti suuremmat.

Tulosohjaus

Altian avainbrändien portfolion positiivisen kehityksen odotetaan jatkuvan. Keskeisiin raaka-aineisiin kohdistuvat kustannuspaineet ja viennin kasvattaminen vaikuttavat kannattavuuden kehitykseen.

Konsernin vertailukelpoisen käyttökatteen (EBITDA) odotetaan paranevan tai olevan vuoden 2017 tasolla.

Hallituksen esitys osingosta

Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 31. joulukuuta 2017 tilinpäätöksen mukaan 56 763 012,27 euroa, sisältäen tilikauden voiton 26 547 860,31 euroa.

Emoyhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2017 ei makseta osinkoja.

Vuoden 2018 yhtiökokous

Vuoden 2018 yhtiökokous pidetään 1.3.2018.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Altia ja J. García Carrión ovat käynnistäneet yhteistyön J. García Carriónin viinien maahan-tuonnista ja jakelusta Ruotsissa. Altia edustaa vuodesta 2018 alkaen García Carriónin viini-tuotteita Ruotsissa yksinoikeudella.

15. joulukuuta 2017 pidetyn ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti Altian osakkeet liitettiin arvo-osuusjärjestelmään 19. tammikuuta 2018

Helsinki, 21.2.2018

Altia Oyj

Hallitus

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Johdanto

Vastuullisuus on Altialle sekä strateginen prioriteetti että liiketoiminnan keskeinen menestystekijä. Yhtiön tavoite vastuullisuuden saralla on rakentaa yhtiölle kestäväää liiketoimintaa pitkällä aikavälillä. Altia haluaa edistää modernia ja vastuullista pohjoismaista juomakulttuuria yhtiön toiminnan tarkoituksen, Let's Drink Better, mukaisesti. Vastuullinen juomakulttuuri voi olla esimerkiksi sellaista, jossa laatu on korkeampaa, määrät kohtuullisia, käyttö sosiaalisempaa tai tuotteet ympäristöystävällisempiä.

Altia on raportoinut vastuullisuustyöstään yhdeksän vuoden ajan valtio-omisteisten yhtiöiden yrittäjävastuun raportointimallin¹ ja GRI-ohjeiston mukaisesti. Tämän takia yhtiölle oli tärkeää ryhtyä noudattamaan EU:n direktiiviä², joka koskee muiden kuin taloudellisten tietojen raportointia. Direktiivin ja Suomen kirjanpitolain mukaisesti tämä selvitys sisältää yhteenvedon Altian lähestymistavasta ympäristö-, sosiaalisiin ja henkilöstöasioihin, ihmisoikeuksien

kunnioittamiseen sekä lahjonnan ja korruption torjuntaan. Erillinen yritys vastuuosio sisältää tarkempaa tietoa vastuullisuustyöstämme.

Liiketoimintamalli

Altian liiketoimintamalli perustuu vahvaan omien brändien valikoimaan ja laajaan valikoimaan kansainvälisiä päämiest tuotteita, sekä yhtiön tuotanto-, pakkaus- ja logistiikkapalveluita hyödyntävien palvelujen tarjoamiseen asiakkaille. Lisäksi tuotannon sivutuotteita myydään muilla toimialoilla toimiville teollisuusasiakkaille. Integroitu toimintamalli luomittakaavaetuja hankinnassa, tuotannossa ja jakelussa, ja sen avulla yhtiö voi hyödyntää jaettuja toimintojaan, kuten kuluttajatutkimusta, innovointia, tuotekehitystä ja yleistä tietotaitoa sekä käyttää keskitettyjä tukitoimintojaan tehokkaasti. Liiketoimintakatsausosiossa on kuvaus siitä, miten Altian liiketoiminta luo lisäarvoa.

Ympäristöasiat

a. Poliittikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Altian ympäristötyö keskittyy yhtiön oman toiminnan ympäristövaikutusten minimoointiin. Altia tavoittelee korkeaa materiaali- ja resurssitehokkuutta ja kehittää tuotteitaan ja pakkauksia vähentääkseen niiden ympäristövaikutuksia. Lisäksi yhtiö toteuttaa toimenpiteitä Altian tuotteissa ainesosana käytettävien pohjavesivarantojen suojelemiseksi.

Yhtiön kannalta merkittävimmät ympäristönäkökohdat arvioidaan kolmen vuoden välein. Vuonna 2015 toteutetussa arvioinnissa merkittävimmiksi ympäristönäkökohdiksi tunnistettiin energiankulutus, vedenkulutus, jätevesi ja jättemateriaalin määrä. Ympäristötunnusluvut määriteltiin tukemaan näiden merkittävimpien ympäristövaikutusten vähentämistä. Tehdaskohtaiset vähennystavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi määritel-

lään vuosittain, ja tavoitteiden saavuttamista seurataan tunnuslukujen avulla kuukausittain.

Altian ympäristötyön kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat:

- Altian eettiset ohjeet (Code of Conduct)
- Altian turvallisuus-, laatu- ja ympäristöperiaatteet
- ISO14001 -ympäristöjärjestelmä-standardi; sertifikaatti kattaa Altian toiminnot Suomessa

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Ympäristöriskejä arvioidaan säännöllisesti osana ympäristövaikutusten arviointia ja Altia-konsernin riskienhallintaa.

Merkittävimpiä tunnistettuja riskejä ovat mahdolliset vuodot maaperään tai vesistöihin (mukaan lukien pohjavesialueisiin), Altialle myönnettyissä ympäristöluvuissa määriteltyjen jäteveden laatua koskevien rajojen ylitykset, entistä tiukempien ympäristömääräysten noudattamiseen liittyvät kustannukset sekä niiden noudattamatta jättämisestä seuraavat sakot ja sanktiot.

¹ Valtion omistajapolitiikkaa koskeva valtioneuvoston periaatepäätös, 3.11.2011, Liite 3

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/95/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2014, neuvoston direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta tietyiltä suurilta yrityksiltä ja konserneilta edellytettävien muiden kuin taloudellisten tietojen ja monimuotoisuutta koskevien tietojen julkistamisen osalta

Riskejä hallitaan erilaisin toimenpitein, joihin sisältyvät ISO 14001 -standardin mukaisen ympäristöjärjestelmän ylläpitäminen, jätevesien laadun säännöllinen seuranta, maanomistukset pohjavesialueilla ja lainsäädännössä tapahtuvien muutosten seuranta.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altia on liittynyt vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen, jonka muita osapuolia ovat suomalaiset ministeriöt, etujärjestöt ja yritykset. Sopimuksen myötä yhtiö on sitoutunut vähentämään energiankulutustaan 10 prosentilla vuoden 2014 alun tasosta vuoteen

2025 mennessä. Tuotantomäärään suhteutettu energiankäyttö laski vuonna 2017 Koskenkorvan ja Rajamäen tehtailla.

Alla oleva taulukko sisältää yhteenvedon Altian ympäristötunnuslukujen tuloksista. Tarkempaa tietoa tunnusluvuista ja niiden tuloksista löytyy yritysvastuuosion kohdasta Altia & ympäristö.

Koskenkorvan tehtaan biovoimalaitoksen ansiosta tehtaan hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet 56 prosenttia verrattuna vuoteen 2014 ja sen polttoaineomavaraisuus höyryn- tuotannossa on noussut 65 prosenttiin.

KPI	2017	2016	2015
Energiatehokkuus (MWh/m ³ tuotetta tai tonnia ohraa)	Koskenkorva: 0,63 Rajamäki & Tabasalu: 0,28	Koskenkorva: 0,71 Rajamäki & Tabasalu: 0,34	Koskenkorva: 0,87 Rajamäki & Tabasalu: 0,34
Vedenkäytön tehokkuus (m ³ /m ³ tuotetta tai tonnia ohraa)	Koskenkorva: 2,28 Rajamäki & Tabasalu: 1,46	Koskenkorva: 2,79 Rajamäki & Tabasalu: 1,47	Koskenkorva: 3,9 Rajamäki & Tabasalu: 1,45
Jäteveden laatu (kg COD/m ³ tuotetta tai tonnia ohraa)	Koskenkorva: 2,23 Rajamäki & Tabasalu: 2,92	Koskenkorva: 1,97 Rajamäki & Tabasalu: 2,71	Koskenkorva: 2,54 Rajamäki & Tabasalu: 2,96
Jättemateriaalin määrä (kg/m ³ tuotetta)	Rajamäki & Tabasalu: 44,83	Rajamäki & Tabasalu: 49,22	Rajamäki & Tabasalu: 47,52
Keskimääräinen jätteen kierrätys- ja hyötykäyttöaste	99,5 %	99,5 %	98,4 %
Ympäristörikkomuksista johtuvien sakkojen rahallinen määrä ja rangaistusten lukumäärä (G4-EN29)	0	0	0

CASE

Kiertotaloutta Koskenkorvan tehtaalla

ALTIAN KOSKENKORVAN tehdas hyödyntää sataprosenttisesti käyttämänsä arvokkaan raaka-aineen, suomalaisen ohran. Myös kaikki prosessin sivuvirrat hyödynnetään muilla teollisuuden toimialoilla tai maataloudessa.

Lue aiheesta lisää:

<https://www.altiagroup.com/fi/tuotteet-ja-palvelut/tislaamomme>

Sosiaaliset ja henkilöstöasiat Kuluttajiin ja tuotteisiin liittyvät asiat

a. Poliitikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Tuoteturvallisuus on Altialle ensiarvoisen tärkeää. Yhtiö pyrkii parantamaan raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden laatua jatkuvasti. Altia markkinoi tuotteitaan vastuullisesti ja sovellettavien markkinointilakien mukaisesti sekä tarjoaa kuluttajille tuotetietoa sovellettavien säädösten mukaisesti.

Tuotteiden laatuun ja turvallisuuteen liittyvät keskeiset prosessit on määritelty, ja niihin liitty-

viä ohjeita ylläpidetään Altian johtamisjärjestelmässä. Yhtiö on määritellyt keskeiset tuotelaatua koskevat tunnusluvut tavoitteineen, joiden seuranta aloitetaan vuonna 2018. Tunnuslukujen kehitystä seurataan kuukausittain.

Altia haluaa rakentaa vastuullista juomakulttuuria. Koska yhtiön omilla työntekijöillä on keskeinen rooli tässä muutoksessa, Altia lanseerasi vuonna 2017 Altian työntekijöitä koskevan alkoholinkäytön politiikan. Poliitiikka koskee kaikkia Altian työntekijöitä sekä Altian tuotantolaitoksilla tai toimistoissa työskenteleviä henkilöitä.

Altian Rajamäen tehtaalla on Reilun kaupan viinien pakkaamiseen tarvittava sertifikaatti. Koskenkorvan tislamo, Rajamäen alkoholijuomatehdas ja Sundsvallissa sijaitseva tislamo ovat saaneet luomutuotantoon tarvittavan sertifiointin.

Altian tuotteiden turvallisuuden, laadun, markkinoinnin ja kuluttamisen kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset ohjeet (Code of Conduct)
- ISO 9001 -laadunhallintastandardi; sertifiointi kattaa Altian toiminnot Suomessa ja Virossa sijaitsevan Tabasalun tehtaan
- ISO 22000 -elintarviketurvallisuustandardi; sertifiointi kattaa Altian Rajamäen tehtaan
- Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
- Altian markkinointiohjeistus
- Altian työntekijöitä koskeva alkoholinkäytön politiikka

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altian laatu- ja turvallisuusriskien arviointeja ja Altia-konsernin riskienhallintaa. Merkittävimpiä tunnistettuja riskejä ovat hygieniastandardien puutteellinen noudattaminen, tuotteiden laadun epätasaisuus, mahdolliset kontaminaatiot tuotteissa sekä viat raaka-aineissa tai pakkauksissa.

Toteutuessaan tällaiset riskit voivat johtaa tuotteiden takaisinvetoon ja yhtiöön kohdistuviin oikeusvaateisiin. Koska alkoholiin liittyvä liiketoiminta on erittäin säädeltyä, voi esimerkiksi alkoholijuomien markkinointiin ja verotukseen kohdistuvalla tiukemmalla sääntelyllä olla vaikutus yhtiön toimintaan.

Hallitakseen riskejä Altia ylläpitää kansainvälisten standardien mukaisia laatu- ja elintarviketurvallisuusjärjestelmiä. Laatua tarkkaillaan jatkuvasti sekä tuotannon aikana linjalla tehtävien tarkastusten ja testausten että lopputuotteiden analysoinnin avulla. Mahdollisten tuotteiden takaisinvetojen varalta on olemassa prosessi ja ohjeistukset, ja tilanteita harjoitellaan säännöllisesti haamutesteillä. Soveltuvaa lainsäädäntöä ja siinä tapahtuneita muutoksia käydään läpi säännöllisesti.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altian Rajamäen tehdas sai ISO 22000 -elintarviketurvallisuussertifiointin marraskuussa 2017. Standardin vaatimusten täyttämiseksi hygienian tasoa parannettiin kaikkialla tehtaassa. Lisäksi muun muassa järjestettiin kaikille työntekijöille verkkokoulutus, tehostettiin laaduntarkkailua tuotannon aikana ja korjattiin tehtaan rakenteita esimerkiksi lattiaremontein.

Keskeiset tuotelaatua koskevat tunnusluvut (KPI) raportoidaan vuodesta 2018 alkaen.

KPI	2017	2016	2015
Maksettujen tuloverojen ja kerättyjen valmisteverojen määrä	425,6 miljoonaa euroa	466,3 miljoonaa euroa	474,1 miljoonaa euroa
Yhtiön koko verojalanjälki on luettavissa yritysvastuuosioista	Yhtiön koko verojalanjälki on luettavissa vuoden 2016 vastuullisuusraportistamme	Yhtiön koko verojalanjälki on luettavissa vuoden 2015 vastuullisuusraportistamme	Yhtiön koko verojalanjälki on luettavissa vuoden 2015 vastuullisuusraportistamme

CASE

Uudessa Reilun kaupan viinissä yhdistyvät argentiinalainen ja suomalainen osaaminen

ALTIA HALUAA OSANA vastuullisuustyötään kasvattaa luomu- ja eettisesti sertifioitujen tuotteiden määrää valikoimassaan. Seurasimme yhden viinin matkaa argentiinalaisilta viinitiloilta Altian Rajamäen tehtaalle saakka.

Lue aiheesta lisää:

<https://www.altiagroup.com/fi/caset/reilun-kaupan-viinia-ja-kotimaista-tyota>

Henkilöstöasiat

a. Poliitikot ja toimintatavat (ml. due diligence)

Altia on sitoutunut rakentamaan kulttuuria, joka tarjoaa motivoivan ja toisia tukevan työympäristön ja perustuu turvallisuuteen, avoimuuteen, tasa-arvoisuuteen ja luottamukseen. Yhtiö arvostaa monimuotoisuutta ja edistää yhtäläistä kohtelua ja yhtäläisiä mahdollisuuksia. Altia käy jatkuvaa vuoropuhelua henkilöstönsä kanssa jakamalla tietoa ja osallistamalla henkilöstöä ja kunnioittaa työntekijöidensä järjestäytymis- ja neuvotteluoikeutta. Kaikkien altialaisten odotetaan kunnioittavan toistensa oikeutta tulla kohdelluksi reilulla tavalla ja noudattavan Altian toimintatapoja. Altia otti vuoden 2017 alussa käyttöön uudet toimintatavat ohjaamaan kaikkien altialaisten työskentelyä. Periaatteet ovat Uudistu rohkeasti, Näytä suuntaa, Rakenna menestystä yhdessä ja Toteuta!

Altia haluaa tarjota turvallisen ja terveellisen työympäristön kaikille työntekijöilleen. Tavoitteena on vähentää sairauspoissaoloja sekä tapaturmien määrää ja tapaturmista johtuvien poissaolojen määrää. Tehdaskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet määritellään vuosittain, ja edistymistä seurataan kuukausittain keskeisten tunnuslukujen avulla. Myös muille kuin OHSAS 18001 -sertifoiduille toimipaikoille määritellään tavoitteet ja toimintasuunnitelmat.

Henkilöstöasioiden kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset ohjeet (Code of Conduct)
- Altian toimintatavat
- OHSAS 18001 -työterveys- ja turvallisuusstandardi; sertifiointi kattaa Altian toiminnot Suomessa
- Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
- amfori BSCI -aloitteen eettiset periaatteet

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altia-konsernin riskienhallintaa. Merkittävimmät riskit liittyvät Altian kykyyn rekrytoida, kehittää, motivoida ja pitää palveluksessaan työntekijöitä, joilla on oikeanlaisia osaamista, kykyyn menestyä päivittäisessä johtamisessa, ylläpitää hyvää yhteistyösuhdetta työntekijöiden ja heidän ammattiliittojensa kanssa sekä työtapaturmiin. Hallitakseen riskejä Altia kehittää työnantajalupausta, työntekijöiden rekrytointia ja sitouttamista, toteuttaa henkilöstökyselyjä (vuosittainen Altia Tasting ja kuukausittainen Altia Pulse), tekee tiivistä yhteistyötä ammattiliittojen kanssa sekä ylläpitää OHSAS 18001 -standardin mukaista työterveyden ja -turvallisuuden hallintajärjestelmää.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Vuonna 2017 yhtiö järjesti koulutusta kaupalliselle organisaatiolle sekä myynti- ja markkinointihenkilöstölle ja aloitti esimiehille

suunnatun Let's Lead Better -koulutuksen. Altian työnantajabrändiin liittyvä työ käynnistyi raportointikauden aikana, ja sen tuloksia käytetään aluksi yhtiön rekrytoinnissa. Altian toimintatavat otettiin käyttöön vuoden alussa. Niistä keskusteltiin tiimeissä ja ne liitettiin eri henkilöstöhallinnon käytäntöihin, kuten kehityskeskusteluihin. Työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvien tunnuslukujen tulokset esitellään alla olevassa taulukossa. Vuoden

aikana ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Vuotta 2017 koskeva Altia Tasting -henkilöstökysely järjestettiin tammikuussa 2018. Tulokset eivät olleet vielä saatavilla vuotta 2017 koskevan vuosikertomuksen kirjoitusajankohtana, minkä takia ne raportoidaan vuoden 2018 kertomuksesta alkaen.

KPI	2017	2016	2015
Sairauspoissaolot % (G4-LA6)	3,3	3,2	3,0
Tapaturmataajuus (G4-LA6)	11	8	12
Tapaturmista johtuvat poissaolot % (G4-LA6)	0,29	0,22	0,17
Tapaturmien määrä	16	N/A	N/A

Tapaturmien määrää ei seurattu kaikissa toimipaikoissa vuosina 2015 ja 2016, minkä takia vuoteen 2017 verrattavissa olevia lukuja ei ole saatavilla. Tapaturmaksi katsotaan mikä tahansa tapaturma, joka johtaa ainakin yhteen poissaolopäivään. Tunnusluvuista on saatavilla tarkempaa tietoa yritys vastuuosion kohdassa Altia & henkilöstö.

CASE

Altian toimintatavat määriteltiin koko yhtiössä käytyjen avointen keskustelujen perusteella

KAIKKIEN ALTIALAISTEN työskentelyä ohjaavat Altian toimintatavat otettiin käyttöön vuoden 2017 alussa. Periaatteet määriteltiin ryhmä- ja verkkokeskusteluissa. Altialaisten toimintaa ohjaava uusi kattokonsepti on Uudista rohkeasti.

Lue aiheesta lisää:

<https://www.altiagroup.com/fi/caset/jokainen-oman-tyonsa-johtaja>

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

a. Poliitikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Altia on sitoutunut kunnioittamaan ja edistämään ihmisoikeuksia ja kansainvälisiä työelämän normeja Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja Kansainvälisen työjärjestö ILO:n keskeisimpien sopimusten mukaisesti. Altia edellyttää samaa myös toimittajiltaan, yhteistyökumppaneiltaan ja alihankkijoiltaan.

Altian keskeisimmät ihmisoikeusvaikutukset liittyvät viinien, väkevien alkoholijuomien ja raaka-aineiden hankintaan. Kehittääkseen vastuullista hankintaa Altia liittyi huhtikuussa 2017 amfori BSCI -aloitteeseen ja amfori BSCI:n Sustainable Wine Programme -ohjelmaan. Liittymisen myötä Altia sitoutui edistämään toimitusketjuissaan amfori BSCI:n eettisiä periaatteita, jotka perustuvat keskeisiin kansainvälisiin sopimuksiin ja kehyksiin, kuten ILO:n yleissopimuksiin ja julistuksiin, YK:n ihmisoikeuksia ja yritystoimintaa koskevaan ohjeistukseen (Guiding Principles on Business and Human Rights) sekä OECD:n toimintaohjeisiin monikansallisille yrityksille.

Altian due diligence -prosessia kehitetään jatkuvasti. Tällä hetkellä se koostuu tuotteiden ja niiden komponenttien toimitusketjujen kartoituksesta, kyselystä, jolla kerätään tietoa toimittajiemme ja päämiestemme vastuullisuustyöstä, sopimusvelvoitteista sekä

osallistumisesta amfori BSCI -aloitteeseen ja aloitteen tarjoamien työkalujen, mukaan lukien kolmansien osapuolten tekemien auditointien, hyödyntämisestä. Altialla on kaikkien sidosryhmien käytettävissä oleva whistleblowing-ilmoituskanava, jota ylläpitää yhtiöstä riippumaton kolmas osapuoli.

Altian ihmisoikeustyön kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset ohjeet (Code of Conduct)
- amfori BSCI -aloitteen eettiset periaatteet
- Altian toimintaohjeet (Code of Conduct) toimittajille ja alihankkijoille

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Merkittävimmät riskit liittyvät Altian liikesuhteisiin ja koskevat lähinnä viinin, väkevien alkoholijuomien ja raaka-aineiden toimitusketjuja silloin, kun ne ulottuvat maihin, joissa riski kansainvälisten työelämän normien rikkomuksista on suurempi. Lisäksi Altian asiakkaat asettavat vaatimuksia toimitusketjujen vastuullisuudelle, ja tällaisen vaatimuksen noudattamatta jättäminen Altian toimittajien, alihankkijoiden tai päämiesten toimesta voi johtaa tilanteeseen, jossa asiakas voisi pysäyttää tuotteen toimitukset. Riskejä hallitaan edellä kuvatun due diligence -prosessin avulla.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altian toimittajien, päämiesten tai heidän alihankkijoidensa luona tehtiin 18 amfori BSCI

-auditointia (täydellistä tai seuranta-auditointia) vuonna 2017. Eniten korjaavia toimenpiteitä edellyttäneitä puutteita havaittiin johtamisjärjestelmissä, joilla varmistetaan sosiaalista vastuullisuutta koskevien vaatimusten noudattaminen, työaikoja koskevien säädösten sekä työterveys- ja -turvallisuusmääräysten noudattamisessa. Altian asiakkaat teettivät lisäksi kohdennettuja tarkastuksia, jotka kohdistuivat joihinkin toimittajiimme tai päämiehiimme Etelä-Afrikassa.

Vuonna 2017 yhtiö järjesti sisäisiä koulutustilaisuuksia vastuullisesta hankinnasta ja amfori BSCI -periaatteista. Lisäksi laadittiin suunnitelma Altian omia brändejä varten materiaaleja tai raaka-aineita toimittavien toimittajien luona vuonna 2018 toteutettavista amfori BSCI -auditoinneista ja aloitettiin Altian toimittajia ja alihankkijoita koskevien toimintaohjeiden toimeenpano. Altia teki myös yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa vastatakseen median ja kansalaisjärjestöjen esittämiin huolenaiheisiin koskien työoloja eteläafrikkalaisilla viinitiloilla.

KPI	2017	2016	2015
amfori BSCI:n riskimaalukittelussa tunnistetuista riskimaista tehtyjen hankintojen osuus	4 %	4 %	5 %
Whistleblowing-ilmoituskanavan kautta raportoitujen ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien määrä (G4-HR12)	0	N/A	N/A

Riskimaista vuonna 2016 tehtyjen hankintojen osuutta kuvaavaa lukua on korjattu. Whistleblowing-ilmoituskanava otettiin käyttöön lokakuussa 2017. Ensimmäinen koko vuotta kuvaava luku on saatavilla vuonna 2018.

CASE

Jatkuvaa työtä työolojen parantamiseksi eteläafrikkalaisilla viinitiloilla

MEDIA JA KANSALAIJSÄRJESTÖJEN RAPORTIT OVAT VIIME VUOSINA herättäneet keskustelua eteläafrikkalaisten viinitilojen työoloista. Altia on vuoden 2016 lopusta lähtien tehnyt yhteistyötä asiakkaidensa, muiden maahantuojien, toimittajien ja päämiestensä kanssa saadakseen aikaan konkreettisia parannuksia työoloihin.

Lue aiheesta lisää: <https://altiagroup.com/fi/caset/jatkuvalla-yhteistyoilla-konkreettisia-parannuksia-tyooloihin>

Korruption- ja lahjonnanvastainen työ

a. Poliitiikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Altia ei hyväksy minkäänlaista lahjontaa tai korruptiota. Yhtiö on sitoutunut toimimaan reilusti, eikä se tarjoa sopimatonta etua millekään taholle. Altia edellyttää myös, että sen edustajat, konsultit, agentit, alihankkijat ja muut yhteistyökumppanit pidättäytyvät ehdottomasti kaikesta korruptiivasta toiminnasta suorittaessaan palveluja Altialle tai Altian puolesta. Altia ei tue poliittisia puolueita tai organisaatioita suoraan tai epäsuoraan eikä osallistu yksittäisten ehdokkaiden vaalikampanjoiden rahoitukseen.

Altia julkisti uudet lahjonnan- ja korruptionvastaiset ohjeensa vuonna 2017. Osana ohjeita Altia on myös määritellyt odotuksensa yhteistyökumppaneitaan kohtaan. Kaikki altialaiset, joiden arvioidaan kohtaavan työssään lahjonta- ja korruptionriskejä, koulutetaan tunnistamaan riskit ja perehdytetään Altian lahjonnan- ja korruptionvastaisiin ohjeisiin myös verkkokoulutuksen avulla.

Altialla on yhtiöstä riippumattoman kolmannen osapuolen ylläpitämä whistleblowing-ilmoituskanava, joka on kaikkien yhtiön työntekijöiden ja sen sidosryhmien käytettävissä. Kaikki Altialle joko kanavan tai muuta kautta raportoidut huolenaiheet tutkitaan ennalta määritellyn prosessin mukaisesti, jolla varmistetaan tutkinnan tarkkuus, nimettömyys ja tasapuolisuus.

Lahjonnan ja korruption torjunnan kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- Altian eettiset ohjeet (Code of Conduct)
- Lahjonnan- ja korruptionvastaiset ohjeet
- Whistleblowing-ilmoituskanava

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altia-konsernin riskienhallintaa. Lahjontaan ja korruptioon liittyviin merkittävimpiin riskeihin lukeutuvat lahjonta- tai korruptiotapauksista syntyvä maineriski erityisesti silloin, jos kyseessä ovat Altian avainhenkilöt tai tärkeät liikeyhteistyökumppanit. Koska alkoholiin liittyvä liiketoiminta on usein säänneltyä toimintaa, tarvittavien toimi- ja muiden lupien hankintaan liittyy usein myös korruptio- tai lahjontariski erityisesti maissa, joissa esiintyy paljon korruptiota. Riskejä hallitaan sopimusvelvoitteiden, kolmansien osapuolten suorittamien toimittajia ja jakelijoi- ta koskevien due diligence -tarkastusten sekä Altian lahjonnan- ja korruptionvastaisia ohjeita koskevan sisäisen koulutuksen avulla.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Vuonna 2017 Altia järjesti asiaankuuluville henkilöille Altiaassa koulutuksen yhtiön lahjonnan- ja korruptionvastaisista ohjeista ja aloitti ohjeiden sisällyttämisen yhteistyökumppaneiden kanssa tehtäviin sopimuksiin.

KPI	2017	2016	2015
Korruptionvastaisten politiikkojen viestintä ja koulutus (G4-SO4)	Asiaankuuluville henkilöille Altiaassa järjestettiin verkkokoulutus	N/A	N/A
Whistleblowing-ilmoituskanavan kautta raportoitujen lahjonta- tai korruptioepäilyjen määrä	0	N/A	N/A

Whistleblowing-ilmoituskanava otettiin käyttöön lokakuussa 2017. Ensimmäinen koko vuotta kuvaava luku on saatavilla vuonna 2018.

Konsernin tunnusluvut

		2017	2016	2015
Tuloslaskelma				
Liikevaihto	milj. euroa	359,0	356,6	380,7
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	42,4	40,8	38,0
% liikevaihdosta		11,8	11,5	10,0
Käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	40,3	60,8	39,7
Vertailukelpoinen liiketulos (EBIT)	milj. euroa	28,2	26,4	23,6
% liikevaihdosta		7,8	7,4	6,2
Liiketulos (EBIT)	milj. euroa	26,1	46,3	25,3
Tulos ennen veroja	milj. euroa	25,0	45,0	23,4
Kauden tulos	milj. euroa	18,3	36,1	18,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	milj. euroa	-2,1	19,9	1,7
Tase				
Rahavarat	milj. euroa	52,4	68,0	76,3
Oma pääoma	milj. euroa	136,8	191,3	168,6
Lainat	milj. euroa	100,1	72,8	96,7
Sijoitettu pääoma	milj. euroa	236,9	264,0	265,3
Kannattavuus				
Oman pääoman tuotto, ROE	%	11,1	20,0	11,6
Sijoitetun pääoman tuotto, ROI	%	8,0	14,4	7,6
Rahoitus ja taloudellinen asema				
Nettovelka	milj. euroa	47,7	4,7	20,4
Nettovelkaantumisaste	%	34,9	2,5	12,1
Omavaraisuusaste	%	34,3	44,2	36,7
Liiketoiminnan nettorahavirta	milj. euroa	37,6	29,4	34,8
Nettovelka / vertailukelpoinen käyttökate		1,1	0,1	0,5
Osakekohtaiset tunnusluvut				
Osakekohtainen tulos	euroa	0,51	1,00	0,50
Oma pääoma/osake	euroa	3,80	5,32	4,69
Henkilöstö				
Henkilöstö keskimäärin		762	829	879

VAIHTOEHTOISTEN TUNNUSLUKUJEN TÄSMÄYTYKSET IFRS- TILINPÄÄTÖSLUKUIHIN

Miljoonaa euroa	2017	2016	2015
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät			
Liiketoimintojen ja hyödykkeiden myyntien voitot ja tappiot	1,3	4,2	2,7
Liiketoimintojen lopettamisen liittyvät kulut ja uudelleenjärjestelykulut	-1,1	-0,6	-1,0
Olennot projektit			
Muutos etuuspohjaisessa eläkevastuussa	-	16,3	-
Suunniteltuun pörssilistautumiseen liittyvät kulut	-2,4	-	-
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-2,1	19,9	1,7
Vertailukelpoinen EBITDA	26,1	46,3	25,3
Liiketulos			
Vähennettynä:			
Poistot ja arvonalentumiset	2,1	-19,9	-1,7
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	42,4	40,8	38,0
Vertailukelpoinen EBITDA	11,8	11,5	10,0
% liikevaihdosta			
Vertailukelpoinen EBIT			
Liiketulos	26,1	46,3	25,3
Vähennettynä:			
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	2,1	-19,9	-1,7
Vertailukelpoinen EBIT	28,2	26,4	23,6
% liikevaihdosta	7,8	7,4	6,2

Altia esittää vaihtoehtoiset tunnusluvut lisätietona IFRS-standardien mukaisesti laadi-
tuissa konsernin tuloslaskelmissa, konsernin
taseissa, konsernin rahavirtalaskelmissa sekä
liitetiedoissa esitetyille tunnusluvuille. Altian
näkömyksen mukaan vaihtoehtoiset tunnus-
luvut antavat merkityksellistä ja hyödyllistä
Altiaa koskevaa lisätietoa johdolle, sijoittajille,
arvopaperimarkkina-analyytikoille ja muille
tahoille Altian toiminnan tuloksesta, taloudelli-
sesta asemasta ja rahavirroista.

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei pidä tarkastella
erillisinä tai IFRS:n mukaisesti määritelty-
jä tunnuslukuja korvaavina tunnuslukuina,
eivätkä ne ole IFRS-standardeissa määriteltyjä
tai nimettyjä. Kaikki yhtiöt eivät laske vaihto-
ehtoisia tunnuslukuja yhdenmukaisella tavalla,
ja siksi Altian vaihtoehtoiset tunnusluvut
eivät välttämättä ole vertailukelpoisia muiden
yhtiöiden esittämien samalla tavoin nimettyjen
lukujen kanssa.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut ovat tilintarkasta-
mattomia.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluku	Määritelmä	Käyttötarkoitus
Liiketulosprosentti	Liiketulos / Liikevaihto	Liiketulos osoittaa liiketoiminnasta kertyneen tuloksen.
Käyttökate (EBITDA)	Liiketulos ennen poistoja	Käyttökate on Konsernin tuloksellisuutta osoittava mittari.
Käyttökateprosentti	Käyttökate / Liikevaihto	
Vertailukelpoinen liiketulos (EBIT)	Liiketulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	Vertailukelpoinen käyttökate, vertailukelpoinen käyttökateprosentti, vertailukelpoinen liiketulos ja vertailukelpoinen liiketulosprosentti esitetään käyttökateen ja liikutuloksen lisäksi tarkoituksena tuoda esiin taustalla oleva liiketoiminnan tulos ja parantaa eri kausien keskinäistä vertailukelpoisuutta. Altia katsoo, että nämä vertailukelpoiset tunnusluvut antavat merkityksellistä lisätietoa, sillä niiden ulkopuolelle jätetään olennaisia tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia eriä, jotka heikentävät eri kausien keskinäistä vertailukelpoisuutta.
Vertailukelpoinen liiketulosprosentti	Vertailukelpoinen liiketulos / Liikevaihto	
Vertailukelpoinen käyttökate (EBTDA)	Käyttökate ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	Vertailukelpoinen käyttökate on sisäinen, Altian tuloksellisuutta osoittava mittari sekä segmenttitason keskeinen tunnusluku yhdessä liikevaihdon kanssa.
Vertailukelpoinen käyttökateprosentti	Vertailukelpoinen käyttökate / Liikevaihto	
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Olennaisia tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia eriä kuten liiketoimintojen lopettamisesta ja uudelleenjärjestelystä johtuvat menot, konsernin merkittävät projektit kuten yrityshankintoihin liittyvät välittömät transaktiomenot, vapaaehtoisen eläkejärjestelyn muutos ja muista konsernin kehittämishankkeista johtuvat menot.	Vertailukelpoinen käyttökateprosentti on myös yksi Altian taloudellisista tavoitteista. Vertailukelpoinen käyttökate on yleisesti Yhtiön ulkopuolella käytetty tunnusluku arvonmäärittelyn perustana ja tästä syystä tärkeä jatkuvasti julkaistava tunnusluku.
Sijoitettu pääoma	Oma pääoma yhteensä + Lainat	ROI-tunnusluvun perusta.
Oman pääoman tuotto (ROE), %	Tilikauden tulos / Oma pääoma yhteensä (kauden alkamispäivän ja päättymispäivän keskiarvo)	Tätä mittaria voidaan käyttää arvioitaessa, kuinka tehokkaasti Altia on pystynyt kerryttämään tulosta suhteessa Yhtiön omaan pääomaan.
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	(Tilikauden tulos + Korkokulut) / (Oma pääoma yhteensä + Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat) (kauden alkamispäivän ja päättymispäivän keskiarvo)	Tätä mittaria käytetään arvioitaessa, kuinka tehokkaasti Altia on pystynyt kerryttämään nettotulosta suhteessa Yhtiön sijoitettuun pääomaan.
Lainat	Pitkäaikaiset lainat + Lyhytaikaiset lainat	Nettovelka on mittari, joka osoittaa Konsernin ulkoista velkahoitituksen kokonaismäärää.
Nettovelka	Lainat – Rahavarat	
Nettovelkaantumisaste, %	Nettovelka / Oma pääoma yhteensä	Nettovelkaantumisaste auttaa osoittamaan rahoitukseen liittyvän riskin tasoa ja on hyödyllinen mittari, jonka avulla johto seuraa Konsernin velkaantumista. Lainaportfolion merkittävä mittari.
Omavaraisuusaste, %	Oma pääoma yhteensä / Varat yhteensä – Saadut ennakot	Omavaraisuusaste auttaa osoittamaan rahoitukseen liittyvän riskin tasoa ja on hyödyllinen mittari, jonka avulla johto seuraa Konsernin liiketoiminnassa käytettävän pääoman tasoa.
Nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate	Nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate	Nettovelan suhde vertailukelpoiseen käyttökatteeseen on yksi Altian taloudellisista tavoitteista.
Tulos / osake	Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden tulos / Osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen kappalemäärä kauden aikana	
Oma pääoma / osake	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa	
Osinko / osake	Kauden osingonjako / Osakkeiden laimentamaton lukumäärä kauden lopussa	

Tilinpäätös

Sisältö

KONSERNITILINPÄÄTÖS*	94	3. Rahoituserät ja pääomarakenne	117	EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS*	150
Konsernin tuloslaskelma	94	3.1. Rahoitustuotot ja -kulut	117	Altia Oyj tuloslaskelma (FAS)	150
Konsernin laaja tuloslaskelma	94	3.2. Rahoitusvarat	118	Altia Oyj tase (FAS)	151
Konsernin tase	95	3.2.1. Myytävissä olevat rahoitusvarat	118	Altia Oyj:n tase (FAS)	152
Konsernin rahavirtalaskelma	96	3.2.2. Muut saamiset	118	Altia Oyj:n rahavirtalaskelma (FAS)	153
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	97	3.2.3. Rahavarat	118	Altia Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot	154
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT*	98	3.3. Rahoitusvelat	119	HALLITUKSEN VOITONJAKOESITYS	163
Yleiset tiedot	98	3.3.1. Lainat	119	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	163
1. Liiketulos	100	3.3.2. Nettovelka	120	TILINTARKASTUSKERTOMUS	164
1.1. Liiketoiminnan tuotot	100	3.4. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	120		
1.2. Segmentti-informaatio	101	3.5. Johdannaiset ja suojauslaskenta	125		
1.3. Liiketoiminnan muut tuotot	102	3.6. Omaa pääomaa koskevat tiedot	126		
1.4. Materiaalit ja palvelut	102				
1.5. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	103	4. Rahoitus- ja pääomariskit	128		
1.6. Liiketoiminnan muut kulut	103	4.1. Rahoitusriskien hallinta	128		
1.7. Poistot ja arvonalentumiset	104	4.2. Pääomariskien hallinta	133		
1.8. Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulut	104				
2. Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset varat ja velat	105	5. Konsolidointi	134		
2.1. Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	105	5.1. Yleiset konsolidointiperiaatteet	134		
2.2. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	109	5.2. Tytäryhtiöt	135		
2.3. Vaihto-omaisuus	112	5.3. Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	136		
2.4. Myyntisaamiset ja muut saamiset (lyhytaikaiset)	112	6. Muut liitetiedot	138		
2.5. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat velvoitteet	113	6.1. Tuloverot	138		
2.6. Ostovelat ja muut velat	116	6.2. Vakuudet ja vastuusitoumukset sekä ehdolliset varat ja velat	142		
2.7. Varaukset	116	6.3. Lähipiiritapahtumat	143		
		6.4. Uusien tai muutettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen tulevilla kausilla	143		
		6.5. Aiempia tilikausia koskevat korjaukset	147		
		6.6. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	149		

SYMBOLS

Laatimisperiaatteet

Johdon arviot

*Osa virallista tilinpäätöstä

Konsernitilinpäätös

KONSERNIN TULOSLASKELMA

milj. EUR	Liite	1.1.-31.12. 2017	1.1.-31.12. 2016	1.1.-31.12. 2015
LIIKEVAIHTO	1.1.	359,0	356,6	380,7
Liiketoiminnan muut tuotot	1.3.	8,3	12,6	10,0
Materiaalit ja palvelut	1.4.	-202,0	-197,0	-217,2
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	1.5.	-52,0	-36,6	-54,7
Liiketoiminnan muut kulut	1.6.	-72,9	-74,8	-79,1
Poistot ja arvonalentumiset	1.7.	-14,2	-14,5	-14,4
LIIKETULOS		26,1	46,3	25,3
Rahoitustuotot	3.1.	4,5	1,3	0,8
Rahoituskulut	3.1.	-6,4	-3,4	-3,6
Osuus osakkuusrytysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin		0,9	0,9	0,9
TULOS ENNEN VEROJA		25,0	45,0	23,4
Tuloverot	6.1.	-6,7	-9,0	-5,2
TILIKAUDEN TULOS		18,3	36,1	18,1
Tilikauden tuloksen jakautuminen:				
Emoyhtiön osakkeenomistajille		18,3	36,1	18,1
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos, euroa				
Laimentamaton ja laimennettu	3.6.	0,51	1,00	0,50

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

milj. EUR	Liite	1.1.-31.12. 2017	1.1.-31.12. 2016	1.1.-31.12. 2015
Tilikauden tulos		18,3	36,1	18,1
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT				
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi				
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen	2.5.	-0,0	-0,4	5,8
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	6.1.	0,0	0,1	-1,2
Yhteensä		-0,0	-0,4	4,6
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi				
Rahavirran suojaukset		1,4	0,1	-0,0
Myytavissä olevat rahoitusvarat		0,6	-	-
Muuntoerot	3.6.	-4,0	-2,7	1,5
Eriin liittyvät tuloverot	6.1.	-0,3	-0,0	0,0
Yhteensä		-2,3	-2,6	1,5
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		-2,3	-3,0	6,1
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ		16,0	33,1	24,3
Tilikauden tuloksen jakautuminen				
Emoyhtiön osakkeenomistajille		16,0	33,1	24,3

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN TASE

milj. EUR	Liite	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
VARAT				
Pitkäaikaiset varat				
Liikearvo	2.1.	82,1	83,1	84,4
Muut aineettomat hyödykkeet	2.1.	34,4	36,7	40,7
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	2.2.	67,4	70,0	74,6
Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	5.3.	7,6	7,6	7,6
Myytävissä olevat sijoitukset	3.2.1.	1,4	0,8	0,8
Muut saamiset	3.2.2.	1,0	0,3	0,5
Laskennalliset verosaamiset	6.1.	1,0	4,6	10,7
Pitkäaikaiset varat yhteensä		194,8	203,1	219,2
Lyhytaikaiset varat				
Vaihto-omaisuus	2.3.	94,5	96,3	101,2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.4.	53,9	63,8	59,1
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		2,8	1,4	3,5
Rahavarat	3.2.3.	52,4	68,0	76,3
Lyhytaikaiset varat yhteensä		203,6	229,6	240,2
VARAT YHTEENSÄ		398,4	432,7	459,3

milj. EUR	Liite	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
OMA PÄÄOMA JA VELAT				
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	3.6.			
Osakepääoma		60,5	60,5	60,5
Käyvän arvon rahasto		0,6	-	-
Suojausrahasto		-0,3	-1,4	-1,6
Muuntoerot		-16,0	-12,3	-9,6
Kertyneet voittovarot		92,0	144,5	119,3
Oma pääoma yhteensä		136,8	191,3	168,6
Pitkäaikaiset velat				
Laskennalliset verovelat	6.1.	17,7	20,7	23,2
Lainat	3.3.1.	89,1	64,9	88,4
Varaukset	2.7.	-	-	1,3
Eläkevelvoitteet	2.5.	1,3	1,8	21,6
Pitkäaikaiset velat yhteensä		108,2	87,4	134,5
Lyhytaikaiset velat				
Lainat	3.3.1.	11,0	7,8	8,3
Varaukset	2.7.	-	1,3	2,1
Ostovelat ja muut velat	2.6.	137,4	142,7	143,5
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		5,0	2,2	2,4
Lyhytaikaiset velat yhteensä		153,4	154,1	156,3
Velat yhteensä		261,6	241,5	290,7
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		398,4	432,7	459,3

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

milj. EUR	Liite	1.1.-31.12. 2017	1.1.-31.12. 2016	1.1.-31.12. 2015
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA				
Tulos ennen veroja		25,0	45,0	23,4
Oikaisut				
Poistot ja arvonalentumiset	1.7.	14,2	14,5	14,4
Osuus osakkuusrytysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	5.3.	-0,9	-0,9	-0,9
Pitkäaikaisten varojen nettomyyntivoitot	1.3.	-1,6	-4,3	-2,7
Rahoitustuotot ja -kulut	3.1.	1,9	2,2	2,8
Eläkevelvoitteen täyttämisestä johtuva voitto	2.5.	-	-16,5	-
Muut oikaisut		0,5	-0,1	0,6
		14,1	-5,1	14,1
Käyttöpääoman muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		1,2	4,9	2,4
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		9,4	-4,4	15,1
Osto- ja muiden velkojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		-2,6	0,1	-13,8
Varausten muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		-1,3	-2,1	0,1
Käyttöpääoman muutos		6,7	-1,6	3,9
Eläkevelvoitteen maksu	2.5.	-	-4,1	-
Maksetut korot	3.1.	-1,7	-1,8	-2,2
Saadut korot	3.1.	0,3	0,3	0,3
Muut maksetut rahoitustuotot ja kulut	3.1.	-2,2	-0,3	-0,7
Maksetut tuloverot	6.1.	-4,6	-2,9	-3,9
Rahoituserät ja verot		-8,2	-4,8	-6,5
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		37,6	29,4	34,8

milj. EUR	Liite	1.1.-31.12. 2017	1.1.-31.12. 2016	1.1.-31.12. 2015
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	2.1. 2.2.	-11,9	-8,7	-11,3
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1.3.	2,6	4,5	1,0
Investoinnit myytävissä oleviin sijoituksiin		-	-0,0	-
Luovutustulot myytävissä olevista sijoituksista		0,0	-	1,7
Lainasaamisten takaisinmaksut	3.2.2.	0,3	0,2	0,2
Saadut korot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	5.3.	0,9	0,9	0,9
Saadut osingot	3.1.	0,2	0,1	0,1
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		-7,8	-3,1	-7,4
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Yrityslainaohjelman muutokset		-	-	-13,0
Lainojen nostot	3.3.2.	100,0	-	30,0
Lainojen takaisinmaksut	3.3.2.	-72,5	-22,5	-60,2
Maksetut osingot ja muu voitonjako	3.6.	-70,5	-10,4	-
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA		-43,0	-32,9	-43,2
RAHAVAROJEN MUUTOS		-13,2	-6,6	-15,8
Rahavarat tilikauden alussa		68,0	76,3	91,1
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-2,5	-1,6	1,0
Rahavarojen muutos		-13,2	-6,6	-15,8
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	3.2.3.	52,4	68,0	76,3

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma							
milj. EUR	Liite	Osakepääoma	Käyvän arvon rahasto	Suojaus-rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2015		60,5	-	-1,5	-10,1	95,0	143,9
Edellisten tilikausien oikaisu	6.5.	-	-	-	-	0,4	0,4
Oma pääoma 1.1.2015, oikaistu		60,5	-	-1,5	-10,1	95,5	144,3
Laaja tulos							
Tilikauden tulos		-	-	-	-	18,1	18,1
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)							
Rahavirran suojaukset		-	-	-0,0	-	-	-0,0
Muuntoerot	3.6.	-	-	-	0,5	1,1	1,5
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen	2.5.	-	-	-	-	4,6	4,6
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-	-	-0,0	0,5	23,8	24,3
OMA PÄÄOMA 31.12.2015		60,5	-	-1,6	-9,6	119,3	168,6
Oma pääoma 1.1.2016		60,5	-	-1,6	-9,6	119,3	168,6
Laaja tulos							
Tilikauden tulos		-	-	-	-	36,1	36,1
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)							
Rahavirran suojaukset		-	-	0,1	-	-	0,1
Muuntoerot	3.6.	-	-	-	-2,7	-0,0	-2,7
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen	2.5.	-	-	-	-	-0,4	-0,4
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-	-	0,1	-2,7	35,6	33,1
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osingonjako		-	-	-	-	-10,4	-10,4
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		-	-	-	-	-10,4	-10,4
OMA PÄÄOMA 31.12.2016		60,5	-	-1,4	-12,3	144,5	191,3
Oma pääoma 1.1.2017		60,5	-	-1,4	-12,3	144,5	191,3
Laaja tulos							
Tilikauden tulos		-	-	-	-	18,3	18,3
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)							
Rahavirran suojaukset		-	-	1,1	-	-	1,1
Myytävissä olevat sijoitukset	3.2.1.	-	0,6	-	-	-	0,6
Muuntoerot	3.6.	-	-	-	-3,8	-0,2	-4,0
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen	2.5.	-	-	-	-	-0,0	-0,0
Tilikauden laaja tulos yhteensä		-	0,6	1,1	-3,8	18,0	16,0
Liiketoimet omistajien kanssa							
Osingonjako		-	-	-	-	-70,5	-70,5
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä		-	-	-	-	-70,5	-70,5
OMA PÄÄOMA 31.12.2017		60,5	0,6	-0,3	-16,0	92,0	136,8

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

YLEISET TIEDOT

Tietoa Altista

Altia Oyj ("Yhtiö"), yhdessä tytäryhtiöidensä kanssa ("Konserni", "Altia konserni", "Altia") on Pohjoismaissa, Virossa, Latviassa ja Ranskassa toimiva kansainvälinen alkoholijuomien palvelukonserni, joka valmistaa, markkinoi, myy ja jakelee sekä omia tuotteitaan että päämiest tuotteita. Altia tislaa kotimaisesta ohrasta viljaviinää juomiensa pohjaksi. Tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa ja Virossa sekä konjakin kypsytykseen ja valmistukseen Ranskassa. Altialla on laadukkaita omia ja kansainvälisiä tuotemerkkejä. Lisäksi yhtiö edustaa kansainvälisiä tuotemerkkejä eri puolilta maailmaa. Altian liiketoimintaan kuuluu myös teollisia tuotteita kuten tärkkelystä, rehua ja teknistä etanolia sekä sopimuspalveluita.

Altian asiakkaita ovat alkoholin vähittäismyyntimonopolit, alkoholijuomia myyvät tukut, ravintolat, päivittäistavarakaupat, matkustajamyynnit ja vientimarkkinoilla toimivat maahantuoja. Yhtiön omistaa Suomen valtio.

Altia Oyj:n, Altia-konsernin emoyritys, kotipaikka on Helsinki. Emoyrityksen rekisteröity osoite on Kaapeli-aukio 1, 00180 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.altiagroup.com/fi/ tai Konsernin pääkonttorista osoitteesta: Kaapeli-aukio 1, 00180 Helsinki.

Altia Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 21.2.2018 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös 31.12.2017, 2016 ja 2015 päättyneiltä tilikausilta on laadittu 31.12.2017 voimassa olevien ja EU:ssa hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassa olevia SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös Suomen kirjanpitolain ja osakeyhtiölain vaatimusten mukaiset.

Tilikaudella 2017 käyttöön otettuja ja tulevilla tilikausilla sovellettavaksi tulevia uusia ja muuttuneita standardeja on kuvattu [liitetiedossa 6.4](#).

Konsernitilinpäätös tilikausilta, jotka päättyivät 31.12.2017, 2016 ja 2015, on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja sekä myytävissä olevia omaisuuseriä. Konsernitilinpäätös esitetään tuhansina euroina (vuosikatsaus miljoonina euroina). Luvut on pyöristetty lähimpään tuhanteen, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä yhteissummasta. Jos luku on 0 euroa, se esitetään viivana.

Alla olevassa taulukossa on esitetty, minkä liitetiedon yhteydessä mikäkin laatimisperiaate on esitetty.

Nro	Liite	Laatimisperiaate
1.	Liiketulos	Myynnin tuloutusperiaatteet, Liiketulos
1.2.	Segmentti-informaatio	Toimintasegmentit
2.7.	Varaukset	Varaukset
2.5.	Työsuhde-etuuksista aiheutuvat velvoitteet	Työsuhde-etuudet
2.2.	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
2.3.	Vaihto-omaisuus	Vaihto-omaisuus
1.6.	Liiketoiminnan muut kulut	Vuokrasopimukset
2.2.	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	
2.1.	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	Liikearvo
2.1.	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	Muut aineettomat hyödykkeet
3.2.	Rahoitusvarat	Rahoitusvarat
3.4.	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	
3.2.3.	Rahavarat	Rahavarat
3.4.	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	Rahoitusvelat
3.4.	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta
3.5.	Johdannaiset ja suojauslaskenta	
5.2.	Tytäryhtiöt	Tytäryhtiöiden yhdistelyperiaatteet
5.2.	Tytäryhtiöt	Määräysvallattomien omistajien osuus
5.3.	Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	Osakkuus- ja yhteisyritykset
6.1.	Tuloverot	Tuloverot ja laskennalliset verot

Aiempi tilikausia koskeva korjaus

Yhteisessä toiminnossa olevan osuuden kirjanpitokäsittely ja muut uudelleenluokittelut

Altia on vuoden 2017 aikana tarkastellut yksityiskohtaisesti osakassopimustaan ABF Overseas Limitedin ("ABF") kanssa, joka koskee Altian osuutta Roal Oy:ssä Altian konsernitilinpäätöksen IFRS-kirjanpitokäsittelyn varmistamiseksi. Osakassopimuksen ehtojen mukaan Altia on oikeutettu saamaan osuudelleen Roal Oy:ssä sovittu vuotuisen tuoton vähimmäisosinkona ja ABF:llä on oikeus lunastaa Altian osuus Roal Oy:ssä kiinteään hintaan tiettyjen patenttien voimassaolon lakattua. Altia oli konsernitilinpäätöksessään käsitellyt osuutensa Roal Oy:ssä IFRS 11 mukaisena yhteisyrityksenä ja soveltanut siihen pääomaosuusmenetelmää vuoden 2016 neljanteen neljänneksen saakka, jolloin Altia luokitteli osuutensa myytävänä olevaksi olettaen, että ABF olisi käyttänyt osto-optionsa vuoden 2017 aikana. Koska option käyttäminen kuitenkin riippuu tiettyjen patenttien voimassaolon päättymisestä ja yksi patentti on edelleen voimassa vuoteen 2024 saakka, Altian ei ollut mahdollista irtautua Roal Oy:stä vuonna 2017. Altia käyttää Roal Oy:ssä yhteistä määräysvaltaa. ABF:n optio-oikeus edustaa kuitenkin kirjanpitokäsittelyssä tosiasiallisesti Altialle kiinteätuottoista saamista, eikä Altialla ole oikeutta 50 prosenttiin Roal Oy:n nettovarallisuudesta, ellei ABF jätä käyttämättä optio-oikeuttaan Altian osuuteen Roal Oy:stä kun se osakassopimuksen mukaan on mahdollista. Näin ollen osuus olisi konsernitilinpäätöksessä pitänyt luokitella IFRS 11 mukaiseksi yhteiseksi toiminnoksi ja Altian olisi pitänyt käsitellä osuutensa Roal Oy:n varoista ja veloista saamisena ja vuotuinen vähimmäisosinko korkotuottona. Korjauksella ei ollut vaikutusta liiketoiminnan nettorahavirtaan eikä investointien nettorahavirtaan.

Lisäksi Altia on siirtänyt joitakin ostovelkoja ja muita velkoja lyhyt- ja pitkäaikaisiin varauksiin, jotta näiden velkojen luonne kuvastuisi paremmin.

Nämä korjaukset on tehty [liitetiedossa 6.5.](#) kuvatulla tavalla oikaisemalla kaikkia aiempien tilikautien tilinpäätösten eriä, joihin asialla on vaikutusta.

Rahavirtalaskeman esittäminen

Altia päätti muuttaa konsernin rahavirtalaskelman esittämistavan suorasta epäsuoraksi vuonna 2017. Altia uskoo epäsuoran esittämistavan antavan oikeampaa ja luotettavampaa tietoa liiketoiminnan rahavirroista, koska siinä esitetään täsmäytys tuloksen ennen veroja ja liiketoiminnan rahavirtojen välillä. Epäsuora menetelmä on myös yleisemmin käytetty ja sen mukaisten Altian liiketoiminnan rahavirtojen vertailukelpoisuus vertaisyrityksiin nähden on parempi. Tämän seu-

rauksena liiketoiminnan rahavirrat 31.12.2016 ja 2015 päättyneiltä tilikausilta on oikaistu epäsuoran esittämistavan mukaisiksi. Epäsuora esittämistapa ei aiheuttanut muutosta investointien ja rahoituksen rahavirtojen esittämiseen.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää arvioiden käyttöä, jotka määritelmänsä mukaisesti, harvoin johtavat samaan lopputulokseen. Lisäksi johto tekee harkintaan perustuvia ratkaisuja soveltaessaan Altian tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot ja niihin liittyvät oletukset pohjautuvat johdon parhaaseen tietämykseen tilinpäätöshetkellä. Näin ollen toteutuvat tulokset voivat poiketa tehdyistä arvioista. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset kirjataan sille tilikaudelle, jolla arvioita tai oletuksia korjataan.

Merkittävin osa-alue, jossa johto on käyttänyt harkintaa konsernissa, liittyy aineettomien hyödykkeiden taloudelliseen vaikutusaikaan sekä arvonalentumistestauksissa käytettyihin parametreihin ([liitetieto 2.1.](#)). Muut keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset tilinpäätöshetkellä ennakoidut keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, liittyvät työsuhde-etuuksiin ([liitetieto 2.5.](#)) ja laskennallisiin veroihin ([liitetieto 6.1.](#)).

Liikevaihto
359,0
milj. €

1. Liiketulos

1.1. LIIKETOIMINNAN TUOTOT

Myyntin tuloutusperiaatteet

Liikevaihtona esitetään myytyjen tuotteiden tai palveluiden saadun tai saatavan vastikkeen perusteella määritelty käypä arvo, josta on vähennetty annetut alennukset, välilliset verot, valmistevero, pantti- ja kierrätysmaksut ja myynnin kurssierot.

Tuotot tuotteiden myynnistä kirjataan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät merkittävät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle, eikä konsernilla ole enää sellaista liikkeenjohdollista roolia, joka yleensä liittyy omistamiseen eikä tosiasiallista määräysvaltaa myytyihin tavaroihin. Yleensä tämä tapahtuu, kun tavara luovutetaan sovitus toimituslausekkeen mukaisesti. Tuotot palveluiden myynnistä kirjataan palvelun luovutushetkellä.

Merkittävimmät tulovirrat syntyvät omien tuotteiden sekä päämiestuotteiden myynnistä. Lisäksi tulovirtoja syntyy sopimusvalmistuksesta sekä teollisten tuotteiden kuten tärkkelyksen, rehun ja teknisen etanolin myynnistä. Myynnin oikaisuerät sekä tiettyjen tuotteiden takaisinostovelvollisuus huomioidaan tuloutusvaiheessa.

Myyntituotoista vähennetty valmisteverojen määrä on merkittävä. Alla on esitetty verollisen myynnin määrät sekä valmisteverot:

milj. EUR	2017	2016	2015
Myyntituotot vähennettynä myynnin oikaisuerillä	804,5	819,8	849,6
Valmisteverot	-445,5	-463,2	-468,9
LIIKEVAIHTO	359,0	356,6	380,7
Veron osuus myyntituotoista	55,4 %	56,5 %	55,2 %

1.2. SEGMENTTI-INFORMAATIO

Kuvaus segmenteistä ja keskeisistä toiminnoista

Altia raportoi liiketoiminnastaan seuraavien segmenttien mukaisesti: Finland & Exports, Scandinavia ja Altia Industrial. Finland & Exports ja Scandinavia segmentit käsittävät viinien, väkevien alkoholi-juomien ja muiden juomatuotteiden maahantuonnin, myynnin ja markkinoinnin. Finland & Exports segmentteihin kuuluu yhtiön toimintoja Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajakauppaa ja vientiä. Scandinavia segmentti sisältää yhtiön toiminnot Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Altia Industrial segmenttiin kuuluvat etanolin, tärkkelyksen ja rehun tuotanto sekä sopimuspalvelut. Nämä segmentit muodostavat sekä Altian toimintasegmentit että sen raportoitavat segmentit.

Altian hallitus on määritelty yhtiön tämänhetkiseksi ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi, ja raportoitavat segmentit perustuvat Altian toiminnalliseen rakenteeseen ja ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle tapahtuvaan sisäiseen raportointiin, jota käytetään segmenttien tuloksellisuuden arvioimiseen. Segmenttien voiton raportointi sisäisen raportoinnin tarkoituksiin perustuu sisäiseen tunnuslukuun vertailukelpoinen käyttökate, joka johdetaan seuraavasti:

- Liikevaihto ja segmentin välittömät kulut, jotka sisältyvät vertailukelpoiseen käyttökateeseen perustuvaan segmentin tulokseen, määritetään suoraan perusteisesti ja esitetään samojen laatuominaisuuksien mukaisesti kuin konsernitilinpäätöksessä.
- Segmenteille kohdistetut yhteisiin toimintoihin tai liiketoiminnan tukipalveluihin liittyvät kulut koostuvat sellaisista kuluista kuin keskitetyn markkinoinnin kulut, IT-infrastruktuuriin liittyvät kulut, yhteisten tukipalvelujen kulut, pääkonttorin kulut mukaan lukien talous- ja rahoitustoimintoihin, viestintään sekä laki- ja HR-toimintoihin liittyvät kulut, sekä tietyt varastointi- ja palvelukulut. Sisäisessä raportoinnissa kulujen kohdistaminen perustuu budjetoituihin lukuihin. Poikkeamat budjetoituista määristä esitetään sarakkeessa "Kohdistamattomat ja oikaisu", ja ne voivat olla joko budjetin ylityksiä tai säästöjä budjetin mukaisiin lukuihin verrattuna. Näitä poikkeamia ei kohdisteta segmenteille sisäisessä raportoinnissa.
- Kohdistamattomat ja oikaisu -sarake sisältää budjettipoikkeamien lisäksi joitakin kohdistamattomia pääkonttorin kustannuksia.

Segmenttien liikevaihto ja tulos

Seuraavissa taulukoissa esitetään segmenttien liikevaihto ja vertailukelpoinen käyttökate sekä vertailukelpoisen käyttökateen täsmäytys konsernin liikelukseen:

milj. EUR	1.1.-31.12.2017				
	Finland & Exports	Scandinavia	Altia Industrial	Kohdistamaton ja oikaisu	Konserni
Liikevaihto yhteensä	134,4	124,4	148,7		407,5
Liikevaihto, sisäinen	-0,5	-0,7	-47,4		-48,6
Liikevaihto, ulkoinen	133,9	123,7	101,3		359,0
Vertailukelpoinen käyttökate	19,6	11,5	12,5	-1,1	42,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾					-2,1
KÄYTTÖKATE					40,3
Poistot ja arvonalentumiset					-14,2
LIIKETULOS					26,1

milj. EUR	1.1.-31.12.2016				
	Finland & Exports	Scandinavia	Altia Industrial	Kohdistamaton ja oikaisu ²⁾	Konserni
Liikevaihto yhteensä	134,4	127,9	141,0		403,4
Liikevaihto, sisäinen	-0,4	-0,5	-45,9		-46,8
Liikevaihto, ulkoinen	133,9	127,4	95,2		356,6
Vertailukelpoinen käyttökate	20,2	10,4	8,4	1,9	40,8
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾					19,9
KÄYTTÖKATE					60,8
Poistot ja arvonalentumiset					-14,5
LIIKETULOS					46,3

¹⁾ Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia olennaisia eriä, kuten liiketoimintojen ja omaisuuserien myynnistä syntyneitä nettovoittoja tai -tappioita, arvonalentumistappioita, liiketoimintojen lopettamisesta ja uudelleenjärjestelystä aiheutuneita kuluja, keskeisistä yritystason projekteista aiheutuvia kuluja kuten yrityshankintoihin liittyviä välittömiä transaktiokuluja, vapaaehtoiseen eläkejärjestelyyn tehtyjä muutoksia sekä muihin yritystason kehityshankkeisiin liittyviä kuluja. Vuonna 2016 vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät sisältävät eläkevelvoitteen täyttämistä johtuvan nettovoiton 16,3 miljoonaa euroa, katso myös [liitetieto 1.5](#) Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut ja [2.5](#) Työsuhde-etuuksista aiheutuneet velvoitteet. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot on esitetty [liitetiedossa 1.3](#) ja henkilöstökulut uudelleenjärjestelyihin liittyen [liitetiedossa 1.5](#).

²⁾ Vuoden 2016 kohdistamattomat erät ja oikaisu (netto) sisältävät pääkonttorin kulujen lisäksi konsernitason toiminnoissa syntyneitä kustannussäästöjä, kuten pääkonttorin muutosta aiheutuneet säästöt, keskitettyihin tuotekehitysohjelmiin liittyvät säästöt sekä henkilöstökulujen vähennykset. Näin laajoja kustannussäästöjä budjetoituihin määrin verrattuna ei toteudu usein. Sisäisessä raportoinnissa näitä positiivisia poikkeamia ei kuitenkaan kohdisteta toimintasegmenteille.

Muut koko yritystä koskevat tiedot

Liikevaihdon maantieteellinen jakautuma

Tilikausien 2017 ja 2016 liikevaihto jakautui Altia-konserniin kuuluvien yritysten sijaintipaikan mukaan seuraavasti:

milj. EUR	2017	2016
Suomi	202,4	189,9
Ruotsi	96,1	96,6
Norja	23,7	26,7
Eesti	10,3	14,9
Latvia	9,4	9,2
Tanska	12,7	16,9
Muut maat	4,3	2,4
LIIVEVAIHTO YHTEENSÄ	359,0	356,6

Finland & Exports -segmentin liikevaihdosta 80,5 miljoonaa euroa (2016: 80,7 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Scandinavia-segmentin liikevaihdosta 78,8 miljoonaa euroa (2016: 77,9 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Altia Industrial -segmentin liikevaihdosta 44,5 miljoonaa euroa (2016: 40,7 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Minkään muun yksittäisen ulkopuolisen asiakkaan osuus ei ollut yli 10 prosenttia Altian kokonaisliikevaihdosta 31.12.2017 ja 31.12.2016 päättyneillä tilikausilla.

Pitkäaikaisten varojen maantieteellinen jakautuma

Pitkäaikaisten varojen yhteismäärä lukuun ottamatta rahoitusinstrumentteja ja laskennallisia verosaamia oli 31.12.2017 ja 31.12.2016 varojen sijainnin mukaisesti jaoteltuna seuraava:

milj. EUR	2017	2016
Suomi	115,7	114,5
Ruotsi	48,2	51,8
Norja	0,1	0,1
Eesti	2,6	3,0
Latvia	0,2	0,3
Tanska	7,2	10,0
Muut maat	9,8	10,2
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	183,8	189,9

1.3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät pääasiassa pitkäaikaisten omaisuuserien myyntivoittoja, tuottoja energian, veden, höyryn ja hiilidioksidin myynnistä, vuokratuottoja ja tuottoja ydinliiketoimintaan kuulumattomista palveluista sekä sopimusten päättämiseen liittyviä maksuja.

milj. EUR	2017	2016	2015
Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	1,6	4,3	1,0
Myyntivoitot myytävissä olevista rahoitusvaroista	-	-	1,7
Vuokratuotot	1,0	0,9	0,7
Tuotot energian, veden, höyryn ja hiilidioksidin myynnistä	3,4	3,7	3,4
Muut tuottoerät	2,3	3,6	3,2
YHTEENSÄ	8,3	12,6	10,0

1.4. MATERIAALIT JA PALVELUT

milj. EUR	2017	2016	2015
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana	196,6	188,8	210,3
Varaston muutos	1,9	4,9	2,5
Epäkuranttius	2,0	1,9	2,5
Ulkopuoliset palvelut	1,6	1,4	1,9
YHTEENSÄ	202,0	197,0	217,2

Materiaalit ja palvelut koostuvat materiaalinenoista, kuten ohran, viinin, erilaisten alkoholien, nesteiden, pohjaveden ja muiden eri juomissa tarvittavien ainesosien hankintamenoista, pakkaus- ja tarvikkeiden hankintamenoista, varastojen muutoksista, hylätyistä ja epäkuranteista materiaaleista aiheutuvista kuluista sekä ulkoisista palveluista kuten logistiikasta ja varastoinnista.

1.5. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUNEET KULUT

milj. EUR	2017	2016	2015
Palkat	40,4	41,1	42,7
Eläkekulut			
Maksupohjaiset järjestelyt	5,9	5,5	6,0
Etuuspohjaiset järjestelyt	-	-16,2	0,4
Muut henkilösivukulut	5,8	6,1	5,6
YHTEENSÄ	52,0	36,6	54,7

Altian henkilöstölleen maksamat kokonaispalkkiot muodostuvat kiinteistä ja muuttuvista peruspalkoista, lisistä, lyhyen ja pitkän aikavälin kannustimista ja luontaiseduista.

Konserni on kirjannut tilikaudella kannustimista johtuvia kuluja yhteensä 3,3 miljoonaa euroa (2016: 3,0 miljoonaa euroa, 2015: 3,6 miljoonaa euroa) rahana maksettavista palkkioista. Työsuhte-etuksista aiheutuneet kulut tilikaudella 2016 sisältävät 16,5 miljoonan euron suuruisen voiton, joka on syntynyt etuuspohjaisen velvoitteen täyttämisestä. Työsuhte-etuksista aiheutuneisiin kuluihin sisältyy myös henkilöstöön liittyviä uudelleenjärjestelykuluja 1,1 miljoonaa euroa (2016: 0,6 miljoonaa euroa, 2015: 1,0 miljoonaa euroa).

Konsernin henkilöstö keskimäärin tilikauden aikana	2017	2016	2015
Työntekijät	294	328	360
Toimihenkilöt	468	501	519
YHTEENSÄ	762	829	879

Lisätietoja konsernin eläkejärjestelyistä esitetään [liitetiedossa 2.5.](#)

Johdon palkitsemista koskevat tiedot esitetään lähipiiriliiketoimia koskevassa [liitetiedossa 6.3.](#)

1.6. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

milj. EUR	2017	2016	2015
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot ja romutukset	0,2	0,8	0,5
Vuokratulot	6,0	6,8	7,4
Markkinointikulut	15,1	16,1	16,5
Matkustus- ja edustuskulut	2,8	3,0	3,2
Ostopalvelut	8,9	7,7	8,1
Huolto- ja ylläpitokulut	6,8	6,2	8,5
Autot ja kuljetuspalvelut	0,7	0,6	0,6
Energiakulut	7,2	9,2	10,3
IT-kulut	6,5	5,0	5,2
Myyntiin liittyvät muuttuvat kulut	11,3	11,5	11,9
Muut kuluerät	7,5	7,8	7,0
YHTEENSÄ	72,9	74,8	79,1

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät tilintarkastajan palkkiot	2017	2016	2015
Tilintarkastuspalkkiot	0,3	0,3	0,3
Veroneuvonta	0,0	0,0	0,2
Muut palkkiot	0,4	0,1	0,0
YHTEENSÄ	0,7	0,4	0,4

Vuokratulot sisältävät vuokrat operatiivisina vuokrasopimuksina käsiteltävistä sopimuksista, joiden mukaan vuokratun omaisuuserän omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle. Operatiivisista vuokrasopimuksista maksettavat vuokrat kirjataan kuluksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Altia on ottanut vuokralle toimistotiloja, autoja ja trukkeja operatiivisilla vuokrasopimuksilla.

1.7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Poistot käyttöomaisuusluokittain ovat seuraavat:

milj. EUR	2017	2016	2015
Aineettomien hyödykkeiden poistot			
Tavaramerkit	4,4	4,3	4,5
Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	1,1	1,3	1,2
Yhteensä	5,5	5,6	5,6
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot			
Rakennukset	3,2	3,1	3,0
Koneet ja kalusto	5,2	5,3	5,2
Koneet ja kalusto, rahoitusleasing	0,3	0,4	0,5
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	8,7	8,9	8,8
POISTOT YHTEENSÄ	14,2	14,5	14,4

Konsernin käyttämät poistomenetelmät ja poistoajat on kuvattu [liitetiedoissa 2.1](#). Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet ja [2.2](#). Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.

1.8. TUTKIMUS- JA TUOTEKEHITYSTOIMINNAN KULUT

Liiketulokseen sisältyy tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kuluja 3,4 miljoonaa euroa (2016: 3,6 miljoonaa euroa ja 2015: 3,4 miljoonaa euroa). Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulujen osuus liikevaihdosta oli 0,9 % vuonna 2017 (2016: 1,0 %, 2015: 0,9 %).

Vaihto-omaisuus

94,5
milj. €

2. Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset varat ja velat

2.1. LIIKEARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet liikearvoa lukuun ottamatta kirjataan alkuperäiseen hankintamenuon ja niistä kirjataan poistot tasaerinä taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät liikearvo, tavaramerkit, ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet sekä ennakkomaksut.

Liikearvo

Liiketoimintojen hankinnasta syntynyt liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus ja mahdollinen aiemmin omistettu osuus hankinnan kohteessa yhteenlaskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvo merkitään taseeseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvosta ei kirjata poistoja, vaan se testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Arvonalentumistestausta varten liikearvo on kohdistettu niille rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän niistä liiketoimintojen yhdistämisistä, joista liikearvot ovat syntyneet. Arvonalentumistestauksesta kerrotaan tarkemmin jäljempänä tässä liitetiedossa.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy aineettomia oikeuksia, muita aineettomia hyödykkeitä sekä aineettomista hyödykkeistä suoritettuja ennakkomaksuja. Sellaiset aineettomat hyödykkeet kuten tavaramerkit, patentit ja tietokoneohjelmistot, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Altian omistamat tavaramerkit on hankittu aikaisempien liiketoimintojen yhdistämisten yhteydessä ja ne on alun perin merkitty taseeseen käypään arvoon ja poistetaan tasapoistoin niiden arvioituina taloudellisina vaikutusajoina.

Aineettomien hyödykkeiden arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Tavaramerkit	10–15 vuotta
IT-kehittäminen ja ohjelmistot	3–5 vuotta

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät menot aktivoidaan vain, jos pystytään osoittamaan, että hyödyke kerryttää taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, yrityksellä on määräysvalta hyödykkeeseen ja hyödykkeen hankintameno pystytään määrittämään luotettavasti. Kaikki muut menot kirjataan kuluiksi niiden syntymishetkellä.

Tutkimustoiminnasta aiheutuvat menot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolla ne syntyvät. Konsernilla ei ole sellaisia uusien tuotteiden ja prosessien kehittämistoimintaan liittyviä projekteja, jotka täyttäisivät aktivoimisen edellytyksenä olevat IFRS-standardien mukaiset yksilöitävyyskriteerit tai muut kriteerit.

Päästöoikeuksien kirjanpitoikäsihtelyä on kuvattu [liitetiedossa 6.2](#). Päästöoikeudet on Altiassa esitetty taseen ulkopuolisina erinä.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut –tavaramerkkien taloudellinen vaikutusaika

Altian omistamat tavaramerkit on hankittu aikaisempien liiketoimintojen yhdistämisten yhteydessä ja ne on alun perin merkitty taseeseen käypään arvoon ja ne poistetaan tasapoistoin niiden arvioituina taloudellisina vaikutusajoina. Johto on arvioinut tavaramerkkien taloudellisten vaikutusajojen olevan 10–15 vuotta. Todelliset taloudelliset vaikutusajat voivat kuitenkin olla joko lyhyempiä tai pidempiä riippuen markkinoiden kehityksestä ja asiakkaiden käyttäytymisestä.

LIIKEARVO JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

milj. EUR	Liikearvo	Tavaramerkit	Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	144,7	129,9	18,8	1,7	150,4
Lisäykset	-	-	-	3,8	3,8
Vähennykset	-	-	-2,2	-	-2,2
Kurssierot	-11,4	-3,2	-0,0	-	-3,3
Siirrot erien välillä	-	-	2,7	-2,7	-0,0
Hankintameno 31.12.2017	133,3	126,7	19,3	2,8	148,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-61,6	-97,7	-16,0	-	-113,7
Poistot	-	-4,4	-1,1	-	-5,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	2,0	-	2,0
Kurssierot	10,4	2,8	0,0	-	2,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-51,3	-99,3	-15,1	-	-114,4
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	83,1	32,2	2,9	1,7	36,7
KIRJANPITOARVO 31.12.2017	82,1	27,4	4,2	2,8	34,4

milj. EUR	Liikearvo	Tavaramerkit	Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkomaksut	Muut aineettomat hyödykkeet yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	144,2	131,5	19,8	0,9	152,1
Lisäykset	-	0,3	0,2	2,4	2,9
Vähennykset	-	-0,1	-2,6	-0,2	-2,8
Kurssierot	0,5	-1,8	-0,0	-	-1,9
Siirrot erien välillä	-	-	1,5	-1,4	0,1
Hankintameno 31.12.2016	144,7	129,9	18,8	1,7	150,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-59,8	-94,7	-16,7	-	-111,4
Poistot	-	-4,3	-1,3	-	-5,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,1	2,0	-	2,1
Kurssierot	-1,8	1,2	0,0	-	1,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-61,6	-97,7	-16,0	-	-113,7
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	84,4	36,7	3,1	0,9	40,7
KIRJANPITOARVO 31.12.2016	83,1	32,2	2,9	1,7	36,7
Hankintameno 1.1.2015	150,5	130,8	18,0	1,5	150,3
Lisäykset	-	0,1	0,0	1,2	1,2
Vähennykset	-	-	-0,0	-	-0,0
Kurssierot	-6,3	0,6	0,0	-	0,6
Siirrot erien välillä	-	-	1,7	-1,8	-0,1
Hankintameno 31.12.2015	144,2	131,5	19,8	0,9	152,1
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-67,2	-90,0	-15,6	-	-105,6
Poistot	-	-4,5	-1,2	-	-5,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	0,0	-	0,0
Kurssierot	7,4	-0,2	-0,0	-	-0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-59,8	-94,7	-16,7	-	-111,4
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	83,3	40,8	2,5	1,5	44,7
KIRJANPITOARVO 31.12.2015	84,4	36,7	3,1	0,9	40,7

Merkittävimpiä tavamerkkejä ovat Renault, Larsen, Xanté, Blossa, Chill Out, Explorer, Grönstedts, Bröndums ja 1-Enkelt. Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet koostuvat lähinnä tietokone-ohjelmistoista.

Arvonalentumistestaus

Omaisuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa mahdollisten arvonalentumisten selvittämiseksi. Jos mitään näyttöä arvonalentumisesta ilmenee (laukaiseva tapahtuma), arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään käyttöarvoon perustuen. Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti ja arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain liikearvolle ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, jotka eivät vielä ole valmiita käytettäväksi. Arvonalentumistappion kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla. Tämä taso on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämiseen käytetyissä arvioissa on tapahtunut sellainen positiivinen muutos, että kerrytettävissä oleva rahavirta ylittää omaisuuserän kirjanpitoarvon. Arvonalentumistappiota peruutetaan vain siihen määrään asti kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ollut ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei koskaan peruuteta.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut - arvonalentumistestaus

Liikearvon arvonalentumistestauksessa käytettävien laskelmien laatiminen edellyttää tulevaisuutta koskevien arvioiden tekemistä. Johdon arviot ja näihin liittyvät kriittiset epävarmuustekijät liittyvät kerrytettävissä olevaa rahamäärää koskevien laskelmien osatekijöihin, joihin kuuluvat diskonttauskorko, ennustejakson jälkeinen kasvuvauhti, sekä liikevaihdon ja liiketuloksen kehitys, mukaan lukien pääraaka-aineiden ja energian arvioidut kustannustasot. Diskonttauskorko kuvastaa senhetkisiä arvioita rahan aika-arvosta sekä relevanttia riskilisää, joka puolestaan kuvastaa riskejä ja epävarmuustekijöitä, joita ei ole otettu huomioon oikaisemalla vastaisia rahavirtoja koskevia arvioita. Käytetyt diskonttauskorot, ennusteet liikevaihdon kasvusta ja kannattavuustasoista, sisältäen herkkyyssanalyytit, on esitetty alla.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvon kohdistaminen

Liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen ryhmille, jotka edustavat tasoa, jolla johto seuraa liikearvoa.

Altia raportoi liiketoiminnastaan seuraavien segmenttien mukaisesti: Finland & Exports, Scandinavia ja Altia Industrial. Finland & Exports ja Scandinavia -segmentit käsittävät viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomatuotteiden maahantuonnin, myynnin ja markkinoinnin. Finland & Exports -segmenttiin kuuluu yhtiön toimintoja Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajakauppaa ja vientiä. Scandinavia -segmentti sisältää yhtiön toiminnot Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Altia Industrial -segmenttiin kuuluvat etanolin, tärkkelyksen ja rehun tuotanto sekä sopimuspalvelut. Nämä segmentit muodostavat sekä Altian toimintasegmentit että sen raportoitavat segmentit. Johto seuraa liikearvoa toimintasegmenttien tasolla. Liikearvo on kohdistettu toimintasegmenteille uudelleen vuonna 2017 nykyisen johtamisrakenteen ja liikearvon seurantatasojen mukaisesti.

Liikearvon kohdistaminen segmenteille 31.12.2017 on esitetty alla olevassa taulukossa:

milj. EUR	2017	%
Finland & Exports	46,5	56,6 %
Scandinavia	35,6	43,4 %
YHTEENSÄ	82,1	100,0 %

Altian vuonna 2016 voimassa olleen johtamisrakenteen mukainen rahavirtaa tuottava yksikkö oli tyypillisesti maakohtainen myyntiyksikkö tai niistä koostuva ryhmä. Liikearvo kohdistettiin kolmelle rahavirtaa tuottavien yksikköjen ryhmälle: Markets Finland, Markets Sweden ja Other Markets. Other markets -ryhmään kuuluivat myyntiyksiköt Norjassa, Tanskassa, Virossa ja Latviassa. Rahavirtaa tuottaville yksiköille allokoitu liikearvo 2016 ja 2015 on esitetty alla olevassa taulukossa:

milj. EUR	2016	%	2015	%
Markets Finland	44,7	53,8 %	44,7	53,0 %
Markets Sweden	35,4	42,6 %	36,7	43,5 %
Other Markets	2,9	3,5 %	2,9	3,5 %
YHTEENSÄ	83,1	100,0 %	84,4	100,0 %

Arvon alentumistestaus

Keskeisiä oletuksia arvonalentumistestauksessa ovat liike-tulos ja diskonttauskorko.

Konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille kohdistettu liikearvo testataan arvonalentumisen varalta vuosittain tai milloin on aihetta olettaa, että kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän, vertaamalla kirjanpitoarvoa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Vuosittaiset arvonalentumistestaukset toteutettiin 31.10.2017, 31.10.2016 ja 31.10.2015. Yhtiöllä ei ollut testausajankohtana muita taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvo.

Käytetyt rahavirta-arviot perustuvat konsernin johdon hyväksymiin seuraavan vuoden rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellisiin suunnitelmiin. Laskelmissa käytetty ennustejakso kattaa viisi vuotta, jonka jälkeiset rahavirrat on arvioitu ekstrapoloimalla ennakoitua rahavirrat tasaista markkinakohtaista kasvu-arviota käyttäen. Tätä pidemmän aikavälin ennakoitua rahavirrat on arvioitu käyttämällä 1,0 %:n vuosittaista kasvuvauhtiarviota. Johdon näkemyksen mukaan nämä kasvu-arviot kuvastavat liiketoiminnan kehitystä ennusteiden mukaisella pitkällä aikavälillä.

Markkinakohtaiset WACC-arviot on päivitetty perustuen ulkoisiin markkinakohtaisiin referensseihin. Johto tekee arviot muiden oletusten kuin WACC:n kehityksestä perustuen sekä sisäisiin että ulkoisiin näkemyksiin toimialan historiasta ja tulevaisuudesta.

Arvioitujen rahavirtojen diskonttauksessa käytetyt keskimääräiset painotetut pääomakustannukset on esitetty seuraavassa taulukossa vuodelta 2017:

Käytetyt diskonttauskorot ennen veroja %	2017
Finland & Exports	7,0 %
Scandinavia	6,8 %

Seuraavassa taulukossa esitetään arvioitujen rahavirtojen diskonttauksessa käytetyt keskimääräiset painotetut pääomakustannukset vuosilta 2016 ja 2015:

Käytetyt diskonttauskorot ennen veroja %	2016	2015
Markets Finland	7,0 %	7,3 %
Markets Sweden	7,1 %	7,7 %
Other markets	7,0 %	7,9 %

Seuraavassa taulukossa esitetään laskelmissa käytetyt keskimääräiset liikevoittoprosentit vuodelta 2017:

Käytetyt liikevoittoprosentit ennen veroja, %	2017
Finland & Exports	14,5 %
Scandinavia	9,3 %

Seuraavassa taulukossa esitetään laskelmissa käytetyt keskimääräiset liikevoittoprosentit vuosilta 2016 ja 2015:

Käytetyt liikevoittoprosentit ennen veroja, %	2016	2015
Markets Finland	17,2 %	18,1 %
Markets Sweden	11,0 %	11,4 %
Other markets	6,8 %	5,7 %

Yhtiön analyysin mukaan jokseenkin mahdollinen muutos missään keskeisessä oletuksessa ei aiheuta minkään testattavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän alentuvan vastaamaan testattavan yksikön kirjanpitoarvoa.

2.2. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet koostuvat pääosin tehdas- ja varastorakennuksista, maa-alueista sekä alkoholijuomateollisuuteen käytettävistä koneista ja kalustosta. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla. Mikäli käyttöomaisuushyödykkeen eri osien taloudelliset vaikutusajat poikkeavat toisistaan, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyvät myöhemmin syntyvät menot aktivoidaan vain silloin, kun niiden yritykselle tuottama taloudellinen hyöty ylittää alun perin arvioitua suoritustason. Kaikki muut menot, esimerkiksi tavanomaiset kunnossapito- ja korjauskustannukset, kirjataan kuluksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Julkiselta taholta, esimerkiksi valtiolta, saadut avustukset, kirjataan tulosvaikutteisesti samalla tilikaudella kuin menot, joita ne on tarkoitettu kattamaan. Julkiset avustukset, jotka kattavat konsernille syntynyttä aineellisen käyttöomaisuuden hankintamenoa, vähennetään kyseisen hyödykkeen kirjanpitoarvosta.

Sijoituskiinteistöt ovat kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuotoa tai omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot määritetään ulkopuolisen kiinteistöarvioijan tekemän arvion perusteella.

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
Koneet ja kalusto	10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Arvioidut taloudelliset vaikutusajat ja jäännösarvot tarkistetaan jokaisena tilikauden päättämispäivänä, ja poistoajoja oikaistaan vastaavasti, jos ne poikkeavat huomattavasti aiemmista arvioista. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti siihen määrään asti kuin omaisuuden kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Rahoitusleasingsopimukset

Ne aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa Altialle on siirtynyt olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Altia on ottanut vuokralle kannettavia tietokoneita ja kopiokoneita rahoitusleasingsopimuksilla. Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otettu omaisuus erä merkitään vuokra-ajan alkamisajankohtana taseeseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin luonteensa mukaiseen ryhmään hyödykkeen käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Vastaavat vuokravelvoitteet, vähennettyinä rahoituskustannuksella, sisältyvät muihin pitkäaikaisiin lainoihin.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle otetuista hyödykkeistä tehdään poistot joko hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

milj. EUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	4,8	116,4	120,9	0,8	2,5	245,4
Lisäykset	-	0,0	0,6	-	7,4	8,1
Vähennykset	-1,8	-10,4	-0,3	-	-	-12,5
Kurssierot	-0,0	-0,0	-0,2	0,0	-0,0	-0,3
Siirrot erien välillä	-	2,2	3,1	-	-5,2	0,0
Hankintameno 31.12.2017	3,0	108,2	124,0	0,8	4,7	240,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-1,8	-84,7	-88,8	-0,1	-	-175,4
Poistot	-	-3,2	-5,5	-0,0	-	-8,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1,8	8,4	0,4	-	-	10,5
Kurssierot	0,0	0,0	0,2	-	-	0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	0,0	-79,5	-93,7	-0,1	-	-173,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	3,0	31,8	32,1	0,6	2,5	70,0
KIRJANPITOARVO 31.12.2017	3,0	28,7	30,3	0,6	4,7	67,4

milj. EUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2016	4,8	116,4	156,9	0,8	3,0	281,9
Lisäykset	-	0,1	0,8	0,0	4,9	5,8
Vähennykset	-0,0	-1,7	-40,3	-	-	-42,1
Kurssierot	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,0	-0,1
Siirrot erien välillä	-	1,6	3,7	-	-5,4	-0,1
Hankintameno 31.12.2016	4,8	116,4	120,9	0,8	2,5	245,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2016	-1,8	-83,2	-122,2	-0,1	-	-207,3
Poistot	-	-3,1	-5,8	-0,0	-	-8,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	1,6	39,2	-	-	40,8
Kurssierot	-0,0	-0,0	0,1	-	-	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2016	-1,8	-84,7	-88,8	-0,1	-	-175,4
Kirjanpitoarvo 1.1.2016	3,0	33,2	34,7	0,7	3,0	74,6
KIRJANPITOARVO 31.12.2016	3,0	31,8	32,1	0,6	2,5	70,0
Hankintameno 1.1.2015	4,8	110,8	156,2	0,8	13,9	286,4
Lisäykset	-	0,7	1,2	0,0	8,3	10,1
Vähennykset	-0,0	-0,4	-14,2	-	-	-14,7
Kurssierot	-0,0	-0,0	0,0	0,0	-	-0,0
Siirrot erien välillä	-	5,4	13,8	-	-19,1	0,1
Hankintameno 31.12.2015	4,8	116,4	156,9	0,8	3,0	281,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2015	-1,8	-80,5	-130,2	-0,1	-	-212,6
Poistot	-	-3,0	-5,7	-0,0	-	-8,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,4	13,7	-	-	14,1
Kurssierot	0,0	0,0	0,0	-	-	0,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2015	-1,8	-83,2	-122,2	-0,1	-	-207,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2015	3,0	30,2	26,0	0,6	13,9	73,8
KIRJANPITOARVO 31.12.2015	3,0	33,2	34,7	0,7	3,0	74,6

Maa- ja vesialueisiin sisältyy sijoituskiinteistöiksi luokiteltuja kiinteistöjä kirjanpitoarvoltaan 0,0 miljoonaa euroa vuonna 2017 (2016: 0,0 miljoonaa euroa, 2015: 0,0 miljoonaa euroa). Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenomallin mukaisesti. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.2017 oli 2,8 miljoonaa euroa (2016: 2,8 miljoonaa euroa, 2015: 2,8 miljoonaa euroa).

RAHOITUSLEASINGJÄRJESTELYT

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

milj. EUR	2017	2016	2015
Koneet ja kalusto			
Hankintameno 31.12.	1,4	1,5	7,3
Kertyneet poistot 31.12.	-1,1	-1,2	-5,8
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,3	0,3	1,5

Altia järjesteli vuoden 2016 aikana Rajamäen tehdasalueen höyrynjakelun uudelleen myymällä höyrynjakeluverkostonsa ja tekemällä uudet höyrynjakelusopimukset. Samanaikaisesti Altia vapautui velvollisuudesta ostaa höyryvoimalaitos sopimuskauden lopussa. Höyryvoimala sisältyi rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otettuihin aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin myyntipäivään asti.

2.3. VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai todennäköiseen nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Itse valmistettujen tuotteiden arvostus perustuu standardihintaan, lukuun ottamatta konjakkituotteita, jotka arvostetaan painotettuun keskihintaan. Tuotannon kiinteät kustannukset kohdistetaan omien valmisteiden hankintamenoon.

Raaka-aineet, tarvikkeet ja kauppatavarat arvostetaan painotettuun keskihintaan. Puolivalmisteet arvostetaan painotettuun keskihintaan, lukuun ottamatta Virossa tuotettuja puolivalmisteita, joiden arvostus perustuu standardihintaan. Uudelleen pakatut kauppatavarat arvostetaan standardihintaan pakkaustoimipaikalla.

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksesta johtuvista menoista, muista välittömistä menoista ja asianmukaisesta osuudesta hankinnan ja valmistuksen muuttuvista menoista sekä valmiiden tuotteiden osalta kiinteistä yleismenoista, jotka on määritetty normaalin toiminta-asteen mukaisesti.

Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

VAIHTO-OMAISUUS

milj. EUR	2017	2016	2015
Aineet ja tarvikkeet	50,1	51,6	54,2
Keskeneräiset tuotteet	12,7	12,3	13,7
Valmiit tuotteet	13,8	13,9	14,1
Kauppatavarat	17,9	18,4	18,9
Ennakkomaksut	0,1	0,2	0,3
YHTEENSÄ	94,5	96,3	101,2

Altia teki vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa alentavia kulukirjauksia 1,8 miljoonaa euroa vuonna 2017 (2016: 1,7 miljoonaa euroa, 2015: 2,4 miljoonaa euroa)

2.4. MYyntISAAMISET JA MUUT SAAMISET (LYHYTAIKAISET)

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Myyntisaamiset merkitään taseeseen alkuperäiseen laskutusarvoon mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyinä. Epävarmojen saamisten määrän ja arvonalentumistappion kirjaamistarpeen arviointi perustuu objektiiviseen näyttöön siitä, ettei yksittäisiä eriä mahdollisesti saada perityksi. Esimerkkejä tällaisesta arvonalentumiseen johtavasta näytöstä ovat velallisen merkittävät taloudelliset ongelmat, sen todennäköisyys, että velallinen ajautuu konkurssiin tai muihin taloudellisiin järjestelyihin, sekä maksujen eräpäivien merkittävä ja jatkuva laiminlyönti. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulospaikutteisesti. Altia kirjaa varauksen kaikista 120 päivää vanhemmista saamisista.

Myydyt myyntisaamiset kirjataan pois taseesta, kun saaminen on myyty ja kauppahinta saatu. Konserni kirjaa myyntisaamiset pois taseesta kaupantekohetkellä, kun konsernilla ei enää ole sopimuserusteista oikeutta näihin rahavirtoihin ja olennaiset riskit ja edut ovat siirtyneet konsernin ulkopuolelle. Myytyihin myyntisaamisiin liittyvät kulut kirjataan muihin rahoituskuluihin.

MYyntISAAMISET JA MUUT SAAMISET

milj. EUR	2017	2016	2015
Myyntisaamiset	48,1	58,5	53,3
Siirtosaamiset	1,8	2,2	2,2
Johdannaissopimuksiin perustuvat saamiset	1,4	0,8	0,5
Muut saamiset	2,6	2,4	3,2
YHTEENSÄ	53,9	63,8	59,1

Myytyjen myyntisaamisten määrä tilikauden 2017 lopussa oli 83,6 miljoonaa euroa (2016: 85,6 miljoonaa euroa, 2015: 91,4 miljoonaa euroa). Myyntisaamiset osakkuusyrityksiltä ja yhteisiltä toiminnoilta esitetään [liitetiedossa 6.3](#).

MYyntISAAMISTEN IKÄJAKAUMA

milj. EUR	2017	2016	2015
Erääntymättömät myyntisaamiset	44,7	53,8	47,6
1–90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	3,5	4,5	5,2
yli 90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,2	0,7	1,6
Arvon alentumistappiot	-0,3	-0,6	-1,2
YHTEENSÄ	48,1	58,5	53,3

Myyntisaamisista kirjatut realisoituneet arvonalentumistappiot vuonna 2017 olivat 0,2 miljoonaa euroa (2016: 0,1 miljoonaa euroa, 2015: 0,1 miljoonaa euroa).

2.5. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT VELVOITTEET

Eläkejärjestelyt

Eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi.

Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jota suoritus koskee. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia järjestelyjä.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt rahoitetaan vakuutusyhtiöille suoritettavina maksuina. Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyvät velvoitteet lasketaan ennakoituun etuusoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää käyttäen kustakin järjestelystä erikseen. Eläkemenot kirjataan kuluksi järjestelyyn osallistuvien henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaattikojen suorittamien laskelmien perusteella. Etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan taseeseen velka tai omaisuuserä, joka on seuraavien erien yhteenlaskettu nettomäärä: eläkevelvoitteen nykyarvo ja järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona tuottoa, joka saadaan yritysten liikkeelle laskemista korkealaatuisista joukkovelkakirjalainoista tai valtion joukkolainoista, joiden maturiteetti vastaa eläkevelvoitteen maturiteettia.

Kauden työsuorituksen perustuva meno ja etuuspohjaisen nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti. Eläkekulu esitetään työsuhde-etuuksista aiheutuvissa kuluissa ja nettokorko rahoituserissä. Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Aiempaan työsuorituksen perustuva meno kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti aikaisempaan seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tapahtuu tai kun yritys kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät edut.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut – etuuspohjaiset eläkevelvoitteet:

Etuuspohjaisen eläkevelvoitteen ja järjestelyyn kuuluvien varojen arvostaminen perustuu johdon tekemiin vakuutusmatemaattisiin oletuksiin. Näitä ovat mm. velvoitteen nykyarvon laskennassa käytettävä diskonttauskorko, tuleva palkkataso ja eläketaso, järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto sekä järjestelyssä mukana olevan henkilöstön vaihtuvuus. Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset sekä oletusten ja toteutumien väliset erot aiheuttavat vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita.

Konsernin eläkejärjestelyt

Konsernilla on eri maissa paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin perustuvia eläkejärjestelyjä. Suomalaisissa yhtiöissä henkilökunnan lakisääteinen eläketurva (TyEL) on järjestetty vakuutusyhtiön kautta, jolloin TyEL on maksupohjainen järjestely. Myös muissa maissa käytetään maksupohjaisia järjestelyjä, ja ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat eläkejärjestelynsä paikallisen lainsäädännön ja vakiintuneen käytännön mukaisesti.

Konsernilla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä lisäeläkkeiden osalta Norjassa ja Ranskassa. Suomessa Altia muutti vapaaehtoisen etuuspohjaisen eläkejärjestelyn maksuperusteiseksi järjestelyksi vuonna 2016.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläke-etuuden suuruus eläkkeellejäämishetkellä lasketaan palkan, työssäolovuosien ja oletetun eliniän perusteella. Norjan ja Ranskan eläkejärjestelyt koskevat ainoastaan muutamaa henkilöä, joten niihin liittyvien eläkevelkojen määrät eivät ole konsernin kannalta olennaisia. Suomen lisäeläkejärjestelyt, jotka muuttuivat vuoden 2016 lopussa, koskivat pääosin jo alkaneita ja vapaakirjautuneita eläkkeitä, joiden osalta yhtiön vastuu rajoittui pääasiassa indeksikorotuksiin.

Altian etuuspohjaisen eläkejärjestelyn muutos vuonna 2016

Altia Oyj:llä on ollut Alkon Eläkesäätiön eläketurvaa jatkava etuusperusteinen vuoden 1994 alussa suljettu lisäeläkejärjestely. Koska lakisääteiseen työeläketurvaan tuli merkittäviä muutoksia, Altia ja työntekijöiden edustajat kävivät lisäeläketurvan yhdessä läpi ja päättivät ehdottaa Altian hallitukselle, että 1.1.2017 mennessä ansaitut lisäeläkkeet kiinnitetään ja samalla vakuutus muutetaan maksuperusteiseksi. Samassa yhteydessä sovittiin, että Altia ei enää rahoita eläkkeisiin tulevia vuotuisia indeksikorotuksia. Muutokseen asti lisäeläkkeet ovat seuranneet työeläkeindeksiä siten, että Altia on vuosittain maksanut korotuksia varten tarvittavan vakuutusmaksun. Vuosina 2015 ja 2016 työeläkeindeksin korotukset ovat jääneet verrattain pieniksi (0 % vuonna 2016 ja 0,39 % vuonna 2015). Altian hallitus on päättänyt, että 1.1.2017 työeläkeindeksiin perustuvan korotuksen asemesta lisäeläkkeitä korotetaan 4,5 prosenttia ja tämän kertakorvauksen jälkeen eläkkeet korottuvat vakuutusyhtiön vuosittain päättämän korotuspäätöksen mukaisesti. Järjestelyn jälkeen Altialla ei enää ole suomalaisiin lisäeläkkeisiin perustuvia IFRS-standardien (IAS 19) mukaisia etuuspohjaisia eläkevelvoitteita. Tämän vuoksi Altian tilikauden 2016 henkilöstökuluihin sisältyy etuuspohjaisen velvoitteen

täyttämisestä aiheutuva voitto 16,5 miljoonaa euroa. Järjestelyn rahavirtavaikutus vuonna 2016 oli -4,1 miljoonaa euroa. Vaikutus tulokseen esitetään [liitetiedossa 1.5](#). Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut.

ETUUSPOHJAINEN ELÄKEVELKA TASEESSA

milj. EUR	2017	2016	2015
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	1,2	1,6	1,4
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	-	-	93,9
Varojen käypä arvo	-	-	-74,0
Verojen osuus, Norja	0,2	0,2	0,2
NETTOMÄÄRÄINEN ELÄKEVELKA TASEESSA	1,3	1,8	21,6

ETUUSPOHJAINEN ELÄKEKULU TULOSLASKELMASSA

milj. EUR	2017	2016	2015
Eläkevelvoitteen täyttämisestä johtuva voitto	-	16,5	-
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	0,0	-0,3	-0,4
Nettokorko	-0,0	-0,5	-0,5
Verojen vaikutus, Norja	-0,0	-0,0	-0,0
TULOSLASKELMAAN KIRJATUT ELÄKEKULUT, TUOTOT (+), KULUT (-)	-0,0	15,7	-0,8

MUUN LAAJAN TULOKSEN ERÄT

milj. EUR	2017	2016	2015
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät			
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuunottamatta korkokuluun ja -tuottoon sisältyviä eriä	0,0	10,5	-9,4
Väestötilastollisten oletusten muutoksista johtuva voitto tai tappio	-	-	2,1
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto tai tappio	-0,0	-4,1	8,4
Kokemusperäiset voitot ja tappiot	-0,0	-6,9	4,6
Verojen vaikutus, Norja	-0,0	0,0	0,1
LAAJA TULOS YHTEENSÄ	-0,0	-0,4	5,8

ELÄKEVELVOITTEEN JA VAROJEN KÄYPIEN ARVOJEN MUUTOKSET

milj. EUR	2017	2016	2015
Velvoitteen nykyarvo:			
Velvoite tilikauden alussa	1,8	95,6	114,3
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,0	0,3	0,4
Korkomenot	0,0	2,0	1,9
Maksetut etuudet	-0,3	-5,9	-5,7
Kurssierot	-0,3	-0,2	-0,4
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	-0,0	11,3	-15,1
Velvoitteen täyttäminen	-	-101,5	-
Verojen vaikutus, Norja	0,2	0,2	0,2
VELVOITE TILIKAUDEN LOPUSSA	1,3	1,8	95,6

milj. EUR	2017	2016	2015
Järjestelyn varojen käyvät arvot:			
Järjestelyyn kuuluvien varojen käyvät arvot tilikauden alussa	-	74,0	87,0
Korkotuotot	-	1,5	1,4
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	-0,1	-5,9	0,5
Varojen tuotto lukuunottamatta korkokuluun sisältyvää erää	-	10,5	-9,4
Maksetut etuudet	0,1	4,9	-5,6
Velvoitteen täyttäminen	-	-85,0	-
JÄRJESTELYYN KUULUVIEN VAROJEN KÄYVÄT ARVOT TILIKAUDEN LOPUSSA	-	-	74,0

TÄRKEIMMÄT KÄYTETYT VAKUUTUS- MATEMAATTISET OLETTAMUKSET:

	2017	2016	2015
Suomi			
Diskonttauskorko	-	1,8 %	2,1 %
Eläkkeiden korotus	-	1,5 %	1,8 %
Tuleva palkankorotusolettamus	-	2,8 %	2,8 %
Vakuutusyhtiön hyvitysolettamus	-	0,0 %	0,0 %
Norja			
Diskonttauskorko	1,9 %	2,1 %	1,5 %
Eläkkeiden korotus	2,0 %	2,0 %	2,0 %

Velvoitteen painotettu keskimääräinen duraatio on 13 vuotta (2016: 13 vuotta, 2015: 14 vuotta).

HERKKYYSANALYYSI, VAIKUTUS ETUUSPOHJAISEEN VELVOITTEeseen JA VAROIHIIN

2017 Oletus	Oletuksen muutos	Velvoitteen muutos milj. euroa	Velvoitteen muutos %
Diskonttauskorko	+0,5 %	-0,1	-5,4 %
Eläkkeiden korotus	+0,5 %	0,1	5,8 %
Palkan korotus	+0,5 %	0,0	0,0 %
Kuolleisuuden muutos	1 vuosi eliniän odotteessa	0,1	5,0 %

2016 Oletus	Oletuksen muutos	Velvoitteen muutos milj. euroa	Velvoitteen muutos, %
Diskonttauskorko	+0,5 %	-0,1	-5,4 %
Eläkkeiden korotus	+0,5 %	0,1	5,9 %
Palkan korotus	+0,5 %	0,0	0,0 %
Kuolleisuuden muutos	1 vuosi eliniän odotteessa	0,1	4,7 %

2015 Oletus	Oletuksen muutos	Velvoitteen muutos milj. euroa	Varojen muutos milj. euroa	Velvoitteen muutos, %	Varojen muutos, %
Diskonttauskorko	+0,5 %	-5,1	-4,2	-5,4 %	-5,8 %
Eläkkeiden korotus	+0,5 %	5,6	0,0	6,0 %	0,0 %
Palkan korotus	+0,5 %	0,2	0,0	0,3 %	0,0 %
Kuolleisuuden muutos	1 vuosi eliniän odotteessa	3,7	2,5	4,0 %	3,5 %
Vakuutusyhtiön hyvitys	+0,5 %	0,0	4,0	0,0 %	5,5 %

2.6. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

milj. EUR	2017	2016	2015
Lyhytaikaiset			
Ostovelat	29,2	28,0	28,9
Palkka- ja sosiaalikulujaksotukset	3,6	3,5	4,1
Korkovelat	0,1	0,2	0,3
Muut siirtovelat	18,0	13,4	12,7
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat	1,5	2,2	2,6
Valmistevero	50,1	57,8	58,4
ALV -velka	26,9	28,6	27,9
Muut velat	7,9	8,9	8,6
YHTEENSÄ	137,4	142,7	143,5

2.7. VARAUKSET

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellisten voimavarojen siirtymistä pois yrityksestä, ja velvoitteen määrä voidaan arvioida luotettavasti. Varauksena kirjattava määrä vastaa johdon parasta arviota menoista, joita olemassa olevan velvoitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun järjestelystä on laadittu yksityiskohtainen uudelleenjärjestelysuunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin se vaikuttaa.

Uudelleenjärjestelyvaraukset sisältävät lähinnä toimintojen virtaviivaistamiseen tähtäävistä projekteista syntyviä menoja ja koostuvat työsuhteen päättämiseen liittyvistä etuuksista.

Ennallistamisvaraukset koskevat velvollisuutta palauttaa Altian entinen pääkonttorirakennus alkuperäiseen tilaansa sekä käyttämättöminä olevien tilojen jäljellä olevia vuokria.

VARAUKSET

milj. EUR	Uudelleenjärjestely	Ennallistamis	Yhteensä
Varaukset 31.12.2016	0,7	0,6	1,3
Varausten lisäys	-	-	-
Varausten vähennys	-0,7	-0,6	-1,3
VARAUKSET 31.12.2017	-	-	-

Lyhytaikainen	-	-	-
Pitkäaikainen	-	-	-

milj. EUR	Uudelleenjärjestely	Ennallistamis	Yhteensä
Varaukset 31.12.2015	1,1	2,3	3,4
Varausten lisäys	0,5	-	0,5
Varausten vähennys	-0,9	-1,7	-2,6
VARAUKSET 31.12.2016	0,7	0,6	1,3

Lyhytaikainen	0,7	0,6	1,3
Pitkäaikainen	-	-	-

milj. EUR	Uudelleenjärjestely	Ennallistamis	Yhteensä
Varaukset 31.12.2014	2,0	1,3	3,4
Varausten lisäys	-	1,0	1,0
Varausten vähennys	-0,9	-	-0,9
VARAUKSET 31.12.2015	1,1	2,3	3,4

Lyhytaikainen	0,4	1,7	2,1
Pitkäaikainen	0,7	0,6	1,3

3. Rahoituserät ja pääomarakenne

3.1. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

RAHOITUSTUOTOT

milj. EUR	2017	2016	2015
Korkotuotot			
Valuuttatermiinien korkopisteet	0,2	0,1	0,1
Lainat, muut saamiset, rahat ja pankkisaamiset	0,1	0,1	0,2
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	-	-	0,0
Korkotuotot yhteensä	0,3	0,3	0,3
Valuuttakurssivoitot			
Kurssivoitot valuuttatermiineistä	1,7	0,8	0,1
Valuuttakurssivoitot konsernin sisäisistä lainoista ja konsernitilistä	2,4	0,2	0,3
Valuuttakurssivoitot yhteensä	4,0	0,9	0,4
Osinkotuotot			
Myytavissä olevat rahoitusvarat	0,2	0,1	0,1
Osinkotuotot yhteensä	0,2	0,1	0,1
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	4,5	1,3	0,8

Liikevoittoon sisältyy myyntisaamisista ja ostoveloista aiheutuvia valuuttakurssieroja -0,1 miljoonaa euroa (2016: -0,1 miljoonaa euroa, 2015: -0,0 miljoonaa euroa) sekä valuuttajohdannaisista aiheutuvia kurssieroja 0,1 miljoonaa euroa (2016: 0,8 miljoonaa euroa, 2015: 0,7 miljoonaa euroa).

RAHOITUSKULUT

milj. EUR	2017	2016	2015
Korkokulut			
Valuuttatermiinien korkopisteet	0,1	0,1	0,1
Jaksotettuun hankintamenoön kirjatut velat	1,1	1,1	1,6
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset (korkoriski)	0,4	0,4	0,7
Muut korkokulut, eläkevastuu	0,0	0,5	0,5
Korkokulut yhteensä	1,6	2,1	2,8
Valuuttakurssitappiot			
Kurssitappiot valuuttatermiineistä	3,2	0,4	0,1
Valuuttakurssitappiot konsernin sisäisistä lainoista ja konsernitilistä	1,0	0,5	0,2
Valuuttakurssitappiot yhteensä	4,1	0,9	0,2
Muut rahoituskulut			
Muut rahoituskulut	0,7	0,6	0,7
Tehoton osuus suojauslaskennan alaisista hyödykejohdannaisista	0,0	-	0,2
Muut hyödykejohdannaiset	-	-0,1	-0,3
Muut rahoituskulut yhteensä	0,7	0,5	0,6
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	6,4	3,4	3,6

Korkokuluihin sisältyy rahoitusleasingsopimuksiin liittyviä korkokuluja 0,0 miljoonaa euroa vuonna 2017 (2016: 0,1 miljoonaa euroa, 2015: 0,1 miljoonaa euroa).

3.2. RAHOITUSVARAT

Konsernin rahoitusvarat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin. Luokittelu tapahtuu alkuperäisen hankinnan yhteydessä omaisuuserän käyttötarkoituksen perusteella. Luokittelun perusteet arvioidaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä. Rahoitusvarojen käypiä arvoja ja niiden luokittelua kuvataan [liitetiedossa 3.4.](#)

Kaikki rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä, joka on päivä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Rahoitus-

varat kirjataan taseeseen alkuperäiseen hankintamenoön, joka vastaa niiden käypää arvoa hankintahetkellä. Mikäli kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti, transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun konsernilla ei enää ole sopimusperusteista oikeutta rahavirtoihin tai se on siirtänyt rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvät olennaiset riskit ja edut konsernin ulkopuolelle. Rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin tase-eriin silloin, kun niiden maturiteetti on yli 12 kuukautta. Johdannaisinstrumentit kirjataan kuitenkin aina taseen lyhytaikaisiin eriin.

3.2.1. MYTÄVISSÄ OLEVAT RAHOITUSVARAT

Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuivat noteeraamattomista osakkeista, ja niiden määrä oli 1,4 miljoonaa euroa (2016: 0,8 miljoonaa euroa, 2015: 0,8 miljoonaa euroa). Altia on vähemmistöosakas Chemigate Oy:ssä ja on uudelleenarvostanut sijoituksensa käypään arvoon, 0,8 miljoonaa euroon 31.12.2017. Käyvän arvon kasvu 0,6 miljoonaa euroa on kirjattu muihin laajan tuloksen eriin.

3.2.2. MUUT SAAMISET

Muut saamiset ovat Svendborgin kiinteistön myynnin kauppahinnan myöhemmin maksettavaan osaan liittyvä saaminen 1,0 miljoonaa euroa vuonna 2017. Pääomalainasaamisia oli 0,3 miljoonaa euroa 31.12.2016 (2015: 0,5 miljoonaa euroa), jotka maksettiin vuonna 2017.

3.2.3. RAHAVARAT

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisen rahan, pankkitileillä olevat rahat sekä erittäin likvidit sijoitukset, joiden maturiteetti hankintahetkellä on enintään kolme kuukautta.

milj. EUR	2017	2016	2015
Käteinen raha ja pankkitilit	52,4	68,0	73,9
Muut rahavarat	-	-	2,4
YHTEENSÄ	52,4	68,0	76,3

3.3. RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja jaksotettuun hankintamenoon arvostettaviin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvelat arvostetaan alun perin käypään arvoon, ja merkitään taseeseen transaktiomenoilla vähennettynä, paitsi kun on kyseessä erä, joka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Rahoitusvelkojen käypiä arvoja ja niiden luokittelua kuvataan tarkemmin [liitetiedossa 3.4.](#)

Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Rahoitusvelka luokitellaan lyhytaikaiseksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä. Johdannaisinstrumentit kirjataan kuitenkin aina taseen lyhytaikaisiin eriin.

Konsernin kaikki pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset rahalaitoslainat ja lainat eläkelaitoksilta olivat euro-määräisiä 31.12.2017, 31.12.2016 ja 31.12.2015.

Konsernin rahalaitoslainojen sekä eläkelaitoslainojen efektiivisen koron painotettu keskiarvo 31.12.2017 oli 1,6 % (2016: 1,7 %, 2015: 1,5 %).

Konsernin rahoitusleasingvelkojen koron painotettu keskiarvo 31.12.2017 oli 1,5 % (2016: 1,6 %, 2015: 2,6 %).

Altia uudelleenrahoitti lainaportfolionsa joulukuussa 2017 ja kaikki lainat maksettiin ennen aikaisesti takaisin. Takaisin maksettuihin lainoihin liittyneet kuluksi kirjaamattomat 0,8 miljoonan euron järjestelypalkkiot kirjattiin rahoituskuluihin.

Joulukuussa 2017 yhtiö teki sopimuksen vakuudettomasta 75 miljoonan euron määräaikaisslainaosuudesta ja 60 miljoonan euron valmiusluotosta koostuvan lainasopimuksen kolmen pankin kanssa. (Seniorilainasopimus). Altia on nostanut 20 miljoonan euron määräaikaisslainan, 55 miljoonan euron määräaikaisslainan ja 10 miljoonaa Seniorilainasopimuksen mukaista valmiusluottoa.

Määräaikainen 20 miljoonan euron laina erääntyy tammikuussa 2022 ja sitä lyhennetään vuosittain 5 miljoonalla eurolla, alkaen tammikuusta 2019. Määräaikainen 55 miljoonan euron laina erääntyy tammikuussa 2023, ellei käytetä vuoden jatko-optiota, ja maksetaan kokonaisuudessaan takaisin laina-ajan lopussa. 60 miljoonan euron valmiusluottolimiitti erääntyy tammikuussa 2023, ellei käytetä vuoden jatko-optiota.

Määräaikaisten lainojen sekä valmiusluoton korko on sidottu Euriboriin ja määritellään sovellet-tavan marginaalin ja Euriborin summana. Marginaali kullekin lainalle riippuu kovenantista, joka on sidottu velkaantumisasasteeseen.

Senior-lainasopimuksen ehdot sisältävät velkaantumisasasteeseen liittyvän kovenantin, minkä pe-rusteella korollisten nettovelkojen suhde konsernin omaan pääomaan ei saa ylittää 120 prosent-tia. Kovenanttiehtojen täyttymistä seurataan kvartaaleittain. Senior-lainasopimus sisältää muita tavanomaisia kovenantteja.

3.3.1. LAINAT

milj. EUR	2017	2016	2015
Pitkäaikaiset			
Rahalaitoslainat	74,7	64,8	87,2
Lainat eläkelaitoksilta	14,3	-	-
Rahoitusleasingvelat	0,2	0,1	1,2
YHTEENSÄ	89,1	64,9	88,4
Lyhytaikaiset			
Rahalaitoslainat	10,0	7,5	7,5
Lainat eläkelaitoksilta	0,8	-	-
Rahoitusleasingvelat	0,2	0,3	0,8
YHTEENSÄ	11,0	7,8	8,3

Korolliset pitkäaikaiset rahalaitoslainat ja lainat eläkelaitoksilta arvostetaan jaksotettuun hankinta-menoan efektiivisen koron menetelmällä.

Joulukuussa 2017 yhtiö solmi 15 miljoonan euron Premium-lainasopimuksen (TyEL laina). Premium laina erääntyy kymmenessä vuodessa ja sen pääomaa lyhennetään puolivuositain heinäkuusta 2018 alkaen. Myös lainan korko maksetaan puolivuositain ja se määräytyy marginaalin ja kunkin hetken kymmenen vuoden TyEL-viitekoron summana. Premium-lainan vakuutena on Vakuutusosakeyhtiö Garantian joulukuussa 2017 antama takaus.

3.3.2. NETTOVELKA

Muutokset nettovelassa tilikauden 2017 aikana on esitetty seuraavassa taulukossa:

milj. EUR	Rahat ja pankki-saamiset	Lainat rahoitus-laitoksilta (pitkä-aikaiset)	Lainat rahoitus-laitoksilta (lyhyt-aikaiset)	Rahoitus-leasing-velat (pitkä-aikaiset)	Rahoitus-leasing-velat (lyhyt-aikaiset)	Yhteensä
Nettovelka 31.12.2016	68,0	64,8	7,5	0,1	0,3	4,7
Rahavirrat	-13,2	24,3	3,3	-	-0,3	40,4
Valuuttakurssierot	-2,5	-	-	0,0	-	2,5
Muut muutokset	-	-0,1	-	0,0	0,2	0,1
YHTEENSÄ	52,4	89,0	10,8	0,2	0,2	47,7

3.4. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU SEKÄ NIIDEN KÄYVÄT ARVOT

Rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Ryhmään kuuluvat rahoitusvarat, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa tai jotka Altia-konserni on muutoin nimenomaisesti luokitellut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Ryhmään luokitellaan myös suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Ryhmään kuuluvat erät kirjataan alun perin käypään arvoon ja arvostetaan myöhemmin kunkin raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon, joka on toimivilla markkinoilla julkaistujen hintanoteerausten pohjalta määritetty raportointikauden päättymispäivän ostonoteeraus. Käyvän arvon muutoksista johtuvat realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät, jos ne liittyvät rahoituserien suojaukseen. Jos johdannaiset liittyvät kaupallisten erien (valuuttamääräisten ostojen ja myyntien) suojaukseen, realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja sisällytetään liiketulokseen.

Lainat ja muut saamiset

Lainat ja muut saamiset syntyvät, kun luovutetaan rahaa, tavaroita tai palveluja velalliselle, ja ne sisältyvät lyhyt- tai pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin erääntymisaikansa mukaisesti. Altiasa pitkäaikaisiin saamisiin kuuluvat yli vuoden kuluttua erääntyvät lainasaamiset ja muut saamiset. Lyhytaikaisiin tase-eriin sisältyvät myyntisaamiset ja rahavarat esitetään lyhytaikaisissa rahoitusvaroissa. Saamisten arvostusperusteena on jaksotettu hankintameno, kun instrumenttiin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia eikä instrumentteja noteerata rahoitusmarkkinoilla. Konsernin sisäisten valuuttamääräisten saamisten kurssierot esitetään rahoituserissä Lainat ja muut saamiset -ryhmän kurssieroissa.

Myytavissä olevat rahoitusvarat

Myytavissä olevat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on joko nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun rahoitusvarojen ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan raportointikauden päättymispäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin.

Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat noteeraamattomista osakkeista. Noteeraamattomat osakkeet arvostetaan käypään arvoon käyttäen markkinoihin perustuvaa lähestymistapaa ja hyödyntäen vertailukelpoisia omaisuuseriä koskeviin markkinatransaktioihin liittyvää tietoa.

Konserni arvioi jokaisena raportointipäivänä, onko olemassa objektiivista näyttöä siitä, että myytävissä olevan omaisuuden arvo on alentunut. Arvon alentumistappiot, joista on objektiivista näyttöä, kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Arvon alentumista osoittavana objektiivisena näyttönä voidaan pitää esimerkiksi instrumentin merkittävää tai pitkäaikaista arvon alentumista alle sen hankintamenon. Konserni on todennut, etteivät mitkään sen myytävissä olevista rahoitusvaroista olleet arvoltaan alentuneita vuosina 2017, 2016 ja 2015.

Rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Ryhmään kuuluvat rahoitusvelat arvostetaan käypään arvoon, joka on määritetty toimivilla markkinoilla julkaistujen hintanoteerausten pohjalta raportointikauden päättymispäivänä. Käyvän arvon muutoksista johtuvat realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat rahoitusvelat

Tähän ryhmään kuuluvat konsernin ulkoiset rahalaitoslainat, lainat eläkelaitoksilta, yritystodistuslainat sekä ostovelat. Nämä rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Kun lainoja maksetaan pois tai jälleenrahoitetaan, niihin liittyvät vielä kuluksi kirjaamattomat menot kirjataan rahoituskuluihin. Käytössä olevat konsernitililimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin lainoihin. Lisäksi Altialla on valmiusluottolimiitti, johon liittyvä järjestelypalkkio jaksotetaan limiitin voimassaoloajalle tasaerinä muihin rahoituskuluihin.

Valuuttamääräisten rahalaitoslainojen kurssierot esitetään rahoituserissä. Konsernin sisäisten valuuttamääräisten lainojen kurssierot esitetään rahoituserissä jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvelat -ryhmän kurssieroissa.

Rahalaitos- ja yritystodistuslainojen käypä arvo määritetään diskonttaamalla näiden tulevat rahavirrat tilinpäätöshetken markkinakoroilla, joita oikaistaan Altian luottoriskipreemiolla. Markkinakorkojen poikkeuksellisen alhaisesta tasosta johtuen lainojen kirjanpitoarvon katsotaan tilinpäätöshetkellä vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusleasingvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty samankaltaisten leasingsopimusten vastaavaa korkoa.

Johdannaiset

Johdannaiset sisällytetään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin silloin, kun ne eivät täytä IAS 39 -standardin mukaisia suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Nämä johdannaiset merkitään taseeseen kaupantekopäivän käypään arvoon ja arvostetaan myöhemmin raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon. Johdannaisia ja suojauslaskentaa kuvataan tarkemmin [liitetiedossa 3.5.](#)

Johdannaisten käyvät arvot vastaavat rahamäärää, jonka konserni joutuisi maksamaan tai se saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen tilinpäätöspäivänä. Valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot määritetään käyttäen raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja. Korkojohdannaisten käyvät arvot lasketaan diskonttaamalla sopimukseen liittyvät tulevat rahavirrat. Hyödykejohdannaisten arvonmäärityksessä käytetään rahoitusmarkkinoilta saatuja käypiä arvoja.

Seuraavassa taulukossa esitetään rahoitusinstrumenttien käyvät arvot ja konsernitaseen arvoja vastaavat kirjanpitoarvot luokittain:

2017 milj. EUR	Liite	Johdannaiset, suojaus- laskennan alaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Taso
Rahoitusvarat									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Saamiset omistuksista yhteisissä toiminnoissa		-	-	7,6	-	-	7,6	7,6	
Noteeraamattomat osakkeet	3.2.1.	-	-	-	1,4	-	1,4	1,4	3
Lainasaamiset	3.2.2.	-	-	1,0	-	-	1,0	1,0	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.4.	-	-	49,7	-	-	49,7	49,7	
Myyntisaamiset ja muut saamiset/Johdannaissopimukset									
Valuuttatermiinit	2.4.	0,8	0,3	-	-	-	1,1	1,1	2
Hyödykejohdannaiset	2.4.	0,3	-	-	-	-	0,3	0,3	2
Rahavarat	3.2.3.	-	-	52,4	-	-	52,4	52,4	
YHTEENSÄ		1,0	0,3	110,6	1,4	-	113,4	113,4	
Rahoitusvelat									
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	3.3.1.	-	-	-	-	89,1	89,1	89,1	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	3.3.1.	-	-	-	-	11,0	11,0	11,0	2
Ostovelat ja muut muut velat	2.6.	-	-	-	-	29,3	29,3	29,3	
Ostovelat ja muut velat/Johdannaissopimukset									
Korkojohdannaiset	2.6.	1,4	-	-	-	-	1,4	1,4	2
Valuuttatermiinit	2.6.	0,1	0,0	-	-	-	0,1	0,1	2
YHTEENSÄ		1,5	0,0	-	-	129,5	131,0	131,0	

2016 milj. EUR	Liite	Johdannaiset, suojaus- laskennan alaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Taso
Rahoitusvarat									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Saamiset omistuksista yhteisissä toiminnoissa		-	-	7,6	-	-	7,6	7,6	
Noteeraamattomat osakkeet	3.2.1.	-	-	-	0,8	-	0,8	0,8	3
Lainasaamiset	3.2.2.	-	-	0,3	-	-	0,3	0,3	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.4.	-	-	59,7	-	-	59,7	59,7	
Myyntisaamiset ja muut saamiset/Johdannaissopimukset									
Valuuttatermiinit	2.4.	0,3	0,4	-	-	-	0,7	0,7	2
Hyödykejohdannaiset	2.4.	0,0	-	-	-	-	0,0	0,0	
Rahavarat	3.2.3.	-	-	68,0	-	-	68,0	68,0	
YHTEENSÄ		0,3	0,4	135,5	0,8	-	137,1	137,1	
Rahoitusvelat									
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	3.3.1.	-	-	-	-	64,9	64,9	64,9	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	3.3.1.	-	-	-	-	7,8	7,8	7,8	2
Ostovelat ja muut muut velat	2.6.	-	-	-	-	28,7	28,7	28,7	
Ostovelat ja muut velat/Johdannaissopimukset									
Korkojohdannaiset	2.6.	1,9	-	-	-	-	1,9	1,9	2
Valuuttatermiinit	2.6.	0,3	0,0	-	-	-	0,4	0,4	2
YHTEENSÄ		2,2	0,0	-	-	101,5	103,7	103,7	

2015 milj. EUR	Liite	Johdannaiset, suojaus- laskennan alaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Taso
Rahoitusvarat									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Saamiset omistuksista yhteisissä toiminnoissa		-	-	7,6	-	-	7,6	7,6	
Noteeraamattomat osakkeet	3.2.1.	-	-	-	0,8	-	0,8	0,8	3
Lainasaamiset	3.2.2.	-	-	0,5	-	-	0,5	0,5	
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.4.	-	-	55,1	-	-	55,1	55,1	
Johdannaissopimukset/Valuuttatermiinit		0,4	0,0	-	-	-	0,5	0,5	2
Rahavarat	3.2.3.	-	-	76,3	-	-	76,3	76,3	
YHTEENSÄ		0,4	0,0	139,3	0,8	-	140,6	140,6	
Rahoitusvelat									
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	3.3.1.	-	-	-	-	88,4	88,4	88,4	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	3.3.1.	-	-	-	-	8,3	8,3	8,3	2
Ostovelat ja muut muut velat	2.6.	-	-	-	-	29,9	29,9	29,9	
Ostovelat ja muut velat/Johdannaissopimukset									
Korkojohdannaiset	2.6.	1,5	-	-	-	-	1,5	1,5	2
Valuuttatermiinit	2.6.	0,2	0,0	-	-	-	0,3	0,3	
Hyödykejohdannaiset	2.6.	0,6	0,2	-	-	-	0,8	0,8	2
YHTEENSÄ		2,4	0,2	-	-	126,6	129,2	129,2	

Lyhyestä maturiteetista johtuen ostovelkojen sekä muiden lyhytaikaisten saamisten ja velkojen käypä arvo vastaa niiden tasearvoa.

Edellä olevassa taulukossa esitetään myös rahoitusinstrumenttien luokittelu. Käypien arvojen hierarkian tasot 1–3 kuvastavat käypiä arvoja määritettäessä käytettyjen syöttötietojen merkittävyyttä. Tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten rahoitusinstrumenttien julkisiin noteerauksiin. Tasolla 2 käypien arvojen määrittämiseen käytetyt syöttötiedot perustuvat noteerattuihin markkinakorkoihin ja -hintoihin, jotka ovat havainnoitavissa kyseiselle omaisuu-

serälle tai velalle suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti diskontattujen vastaisten rahavirtojen perusteella. Muiden tasolle kaksi luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Tasolla kolme omaisuserien ja velkojen käyvät arvot pohjautuvat syöttötietoihin, jotka eivät kaikkien merkittävien muuttujien osalta perustu havainnoitavissa olevaan markkinatietoon, vaan ne perustuvat merkittävässä määrin johdon arvioihin ja niiden käyttämiseen yleisesti hyväksytyissä arvostusmenetelmissä. Esitetty käypä arvo perustuu alimman tason syöttötietoinformaatioon, joka on merkittävä käypää arvoa määritettäessä.

3.5. JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Silloin kun konserni soveltaa valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisiin IAS 39:n mukaista suojauslaskentaa, käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omissa pääomassa suojausrahastossa.

Kun sovelletaan suojauslaskentaa

Altiassa sovelletaan rahavirran suojausta tapauskohtaisen harkinnan mukaan osaan valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisia. Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvien rahavirtojen vaihteluilta. Suojauslaskenta tarkoittaa laskentamenettelyä, jonka tarkoituksena on kohdistaa yksi tai useampi suojausinstrumentti siten, että niiden käyvän arvon muutokset kumoavat kokonaisuudessaan tai osittain suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon tai rahavirtojen tulosvaikutteiset muutokset ajanjaksolla, jolle suojaus on määritetty. Altia dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstrumentin ja suojatun omaisuuserän välisen suhteen sekä riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Suojausinstrumenttien tehokkuus testataan etu- ja jälkikäteen. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. Suojaussuhteen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun suojausinstrumentin toteutuneet tulokset kumoavat suojattavan erän rahavirtojen muutokset 80–125 -prosenttisesti. Suojauslaskenta lopetetaan, kun suojauslaskennan edellytykset eivät enää täyty.

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaissopimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuvat voitot ja tappiot esitetään yhtenevästi suojatun erän kanssa. Rahavirtojen suojaukseksi määritettyjen ja ehdot täyttävien johdannaissopimusten realisoitumattomien käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa, kun nämä instrumentit täyttävät suojauslaskennan ehdot ja suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Omaan pääomaan kertynyt kumulatiivinen voitto tai tappio kaupallisiin eriin liittyneistä johdannaisista kirjataan tulosvaikutteiseksi ostojen tai myyntien oikaisueriksi samanaikaisesti suojattavan erän kanssa sillä kaudella, jolla suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Sähköjohdannaisista toteutunut voitto tai tappio kirjataan liikeluokituksen yläpuolelle sähköostoihin. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit

eivät enää täyty, suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Kun suojauslaskentaa ei sovelleta

Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissopimuksen käyttötarkoituksen määrittämällä tavalla. Altiassa johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti liikeluokituksen yläpuolelle silloin, kun johdannainen liittyy kaupallisten rahavirtojen (ostojen ja myyntien) suojaukseen, eikä suojauslaskentaa sovelleta. Muiden johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti rahoituseriin, kun suojauslaskentaa ei sovelleta. Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, on hankittu vähentämään liiketoimintaan tai rahoitukseen liittyviä tulos- ja/tai rahavirtavaikutuksia.

Terminien korkoeron sekä optioiden aika-arvon muutokset kirjataan aina tulosvaikutteisesti. Niihin ei siis sovelleta suojauslaskentaa, vaikka ko. johdannainen olisi suojauslaskennan piirissä.

JOHDANNAISSOPIMUSTEN NIMELLISARVOT

milj. EUR	2017	2016	2015
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset			
Korkojohdannaiset	20,0	20,0	20,0
Valuuttatermiinit	30,3	26,7	30,6
Hyödykejohdannaiset, sähkö	2,5	3,0	3,6
	0,1TWh	0,1TWh	0,1TWh
Ei suojauslaskennan -alaiset johdannaissopimukset			
Valuuttatermiinit	24,7*	52,9	8,4

*Nimellisarvosta 21,3 miljoonaa euroa liittyy samansuuruisten konsernin emoyhtiöön tehtyjen sisäisten valuuttamääräisten talletusten suojaukseen. Nämä talletukset on tehty pankkien perimän negatiivisen talletuskoron vaikutusten pienentämiseksi.

Seuraavassa esitetään realisoitumattomien johdannaisten positiiviset ja negatiiviset käyvät arvot ja niiden nettomäärät. Johdannaisia koskevat yleiset nettoutussopimukset eivät täytä kriteerejä, joiden mukaan erät voitaisiin vähentää toisistaan taseessa, koska laillisesti täytäntöön pantavissa olevaa kuittausoikeutta ei tällä hetkellä ole.

NETTOPOSITIOT

milj. EUR	2017	2016	2015
Johdannaissaamiset:			
Käypä arvo, brutto	1,1	0,7	0,5
Käypä arvo, netotussopimusten piirissä	-0,2	-0,2	-0,1
Käypä arvo, netto	1,0	0,6	0,4
Johdannaisvelat:			
Käypä arvo, brutto	1,5	2,2	1,8
Käypä arvo, netotussopimusten piirissä	-0,2	-0,2	-0,1
Käypä arvo, netto	1,3	2,1	1,7

3.6. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT TIEDOT

Osakepääoma

Altia Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 60 480 378,36 euroa vuosien 2017, 2016 ja 2015 lopussa. Yhtiöllä oli 31.12.2016 kaksi osakesarjaa, A-sarja ja L-sarja. Yhtiön hallitus päätti 13.12.2017 mitätöidä kaikki yhtiön hallussa olevat L-sarjaan kuuluvat omat osakkeet, joita oli 25 003 kpl. Tämän mitätöinnin rekisteröimisen jälkeen Yhtiöllä ei ollut yhtään L-sarjan osakkeita 31.12.2017. Yhtiön ainut osakkeenomistaja päätti 15.12.2017 yhtiön A- ja L-osakesarjojen yhdistämisestä yhdeksi osakesarjaksi ja osakkeiden liittämistä arvo-osuusjärjestelmään sekä vastaavista yhtiöjärjestyksen muutoksista 19.1.2018. Tilikausien 2017, 2016 ja 2015 lopussa A-sarjan osakkeita oli 35 960 000 kpl. Tilikausien 2016 ja 2015 lopussa L-sarjan osakkeita oli 25 003 kpl.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahasto sisältää myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon muutoksen.

Suojausrahasto

Suojausrahasto sisältää rahavirran suojauksessa käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset tehokkaaksi todetuista suojauksista.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät kaikki valuuttakurssierot, jotka ovat syntyneet ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten muuntamisesta. Konsernin kertyneet muuntoerot 31.12.2017 olivat yhteensä -16,0 miljoonaa euroa (31.12.2016: -12,3 miljoonaa euroa, 31.12.2015: -9,6 miljoonaa euroa).

Omat osakkeet

Hankituista omista osakkeista maksetut määrät on kirjattu kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.

Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos tilikauden osakemäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennettu osakekohtainen tulos on laskettu samoin perustein kuin laimentamaton osakekohtainen tulos kuitenkin niin, että se huomioi Konsernin potentiaaliset sitoumukset laskea liikkeelle uusia osakkeita tulevaisuudessa. Altia ei ole laskenut liikkeelle laimentavia instrumentteja tässä esitettyjen kausien aikana.

	2017	2016	2015
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, miljoonaa euroa	18,3	36,1	18,1
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo (1 000 kpl)	35 960	35 960	35 960
Laimentamaton ja laimennettu osakekohtainen tulos, euroa	0,51	1,00	0,50

Osinko

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2017 ei jaeta osinkoa. Yhtiökokous, joka pidettiin 21.3.2017, määräsi tilikaudelta 2016 maksettavaksi osinkoa 0,29 euroa osakkeelta, joka oli yhteensä 10 428 400 euroa. Vuodelta 2016 maksettiin 18.12.2017 ylimääräisenä osinkona 1,67 euroa osaketta kohden, joka oli yhteensä 60 053 200 euroa.

Yhtiökokous päätti 29.3.2016, että vuodelta 2015 maksettiin osinkoa 0,29 euroa osakkeelta, joka oli yhteensä 10 428 400 euroa.

ALTIA OYJ:N JAKOKELPOISET VARAT

milj. EUR	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
Voitto edellisiltä tilikausilta	100,7	101,0	92,6
Osingonjako	-70,5	-10,4	-
Tilikauden voitto	26,5	10,1	8,4
JAKOKELPOISET VARAT YHTEENSÄ	56,8	100,7	101,0

Nettovelkaantumisaste

34,9%

4. Rahoitus- ja pääomariskit

4.1. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Rahoitusriskien hallinnan periaatteet

Altian rahoitusriskien hallinnalla pyritään turvaamaan konsernin taloudellinen vakaus ja riittävien rahoitusvaihtoehtojen saatavuus eri markkinatilanteissa. Lisäksi tavoitteena on tukea liiketoimintoja liiketoimintaan liittyvien rahoitusriskien tunnistamisessa ja hallinnassa sekä olennaisilta rahoitusriskeiltä suojaautumisessa.

Konserni altistuu erilaisille markkinariskeille. Näiden riskien muutokset vaikuttavat yhtiön varoihin, velkoihin ja ennakoituihin liiketoimiin. Riskit aiheutuvat korkojen, valuuttakurssien ja hyödykkeiden markkinahintojen muutoksista. Näistä markkinariskeistä aiheutuvien riskien hallintaan voidaan käyttää valittuja johdannaisinstrumentteja. Altia suojaa pääasiassa vain konsernin rahavirtaan vaikuttavia riskejä sekä harkinnan mukaan joitakin valuuttamäärisiä tase-eriä. Johdannaisia käytetään yksinomaan suojautumiseen edellä mainituilta riskeiltä. Osaan korko-, valuutta- sekä sähköjohdannaisista sovelletaan IAS 39 -standardin mukaisia suojauslaskennan periaatteita. Rahoitusriskien hallintaa toteutetaan hallituksen hyväksymien riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti osana konsernin riskienhallintaa. Perustan rahoitusriskien hallinnalle muodostavat Altian rahoitus- ja luottoperiaatteet sekä liiketoiminnan jatkuvuuteen tähtäävät periaatteet.

Riskienhallintaprosessi

Rahoitukseen liittyvät prosessin erityispiirteet on kuvattu jäljempänä markkina-, maksuvalmius- ja luottoriskien kuvausten yhteydessä. Rahoitusriskien tilanteesta raportoidaan säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle ja Altian hallitukselle. Riskien hallintaa koskevat merkittävimmät periaatepäätökset tekee yhtiön hallitus.

Altian hallitus on hyväksynyt osana rahoitusriskien hallintaperiaatteita rahoitusinstrumenttien luettelon, jossa erityyppisten rahoitusriskien osalta on määritelty hyväksytyt instrumentit, niiden käyttötarkoitus ja käytöstä päättävä henkilö.

Rahoitusriskien hallinnan organisointi

Konsernin johdolle raportoidaan rahoitusasioista säännöllisesti. Hallitus käsittelee tapauskohtaisesti kaikki olennaiset rahoitusasiat, kuten konsernin sisäiset ja ulkoiset lainajärjestelyt.

Altian rahoitustoimintoa ja rahoitusriskien hallintaa koskevat tehtävät ja vastuut on kuvattu rahoitusriskien hallintaperiaatteissa. Konsernin rahoitusosasto vastaa rahoituksen varmistamisesta, riskien tunnistamisesta sekä tarvittaessa suojausten toteuttamisesta ulkopuolisten vastapuolten kanssa. Liiketoimintayksiköt ja tytäryhtiöt vastaavat omaan liiketoimintaansa liittyvien riskien hallinnasta ja rahavirtojen ennustamisesta.

Riskikeskittymät

Altia analysoi huolellisesti toimintoihinsa liittyviä rahoitusriskejä ja riskikeskittymiä. Tämän arvioinnin tuloksena tunnistetut riskikeskittymät on kuvattu markkina- ja luottoriskien kuvausten yhteydessä.

Markkinariski

Altia määrittelee markkinariskin riskiksi, jossa rahoitusinstrumentin käypä arvo tai tulevat rahavirrat vaihtelevat markkinahintojen muutosten seurauksena. Konsernin tärkeimmät markkinariskit ovat valuuttariski, korkoriski ja hintariski ohraan ja sähkөөn liittyen.

1. Valuuttariski

Altia altistuu valuuttariskeille viennin ja tuonnin, konsernin sisäisen muiden kuin euromaiden välisen kaupan sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden kanssa tapahtuvan sisäisen lainanannon ja sijoitusten kautta. Konsernin valuuttariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa valuuttakursseihin liittyviä epävarmuustekijöitä ja niiden vaikutusta konsernin tulokseen, rahavirtaan ja taseeseen.

Transaktioriski

Transaktioriski aiheutuu valuuttamääräisistä tase-eristä sekä tulevista rahavirroista liittyen myyntiin, ostoihin sekä pääomatuottoihin. Transaktioriskin hallinnalla pyritään suojaamaan konsernia valuuttakurssien muutosten vaikutuksilta tulokseen.

Tavoitteena on suojata 60–80 % erittäin todennäköisistä kaupallisista rahavirroista. Keskimääräinen suojausaste on pysynyt tavoitetasolla. Suojaukset toteutetaan valuuttatermiineillä tai -optioilla enintään seuraavien kahdentoista kuukauden ajalle lähinnä asiakkaiden hinnoitteluajanjaksojen mukaisessa rytmissä. Altia voi soveltaa valuuttajohdannaisiin rahavirran suojauslaskentaa. Konsernin sisäiset lainajärjestelyt suojataan 100-prosenttisesti, ja niihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Kahdessa alla olevassa taulukossa esitetään konsernin nettovaluuttapositio, ensin taseeseen kirjattujen rahoitusinstrumenttien perusteella ja toiseksi ottaen huomioon myös tulevat valuuttamääräiset nettorahavirrat. Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7-standardin mukainen valuuttapositio koostuu myyntisaamisista, ostoveloista, rahavaroista, konsernin sisäisistä ja ulkoisista lainoista sekä johdannaisinstrumenteista.

Nettovaluuttariski on huomioitu taulukossa silloin, kun transaktiovaluutta on muu kuin yhtiön toimintavaluutta.

TAULUKKO1: KONSERNIN NETTOVALUUTTAPOSITIO 31.12.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 - standardin mukainen nettovaluuttapositio			
milj. EUR	2017	2016	2015
EUR-SEK	-19,5	-11,8	-19,1
EUR-NOK	-1,3	-2,7	0,2
EUR-USD	3,9	5,4	4,7
EUR-AUD	1,7	2,4	2,1

Konsernin nettovaluuttapositio 31.12. sisältäen myös suojatut kaupalliset kassavirrat			
milj. EUR	2017	2016	2015
EUR-SEK	2,0	1,6	2,4
EUR-NOK	1,3	-0,1	1,1
EUR-USD	0,1	0,6	-0,3
EUR-AUD	0,0	0,2	0,1

Translaatoriski

Translaatoriski aiheutuu lähinnä emoyhtiön valuuttamääräisistä oman pääoman ehtoista netto-sijoituksista ulkomaisiin tytäryhtiöihin, joista syntyy konsernitilinpäätöstä laadittaessa muuntoero konsernin taseen omaan pääomaan. Konsernin rahoitusosasto analysoi translaatoriskiä säännöllisesti ja raportoi tällä alueella tapahtuvista olennaisista seikoista johdolle. Merkittävimmät nettosi-joitukset ovat Ruotsin ja Norjan kruunujen määräisiä. Translaatoriskiä ei ole suojattu.

2. Korkoriski

Korkoriskin hallinnan tavoitteena on minimoida korkojen muutosten aiheuttamien vaihtelujen vaikutus konsernin tulokseen. Altia uudelleenrahoitti lainaportfolionsa joulukuussa 2017 ja kaikki olemassa olleet lainat maksettiin ennenaikaisesti takaisin, kuten liitetiedossa 3.3.1. on tarkemmin kuvattu. Lainojen nimellisarvo oli 31.12.2017 100,0 miljoonaa euroa ja se jakautui seuraavasti:

- 20,0 miljoonan euron suuruinen laina erääntyy tammikuussa 2022, ja sitä lyhennetään 5 miljoonaa euroa vuodessa. Lainan korko on sidottu kolmen kuukauden markkinakorkoon. Näitä korkoja ei ole tällä hetkellä suojattu.
- 55,0 miljoonan euron osuus lainasta erääntyy tammikuussa 2023, ja sille on yhden vuoden jatko-optio. Lainan korko perustuu kolmen kuukauden markkinakorkoon. Altia on suojannut nämä koronmaksut 20 miljoonan euron suuruksella korkojohdannaisella kiinteään korkoon. Tähän korkojohdannaiseen sovelletaan suojauslaskennan periaatteita. Suojauksen on todettu olevan tehokas.
- 15,0 miljoonan euron eläkelaina erääntyy tammikuussa 2028. Korko on kiinteä koko laina-ajalle.
- 10,0 miljoonan euron lyhytaikainen laina erääntyy maaliskuussa 2018. Lainan korko on kolmen kuukauden markkinakorko. Korkomaksua ei ole suojattu.

Altian kotimaisen yritystodistusohjelman enimmäismäärä on 100 miljoonaa euroa. Yritystodistuksia ei ollut liikkeeseen laskettuna 31.12.2017, 2016 ja 2015.

Altian hallituksen hyväksymä enimmäismäärä factoringsopimuksen mukaiselle myyntisaamisten myynnille on 145 miljoonaa euroa. Myyntisaamiset kirjataan pois taseesta kaupantekohetkellä, eikä niihin liity takaisinostovelvoitetta. Järjestelyn kulut kirjataan muihin rahoituskuluihin. Myyntisaamiset ovat lyhytaikaisia, eikä niihin liittyvää korkoriskiä ole suojattu. Myytyjen myyntisaamisten määrä 31.12.2017 oli 83,6 miljoonaa euroa (2016: 85,6 miljoonaa euroa; 2015: 91,4 miljoonaa euroa).

3. Hyödykkeiden hintariski

Ohra

Altia käytti vuonna 2017 etanolin ja tärkkelyksen valmistukseen noin 206 miljoonaa kiloa Suomessa viljeltyä ohraa. Korkealuokkaisen kotimaisen ohran saatavuuden Altia varmistaa sopimusviljelyllä yhteistyössä viljelijöiden ja viljaliikkeiden kanssa. Ohran markkinahinta vaihtelee satovuosittain merkittävästi suomalaisen ohran kysyntään ja tarjontaan vaikuttavien eri tekijöiden vuoksi, ja siten sen katsotaan olevan Altialle merkittävä riski. Hintariskiä ei ole suojattu johdannaisinstrumenteilla.

Sähkö

Voimakas sähkön markkinahinnan nousu on Altialle merkittävä riski. Riskiä hallitaan noudattamalla Altian sähkönhankintapolitiikkaa. Siinä määritellään ne rajat, joiden puitteissa sähkön hintariskiltä suojaudutaan. Suojaukset tehdään Nasdaq OMX Oslo ASAn OTC-johdannaistuotteilla. Sähkönhankinnan suojauspalvelu ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Vuoden 2017 lopussa seuraavien 12 kuukauden toimitusten suojaustaso oli 67,6 % (2016: 68,3 %; 2015: 80,7 %), mikä vastasi asetettuja tavoitteita. Vuonna 2017 kokonaispositio oli 2,5 miljoonaa euroa ja keskimääräinen suojaustaso oli 70,0 %.

Sähkön hintariskin suojauksiin sovelletaan IAS 39:n mukaista rahavirran suojauslaskentaa, ja suojauksen tehokkuus testataan neljännesvuosittain. Vuoden 2017 lopussa tehoton osuus -0,1 miljoonaa euroa (2016: -0,1 miljoonaa euroa; 2015: 0,2 miljoonaa euroa) on kirjattu rahoituskuluihin.

Altia hankkii kuluttamansa sähkön Suomen hinta-alueen spot-hintaan sidottuna toimituksena suoraan Nord Pool Spot -markkinoilta.

4. Herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa taulukossa on kuvattu konsernin tuloksen ja oman pääoman (ennen veroja) herkkyyttä sähkön hintojen ja valuuttakurssien muutoksille. Altian soveltaessa suojauslaskentaa herkkyys kohdistuu omaan pääomaan. Kun suojauslaskentaa ei sovelleta, herkkyys on ilmoitettu mahdollisena vaikutuksena tulokseen.

Herkkyys valuuttakurssien muutoksille on laskettu rahoitusinstrumenteista aiheutuvasta nettovaikutuspositiosta.

TAULUKKO 2: HERKKYYSANALYYSIT

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7-standardin tarkoittama herkkyys markkinariskeille (ennen veroja)	2017		2016		2015	
	Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma	Tuloslaskelma	Oma pääoma
milj. EUR						
+/-10% muutos sähkön hinnassa	-	+/-0,3	-	+/-0,3	+/-0,1	+/-0,2
+/-10% muutos EUR/NOK valuuttakurssissa	+/-0,1	-	+/-0,3	-	+/-0,0	-
+/-10% muutos EUR/SEK valuuttakurssissa	+/-2,0	-	+/-1,2	-	+/-1,9	-
+/-10% muutos EUR/USD valuuttakurssissa	-/+0,4	-	-/+0,5	-	-/+0,5	-
+/-10% muutos EUR/AUD valuuttakurssissa	-/+0,2	-	-/+0,2	-	-/+0,2	-

31.12.2017 konsernin vaihtuvakorkoinen velkapositio muodostuu vaihtuvakorkoisista veloista 85 miljoonaa euroa (2016: 72,5 miljoonaa euroa, 2015: 95,0 miljoonaa euroa) sekä riskiä nettovaihtosopimuksen vaihtuvasta osasta 20 miljoonaa euroa (2016: 20 miljoonaa euroa, 2015: 20 miljoonaa euroa).

Yhden prosenttiyksikön korkotason nousun vaikutus tuloslaskelmaan olisi -0,7 miljoonaa euroa (2016: -0,5 miljoonaa euroa, 2015: -0,8 miljoonaa euroa). Markkinakorkojen nousun vaikutus konsernin tulokseen on laskettu nettokorkokuluista.

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi Altia pitää jatkuvasti yllä riittäviä likviditeettireservejä, jotka vuoden 2017 lopussa olivat 10 miljoonan euron konsernitililiimiitti sekä 60 miljoonan euron revolving credit -tyyppinen valmiusluottolimiitti. Valmiusluottolimiitistä oli 31.12.2017 käytössä 10 miljoonaa euroa. Valmiusluottolimiitti erääntyy tammikuussa 2023, ja sille on yhden vuoden jatko-optio. Konsernin ulkoisista lainoista on kerrottu tarkemmin korkoriskin yhteydessä.

TAULUKKO 3: LIKVIDITEETTIRESERVIT

Rahavarat sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset milj. EUR	2017	2016	2015
Rahavarat	52,4	68,0	76,3
Konsernitililiimitit	10,0	20,0	20,0
Valmiusluottolimiitti	50,0	50,0	60,0
YHTEENSÄ	112,4	138,0	156,3

TAULUKKO 4: RAHOITUSVELKOJEN ERÄÄNTYMINEN

Sopimusten mukaiset maksut rahoitusveloista 2017 milj. EUR	Tase- arvo	Rahavirrat 2018			Rahavirrat 2019			Rahavirrat 2020-		
		Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu
Muut kuin johdannaiset:										
Lainat rahoituslaitoksilta ¹⁾	-88,6	-	-0,7	-10,0	-	-0,8	-5,0	-	-2,2	-70,0
Lainat eläkelaitoksilta ²⁾	-16,0	-0,1	-	-0,8	-0,2	-	-1,5	-0,7	-	-12,8
Rahoitusleasinglainat	0,4	-	-	0,1	-	-	0,1	-	-	0,2
Ostovelat	-29,2	-	-	-29,2	-	-	-	-	-	-
Johdannaiset:										
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskenta										
Sisääntuleva	30,9	-	-	30,9	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-30,2	-	-	-30,2	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset, ei-suojauslaskenta										
Sisääntuleva	24,8	-	-	24,8	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-24,5	-	-	-24,5	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-1,4	-0,3	-	-	-0,3	-	-	-0,8	-	-
Hyödykejohdannaiset, suojauslaskenta	-0,3	-	-	0,0	-	-	-0,1	-	-	-0,1
YHTEENSÄ	-133,9	-0,4	-0,7	-38,8	-0,5	-0,8	-6,6	-1,5	-2,2	-82,6

¹⁾ Lainat rahoituslaitoksilta erääntyvät 2022 ja 2023²⁾ Lainat eläkelaitoksilta erääntyvät 2028

Sopimusten mukaiset maksut rahoitusveloista 2016 milj. EUR	Tase- arvo	Rahavirrat 2017			Rahavirrat 2018			Rahavirrat 2019-		
		Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu
Muut kuin johdannaiset:										
Lainat rahoituslaitoksilta	-73,9	-	-0,5	-7,5	-	-0,5	-35,0	-	-0,4	-30,0
Rahoitusleasinglainat	0,5	-	-	0,3	-	-	0,2	-	-	0,0
Ostovelat	-28,0	-	-	-28,0	-	-	-	-	-	-
Johdannaiset:										
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskenta										
Sisääntuleva	26,5	-	-	26,6	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-26,6	-	-	-26,6	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset, ei-suojauslaskenta										
Sisääntuleva	52,9	-	-	52,9	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-52,5	-	-	-52,5	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-1,9	-0,3	-	-	-0,3	-	-	-1,3	-	-
Hyödykejohdannaiset, suojauslaskenta	0,0	-	-	0,0	-	-	0,0	-	-	0,0
YHTEENSÄ	-102,8	-0,3	-0,5	-34,8	-0,3	-0,5	-34,8	-1,3	-0,4	-29,9

Sopimusten mukaiset maksut rahoitusveloista 2015 milj. EUR	Tase- arvo	Rahavirrat 2016			Rahavirrat 2017			Rahavirrat 2018-		
		Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu
Muut kuin johdannaiset:										
Lainat rahoituslaitoksilta	-98,1	-	-0,8	-7,5	-	-0,7	-7,5	-	-1,6	-80,0
Rahoitusleasinglainat	2,3	-	-	0,7	-	-	0,7	-	-	0,8
Ostovelat	-28,9	-	-	-28,9	-	-	-	-	-	-
Johdannaiset:										
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskenta										
Sisääntuleva	30,5	-	-	30,5	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-30,2	-	-	-30,2	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset, ei-suojauslaskenta										
Sisääntuleva	8,4	-	-	8,4	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-8,4	-	-	-8,4	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-1,5	-0,2	-	-	-0,2	-	-	-1,1	-	-
Hyödykejohdannaiset, suojauslaskenta	-0,8	-	-	-0,5	-	-	-0,2	-	-	-0,2
YHTEENSÄ	-126,8	-0,2	-0,8	-35,9	-0,2	-0,7	-7,0	-1,1	-1,6	-79,4

Luottoriski

Altian luottoriskien hallinnan tavoitteena on minimoida tappiot, mikäli jokin konsernin vastapuoli ei täytä velvoitteitaan. Luottoriskien hallintaperiaatteita kuvataan konsernin luottopolitiikassa.

Luottoriski aiheutuu siitä, että jokin Altian vastapuoli jättää sopimuksen mukaiset maksuvelvoitteensa täyttämättä tai että vastapuolen luottokelpoisuus muuttuu tavalla, joka vaikuttaa sen liikkeeseen laskemien instrumenttien markkina-arvoon.

Luottoriskin enimmäismäärä vastaa konsernin rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa. Myyntisaamisiin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Luottoriskejä pyritään vähentämään aktiivisella luotonhallinnalla sekä huomioimalla asiakkaiden luottokelpoisuus laskujen maksuaikaa määritettäessä.

4.2. PÄÄOMARISKIEN HALLINTA

Altian tavoitteena pääoman hallinnassa on varmistaa tehokas pääomarakenne, joka tarjoaa yritykselle tarvittaessa pääsyn pääomamarkkinoille toimialan volatiilisuudesta huolimatta. Vaikka Altialla ei ole julkista luokitusta, sen tavoitteena on saavuttaa pääomarakenne, joka vastaa muiden alalla toimivien investment grade -luokituksen saaneiden yritysten pääomarakennetta. Hallitus seuraa yrityksen pääomarakennetta säännöllisesti.

Altia seuraa pääomaansa nettovelkaantumisasteen eli gearingin perusteella (korollisten nettovelkojen suhde omaan pääomaan). Korollisiin nettovelkoihin luetaan lainat, joista on vähennetty rahavarat. Nettovelkaantumisasteen nykyinen taso alittaa selvästi konsernin lainaehtojen määrittelemän rajan.

Liiketoimintasyklin aikana yrityksen nettovelkaantumisaste todennäköisesti vaihtelee, ja tavoitteena on säilyttää riittävän vahva taseen rakenne konsernin rahoitustarpeiden turvaamiseksi. Nettovelkaantumisaste oli 31.12.2017, 31.12.2016 ja 31.12.2015 seuraava:

TAULUKKO 5. NETTOVELKAANTUMISASTE

Nettovelkaantumisaste 31.12. (milj. euroa)	2017	2016	2015
Lainat	100,1	72,8	96,7
Rahavarat	52,4	68,0	76,3
Nettovelka	47,7	4,7	20,4
Oma pääoma yhteensä	136,8	191,3	168,6
NETTOVELKAANTUMISASTE 31.12.	34,9%	2,5%	12,1%

5. Konsolidointi

5.1. YLEISET KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Yhdistely konsernitilinpäätökseen

Konsernitilinpäätökseen yhdistely, yhdistelyssä käytetty menetelmä sekä omistuksen luokittelu riippuvat siitä, onko konsernilla yhtiöissä määräysvalta tai yhteinen määräysvalta vai onko sillä huomattava vaikutusvalta tai muu omistussuhde. Kun konsernilla on yhtiössä määräysvalta, yhtiö yhdistellään tytäryrityksenä [liitetiedossa 5.2](#). Tytäryhtiöt kerrottujen periaatteiden mukaisesti. Kun konsernilla on yhtiössä yhteinen määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa, yhtiö yhdistellään konsernitilinpäätökseen [liitetiedossa 5.3](#). Osakkuusyhtiöt ja osuudet yhteisissä toiminnoissa kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Mikäli konsernilla ei ole omistamassaan yhtiössä määräysvaltaa eikä huomattavaa vaikutusvaltaa, omistusosuus luokitellaan myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi ja käsitellään [liitetiedossa 3.2.1](#) kuvattujen periaatteiden mukaisesti.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin pankkipäivittäin julkaisemia keskikursseja. Raportointikauden päättymispäivänä taseessa olevat ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi raportointikauden päättymispäivän keskikursseja käyttäen. Muuntamisesta syntyvät valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti. Ostoihin ja myynteihin liittyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan vastaaviin eriin liiketuloksen yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaisten muualla kuin euroalueella toimivien tytäryritysten laajojen tuloslaskelmien erät muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin kuukauden lopun kurssien keskikursseja. Ulkomaisten tytäryritysten taseet muunnetaan käyttäen raportointikau-

den päättymispäivän keskikursseja. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla toisaalta laajassa tuloslaskelmassa ja toisaalta omassa pääomassa aiheuttaa muuntoeron, joka kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, ja se sisältyy omassa pääomassa muuntoeroihin. Sen muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Ulkomaisille tytäryrityksille annettujen valuuttamääräisten, osaksi nettosijoitusta luettavien lainojen, muuntamisesta syntyvät kurssierot kirjataan konsernitilinpäätöksessä muihin laajan tuloksen eriin, ja ne sisältyvät omassa pääomassa muuntoeroihin.

Ulkomaisten yritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeisten voittojen ja tappioiden muuntamisesta syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omana eränään omassa pääomassa. Hankinnan yhteydessä syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksiköiden varoihin ja velkoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut käsitellään kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina, jotka muunnetaan euroiksi raportointikauden päättymispäivän kurssija käyttäen. Mikäli näistä ulkomaisista yksiköistä luovutaan kokonaan tai osittain, niistä aiheutuneet kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti osana myyntivoittoa tai -tappiota.

5.2. TYTÄRYHTIÖT

Tytäryhtiöiden yhdistelyperiaatteet

Altian konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhtiö Altia Oyj ja kaikki sen tytäryhtiöt. Tytäryhtiöiksi katsotaan ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on määräysvalta. Konsernille syntyy määräysvalta, kun se olemalla osallisena yrityksessä altistuu yrityksen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa. Hankittujen tytäryritysten tilinpäätökset sisällytetään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan tytäryrityksessä, ja siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Kaikki liiketoimintojen yhdistämiset käsitellään hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Määrä, jolla luovutetun vastikkeen, määräysvallattomien omistajien osuuden ja hankinnan kohteesta mahdollisesti aiemmin omistetun osuuden yhteenlaskettu määrä ylittää hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon, kirjataan liikearvoksi.

Kaikki hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, kirjataan kuluksi. Luovutettu vastike ei sisällä mahdollisia hankinnasta erillään käsiteltäviä liiketoimia. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Konsernilla ei ole ollut määräysvallattomien omistajien osuuksia 31.12.2017, 31.12.2016 eikä 31.12.2015.

Altia Oyj:n tytäryhtiöiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 23 kpl (23 kpl 31.12.2016 ja 31.12.2015).

	Emoyhtiön omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Maa
A-Beverages Oy	100,00	100,00	Suomi
Altia Eesti AS	100,00	100,00	Viro
Altia Denmark A/S	100,00	100,00	Tanska
Altia Holding Sweden AB	100,00	100,00	Ruotsi
SIA Altia Latvia	100,00	100,00	Latvia
Altia Norway AS	100,00	100,00	Norja
Altia Sweden AB	-	100,00	Ruotsi
Altia Sweden Services AB	-	100,00	Ruotsi
Alpha Beverages Oy	100,00	100,00	Suomi
Best Buys International AS	100,00	100,00	Norja
BevCo AB	-	100,00	Ruotsi
Bibendum AB	-	100,00	Ruotsi
Bibendum AS	100,00	100,00	Norja
ExCellar Oy	100,00	100,00	Suomi
Harald Zetterström oy/ab	100,00	100,00	Suomi
Interbev AS	100,00	100,00	Norja
Larsen SAS	100,00	100,00	Ranska
Philipson & Söderberg AB	-	100,00	Ruotsi
Prime Wines Oy	100,00	100,00	Suomi
Premium Wines AS	100,00	100,00	Norja
Ström AS	100,00	100,00	Norja
Vinuversum AB	-	100,00	Ruotsi
Oy Wennerco Ab	100,00	100,00	Suomi

5.3. OSUDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ JA YHTEISISSÄ TOIMINNOISSA

Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on yli 20 % äänioikeuksista tai muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Altialla on osakkuusyrityksenä käsiteltävä omistus Palpa Lasi Oy:ssä.

Osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Pääomaosuusmenetelmän mukaan sijoitus kirjataan alun perin hankintamenoon ja tämän jälkeen sitä oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen kohteen nettovarallisuudessa tapahtuneella muutoksella, konsernin omistuosuuden mukaisesti. Hankinnan jälkeen konsernin osuus osakkuusyrityksen tilikauden voitosta tai tappiosta esitetään omana eränään liikeluokituksen jälkeen. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappiota yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut yrityksen velvoitteiden täyttämiseen. Konsernin sijoitus osakkuusyritykseen sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon. Konsernin osuus osakkuusyrityksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Konsernin ja sen osakkuusyritysten välisten liiketoimien tuloksesta merkitään konsernitilinpäätökseen vain konsernin ulkopuolisille omistajille kuuluva osuus. Jokaisen raportointikauden lopussa tarkistetaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että osakkuusyritykseen tehdyn sijoituksen arvo on alentunut. Jos tällaisesta on viitteitä, arvonalentumistappio määritetään osakkuusyrityksestä kerrytettävissä olevan rahamäärän ja sen kirjanpitoarvon välisenä erotuksena. Arvonalentumistappio merkitään tuloslaskelmaan erään osuus osakkuusyritysten tuloksesta.

Osakkuusyritysten tilinpäätökset on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernissa sovellettavia laatimisperiaatteita. Jos tilikauden tilinpäätöstä ei ole käytettävissä, yhdistelyssä on käytetty alustavia tilinpäätöslukuja tai viimeisintä saatua tietoa.

Osuudet yhteisissä toiminnoissa

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on sopimukseen perustuva yhteinen määräysvalta ja jossa merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolien yksimielistä hyväksymistä. Yhteisjärjestely on joko yhteinen toiminto tai yhteisyritys. Altialla on Roal Oy:ssä saamiseen liittyvä intressi, joka perustuu yhteisen toiminnon toisen osapuolen kanssa tehtyyn sopimusjärjestelyyn. Osuus Roal Oy:ssä käsitellään yhteisenä toimintona.

Palpa Lasi Oy:n nettovarallisuus oli negatiivinen 31.12.2017, 31.12.2016 ja 31.12.2015.

Lähipiiritapahtumat osakkuusyritysten ja yhteisten toimintojen kanssa esitetään [liitetiedossa 6.3.](#)

OSAKKUUSYRITYKSET JA YHTEISET TOIMINNOT

	2017 Omistus- osuus %	2016 Omistus- osuus %	2015 Omistus- osuus %
Roal Oy, Suomi	50,00	50,00	50,00
Palpa Lasi Oy, Suomi	25,53	25,53	25,53

Roal Oy harjoittaa entsyymiliiketoimintaa. Yhteisen toiminnon toinen omistaja on ABF Overseas Ltd. Palpa Lasi Oy harjoittaa lasisten juomapakkausten kierrätys- ja uusiokäyttöliiketoimintaa.

Altialla on Roalissa yhteinen määräysvalta, mutta toisen osakkeenomistajan optio-oikeus tarkoittaa, että tosiasiallisesti kyseessä on kiinteä tuottoinen saaminen, eikä Altialla ole oikeutta 50 %:iin nettovarallisuudesta, kunnes optio raukeaa. Näin ollen osuus luokitellaan yhteiseksi toiminnoksi ja Altia käsittelee osuutensa Roalin varoista ja veloista saamisena ja vuotuisen vähimmäisosingon korkotuottona. Saamisen määrä oli 7,6 miljoonaa euroa 31.12.2017, 31.12.2016 ja 31.12.2015.

OSAKKUUSYRITYSTEN TALOUDELLINEN YHTEENVETO

milj. EUR	2017	2016	2015
Varat	5,9	5,8	5,2
Velat	7,3	8,9	8,8
Nettovarat	-1,5	-3,1	-3,6
Liikevaihto	17,5	15,9	15,1
Tilikauden tulos	1,2	0,6	-0,3

6. Muut liitetiedot

6.1. TULOVEROT

Tuloverot

Konsernin tulosvaikutteisesti kirjattu verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, mahdollisista aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisesta verosta. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin konserniin kuuluvan yhtiön paikallisen verolainsäädännön mukaisesti.

Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan tulosvaikutteisesti. Mikäli verot liittyvät muun laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin, tuloverot kirjataan kyseisiin eriin. Konsernin osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään laskettuna nettotuloksesta, ja siten se sisältää verovaikutuksen.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset kirjataan pääsääntöisesti kaikista väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien verotuksellisten arvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä, vahvistetuista verotuksellisista tappioista ja tytäryhtiöhankintojen käypien arvojen kohdennuksista. Laskennallisia verosaamisia kirjataan enintään siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennalliset verovelat kirjataan täysimääräisinä. Laskennalliset verot kirjataan käyttäen verokantoja, jotka on raportointikauden päättymispäivään mennessä säädetty tai tosiasiallisesti hyväksytty. Ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjataan veroa vain, mikäli niistä todennäköisesti aiheutuu veroseuraamuksia.

Vuodesta 2017 alkaen laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, kun ne koskevat samaa veronsaajaa ja Altialla on laillisesti täytäntöön pantavissa oleva oikeus määrien kuittaamiseen.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut – laskennalliset verosaamiset

Sen ratkaiseminen, merkitäänkö laskennalliset verosaamiset taseeseen, edellyttää harkintaa. Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain, kun niiden realisoituminen on todennäköisempää kuin realisoitumatta jääminen, minkä puolestaan määrää se, kertyykö tulevaisuudessa riittävästi verotettavaa tuloa. Verotettavan tulon kertymistä koskevat oletukset perustuvat johdon arvioihin vastaisiin rahavirtoihin. Nämä vastaisia rahavirtoja koskevat arviot puolestaan riippuvat arvioista, jotka koskevat mm. tulevan myynnin määrää, liiketoiminnan menoja, keskeisten raaka-aineiden kustannustasoja, investointeja ja muita liiketoiminnan tuloksellisuuteen liittyviä eriä. Näihin arvioihin ja oletuksiin liittyy riskejä ja epävarmuutta, ja näin ollen on mahdollista, että olosuhteissa tapahtuvat muutokset aiheuttavat muutoksia odotuksiin, ja tämä voi puolestaan vaikuttaa taseeseen merkittäviin laskennallisiin verosaamisiin samoin kuin mahdollisiin vielä kirjaamattomiin muihin verotuksellisiin tappioihin ja väliaikaisiin eroihin. Altian kyky kerryttää verotettavaa tuloa riippuu myös yleisistä talouteen, rahoitukseen, kilpailukykyyn, lainsäädäntöön ja sääntelyyn liittyvistä tekijöistä, jotka eivät ole sen omassa määräysvallassa. Jos Altian verotettava tulo on tulevaisuudessa pienempi kuin mitä johto on ennakoanut kirjattavia laskennallisia verosaamisia määritettäessä, saamisten arvo alentuu tai ne käyvät kokonaan arvottomiksi. Tällöin taseeseen merkityt määrät voidaan mahdollisesti joutua peruuttamaan tulosaikutteisesti. Olosuhteiden muutokset voivat myös johtaa laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen sellaisista vahvistetuista tappioista, joista tällä hetkellä ei ole merkitty saamisia.

TULOVEROT

milj. EUR	2017	2016	2015
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	6,3	4,7	3,3
Edellisten tilikausien verot	-0,2	0,1	0,4
Laskennalliset verot:			
Syntyneet ja purkautuneet väliaikaiset erot	0,6	4,1	1,5
Verokantojen muutoksen vaikutus	0,0	0,0	-0,0
YHTEENSÄ	6,7	9,0	5,2

Altian etuus pohjaisen eläkejärjestelyn muutoksen vaikutus laskennalliseen verokuluun oli 4,2 miljoonaa euroa vuonna 2016. Eläkejärjestelyn muutosta on kuvattu [liitetiedossa 2.5](#).

Tuloslaskelman verokulun ja Altia-konsernin kotimaan verokannalla (20,0 %) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

milj. EUR	2017	2016	2015
Tulos ennen veroja	25,0	45,0	23,4
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	5,0	9,0	4,7
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavien verokantojen vaikutus	0,4	-0,2	-0,0
Verovapaat tuotot	-0,2	-0,3	-0,2
Verotuksessa vähennyskeltottomat kulut	0,1	0,2	0,2
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-0,4	-0,0	-0,0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-0,2	0,1	0,4
Verokantojen muutosten vaikutus	0,0	0,0	-0,0
Voitonjaosta maksetut verot	0,6	-	-
Tuloverot jakamattomista voittovaroista	1,7	-	-
Muut erät	-0,3	0,2	0,2
VEROKULU TULOSLASKELMASSA	6,7	9,0	5,2

Jakamattomista voittovaroista kirjattu verokulu 1,7 miljoonaa euroa johtuu voittovaroihin sisältyvien laskennallisten verovelkojen uudelleenarvioinnista Virossa.

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

2017 milj. EUR	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	1,4	-0,3	1,1
Myytavissä olevat rahoitusvarat	0,6	-	0,6
Muuntoerot	-4,0	-	-4,0
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,0	0,0	-0,0
YHTEENSÄ	-2,0	-0,3	-2,3

2016 milj. EUR	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	0,1	-0,0	0,1
Muuntoerot	-2,7	-	-2,7
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,4	0,1	-0,4
YHTEENSÄ	-3,0	0,1	-3,0

2015 milj. EUR	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	-0,0	0,0	-0,0
Muuntoerot	1,5	-	1,5
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	5,8	-1,2	4,6
YHTEENSÄ	7,3	-1,2	6,1

LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2017 aikana: milj. EUR	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kurssierot	31.12.2017
Laskennalliset verosaamiset:					
Verotukselliset tappiot	0,2	0,1	-	-0,0	0,3
Käyttöomaisuus	3,4	-1,1	-	-0,0	2,4
Eläke-etuudet	0,3	0,0	0,0	-0,0	0,3
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,1	0,0	-	-0,0	0,1
Suojausrahastoon kirjatut	0,4	-	-0,3	-0,0	0,1
Muut väliaikaiset erot	0,2	-0,0	-	-0,0	0,2
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	4,6	-1,0	-0,3	-0,0	3,3
Netotus laskennallisista verovelosta					-2,3
Laskennalliset verosaamiset netto					1,0
Laskennalliset verovelat:					
Käyttöomaisuus	5,2	-0,0	-	-0,0	5,2
Suojausrahastoon kirjatut	0,0	-	0,0	0,0	0,0
Käyvän arvon kohdistus hankinnoista	3,2	-0,4	-	-0,1	2,7
Vähennyskelpoiset liikearvopoistot	10,5	0,0	-	-0,2	10,4
Tytäryhtiöiden jakamattomat voittovarot	-	1,7	-	-	1,7
Muut väliaikaiset erot	1,7	-1,6	-	-0,0	0,0
Laskennalliset verovelat yhteensä	20,7	-0,4	0,0	-0,3	20,0
Netotus laskennallisista verosaamisista					-2,3
Laskennalliset verovelat netto					17,7

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2016 aikana: milj. EUR	1.1.2016	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kurssierot	31.12.2016
Laskennalliset verosaamiset:					
Verotukselliset tappiot	1,1	-0,9	-	0,0	0,2
Käyttöomaisuus	4,2	-0,8	-	0,0	3,4
Eläke-etuudet	4,4	-4,2	0,1	0,0	0,3
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,1	-0,0	-	-0,0	0,1
Suojausrahastoon kirjatut	0,4	-	-0,0	-0,0	0,4
Muut väliaikaiset erot	0,5	-0,3	-	0,0	0,2
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	10,7	-6,2	0,1	0,0	4,6
Laskennalliset verovelat:					
Käyttöomaisuus	4,5	0,8	-	0,0	5,2
Suojausrahastoon kirjatut	0,0	-	0,0	0,0	0,0
Käyvän arvon kohdistus hankinnoista	5,2	-1,9	-	-0,1	3,2
Vähennyskelpoiset liikearvopoistot	10,8	0,0	-	-0,3	10,5
Muut väliaikaiset erot	2,7	-1,0	-	0,0	1,7
Laskennalliset verovelat yhteensä	23,2	-2,1	0,0	-0,4	20,7

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2015 aikana: milj. EUR	1.1.2015	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kurssierot	31.12.2015
Laskennalliset verosaamiset:					
Verotukselliset tappiot	1,9	-0,7	-	-0,0	1,1
Käyttöomaisuus	4,7	-0,5	-	-0,0	4,2
Eläke-etuudet	5,6	0,0	-1,2	-0,0	4,4
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,1	0,0	-	-0,0	0,1
Suojausrahastoon kirjatut	0,4	-	-0,0	-	0,4
Muut väliaikaiset erot	1,2	-0,6	-	0,0	0,5
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	13,9	-1,9	-1,2	-0,0	10,7
Laskennalliset verovelat:					
Käyttöomaisuus	3,3	1,2	-	-0,0	4,5
Suojausrahastoon kirjatut	0,1	-	-0,1	-0,0	0,0
Käyvän arvon kohdistus hankinnoista	5,7	-0,6	-	0,1	5,2
Vähennyskelpoiset liikearvopoistot	10,1	0,5	-	0,2	10,8
Muut väliaikaiset erot	4,1	-1,4	-	-0,0	2,7
Laskennalliset verovelat yhteensä	23,3	-0,3	-0,1	0,2	23,2

Konsernilla oli 31.12.2017 yhteensä 5,6 miljoonaa euroa (2016: 8,2 miljoonaa euroa, 2015: 7,2 miljoonaa euroa) käyttämättömiä verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Näistä verotuksellisista tappioista 5,5 miljoonaa euroa erääntyy viiden vuoden kuluessa ja loput vanhenevat 5–10 vuoden kuluessa. Altian johdon arvion mukaan nämä tappiot ovat syntyneet tytäryrityksissä, joilla ei ole näyttöä tulevaisuudessa syntyvästä verotettavasta tulosta eikä muuta vakuuttavaa näyttöä siitä, että verotukselliset tappiot pystyttäisiin hyödyntämään ja laskennallinen verosaaminen voitaisiin kirjata taseeseen.

6.2. VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET SEKÄ EHDOLLISET VARAT JA VELAT

milj. EUR	2017	2016	2015
Vakuudet ja vastuusitoumukset			
Konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet			
Kiinteistökiinnitykset	18,5	18,5	18,5
Takaukset	6,4	8,0	8,5
VAKUUKSET YHTEENSÄ	24,9	26,5	27,0
Muut vastuusitoumukset			
Muut vuokrasopimukset			
Erääntyminen yhden vuoden kuluessa	4,8	5,0	6,6
Erääntyminen vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	11,5	12,2	12,8
Erääntyminen yli viiden vuoden kuluttua	0,9	2,5	4,9
Muut vuokrasopimukset yhteensä	17,1	19,8	24,3
Muut vastuut	19,7	26,1	25,5
VASTUUSITOUMUKSET YHTEENSÄ	36,8	45,9	49,8

Kaikki konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet liittyvät viranomaisveloitteisiin.

Muista vuokrasopimuksista aiheutuvat vastuut koostuvat toimitilojen, autojen ja trukkien vuokravastuista.

Muut vastuut sisältävät lähinnä viinien ja konjakkien ostositoumuksia.

Taseen ulkopuoliset varat, päästökauppa

Konserni on osallisena Euroopan unionin päästökaupassa, jossa sille on myönnetty tietty määrä hiilidioksidipäästöoikeuksia tietyllä ajanjaksolle vastikkeetta. Altia Oyj esittää vastikkeetta saadut hiilidioksidipäästöoikeudet ns. nettoperiaatteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että konserni ei merkitse taseeseensa myönnettyjä päästöoikeuksia eikä veloitetta luovutusta toteutuneita päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Konserni ei myöskään kirjaa tulovai- kuteisesti päästöoikeuksista aiheutuvaa tuottoa tai kulua, mikäli myönnetty päästöoikeudet riittävät kattamaan veloitteen, joka koskee päästöjä vastaavan päästöoikeusmäärän luovut- tamista. Jos toteutuneet päästöt ylittävät myönnetty päästöoikeudet, ylimenevistä päästöis- tä syntynyt veloitte kirjataan raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon velaksi taseeseen. Jos toteutuneet päästöt alittavat myönnetty päästöoikeudet, erotusta ei merkitä taseeseen, vaan se esitetään tilinpäätöksessä liitetietona käypään arvoon arvostettuna.

Altian toteutuneet päästöt alittavat myönnetty päästöoikeudet. Seuraavassa taulukossa on esitet- ty päästöoikeuksien muutokset tilikausilla 2017, 2016 ja 2015 sekä niiden käyvät arvot:

Päästöoikeudet, tonnia	2017	2016	2015
Saadut päästöoikeudet	27,4	28,0	28,5
Edelliseltä vuodelta jäljelle jääneet päästöoikeudet	39,2	37,4	39,6
Edelliseen vuoteen liittyvien arvioiden tarkennukset	-0,0	-0,0	-0,0
Toteutuneet päästöt	-21,0	-26,2	-30,7
PÄÄSTÖOIKEUKSET 31.12.	45,6	39,2	37,4
Jäljelle jääneiden päästöoikeuksien käypä arvo, miljoonaa euroa	0,4	0,2	0,3

Vuonna 2017 saadut päästöoikeudet ja toteutuneet päästöt ovat arvioituja tietoja, jotka tarkentu- vat kevään 2018 aikana. Altia jatkaa päästökaupan alaisena toimijana myös päästökauppakauden 2013–2020.

6.3. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Yhtiön lähipiiriin kuuluvat sen tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot. Tytäryhtiöt on esitetty [liitetiedossa 5.2.](#) ja osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot [liitetiedossa 5.3.](#) Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiirin kanssa, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallitus, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja heidän perheenjäsenensä sekä näiden henkilöiden määräysvallassa tai yhteisessä määräysvallassa olevat yritykset samoin kuin Suomen valtio, joka omistaa 100 % Altian osakkeista. Altian lähipiiriä ovat myös yritykset, jotka ovat valtion määräysvallassa, yhteisessä määräysvallassa, tai ovat valtion osakkuusyhtiöitä. Altia on soveltanut helpotusta, minkä perusteella se raportoi ainoastaan merkittävät liiketoimet valtioon sidoksissa olevien yritysten kanssa. Lähipiiriliiketoimet tehdään tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Altialla on lähipiiriliiketoimia jatkuvasti suurimman asiakkaansa Alkon kanssa. Liiketoimet Alkon kanssa, sekä muut materiaaliset liiketoimet valtion omistamien yhtiöiden kanssa, on esitetty alla kohdassa Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset.

LÄHIPIIRIN KANSSA OVAT TOTEUTUNEET SEURAAVAT LIIKETAPAHTUMAT

milj. EUR	2017	2016	2015
Tavaroiden ja palvelujen myynti			
Osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot	1,0	1,3	2,8
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	82,8	82,9	88,9
YHTEENSÄ	83,8	84,2	91,7
Tavaroiden ja palvelujen ostot			
Osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot	2,1	2,5	2,7
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	4,1	4,8	5,3
YHTEENSÄ	6,2	7,3	8,1
Avoimet saldot tavaroiden ja palvelujen myynneistä ja ostoista			
Myyntisaamiset			
Osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot	0,2	0,0	0,2
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	2,8	7,3	2,9
Ostovelat			
Osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot	0,0	0,3	0,3
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	0,1	0,3	0,4

Lähipiiriin kuuluviksi katsottavia muita tahoja ovat Suomen valtion määräysvallassa olevat yhtiöt ja organisaatiot.

JOHDON TYÖSUHDE-ETUUDET

milj. EUR	2017	2016	2015
Toimitusjohtaja			
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	0,3	0,3	0,3
Tulospalkkiot ja palkkiot pitkäjänteisestä kannustinjärjestelmästä	0,3	0,1	0,0
Eläke-etuudet	0,1	0,1	0,1
YHTEENSÄ	0,7	0,5	0,4
Johtoryhmä (ei sisällä toimitusjohtajan työsuhte-etuuksia)			
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	1,9	1,5	1,4
Eläke-etuudet	0,3	0,2	0,2
YHTEENSÄ	2,2	1,7	1,6
Hallitus (jäsenet ja varajäsenet)	0,2	0,2	0,2

Toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille ei ole myönnetty rahalainoja eikä heidän puolestaan ole annettu vakuuksia tai vastuusitoumuksia.

Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.

6.4. UUSIEN TAI MUUTETTUJEN IFRS-STANDARDIEN JA TULKINTOJEN SOVELTAMINEN TULEVILLA KAUSILLA

Altia ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla):

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista on uusi tuloutusstandardi, jota Altia ryhtyy sovelta-
maan 1.1.2018 alkavalla tilikaudella. Uusi standardi korvaa standardit IAS 18 ja IAS 11 sekä niihin
liittyvät tulkinnat. IASB on lisäksi julkaissut selvennyksiä IFRS 15 -standardiin. Nämä muutokset
sisältävät selvennyksiä suoritevelvoitteen yksilöimistä, aineettomaan omaisuuteen annettavien
lisenssien kirjanpitoikäisyyttä ja päämies vs. agentti -arviointia (myyntituottojen brutto- tai netto-

määräinen esittäminen) koskevaan ohjeistukseen. Uuden standardin peruseräpäätteenä on, että myyntituotto kirjataan, kun tavaraa tai palvelua koskeva määräysvalta siirtyy asiakkaalle – riskien ja etujen käsitteen tilalle on tullut määräysvallan käsite. Uusi standardi sisältää viisivaiheisen prosessin, jota Altia soveltaa asiakassopimuksiin ennen myyntituottojen kirjaamista.

Myyntin tulouttamiseksi vaadittavat vaiheet ovat seuraavat, ja niiden pohjalta Altia on tehnyt analyysin osana uuden standardin käyttöönottoprosessia:

1. yksilöidään sopimus
2. yksilöidään suoriteveloitteet
3. määritetään transaktiohintaa
4. kohdistetaan transaktiohintaa sopimuksen sisältyville suoriteveloitteille (kullekin erilliselle tavaralle tai palvelulle, joka on luvattu asiakkaalle) niiden suhteellisten erillismyyntihintojen perusteella
5. kirjataan myyntituotot, kun (tai sitä mukaa kuin) suoritevelvoite täytetään luovuttamalla tavara tai palvelu asiakkaalle

Altian liikevaihto koostuu pääasiassa alkoholituotteiden myynnistä, joka koostuu Altian omista tuotemerkeistä ja kansainvälisten yhteistyökumppanien tuotemerkeistä. Altia tuo, myy ja jakelee viiniä, väkeviä alkoholijuomia ja muita juomatuotteita monopoleille, hotelleille, ravintoloille, catering-yrityksille, vähittäismyyntiin, tukkuasiakkaille sekä vientiin, rajakauppaan ja meriliikenteen asiakkaille. Lisäksi Altia tarjoaa ratkaisuja ja palveluja teollisille kumppaneilleen. Altia myy teollisia tuotteita, kuten etanolia, tärkkelystä ja rehuraaka-aineita, ja tarjoaa teollisille asiakkailleen sopimusvalmistuspalveluja tislauksesta pullotukseen sekä asiakaspalvelua ja logistiikkaa.

Altia on arvioinut uuden tuloutusstandardin vaikutuksia eikä ole havainnut IFRS 15:n mukaisista kriteereistä aiheutuvan mitään merkittäviä muutoksia nykyiseen käytäntöön verrattuna:

Suoriteveloitteiden yksilöiminen:

Alkoholituotteiden ja teollisten tuotteiden myynnissä kukin toimitettava tuote tai tuote-erä on erillinen suoritevelvoite ja asiakassopimukset eivät tyypillisesti sisällä erillistä lupautusta kuljetuspalvelun järjestämisestä. Täten myös niissä tilanteissa, joissa määräysvalta tuotteisiin siirtyy asiakkaalle ennen toimitusta, Altia ei järjestä tuotteiden toimittamista eikä tarjoa asiakkailleen mitään muita kuljetus- tai käsittelypalveluja. Jos määräysvalta ei siirry asiakkaalle ennen toimitusta, kuljetuspalvelu on velvoitteen täyttämistä aiheuttavaa toimintaa, eikä se ole erillinen palvelu.

Näin ollen kuljetuspalvelu ei muodosta erillistä suoritevelvoitetta, joka käsiteltäisiin erillään tuotteiden myynnistä. Yhteistyökumppanien kanssa tehdyissä sopimuksissa, jotka oikeuttavat Altian jakelemaan kumppanien tuotteita, Altia toimii loppuasiakkaaseen nähden päämiehenä, ja sillä on määräysvalta tuotteeseen, hinnoittelua koskeva harkintavalta ja omistusoikeus tuotevarastoon. Näin ollen myyntituottona kirjataan bruttomäärä, johon Altia on oikeutettu näiden tuotteiden myynnissä.

Altian teollisille asiakkaille tuotettavia sopimuspalveluja koskevat sopimukset sisältävät pääasiassa yhden suoritevelvoitteen, joka on sarja erillisiä palveluja, kuten sopimusvalmistuspalveluja, asiakaspalvelua, logistiikkaa ja varastointia. Näissä järjestelyissä Altialla ei ole määräysvaltaa tuotteisiin eikä varastoon liittyvää riskiä.

Transaktiohinnan määrittäminen:

Asiakassopimuksiin sisältyy tyypillisesti useita muuttuvia vastikkeita (paljousalennuksia; bonuksia; markkinointitukia kuten hyllymaksuja; sanktioita, jotka liittyvät tiettyihin ennalta määritettyihin tunnuslukuun tai siihen, ettei Altia täytä velvoitteitaan oikea-aikaisesti; palautuksia; standardikustannusten ja toteutuvien kustannusten välisiä eroja jne.). IFRS 15:n mukaan yrityksen pitää arvioida muuttuvan vastikkeen määrä ja sisällyttää transaktiohintaan määrä, joka täyttää kriteerin siitä, että se on erittäin todennäköinen. Altia on kuitenkin arvioinut muuttuvat vastikkeet osana tulouttamisprosessiaan jo nykyisten tuloutusstandardien mukaan. Lisäksi Altia on pystynyt arvioimaan toteutumat luotettavasti, ja näin ollen johdon näkemys on, että kriteeri erittäin todennäköisestä tyypillisesti täyttyy. Myös toteutuneiden sanktioiden määrä on epäolennainen, ja tämän vuoksi transaktiohintaan ei ole tarvetta tehdä oikaisuja siirtymähetkellä.

Palautusoikeutta koskevien sopimusehtojen osalta todetaan, että Altia on nykyisin kirjannut toimittamista tuotteista myyntituoton sen vastikkeen määräisenä, johon se odottaa olevansa oikeutettu, ja palautusta koskevan velan tuotteista, jotka se odottaa palautettavan. Altia on kuitenkin kirjannut palautettavia tuotteita vastaavan määrän vaihto-omaisuuteen. Nykyinen arvostamisperiaate on IFRS 15:n mukainen, mutta sen sijaan että palautuviksi odotettujen tuotteiden arvo kirjattaisiin vaihto-omaisuuteen, se on merkittävä taseeseen tuotteiden vastaanotto-oikeutta kuvastavaksi erilliseksi eräksi. IFRS 15:n mukaan hyllymaksut kirjataan myyntin vähennyseräksi. Nykyisin ne kirjataan kuluiksi. Tunnistetut palautuksia ja hyllymaksuja koskevat esittämistapaerot eivät ole olennaisia Altian kannalta.

Transaktiohinnan kohdistaminen:

Hinnat ovat yleensä erillismyyntihintoja, eikä näin ollen ole tarvetta erillismyyntihinnan kohdistamiseen. Lisäksi johto katsoo, ettei alennusten kohdistaminen sopimuksen eri elementeille aiheuttaisi eroja kirjattavien myyntituottojen määrään tai ajoittumiseen, koska kaikkia tilaukseen sisältyviin tuote-eriin ja/tai tuotteisiin koskeva määräysvalta siirtyy samanaikaisesti. Sopimuspalveluissa vaatimus muuttuvan vastikkeen kohdistamisesta sarjaan kuuluvalla erilliselle palvelulle täyttyy, ja näin ollen Altia kohdistaa ja kirjaa muuttuvan vastikkeen sille kaudelle, jolla sillä on sopimukseen perustuva oikeus palkkioon.

Myyntituoton kirjaaminen:

Tähän mennessä tehdyn analysoinnin perusteella johto ei odota IFRS 15:n käyttöönotosta seuraavan merkittäviä muutoksia myynnin tulouttamisajankohtiin. Altialla ei ole sopimusten saamisesta aiheutuvia lisämenoja (esim. myyntibonuksia) eikä sellaisia sopimuksen täyttämistä aiheutuvia menoja, jotka olisivat aktivoitavissa IFRS 15:n mukaan. Altia esittää kuitenkin uuden ohjeistuksen mukaan uusia liitetietoja myyntituotoistaan.

Altia ottaa standardin käyttöön 1.1.2018 mukautetun takautuvan menettelytavan mukaisesti, mikä tarkoittaa, että käyttöönotosta aiheutuva kertynyt vaikutus kirjataan kertyneisiin voittovaroihin 1.1.2018, eikä vertailutietoja oikaista.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla):

Altia on käynyt läpi rahoituspolitiikkaansa ja suojaustoimintojaan sekä rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelua osana IFRS 9:n Rahoitusinstrumentit käyttöönottoa, ja se odottaa uuden standardin 1.1.2018 alkaen tapahtuvalla soveltamisella olevan seuraavanlaisia vaikutuksia. Kuten alla todetaan, IFRS 9:n soveltamisen aloittamisella ei odoteta olevan olennaista vaikutusta Altian tilinpäätökseen Altian rahoitusinstrumenttien ja riskienhallintaperiaatteiden luonteesta johtuen.

Luokittelu ja arvostaminen

IFRS 9:n mukaan kaikki rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen jälkeen arvostettava joko jaksetettuun hankintamenuon, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta tai käypään arvoon tulosvaikutteisesti sen perusteella, mikä on yrityksen käyttämä liiketoimintamalli rahoitusvarojen hallinnoinnissa ja mitkä ovat rahoitusvarojen sopimukseen perustuvat rahavirtaomaisuudet.

Konsernin rahoitusvaroihin sisältyy seuraavia eriä:

- Altialla on yhteinen määräysvalta Roal Oy:ssä, mutta toisella osakkeenomistajalla oleva optio-oikeus tarkoittaa, että tosiasiallisesti on kyse saamisesta. Tämä lainasaaminen on sopimuksen luonteesta johtuen luokiteltu tällä hetkellä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi, ja näin ollen se luokitellaan myös IFRS 9:n käyttöönoton jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi.
- Muut saamiset koostuvat yksinomaan kauppahintasaamisesta, joka liittyy Altian vuonna 2017 myymään kiinteistöön. Tämä saaminen luokitellaan rahavirtojen keräämistä varten pidettäväksi, koska saamisesta syntyvät rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja koron maksua.
- Myyntisaamiset, jotka tällä hetkellä luokitellaan eräpäivään asti pidettäväksi ja arvostetaan jaksetettuun hankintamenuon, täyttävät IFRS 9:n mukaiset ehdot, joiden mukaan ne luokitellaan jaksetettuun hankintamenuon arvostettavaksi.
- Altian nykyiset myytävissä olevat rahoitusvarat, jotka koostuvat osakesijoituksista, täyttävät ehdot, joiden mukaan ne luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi, ja näin ollen näiden varojen kirjanpitokäsittely ei muutu.

IFRS 9:n mukaiset taseesta pois kirjaamista koskevat säännöt vastaavat IAS 39:n Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen mukaisia sääntöjä. Altian factoringprosessiin ei sisälly takautumisoikeutta, toisin sanoen kaikki myytyihin myyntisaamisiin liittyvät oikeudet siirtyvät ostajalle. IAS 39:n mukaiset kriteerit taseesta pois kirjaamiselle täyttyvät edelleen IFRS 9:n mukaan.

Näin ollen Altia ei odota uuden ohjeistuksen vaikuttavan näiden rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostukseen.

Arvon alentuminen

Uuden arvonalentumismallin mukaan on kirjattava arvon alentumista koskeva vähennyserä, joka perustuu odotettavissa oleviin luottotappioihin, ei siis toteutuneisiin luottotappioihin kuten IAS 39:n mukaan.

Uutta arvonalentumismallia koskevaa vaatimusta sovelletaan jaksetettuun hankintamenuon arvostettaviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon muiden laajan tuloksen kautta arvostettaviin vieraan pääoman ehtoihin instrumentteihin, IFRS 15:n Myyntituotot asiakassopimuksista mukaisiin sopimukseen perustuviin omaisuuseriin, vuokrasaamisiin, luottositoumuksiin ja tiettyihin takaus-sopimuksiin.

Uusi arvonalentumismalli aikaistaa tappioiden kirjaamista. Niiden arvioiden mukaan, joita Altia on tehnyt odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvan mallin käyttöönotosta, IFRS 9:n soveltamisesta aiheutuvan vaikutuksen ei katsota olevan merkittävä.

Altian myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon, eikä näiden varojen käypä arvo ole merkittävä. Kuten edellä on kuvattu, muut saamiset koostuvat kauppahintasaamisesta, johon liittyvät rahavirrat perustuvat sopimukseen, ja Altia odottaa saavansa kyseisen erän rahavirrat kokonaisuudessaan, sillä pääoman ja koron maksut ovat toteutuneet sovittuun maksuaikataulun mukaisesti.

Myyntisaamisiin liittyvä tappiota koskeva vähennyserä perustuu myyntisaamisten ikäjakamaan ja alueellisiin saamissalkkuihin. Yli 120 päivää erääntyneistä saamisista kirjataan arvonalentuminen 50 %:n odotettavissa olevan luottotappioasteen mukaisesti. Saamiset monopolilta Suomessa ja Ruotsissa on jätetty ulkopuolelle johtuen asiakkaan luonteesta ja siihen liittyvästä luottoriskistä (valtion yhtiöitä). Analyysissä on otettu huomioon tulevaisuuteen suuntautuvaa makroekonomista informaatiota.

Tähän mennessä tehtyjen arviointien perusteella kahden vuoden aikana toteutuneet luottotappiot ovat olleet noin 0,2 miljoonaa euroa vuodessa. Taseeseen sisällytynyt myyntisaamisia koskeva luottotappiovaraus 31.12.2017 on noin 0,3 miljoonaa euroa, kun odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuva vähennyserä on noin 0,2 miljoonaa euroa. Näin ollen odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvan mallin käyttöönotto tosiasiaa pienentää luottotappiota koskevaa vähennyserää. Altia oikaisee kertyneiden voittovarojen alkusaldoa tämän vaikutuksella, mutta uuden odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvan mallin käyttöönoton kokonaisvaikutuksen katsotaan kuitenkin olevan epäolennainen Altian saamisten luonteesta ja asiakaskunnasta johtuen.

Rahoitusvelat

IFRS 9:n käyttöönotolla ei ole vaikutusta Altian rahoitusvelkojen luokitteluun ja arvostamiseen, sillä uudet vaatimukset vaikuttavat vain käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi nimenomaisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen kirjanpitokäsittelyyn, eikä Altialla ole tällaisia velkoja.

Velkojen ehtoihin tehtävät muutokset

IFRS 9:n mukaan, kun jaksotettuun hankintamenoan arvostetun rahoitusvelan ehtoja muutetaan siten, ettei transaktio johda velan kirjaamiseen pois taseesta, tulisi välittömästi kirjata tulosvaikutteinen voitto tai tappio. Näillä muuttuneilla säännöillä ei ole vaikutusta Altiaan, sillä minkään nykyi-

sen lainan ehtoja ei ole muutettu siten, että seurauksena olisi ollut IAS 39:n mukainen lainaehtojen muutos, joka olisi johtanut velan kirjanpitoarvon oikaisuun.

Suojauslaskenta

Uudet suojauslaskentaa koskevat säännöt lähentävät suojausinstrumenttien kirjanpitokäsittelyä yrityksen riskienhallinnan käytäntöihin. Yleisenä sääntönä on, että aiempaa useammat suojaussuhteet saattavat täyttää suojauslaskennan soveltamisen edellytykset, sillä standardin mukainen lähestymistapa on aiempaa periaatelähtoisempi.

Suojauslaskentaa sovelletaan konsernissa tiettyihin korko-, valuutta- ja sähköjohdannaisiin. Konserni on varmistanut, että sen nykyiset suojaussuhteet kelpaavat edelleen suojauksiksi, kun IFRS 9 otetaan käyttöön.

IFRS 9:n mukaisessa rahavirran valuuttasuojauksessa Altia kohdistaa koko termiinisopimuksen käyvän arvon suojaussuhteeseen ja näin ollen se ei enää erottele termiinipisteitä erillistä tulosvaikutteista kirjaamista varten. Tämä on muutos, jonka Altia on valinnut käyttöönottoajankohtana, mutta sen vaikutuksen ei kuitenkaan katsota olevan merkittävä.

IFRS 9:n mukaan on mahdollista suojata riskin komponentteja. Tämä muutos parantaa sähkösuojauksen tehokkuutta. Sähkösuojauksen käypä arvo 31.12.2017 oli 0,3 miljoonaa euroa, eikä niihin liity olennaista tehottomuutta.

Koronvaihtosopimuksilla suojataan vaihtuvakorkoisia lainoja, ja nykyiset suojaussuhteet jatkuvat muuttumattomina IFRS 9:ää sovellettaessa.

Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot

Uusi standardi sisältää myös aiempaa laajempia vaatimuksia tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista sekä muutoksia esittämistapaan. Näistä odotetaan aiheutuvan muutoksia Altian rahoitusinstrumentteja koskevien liitetietojen luonteeseen ja laajuuteen, erityisesti uuden standardin käyttöönottovuotena.

IFRS 16 Vuokrasopimukset (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla):

IFRS 16 Vuokrasopimukset –standardia sovelletaan 1.1.2019 lukien. Uusi standardi vaikuttaa lähinnä vuokralleottajien soveltamaan kirjanpitokäsittelyyn ja johtaa siihen, että lähes kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen. Uusi vuokrasopimusstandardi poistaa nykyisen jaottelun operatiivisiin vuokrasopimuksiin ja rahoitusleasingsopimuksiin ja sen mukaan valtaosasta Altian vuokrasopimuksia on kirjattava omaisuuserä (vuokratun hyödykkeen käyttöoikeus) ja vuokrien maksamista koskeva rahoitusvelka. Lyhytaikaisia ja arvoltaan vähäisiä kohteita koskevia vuokrasopimuksia koskee valinnainen helpotus. Muutoksella on vaikutusta myös tuloslaskelmaan, koska kokonaiskulu on tyypillisesti suurempi vuokrasopimuksen ensimmäisinä vuosina ja pienempi myöhempinä vuosina. Lisäksi liikekulujen tilalle tulee korkokuluja ja poistoja, jolloin keskeiset tunnusluvut, kuten käyttökate muuttuvat.

Rahavirtalaskelmassa esitettävät liiketoiminnan rahavirrat ovat aiempaa suuremmat, koska vuokrasopimusvelan lyhennyksen osuus maksuista luokitellaan rahoitustoimintaan. Vain korkomenon osuus maksuista esitetään edelleen liiketoiminnan rahavirtoina.

Altian tekemän alustavan vaikutusarvioinnin perusteella IFRS 16 kasvattaa taseeseen sisältyviä aieneellisia käyttöomaisuushyödykkeitä pääasiassa nykyisten toimitiloja, varastoja, autoja ja trukkeja koskevien operatiivisten vuokrasopimusten vuoksi (lisätietoja operatiivisista vuokrasopimuksista on [liitetiedossa 1.6.](#)). Altia ei odota vaikutuksen olevan merkittävä huomioiden taseen ulkopuolisten vuokrasopimusten luonne ja vähäinen määrä. Altialla oli 31.12.2017 taseen ulkopuolisia vuokravastuita 17,1 miljoonaa euroa. Konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan kulut pienentyvät, kun taas poistot ja korkokulut kasvavat, koska vuokratulua ei enää luokitella liiketoiminnan kuluiksi. Tämä johtaa käyttökateen parantumiseen. Konsernissa ollaan parhaillaan arvioimassa vuokrasopimussalkkua ja määrittämässä IFRS 16:n käyttöönoton vaikutusta, ja odotettavissa olevasta vaikutuksesta kerrotaan edelleen taloudellisissa raporteissa.

Altia odottaa soveltavansa ottavansa käyttöönotossa yksinkertaistettua menettelyä (mukautettu takautuva lähestymistapa), jonka mukaan vertailutietoja ei oikaista. IFRS 16:n käyttöönoton kertynyt vaikutus kirjataan oman pääoman oikaisuksi vuoden 2019 alussa. Lisäksi Altia odottaa käyttävänsä mahdollisimman laajasti muita helpotuksia, kuten juoksuajaltaan alle 12 kuukauden pituisten sopimusten ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevien sopimusten jättäminen ulkopuolelle.

Muilla tiedossa olevilla IFRS-standardien tai IFRIC-tulkintojen muutoksilla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

6.5. AIEMPIA TILIKAUSIA KOSKEVAT KORJAUKSET

Yhteisessä toiminnossa olevan osuuden kirjanpitokäsittely

Altia on vuoden 2017 aikana tarkastellut yksityiskohtaisesti osakassopimustaan ABF Overseas Limitedin ("ABF") kanssa, joka koskee Altian osuutta Roal Oy:ssä Altian konsernitilinpäätöksen IFRS-kirjanpitokäsittelyn varmistamiseksi. Osakassopimuksen ehtojen mukaan Altia on oikeutettu saamaan osuudelleen Roal Oy:ssä sovitun vuotuisen tuoton vähimmäisosinkona ja ABF:llä on oikeus lunastaa Altian osuus Roal Oy:ssä kiinteään hintaan tiettyjen patenttien voimassaolon lakattua. Altia oli konsernitilinpäätöksessään käsitellyt osuutensa Roal Oy:ssä IFRS 11 mukaisena yhteisyrityksenä ja soveltanut siihen pääomaosuusmenetelmää vuoden 2016 neljännenten neljänneksen saakka, jolloin Altia luokitteli osuutensa myytävänä olevaksi olettaen, että ABF olisi käyttänyt osto-optionsa vuoden 2017 aikana. Koska option käyttäminen kuitenkin riippuu tiettyjen patenttien voimassaolon päättymisestä ja yksi patentti on edelleen voimassa vuoteen 2024 saakka, Altian ei ollut mahdollista irtautua Roal Oy:stä vuonna 2017. Altia käyttää Roal Oy:ssä yhteistä määräysvaltaa. ABF:n optio-oikeus edustaa kuitenkin kirjanpitokäsittelyssä tosiasiallisesti Altialle kiinteätuottoista saamista, eikä Altialla ole oikeutta 50 prosenttiin Roal Oy:n nettovarallisuudesta, ellei ABF jätä käyttämättä optio-oikeuttaan Altian osuuteen Roal Oy:stä kun se osakassopimuksen mukaan on mahdollista. Näin ollen osuus olisi konsernitilinpäätöksessä pitänyt luokitella IFRS 11 mukaiseksi yhteiseksi toiminnoksi ja Altian olisi pitänyt käsitellä osuutensa Roal Oy:n varoista ja veloista saamisena ja vuotuinen vähimmäisosinko korkotuottona. Korjauksella ei ollut vaikutusta liiketoiminnan nettorahavirtaan eikä investointien nettorahavirtaan.

Lisäksi Altia on siirtänyt joitakin ostovelkoja ja muita velkoja lyhyt- ja pitkäaikaisiin varauksiin, jotta näiden velkojen luonne kuvastuisi paremmin.

Nämä korjaukset on tehty oikaisemalla seuraavalla tavalla kaikkia aiempien tilikausien tilinpäätösten eriä, joihin asialla on vaikutusta:

KONSERNIN TASE

milj. EUR	31.12.2016			31.12.2015		
	Raportoitu	Oikaisut	Oikaistu	Raportoitu	Oikaisut	Oikaistu
Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	-	7,6	7,6	14,9	-7,3	7,6
Pitkäaikaiset varat yhteensä	195,6	7,6	203,1	226,5	-7,3	219,2
Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät	13,4	-13,4	0,0	-	-	-
VARAT YHTEENSÄ	438,6	-5,9	432,7	466,7	-7,3	459,3
Kertyneet voittovarot	145,4	-0,9	144,5	121,7	-2,4	119,3
Oma pääoma yhteensä	192,2	-0,9	191,3	171,0	-2,4	168,6
Muut velat	-	-	-	4,9	-4,9	0,0
Varaukset	-	-	-	-	1,3	1,3
Pitkäaikaiset velat yhteensä	87,4	-	87,4	138,1	-3,6	134,5
Ostovelat ja muut velat	144,1	-1,3	142,7	147,0	-3,4	143,5
Varaukset	-	1,3	1,3	-	2,1	2,1
Lyhytaikaiset velat yhteensä	154,1	0,0	154,1	157,6	-1,3	156,3
Myytävänä oleviin pitkäaikaisiin omaisuuseriin liittyvät velat	4,9	-4,9	0,0	-	-	-
Velat yhteensä	246,4	-4,9	241,5	295,7	-4,9	290,7
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	438,6	-5,9	432,7	466,7	-7,3	459,3

milj. EUR	01.01.2015		
	Raportoitu	Oikaisut	Oikaistu
Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	12,1	-4,5	7,6
Pitkäaikaiset varat yhteensä	229,2	-4,5	224,7
VARAT YHTEENSÄ	501,5	-4,5	496,9
Kertyneet voittovarot	95,0	0,4	95,5
Oma pääoma yhteensä	143,9	0,4	144,3
Muut velat	4,9	-4,9	0,0
Pitkäaikaiset velat yhteensä	121,8	-4,9	116,9
Velat yhteensä	357,6	-4,9	352,6
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	501,5	-4,5	496,9

KONSERNIN TULOSLASKELMA

milj. EUR	1.1.-31.12.2016			1.1.-31.12.2015		
	Raportoitu	Oikaisut	Oikaistu	Raportoitu	Oikaisut	Oikaistu
Liiketulos	46,3	-	46,3	25,3	-	25,3
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	-0,6	1,5	0,9	3,8	-2,9	0,9
Tulos ennen veroja	43,5	1,5	45,0	26,3	-2,9	23,4
TILIKAUDEN TULOS	34,6	1,5	36,1	21,0	-2,9	18,1
Osakekohtainen tulos (euroa), laimentamaton ja laimennettu	0,96	0,04	1,00	0,58	-0,08	0,50

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

milj. EUR	1.1.-31.12.2016			1.1.-31.12.2015		
	Raportoitu	Oikaisut	Oikaistu	Raportoitu	Oikaisut	Oikaistu
Tilikauden tulos	34,6	1,5	36,1	21,0	-2,9	18,1
Muut laajan tuloksen erät:						
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	0,0	-0,0	0,0	-0,1	0,1	0,0
Muuntoerot	-2,7	-0,0	-2,7	1,5	0,0	1,5
Muut muutokset	-0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0	0,0
Tilikauden muut laajan tuloksen erät	-2,9	-0,0	-3,0	6,1	0,1	6,1
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ	31,6	1,5	33,1	27,1	-2,8	24,3

Rahavirtalaskelman esittäminen

Altia päätti muuttaa konsernin rahavirtalaskelman esittämistavan suorasta epäsuoraksi vuonna 2017. Altia uskoo epäsuoran esittämistavan antavan oikeampaa ja luotettavampaa tietoa liiketoiminnan rahavirroista, koska siinä esitetään tuloksen ennen veroja ja liiketoiminnan rahavirtojen välinen täsmäytys. Epäsuora menetelmä on myös yleisemmin käytetty, ja sen mukaisten Altian liiketoiminnan rahavirtojen vertailukelpoisuus vertaisyrityksiin nähden on parempi.

Tämän seurauksena liiketoiminnan rahavirrat 31.12.2016 ja 2015 päättyneiltä tilikausilta on oikaistu epäsuoran esittämistavan mukaisiksi. Epäsuora esittämistapa ei aiheuttanut muutosta investointien ja rahoituksen rahavirtojen esittämiseen.

6.6. TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

Altia ja J. García Carrión ovat käynnistäneet yhteistyön, joka koskee J. García Carriónin viini-brändien tuontia ja jakelua. Altia edustaa vuodesta 2018 alkaen García Carriónin viinituotteita Ruotsissa yksinoikeudella.

15. joulukuuta 2017 pidetyn ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti Altian osakkeet liitettiin arvo-osuusjärjestelmään 19. tammikuuta 2018.

Emoyhtiön tilinpäätös

ALTIA OYJ TULOSLASKELMA (FAS)

milj. EUR	Liite	1.1.- 31.12.2017	1.1.- 31.12.2016
LIKEVAIHTO	1.	201,2	189,6
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-0,2	-0,4
Liiketoiminnan muut tuotot	2.	20,5	22,5
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		-117,0	-106,7
Varastojen muutos		-1,9	-3,4
Ulkopuoliset palvelut		-0,1	-0,1
Materiaalit ja palvelut yhteensä		-119,1	-110,1
Henkilöstökulut	3.		
Palkat ja palkkiot		-24,9	-24,6
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-4,5	-8,8
Muut henkilösivukulut		-1,5	-1,6
Henkilöstökulut yhteensä		-30,9	-35,0
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-11,2	-11,1
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä		-	-2,1
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-11,2	-13,2
Liiketoiminnan muut kulut	4.	-48,6	-45,4
LIIKETULOS		11,7	8,0

milj. EUR	Liite	1.1.- 31.12.2017	1.1.- 31.12.2016
Rahoitustuotot ja -kulut	5.		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		16,6	5,4
Tuotot osuuksista omistusyhteysyrityksissä		0,9	0,9
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista			
Muilta		0,2	0,1
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		0,5	1,0
Muilta		4,3	1,1
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-0,1	-0,1
Muille		-6,2	-2,6
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		16,1	5,8
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		27,8	13,8
Tilinpäätössiirrot	6.		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		0,9	-2,2
Tuloverot	7.		
Tilikauden verot		-2,2	-1,5
Laskennallisten verojen muutos		-0,0	-0,1
Muut välittömät verot		0,0	0,0
Tuloverot yhteensä		-2,2	-1,5
TILIKAUDEN TULOS		26,5	10,1

ALTIA OYJ TASE (FAS)

milj. EUR	Liite	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT	8.		
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		12,6	12,7
Muut pitkävaikutteiset menot		9,3	12,6
Ennakkomaksut		2,8	1,7
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		24,7	26,9
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		2,5	2,5
Rakennukset ja rakennelmat		23,0	23,4
Koneet ja kalusto		25,0	26,6
Muut aineelliset hyödykkeet		0,5	0,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		4,7	2,1
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		55,6	55,1
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		206,8	206,8
Osuudet omistusyhteisyrityksissä		8,0	8,0
Muut osakkeet ja osuudet		0,8	0,8
Sijoitukset yhteensä		215,7	215,7
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		296,0	297,7

milj. EUR	Liite	31.12.2017	31.12.2016
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	9.		
Aineet ja tarvikkeet		16,5	18,4
Keskeneräiset tuotteet		12,5	12,1
Valmiit tuotteet/tavarat		9,5	10,1
Vaihto-omaisuus yhteensä		38,5	40,6
Pitkäaikaiset saamiset	10.		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		17,8	18,2
Laskennalliset verosaamiset		0,5	0,7
Muut saamiset		-	0,3
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		18,3	19,2
Lyhytaikaiset saamiset	11.		
Myyntisaamiset		20,1	21,8
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		9,8	14,2
Saamiset omistusyhteisyrityksiltä		0,2	0,0
Siirtosaamiset		2,8	2,9
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		32,9	38,9
Rahat ja pankkisaamiset		49,4	64,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		139,1	162,7
VASTAAVAA YHTEENSÄ		435,1	460,4

ALTIA OYJ:N TASE (FAS)

milj. EUR	Liite	31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	13.		
Osakepääoma		60,5	60,5
Suojausrahasto		-0,4	-1,3
Edellisten tilikausien voitto		30,2	90,6
Tilikauden voitto		26,5	10,1
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		116,9	159,9
Tilinpäätössiirtojen kertymä	14.		
Poistoero		22,6	23,5
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen	15.		
Lainat rahoituslaitoksilta		74,3	65,0
Eläkelainat		15,0	-
Velat saman konsernin yrityksille		2,3	3,3
Muut velat		4,9	4,9
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		96,5	73,2
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		10,0	7,5
Eläkelainat		0,8	-
Ostovelat		12,4	12,4
Velat saman konsernin yrityksille	16.	118,8	127,8
Muut velat		38,8	40,3
Siirtovelat	17.	18,6	15,7
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		199,2	203,8
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		295,7	277,0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		435,1	460,4

ALTIA OYJ:N RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

milj. EUR	Liite	1.1.– 31.12.2017	1.1.– 31.12.2016
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRRAT			
Tulos ennen veroja		28,8	11,6
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset		11,2	13,2
Pitkäaikaisten varojen nettomyyntivoitot		-0,2	-4,2
Rahoitustuotot ja -kulut		-16,1	-5,8
Poistoeron muutos		-0,9	2,2
Muut oikaisut		0,1	-0,4
		-5,9	5,1
Käyttöpääoman muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		2,1	3,8
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		5,2	-5,4
Osto- ja muiden velkojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		-4,8	-3,2
Käyttöpääoman muutos		2,6	-4,9
Maksetut korot		-1,8	-1,5
Saadut korot		1,0	1,1
Muut maksetut rahoitustuotot ja kulut		-0,9	-0,5
Maksetut tuloverot		-0,5	-2,0
Rahoituserät ja verot		-2,3	-2,9
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		23,2	8,9
INVESTOINTIEN RAHAVIRRAT			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-9,7	-6,1
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	2.	0,2	4,5
Myönnetty lainat		-	-1,3
Investoinnit myytävissä oleviin sijoituksiin		-	-2,5
Luovutustulot myytävissä olevista sijoituksista		0,0	-
Lainasaamisten takaisinmaksut		0,7	3,4
Saadut osingot	5.	17,7	6,4
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		8,8	4,4

milj. EUR	Liite	1.1.– 31.12.2017	1.1.– 31.12.2016
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT			
Lyhytaikaisten lainojen nostot	16.	30,7	45,7
Lyhytaikaisten lainojen maksut	16.	-23,3	-34,0
Pitkäaikaisten lainojen nostot		90,0	-
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	15.	-73,5	-22,5
Maksetut osingot ja muu voitonjako	13.	-70,5	-10,4
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA		-46,6	-21,3
RAHAVAROJEN MUUTOS			
Rahavirrat tilikauden alussa		64,0	72,1
Rahavarojen muutos		-14,6	-8,1
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA		49,4	64,0

ALTIA OYJ:N TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS).

Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvät vastaavat merkitään taseeseen välittömään hankintamenoa vähennettynä tehdyillä poistoilla. Poistojen perusteena olevat pysyvien vastaavien taloudelliset vaikutusajat ovat

Tavaramerkit 10–15 vuotta

IT-kehittäminen ja ohjelmistot 3–5 vuotta

Rakennukset ja rakennelmat 10–40 vuotta

Koneet ja kalusto 10 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet 3–10 vuotta

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai todennäköiseen nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Itsevalmistetut tuotteet arvostetaan standardihinnalla, poikkeuksena konjakkituotteet, jotka arvostetaan painotetulla keskihinnalla. Tuotannon kiinteät kustannukset kohdistetaan omien valmisteiden hankintamenoa. Raaka-aineet, tavarat ja tarvikkeet arvostetaan painotetulla keskihinnalla. Uudelleen pakatut valmiit tuotteet arvostetaan standardihintaan tuotantovarastossa.

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista ja muista välittömistä, menoista sekä asianmukaisesta osuudesta hankinnan ja valmistuksen muuttuvista menoista ja valmiiden tuotteiden osalta kiinteistä yleismenoista, jotka on määriteltävä normaalin toiminta-asteen mukaisesti. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Eläkejärjestelyt

Emoyhtiön eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkekulut on jakotettu vastaamaan tilinpäätöksen suoriteperusteisia palkkoja.

Konsernitili (Cash Pool)

Konsernilla on käytössä ns. konsernitilijärjestely (Cash Pool), joka mahdollistaa emon ja tytäryhtiöiden tehokkaan varojen hallinnan.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Johdannaisopimukset

Johdannaisopimusten kirjanpitokäsittelyyn sovelletaan kirjanpitolain 5. luvun 2a§:n mukaista käyvän arvon arvostamista.

Johdannaiset kirjataan taseeseen käypään arvoon kaupankäyntipäivänä ja arvostetaan raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon, kun ne eivät täytä suojauslaskennan kriteerejä. Johdannaisten käyvät arvot vastaavat rahamäärää, jonka Altia Oyj joutuisi maksamaan tai se saisi, jos se purkasi johdannaisopimuksen tilinpäätöspäivänä. Valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot määritetään käyttäen raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja. Korkojohdannaisten käyvät arvot lasketaan diskonttaamalla sopimukseen liittyvät tulevat rahavirrat. Hyödykejohdannaisten arvonmäärittämisessä käytetään rahoitusmarkkinoilta saatua käypää arvoa.

Kaikki esitetyt johdannaissaamiset ja velat on luokiteltu käyvän arvon hierarkiatasojen 1–3. Hierarkiatasot kuvastavat käypää arvoa määritettäessä käytettävien syöttötietojen merkittävyyttä. Tasolla yksi käyvät arvot perustuvat identtisten rahoitusinstrumenttien julkisiin noteerauksiin. Tasolla kaksi käypää arvoa määritettäessä käytetyt syöttötiedot perustuvat joko noteerattuihin markkinakursseihin ja -hintoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat havainnointavissa suoraan tai epäsuorasti rahavirtojen diskonttaukseen. Muiden tasolle kaksi luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Tasolla kolme omaisuuserien ja velkojen käyvät arvot pohjautuvat syöttötietoihin, jotka eivät kaikkien merkittävien muuttujien osalta perustu havainnointavissa olevaan markkinatietoon, vaan ne perustuvat merkittävässä määrin johdon arvioihin ja niiden käyttämiseen yleisesti hyväksytyissä arvostusmenetelmissä.

Rahoitusjohdannaisten käyvät arvot on määritetty käyttämällä raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja.

Suojauslaskenta

Emoyhtiö soveltaa suojauslaskentaa, jolloin käyvän arvon muutos kirjataan oman pääoman suojausrahastoon. Altia Oyj soveltaa rahavirran suojausta tapauskohtaisen harkinnan mukaan osaan valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisia. Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvien rahavirtojen vaihteluilta. Altia Oyj dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstrumentin ja suojatun omaisuuserän välisen suhteen sekä riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Suojausinstrumenttien tehokkuus testataan etu- ja jälkikäteen. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta "liiketoimesta" johtuvissa rahavirroissa. Suojaussuhteen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun suojausinstrumentin toteutuneet tulokset kumoavat suojattavan erän rahavirtojen muutokset 80–125 -prosenttisesti. Suojauslaskenta lopetetaan, kun suojauslaskennan edellytykset eivät enää täyty. Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaisopimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuvat voitot ja tappiot esitetään yhtenevästi suojatun erän kanssa. Rahavirtojen suojaukseksi määritettyjen ja ehdot täyttävien johdannaisopimusten realisoitumattomien käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan oman pääoman suojausrahastoon, kun nämä instrumentit täyttävät suojauslaskennan ehdot ja suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Omaan pääomaan kertynyt kumulatiivinen voitto tai tappio kaupallisiin eriin liittyneistä johdannaisista kirjataan tulosvaikutteisiksi ostojen tai myyntien oikaisueriksi samanaikaisesti suojattavan erän kanssa sillä kaudella, jolla suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Sähköjohdannaisista toteutunut voitto tai tappio kirjataan liikeluokituksen yläpuolelle sähköostoihin. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Tutkimus- ja tuotekehityksen menot

Tutkimus- ja tuotekehityksen menot on kirjattu vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Saamiset

Saamiset arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Myyntisaamisten myynnit

Myydyt myyntisaamiset kirjataan taseesta pois, kun saaminen on myyty ja kauppahinta saatu. Kustannukset myydyistä myyntisaamisista kirjataan muihin rahoituskuluihin.

Pitkäaikaiset lainat

Pitkäaikaiset lainat on kirjattu hankintahetkellä hankintamenoon.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan on tuloveroina kirjattu tilikauden tuloksesta Suomen verosäännösten perusteella lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut ja laskennallisten verojen muutos.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahan määräiseksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

1. LIIKEVAIHTO

milj. EUR	2017	2016
Toimialoitainen jakauma		
Alkoholiliiketoiminta	103,3	95,7
Teolliset palvelut	95,5	88,8
Muut	2,4	5,1
YHTEENSÄ	201,2	189,6
Maantieteellinen jakauma		
Kotimaa	153,1	143,3
Eurooppa	46,3	45,5
Muu maailma	1,8	0,8
YHTEENSÄ	201,2	189,6

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

milj. EUR	2017	2016
Vuokratuotot	1,0	0,9
Energian myyntituotot	3,4	3,7
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	0,2	4,2
Palvelutuotot	14,4	12,0
Muut tuotot	1,6	1,7
YHTEENSÄ	20,5	22,5

3. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

milj. EUR	2017	2016
Palkat ja palkkiot	24,9	24,6
Eläkekulut	4,5	8,8
Muut henkilösivukulut	1,5	1,6
YHTEENSÄ	30,9	35,0

Vuoden 2016 henkilöstökuluihin sisältyy lisäeläkkeisiin liittyen maksettu kertakorvaus, 4,1 miljoonaa euroa. Altian hallitus päätti, että 1.1.2017 työeläkeindeksiin perustuvan korotuksen asemasta lisäeläkkeitä korotetaan 4,5 prosenttia ja tämän kertakorvauksen jälkeen eläkkeet korottuvat vakuutusyhtiön vuosittain päättämän korotuspäätöksen mukaisesti. Asiasta on kerrottu tarkemmin konsernin [liitetiedossa 2.5.](#)

milj. EUR	2017	2016
Luontoisedut (verotusarvo)	0,7	0,8

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2017	2016
Työntekijät	212	229
Toimihenkilöt	223	231
YHTEENSÄ	435	460

Johdon palkat ja palkkiot	2017	2016
Toimitusjohtaja	0,6	0,4
Hallituksen jäsenet	0,2	0,2

Hallituksen ja toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.

4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

milj. EUR	2017	2016
Vuokrakulut	2,2	2,8
Markkinointikulut	6,1	5,4
Energiakulut	6,9	8,9
Matkustus- ja edustuskulut	1,1	1,1
Huolto- ja ylläpitokulut	5,9	5,2
IT-kulut	6,1	4,7
Ostetut palvelut	5,5	3,8
Myyntiin liittyvät muut kulut	5,2	4,9
Muut kulut	9,5	8,7
YHTEENSÄ	48,6	45,4
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,4	0,0
YHTEENSÄ	0,5	0,1

Ympäristökulut

Yhtiön ympäristökuluilla ei ollut olennaista vaikutusta tilikauden tulokseen eikä taloudelliseen asemaan.

5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

milj. EUR	2017	2016
Osinkotuotot		
Saman konsernin yritysiltä	16,6	5,4
Osakkuusyritysiltä	0,9	0,9
Muilta	0,2	0,1
Osinkotuotot yhteensä	17,7	6,4
Korkotuotot		
Saman konsernin yritysiltä	0,5	1,0
Muilta	0,3	0,2
Korkotuotot yhteensä	0,7	1,3
Muut rahoitustuotot		
Muilta	4,0	0,9
Muut rahoitustuotot yhteensä	4,0	0,9
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	22,4	8,5
Korkokulut		
Saman konsernin yrityksille	0,1	0,1
Muille	1,3	1,4
Korkokulut yhteensä	1,5	1,5
Muut rahoituskulut		
Muille	4,9	1,2
Muut rahoituskulut yhteensä	4,9	1,2
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	6,3	2,7
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	16,1	5,8

Rahavirran suojauksista on on tuloslaskelman rahoituseriin merkitty seuraavat erät:

Muut rahoitustuotot		
Johdannaisten käyvän arvon muutokset	0,2	0,6
Muut rahoituskulut		
Johdannaisten käyvän arvon muutokset	-0,1	0,1

6. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

milj. EUR	2017	2016
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus:		
Aineettomat oikeudet	0,0	-0,5
Muut aineettomat hyödykkeet	-0,1	-0,0
Rakennukset ja rakennelmat	0,6	0,4
Koneet ja kalusto	0,5	-2,1
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
YHTEENSÄ	0,9	-2,2

7. TULOVEROT

milj. EUR	2017	2016
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-2,2	-1,5
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	0,0	0,0
Laskennallisen verosaamisen muutos	-0,0	-0,1
YHTEENSÄ	-2,2	-1,5

8. PYSYVIEN VASTAAVIEN ERITTELY

milj. EUR	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	27,7	22,9
Lisäykset	1,7	6,0
Vähennykset	-0,4	-1,9
Siirrot erien välillä	1,1	0,7
Hankintameno 31.12.	30,1	27,7
Kertyneet poistot 1.1.	-15,1	-14,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,4	1,4
Tilikauden poisto	-2,8	-2,3
Kertyneet poistot 31.12.	-17,5	-15,1
KIRJANPITOARVO 31.12.	12,6	12,7
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	17,6	17,6
Hankintameno 31.12.	17,6	17,6
Kertyneet poistot 1.1.	-17,6	-17,6
Kertyneet poistot 31.12.	-17,6	-17,6
KIRJANPITOARVO 31.12.	-	-
Muut aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	27,5	28,1
Lisäykset	-1,3	-0,3
Vähennykset	-	-0,7
Siirrot erien välillä	-1,8	0,4
Hankintameno 31.12.	24,3	27,5
Kertyneet poistot 1.1.	-14,9	-13,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1,5	0,6
Tilikauden poisto	-1,6	-1,9
Kertyneet poistot 31.12.	-15,0	-14,9
KIRJANPITOARVO 31.12.	9,3	12,6
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	1,7	0,9
Lisäykset	2,1	1,7
Vähennykset	-	-0,2
Siirrot erien välillä	-1,0	-0,7
KIRJANPITOARVO 31.12.	2,8	1,7

milj. EUR	2017	2016
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	2,5	2,5
Vähennykset	-0,0	-0,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	2,5	2,5
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	94,2	95,3
Lisäykset	1,4	0,5
Siirrot erien välillä	0,8	0,2
Vähennykset	-1,7	-1,7
Hankintameno 31.12.	94,8	94,2
Kertyneet poistot 1.1.	-70,8	-69,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	1,6	1,6
Tilikauden poisto	-2,6	-2,6
Kertyneet poistot 31.12.	-71,8	-70,8
KIRJANPITOARVO 31.12.	23,0	23,4
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	106,4	136,0
Lisäykset	1,1	1,4
Vähennykset	-0,4	-33,3
Siirrot erien välillä	3,0	2,3
Hankintameno 31.12.	110,1	106,4
Kertyneet poistot 1.1.	-79,8	-108,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	-1,1	33,0
Tilikauden poisto	-4,2	-4,3
Kertyneet poistot 31.12.	-85,1	-79,8
KIRJANPITOARVO 31.12.	25,0	26,6
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	0,5	0,5
Hankintameno 31.12.	0,5	0,5
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,5	0,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	2,1	2,9
Lisäykset	4,7	2,0
Siirrot erien välillä	-2,0	-2,8
KIRJANPITOARVO 31.12.	4,7	2,1
TUOTANTOTOIMINNAN KONEIDEN JA LAITTEIDEN TASEARVO 31.12.	24,2	25,6

milj. EUR	2017	2016
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno 1.1.	358,3	345,8
Lisäykset	-	12,5
Hankintameno 31.12.	358,3	358,3
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.	-151,5	-149,4
Arvonalentumiset	-	-2,1
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	-151,5	-151,5
KIRJANPITOARVO 31.12.	206,8	206,8
Osuudet omistusyhteisyriksissä		
Hankintameno 1.1.	8,0	8,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	8,0	8,0
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	0,8	0,8
Lisäykset	-	0,0
Vähennykset	-0,0	-
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,8	0,8

9. VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuuden jälleenhankintahinnan ja aktivoidun hankintamenon välillä ei ole olennaista eroa.

10. PITKÄAIKAISET SAAMISET

milj. EUR	2017	2016
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	17,8	18,2
Laskennalliset verosaamiset		
Suojausrahastoon kirjatut	0,1	0,3
Käyttöomaisuuden hyllypoistot	0,4	0,4
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	0,5	0,7
Muut saamiset		
Pääomalainasaaminen	-	0,3
PITKÄAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	18,3	19,2

11. LYHYTAIKAISET SAAMISET

milj. EUR	2017	2016
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	3,0	7,1
Konsernitilisaamiset	-	0,3
Muut saamiset	5,0	4,9
Johdannaiset	0,0	0,3
Siirtosaamiset	1,8	1,6
Yhteensä	9,8	14,2
Saamiset omistusyhteisyriksiltä		
Myyntisaamiset	0,2	0,0
Yhteensä	0,2	0,0
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset*	20,1	21,8
Siirtosaamiset	2,8	2,9
Yhteensä	22,9	24,7
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	32,9	38,9

Siirtosaamiset

Siirtosaamisten olennaiset erät:

Johdannaiset	1,1	0,7
Verosaamiset	-	0,9
Muut	1,7	1,3
Yhteensä	2,8	2,9

*Ei sisällä myytyjä myyntisaamisia

12. KÄYVÄN ARVON LIITETIEDOT (JOHDANNAISET)

2017				2016		
milj. EUR	Käypä arvo 31.12.	Tuloslaskelmaan merkityt arvomuutokset	Käyvän arvon rahastoon merkityt muutokset	Käypä arvo 31.12.	Tuloslaskelmaan merkityt arvomuutokset	Käyvän arvon rahastoon merkityt muutokset
Johdannaiset						
Korkojohdannaiset (taso 2)	-1,4	-	-1,4	-1,9	-	-1,9
Valuuttajohdannaiset (taso 2)	0,9	0,2	0,7	0,5	0,6	-0,1
Hyödykejohdannaiset (taso 2)	0,3	-0,1	0,3	0,0	-0,1	0,1
YHTEENSÄ	-0,2	0,2	-0,4	-1,3	0,5	-1,8

13. OMA PÄÄOMA

milj. EUR	2017	2016
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	60,5	60,5
Osakepääoma 31.12.	60,5	60,5
Suojausrahasto 1.1.	-1,3	-1,5
Lisäykset ja vähennykset	0,9	0,2
Suojausrahasto 31.12.	-0,4	-1,3
Sidottu oma pääoma yhteensä	60,1	59,2
Vapaa oma pääoma		
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	100,7	101,0
Osingonjako	-70,5	-10,4
Tilikauden voitto	26,5	10,1
Vapaa oma pääoma yhteensä	56,8	100,7
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	116,9	159,9
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma		
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta		
Voitto edellisiltä tilikausilta	100,7	101,0
Osingonjako	-70,5	-10,4
Tilikauden voitto	26,5	10,1
JAKOKELPOINEN OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	56,8	100,7

	2017	2016
Yhtiön osakepääoman jakautuminen:		
A-sarjan osakkeet kpl	35 960 000	35 960 000
L-sarjan osakkeet kpl	-	25 003

A-sarjan ja L-sarjan osakkeet yhdistettiin 21.12.2017

14. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

milj. EUR	2017	2016
Poistoero		
Aineettomat oikeudet	2,4	2,1
Muut aineettomat hyödykkeet	0,1	0,3
Rakennukset ja rakennelmat	4,3	4,8
Koneet ja kalusto	15,8	16,3
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
YHTEENSÄ	22,6	23,5

15. VIERAS PÄÄOMA

milj. EUR	2017	2016
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	89,3	65,0
Velat saman konsernin yrityksille	2,3	3,3
Muut velat	4,9	4,9
YHTEENSÄ	96,5	73,2

16. VELAT SAMAN KONSERNIN YRITYKSILLE

milj. EUR	2017	2016
Ostovelat	0,9	0,7
Lainat samaan konserniin kuuluville yrityksille	22,3	45,7
Konsernitilivelat	94,6	74,2
Johdannaiset	0,1	0,1
Muut siirtovelat	0,8	7,1
YHTEENSÄ	118,8	127,8

17. SIIRTOVELAT

milj. EUR	2017	2016
Siirtovelkojen olennaiset erät:		
Lomapalkka- ja muut palkkavelat	7,2	7,2
Sopimuslennusvelat	0,5	0,3
Ostomenot ja muut kulujaksotukset	8,6	5,9
Verot	0,8	-
Johdannaiset	1,5	2,2
YHTEENSÄ	18,6	15,7

18. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

milj. EUR	2017	2016
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	18,5	18,5
Takaukset	6,4	8,0
VAKUUDET YHTEENSÄ	24,9	26,5
Vastuusitoumukset ja muut vastuut		
Käyttö- ja rahoitusleasingvastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	0,7	0,8
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	0,8	1,4
Yhteensä	1,5	2,2
Vuokravastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	0,8	0,8
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	2,6	3,4
Yhteensä	3,3	4,2
Muut vastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	4,7	6,7
Yhteensä	4,7	6,7
VASTUUSITOUMUKSET YHTEENSÄ	9,6	13,0

Kiinteistöinvestointien alv-vastuu

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuosina 2009–2017 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 1,4 miljoonaa euroa ja viimeinen tarkistusvuosi on 2026.

Johdannaissopimukset		
milj. EUR	2017	2016
Sähköjohdannaiset		
Käypä arvo	0,3	0,0
Nimellisarvo	2,5	3,0
Määrä (TWh)	0,1	0,1
Konsernin ulkoiset valuuttatermiinit		
Käypä arvo	1,0	0,4
Nimellisarvo	55,0	79,5
Konsernin sisäiset valuuttatermiinit		
Käypä arvo	-0,1	0,1
Nimellisarvo	11,3	19,5
Korkojohdannaiset		
Käypä arvo	-1,4	-1,9
Nimellisarvo	20,0	20,0
Päästöoikeudet (kilotonnia)	2017	2016
Saadut päästöoikeudet	27,4	28,0
Edelliseltä vuodelta jäljelle jääneet päästöoikeudet	39,2	37,4
Edelliseen vuoteen liittyvien arvioiden tarkennukset	-0,0	-0,0
Toteutuneet päästöt	-21,0	-26,2
PÄÄSTÖOIKEUDET 31.12.	45,6	39,2
Jäljelle jääneiden päästöoikeuksien käypä arvo	0,4	0,2

Vuonna 2017 saadut päästöoikeudet ja toteutuneet päästöt ovat arvioituja tietoja, jotka tarkentuvat kevään 2018 aikana. Altia jatkaa päästökaupan alaisena toimijana myös päästökaupunkauden 2013–2020.

19. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Lähipiirin kanssa toteutetut transaktiot tehdään markkinaehtoisesti. Asiasta on kerrottu tarkemmin konsernin liitetiedossa [6.3. Lähipiiritiedot](#) johdon palkkioista on esitetty Altia Oyj:n [liitetiedossa 3.](#)

Hallituksen voitonjakoesitys

Altia Oyj:n voitonjakokelpoiset varat ovat 31.12.2017 taseen mukaisesti 56 763 012,27 euroa, josta tilikauden voitto on 26 547 860,31 euroa.

Emoyhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2017 ei makseta osinkoja.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 21. päivänä helmikuuta 2018.

Sanna Suvanto-Harsaae
puheenjohtaja

Annikka Hurme

Kim Henriksson

Tiina Lencioni

Torsten Steenholt

Kai Telanne

Pekka Tennilä
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä, 23. päivänä helmikuuta 2018

PricewaterhouseCoopers Oy
tilintarkastusyhteisö

Ylva Eriksson
KHT

Tilintarkastuskertomus

Altia Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Altia Oyj:n (y-tunnus 1505555-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutok-
sista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävistä tilinpäätök-
sen laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoi-
tukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandar-
dien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaa-
timukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskerto-
mus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritetta-
vassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista har-
kintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkas-
tustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen

soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johdtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikatsaukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttööme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikatsauksen käyttööme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttööme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiassa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 23.2.2018

PricewaterhouseCoopers Oy

Tilintarkastusyhteisö

Ylva Eriksson
KHT

ALTIA

ALTIA OYJ

PL 350, 00101 Helsinki

+358 207 013 013

communications@altigroup.com

www.altigroup.fi

Hallituksen toimintakertomus

Hallituksen toimintakertomus

Altia on johtava pohjoismainen alkoholijuomayhtiö, joka toimii Pohjoismaissa, Virossa ja Latviassa viinien ja väkevien alkoholijuomien markkinoilla. Valmistamme, maahantuomme, markkinoimme, myymme ja jakelemme sekä omia että päämiestemme tuotteita. Pohjoismaiden ja Baltian lisäksi meillä on tuotantoa Ranskan Cognacissa. Altia vie alkoholijuomia noin 30 maahan.

Altian taloudelliseen kehitykseen vuonna 2018 vaikuttivat toimintaympäristöön liittyvät ulkoiset tekijät. Nousseet raaka-ainekustan-

nukset ja valuuttojen negatiivinen vaikutus ovat laskeneet tulosta.

Ilman valuuttakurssien negatiivista vaikutusta liikevaihto kasvoi 1,4 prosenttia. Altian pohjoismaisten avainbrändien kuten Koskenkorva Vodka ja Larsen Cognacin myynti jatkui hyvällä tasolla etenkin viennin kasvun ansiosta. Lisäksi päivittäistavarakaupan avaaminen Suomessa ja omien viinibrändiemme, Blossan ja Chill Outin, myynti kehittyivät hyvin.

Pohjoismaisilla monopolimarkkinoilla volyymin kasvu oli vakaata Ruotsissa ja Norjassa, ja Suomessa markkinat laskivat vuonna 2018.

AVAINLUVUT

	2018	2017	2016
Liikevaihto, milj. euroa	357,3	359,0	356,6
Vertailukelpoinen käyttökate, milj. euroa	40,0	42,4	40,8
% liikevaihdosta	11,2	11,8	11,5
Käyttökate, milj. euroa	34,0	40,3	60,8*
Vertailukelpoinen liiketulos, milj. euroa	25,6	28,2	26,4
% liikevaihdosta	7,2	7,8	7,4
Liiketulos, milj. euroa	19,7	26,1	46,3
Kauden tulos, milj. euroa	15,1	18,3	36,1
Osakekohtainen tulos, euroa	0,42	0,51	1,00
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	1,2	1,1	0,1
Henkilöstö keskimäärin	718	762	829

*) Vuoden 2016 käyttökatteeseen sisältyi 16,3 miljoonan euron etuuspohjaisen eläkevastuun maksusta saatu nettovoitto, joka on katsottu vertailukelpoisuuteen vaikuttavaksi eräksi 31.12.2016 päättyneen vuoden osalta.

Altia-konsernin tilinpäätös laaditaan IFRS:n mukaisesti. Vertailutiedot perustuvat vuoden 2017 vastaaviin lukuihin (suluissa), ellei toisin mainita.

Suomen monopolimarkkinan volyymien laskun taustalla ovat vuoden 2018 alussa voimaan tulleet muutokset alkoholilainsäädännössä ja alkoholin verotuksessa. Kokonaisuudessaan kaikkien kolmen vähittäismyyntimonopolin väkevien alkoholijuomien ja viinien markkinoiden kehitys oli vuonna 2018 edellisvuoden tasolla. Näillä markkinoilla Altia vahvisti markkina-asemaansa viineissä, mutta menetti sitä väkevässä alkoholijuomissa Ruotsin päämiesportfoliossa tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Altia Industrialin myönteinen vaikutus liikevaihtoon johtui teollisten tuotteiden hyvänä jatkuneesta kehityksestä ja ohran hinnan nousun vuoksi tehdyistä hinnankorotuksista.

Markkinoiden kehitys vuonna 2018

Markkinoiden kokonaiskehitys kolmilla Pohjoismaisilla monopolimarkkinoilla on pysynyt

edellisvuoden tasolla. Suomen vähittäismyyntimonopolin laskua kompensoi Ruotsin ja Norjan vähittäismyyntimonopolien kasvu.

Sää oli kesällä 2018 poikkeuksellinen Pohjoismaissa, kun toukokuun alussa alkanut lämmin ja aurinkoinen sää jatkui koko kesän. Tämä on saattanut lisätä valko-, kuohu- ja roséviinien myyntiä ja toisaalta vähentää punaviinien myyntiä.

Seuraavassa taulukossa esitetään viinin ja väkevien alkoholijuomien myynnin kehitys vähittäismyyntimonopoleissa Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa. Luvut perustuvat vähittäismyyntimonopolien (Alko, Systembolaget ja Vinmonopolet) julkaisemiin litramääräisiin myyntitilastoihin.

VIINIEN JA VÄKEVIEN ALKOHOLIJUOMIEN MYNNIN KEHITYS POHJOISMAISILLA MONOPOLIMARKKINOILLA

% muutos edelliseen vuoteen verrattuna	2018	2017
Suomi, yhteensä	-3,3	-0,2
Väkevät alkoholijuomat	-3,6	-0,4
Viinit	-3,2	-0,1
Ruotsi, yhteensä	+2,1	+0,2
Väkevät alkoholijuomat	+2,7	+0,9
Viinit	+2,0	+0,2
Norja, yhteensä	+1,5	-1,1
Väkevät alkoholijuomat	+0,1	-0,9
Viinit	+1,7	-1,1

Suomi

Vuonna 2018 Suomen vähittäismyyntimonopolin viinien ja väkevien alkoholijuomien myyntivolyyymi laski 3,3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Väkevien alkoholijuomien kategoria laski 3,6 prosenttia. Laskua oli suurten volyymien kategorioissa, joita ovat vodka, skotlantilaiset blended-viskit ja VS-konjakit. Laskua ei kompensoinut pienempien volyymien kuten ginien, sekä irlantilaisen ja amerikkalaisten viskien kategorioissa saavutettu kasvu. Viinien myynti laski 3,2 prosenttia. Punaviinien volyymit olivat heikkoja, kun taas kehitys valko- ja kuohuviineissä oli edellisvuoden tasolla. Roséviinien kasvuluvut olivat kaksinumeroisia edellisvuoteen verrattuna. Glögien myynti laski, ja alkoholittomien juomien kategoria kasvoi.

Suomen alkoholilaki muuttui vuoden 2018 alussa. Uuden alkoholilain nojalla päivittäistavarakaupissa voidaan myydä enintään 5,5 tilavuusprosentin vahvuisia etanolipohjaisia alkoholijuomia ja käyttää väkevien alkoholijuomien brändejä.

Alkoholin verotus muuttui vuoden 2018 alusta seuraavasti: väkevien alkoholijuomien osalta +5 prosenttia, viinien osalta +13 prosenttia ja muiden kategorioiden osalta +7,2 – +12,9 prosenttia. Nämä muutokset vaikuttivat Suomen vähittäismyyntimonopolin alhaisempiin volymeihin.

Alkoholin valmisteveroa korotettiin edelleen 1.1.2019 alkaen seuraavasti: väkevien alkoholijuomien osalta +2,0 prosenttia, viinien osalta

+3,7 prosenttia, oluiden osalta +2,7 prosenttia ja siiderien osalta +2,1 prosenttia.

Ruotsi

Vuonna 2018 Ruotsin vähittäismyyntimonopolin viinien ja väkevien alkoholijuomien myyntivolyyymi kasvoi 2,1 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Kasvu johtui pääasiassa kesän vilkkaasta myynnistä. Väkevien alkoholijuomien kategoria kasvoi 2,7 prosenttia ginien, muiden liköörien (shottien), tummien rommien ja muiden väkevien alkoholijuomien hyvän menekin ansiosta. Viinikategoria kasvoi 2,0 prosenttia. Kasvu oli nopeinta kuohuviineissä, jota seurasivat rosé- ja valkoviinit. Punaviinit jatkoivat laskuaan kevyempien vaihtoehtojen hyväksi. Glögit kasvoivat hieman viimeisellä vuosineljänneksellä verrattuna edellisvuoteen.

Norja

Vuonna 2018 Norjan vähittäismyyntimonopolin viinien ja väkevien alkoholijuomien myyntivolyyymi kasvoi 1,5 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Kasvu johtui kesän hyvästä menekistä ja viinien myynnin kasvusta. Väkevien alkoholijuomien myynti jatkui lähes edellisvuoden tasolla, kasvua oli +0,1 prosenttia. Liköörien (shottien) ja ginien hyvä menekki tasapainotti negatiivista kehitystä rypäletisissä, vodkassa ja muissa väkevässä alkoholijuomissa. Viinikategoria kasvoi 1,7 prosenttia, mikä johtui valko-, rosé- ja kuohuviinien menekin kasvusta. Punaviinien osuus pieneni edelleen.

Strategia ja taloudelliset tavoitteet

Altian strategiassa keskitytään luomaan kannattavaa kasvua viiden strategisen painopistealueen kautta:

- Pohjoismaisten avainbrändien kasvattaminen
- Merkittävän muutoksen toteuttaminen viineissä
- Strategisten kumppanuuksien vahvistaminen
- Laajentaminen uusiin myyntikanaviin
- Kasvun rahoittaminen ja mahdollistaminen – jatkuvaa kokonaisvaltaista tehostamista ja suorituskykyä

Tukeakseen edellä mainittuja orgaanisia strategisia tavoitteita, Altia jatkaa aktiivista brändiportfolion hallintaa ja kehittämistä. Tämä pitää sisällään mahdolliset valikoidut hankinnat ja/tai myynnit.

Taloudelliset tavoitteet

Altia on asettanut seuraavat pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet:

- Vertailukelpoinen käyttökateprosentti kasvaa 15 prosenttiin pitkällä aikavälillä
- Vuotuinen liikevaihto kasvaa 2 prosenttia ajan mittaan (CAGR)
- Tavoitteena on pitää raportoitu nettovelka suhteessa vertailukelpoiseen käyttökatteeseen pitkällä aikavälillä alle 2,5-kertaisena

Osinkopolitiikka

Altia pyrkii noudattamaan aktiivista osingonjakopolitiikkaa, ja se osa tilikauden tuloksesta, jota ei arvioida tarvittavan yhtiön kasvuun ja kehittämiseen, jaetaan osakkeenomistajille. Yhtiön osingonjakopolitiikan mukaan osingonmaksusuhde on 60 prosenttia tai enemmän tilikauden tuloksesta.

Tärkeimmät tapahtumat vuonna 2018

Pörssilistautuminen

Altian pörssilistautuminen toteutui maaliskuussa 2018. Listautuminen sisälsi osakemyynnin Suomen valtion toimesta sekä henkilöstöannin Altian Suomessa ja Ruotsissa työskenteleville vakituksille työntekijöille.

Pohjoismaisten avainbrändien kasvu

Vuonna 2018 Altian pohjoismaiset avainbrändit ovat kehittyneet hyvin, ja viennin hyvällä kehityksellä on tärkeä rooli. Larsen Cognacin vienti Aasian aloitettiin vuoden alussa. Koskenkorva Vodkalle Venäjä on tärkeä markkina ja Yhdysvalloissa Altia jatkaa jakelun vahvistamista. O.P. Anderson Aquavitilla Altia tähtää Yhdysvaltojen markkinoille.

Altia on lanseerannut innovaatioita pohjoismaisten avainbrändien alle. Näistä esimerkkinä on Renault Avec, jonka kypsyttämiseen käytetään innovatiivista menetelmää. Lisäksi tuotteita on lanseerattu Explorer vodka, Xanté likööri, O.P. Anderson Aquavit ja Koskenkorva Vodka -brändien alle.

Tuotelanseerauksia viineissä

Vuonna 2018 Altia jatkoi viinivalikoiman kehittämistä tuomalla useita viiniuutuuksia pohjoismaisiin vähittäismyyntimonopoleihin. Muun muassa lanseerattiin laaja valikoima roséviinejä vastaamaan vahvaan roséviinien trendiin, joka näkyi etenkin kesällä. Kuohuviiniportfolioon lisättiin uusia tuotteita kuten Amies Amies ja aromatisoitu kuohuviini Say Blush Ruotsissa. Punaviinikategoriassa Ruotsissa ja Suomessa Altia lanseerasi Novellus-punaviinin, joka on Altian oma innovaatio. Glögi-kategoriassa Altialla oli laaja valikoima Blossa-glögejä ja uusi Blossa vuosikertaglögi.

Päämiesviineillä, jotka edustavat maailmanlaajuisesti viinialueita kaikissa kategorioissa, on tärkeä rooli Altia viiniportfoliossa.

Uudet strategiset kumppanuudet

Vuonna 2018 Altia vahvisti markkina-asemaansa Ruotsin suurilla viinimarkkinoilla uuden strategisen päämiehen García Carriónin myötä.

Lisäksi Altia vahvisti giniportfolioaan entisestään aloittamalla yhteistyön palkitun ruotsalaisen premiumtason craft-ginejä valmistavan Hernö Ginin kanssa.

Laajentuminen uusiin kanaviin

Vuoden 2018 alussa Suomen päivittäistavara-kauppa avautui Altialle. Vuoden aikana Altia on osoittanut innovaatiokykynsä ja tuonut kattavan valikoiman uusia tuotteita pohjoismaisten

avainbrändien alle kuten Koskenkorva Vichy ja Village -sarjat sekä Leijona- ja Jaloviina-lonkerot. Uusien matala-alkoholisten (enintään 5,5 tilavuusprosenttia) päivittäistavaratuotteiden jakelu on kehittynyt hyvin.

Altia kehittää jatkuvasti digitaalisia alustojaan – Viinimaata Suomessa ja folkofolkia Ruotsissa. Kohdennettujen toimenpiteiden ja optimoidun sisällön avulla alustojen kävijämäärät ovat kasvaneet.

Toukokuussa Altia avasi Saksassa uuden verkkokaupan pohjoismaisille alkoholijuomille osoitteessa www.nordicspirits.com.

Taloudellinen katsaus

Vuonna 2018 Altia-konsernin raportoitu liikevaihto oli 357,3 (359,0) miljoonaa euroa, jossa on laskua 0,5 prosenttia. Heikkojen Ruotsin ja Norjan kruunujen vaikutus on merkittävä, ja kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto kasvoi 1,4 prosenttia. Sekä Finland & Exports- että Scandinavia-segmenttien liikevaihto kiinteillä valuuttakursseilla oli viime vuoden tasolla. Altia Industrialin liikevaihto kasvoi pääasiassa ohran hinnan noususta johtuneiden hinnankorotusten ja teollisten tuotteiden hyvien volyymien ansiosta.

Väkevien alkoholijuomien liikevaihto laski viime vuodesta Suomen alhaisempien volyymien, Ruotsin päämiesportfoliossa tapahtuneiden muutosten ja valuuttakurssien vaikutusten

LIIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN

Milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Finland & Exports	133,8	133,9	-0,1
Scandinavia	117,7	123,7	-4,9
Altia Industrial	105,8	101,3	4,4
YHTENSÄ	357,3	359,0	-0,5

LIIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN

Milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Väkevät alkoholijuomat	124,0	125,9	-1,5
Viinit	122,2	124,7	-2,0
Muut juomat	5,3	8,4	-37,2
Teolliset tuotteet ja palvelut	105,8	101,3	4,4
Muut	0,0	-1,3	
YHTEENSÄ	357,3	359,0	-0,5

vuoksi. Viennin ja Suomen päivittäistavarakaupan myynnin kasvu kompensoivat osittain laskua. Viineissä volyymien kehitys oli hyvää, mutta liikevaihto laski valuuttakurssien vaikutuksesta.

Vuonna 2018 vertailukelpoinen käyttökate

(käyttökate ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä) oli 40,0 (42,4) miljoonaa euroa eli 11,2 (11,8) prosenttia liikevaihdosta. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat yhteensä -6,0 (-2,1) miljoonaa euroa, joista 4,6 miljoonaa euroa liittyi Altian listautumiseen. Lisäksi Suo-

VERTAILUKELPOINEN KÄYTTÖKATE (EBITDA) SEGMENTEITTÄIN

Milj. euroa	2018	2017
Finland & Exports	19,2	19,6
Scandinavia	10,1	11,5
Altia Industrial	10,9	12,5
Muut	-0,3	-1,1
YHTEENSÄ	40,0	42,4
% liikevaihdosta	11,2	11,8

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Milj. euroa	2018	2017
Vertailukelpoinen käyttökate	40,0	42,4
Liiketoimintojen ja hyödykkeiden myyntien voitot ja tappiot	0,4	1,3
Liiketoimintojen lopettamiseen liittyvät kulut ja uudelleenjärjestelykulut	-1,1	-1,1
Olennot projektit		
Kustannukset suljetussa vapaaehtoisessa eläkejärjestelyssä	-0,7	
Pörssilistautumiseen liittyvät kulut	-4,6	-2,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-6,0	-2,1
Käyttökate	34,0	40,3

messa ja Ruotsissa toteutettujen tehokkuustoimenpiteiden uudelleenjärjestelykulut sekä suljetun vapaaehtoisesta eläkejärjestelyn kulut sisältyivät vertailukelpoisuuteen vaikuttaviin eriin. Raportoitu käyttökate oli 34,0 (40,3) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 7,4 (8,3) miljoonaa euroa, ja ne sisälsivät pääosin 0,5 (1,6) miljoonaa euroa käyttöomaisuuserien myyntituottoja, 3,4 (3,4) miljoonaa euroa myyntituloja (höyryn, energian ja veden myynnistä) sekä vuokratuottoja 1,4 (1,0) miljoonaa euroa.

Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut olivat 49,9 (52,0) miljoonaa euroa, josta palkkojen osuus oli 37,9 (40,4) miljoonaa euroa.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 73,9 (72,9) miljoonaa euroa.

Nettorahoituskulut olivat 2,3 (1,9) miljoonaa

euroa. Osuus osakkuusyritysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin olivat yhteensä 1,2 (0,9) miljoonaa euroa.

Tilikauden verot olivat 3,6 (6,7) miljoonaa euroa, mikä vastaa 19,1 (27,0) prosentin efektiivistä veroastetta. Vuonna 2017 efektiivinen veroaste oli korkea Viroon liittyvän laskennallisen verovelan uudelleenarvioinnin takia.

Tilikauden tulos oli 15,1 (18,3) miljoonaa euroa ja osakekohtainen tulos 0,42 (0,51) euroa.

Rahavirrat, tase ja investoinnit

Liiketoiminnan nettorahavirta vuonna 2018 oli 6,5 (37,6) miljoonaa euroa. Rahavirran laskuun vaikuttivat nettokäyttöpääoman kehitys, raportoidun tuloksen lasku, joka sisälsi pörssilistautumiseen liittyvät kulut sekä muut vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä raportoidut erät sekä vuoden aikana maksetut tuloverot.

Käyttöpääoman eristä saamiset kasvoivat 7,4 miljoonalla eurolla, mikä johtui viennin ja päivittäistavarakauppanavan kasvusta. Etenkin kiinalaisen uuden vuoden vaikutus näkyy viimeisellä vuosineljänneksellä. Lisäksi Altia Industrial -segmentin korkeammat volyymit ja loppuvuoden korkeampi laskutus ohran hinnan noususta johtuen kasvattivat saatavia. Varastot kasvoivat 5,5 miljoonalla eurolla. Kasvun taustalla on pääasiassa suuremmat ohraostot vuoden lopussa ohramarkkinan vaihteluista johtuen. Tämän lisäksi varastojen kasvun taustalla ovat laajentunut päivittäistavara-kaupan valikoima, uudet päämiesbrändit sekä Altia Industrial -segmentin kasvaneet volyymit. Osto- ja muiden velkojen negatiivinen vaikutus oli 4,3 miljoonaa euroa, koska ostovelkoja ei optimoitu kompensoimaan korkeampia varoja. Vuoden aikana maksetut verot perustuivat arvioon vuoden verotettavasta tulosta. Arvio ylitti tämän hetken arvion toteumasta, minkä takia veroista johtuva ulosmenevä kassavirta oli korkea.

Yhteensä myydyt saamiset olivat kauden lopussa 80,2 (83,6) miljoonaa euroa.

Kauden lopussa konsernin nettovelka oli 47,4 (47,7) miljoonaa euroa ja raportoitu nettovelka suhteessa vertailukelpoiseen käyttökatteeseen oli 1,2 (1,1). Nettovelkaantumisaste oli 31,6 (34,9) prosenttia ja omavaraisuusaste oli 38,4 (34,3) prosenttia.

Konsernin likvideettireservi koostui 60,0 miljoonan euron suuruudesta valmiusluottolimiitistä, josta oli käytössä 0,0 (10,0) miljoonaa euroa, ja 10,0 miljoonan euron suuruudesta konsernitiililimiitistä, joka oli käyttämättä 31.12.2018 ja 31.12.2017. Altia-konsernin maksuvalmius pysyi hyvänä koko katsauskauden ajan.

Konsernitaseen loppusumma laski ja oli 390,4 (398,4) miljoonaa euroa.

Bruttoinvestoinnit olivat 7,7 (11,9) miljoonaa euroa. Suurin osa investoinneista kohdistettiin Rajamäen tehtaaseen sekä tietoteknisten ja digitaalisten valmiuksien edelleen kehittämiseen.

TASEEN AVAINLUVUT

	2018	2017
Raportoitu nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate	1,2	1,1
Lainat, milj. euroa	89,4	100,1
Nettovelka, milj. euroa	47,4	47,7
Omavaraisuusaste, %	38,4	34,3
Nettovelkaantumisaste, %	31,6	34,9
Investoinnit, milj. euroa	-7,7	-11,9
Varat yhteensä, milj. euroa	390,4	398,4

Liiketoimintakatsaus

Finland & Exports

Finland & Exports -segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajamyynnin ja viennin.

Milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Liikevaihto	133,8	133,9	-0,1
Vertailukelpoinen käyttökate	19,2	19,6	-1,9
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	14,3	14,6	
Henkilöstöä keskimäärin	95	100	

Milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Väkevät alkoholijuomat	78,1	76,1	2,6
Viinit	54,2	56,3	-3,7
Muut juomat	1,5	1,3	11,6
Muut		0,2	
YHTEENSÄ	133,8	133,9	-0,1

Vuonna 2018 Finland & Exports -segmentin liikevaihto oli 133,8 (133,9) miljoonaa euroa. Hyvä kehitys Altian pohjoismaisten avainbrändien viennissä sekä Suomen päivittäistavarakaupassa ovat tasapainottaneet segmentin muiden markkinoiden haasteita. Viennin kasvuun on vaikuttanut positiivisesti erityisesti Aasian jakelun avautuminen Larsen Cognacille. Väkevien alkoholijuomien ja viinien volyymit Suomen vähittäismyyntimonopolissa olivat koko vuoden edellisvuotta alhaisemmalla tasolla. Tällä oli negatiivinen vaikutus Altian väkevien alkoholijuomien ja viinien monopolimyyntiin. Volyymien laskusta huolimatta Altian markkinaosuus sekä

väkevissä alkoholijuomissa että viineissä on pysynyt viime vuoden tasolla. Liikevaihto matkustajamyynnissä ja Baltiassa jatkoi laskuaan lähinnä laivaliikenteen ja Tallinnan satamakaupan heikon kehityksen vuoksi.

Vuonna 2018 vertailukelpoinen käyttökate oli 19,2 (19,6) miljoonaa euroa, mikä vastaa 14,3 (14,6) prosentin vertailukelpoista käyttökateprosenttia. Heikoilla monopolin ja matkustajamyynnillä oli negatiivinen vaikutus kannattavuuteen, mutta liiketoiminnan kustannusten hallinta vähensi suurelta osin niiden vaikutusta.

Liiketoiminnan tapahtumia vuonna 2018

Vuoden 2018 alusta alkaen Altia on lanseerannut kattavan valikoiman matala-alkoholisia tuotteita Suomen päivittäistavarakauppaan. Tuotteita on lanseerattu väkevien alkoholijuomien ikonisten brändien alle. Uusia lanseerauksia ovat muun muassa Koskenkorva Vichy ja Koskenkorva Village -sarja sekä Jaloviina- ja Leijona-lonkerot. Uudet matala-alkoholiset päivittäistavarakauppatuotteet ovat saaneet hyvän vastaanoton ja saavuttaneet hyvän jakelupeiton.

Altia toi vuoden 2018 aikana useita väkevien alkoholijuomien ja viinien uutuuksia Suomen vähittäismyyntimonopoliin, kuten esimerkik-

si uudentyyppisen Renault Avec Cognacin sekä useita roséviinejä kasvavaan roséviinien kategoriaan.

Digitaalinen alusta Viinimaa, joka on Altian pääkanava kuluttajille suunnatussa viestinnässä, kehittyi vahvasti vuonna 2018. Sivuston kävijämäärä kasvoi yli 80 prosenttia kohdennettumpien toimenpiteiden ja optimoidun sisällön ansiosta. Toukokuussa Altia avasi Saksassa uuden verkkokaupan pohjoismaisille alkoholijuomille (www.nordicspirits.com). Verkkokauppa on lisä Altian olemassa oleviin digitaalisiin alustoihin, ja sillä täydennetään perinteisiä vientikanavia.

Scandinavia

Scandinavia-segmentti käsittää viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomien tuonnin, myynnin ja markkinoinnin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

Milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Liikevaihto	117,7	123,7	-4,9
Vertailukelpoinen käyttökate	10,1	11,5	-12,1
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	8,6	9,3	
Henkilöstöä keskimäärin	85	86	

Milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Väkevät alkoholijuomat	45,9	49,8	-7,8
Viinit	68,0	68,5	-0,7
Muut juomat	3,8	7,0	-45,7
Muut		-1,5	
YHTEENSÄ	117,7	123,7	-4,9

Vuonna 2018 Scandinavia-segmentin raportoitu liikevaihto oli 117,7 (123,7) miljoonaa euroa. Heikoilla Ruotsin ja Norjan kruunuilla oli merkittävä negatiivinen vaikutus liikevaihtoon. Liiketoiminta on kehittynyt vakaasti koko vuoden, ja kiinteillä valuuttakursseilla liikevaihto kasvoi 0,6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Viinien myynti Ruotsissa kasvoi uuden kumppanin kesäkuussa 2018 alkaneiden toimitusten ansiosta. Väkevien alkoholijuomien myynti Ruotsissa laski päämiesportfoliossa tapahtuneiden muutosten takia. Norjassa väkevien alkoholijuomien myynti kehittyi edelleen hyvin.

Vuonna 2018 vertailukelpoinen käyttökate oli 10,1 (11,5) miljoonaa euroa, mikä vastaa 8,6 (9,3) prosentin vertailukelpoista käyttökateprosenttia. Kannattavuuden lasku johtui pääosin heikoista Ruotsin ja Norjan kruunuista ja jossain määrin myös päämiesportfolion muutoksista. Liiketoiminnan kulujen hallinta on kompensoinut osittain negatiivisia vaikutuksia.

Liiketoiminnan tapahtumia vuonna 2018

Altia on lanseerannut aktiivisesti uusia tuotteita Ruotsin vähittäismyyntimonopolissa koko vuoden ajan. Esimerkiksi väkevissä alkoholi-juomissa lanseerattiin uusia makuja avainbrän-

deissä. Explorer-brändiä laajennettiin kahden erilaisen ready-to-drink-juomasekoituksen hanapakkauksella, O.P. Anderson -brändiä laajennettiin O.P. Björkillä ja Xanté-brändiä laajennettiin Xanté Sour -juomalla.

Altia vahvisti giniportfolioaan entisestään aloittamalla yhteistyön palkitun ruotsalaisen premium-ginejä valmistavan Hernö Ginin kanssa.

Altian markkina-asema viineissä vahvistui uuden päämiehen ansiosta. Lisäksi Altian omaa viinibrändiä Chill Outia uudistettiin uudella pakkauksella ja ilmeellä.

Digitaalinen alusta folk o folk, joka on Altian pääkanava kuluttajille suunnatussa viestinnässä Ruotsissa, kehittyi vahvasti vuonna 2018. Alustan ja sosiaalisen median kanavien kohdentaminen ja terävöittäminen sekä analytiikan tehokas käyttö ovat lisänneet sivuston kävijämääriä.

Altia Industrial

Altia Industrial -segmentti käsittää Koskenkorvan tehtaan toiminnot sekä tärkkelyksen, rehuraaka-aineen ja teknisen etanolin tuotannon sekä sopimusvalmistuksen ja logistiikkapalvelut. Siihen kuuluvat myös toimitusketjutoiminnot eli tuotanto- ja logistiikkatoiminnot eri maissa sekä hankinta.

Milj. euroa	2018	2017	Muutos, %
Liikevaihto	105,8	101,3	4,4
Vertailukelpoinen käyttökate	10,9	12,5	-12,2
Vertailukelpoinen käyttökate, % liikevaihdosta	10,3	12,3	
Henkilöstöä keskimäärin	426	452	

Vuonna 2018 Altia Industrial -segmentin liikevaihto oli 105,8 (101,3) miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi tärkkelyksen ja rehuraaka-aineen hyvän volyymikehityksen sekä ohran korkeamman hinnan myötä tehtyjen hinnankorotusten ansiosta. Teknisen etanolin kysyntä on pysynyt vakaana, ja sopimusvalmistusvolyymit olivat hieman viime vuotta korkeammalla.

Vuonna 2018 vertailukelpoinen käyttökate oli 10,9 (12,5) miljoonaa euroa, mikä vastaa 10,3 (12,3) prosentin vertailukelpoista käyttökateprosenttia.

Tuotantovolyymit ja avainhankkeet vuonna 2018

Vuonna 2018 Rajamäen alkoholijuomatehdas valmisti 64,7 (63,4) miljoonaa litraa viinejä ja väkeviä alkoholijuomia.

Tärkkelyksen vahvan kysynnän myötä Koskenkorvan tehdas on toiminut täydellä kapasiteetilla koko vuoden.

Ohran käyttö Koskenkorvan tehtaalla ylsi vuonna 2018 ennätysmäiseen 211,7 (206,0) miljoonaan kiloon. Kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 2,8 prosenttia, mihin vaikutti pääasiassa tärkkelyksen tuotannon kasvu. Viljaviinaa, mukaan lukien tekninen etanoli, valmistettiin 22,0 (22,9) miljoonaa kiloa, tärkkelystä 68,9 (64,5) miljoonaa kiloa ja rehuraaka-ainetta 62,2 (59,8) miljoonaa kiloa.

Koskenkorvan tehtaalla saatiin päätökseen investoinnit tärkkelyskapasiteetin lisäämiseksi ja uusi prosessiautomaatiojärjestelmä otettiin käyttöön. Vuonna 2018 Koskenkorva avasi viljan hankintaan tarkoitetun Viljato-

ri-verkkopalvelun. Viljelijät voivat seurata Altian viljanostotarjouksia ja tehdä niihin liittyviä kauppia verkkopalvelussa. Myös viljan vastaanotto prosessi digitalisoitiin. Toimittajat voivat nyt varata viljatoimitusten purkuaikoja ympäri vuorokauden.

Rajamäen alkoholijuomatehtaalla jatkuivat investoinnit toiminnan tehokkuuden lisäämiseksi. Uuden viineille ja matala-alkoholisille tuotteille tarkoitetun täyttölaitteen asennus valmistui.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konsernin suorat tutkimus- ja kehitysmenot olivat 3,3 (3,4) miljoonaa euroa ja ne liittyivät alkoholijuomien tuotekehitykseen.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä

Erillinen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on julkaistu hallituksen toimintakertomuksen yhteydessä. Selvitys on myös saatavilla Altian verkkosivustolla osoitteessa

www.altiagroup.fi.

Yhtiökokoukset

Ylimääräinen yhtiökokous

Altia Oyj:n 22.2.2018 pidetty ylimääräinen yhtiökokous valitsi Jukka Ohtolan Altia Oyj:n hallitukseen.

Varsinainen yhtiökokous

Altia Oyj:n 1.3.2018 pidetty varsinainen yhtiökokous vahvisti vuoden 2017 tilinpäätöksen. Yhtiökokous vapautti hallituksen ja toimitusjohtajan vastuusta tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Yhtiökokous valitsi hallituksen jäsenet ja tilintarkastajan. Yhtiökokous päätti hallituksen esityksen mukaisesti, ettei vuodelta 2017 jaeta osinkoa.

Hallituksen kokoonpano ja valiokunnat

Varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen seuraavat jäsenet:

- Sanna Suvanto-Harsaa, puheenjohtaja
- Kai Telanne, varapuheenjohtaja
- Kim Henriksson
- Annikka Hurme
- Tiina Lencioni
- Jukka Ohtola
- Torsten Steenholt

Hallitus on arvioinut jäsentensä riippumattomuuden. Kaikki hallituksen jäsenet ovat yhtiöstä riippumattomia. Jukka Ohtolalla on virka valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolla. Kaikki muut hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiön osakkeenomistajista.

Hallituksella on kaksi valiokuntaa, tarkastusvaliokunta ja henkilöstövaliokunta. Tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat Kim Henriksson (puheenjohtaja), Tiina Lencioni ja Sanna Suvanto-Harsaa. Henkilöstövaliokunnan jäsenet ovat Sanna Suvanto-Harsaa (puheenjohtaja), Annikka Hurme, Jukka Ohtola ja Kai Telanne.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta

Lokakuussa 2018 yhtiö ilmoitti kolmen suurimman rekisteröidyn osakkeenomistajansa nimenneen seuraavat edustajat osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan:

- Jarmo Väisänen, valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosasto
- Hanna Kaskela, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
- Annika Ekman, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen

Nimitystoimikunta valitsi puheenjohtajakseen Jarmo Väisänen. Altian hallituksen puheenjohtaja Sanna Suvanto-Harsaa toimii nimitystoimikunnassa asiantuntijajäsenenä.

Tilintarkastaja

Altia Oyj:n tilintarkastajana toimii tilintarkastusyhteisö PricewaterhouseCoopers Oy, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Ylva Eriksson.

Konsernin rakenne

Konsernin rakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2018.

Toimitusjohtaja ja konsernijohto

Altian johtoryhmän jäsenet vuonna 2018 olivat:

- Pekka Tennilä, toimitusjohtaja
- Janne Halttunen, SVP, Scandinavia
- Kari Kilpinen, SVP, Finland & Exports
- Kirsi Lehtola, SVP, Human Resources
- Matti Piri, CFO (30.11.2018 asti)
- Kirsi Punttila, SVP, Marketing
- Hannu Tuominen, SVP Altia Industrial

Marraskuussa Altia ilmoitti Niklas Nylanderin nimityksestä uudeksi talous- ja rahoitusjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.1.2019 alkaen.

Osakepääoma ja osakkeet

Katsauskauden lopussa Altia Oyj:n osakepääoma oli 60 480 378,36 euroa ja liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä oli 36 140 485.

Altia Oyj:n listautumisasiintoteutettiin maaliskuussa 2018. Listautuminen sisälsi Suomen valtion yhteensä 23 000 000 olemassa olevan osakkeen osakemyynnin yksityishenkilöille ja yhteisöille sekä institutionaalisille sijoittajille ja Altian vakituisille työntekijöille Suomessa ja Ruotsissa tarjotut yhteensä 180 485 uutta Altian osaketta. Osakemyynissä osakkeiden merkintähinta oli 7,50 euroa osakkeelta ja henkilöstöannissa 6,75 euroa osakkeelta. Altian osakkeet on listattu Nasdaq Helsinkiin. Kaikki osakkeet tuottavat yhden äänen ja yhtäläiset äänestysvoimat. Osakkeiden kaupankäyntitunnus on "ALTIA" ja ISIN-tunnus FI4000292438.

Osakkeenomistajat ja kaupankäynti

Joulukuun 2018 lopussa Altialla oli 17 879 rekisteröityä osakkeenomistajaa, ja 9 659 252 osaketta eli 26,7 prosenttia kaikista osakkeista oli hallintarekisteröityjä. Vuonna 2018 osakkeen korkein hinta oli 9,50 euroa ja alhaisin hinta 7,015 euroa. Joulukuun lopussa Altian osakkeen päätöshinta oli 7,07 euroa ja markkina-arvo noin 256 miljoonaa euroa. Nasdaq Helsingissä vaihdettujen osakkeiden määrä oli 29 910 623.

Yhtiö ei vastaanottanut liputusilmoituksia vuonna 2018.

Hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet mukaan lukien heidän määräysvalta-yhteisönsä omistivat 31.12.2018 yhteensä 100 790 osaketta, mikä on 0,28 prosenttia osakkeiden kokonaismäärästä.

Altialla ei ollut osakeoptio- tai osakekannustin-ohjelmia vuonna 2018. Altialla ei myöskään ollut valtuuksia osakkeiden takaisinostoon, eikä yhtiön hallussa ollut omia osakkeita.

SEKTORIJAKAUMA 31.12.2018

Sektori	Osakkeiden lukumäärä	% osakkeista
Julkisyhteisöt	16 147 068	44,7
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	10 763 830	29,8
Kotitaloudet	6 581 940	18,2
Yritykset	1 430 189	4,0
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	956 089	2,7
Ulkomaat	261 369	0,7
YHTEENSÄ	36 140 485	

Lähde: Euroclear Finland

OSAKEOMISTUKSEN JAKAUTUMINEN SUURUUSLUOKITTAIN 31.12.2018

Osakemäärä	Omistajien määrä	% osakkeen- omistajista	Osake määrä	% osakkeista
1–100	5 600	31,3	437 958	1,2
101–500	9 215	51,5	2 336 398	6,5
501–1 000	1 981	11,1	1 439 858	4,0
1 001–5 000	901	5,0	1 692 437	4,7
5 001–10 000	97	0,5	694 645	1,9
10 001–50 000	61	0,3	1 304 996	3,6
50 001–100 000	7	0,0	545 382	1,5
100 001–500 000	10	0,1	2 084 670	5,8
500 001–	7	0,0	25 604 141	70,8
TOTAL	17 879	100,0	36 140 485	100,0

Lähde: Euroclear Finland

SUURIMMAT OSAKKEENOMISTAJAT 31.12.2018

Osakkeenomistaja	Osakkeiden määrä	% osakkeista
1 Valtioneuvoston kanslia	13 097 481	36,2
2 Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	1 550 000	4,3
3 Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 088 300	3,0
4 OP-Suomi Pieniyhtiöt -sijoitusrahasto	559 516	1,5
5 Stiftelsen för Åbo Akademi	455 700	1,3
6 Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas	404 895	1,1
7 Sijoitusrahasto Säästöpankki Pieniyhtiöt	265 481	0,7
8 Mandatum Life	181 301	0,5
9 Säästöpankki Kotimaa -sijoitusrahasto	150 000	0,4
10 Takanen Jorma	122 617	0,3
YHTEENSÄ	17 875 291	49,5
Hallintarekisteröidyt osakkeet	9 659 252	26,7

Lähde: Euroclear Finland

Henkilöstö

Vuonna 2018 Altia-konsernissa työskenteli keskimäärin 718 (762) henkilöä. Vuoden 2018 lopussa Altia-konsernin henkilöstömäärä oli 678 (703) työntekijää, joista Suomessa oli 402 (411), Ruotsissa 114 (117), Tanskassa 19 (21), Norjassa 28 (29), Latviassa 32 (37), Virossa 61 (65) ja Ranskassa 22 (23).

Henkilöstön väheneminen oli pääasiassa seurausta luonnollisesta poistumasta, kun lähteneiden tilalle ei ole otettu uusia työntekijöitä ja toteutettiin sisäisiä järjestelyitä Suomessa, sekä Latvian toimintojen uudelleenjärjestelyitä. Altian Scandinavia -segmentin uudelleenjärjestelyitä ja Suomen myyntitoimintojen muutoksia koskevat neuvottelut saatiin päätökseen loppuvuonna. Järjestelyjen tavoitteena on toimintatapojen uudistaminen ja organisaatorakenteen yksinkertaistaminen, ja ne vaikuttavat henkilöstön määrään vuonna 2019.

Vuonna 2018 järjestettiin koulutusta kaupalliselle organisaatiolle sekä myynti- että markkinointihenkilöstölle. Lisäksi jatkettiin esimiehille suunnattua Let's Lead Better -koulutusta. Altia Tasting -henkilöstökysely toteutettiin tammi-helmikuussa 2018. Uusi kysely antoi parempia työkaluja esimiehille oman johtajuutensa kehittämiseen. Rajamäen tehtaalla järjestettiin johtamisohjelma, jossa keskityttiin turvallisuuskulttuurin rakentamiseen.

Kannustinohjelmat

Vuosittainen tulospalkkio-ohjelma kattaa Altian toimihenkilöt, ylemmät toimihenkilöt ja johdon. Mahdollinen vuosittainen palkkio perustuu niin konsernin ja sen liiketoimintayksiköiden tavoitteisiin kuin myös henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Palkkiot maksetaan joko kerran vuodessa tai useammin, vuosi- tai myyntipalkkioina. Työntekijöillä on tuotanto-perusteinen palkkiojärjestelmä. Tässä järjestelmässä palkkiot perustuvat kunkin tuotantoyksikön tavoitteisiin. Altian toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja valikoidut avainhenkilöt kuuluvat pitkän aikavälin kannustinohjelmaan ansaintajaksolla 2017–2019.

Vuoden 2017 tuloksen perusteella maksettiin vuosittaisia tulospalkkioita 2,6 (3,7) miljoonaa euroa sosiaalikulut mukaan lukien. Vuoden aikana maksettiin yhteensä 0,1 (0,1) miljoonaa euroa myyntipalkkioita. Tilikauden tulokseen sisältyi yhteensä 0,4 (0,4) miljoonaa euroa tuotantoperusteisia palkkioita. Listautumisen yhteydessä vuonna 2018 johdolle maksettiin 1,4 miljoonan euron kertaluonteinen palkkio. Palkkion nettovarolla tuli merkitä yhtiön osakkeita henkilöstöannissa. Lisäksi Altian henkilökunnalle, johtoa lukuunottamatta, maksettiin 0,6 miljoonaa euroa 130-vuotishuhtalonuksena.

Yritysvastuu

Joulukuussa 2018 Altia sai Green Company of the Year -tunnustuksen kansainvälisen The Drinks Business -lehden järjestämässä Drinks Business Green Awards 2018 -kilpailussa. Tunnustus myönnettiin Altialle Koskenkorvan tislauksen bio- ja kiertotaloustyön ansiosta.

Altialle vastuullisuus on sekä strateginen prioriteetti että liiketoiminnan keskeinen menestystekijä. Altian tavoite vastuullisuudessa on rakentaa yhtiölle kestävää liiketoimintaa pitkällä aikavälillä. Altia haluaa tukea modernin ja vastuullisen pohjoismaisen juomakulttuurin kehittymistä yhtiön toiminnan tarkoituksen, Let's Drink Better, mukaisesti.

Altian vastuullisuustyötä ohjaavat neljä kulmakiveä: Altia & asiakkaat, Altia & yhteiskunta, Altia & ympäristö ja Altia & henkilöstö. Kulmakivet pohjautuvat Altian toiminnan tarkoitukseen ja strategiaan, sidosryhmien odotuksiin, yhtiön omiin toimintaperiaatteisiin ja eettisiin ohjeisiin sekä amfori BSCI -aloitteen eettisiin periaatteisiin, jotka puolestaan perustuvat keskeisiin työntekijöiden oikeuksia koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin. Altia on liittynyt amfori BSCI -aloitteeseen, jonka avulla pyritään vuosi vuodelta parantamaan tuotteiden ja raaka-aineiden toimitusketjujen jäljitettävyyttä ja avoimuutta. Altia otti vuonna 2018 käyttöön

yhtiön uudet eettiset periaatteet (Code of Conduct), joissa korostetaan entisestään yhtiön sitoutumista vastuullisuuteen, avoimuuteen ja lahjomattomuuteen.

Vuonna 2018 Altia päivitti yritys vastuunsa olennaisuusanalyysin sijoittajanäkemyksen perusteella. Tämä toteutettiin sekä yksityisille osakkeenomistajille suunnatun verkkokyselyn avulla, että useita institutionaalisia sijoittajia haastatteleamalla. Altian yritys vastuun kulmakiviä terävöitettiin tulosten perusteella. Tärkeimmät Altian osakkeenomistajien esiin tuomat yritys vastuun osa-alueet olivat Altian tuotteiden laatu ja turvallisuus, kiertotalous, pohjaveden suojeleminen, kestävä pakkauksen kehittäminen ja vastuullinen toimitusketju.

Altia on laatinut vuosille 2018–2020 konsernitason yritys vastuun koskevan toimintasuunnitelman, joka perustuu yhtiön strategiaan ja vastuullisuuden kulmakiviin. Toimintasuunnitelman toteutus edistyi suunnitelmien mukaisesti vuonna 2018.

Lisätietoa Altian vastuullisuustyöstä löytyy muita kuin taloudellisia tietoja koskevasta selvityksestä, joka julkaistaan osana hallituksen toimintakertomusta sekä vuosikertomuksen yritys vastuuosioista.

Terveys, turvallisuus ja ympäristö

Työterveys ja -turvallisuus

Työturvallisuus on keskeinen osa Altian yritysvastuuta. Altian tavoitteena on vähentää tapaturmien määrää, tapaturmista johtuvien poissaolojen määrää ja sairauspoissaolojen määrää. Saavuttaakseen nämä tavoitteet yhtiö asetti erilaisia työturvallisuustavoitteita ja toteutti niihin liittyviä toimenpiteitä kaikissa Altian toimipisteissä vuonna 2018.

Sairauspoissaoloprosentti oli 3,4 (3,3) prosenttia vuonna 2018. Tapaturmataajuus (tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti) tapaturmissa, jotka vaativat ainakin yhden poissaolopäivän, oli 13 (11). Vuonna 2018 ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa (0).

Ympäristö ja energiatehokkuus

Altian ympäristötyö keskittyy yhtiön omasta toiminnasta syntyvien ympäristövaikutusten minimointiin. Altian toimintojen merkittävimmät ympäristövaikutukset ovat energiankulutus, vedenkulutus, jäteveden laatu, jätteen muodostuminen sekä hävikkiin päätyvistä raaka-aineista, pakkausmateriaaleista ja lopputuotteista koituvat kustannukset. Näiden vaikutusten vähentämisen tueksi on määritelty ympäristötunnusluvut. Eri toimipisteille määriteltiin vuotuiset tavoitteet ja niihin liittyvät toimenpiteet.

Tuotantomäärään suhteutettua jätemäärää kuvaava ympäristötunnusluku laski Tabasalun tehtaalla mutta nousi Rajamäen tehtaalla vuonna 2018 edellisen vuoden tasoihin verrattuna. Jäteveden orgaaninen kuormitus kasvoi sekä Rajamäen että Koskenkorvan tehtaalla raportointikauden aikana. Koskenkorvan tehtaan jäteveden orgaanisen kuormituksen kasvu johtui samalla tehdasalueella toimivan A-rehun jätevesien sisällyttämisestä mukaan lukuihin. Tuotantoon suhteutettu vedenkulutus laski Tabasalun, Rajamäen ja Koskenkorvan tehtailla. Käytetyn veden absoluuttinen määrä laski Rajamäen ja Tabasalun tehtailla ja kasvoi Koskenkorvan tehtaalla. Keskimääräinen jätteen kierrätys- ja hyötykäyttöaste Altian tuotantolaitoksilla Rajamäellä, Koskenkorvalla ja Tabasalussa oli 99,7 (99,5) prosenttia vuonna 2018.

Koskenkorvan tehtaan biovoimalaitos käyttää ohrankuorta pääpolttoaineenaan, ja sen avulla Koskenkorvan tehdas on onnistunut vähentämään hiilidioksidipäästöjään ja saavuttamaan 59.9 prosentin polttoaineomavaraisuusasteen höyryntuotannossa raportointikauden aikana. Biovoimalaitos on toiminut täydellä kapasiteetilla tammikuusta 2015 lähtien. Uusiutuvan energian myötä Koskenkorvan tehtaan hiilidioksidipäästöt ovat laskeneet 54 prosenttia vuonna 2018 verrattuna vuoden 2014 lähtötasoon.

Erilaisten energiansäästötoimenpiteiden avulla saavutettava energiatehokkuus on yhtiölle tärkeä kehityskohde sekä kannattavuuden että ympäristövastuun näkökulmasta. Altia on sitoutunut uuteen, vuodet 2017–2025 kattavaan energiatehokkuussopimukseen tavoitteenaan vähentää energiankulutusta 10 prosenttia vuoteen 2025 mennessä vuoden 2014 lähtötasoon verrattuna. Vuonna 2018 tuotantomäärään suhteutettu energiankäyttö kasvoi hieman Rajamäen tehtaalla ja oli viime vuoden tasolla Koskenkorvan tehtaalla.

Riskit ja riskienhallinta

Riskien hallinta

Altian riskienhallinnan tavoitteena on tukea yhtiön strategian toteutumista, riskien tunnistamista sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä ja vaikutusta sekä suojata liiketoiminnan jatkuvuutta. Riskin aiheuttaja voi olla yhtiön sisäinen tai ulkoinen tapahtuma. Konsernin riskienhallintapolitiikka on Altia Oyj:n hallituksen hyväksymä.

Riskienhallintapolitiikassa kuvataan Altian riskienhallinnan tavoitteet, periaatteet ja vastuut sekä raportoinnin periaatteet. Sen mukaisesti riskienhallinnan ohjausryhmä tukee ja koordinoi riskienhallintaa osana konsernin suunnittelu- ja ohjausprosesseja sekä raportoi keskeisimmät riskit yhtiön johdolle ja tarkastusvaliokunnalle. Merkittävimpiä riskejä ja

epävarmuustekijöitä arvioidaan vuosittain hallituksen toimintakertomuksessa.

Altian liiketoiminta-alueet vastaavat operatiiviseen toimintaansa liittyvistä riskeistä, niiden tunnistamisesta, ennaltaehkäisemisestä ja keskeisistä rajoittamiskeinoista. Konsernin rahoitusosasto hallinnoi taloudellisia riskejä yhtiön rahoituspolitiikassa määriteltyjen suojausperiaatteiden mukaisesti. Konsernin merkittävimpien taloudellisten riskien hallintaperiaatteita on kuvattu tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, kohdassa 4.1. (s. 145). Rahoitusriskien hallinta. Rahoitusosasto vastaa lisäksi koko konsernin käsittävistä vakuutusohjelmista.

Altian riskienhallintaprosessi perustuu soveltuvin osin ISO 31000 -viitekehikseen. Riskienhallintaprosessin tarkempi kuvaus on esitetty Selvityksessä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (s. 37).

Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät

Raportointia ja riskien arviointia varten riskit jaotellaan viiteen luokkaan: strategiset ja liiketoimintaan liittyvät riskit, operatiiviseen toimintaan ja prosesseihin liittyvät riskit, vahinkoriskit, rahoitusriskit sekä compliance-riskit. Hallitus arvioi näitä konsernin keskeisiä riskejä sekä niiden toteutumistodennäköisyyksien pienentämiseen tähtääviä toimenpiteitä neljännes vuosittain.

ALTIAN RISKIKAAVIO

Viranomais ym. vaatimukset

Raportointi
Tietosuojat
Kilpailulainsäädäntö
Lisenssit
Etiikka

Taloudelliset

Rahoitusmarkkinat
Likviditeetti
Vastapuolet

Strategia ja liiketoiminta

Liiketoimintaympäristö
Strategiset valinnat
Markkinat
Sääntely
Yritysvastuu

Operaatiot

Prosessit ja niiden
valvonta
Hankinta
Henkilöstö
IT ja -turvallisuus

Yleiset uhat

Omaisuuks
Turvallisuus
Ympäristö
Vastuullisuus

Strategiset ja liiketoimintaan liittyvät riskit liittyvät liiketoimintapäätösten tekemiseen, resursien allokointiin, johtamisjärjestelmiin ja kykyyn reagoida toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin (Strategiakausi: pitkä aikaväli 3–5 vuotta). Liiketoimintaan liittyviä vastuullisuusriskejä on kuvattu muita kuin taloudellisia tietoja koskevassa selvityksessä (s. 40), joka julkaistaan osana hallituksen toimintakertomusta.

Operatiiviset riskit liittyvät strategian toteuttamiseen ja päivittäiseen liiketoimintaan. Riskejä ovat esimerkiksi poikkeamat prosesseissa, järjestelmissä ja henkilöiden toiminnassa (Budjettikausi: lyhyt aikaväli 1–2 vuotta).

Vahinkoriskit ovat Altian sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä.

Rahoitusriskit liittyvät markkinahintojen muutoksiin, rahoitusvarojen riittävyyteen lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä ja vastapuolien kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa.

Compliance-riskit liittyvät yhtiön toimintaan ja toimialaa koskevien lakien ja viranomaisluopien sekä eettisesti kestävien toimintatapojen rikkomiseen. Seuraavassa taulukossa on lyhyt yhteenveto keskeisimmistä Altian toimintaan myönteisesti tai kielteisesti vaikuttavista epävarmuuksista:

Riski	Kuvaus	Riskien hallinta
Raaka-aineiden hintariski	Altian liiketoiminnan kannattavuuteen vaikuttaa keskeisesti kotimaisen ohran saatavuus ja sen markkinahinta.	Altia varmistaa sopimusviljelyllä ohran saatavuuden ja hinnan yhteistyössä viljelijöiden ja viljelijäliikkeiden kanssa
Asiakkaisiin ja kuluttajakysyntään liittyvät riskit	Altian markkina-alueilla yhtiön asiakkaita ovat pohjoismaiset vähittäismyyntimonopolit, alkoholia myyvät tukut, ravintolat, päivittäistavara-kaupat, matkustaja- myynti, kansainväliset alkoholijuomayhtiöt sekä vientimarkkinoilla toimivat maahantuojat. Laaja asiakaspohja antaa Altialle monipuolisen mahdollisuuden pitkäjänteiseen asiakasyhteistyön kehittämiseen.	Vahva markkina-asema, tehokkaat teolliset prosessit, hyvä laatu ja tunnetut tuotemerkit parantavat Altian mahdollisuuksia hallita riskiä.
	Kuluttajakäyttäytymisen muutokset voivat pitkällä aikavälillä muuttaa Altian tuotteiden kysynnän painotusta eri tuotekategorioiden välillä.	Kulutustottumusten muutoksiin ja toiminnan sopeuttamistarpeeseen varaudutaan panostamalla kuluttajalähtöiseen tuotekehitykseen.
Tuote-turvallisuus-riskit	Alkoholijuomia valmistavana yrityksenä Altian on erityisen tärkeää huolehtia raaka-aineiden ja valmistajien laadusta ja turvallisuudesta koko tuotantoketjussa.	Altialla on käytössä nykyaikaiset menetelmät tuotantoprosessin turvallisuuden varmistamiseksi ja erilaisten mikrobiologisten, kemiallisten ja fysikaalisten vaaran aiheuttajien eliminoinniseksi. Altia noudattaa tuoteturvallisuuden varmistamisessa elintarviketurvallisuuden hallintaja laatusertifikaattien edellyttämiä toimintatapoja.
Vahinkoriski	Altialla on tuotantolaitoksia Suomessa, Virossa ja Ranskassa. Tulipalo tai muu odottamaton tekijä voi keskeyttää tuotantolaitoksen toiminnan.	Kaikki tuotantolaitokset on vakuutettu aineellisten ja toiminnan keskeytymisen varalta konsernin vakuutusohjelmissa. Keskeisillä tuotantolaitoksilla tehdään riskikartoitus 1-2 vuoden välein. Jatkuvuussuunnittelun avulla pyritään rajaamaan mahdollisia keskeytysvahinkoja.
Rahoitus-riskit	Keskeisimmät rahoitukseen liittyvät riskit Altian toiminnassa ovat valuutan transaktio- ja muuntoeroriskit, korkoriski sekä jälleenrahoitus- ja likviditeettiriski.	Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on vähentää rahoitusmarkkinoiden hintavaihteluista ja muista epävarmuustekijöistä aiheutuvia tulos- ja taseja rahavirtavaikutuksia sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Konsernin merkittävimpien taloudellisten riskien hallintaperiaatteita on kuvattu tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa, kohdassa 4.1. (s. 145) Rahoitusriskien hallinta.
Compliance	Keskeisimmät compliance-riskit Altian toiminnassa liittyvät raportointia, viranomais- ja toimilupia, alkoholijuomien markkinointia, kilpailuoikeutta ja henkilötietojen käsittelyä koskevien lakien, sääntöjen ja viranomaispäätösten ja niiden ehtojen rikkomiseen.	Compliance-riskien hallinnan tavoitteena on välttää yhtiön kannattavuudelle, toiminnan jatkuvuudelle ja maineelle haitalliset sanktiot ja seuraamukset sekä viranomaistutkinnat ja -päätökset. Ohjeistuksella ja säännöllisellä koulutuksella pyritään hallitsemaan compliance-riskiä ja varmistamaan eettisesti kestävä toimintatavat yhtiön toiminnassa.

Hyödykkeiden hintariski

Ohra

Vuonna 2018 Altia käytti etanolin ja tärkelyksen valmistukseen noin 211,7 (206) miljoonaa kiloa Suomessa viljeltyä ohraa. Korkealuokkaisen kotimaisen ohran saatavuuden Altia varmistaa sopimusviljelyllä yhteistyössä viljelijöiden ja viljaliikkeiden kanssa. Ohran markkinahinta vaihtelee satovuositain merkittävästi suomalaisen ohran kysyntään ja tarjontaan vaikuttavien useiden tekijöiden vuoksi. Ohran hinta on siten Altialle merkittävä riski tilikauden aikana. Hintariskiä ei ole suojattu johdannaisinstrumenteilla.

Sähkö

Voimakas sähkön markkinahinnan nousu on Altialle merkittävä riski. Riskiä hallitaan noudattamalla Altian sähkönhankintaperiaatteita. Periaatteissa määritellään ne rajat, joiden puitteissa sähkön hintariskiltä suojaudutaan. Suojaukset tehdään Nasdaq OMX Oslo ASAn OTC-johdannaistuotteilla.

Sähkönhankinnan suojauspalvelu ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Vuoden 2018 lopussa suojaustaso seuraavan 12 kuukauden toimituksille oli 64,1 (67,6) prosenttia, mikä vastasi asetettuja tavoitteita.

Vuonna 2018 keskimääräinen suojaustaso oli 68,0 (70,0) prosenttia.

Sähkön hintariskin suojauksiin sovelletaan IFRS 9:n mukaista rahavirran suojauslaskentaa ja suojauksen tehokkuus testataan neljännesvuositain. Kaikki suojaukset olivat tehokkaita vuonna 2018 (tehoton -0,1 miljoonan euron osuus vuonna 2017 kirjattiin rahoituskuluihin). Altia hankkii kuluttamansa sähkön Suomen hinta-alueen spot-hintaan sidottuna toimituksena suoraan Nord Pool Spot -markkinoilta.

Herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa taulukossa on kuvattu konsernin tuloksen ja oman pääoman (ennen veroja) herkkyyttä sähkön hintojen ja valuuttakurssien sekä korkotasojen muutoksille. Altian soveltaessa suojauslaskentaa herkkyyks kohdistuu omaan pääomaan. Kun suojauslaskentaa ei sovelleta, herkkyyks on ilmoitettu mahdollisena vaikutuksena tuloslaskelmaan.

Valuuttakurssien muutosten herkkyyks on laskettu rahoitusinstrumenteista aiheutuvista valuuttojen nettopositioista.

Konsernin vaihtuvakorkoinen velkapositio muodostuu vaihtuvakorkoisista veloista 75,0 (85,0) miljoonaa euroa sekä riskiä netottavasta

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7-standardin tarkoittama herkkyys markkinariskeille (ennen veroja miljoonaa euroa)

Milj. euroa	2018 Tulos- laskelma	Oma pääoma	2017 Tulos- laskelma	Oma pääoma
+/- 10 % muutos sähkön hinnassa	-	+/-0,3	-	+/-0,3
+/- 10 % muutos EUR/NOK valuuttakurssissa	+/-0,1		+/-0,1	
+/- 10 % muutos EUR/SEK valuuttakurssissa	+/-2,0		+/-2,0	
+/- 10 % muutos EUR/USD valuuttakurssissa	-/+0,5		-/+0,4	
+/- 10 % muutos EUR/AUD valuuttakurssissa	-/+0,2		-/+0,2	
+/- 1 %-yksikön muutos markkinakoroissa	-0,5	+ 0,6	-0,7	+ 0,8

Selitys: +10 prosentin muutoksella EUR/SEK valuuttakurssissa olisi +2,0 miljoonan euron vaikutus tuloslaskelmassa. Muissa riskeissä pätee sama periaate.

koronvaihtosopimuksen vaihtuvasta osasta 20,0 (20,0) miljoonaa euroa.

Yhden prosenttiyksikön korkotason nousun vaikutus tuloslaskelmaan olisi -0,5 (-0,5) miljoonaa euroa. Markkinakorkojen nousun vaikutus tulokseen on laskettu nettokorkokuluista.

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Yhtiön liiketoiminnassa merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät yleiseen taloudelliseen kehitykseen ja sen vaikutukseen kulutukseen sekä alkoholiverotuksen ja lainsäädännön vaikutuksiin kuluttajakäyttäytymiseen. Yllättävät ja ennakoimattomat tuotanto- ja toimitus-

häiriöt muodostavat lyhyen aikavälin merkittävät operatiiviset riskit, samoin raaka-aineiden, erityisesti ohran, hinnankehityksen nopeat ja merkittävät muutokset.

Altia Oyj:n hallitus on hyväksynyt konsernin riskienhallintapolitiikan. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea Altia-konsernin strategian toteutumista, riskien tunnistamista sekä keinoja pienentää riskien toteutumistodennäköisyyttä ja vaikutuksia sekä suojata liiketoiminnan jatkuvuutta. Riskin aiheuttaja voi olla yhtiön sisäinen tai ulkoinen tapahtuma.

Näkymät vuodelle 2019

Markkinat

Konsernin liiketoimintojen kehitykseen ja kannattavuuteen vaikuttavat muun muassa kilpailuympäristö, yleiset talousnäkymät, kuluttajien harjoittama maahantuonti ja alkoholiverotuksen muutokset. Kuluttajien ostokäyttäytymisen ja kysynnän muutoksiin liittyvä epävarmuus jatkuu.

Kausiluonteisuus

Alkoholijuomien kulutuksessa on merkittävää kausiluonteista vaihtelua, jolla on vaikutus Altian liikevaihtoon ja kassavirtaan. Suuri osa yhtiön tuloista ja kassavirrasta saadaan tavallisesti vuoden viimeisellä neljänneksellä, kun taas vuoden ensimmäisellä neljänneksellä osuus on huomattavasti pienempi. Lisäksi vuoden lopun huippusesonkiin liittyvät valmisteverot maksetaan tammikuussa, mikä johtaa merkittäviin ulosmeneviin kassavirtoihin.

Ohjeistus

Vertailukelpoisen käyttökatteen odotetaan paranevan vuoden 2018 tasolta.

Altian avainbrändien portfolion myönteisen kehityksen odotetaan jatkuvan. Suomen markkinan kehityksen odotetaan tasaantuvan vuoteen 2018 verrattuna ja Ruotsin ja Norjan markkinoiden odotetaan kasvavan. Ohran hinnan nousun aiheuttama negatiivinen vaikutus heijastuu korkeina raaka-ainekustannuksina etenkin vuoden ensimmäisillä neljänneksillä.

Ohjeistuksen oletuksena on normaali sato vuonna 2019.

Lisäksi uuden IFRS 16 -standardin käyttöön- otosta johtuvan vaikutuksen arvioidaan parantavan vertailukelpoista käyttökatetta 3–4 miljoonalla eurolla.

Osinkoehdotus

Emoyhtiön jakokelpoiset varat ovat 31.12.2018 tilinpäätöksen mukaan 72 084 125,87 euroa, joka sisältää tilikauden voiton 14 102 839,85 euroa.

Emoyhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen.

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2018 maksetaan osinkoa 0,38 euroa osakkeelta. Hallituksen esitys perustuu osakekohtaiseen tulokseen (EPS) ja huomioi vuoden 2018 tulokseen sisältyvät vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät.

Varsinainen yhtiökokous 2019

Altia Oyj:n varsinainen yhtiökokous 2019 on suunniteltu pidettäväksi 15. toukokuuta 2019 Helsingissä. Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle myöhemmin.

Taloudellinen kalenteri vuodelle 2019

Vuosikertomus vuodelta 2018, sisältäen

tilinpäätöksen, hallituksen toimintakertomuksen, tilintarkastuskertomuksen, selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkka- ja palkkioselvityksen, julkaistaan suomen- ja englanninkielisenä pdf-tiedostona Altian verkkosivuilla viikolla 12 (18.3. alkava viikko).

Altia julkaisee vuonna 2019 taloudellisia katsauksia seuraavasti:

- 8.5.2019: Liiketoimintakatsaus tammi-maaliskuu 2019
- 15.8.2019: Puolivuosikatsaus tammi-kesäkuu 2019
- 7.11.2019 Liiketoimintakatsaus tammi-syyskuu 2019

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

30.1.2019 tiedotettiin osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle 2019.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksen jäsenten lukumäärä olisi seitsemän ja, että nykyisistä jäsenistä Kim Henriksson, Tiina Lencioni, Jukka Ohtola, Torsten Steenholt, Sanna Suvanto-Harsaa ja Kai Telanne valittaisiin uudelleen hallituksen jäseniksi ja uudeksi jäseneksi valittaisiin Anette Rosengren.

Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että seuraavalla toimikaudella hallituksen jäsenille maksettava palkkio koostuisi kuukausittaisesta

toimikausipalkkiosta seuraavasti: 4 000 euroa kuukaudessa, puheenjohtaja; 2 500 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtaja; 2 000 euroa kuukaudessa, jäsen.

Kuukausipalkkion lisäksi hallituksen jäsenille maksettaisiin kokouspalkkio kultakin hallituksen ja sen valiokunnan kokoukselta. Kokouspalkkiona maksettaisiin Suomessa asuvalle hallituksen jäsenelle 600 euroa ja ulkomailla asuvalle hallituksen jäsenelle 1 200 euroa. Matkakulut korvattaisiin yhtiön matkustuspolitiikan mukaisesti.

Helsinki, 6.2.2019
Altia Oyj
Hallitus

Selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista

Johdanto

Vastuullisuus on Altialle sekä strateginen prioriteetti että liiketoiminnan keskeinen menestystekijä. Altian tavoite vastuullisuuden saralla on rakentaa yhtiölle kestävää liiketoimintaa pitkällä aikavälillä. Altia haluaa edistää modernia ja vastuullista pohjoismaista juomakulttuuria yhtiön toiminnan tarkoituksen, Let's Drink Better, mukaisesti. Vastuullinen juomakulttuuri voi olla esimerkiksi sellaista, jossa laatu on korkeampaa, määrät kohtuullisia, käyttö sosiaalisempaa tai tuotteet ympäristöystävällisempiä.

Altia on raportoinut vastuullisuustyöstään kymmenen vuoden ajan valtio-omisteisten yhtiöiden yritys vastuun raportointimallin¹ ja GRI-ohjeiston mukaisesti.

Tämä selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista kuvaa Suomen kirjanpitolain mukaisesti, miten Altia hallinnoi ympäristö-, yhteiskunta-, ja henkilöstöasioita, sekä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja lahjonnan ja korruption torjuntaan liittyviä asioita toiminnassaan. Vuosikertomuksen erillisessä yritys vastuusiossa kerrotaan tarkemmin yhtiön vastuullisuustyöstä.

¹ Valtion omistajapolitiikkaa koskeva Valtioneuvoston periaatepäätös 2011, liite 3.

Liiketoimintamalli

Altian liiketoimintamalli perustuu vahvaan omien brändien valikoimaan ja laajaan valikoimaan kansainvälisiä päämiest tuotteita, sekä yhtiön tuotanto-, pakkaus- ja logistiikkakapasiteettia hyödyntävien palvelujen tarjoamiseen asiakkaille. Lisäksi tuotantoprosessissa syntyneet sivutuotteet myydään muilla toimialoilla toimiville teollisille asiakkaille. Integroitu toimintamalli luo merkittäviä mittakaavaetuja hankinnassa, tuotannossa ja jakelussa, ja sen avulla yhtiö voi hyödyntää jaettuja toimintojaan, kuten kuluttajatutkimusta, innovointia, tuotekehitystä ja yleistä tietotaitoa sekä käyttää keskitettyjä tukitoimintojaan tehokkaasti. Liiketoimintakatsausosiossa on kuvaus siitä, miten Altian liiketoiminta luo lisäarvoa.

Ympäristöasiat

a. Poliitikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Altian ympäristötyö keskittyy yhtiön oman toiminnan ympäristövaikutusten minimointiin. Altia tavoittelee korkeaa materiaali- ja resurssitehokkuutta ja kehittää tuotteitaan ja pakkauksia vähentääkseen niiden ympäristövaikutuksia. Lisäksi yhtiö toteuttaa tarvittavia toimenpiteitä Altian tuotteissa ainesosana käytettävien pohjavesivarantojen suojelemiseksi.

Yhtiön kannalta merkittävimmät ympäristönäkökohdat arvioidaan kolmen vuoden välein.

Vuonna 2018 tehdyssä arvioinnissa merkittävimmiksi näkökohdiksi tunnistettiin energi-ankulutus, vedenkulutus, jätevesi ja sen laatu sekä jätteen synty. Ympäristötunnusluvut sekä vuosikohtaiset vähennystavoitteet on määritelty tukemaan näiden merkittävimpien ympäristövaikutusten vähentämistä. Tehdaskohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi määritellään vuosittain, ja tavoitteiden saavuttamista seurataan tunnuslukujen avulla kuukausittain.

Altian ympäristötyön kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat:

- [Altian eettiset periaatteet \(Code of Conduct\)](#)
- Altian turvallisuus-, laatu- ja ympäristöperiaatteet
- ISO14001:2015 -ympäristöjärjestelmästandardi; sertifikaatti kattaa Altian toiminnot Suomessa

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Ympäristöriskejä arvioidaan säännöllisesti osana ympäristövaikutusten arviointia ja Altia-konsernin riskienhallintaa.

Merkittävimpiä tunnistettuja riskejä ovat mahdolliset vuodot maaperään tai vesistöihin (mukaan lukien pohjavesialueisiin), ympäristöluissa määriteltyjen vaatimusrajojen ylitykset

(esimerkiksi jäteveden laatu) sekä entistä tiukempien ympäristömääräysten noudattamiseen liittyvät kustannukset ja niiden noudattamatta jättämisestä seuraavat sakot ja sanktiot.

Riskejä hallitaan erilaisin toimenpitein, joihin sisältyvät ISO 14001 -standardin mukaisen ympäristöjärjestelmän ylläpitäminen, jätevesien laadun säännöllinen seuranta, maanomistukset pohjavesialueilla ja muuttuvan lainsäädännön vaatimustenmukaisuuden varmistaminen.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altian ympäristötyö sai vuonna 2018 huomattavaa kansainvälistä tunnustusta, kun Altia voitti The Drinks Business Green Awards -kilpailussa The Green Company of The Year -palkinnon. Altia sai voiton Koskenkorvan tehtaan bio- ja kiertotalouden ansiosta.

Altia on liittynyt Suomessa vapaaehtoiseen energiatehokkuussopimukseen, jonka muita osapuolia ovat Suomen Työ- ja elinkeinoministeriö, toimialajärjestöt ja yhtiöt. Sopimuksen myötä Altia on sitoutunut vähentämään energiankulutustaan 10 prosentilla vuoteen 2025 mennessä vuoden 2014 tasoon verrattuna. Tuotantomäärään suhteutettu energiankäyttö nousi hieman vuonna 2018 Rajamäen tehtaalta. Koskenkorvan tehtaalta käytettyyn ohratonniin

KPI	2018	2017	2016
Energiätehokkuus (MWh/m ³ tuotetta tai tonnia ohraa)	Koskenkorva: 0,63 Rajamäki & Tabasalu: 0,31	Koskenkorva: 0,63 Rajamäki & Tabasalu: 0,28	Koskenkorva: 0,71 Rajamäki & Tabasalu: 0,34
Vedenkäytön tehokkuus (m ³ /m ³ tuotetta tai tonnia ohraa)	Koskenkorva: 2,26 Rajamäki & Tabasalu: 1,61 ¹	Koskenkorva: 2,28 Rajamäki & Tabasalu: 1,46	Koskenkorva: 2,79 Rajamäki & Tabasalu: 1,47
Jäteveden laatu (kg COD/m ³ tuotetta tai tonnia ohraa) ²	Koskenkorva: 3,10 Rajamäki & Tabasalu: 3,35	Koskenkorva: 2,23 Rajamäki & Tabasalu: 2,92	Koskenkorva: 1,97 Rajamäki & Tabasalu: 2,71
Jättemateriaalin määrä (kg/m ³ tuotetta) ³	Rajamäki & Tabasalu: 52,06	Rajamäki & Tabasalu: 44,83	Rajamäki & Tabasalu: 49,22
Keskimääräinen jätteen kierrätys- ja hyötykäyttöaste	99,7 %	99,5 %	99,5 %
Ympäristörikkomuksista johtuvien sakkojen rahallinen määrä ja rangastusten lukumäärä	0	0	0

¹ Industrial Products -yksikön Rajamäen tehtaalla lopetettiin vuoden 2018 alusta vedenkäytön ympäristötunnusluvun seuraaminen, koska luku ei ole toiminnalle oleellinen. Rajamäen tehtaan osalta tunnusluku kattaa alkoholijuomatehtaan.

² Tabasalun tehtaalla ei seurata jäteveden laadun tunnuslukua.

³ Industrial Products -yksikön Rajamäen ja Koskenkorvan tehtailla ei seurata jättemateriaalin määrän tunnuslukua, koska se ei ole oleellinen kyseisille yksiköille. Rajamäen tehtaan osalta tunnusluku kattaa alkoholijuomatehtaan.

suhteutettu energiankäyttö pysyi vuonna 2018 samalla tasolla kuin edellisvuonna.

Jätevesikuormitusten raja-arvot määritellään Altian ympäristöluvuissa. Rajamäen tehtaan jäteveden orgaaninen kuormitus nousi edellisvuoden tasolta. Ympäristöluvan vaatimuksissa oleva vuorokausikohtainen biologinen hapenkulutus ylittyi vuoden aikana kuusi kertaa. Jatkuvat selvitykset ovat käynnissä jäteveden kuormituksen vähentämiseksi ja luparajaylitysten estämiseksi. Koskenkorvan tehtaalla kemiallisen hapenkulutuksen mittaustapaa muutettiin raportointivuoden alussa (samalla tehdasalueella toimivan

A-Rehun jätevedet laskettiin mukaan Koskenkorvan tehtaan suhdeluukuun), mikä aiheutti kuormituksen nousun edellisvuoden tasosta.

Yllä oleva taulukko sisältää yhteenvedon Altian ympäristötunnuslukujen tuloksista. Tarkempaa tietoa tunnusluvuista ja niiden tuloksista löytyy yritysvastuuosion kohdasta Altia & ympäristö.

Koskenkorvan tehtaan biovoimallisuuden ansiosta tehtaan hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet 54,0 prosenttia vuonna 2018 verrattuna vuoteen 2014. Tehtaan polttoaineomavaraisuus höyryntuotannossa vuonna 2018 oli 59,9

prosenttia. Edellisvuotta pienempi polttoaineomavaraisuus selittyy vuoden 2018 satokauden pienemmällä jyvähäviöllä, minkä vuoksi poltettavan jakeen määrä oli edellisvuotta pienempi.

Sosiaaliset ja henkilöstöasiat

Kuluttajiin ja tuotteisiin liittyvät asiat

a. Poliitikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Tuoteturvallisuus on Altialle ensiarvoisen tärkeää, ja yhtiö parantaa raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden laatua jatkuvasti. Altia markkinoi tuotteitaan vastuullisesti ja sovellettavien markkinointilakien mukaisesti sekä tarjoaa kuluttajille tuotetietoa sovellettavien säädösten mukaisesti.

Tuotteiden laatuun ja turvallisuuteen liittyvät keskeiset prosessit on määritelty, ja niihin liittyviä ohjeita ylläpidetään Altian johtamisjärjestelmässä. Yhtiö on määritellyt keskeiset tuotelaatua koskevat tunnusluvut tavoitteineen, ja niiden seuranta aloitettiin vuonna 2018. Keskeiset tunnusluvut liittyvät laatukustannuksiin, asiakaspalautteisiin sekä poikkeavien erien osuuksiin. Lisäksi tehdaskohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi määritellään vuosittain, ja tavoitteiden saavuttamista seurataan tunnuslukujen avulla kuukausittain.

Altia haluaa rakentaa vastuullista juomakulttuuria. Koska yhtiön omilla työntekijöillä on keskeinen rooli tässä muutoksessa, Altia on lanseerannut työntekijöitä koskevan alkoholi-

linkäytön politiikan. Poliitiikka koskee kaikkia Altian työntekijöitä sekä kaikkia Altian tuotantolaitoksilla tai toimistoissa työskenteleviä henkilöitä.

Altian Rajamäen tehtaalla on kansainväliset eettisen kaupan Fair Trade sekä Fair for Life -sertifioinnit. Fair for Life -sertifiointi myönnettiin tehtaalle raportointivuonna 2018. Koskenkorvan tislamo, Rajamäen alkoholijuomatehdas ja Sundsvallissa sijaitseva tislamo ovat saaneet luomutuotantoon tarvittavan sertifiointin.

Altian tuotteiden turvallisuuden, laadun, markkinoinnin ja kuluttamisen kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- [Altian eettiset periaatteet \(Code of Conduct\)](#)
- ISO 9001:2015 -laadunhallintastandardi; sertifiointi kattaa Altian toiminnot Suomessa ja Virossa sijaitsevan Tabasalun tehtaan
- ISO 22000:2008 -elintarviketurvallisuusstandardi; sertifiointi kattaa Altian Rajamäen tehtaan
- Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
- Altian markkinointiohjeistus
- Altian työntekijöitä koskeva alkoholin käytön politiikka

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altian laatu- ja turvallisuusriskien arviointia ja Altia-konsernin

riskienhallintaa. Merkittävimpiä tunnistettuja riskejä ovat hygieniastandardien puutteellinen noudattaminen, tuotteiden laadun epätasaisuus, mahdolliset kontaminaatiot ja vierase-sineet tuotteissa sekä viat raaka-aineissa tai pakkauksissa. Toteutuessaan tällaiset riskit voivat johtaa tuotteiden takaisinvetoon ja yhtiön kohdistuviin oikeusvaateisiin. Koska alkoholiin liittyvä liiketoiminta on erittäin säädeltyä, voi esimerkiksi alkoholijuomien markkinointiin ja mainontaan tai niiden verotukseen kohdistuvalla tiukemmalla sääntelyllä olla vaikutus yhtiön toimintaan.

Hallitakseen tämän tyyppisiä riskejä Altia ylläpitää kansainvälisten standardien mukaisia laatu- ja elintarviketurvallisuusjärjestelmiä. Laatua tarkkaillaan jatkuvasti sekä tuotannon aikana linjalla tehtävien tarkastusten ja testauksen että lopputuotteiden analysoinnin avulla. Mahdollisten tuotteiden takaisinvetojen varalta on olemassa prosessi ja ohjeistukset, ja tilanteita harjoitellaan säännöllisesti haamutesteillä. Soveltuvaa lainsäädäntöä ja siinä tapahtuneita muutoksia käydään läpi säännöllisesti.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altian Rajamäen tehdas sai ISO 22000 -elintarviketurvallisuussertifioinnin vuonna 2017, ja elintarviketurvallisuutta tehostettiin ISO 22000 -standardin mukaisesti raportointivuoden aikana. Vuoden aikana järjestettiin muun muassa verkkokoulutus kaikille tehtaan työntekijöille, tehostettiin laaduntarkkailua tuotannon aikana esimerkiksi ottamalla käyttöön MES -järjestelmä (tuotantotiedon keruujärjestelmä) ja jatkettiin tehtaan pintojen parantamista esimerkiksi lattia ja seinäkunnostuksin. Tehdaskohtaiset tavoitteet ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi määritellään vuosittain ja tavoitteiden saavuttamista seurataan tunnuslukujen avulla kuukausittain.

Henkilöstöasiat

a. Poliitikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Altia on sitoutunut rakentamaan kulttuuria, joka tarjoaa motivoivan ja toisia tukevan työympäristön ja joka perustuu turvallisuuteen, avoimuuteen, tasa-arvoisuuteen ja luottamukseen. Yhtiö arvostaa monimuotoisuutta ja

edistää yhtäläistä kohtelua ja yhtäläisiä mahdollisuuksia. Altia käy jatkuvaa vuoropuhelua henkilöstönsä kanssa jakamalla tietoa ja osallistamalla henkilöstöä sekä kunnioittaa työntekijöidensä järjestäytymis- ja neuvottelu-oikeutta. Kaikkien altialaisten odotetaan kunnioittavan toistensa oikeutta tulla kohdelluksi reilulla tavalla ja noudattavan Altian toimintatapoja. Altian henkilöstön periaatteet, jotka ohjaavat kaikkien altialaisten toimintaa ovat *Uudista rohkeasti, Näytä tietä, Rakenna menestystä yhdessä ja Toteuta!*

Altia haluaa tarjota turvallisen ja terveellisen työympäristön kaikille työntekijöilleen. Tavoitteena on vähentää sairauspoissaoloja ja tapaturmien määrää sekä tapaturmista johtuvien poissaolojen määrää. Tehdaskohtaiset tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet määritellään vuosittain, ja edistymistä seurataan kuukausittain keskeisten tunnuslukujen avulla. Myös muille kuin OHSAS 18001:2007 -sertifoiduille toimipaikoille määritellään tavoitteet ja toimintasuunnitelmat.

Henkilöstöasioiden kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- [Altian eettiset periaatteet \(Code of Conduct\)](#)
- Altian toimintatavat
- OHSAS 18001:2007 -työterveys- ja turvallisuusstandardi; sertifiointi kattaa Altian toiminnot Suomessa
- Altian laatu-, turvallisuus- ja ympäristöperiaatteet
- amfori BSCI -aloitteen eettiset periaatteet

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altia-konsernin riskienhallintaa. Merkittävimmät riskit liittyvät Altian kykyyn rekrytoida, kehittää, motivoida ja pitää palveluksessaan työntekijöitä, joilla on oikeanlaista osaamista, kykyyn menestyä päivittäisessä johtamisessa, kykyyn ylläpitää hyvää yhteistyösuhdetta työntekijöiden ja heidän ammattiliittojensa kanssa sekä työtapaturmiin. Hallitakseen riskejä Altia kehittää työantajalupausta, työntekijöiden rekrytointia ja sitouttamista, toteuttaa vuosittain Altia Tasting -henkilöstökyselyn, tekee tiivistä yhteistyötä ammattiliittojen kanssa sekä ylläpitää OHSAS 18001 -standardin mukaista työterveyden ja -turvallisuuden hallintajärjestelmää.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Yhtiö on järjestänyt koulutusta vuodesta 2016 alkaen kaupalliselle organisaatiolle sekä myynti- ja markkinointihenkilöstölle. Koulutuksia on jatkettu vuosittain. Esimiehille suunnattu Let's Lead Better -koulutus on ollut käynnissä vuodesta 2017 alkaen. Let's Lead Better -koulutus pohjautuu Altian toimintatapoihin ja henkilöstön periaatteisiin. Toimintatavat ovat mukana kaikessa Altian henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksissa.

Altian vuotuinen Altia Tasting -henkilöstökysely järjestettiin tammikuussa 2018. Uudistettu kysely antoi yhä tarkempia tuloksia esimiehille oman johtajuuden kehittämiseen. Merkittävimmät henkilöstökyselyssä esiin nousseet kehityskohteet liittyivät henkilöstön kehitys-

KPI	2018	2017	2016
Maksettujen tuloverojen ja kerättyjen valmisteverojen määrä	452,3 miljoonaa euroa	425,6 miljoonaa euroa	466,3 miljoonaa euroa
	Yhtiön koko verojanjälki on luettavissa yritysvastuuosioista	Yhtiön koko verojanjälki on luettavissa yritysvastuuosioista	Yhtiön koko verojanjälki on luettavissa vuoden 2016 vastuullisuusraportistamme

KPI	2018	2017	2016
Sairauspoissaolot %	3,4	3,3	3,2
Tapaturmataajuus	13	11	8
Tapaturmista johtuvat poissaolot %	0,07	0,29	0,22
Tapaturmien määrä	17	16	N/A

Tapaturmien määrää ei seurattu kaikissa toimipaikoissa vuonna 2016, mistä johtuu vuoden 2016 osalta tunnusluvun puuttuminen. Tapaturmaksi katsotaan mikä tahansa tapaturma, joka johtaa ainakin yhteen poissaolopäivään. Tunnusluvuista on saatavilla tarkempaa tietoa yritysvastuuosion kohdassa Altia & Henkilöstö.

mahdollisuuksien esille tuomiseen, johtamistaitojen kehitykseen sekä ylimmän johdon näkyvyyteen. Vuoden aikana toteutettiin useita toimia näiden alueiden kehittämiseksi, kuten esimerkiksi Let's Lead Better -koulutukset sekä Altian Top Leader's Forum.

Työterveyteen ja -turvallisuuteen liittyvien tunnuslukujen tulokset esitellään yllä olevassa taulukossa. Vuoden aikana ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

a. Poliitikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Altia on sitoutunut kunnioittamaan ja edistämään ihmisoikeuksia ja kansainvälisiä työelämän normeja Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen ja Kansainvälisen työjärjestön ILO:n keskeisimpien sopimusten mukaisesti. Altia edellyttää samaa myös toimittajiltaan, yhteistyökumppaneiltaan ja alihankkijoiltaan.

Altian keskeisimmät ihmisoikeusvaikutukset liittyvät viinien, väkevien alkoholijuomien ja raaka-aineiden hankintaan. Kehittääkseen vastuullista hankintaa Altia on liittynyt amfori BSCI -aloitteeseen ja amfori BSCI:n Sustainable Wine Programme -ohjelmaan. Liittymisen myötä Altia on sitoutunut edistämään toimitusketjuissaan amfori BSCI:n eettisiä periaatteita, jotka perustuvat keskeisiin kansainvälisiin sopimuksiin ja kehyksiin, kuten ILO:n yleissopimuksiin ja julistuksiin, YK:n ihmisoikeuksia ja yritystoimintaa koskevaan ohjeistukseen (Guiding Principles on Business and Human Rights) sekä OECD:n toimintaohjeisiin monikansallisille yrityksille.

Altian due diligence -prosessia kehitetään jatkuvasti. Tällä hetkellä siihen kuuluu muun muassa tuotteiden ja niiden komponenttien toimitusketjujen kartoitus, kysely, jolla kerätään tietoa toimittajien ja päämiesten vastuullisuustyöstä, sopimusvelvoitteet sekä osallistuminen amfori BSCI -aloitteeseen ja aloitteen tarjoamien työkalujen, mukaan lukien

kolmansien osapuolten tekemien auditointien, hyödyntäminen. Altialla on kaikkien sidosryhmien käytettävissä oleva whistleblowing-ilmoituskanava, jota ylläpitää yhtiöstä riippumaton kolmas osapuoli.

Altian ihmisoikeustyön kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- [Altian eettiset periaatteet \(Code of Conduct\)](#)
- amfori BSCI -aloitteen eettiset periaatteet
- Altian toimintaohjeet (Code of Conduct) toimittajille ja alihankkijoille

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Merkittävimmät riskit liittyvät Altian liikesuhteisiin ja koskevat lähinnä viinin, väkevien alkoholijuomien ja raaka-aineiden toimitusketjuja silloin, kun ne ulottuvat maihin, joissa riski kansainvälisten työelämän normien rikkomuksista on suurempi. Lisäksi Altian asiakkaat asettavat vaatimuksia toimitusketjujen vastuullisuudelle. Tällaisen vaatimuksen noudattamatta jättäminen Altian toimittajien, alihankkijoiden tai päämiesten toimesta voi johtaa tilanteeseen, jossa asiakas voisi pysäyttää tuotteen toimitukset. Riskejä hallitaan edellä mainitun due diligence -prosessin avulla.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Altian toimittajien, päämiesten tai heidän alihankkijoidensa luona tehtiin 21 amfori BSCI -auditointia (täydellistä tai seuranta-auditointia) vuonna 2018 (18 vuonna 2017). Korjaavia toimenpiteitä edellyttäneitä puutteita havaittiin johtamisjärjestelmissä, joilla varmistetaan sosiaalista vastuullisuutta koskevien vaatimusten noudattaminen, työterveys- ja -turvallisuusmääräysten noudattamisessa sekä työaikoja koskevien säädösten noudattamisessa. Lisäksi Altian asiakkaat jatkoivat tarkastuksia, jotka kohdistuivat joihinkin toimittajiin tai päämiehiin Etelä-Afrikassa.

Vuonna 2018 Altian hankinnoista vastaavat osallistuivat muun muassa Altian asiakkaan järjestämään vastuullisen hankinnan verkko-koulutukseen. Lisäksi aloitettiin Altian omia brändejä varten materiaaleja tai raaka-aineita toimittavien toimittajien amfori BSCI -auditointien suunnittelu vuodelle 2019. Altia jatkoi myös yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa liittyen eteläafrikkalaisten viinitilojen työoloihin liittyviin huolenaiheisiin.

KPI	2018	2017	2016
amfori BSCI:n riskimaalukittelussa tunnistetuista riskimaista tehtyjen hankintojen osuus	3 %	4 %	4 %
Whistleblowing-ilmoituskanavan kautta raportoitujen ihmisoikeuksiin liittyvien epäkohtien määrä (viittaus GRI standardiin))	0	0	N/A

Whistleblowing-ilmoituskanava otettiin käyttöön lokakuussa 2017, joten ensimmäinen koko vuotta kuvaava luku on raportoitu vuodesta 2018.

Korruption- ja lahjonnanvastainen työ

a. Poliitikat ja toimintatavat (ml. due diligence)

Altia ei hyväksy minkäänlaista lahjontaa tai korruptiota. Yhtiö on sitoutunut toimimaan reilusti, eikä se tarjoa sopimatonta etua millekään taholle. Altia odottaa myös, että sen edustajat, konsultit, agentit, alihankkijat ja muut yhteistyökumppanit pidättäytyvät ehdottomasti kaikesta korruptoivasta toiminnasta suorittaessaan palveluja Altialle tai Altian puolesta. Altia ei tue poliittisia puolueita tai organisaatioita suoraan tai epäsuoraan eikä osallistu yksittäisten ehdokkaiden vaalikampanjoiden rahoitukseen.

Altia julkisti uudet eettiset periaatteensa (Code of Conduct) vuonna 2018. Eettiset periaatteet kuvaavat Altian sitoutumisen vastuullisuuteen ja lahjomattomuuteen. Altian eettisten periaatteiden kulmakivet ovat työntekijämme, liiketoimintamme ja lahjomattomuus. Kaikki altialaiset perehdytetään Altian eettisiin periaatteisiin, sisältäen lahjonnan- ja korruption-vastaisen toiminnan, verkkokoulutuksen avulla.

Altialla on yhtiöstä riippumattoman kolmannen osapuolen ylläpitämä whistleblowing-ilmoituskanava, joka on kaikkien yhtiön työntekijöiden ja sen sidosryhmien käytettävissä. Kaikki Altialle joko kanavan tai muuta kautta raportoidut huolenaiheet tutkitaan ennalta määritellyn

prosessin mukaisesti, millä varmistetaan tutkinnan tarkkuus, nimettömyys ja tasapuolisuus.

Lahjonnan ja korruption torjunnan kannalta oleellisia standardeja, politiikkoja ja periaatteita ovat muun muassa:

- [Altian eettiset periaatteet \(Code of Conduct\)](#)
- Lahjonnan- ja korruptionvastaiset ohjeet
- Whistleblowing-ilmoituskanava

b. Merkittävimmät riskit ja niiden hallinta

Riskejä arvioidaan osana Altia-konsernin riskienhallintaa. Lahjontaan ja korruptioon liittyviin merkittävimpiin riskeihin lukeutuvat lahjonta- tai korruptiotapauksista syntyvä maineriski erityisesti silloin, jos kyseessä ovat Altian avainhenkilöt tai tärkeät liikekumppanit. Koska alkoholiin liittyvä liiketoiminta on usein säänneltyä toimintaa, tarvittavien toimi- ja

muiden lupien hankintaan liittyy usein myös korruptio- tai lahjontariski erityisesti maissa, joissa esiintyy paljon korruptiota. Riskejä hallitaan sopimusvelvoitteiden, kolmansien osapuolten suorittamien toimittajia ja jakelijoita koskevien due diligence -tarkastusten sekä Altian eettisiä periaatteita (Code of Conduct) koskevan sisäisen koulutuksen avulla.

c. Tulokset ja tunnusluvut

Vuonna 2018 Altia järjesti koko henkilöstölle pakollisen Code of Conduct -verkkokoulutuksen. Whistleblowing-ilmoituskanava on ollut Altiaassa käytössä vuodesta 2017. Vuonna 2018 ei raportointikanavan kautta tullut yhtään ilmoitusta. Vuodesta 2018 on ensimmäistä kertaa raportoitu koko vuotta koskeva whistleblowing-kanavan kautta tulleiden ilmoitusten määrä.

KPI	2018	2017	2016
Korruptionvastaisten ohjeiden viestintä ja koulutus	Koko Altian henkilöstölle järjestettiin Code of conduct -verkkokoulutus	Asiaankuuluville henkilöille Altiaassa järjestettiin verkkokoulutus	N/A
Whistleblowing-ilmoituskanavan kautta raportoitujen lahjonta- tai korruptioepäilyjen määrä	0	0	N/A

Helsinki, 6.2.2019
Altia Oyj
Hallitus

Konsernin tunnusluvut

		2018	2017	2016
Tuloslaskelma				
Liikevaihto	milj. euroa	357,3	359,0	356,6
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	milj. euroa	40,0	42,4	40,8
(% liikevaihdosta)	%	11,2	11,8	11,5
Käyttökate (EBITDA)	milj.euroa	34,0	40,3	60,8
Vertailukelpoinen liiketulos (EBIT)	milj. euroa	25,6	28,2	26,4
(% liikevaihdosta)	%	7,2	7,8	7,4
Liiketulos (EBIT)	milj. euroa	19,7	26,1	46,3
Tulos ennen veroja	milj. euroa	18,6	25,0	45,0
Kauden tulos	milj.euroa	15,1	18,3	36,1
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	milj.euroa	-6,0	-2,1	19,9
Tase				
Rahavarat	milj. euroa	42,0	52,4	68,0
Oma pääoma	milj. euroa	150,1	136,8	191,3
Lainat	milj. euroa	89,4	100,1	72,8
Sijoitettu pääoma	milj. euroa	239,5	236,9	264,0
Kannattavuus				
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	10,5	11,1	20,0
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	7,0	8,0	14,4
Rahoitus ja taloudellinen asema				
Nettovelka	milj. euroa	47,4	47,7	4,7
Nettovelkaantumisaste	%	31,6	34,9	2,5
Omavaraisuusaste	%	38,4	34,3	44,2
Liiketoiminnan nettorahavirta	milj. euroa	6,5	37,6	29,4
Nettovelka/vertailukelpoinen käyttökate		1,2	1,1	0,1

		2018	2017	2016
Osakekohtaiset tunnusluvut				
Osakekohtainen tulos (laimentamaton, laimennettu)	euroa	0,42	0,51	1,00
Oma pääoma/osake	euroa	4,15	3,80	5,32
Osinko/osake	euroa	0,38*	-	1,96
Osinko/tulos	%	91,2*	-	196
Efektiivinen osinkotuotto	%	5,4*	-	-
Hinta/tulos		17,0	-	-
Osakkeen päätöskurssi	euroa	7,07	-	-
Osakkeen ylin kurssi	euroa	9,50	-	-
Osakkeen alin kurssi	euroa	7,015	-	-
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa	milj.euroa	255,5	-	-
Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa	kpl	36 140 485	35 960 000	35 960 000
Henkilöstö				
Henkilöstö keskimäärin		718	762	829

* Hallituksen ehdotus

VAIHTOEHTOISTEN TUNNUSLUKUJEN TÄSMÄYTYKSET IFRS- TILINPÄÄTÖSLUKUIHIN JA VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT

Milj. euroa	2018	2017
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät		
Liiketoimintojen ja hyödykkeiden myyntien voitot ja tappiot	0,4	1,3
Liiketoimintojen lopettamiseen liittyvät kulut ja uudelleenjärjestelykulut	-1,1	-1,1
Olennaiset projektit		
Kustannukset suljetussa vapaaehtoisessa eläkejärjestelyssä	-0,7	-
Pörssilistautumiseen liittyvät kulut	-4,6	-2,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-6,0	-2,1
Vertailukelpoinen käyttökate		
Liiketulos	19,7	26,1
Vähennettynä:		
Poistot ja arvonalentumiset	14,4	14,2
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	6,0	2,1
Vertailukelpoinen käyttökate	40,0	42,4
% liikevaihdosta	11,2	11,8
Vertailukelpoinen liiketulos		
Liiketulos	19,7	26,1
Vähennettynä:		
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	6,0	2,1
Vertailukelpoinen liiketulos	25,6	28,2
% liikevaihdosta	7,2	7,8

Altia esittää vaihtoehtoiset tunnusluvut lisätietona IFRS-standardien mukaisesti laadi-
tuissa konsernin tuloslaskelmissa, konsernin
taseissa, konsernin rahavirtalaskelmissa sekä
liitetiedoissa esitetuille tunnusluvuille. Altian
näkemyksen mukaan vaihtoehtoiset tunnus-
luvut antavat merkityksellistä ja hyödyllistä
Altiaa koskevaa lisätietoa johdolle, sijoittajille,
arvopaperimarkkina-analyytikoille ja muille
tahoille Altian toiminnan tuloksesta, taloudelli-
sesta asemasta ja rahavirroista.

Vaihtoehtoisia tunnuslukuja ei pidä tarkastella
erillisinä tai IFRS:n mukaisesti määriteltyjä
tunnuslukuja korvaavina tunnuslukuina,
eivätkä ne ole IFRS-standardeissa määriteltyjä
tai nimettyjä. Kaikki yhtiöt eivät laske vaihto-
ehtoisia tunnuslukuja yhdenmukaisella tavalla,
ja siksi Altian vaihtoehtoiset tunnusluvut
eivät välttämättä ole vertailukelpoisia muiden
yhtiöiden esittämien samalla tavoin nimettyjen
lukujen kanssa.

Vaihtoehtoiset tunnusluvut ovat tilintarkasta-
mattomia.

TUNNUSLUKUJEN MÄÄRITELMÄ JA KÄYTTÖTARKOITUS

Tunnusluku	Määritelmä	Käyttötarkoitus
Liiketulosprosentti	Liiketulos / Liikevaihto	Liiketulos osoittaa liiketoiminnasta kertyneen tuloksen.
Käyttökate (EBITDA)	Liiketulos ennen poistoja	Käyttökate on Konsernin tuloksellisuutta osoittava mittari.
Käyttökateprosentti	Käyttökate / Liikevaihto	
Vertailukelpoinen liiketulos (EBIT)	Liiketulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	Vertailukelpoinen käyttökate, vertailukelpoinen käyttökateprosentti, vertailukelpoinen liiketulos ja vertailukelpoinen liiketulosprosentti esitetään käyttökateen ja liiketuloksen lisäksi tarkoituksena tuoda esiin taustalla oleva liiketoiminnan tulos ja parantaa eri kausien keskinäistä vertailukelpoisuutta. Altia katsoo, että nämä vertailukelpoiset tunnusluvut antavat merkityksellistä lisätietoa, sillä niiden ulkopuolelle jätetään olennaisia tavanomaisesta liiketoiminnasta poikkeavia eriä, jotka heikentävät eri kausien keskinäistä vertailukelpoisuutta.
Vertailukelpoinen liiketulosprosentti	Vertailukelpoinen liiketulos / Liikevaihto	
Vertailukelpoinen käyttökate (EBITDA)	Käyttökate ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	
Vertailukelpoinen käyttökateprosentti	Vertailukelpoinen käyttökate / Liikevaihto	Vertailukelpoinen käyttökate on sisäinen, Altian tuloksellisuutta osoittava mittari sekä segmenttitason keskeinen tunnusluku yhdessä liikevaihdon kanssa.
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	Olennaisia tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia eriä kuten liiketoimintojen ja omaisuuserien luovutuksesta syntyvät voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot, liiketoimintojen lopettamisesta ja uudelleenjärjestelystä johtuvat menot, konsernin merkittävät projektit kuten yrityshankintoihin liittyvät välittömät transaktiomenot, vapaaehtoisen eläkejärjestelyn muutos ja muista konsernin kehittämishankkeista johtuvat menot.	Vertailukelpoinen käyttökateprosentti on myös yksi Altian taloudellisista tavoitteista. Vertailukelpoinen käyttökate on yleisesti Yhtiön ulkopuolella käytetty tunnusluku arvonnäilyksen perustana ja tästä syystä tärkeä jatkuvasti julkistettava tunnusluku.
Sijoitettu pääoma	Oma pääoma yhteensä + Lainat	ROI-tunnusluvun perusta.
Oman pääoman tuotto (ROE), %	Tilikauden tulos / Oma pääoma yhteensä (kauden alkamispäivän ja päättymispäivän keskiarvo)	Tätä mittaria voidaan käyttää arvioitaessa, kuinka tehokkaasti Altia on pystynyt kerryttämään tulosta suhteessa Yhtiön omaan pääomaan.
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	(Tilikauden tulos + Korkokulut) / (Oma pääoma yhteensä + Pitkä- ja lyhytaikaiset lainat) (kauden alkamispäivän ja päättymispäivän keskiarvo)	Tätä mittaria käytetään arvioitaessa, kuinka tehokkaasti Altia on pystynyt kerryttämään nettotulosta suhteessa Yhtiön sijoitettuun pääomaan.
Lainat	Pitkäaikaiset lainat + Lyhytaikaiset lainat	Nettovelka on mittari, joka osoittaa Konsernin ulkoista velkarahoituksen kokonaismäärää.
Nettovelka	Lainat – Rahavarat	
Nettovelkaantumisaste, %	Nettovelka / Oma pääoma yhteensä	Nettovelkaantumisaste auttaa osoittamaan rahoitukseen liittyvän riskin tasoa ja on hyödyllinen mittari, jonka avulla johto seuraa Konsernin velkaantumista. Lainaportfolion merkittävä mittari.
Omavaraisuusaste, %	Oma pääoma yhteensä / Varat yhteensä – Saadut ennakot	Omavaraisuusaste auttaa osoittamaan rahoitukseen liittyvän riskin tasoa ja on hyödyllinen mittari, jonka avulla johto seuraa Konsernin liiketoiminnassa käytettävän pääoman tasoa.
Nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate	Nettovelka / Vertailukelpoinen käyttökate	Nettovelan suhde vertailukelpoiseen käyttökatteeseen on yksi Altian taloudellisista tavoitteista.
Tulos / osake	Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden tulos / Osakkeiden osakeantikorjattu keskimääräinen kappalemäärä kauden aikana	
Oma pääoma / osake	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa	
Osinko / osake	Kauden osingonjako / Osakkeiden laimentamaton lukumäärä kauden lopussa	
Osinko / tulos %	Osinko/osake / Tulos/osake	
Efektiiivinen osinkotuotto, %	Osinko/Osake / Osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa	
Hinta / tulos	Osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa / Tulos/osake	
Osakekannan markkina-arvo	Tilikauden lopun osakkeiden määrä X osakkeen pörssikurssi tilikauden lopussa	

Tilinpäätös

Sisältö

KONSERNITILINPÄÄTÖS*	110	3. Rahoituserät ja pääomarakenne	133	EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS*	167
Konsernin tuloslaskelma	110	3.1. Rahoitustuotot ja -kulut	133	Altia Oyj:n tuloslaskelma (FAS)	167
Konsernin laaja tuloslaskelma	110	3.2. Rahoitusvarat ja -velat	134	Altia Oyj:n tase (FAS)	168
Konsernin tase	111	3.2.1 Rahoitusvarat	134	Altia Oyj:n rahavirtalaskelma (FAS)	170
Konsernin rahavirtalaskelma	112	3.2.2 Rahoitusvelat	135	Altia Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot	171
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	113	3.2.3. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	138	HALLITUKSEN VOITONJAKOESITYS*	180
KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT*	114	3.3. Johdannaiset ja suojauslaskenta	140	TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	180
Yleiset tiedot	114	3.4. Omaa pääomaa koskevat tiedot	142	TILINTARKASTUSKERTOMUS	181
1. Liiketulos	116	4. Rahoitus- ja pääomariskit	145		
1.1. Liiketoiminnan tuotot	116	4.1. Rahoitusriskien hallinta	145		
1.2. Segmentti-informaatio	117	4.2. Pääomariskien hallinta	151		
1.3. Liiketoiminnan muut tuotot	119	5. Konsolidointi	152		
1.4. Materiaalit ja palvelut	119	5.1. Yleiset konsolidointiperiaatteet	152		
1.5. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	119	5.2. Tytäryhtiöt	153		
1.6. Liiketoiminnan muut kulut	120	5.3. Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	154		
1.7. Poistot ja arvonalentumiset	120	6. Muut liitetiedot	156		
1.8. Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulut	120	6.1. Tuloverot	156		
2. Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset varat ja velat	121	6.2. Vakuudet ja vastuusitoumukset sekä ehdolliset varat ja velat	160		
2.1. Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	121	6.3. Lähipiiritapahtumat	161		
2.2. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	125	6.4. Uusien tai muutettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen	162		
2.3. Vaihto-omaisuus	128	6.5. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	166		
2.4. Sopimukseen perustuvat varat (lyhytaikaiset)	128				
2.5. Myyntisaamiset ja muut saamiset (lyhytaikaiset)	129				
2.6. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat velvoitteet	129				
2.7. Ostovelat ja muut velat	131				
2.8. Sopimukseen perustuvat velat	132				
2.9. Varaukset	132				

SYMBOLIT

Laatimisperiaatteet

Johdon arviot

*Osa virallista tilinpäätöstä

KONSERNIN TULOSLASKELMA

milj. EUR	Liite	1.1.–31.12. 2018	1.1.–31.12. 2017
LIKEVAIHTO	1.1.	357,3	359,0
Liiketoiminnan muut tuotot	1.3.	7,4	8,3
Materiaalit ja palvelut	1.4.	-206,8	-202,0
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	1.5.	-49,9	-52,0
Liiketoiminnan muut kulut	1.6.	-73,9	-72,9
Poistot ja arvonalentumiset	1.7.	-14,4	-14,2
LIIKETULOS		19,7	26,1
Rahoitustuotot	3.1.	3,5	4,5
Rahoituskulut	3.1.	-5,8	-6,4
Osuus osakkuusrytysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin		1,2	0,9
TULOS ENNEN VEROJA		18,6	25,0
Tuloverot	6.1.	-3,6	-6,7
TILIKAUDEN TULOS		15,1	18,3
Tilikauden tuloksen jakautuminen:			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		15,1	18,3
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu osakekohtainen tulos, euroa			
Laimentamaton ja laimennettu	3.4.	0,42	0,51

KONSERNIN LAAJA TULOSLASKELMA

milj. EUR	Liite	1.1.–31.12. 2018	1.1.–31.12. 2017
Tilikauden tulos		15,1	18,3
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen	2.6.	0,0	-0,0
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	6.1.	-0,0	0,0
Yhteensä		-0,0	-0,0
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Rahavirran suojaukset		0,4	1,4
Myytavissä olevat rahoitusvarat		-	0,6
Muuntoerot	3.4.	-3,5	-4,0
Eriin liittyvät tuloverot	6.1.	-0,1	-0,3
Yhteensä		-3,2	-2,3
Tilikauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen		-3,2	-2,3
TILIKAUDEN LAAJA TULOS YHTEENSÄ		11,9	16,0
Tilikauden tuloksen jakautuminen			
Emoyhtiön osakkeenomistajille		11,9	16,0

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN TASE

milj. EUR	Liite	31.12. 2018	31.12. 2017
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Liikearvo	2.1.	80,7	82,1
Muut aineettomat hyödykkeet	2.1.	29,6	34,4
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	2.2.	64,6	67,4
Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	5.3.	7,9	7,6
Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavat rahoitusvarat	3.2.1.	1,4	-
Myytavissa olevat rahavarat	3.2.1.	-	1,4
Muut saamiset	3.2.1.	-	1,0
Laskennalliset verosaamiset	6.1.	0,8	1,0
Pitkäaikaiset varat yhteensä		185,1	194,8
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	2.3.	99,6	94,5
Sopimuksiin perustuvat omaisuuserät	2.4.	0,2	-
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.5.	60,9	53,9
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		2,5	2,8
Rahavarat	3.2.1.	42,0	52,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä		205,3	203,6
VARAT YHTEENSÄ		390,4	398,4

milj. EUR	Liite	31.12. 2018	31.12. 2017
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	3.4.		
Osakepääoma		60,5	60,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		1,2	-
Käyvän arvon rahasto		0,6	0,6
Suojausrahasto		0,0	-0,3
Muuntoerot		-19,6	-16,0
Kertyneet voittovarot		107,3	92,0
Oma pääoma yhteensä		150,1	136,8
Pitkäaikaiset velat			
Laskennalliset verovelat	6.1.	16,8	17,7
Lainat	3.2.2.	82,7	89,1
Eläkevelvoitteet	2.6.	1,3	1,3
Pitkäaikaiset velat yhteensä		100,8	108,2
Lyhytaikaiset velat			
Lainat	3.2.2.	6,7	11,0
Varaukset	2.9.	0,5	-
Ostovelat ja muut velat	2.7.	131,4	137,4
Sopimuksiin perustuvat velat		0,6	-
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		0,4	5,0
Lyhytaikaiset velat yhteensä		139,5	153,4
Velat yhteensä		240,3	261,6
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		390,4	398,4

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

KONSERNIN RAHAVIRTALASKELMA

milj. EUR	Liite	1.1.–31.12. 2018	1.1.–31.12. 2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Tulos ennen veroja		18,6	25,0
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset	1.7.	14,4	14,2
Osuus osakkuusrytysten tuloksesta ja tuotot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	5.3.	-1,2	-0,9
Pitkäaikaisten varojen nettomyyntivoitot	1.3.	-0,5	-1,6
Rahoitustuotot ja -kulut	3.1.	2,3	1,9
Muut oikaisut		0,8	0,5
		15,7	14,1
Käyttöpääoman muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		-5,5	1,2
Sopimusvarojen, myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		-7,4	9,4
Sopimusvelkojen, osto- ja muiden velkojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		-4,3	-2,6
Varausten muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		-	-1,3
Käyttöpääoman muutos		-17,2	6,7
Maksetut korot	3.1.	-1,4	-1,7
Saadut korot	3.1.	0,1	0,3
Muut maksetut rahoitustuotot ja kulut	3.1.	-1,4	-2,2
Maksetut tuloverot	6.1.	-8,0	-4,6
Rahoituserät ja verot		-10,6	-8,2
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		6,5	37,6

milj. EUR	Liite	1.1.–31.12. 2018	1.1.–31.12. 2017
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	2.1., 2.2.	-7,7	-11,9
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	1.3.	0,6	2,6
Luovutustulot myytävissä olevista rahavaroista		-	0,0
Lainasaamisten takaisinmaksut	3.2.	0,9	0,3
Saadut korot sijoituksista yhteisiin toimintoihin	5.3.	0,9	0,9
Saadut osingot	3.1.	0,1	0,2
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		-5,2	-7,8
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Lainojen nostot	3.3.2.	20,0	100,0
Lainojen takaisinmaksut	3.3.2.	-30,7	-72,5
Maksetut osingot ja muu voitonjako	3.6.	-	-70,5
Osakeanti henkilöstölle		1,2	-
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA		-9,5	-43,0
RAHAVAROJEN MUUTOS		-8,2	-13,2
Rahavarat tilikauden alussa		52,4	68,0
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		-2,2	-2,5
Rahavarojen muutos		-8,2	-13,2
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	3.2.3.	42,0	52,4

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

LASKELMA KONSERNIN OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSISTA

Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma			Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Käyvän arvon rahasto	Suojaus- rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarot	Oma pääoma yhteensä	
milj. EUR	Liite	Osake- pääoma							
Oma pääoma 1.1.2017			60,5	-	-	-1,4	-12,3	144,5	191,3
Laaja tulos									
Tilikauden tulos			-	-	-	-	18,3	18,3	
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)									
Rahavirran suojaukset			-	-	-	1,1	-	1,1	
Myytävissä olevat rahavarat			3.2.1.	-	0,6	-	-	0,6	
Muuntoerot			3.4.	-	-	-	-3,8	-4,0	
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen			2.6.	-	-	-	-0,0	-0,0	
Tilikauden laaja tulos yhteensä			-	-	0,6	1,1	-3,8	16,0	
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osingonjako			-	-	-	-	-70,5	-70,5	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			-	-	-	-	-70,5	-70,5	
OMA PÄÄOMA 31.12.2017			60,5	-	0,6	-0,3	-16,0	92,0	136,8
Oma pääoma 1.1.2018			60,5	-	0,6	-0,3	-16,0	92,0	136,8
Laatimisperiaatteen muutos			-	-	-	-	0,1	0,1	
Oma pääoma 1.1.2018, oikaistu			60,5	-	0,6	-0,3	-16,0	92,1	136,9
Laaja tulos									
Tilikauden tulos			-	-	-	-	15,1	15,1	
Muut laajan tuloksen erät (verovaikutuksilla oikaistuna)									
Rahavirran suojaukset			-	-	-	0,3	-	0,3	
Muuntoerot			3.4.	-	-	-	-3,5	0,0	-3,5
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittäminen			2.6.	-	-	-	-0,0	-0,0	
Tilikauden laaja tulos yhteensä			-	-	-	0,3	-3,5	15,1	11,9
Liiketoimet omistajien kanssa									
Osakeanti			-	1,2	-	-	-	1,2	
Osakeperusteiset maksut, henkilöstöanti			-	-	-	-	0,1	0,1	
Liiketoimet omistajien kanssa yhteensä			-	1,2	-	-	0,1	1,4	
OMA PÄÄOMA 31.12.2018			60,5	1,2	0,6	0,0	-19,6	107,3	150,1

Liitetiedot muodostavat olennaisen osan konsernitilinpäätöstä.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

YLEISET TIEDOT

Tietoa Altiaista

Altia Oyj ("Yhtiö"), yhdessä tytäryhtiöidensä kanssa ("Konserni", "Altia konserni", "Altia") on Pohjoismaissa, Virossa, Latviassa ja Ranskassa toimiva kansainvälinen alkoholijuomien palvelukonserni, joka valmistaa, markkinoi, myy ja jakelee sekä omia tuotteitaan että päämiest tuotteita. Altia tislää kotimaisesta ohrasta viljaviinaa juomiensa pohjaksi. Tuotantolaitokset sijaitsevat Suomessa ja Virossa sekä konjakin kypsytykset ja valmistus Ranskassa. Altialla on laadukkaita omia ja kansainvälisiä tuotemerkkejä. Lisäksi yhtiö edustaa kansainvälisiä tuotemerkkejä eri puolilta maailmaa. Altian liiketoimintaan kuuluu myös teollisia tuotteita kuten tärkkelystä, rehua ja teknistä etanolia sekä sopimuspalveluita.

Altian asiakkaita ovat alkoholin vähittäismyyntimonopolit, alkoholijuomia myyvät tukut, ravintolat, päivittäistavara-kaupat, matkustajamyynit ja vientimarkkinoilla toimivat maahantuojat.

Altia Oyj:n, Altia-konsernin emoyritys, kotipaikka on Helsinki. Altia Oyj on suomalainen julkinen osakeyhtiö. Altia Oyj:n osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:ssä. Emoyrityksen rekisteröity osoite on Kaapeliaukio 1, 00180 Helsinki. Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.altiagroup.com/fi tai Konsernin pääkonttorista osoitteesta: Kaapeliaukio 1, 00180 Helsinki.

Altia Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 6.2.2019 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Konsernitilinpäätös 31.12.2018 päättyneeltä tilikaudelta on laadittu 31.12.2018 voimassaolevien ja EU:ssa hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2018 voimassa olevia SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös Suomen kirjanpitolain ja osakeyhtiölain vaatimusten mukaiset.

Tilikaudella 2018 käyttöön otettuja ja tulevilla tilikausilla sovellettavaksi tulevia uusia ja muuttuneita standardeja on kuvattu liitetiedossa 6.4. ([s. 162](#)).

Konsernitilinpäätös 31.12.2018 päättyneeltä tilikaudelta on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta noteeraamattomia osakkeita ja johdannaisia. Konsernitilinpäätös esitetään tuhansina euroina (vuosikatsaus miljoonina euroina). Luvut on pyöristetty lähimpään tuhanteen, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä yhteissummasta. Jos luku on 0 euroa, se esitetään viivana.

Alla olevassa taulukossa on esitetty, minkä liitetiedon yhteydessä mikäkin laatimisperiaate on esitetty.

Nro	Liite	Laatimisperiaate
1.	Liiketulos	Myynnin tulotusperiaatteet, Liiketulos
1.2.	Segmentti-informaatio	Toimintasegmentit
2.9.	Varaukset	Varaukset
2.6.	Työsuhde-etuuksista aiheutuvat velvoitteet	Työsuhde-etuudet
2.2.	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet
2.3.	Vaihto-omaisuus	Vaihto-omaisuus
1.6.	Liiketoiminnan muut kulut	Vuokrasopimukset
2.2.	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	
2.1.	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	Liikearvo
2.1.	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	Muut aineettomat hyödykkeet
3.2.1.	Rahoitusvarat	Rahoitusvarat
3.2.3.	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	
3.2.2.	Rahoitusvelat	Rahoitusvelat
3.2.3.	Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu sekä niiden käyvät arvot	
3.3.	Johdannaiset ja suojauslaskenta	Johdannaissopimukset ja suojauslaskenta
5.2.	Tytäryhtiöt	Tytäryhtiöiden yhdistelyperiaatteet
5.2.	Tytäryhtiöt	Määräysvallattomien omistajien osuus
5.3.	Osuudet osakkuusyrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa	Osakkuus- ja yhteisyritykset
6.1.	Tuloverot	Tuloverot ja laskennalliset verot

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen edellyttää arvioiden käyttöä, jotka määritelmänsä mukaisesti, harvoin johtavat samaan lopputulokseen. Lisäksi johto tekee harkintaan perustuvia ratkaisuja soveltaessaan Altian tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot ja niihin liittyvät oletukset pohjautuvat johdon parhaaseen tietämykseen tilinpäätöshetkellä. Näin ollen toteutuvat tulokset voivat poiketa tehdyistä arvioista. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset kirjataan sille tilikaudelle, jolla arvioita tai oletuksia korjataan.

Merkittävin osa-alue, jossa johto on käyttänyt harkintaa konsernissa, liittyy myyntituottojen kirjaamiseen (liitetieto 1.1., s. 116). ja odotettujen luottotappioiden kirjaamiseen ja aineettomien hyödykkeiden taloudelliseen vaikutusaikaan sekä arvonalentumistestauksissa käytettyihin parametreihin (liitetieto 2.1., s. 121). Muut keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset tilinpäätöshetkellä ennakoidut keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, liittyvät työsuhde-etuuksiin (liitetieto 2.6., s. 129) ja laskennallisiin veroihin (liitetieto 6.1., s. 156).

Liikevaihto
357,3
milj. €

1. Liiketulos

1.1. LIIKETOIMINNAN TUOTOT

Myyntin tuloutusperiaatteet

Myyntituotot kirjataan määrään, johon konserni odottaa olevansa oikeutettu siirtäessä tuotteen tai palvelun asiakkaalle. Transaktiohintaa voi sisältää myös muuttuvia vastikkeita kuten volyymialennuksia, bonuksia, markkinointitukia ja tuotepalautuksia. Muuttuvat vastikkeet on arvioitu käyttäen todennäköisimmän arvon menetelmää, mikäli ne eivät ole vielä toteutuneet raportointijakson päättyessä. Myyntituotot oikaistaan välillisillä veroilla, valmisteveroilla, pantti- ja kierrätysmaksuilla ja myyntin kurssieroilla.

Konsernille tyypilliset tuotteiden myyntiä koskevat asiakassopimukset muodostavat vain yhden suoritevelvoitteen. Altian teollisille asiakkaille tuotettuja sopimuspalveluja koskevat sopimukset sisältävät pääasiassa yhden suoritevelvoitteen, joka on sarja erillisiä palveluja, kuten sopimusvalmistuspalveluja, asiakaspalvelua ja logistiikkaa. Tuloutus tapahtuu tiettyinä hetkenä, kun tuotteiden määräysvalta siirtyy asiakkaalle toimitusehtojen mukaisesti. Palvelujen myyntin osalta sopimukset sisältävät yhden suoritevelvoitteen, joka on usein sarja erillisiä palveluja, ja myynti tuloutetaan, kun palvelu on tuotettu.

Merkittävimmät tulovirrat syntyvät omien tuotteiden sekä päämiestuotteiden myynnistä. Lisäksi tulovirtoja syntyy sopimusvalmistuksesta sekä teollisten tuotteiden kuten tärkkelysten, rehun ja teknisen etanolin myynnistä. Myyntin oikaisuerät sekä tiettyjen tuotteiden takaisinostovelvollisuus huomioidaan tuloutusvaiheessa.

Yhteistyökumppanien kanssa tehdyissä sopimuksissa, jotka oikeuttavat Altian jakelemaan kumppanien tuotteita, Altia toimii loppuasiakkaaseen nähden päämiehenä ja sillä on määräysvalta tuotteeseen, hinnoittelua koskeva harkintavalta ja omistusoikeus tuotevarastoon. Näin ollen myyntituottona kirjataan bruttomäärä, johon Altia on oikeutettu näiden tuotteiden myynnissä.

Myyntituotoista vähennetty valmisteverojen määrä on merkittävä. Alla on esitetty verollisen myynnin määrät sekä valmisteverot:

milj. EUR	2018	2017
Myyntituotot vähennettynä myynnin oikaisuerillä	801,6	804,5
Valmisteverot	-444,3	-445,5
LIIEVAIHTO	357,3	359,0
Veron osuus myyntituotoista	55,4%	55,4%

1.2. SEGMENTTI-INFORMAATIO

Kuvaus segmenteistä ja keskeisistä toiminnoista

Altia raportoi liiketoiminnastaan seuraavien segmenttien mukaisesti: Finland & Exports, Scandinavia ja Altia Industrial. Finland & Exports ja Scandinavia segmentit käsittävät viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomatuotteiden maahantuonnin, myynnin ja markkinoinnin. Finland & Exports segmentteihin kuuluu yhtiön toimintoja Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajakaupaa ja vientiä. Scandinavia segmentti sisältää yhtiön toiminnot Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Altia Industrial segmenttiin kuuluvat etanolin, tärkkelyksen ja rehun tuotanto sekä sopimuspalvelut. Nämä segmentit muodostavat sekä Altian toimintasegmentit että sen raportoitavat segmentit.

Altian hallitus on määritellyt yhtiön tämänhetkiseksi ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi, ja raportoitavat segmentit perustuvat Altian toiminnalliseen rakenteeseen ja ylimmälle operatiiviselle päätöksentekijälle tapahtuvaan sisäiseen raportointiin, jota käytetään segmenttien tuloksellisuuden arvioimiseen. Segmenttien voiton raportointi sisäisen raportoinnin tarkoituksiin perustuu sisäiseen tunnuslukuun vertailukelpoinen käyttökate, joka johdetaan seuraavasti:

- Liikevaihto ja segmentin välittömät kulut, jotka sisältyvät vertailukelpoiseen käyttökatteeseen perustuvaan segmentin tulokseen, määritetään suoriteperusteisesti ja esitetään samojen laatimisperiaatteiden mukaisesti kuin konsernitilinpäätöksessä.

- Segmenteille kohdistetut yhteisiin toimintoihin tai liiketoiminnan tukipalveluihin liittyvät kulut koostuvat sellaisista kuluista kuin keskitetyn markkinoinnin kulut, IT-infrastruktuuriin liittyvät kulut, yhteisten tukipalvelujen kulut, pääkonttorin kulut mukaan lukien talous- ja rahoitustoimintoihin, viestintään sekä laki- ja HR-toimintoihin liittyvät kulut, sekä tietyt varastointi- ja palvelukulut. Sisäisessä raportoinnissa kulujen kohdistaminen perustuu budjetoiuihin lukuihin. Poikkeamat budjetoiduista määristä esitetään sarakkeessa "Kohdistamattomat ja oikaisut", ja ne voivat olla joko budjetin ylityksiä tai säästöjä budjetin mukaisiin lukuihin verrattuna. Kaikkia näitä poikkeamia ei kohdisteta segmenteille sisäisessä raportoinnissa.
- Kohdistamattomat ja oikaisut -sarake sisältää budjettipoikkeamien lisäksi joitakin kohdistamattomia pääkonttorin kustannuksia.

Segmenttien liikevaihto ja tulos

Seuraavissa taulukoissa esitetään segmenttien liikevaihto ja vertailukelpoinen käyttökate sekä vertailukelpoisen käyttökateen täsmäytys konsernin liiketulokseen:

milj. EUR	1.1.–31.12.2018				
	Finland & Exports	Scandinavia	Altia Industrial	Kohdistamaton ja oikaisut	Konserni
Liikevaihto, yhteensä	134,4	118,6	149,8		402,8
Liikevaihto, sisäinen	-0,6	-0,9	-44,0		-45,5
Liikevaihto, ulkoinen	133,8	117,7	105,8		357,3
Vertailukelpoinen käyttökate	19,2	10,1	10,9	-0,3	40,0
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾					-6,0
KÄYTTÖKATE					34,0
Poistot ja arvonalentumiset					-14,4
LIIKETULOS					19,7

milj. EUR	1.1.–31.12.2017				
	Finland & Exports	Scandinavia	Altia Industrial	Kohdistamaton ja oikaisu	Konserni
Liikevaihto, yhteensä	134,4	124,4	148,7		407,5
Liikevaihto, sisäinen	-0,5	-0,7	-47,4		-48,6
Liikevaihto, ulkoinen	133,9	123,7	101,3		359,0
Vertailukelpoinen käyttökate	19,6	11,5	12,5	-1,1	42,4
Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ¹⁾					-2,1
KÄYTTÖKATE					40,3
Poistot ja arvonalentumiset					-14,2
LIIKETULOS					26,1

¹⁾ Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomia olennaisia eräiä, kuten liiketoimintojen ja omaisuuserien myynnistä syntyneitä nettovoittoja tai -tappioita, arvonalentumistappioita, liiketoimintojen lopettamisesta ja uudelleenjärjestelystä aiheutuneita kuluja, keskeisistä yritystason projekteista aiheutuvia kuluja kuten yrityshankintoihin liittyviä välittömiä transaktiokuluja, vapaaehtoiseen eläkejärjestelyyn tehtyjä muutoksia sekä muihin yritystason kehityshankkeisiin liittyviä kuluja. Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot on esitetty liitetiedossa 1.3. (s.119) ja henkilöstökulut uudelleenjärjestelyihin liittyen liitetiedossa 1.5. (s.119).

Muut koko yritystä koskevat tiedot

Liikevaihdon maantieteellinen jakautuma

Tilikausien 2018 ja 2017 liikevaihto jakautui Altia-konserniin kuuluvien yritysten sijaintipaikan mukaan seuraavasti:

milj. EUR	2018	2017
Suomi	205,4	202,4
Ruotsi	90,7	96,1
Norja	23,5	23,7
Eesti	8,7	10,3
Latvia	9,8	9,4
Tanska	11,7	12,7
Muut maat	7,5	4,3
LIKEVAIHTO YHTEENSÄ	357,3	359,0

Finland & Exports -segmentin liikevaihdosta 77,4 miljoonaa euroa (2017: 80,5 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Scandinavia-segmentin liikevaihdosta 75,4 miljoonaa euroa (2017: 78,8 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Altia Industrial -segmentin liikevaihdosta 42,5 miljoonaa euroa (2017: 44,5 miljoonaa euroa) kertyi yhdeltä ulkopuoliselta asiakkaalta. Minkään muun yksittäisen ulkopuolisen asiakkaan osuus ei ollut yli 10 prosenttia Altian kokonaisliikevaihdosta 31.12.2018 ja 31.12.2017 päättyneillä tilikausilla.

Liikevaihdon jakautuma tuoteryhmittäin

Tilikausien 2018 ja 2017 liikevaihto jakautui tuoteryhmien mukaan seuraavasti:

milj. EUR	2018	2017
Väkevät alkoholijuomat	124,0	125,9
Viinit	122,2	124,7
Muut juomat	5,3	8,4
Teolliset tuotteet ja palvelut	105,8	101,3
Muut	-	-1,3
LIKEVAIHTO TUOTERYHMITÄIN YHTEENSÄ	357,3	359,0

Pitkäaikaisten varojen maantieteellinen jakautuma

Pitkäaikaisten varojen yhteismäärä lukuun ottamatta rahoitusinstrumentteja ja laskennallisia verosaamia oli 31.12.2018 ja 31.12.2017 varojen sijainnin mukaisesti jaoteltuna seuraava:

milj. EUR	2018	2017
Suomi	112,5	115,7
Ruotsi	44,0	48,2
Norja	0,0	0,1
Eesti	2,3	2,6
Latvia	0,2	0,2
Tanska	6,5	7,2
Muut maat	9,4	9,8
PITKÄAIKAISET VARAT YHTEENSÄ	174,9	183,8

1.3. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät pääasiassa pitkäaikaisten omaisuuserien myyntivoittoja, tuottoja energian, veden, höyryn ja hiilidioksidin myynnistä, vuokratuottoja ja tuottoja ydinliiketoimintaan kuulumattomista palveluista sekä sopimusten päättämiseen liittyviä maksuja.

milj. EUR	2018	2017
Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	0,5	1,6
Päästöoikeuksien myyntivoitot	0,4	-
Vuokratuotot	1,4	1,0
Tuotot energian, veden, höyryn ja hiilidioksidin myynnistä	3,4	3,4
Muut tuottoerät	1,6	2,3
YHTEENSÄ	7,4	8,3

1.4. MATERIAALIT JA PALVELUT

milj. EUR	2018	2017
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	210,1	196,6
Varaston muutos	-5,1	1,9
Epäkuranttius	0,0	2,0
Ulkopuoliset palvelut	1,8	1,6
YHTEENSÄ	206,8	202,0

Materiaalit ja palvelut koostuvat materiaalimenoista, kuten ohran, viinin, erilaisten alkoholien, nesteiden, pohjaveden ja muiden eri juomissa tarvittavien ainesosien hankintamenoista, pakkaus-
tarvikkeiden hankintamenoista, varastojen muutoksista, hylätyistä ja epäkuranteista materiaaleista aiheutuvista kuluista sekä ulkoisista palveluista kuten logistiikasta ja varastoinnista.

1.5. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUNEET KULUT

milj. EUR	2018	2017
Palkat	37,9	40,4
Eläkekulut		
Maksupohjaiset järjestelyt	7,1	5,9
Muut henkilösivukulut	4,9	5,8
YHTEENSÄ	49,9	52,0

Altian henkilöstölleen maksamat kokonaispalkkiot muodostuvat kiinteistä ja muuttuvista peruspalkoista, lisistä, lyhyen ja pitkän aikavälin kannustimista ja luontaiseduista.

Konserni on kirjannut tilikaudella kannustimista johtuvia kuluja yhteensä 1,6 miljoonaa euroa (2017: 3,3 miljoonaa euroa) rahana maksettavista palkkioista. Työsuhde-etuuksista aiheutuneisiin kuluihin sisältyy myös henkilöstöön liittyviä uudelleenjärjestelykuluja 1,0 miljoonaa euroa (2017: 1,1 miljoonaa euroa).

Konserni on kirjannut 0,7 (2017: -) miljoonan euron kulun suljetusta vapaaehtoisesta eläkejärjestelystä.

Konsernin henkilöstö keskimäärin tilikauden aikana	2018	2017
Työntekijät	274	294
Toimihenkilöt	444	468
YHTEENSÄ	718	762

Lisätietoja konsernin eläkejärjestelyistä esitetään liitetiedossa 2.6. (s. 129).

Johdon palkitsemista koskevat tiedot esitetään lähipiiriliiketoimia koskevassa liitetiedossa 6.3. (s. 161).

1.6. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

milj. EUR	2018	2017
Käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot ja romutukset	0,2	0,2
Vuokratkulut	5,7	6,0
Markkinointikulut	13,7	15,1
Matkustus- ja edustuskulut	3,0	2,8
Ostopalvelut	10,5	8,9
Huolto- ja ylläpitokulut	6,9	6,8
Energiakulut	7,4	7,2
IT-kulut	6,9	6,5
Myyntiin liittyvät muuttuvat kulut	12,6	11,3
Muut kuluerät	7,1	8,1
YHTEENSÄ	73,9	72,9

Liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvät tilintarkastajan palkkiot	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot	0,3	0,3
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,5	0,4
YHTEENSÄ	0,8	0,7

Ylläolevassa taulukossa on PricewaterhouseCoopersin globaalisti suoritettut palvelut tilikauden aikana. Muut palkkiot PricewaterhouseCoopers Oy:lle olivat 0,6 miljoonaa euroa tilikaudella 2018 liittyen pääosin listautumiseen.

Vuokratkulut sisältävät vuokrat operatiivisina vuokrasopimuksina käsiteltävistä sopimuksista, joiden mukaan vuokratun omaisuuserän omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralleantajalle. Operatiivisista vuokrasopimuksista maksettavat vuokrat kirjataan kuluiksi tasaerinä vuokra-ajan kuluessa. Altia on ottanut vuokralle toimistotiloja, autoja ja trukkeja operatiivisilla vuokrasopimuksilla.

1.7. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

Poistot käyttöomaisuusluokittain ovat seuraavat:

milj. EUR	2018	2017
Aineettomien hyödykkeiden poistot		
Tavaramerkit	4,3	4,4
Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	1,5	1,1
Yhteensä	5,8	5,5
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistot		
Rakennukset	3,3	3,2
Koneet ja kalusto	5,0	5,2
Koneet ja kalusto, rahoitusleasing	0,2	0,3
Muut aineelliset hyödykkeet	0,0	0,0
Yhteensä	8,6	8,7
POISTOT YHTEENSÄ	14,4	14,2

Konsernin käyttämät poistomenetelmät ja poistoajat on kuvattu liitetiedoissa 2.1. (s. 121).

Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet ja 2.2. (s. 125) Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet.

1.8. TUTKIMUS- JA TUOTEKEHITYSTOIMINNAN KULUT

Liiketulokseen sisältyy tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kuluja 3,3 miljoonaa euroa (2017: 3,4 miljoonaa euroa). Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kulujen osuus liikevaihdosta oli 0,9 % vuonna 2018 (2017: 0,9 %).

Vaihto-
omaisuus
99,6
milj. €

2. Liiketoimintaan liittyvät operatiiviset varat ja velat

2.1. LIIKEARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat hyödykkeet liikearvoa lukuun ottamatta kirjataan alkuperäiseen hankintamenuun ja niistä kirjataan poistot tasaerinä taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät liikearvo, tavaramerkit, ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet sekä ennakkomaksut.

Liikearvo

Liiketoimintojen hankinnasta syntynyt liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus ja mahdollinen aiemmin omistettu osuus hankinnan kohteessa yhteenlaskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun nettovarallisuuden käyvästä arvosta. Liikearvo merkitään taseeseen hankintamenuun vähennettynä kertyneillä arvonalentumistappioilla. Liikearvosta ei kirjata poistoja, vaan se testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta.

Arvonalentumistestausta varten liikearvo on kohdistettu niille rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, joiden odotetaan hyötyvän niistä liiketoimintojen yhdistämisistä, joista liikearvot ovat syntyneet. Arvonalentumistestauksesta kerrotaan tarkemmin jäljempänä tässä liitetiedossa.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyy aineettomia oikeuksia, muita aineettomia hyödykkeitä sekä aineettomista hyödykkeistä suoritettuja ennakkomaksuja. Sellaiset aineettomat hyödykkeet kuten tavaramerkit, patentit ja tietokoneohjelmistot, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, merkitään taseeseen alkuperäiseen hankintamenuun vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

Altian omistamat tavaramerkit on hankittu aikaisempien liiketoimintojen yhdistämisen yhteydessä ja ne on alun perin merkitty taseeseen käypään arvoon ja poistetaan tasapoistoin niiden arvioituina taloudellisina vaikutusaikoina.

Aineettomien hyödykkeiden arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Tavaramerkit	10–15 vuotta
IT-kehittäminen ja ohjelmistot	3–5 vuotta

Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvät menot aktivoidaan vain, jos pystytään osoittamaan, että hyödyke kerryttää taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, yrityksellä on määräysvalta hyödykkeeseen ja hyödykkeen hankintameno pystytään määrittämään luotettavasti. Kaikki muut menot kirjataan kuluiksi niiden syntymishetkellä.

Tutkimustoiminnasta aiheutuvat menot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolla ne syntyvät. Konsernilla ei ole sellaisia uusien tuotteiden ja prosessien kehittämistoimintaan liittyviä projekteja, jotka täyttäisivät aktivoimisen edellytyksenä olevat IFRS-standardien mukaiset yksilöitävyyskriteerit tai muut kriteerit.

Päästöoikeuksien kirjanpito käsittelyä on kuvattu liitetiedossa 6.2. (s. 160). Päästöoikeudet on Altiaassa esitetty taseen ulkopuolisina erinä.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut – tavaramerkkien taloudellinen vaikutusaika

Altian omistamat tavaramerkit on hankittu aikaisempien liiketoimintojen yhdistämisten yhteydessä ja ne on alun perin merkitty taseeseen käypään arvoon ja ne poistetaan tasapoistoin niiden arvioituina taloudellisina vaikutusajoina. Johto on arvioinut tavaramerkkien taloudellisten vaikutusajojen olevan 10–15 vuotta. Todelliset taloudelliset vaikutusajat voivat kuitenkin olla joko lyhyempiä tai pidempiä riippuen markkinoiden kehityksestä ja asiakkaiden käyttäytymisestä.

LIIEARVO JA AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

milj. EUR	Liikearvo	Tavaramerkit	Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	Ennakko-maksut	Muut aineettomat hyödykkeet, yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	133,3	126,7	19,3	2,8	148,7
Lisäykset	-	-	0,0	1,5	1,5
Vähennykset	-	-	-0,0	-	-0,0
Kurssierot	-5,3	-2,9	-0,0	-	-2,9
Siirrot erien välillä	-	0,1	2,5	-2,6	0,0
Hankintameno 31.12.2018	128,0	123,8	21,8	1,7	147,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	-51,3	-99,3	-15,1	-	-114,4
Poistot	-	-4,3	-1,5	-	-5,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	0,0	-	0,0
Kurssierot	4,0	2,4	0,0	-	2,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	-47,3	-101,2	-16,5	-	-117,8
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	82,1	27,4	4,2	2,8	34,4
KIRJANPITOARVO 31.12.2018	80,7	22,6	5,3	1,7	29,6

milj. EUR	Liikearvo	Tavaramerkit	Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet	Ennakkoma- maksut	Muut aineetto- mat hyödykkeet, yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	144,7	129,9	18,8	1,7	150,4
Lisäykset	-	-	-	3,8	3,8
Vähennykset	-	-	-2,2	-	-2,2
Kurssierot	-11,4	-3,2	-0,0	-	-3,3
Siirrot erien välillä	-	-	2,7	-2,7	-0,0
Hankintameno 31.12.2017	133,3	126,7	19,3	2,8	148,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-61,6	-97,7	-16,0	-	-113,7
Poistot	-	-4,4	-1,1	-	-5,5
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	2,0	-	2,0
Kurssierot	10,4	2,8	0,0	-	2,9
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	-51,3	-99,3	-15,1	-	-114,4
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	83,1	32,2	2,9	1,7	36,7
KIRJANPITOARVO 31.12.2017	82,1	27,4	4,2	2,8	34,4

Merkittävimpiä tavaramerkkejä ovat Renault, Larsen, Xanté, Blossa, Chill Out, Explorer, Grönstedts, Bröndums, 1-Enkelt ja Arsenitch. Ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet koostuvat lähinnä tietokoneohjelmistoista.

Arvon alentumistestaus

Omaisuserien kirjanpitoarvoja arvioidaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa mahdollisten arvonalentumisten selvittämiseksi. Jos mitään näyttöä arvonalentumisesta ilmenee (laukaiseva tapahtuma), arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään käyttöarvoon perustuen. Arvon alentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän. Arvon alentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti ja arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan vuosittain liikearvolle ja sellaisille aineettomille hyödykkeille, jotka eivät vielä ole valmiita käytettäväksi. Arvon alentumistappion kirjaamistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden tasolla. Tämä taso on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat ovat erotettavissa muista rahavirroista.

Arvon alentumistappio peruutetaan, jos omaisuuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämiseen käytetyissä arvioissa on tapahtunut sellainen positiivinen muutos, että kerrytettävissä oleva rahavirta ylittää omaisuuserän kirjanpitoarvon. Arvon alentumistappiota peruutetaan vain siihen määrään asti kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ollut ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei koskaan peruuteta.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut - arvonalentumistestaus:

Liikearvon arvonalentumistestauksessa käytettävien laskelmien laatiminen edellyttää tulevaisuutta koskevien arvioiden tekemistä. Johdon arviot ja näihin liittyvät kriittiset epävarmuustekijät liittyvät kerrytettävissä olevaa rahamäärää koskevien laskelmien osatekijöihin, joihin kuuluvat diskonttaus korko, ennustejakson jälkeinen kasvuvauhti, sekä liikevaihdon ja liiketuloksen kehitys, mukaan lukien pääraaka-aineiden ja energian arvioidut kustannustasot. Diskonttaus korko kuvastaa senhetkisiä arvioita rahan aika-arvosta sekä relevanttia riskilisää, joka puolestaan kuvastaa riskejä ja epävarmuustekijöitä, joita ei ole otettu huomioon oikaisemalla vastaisia rahavirtoja koskevia arvioita. Käytetyt diskonttauskorot, ennusteet liikevaihdon kasvusta ja kannattavuustasosta, sisältäen herkkyyssanalyytit, on esitetty alla.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvon kohdistaminen

Liikearvo kohdistetaan rahavirtaa tuottavien yksiköiden ryhmille, jotka edustavat tasoa, jolla johto seuraa liikearvoa.

Altia raportoi liiketoiminnastaan seuraavien segmenttien mukaisesti: Finland & Exports, Scandinavia ja Altia Industrial. Finland & Exports ja Scandinavia -segmentit käsittävät viinien, väkevien alkoholijuomien ja muiden juomatuotteiden maahantuonnin, myynnin ja markkinoinnin. Finland & Exports -segmenttiin kuuluu yhtiön toimintoja Suomessa ja Baltian maissa sekä matkustajakaupaa ja vientiä. Scandinavia -segmentti sisältää yhtiön toiminnot Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Altia Industrial -segmenttiin kuuluvat etanolin, tärkkelyksen ja rehun tuotanto sekä sopimuspalvelut. Nämä segmentit muodostavat sekä Altian toimintasegmentit että sen raportoitavat segmentit. Johto seuraa liikearvoa toimintasegmenttien tasolla.

Liikearvon kohdistaminen segmenteille 31.12.2018 ja 31.12.2017 on esitetty alla olevassa taulukossa:

milj. EUR	2018	%	2017	%
Finland & Exports	46,8	58,0 %	46,5	56,6 %
Scandinavia	33,9	42,0 %	35,6	43,4 %
YHTEENSÄ	80,7	100,0 %	82,1	100,0 %

Arvon alentumistestaus

Keskeisiä oletuksia arvonalentumistestauksessa ovat liike-tulos ja diskonttauskorko.

Konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille kohdistettu liikearvo testataan arvonalentumisen varalta vuosittain tai milloin on aihetta olettaa, että kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän, vertaamalla kirjanpitoarvoa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Vuosittaiset arvonalentumistestaukset toteutettiin 31.10.2018 ja 31.10.2017. Yhtiöillä ei ollut testausajankohtana muita taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomia aineettomia hyödykkeitä kuin liikearvo.

Käytetyt rahavirta-arviot perustuvat konsernin johdon hyväksymiin seuraavan vuoden rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellisiin suunnitelmiin. Laskelmissa käytetty ennustejakso kattaa viisi vuotta, jonka jälkeiset rahavirrat on arvioitu ekstrapoloimalla ennakoitua tasaista markkinakohtaista kasvuarviota käyttäen. Tätä pidemmän aikavälin ennakoitua rahavirrat on arvioitu käyttämällä 1,0 %:n vuosittaista kasvuvauhtiarviota. Johdon näkemyksen mukaan nämä kasvuarviot kuvastavat liiketoiminnan kehitystä ennusteiden mukaisella pitkällä aikavälillä.

Markkinakohtaiset WACC-arviot on päivitetty perustuen ulkoisiin markkinakohtaisiin referensseihin. Johto tekee arviot muiden oletusten kuin WACC:n kehityksestä perustuen sekä sisäisiin että ulkoisiin näkemyksiin toimialan historiasta ja tulevaisuudesta.

Arvioitujen rahavirtojen diskonttauksessa käytetyt keskimääräiset painotetut pääomakustannukset on esitetty seuraavassa taulukossa:

Käytetyt diskonttauskorot ennen veroja, %	2018	2017
Finland & Exports	7,1 %	7,0 %
Scandinavia	6,8 %	6,8 %

Seuraavassa taulukossa esitetään laskelmissa käytetyt keskimääräiset liikevoittoprosentit:

Käytetyt liikevoittoprosentit ennen veroja, %	2018	2017
Finland & Exports	13,1 %	14,5 %
Scandinavia	8,7 %	9,3 %

Yhtiön analyysin mukaan jokseenkin mahdollinen muutos missään keskeisessä oletuksessa ei aiheuta minkään testattavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän alentuvan vastaamaan testattavan yksikön kirjanpitoarvoa.

2.2. AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet koostuvat pääosin tehdas- ja varistorakennuksista, maa-alueista sekä alkoholijuomateollisuuteen käytettävistä koneista ja kalustosta. Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja mahdollisilla arvonalentumistappioilla. Mikäli käyttöomaisuushyödykkeen eri osien taloudelliset vaikutusajat poikkeavat toisistaan, kukin osa käsitellään erillisenä hyödykkeenä. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin liittyvät myöhemmin syntyvät menot aktivoidaan vain silloin, kun niiden yritykselle tuottama taloudellinen hyöty ylittää alun perin arvioitua suoritustason. Kaikki muut menot, esimerkiksi tavanomaiset kunnossapito- ja korjauskustannukset, kirjataan kuluiksi sillä kaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä tehdään tasapoistot taloudellisen vaikutusajan mukaisesti. Maa-alueista ei tehdä poistoja.

Julkiselta taholta, esimerkiksi valtiolta, saadut avustukset, kirjataan tulosvaikutteisesti samalla tilikaudella kuin menot, joita ne on tarkoitettu kattamaan. Julkiset avustukset, jotka kattavat konsernille syntyntä aineellisen käyttöomaisuuden hankintamenoa, vähennetään kyseisen hyödykkeen kirjanpitoarvosta.

Sijoituskiinteistöt ovat kiinteistöjä, joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuotoa tai omaisuuden arvonnousua. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot määritetään ulkopuolisen kiinteistöarvioijan tekemän arvion perusteella.

Arvoidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
Koneet ja kalusto	10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Arvoidut taloudelliset vaikutusajat ja jäännösarvot tarkistetaan jokaisena tilikauden päättämispäivänä, ja poistoajoja oikaistaan vastaavasti, jos ne poikkeavat huomattavasti aiemmista arvioista. Arvonalentumistappio kirjataan tulosvaikutteisesti siihen määrään asti kuin omaisuuden kirjanpitoarvo ylittää siitä kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot sisältyvät liiketoiminnan muihin tuottoihin tai kuluihin.

Rahoitusleasingsopimukset

Ne aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa Altialle on siirtynyt olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Altia on ottanut vuokralle kannettavia tietokoneita ja kopiokoneita rahoitusleasingsopimuksilla. Rahoitusleasingsopimuksella vuokralle otettu omaisuuserä merkitään vuokra-ajan alkamisajankohtana taseeseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin luonteensa mukaiseen ryhmään hyödykkeen käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Vastaavat vuokraveloitteet, vähennettyinä rahoituskustannuksella, sisältyvät muihin pitkäaikaisiin lainoihin.

Rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle otetuista hyödykkeistä tehdään poistot joko hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa.

AINEELLISET KÄYTTÖOMAISUUSHYÖDYKKEET

milj. EUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2018	3,0	108,2	124,0	0,8	4,7	240,7
Lisäykset	-	0,1	0,7	0,0	5,4	6,2
Vähennykset	-0,0	-0,5	-1,6	-	-	-2,1
Kurssierot	-	-0,0	-0,2	-0,0	-	-0,3
Siirrot erien välillä	-	1,7	6,9	-	-8,6	0,0
Hankintameno 31.12.2018	3,0	109,5	129,8	0,8	1,5	244,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2018	0,0	-79,5	-93,7	-0,1	-	-173,3
Poistot	-	-3,3	-5,3	-0,0	-	-8,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	0,5	1,4	-	-	1,9
Kurssierot	-	0,0	0,1	-	-	0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2018	0,0	-82,4	-97,4	-0,2	-	-179,9
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	3,0	28,7	30,3	0,6	4,7	67,4
KIRJANPITOARVO 31.12.2018	3,0	27,1	32,4	0,6	1,5	64,6
Hankintameno 1.1.2017	4,8	116,4	120,9	0,8	2,5	245,4
Lisäykset	-	0,0	0,6	-	7,4	8,1
Vähennykset	-1,8	-10,4	-0,3	-	-	-12,5
Kurssierot	-0,0	-0,0	-0,2	0,0	-0,0	-0,3
Siirrot erien välillä	-	2,2	3,1	-	-5,2	0,0
Hankintameno 31.12.2017	3,0	108,2	124,0	0,8	4,7	240,7
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 1.1.2017	-1,8	-84,7	-88,8	-0,1	-	-175,4
Poistot	-	-3,2	-5,5	-0,0	-	-8,7
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	1,8	8,4	0,4	-	-	10,5
Kurssierot	0,0	0,0	0,2	-	-	0,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2017	0,0	-79,5	-93,7	-0,1	-	-173,3
Kirjanpitoarvo 1.1.2017	3,0	31,8	32,1	0,6	2,5	70,0
KIRJANPITOARVO 31.12.2017	3,0	28,7	30,3	0,6	4,7	67,4

Maa- ja vesialueisiin sisältyy sijoituskiinteistöiksi luokiteltuja kiinteistöjä kirjanpitoarvoltaan 0,0 miljoonaa euroa vuonna 2018 (2017: 0,0 miljoonaa euroa). Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenomallin mukaisesti. Sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.2018 oli 2,8 miljoonaa euroa (2017: 2,8 miljoonaa euroa).

RAHOITUSLEASINGJÄRJESTELYT

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasingsopimuksilla vuokrattuja hyödykkeitä seuraavasti:

milj. EUR	2018	2017
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 31.12.	1,2	1,4
Kertyneet poistot 31.12.	-0,8	-1,1
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,4	0,3

2.3. VAIHTO-OMAISUUS**Vaihto-omaisuus**

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai todennäköiseen nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Itse valmistettujen tuotteiden arvostus perustuu standardihintaan, lukuun ottamatta konjakkituotteita, jotka arvostetaan painotettuun keskihintaan. Tuotannon kiinteät kustannukset kohdistetaan omien valmisteiden hankintamenoon.

Raaka-aineet, tarvikkeet ja kauppatavarat arvostetaan painotettuun keskihintaan. Puolivalmisteet arvostetaan painotettuun keskihintaan, lukuun ottamatta Virossa tuotettuja puoli-valmisteita, joiden arvostus perustuu standardihintaan. Uudelleen pakatut kauppatavarat arvostetaan standardihintaan pakkaustoimipaikalla.

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksesta johtuvista menoista, muista välittömistä menoista ja asianmukaisesta osuudesta hankinnan ja valmistuksen muuttuvista menoista sekä valmiiden tuotteiden osalta kiinteistä yleismenoista, jotka on määritetty normaalin toiminta-asteen mukaisesti.

Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

VAIHTO-OMAISUUS

milj. EUR	2018	2017
Aineet ja tarvikkeet	53,8	50,1
Keskeneräiset tuotteet	10,5	12,7
Valmiit tuotteet	15,9	13,8
Kauppatavarat	19,3	17,9
Ennakkomaksut	0,2	0,1
YHTEENSÄ	99,6	94,5

Altia teki vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvoa alentavia kulukirjauksia 1,3 miljoonaa euroa vuonna 2018 (2017: 1,8 miljoonaa euroa).

2.4. SOPIMUKSIIN PERUSTUVAT VARAT (LYHYTAIKAiset)

Sopimusvarat vastaavat palautusoikeudellisten tuotteiden palautuviksi odotettujen tuotteiden arvoa. Sopimusvarat arvostetaan niiden aiempaan varastoarvoon vähennettynä odotetuilla palautuskuluilla ja mahdollisilla arvonalentumisilla.

milj. EUR	2018	2017
Sopimuksiin perustuvat omaisuuserät	0,2	-
YHTEENSÄ	0,2	-

2.5. MYyntISAAMISET JA MUUT SAAMISET (LYHYTAIKAISET)

Myyntisaamiset ja muut saamiset

Myyntisaamiset merkitään taseeseen alkuperäiseen laskutusarvoon mahdollisilla arvonalentumisilla vähennettyinä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Arvonalentumista koskeva vähennyserä perustuu myyntisaamisten odotettavissa oleviin luottotappioihin IFRS 9 mukaan. Odotettavissa olevien luottotappioiden malli on tulevaisuuteen katsova ja perustuu historialliseen luottotappioasteeseen. Luottotappiovaraus perustuu myyntisaamisten ikäjakaumaan ja alueellisiin saamissalkkuihin. Vuonna 2017 luottotappiovaraus perustui yli 120 päivää vanhoihin myyntisaamisiin.

Myydyt myyntisaamiset kirjataan pois taseesta, kun saaminen on myyty ja kauppahinta saatu. Konserni kirjaa myyntisaamiset pois taseesta kaupantekohetkellä, kun konsernilla ei enää ole sopimusperusteista oikeutta näihin rahavirtoihin ja olennaiset riskit ja edut ovat siirtyneet konsernin ulkopuolelle. Myytyihin myyntisaamisiin liittyvät kulut kirjataan muihin rahoituskuluihin.

MYyntISAAMISET JA MUUT SAAMISET

milj. EUR	2018	2017
Myyntisaamiset	55,4	48,1
Siirtosaamiset	1,7	1,8
Johdannaisopimuksiin perustuvat saamiset	1,6	1,4
Muut saamiset	2,3	2,6
YHTEENSÄ	60,9	53,9

Myytyjen myyntisaamisten määrä tilikauden 2018 lopussa oli 80,2 miljoonaa euroa (2017: 83,6 miljoonaa euroa). Myyntisaamiset osakkuusyhtiöiltä ja yhteisiltä toiminnoilta esitetään liitetiedossa 6.3. (s. 161).

MYyntISAAMISTEN IKÄJAKAUMA

milj. EUR	2018	1.1.2018	2017
Erääntymättömät myyntisaamiset	50,7	44,7	44,7
1–90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	4,4	3,5	3,5
yli 90 päivää erääntyneet myyntisaamiset	0,5	0,2	0,2
Arvonalentumistappiot	-0,3	-0,2	-0,3
YHTEENSÄ	55,4	48,2	48,1

Myyntisaamisista kirjatut realisoituneet arvonalentumistappiot vuonna 2018 olivat 0,1 miljoonaa euroa (2017: 0,2 miljoonaa euroa).

Myyntisaamisiin liittyvät arvonalentumistappiot perustuvat myyntisaamisten ikäjakaumaan ja alueellisiin saamissalkkuihin. Odotettu luottotappioaste kaikista myyntisaamisista on 0,1% ja lisäksi yli 120 päivää erääntyneistä kirjataan arvonalentuminen 60%:n odotettavissa olevan luottotappioasteen mukaisesti. Saamiset monopoleilta Suomessa ja Ruotsissa on jätetty ulkopuolelle johtuen asiakkaan luonteesta ja siihen liittyvästä luottoriskistä. Analyysissa on otettu huomioon makroekonomista informaatiota.

2.6. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT VELVOITTEET

Eläkejärjestelyt

Eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi.

Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tulosvaikutteisesti sillä tilikaudella, jota suoritus koskee. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista velvoitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuksien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia järjestelyjä.

Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt rahoitetaan vakuutusyhtiöille suoritettavina maksuina. Etuuspohjaisiin eläkejärjestelyihin liittyvät velvoitteet lasketaan ennakoituun etuusosoikeusyksikköön

perustuvaa menetelmää käyttäen kustakin järjestelystä erikseen. Eläkemenot kirjataan kuluksi järjestelyyn osallistuvien henkilöiden palvelusajalle auktorisoitujen vakuutusmatemaatikkojen suorittamien laskelmien perusteella. Etuuspohjaisista järjestelyistä kirjataan taseeseen velka tai omaisuuserä, joka on seuraavien erien yhteenlaskettu nettomäärä: eläkevelvoitteen nykyarvo ja järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo. Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona tuottoa, joka saadaan yritysten liikkeelle laskemista korkealaatuisista joukkovelkakirjalainoista tai valtion joukkolainoista, joiden maturiteetti vastaa eläkevelvoitteen maturiteettia.

Kauden työsuorituksen perustuva meno ja etuuspohjaisen nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti. Eläkekulu esitetään työsuhde-etuuksista aiheutuissa kuluissa ja nettokorko rahoituserissä. Etuuspohjaisen nettovelan uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Aiempaan työsuorituksen perustuva meno kirjataan kuluksi tulosvaikutteisesti aikaisempaa seuraavista ajankohdista: joko kun järjestelyn muuttaminen tai supistaminen tapahtuu tai kun yritys kirjaa tähän liittyvät uudelleenjärjestelymenot tai työsuhteen päättämiseen liittyvät edut.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut – etuuspohjaiset eläkevelvoitteet:

Etuuspohjaisen eläkevelvoitteen ja järjestelyyn kuuluvien varojen arvostaminen perustuu johdon tekemiin vakuutusmatemaattisiin oletuksiin. Näitä ovat mm. velvoitteen nykyarvon laskennassa käytettävä diskonttauskorko, tuleva palkkataso ja eläketaso, järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto sekä järjestelyssä mukana olevan henkilöstön vaihtuvuus. Vakuutusmatemaattisten oletusten muutokset sekä oletusten ja toteutumien väliset erot aiheuttavat vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita.

Konsernin eläkejärjestelyt

Konsernilla on eri maissa paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin perustuvia eläkejärjestelyjä. Suomalaisissa yhtiöissä henkilökunnan lakisääteinen eläketurva (TyEL) on järjestetty vakuutusyhtiön kautta, jolloin TyEL on maksupohjainen järjestely. Myös muissa maissa käytetään maksupohjaisia järjestelyjä, ja ulkomaiset tytäryhtiöt hoitavat eläkejärjestelynsä paikallisen lainsäädännön ja vakiintuneen käytännön mukaisesti.

Konsernilla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä lisäeläkkeiden osalta Norjassa ja Ranskassa.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläke-etuuden suuruus eläkkeellejäämishetkellä lasketaan palkan, työssäolovuosien ja oletetun eliniän perusteella. Norjan ja Ranskan eläkejärjestelyt koskevat ainoastaan muutamaa henkilöä, joten niihin liittyvien eläkevelkojen määrät eivät ole konsernin kannalta olennaisia.

ETUUSPOHJAINEN ELÄKEVELKA TASEESSA

milj. EUR	2018	2017
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	1,1	1,2
Verojen osuus, Norja	0,2	0,2
NETTOMÄÄRÄINEN ELÄKEVELKA TASEESSA	1,3	1,3

ETUUSPOHJAINEN ELÄKEKULU TULOSLASKELMASSA

milj. EUR	2018	2017
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	-	0,0
Nettokorko	-0,0	-0,0
Verojen vaikutus, Norja	-0,0	-0,0
TULOSLASKELMAAN KIRJATUT ELÄKEKULUT, TUOTOT (+), KULUT (-)	-0,0	-0,0

MUUN LAAJAN TULOKSEN ERÄT

milj. EUR	2018	2017
Uudelleenmäärittämisestä johtuvat erät		
Järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto lukuunottamatta korkokuluun ja -tuottoon sisältyviä eriä	-	0,0
Väestötilastollisten oletusten muutoksista johtuva voitto tai tappio	0,0	-
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuva voitto tai tappio	-0,0	-0,0
Kokemusperäiset voitot ja tappiot	-	-0,0
Verojen vaikutus, Norja	0,0	-0,0
LAAJA TULOS YHTEENSÄ	0,0	-0,0

ELÄKEVELVOITTEEN JA VAROJEN KÄYPIEN ARVOJEN MUUTOKSET

milj. EUR	2018	2017
Velvoitteen nykyarvo:		
Velvoite tilikauden alussa	1,3	1,8
Työsuorituksesta johtuvat menot	-	0,0
Korkomenot	0,0	0,0
Maksetut etuudet	-0,2	-0,3
Kurssierot	-0,0	-0,3
Vakuutusmatemaattiset voitot (-) ja tappiot (+)	-0,0	-0,0
Verojen vaikutus, Norja	0,2	0,2
VELVOITE TILIKAUDEN LOPUSSA	1,3	1,3

milj. EUR	2018	2017
Järjestelyn varojen käyvät arvot:		
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	-0,2	-0,1
Maksetut etuudet	0,2	0,1
JÄRJESTELYYN KUULUVIEN VAROJEN KÄYVÄT ARVOT TILIKAUDEN LOPUSSA	-	-

TÄRKEIMMÄT KÄYTETYT VAKUUTUSMATEMAATTISET OLETTAMUKSET

	2018	2017
Norja		
Diskonttauskorko	2,0 %	1,9 %
Eläkkeiden korotus	2,0 %	2,0 %

2.7. OSTOVELAT JA MUUT VELAT

milj. EUR	2018	2017
Lyhytaikaiset		
Ostovelat	25,8	29,2
Palkka- ja sosiaalikulujaksotukset	1,1	3,6
Korkovelat	0,3	0,1
Muut siirtovelat	19,2	18,0
Johdannaissopimuksiin perustuvat velat	1,5	1,5
Valmistevero	48,8	50,1
ALV -velka	27,6	26,9
Muut velat	7,0	7,9
YHTEENSÄ	131,4	137,4

2.8. SOPIMUKSIIN PERUSTUVAT VELAT

Sopimusvelat vastaavat palautusoikeudellisten tuotteiden palautuviksi odotetuista tuotteista saatua vastiketta.

milj. EUR	2018	2017
Lyhytaikaiset		
Sopimuksiin perustuvat velat	0,6	-
YHTEENSÄ	0,6	-

2.9. VARAUKSET

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellisten voimavarojen siirtymistä pois yrityksestä, ja velvoitteen määrä voidaan arvioida luotettavasti. Varauksena kirjattava määrä vastaa johdon parasta arviota menoista, joita olemassa olevan velvoitteen täyttäminen edellyttää raportointikauden päättymispäivänä. Jos osasta velvoitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun järjestelystä on laadittu yksityiskohtainen uudelleenjärjestelysuunnitelma ja suunnitelman toimeenpano on aloitettu tai siitä on tiedotettu niille, joihin se vaikuttaa.

Muut varaukset liittyvät Suomessa toteutetun verotarkastuksen alustavan raportin perusteella kirjattuun kuluun liittyen kahden tuotteen valmisteveron veroluokan muutokseen. Altia hakee muutosta verotarkastuksen lopputulokseen.

Uudelleenjärjestelyvaraukset sisälsivät lähinnä toimintojen virtaviivaistamiseen tähtäävistä projekteista syntyviä menoja ja koostuivat työsuhteen päättämiseen liittyvistä etuuksista.

VARAUKSET

milj. EUR	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 31.12.2017	-	-
Varausten lisäys	0,5	0,5
Varausten vähennys	-	-
VARAUKSET 31.12.2018	0,5	0,5
Lyhytaikainen	0,5	0,5
Pitkäaikainen	-	-

milj. EUR	Uudelleenjärjestely	Ennallistamis	Yhteensä
Varaukset 31.12.2016	0,7	0,6	1,3
Varausten lisäys	-	-	-
Varausten vähennys	-0,7	-0,6	-1,3
VARAUKSET 31.12.2017	-	-	-
Lyhytaikainen	-	-	-
Pitkäaikainen	-	-	-

Lainat
89,4
milj. €

3. Rahoituserät ja pääomarakenne

3.1. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

RAHOITUSTUOTOT

milj. EUR	2018	2017
Korkotuotot		
Valuuttatermiinien korkopisteet	-	0,2
Lainat, muut saamiset ja rahat ja pankkisaamiset	0,1	0,1
Korkotuotot yhteensä	0,1	0,3
Valuuttakurssivoitot		
Kurssivoitot valuuttatermiineistä	1,2	1,7
Valuuttakurssivoitot konsernin sisäisistä lainoista ja konsernitilistä	2,1	2,4
Valuuttakurssivoitot yhteensä	3,3	4,0
Osinkotuotot		
Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	0,1	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat	-	0,2
Osinkotuotot yhteensä	0,1	0,2
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	3,5	4,5

Liikevoittoon sisältyy myyntisaamisista ja ostoveloista aiheutuvia valuuttakurssieroja 0,2 miljoonaa euroa (2017: -0,1 miljoonaa euroa) sekä valuuttajohdannaisista aiheutuvia kurssieroja 1,7 miljoonaa euroa (2017: 0,1 miljoonaa euroa).

RAHOITUSKULUT

milj. EUR	2018	2017
Korkokulut		
Valuuttatermiinien korkopisteet	0,0	0,1
Jaksotettuun hankintamenoön kirjatut velat	1,3	1,1
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset (korkoriski)	0,4	0,4
Muut korkokulut, eläkevastuu	0,0	0,0
Korkokulut yhteensä	1,7	1,6
Valuuttakurssitappiot		
Kurssitappiot valuuttatermiineistä	2,0	3,2
Valuuttakurssitappiot konsernin sisäisistä lainoista ja konsernitilistä	1,4	1,0
Valuuttakurssitappiot yhteensä	3,4	4,1
Muut rahoituskulut		
Muut rahoituskulut	0,8	0,7
Tehoton osuus suojauslaskennan alaisista hyödykejohdannaisista	-	-0,0
Muut rahoituskulut yhteensä	0,8	0,7
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	5,8	6,4

Korkokuluihin sisältyy rahoitusleasingsopimuksiin liittyviä korkokuluja 0,0 miljoonaa euroa vuonna 2018 (2017: 0,0 miljoonaa euroa).

3.2. RAHOITUSVARAT JA -VELAT

3.2.1 RAHOITUSVARAT

Konsernin rahoitusvarat luokiteltiin IAS 39 mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjataviin rahoitusvaroihin, lainoihin ja muihin saamisiin sekä myytävissä oleviin rahoitusvaroihin.

IFRS 9 mukaan luokittelu on liiketoimintamallilähtöinen ja pitää sisällään kolme luokkaa: käypään arvoon tulosvaikutteisesti, jaksotettuun hankintamenoön (korvaa lainat ja muut

saamiset) ja käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta (korvaa myytävissä olevat rahoitusvarat). Luokittelu tapahtuu alkuperäisen hankinnan yhteydessä omaisuuserän käyttötarkoituksen perusteella. Luokittelun perusteet arvioidaan uudelleen jokaisena raportointipäivänä.

IFRS 9 käyttöönotto ei aiheuttanut muutoksia rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostukseen. Kaikki rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit kirjataan taseeseen kaupantekopäivänä, joka on päivä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Rahoitusvarat kirjataan taseeseen alkuperäiseen hankintamenoön, joka vastaa niiden käypää arvoa hankintahetkellä. Mikäli kyseessä on erä, jota ei arvosteta käypään arvoon tulosvaikutteisesti, transaktiomenot sisällytetään rahoitusvarojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon.

Rahoitusvaroihin kuuluva erä kirjataan pois taseesta silloin, kun konsernilla ei enää ole sopimusperusteista oikeutta rahavirtoihin tai se on siirtänyt rahoitusvaroihin kuuluvaan erään liittyvät olennaiset riskit ja edut konsernin ulkopuolelle. Rahoitusvarat sisältyvät pitkäaikaisiin tase-eriin silloin, kun niiden maturiteetti on yli 12 kuukautta.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Uuden arvonalentumismallin mukaan on kirjattava arvon alentumista koskeva vähennyserä, joka perustuu odotettavissa oleviin luottotappioihin eikä toteutuneisiin luottotappioihin kuten IAS 39:n mukaan. Arvon alentumista koskeva vähennyserä kirjataan myyntisaamisten sekä sopimuksiin perustuvien omaisuuserien odotettavissa olevien luottotappioiden perusteella. Myyntisaamisten vähennyseriä kuvataan tarkemmin liitetiedossa 2.5 (s. 129). Myyntisaamiset ja muut saamiset (lyhytaikaiset). Arvostusmalli ei koske rahoitusvaroja, eikä sijoituksia osakkuus- tai yhteisyrityksissä jotka arvostetaan käypään arvoon, jolloin odotetut luottotappiot on jo otettu huomioon.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat

Ryhmään kuuluvat rahoitusvarat, jotka on hankittu kaupankäyntitarkoituksessa tai jotka Altia-konserni on muutoin nimenomaisesti luokitellut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi. Ryhmään luokitellaan myös suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Ryhmään kuuluvat erät kirjataan alun perin käypään arvoon ja arvostetaan myöhemmin kunkin raportointikauden päättymispäivän

käypään arvoon, joka on toimivilla markkinoilla julkaistujen hintanoteerausten pohjalta määritetty raportointikauden päättymispäivän ostonoteeraus. Käyvän arvon muutoksista johtuvat realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät, jos ne liittyvät rahoituserien suojaukseen. Jos johdannaiset liittyvät kaupallisten erien (valuuttamääräisten ostojen ja myyntien) suojaukseen ja suojauslaskennan ehdot täyttyvät, realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ostojen ja myyntien oikaisuina ja sisällytetään liikutulokseen.

Jaksotettuun hankintameno

Lainat ja muut saamiset syntyvät, kun luovutetaan rahaa, tavaroita tai palveluja velalliselle, ja ne sisältyvät lyhyt- tai pitkäaikaisiin rahoitusvaroihin erääntymisaikansa mukaisesti. Nämä varat pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoitteena on sopimusperusteisten rahavirtojen kerääminen. Altiassa pitkäaikaisiin saamiin kuuluvat yli vuoden kuluttua erääntyvät lainasaamiset ja muut saamiset. Lyhytaikaisiin tase-eriin sisältyvät myyntisaamiset ja rahavarat esitetään lyhytaikaisissa rahoitusvaroissa. Saamisten arvostusperusteena on jaksotettu hankintameno, kun instrumenttiin liittyvät maksusuoritukset ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia eikä instrumentteja noteerata rahoitusmarkkinoilla. Konsernin sisäisten valuuttamääräisten lainasaamisten kurssierot esitetään rahoituserissä lainoihin liittyvissä valuuttakurssieroissa. Valuuttamääräisten myyntisaamisten valuuttakurssierot esitetään tuloslaskelmassa myyntien oikaisuerissä.

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta

Nämä rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahoitusvaroja, jotka on joko nimenomaisesti luokiteltu tähän ryhmään tai joita ei ole luokiteltu muuhun rahoitusvarojen ryhmään. Ne sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin, paitsi jos ne on tarkoitus pitää alle 12 kuukauden ajan raportointikauden päättymispäivästä lähtien, jolloin ne sisällytetään lyhytaikaisiin varoihin.

Rahoitusvarat, jotka arvostetaan käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta koostuvat noteeraamattomista osakkeista. Noteeraamattomat osakkeet arvostetaan käypään arvoon käyttäen markkinoihin perustuvaa lähestymistapaa ja hyödyntäen vertailukelpoisia omaisuuseriä koskeviin markkinatransaktioihin liittyvää tietoa.

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta

Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta arvostettavat rahoitusvarat koostuivat noteeraamattomista osakkeista, ja niiden määrä oli 1,4 miljoonaa euroa (2017: 1,4 miljoonaa euroa).

Muut saamiset

Muut saamiset olivat Svendborgin kiinteistön myynnin kauppahinnan myöhemmin maksettavaan osaan liittyvä saaminen 1,0 miljoonaa euroa vuonna 2017.

3.2.2 RAHOITUSVELAT

Rahoitusvelat luokitellaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin ja jaksotettuun hankintameno arvostettaviin rahoitusvelkoihin. Rahoitusvelat arvostetaan alun perin käypään arvoon, ja merkitään taseeseen transaktiomenoilla vähennettynä, paitsi kun on kyseessä erä, joka arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti.

Rahoitusvelka (tai sen osa) kirjataan pois taseesta vasta silloin, kun sopimuksessa yksilöity velvoite on täytetty tai kumottu tai sen voimassaolo on lakannut. Rahoitusvelka luokitellaan lyhytaikaiseksi, ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan suorittamista vähintään 12 kuukauden päähän raportointikauden päättymispäivästä.

IFRS 9:n käyttöönotto ei aiheuttanut muutoksia rahoitusvelkojen luokitteluun ja arvostamiseen. Uudet vaatimukset vaikuttivat ainoastaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin luokiteltujen rahoitusvelkojen käsittelyyn kirjanpidossa eikä Altiassa ole tällaisia velkoja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvelkoihin kuuluvat suojaustarkoituksessa pidettävät johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Ryhmään kuuluvat rahoitusvelat arvostetaan käypään arvoon, joka on määritetty toimivilla markkinoilla julkaistujen hintanoteerausten pohjalta raportointikauden päättymispäivänä. Käyvän arvon muutoksista johtuvat realisoitumattomat ja realisoituneet voitot ja tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti rahoituseriin sillä kaudella, jonka aikana ne syntyvät.

Jaksotettuun hankintamenuon arvostettavat rahoitusvelat

Tähän ryhmään kuuluvat konsernin ulkoiset rahalaitoslainat, lainat eläkelaitoksilta, yritystodistuslainat sekä ostovelat. Nämä rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon käyttäen efektiivisen koron menetelmää. Kun lainoja maksetaan pois tai jälleenrahoitetaan, niihin liittyvät vielä kuluksi kirjaamattomat menot kirjataan rahoituskuluihin. Käytössä olevat konsernitililimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin lainoihin. Lisäksi Altialla on valmiusluottolimiitti, johon liittyvä järjestelypalkkio jaksotetaan limiitin voimassaoloajalle tasaerinä muihin rahoituskuluihin.

Valuuttamääräisten rahalaitoslainojen kurssierot esitetään rahoituserissä. Konsernin sisäisten valuuttamääräisten lainojen kurssierot esitetään rahoituserissä jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvelat -ryhmän kurssieroissa.

Rahalaitos- ja yritystodistuslainojen käypä arvo määritetään diskonttaamalla näiden tulevat rahavirrat tilinpäätöshetken markkinakoroilla, joita oikaistaan Altian luottoriskipreemiolla. Markkinakorkojen poikkeuksellisen alhaisesta tasosta johtuen lainojen kirjanpitoarvon katsotaan tilinpäätöshetkellä vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusleasingvelkojen käyvät arvot perustuvat diskontattuihin tuleviin rahavirtoihin. Diskonttauskorkona on käytetty samankaltaisten leasingsoimusten vastaavaa korkoa.

LAINAT

milj. EUR	2018	2017
Pitkäaikaiset		
Rahalaitoslainat	69,8	74,7
Lainat eläkelaitoksilta	12,8	14,3
Rahoitusleasingvelat	0,2	0,2
YHTEENSÄ	82,7	89,1
Lyhytaikaiset		
Rahalaitoslainat	5,0	10,0
Lainat eläkelaitoksilta	1,5	0,8
Rahoitusleasingvelat	0,2	0,2
YHTEENSÄ	6,7	11,0

Korolliset pitkäaikaiset rahalaitoslainat ja lainat eläkelaitoksilta arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä.

Konsernin kaikki pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset rahalaitoslainat ja lainat eläkelaitoksilta olivat euro-määräisiä 31.12.2018 ja 31.12.2017.

Konsernin rahalaitoslainojen sekä eläkelaitoslainojen efektiivisen koron painotettu keskiarvo 31.12.2018 oli 1,6 % (2017: 1,6 %).

Konsernin rahoitusleasingvelkojen koron painotettu keskiarvo 31.12.2018 oli 1,2 % (2017: 1,5 %).

NETTOVELKA

Muutokset nettovelassa tilikauden 2018 aikana on esitetty seuraavassa taulukossa:

milj. EUR	1.1.–31.12.2018					
	Rahat ja pankki-saamiset	Lainat rahoitus-laitoksilta (pitkä-aikaiset)	Lainat rahoitus-laitoksilta (lyhyt-aikaiset)	Rahoitus-leasing-velat (pitkä-aikaiset)	Rahoitus-leasing-velat (lyhyt-aikaiset)	Yhteensä
Nettovelka 1.1.2018	52,4	89,0	10,8	0,2	0,2	47,7
Rahavirrat	-8,2	-	-10,7	-	-0,2	-2,7
Valuuttakurs-sierot	-2,2	-	-	0,0	-	2,2
Muut muutokset	-	-6,4	6,4	0,0	0,2	0,2
NETTOVELKA 31.12.2018	42,0	82,5	6,5	0,2	0,2	47,4
Nettovelka 1.1.2017	68,0	64,8	7,5	0,1	0,3	4,7
Rahavirrat	-13,2	24,3	3,3	-	-0,3	40,4
Valuuttakurs-sierot	-2,5	-	-	0,0	-	2,5
Muut muutokset	-	-0,1	-	0,0	0,2	0,1
NETTOVELKA 31.12.2017	52,4	89,0	10,8	0,2	0,2	47,7

Johdannaiset

Johdannaiset sisällytetään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin silloin, kun ne eivät täytä IFRS 9 standardin mukaisia suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Nämä johdannaiset merkitään taseeseen kaupantekopäivän käypään arvoon ja arvostetaan myöhemmin raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon. Johdannaisia ja suojauslaskentaa kuvataan tarkemmin liitetiedossa 3.3. (s. 140).

Johdannaisten käyvät arvot vastaavat rahamäärää, jonka konserni joutuisi maksamaan tai se saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen tilinpäätöspäivänä. Valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot määritetään käyttäen raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja. Korkojohdannaisten käyvät arvot lasketaan diskonttaamalla sopimukseen liittyvät tulevat rahavirrat. Hyödykejohdannaisten arvonmäärityksessä käytetään rahoitusmarkkinoilta saatuja käypä arvoja.

3.2.3. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN LUOKITTELU SEKÄ NIIDEN KÄYVÄT ARVOT

2018 milj. EUR	Liite	Johdannaiset, suojaus- laskennan alaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti	Jaksetettuun hankinta- menoon	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Taso
Rahoitusvarat								
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Osuudet osakkuusyrityksissä ja saamiset omistuksista yhteisissä toiminnoissa		-	-	7,9	-	7,9	7,9	
Noteeraamattomat osakkeet	3.2.1.	-	-	-	1,4	1,4	1,4	3
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.5.	-	-	56,6	-	56,6	56,6	
Myyntisaamiset ja muut saamiset/Johdannaissopimukset								
Valuuttatermiinit	2.5.	0,1	0,1	-	-	0,2	0,2	2
Hyödykejohdannaiset	2.5.	1,3	-	-	-	1,3	1,3	2
Rahavarat	4.1.	-	-	42,0	-	42,0	42,0	
YHTEENSÄ		1,4	0,1	106,5	1,4	109,5	109,5	
Rahoitusvelat								
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	3.2.2.	-	-	82,7	-	82,7	82,7	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Lainat	3.2.2.	-	-	6,7	-	6,7	6,7	2
Ostovelat ja muut muut velat	2.7.	-	-	26,0	-	26,0	26,0	
Ostovelat ja muut velat/Johdannaissopimukset								
Korkojohdannaiset	2.7.	1,3	-	-	-	1,3	1,3	2
Valuuttatermiinit	2.7.	0,1	0,0	-	-	0,1	0,1	2
YHTEENSÄ		1,4	0,0	115,5	-	116,9	116,9	

2017 milj. EUR	Liite	Johdannaiset, suojaus- laskennan alaiset	Käypään arvoon tulos- vaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo	Taso
Rahoitusvarat									
Pitkäaikaiset rahoitusvarat									
Saamiset omistuksista yhteisissä toiminnoissa		-	-	7,6	-	-	7,6	7,6	
Noteeraamattomat osakkeet	3.2.1.	-	-	-	1,4	-	1,4	1,4	3
Lainasaamiset	3.2.1.	-	-	1,0	-	-	1,0	1,0	2
Lyhytaikaiset rahoitusvarat									
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2.5.	-	-	49,7	-	-	49,7	49,7	
Myyntisaamiset ja muut saamiset/ Johdannaissopimukset									
Valuuttatermiinit	2.5.	0,8	0,3	-	-	-	1,1	1,1	2
Hyödykejohdannaiset	2.5.	0,3	-	-	-	-	0,3	0,3	2
Rahavarat	4.1.	-	-	52,4	-	-	52,4	52,4	
YHTEENSÄ		1,0	0,3	110,6	1,4	-	113,4	113,4	
Rahoitusvelat									
Pitkäaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	3.2.2.	-	-	-	-	89,1	89,1	89,1	2
Lyhytaikaiset rahoitusvelat									
Lainat	3.2.2.	-	-	-	-	11,0	11,0	11,0	2
Ostovelat ja muut muut velat	2.7.	-	-	-	-	29,3	29,3	29,3	
Ostovelat ja muut velat/Johdannaissopimukset									
Korkojohdannaiset	2.7.	1,4	-	-	-	-	1,4	1,4	2
Valuuttatermiinit	2.7.	0,1	0,0	-	-	-	0,1	0,1	2
YHTEENSÄ		1,5	0,0	-	-	129,5	131,0	131,0	

Lyhyestä maturiteetista johtuen ostovelkojen sekä muiden lyhytaikaisten saamisten ja velkojen käypä arvo vastaa niiden tasearvoa raportointipäivänä.

Edellä olevassa taulukossa esitetään myös rahoitusinstrumenttien luokittelu. Käypien arvojen hierarkian tasot 1–3 kuvastavat käypiä arvoja määritettäessä käytettyjen syöttötietojen merkittävyyttä. Tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten rahoitusinstrumenttien julkisiin noteerauksiin. Tasolla 2 käypien arvojen määrittämiseen käytetyt syöttötiedot perustuvat noteerattuihin markkinakorkoihin ja -hintoihin, jotka ovat havainnoitavissa kyseiselle omaisuuserälle tai velalle suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti diskontattujen vastaisten rahavirtojen perusteella. Muiden tasolle kaksi luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Tasolla kolme omaisuuserien ja velkojen käyvät arvot pohjautuvat syöttötietoihin, jotka eivät kaikkien merkittävien muuttujien osalta perustu havainnoitavissa olevaan markkinatietoon, vaan ne perustuvat merkittävässä määrin johdon arvioihin ja niiden käyttämiseen yleisesti hyväksytyissä arvostusmenetelmissä. Esitetty käyvän arvon taso perustuu alimman tason syöttötietoinformaatioon, joka on merkittävä käypää arvoa määritettäessä.

3.3. JOHDANNAISET JA SUOJAUSLASKENTA

Silloin kun konserni soveltaa valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisiin IFRS 9:n mukaista suojauslaskentaa, käyvän arvon muutoksen tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omassa pääomassa suojausrahastossa.

Kun sovelletaan suojauslaskentaa

Altiassa sovelletaan rahavirran suojausta tapauskohtaisen harkinnan mukaan osaan valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisia. Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvien rahavirtojen vaihteluilta. Suojauslaskenta tarkoittaa laskentamenettelyä, jonka tarkoituksena on kohdistaa yksi tai useampi suojausinstrumentti siten, että niiden käyvän arvon muutokset kumoavat kokonaisuudessaan tai osittain suojattavasta riskistä johtuvat käyvän arvon tai rahavirtojen tulosvaikutteiset muutokset ajanjaksolla, jolle suojaus on määritetty. Altia dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstrumentin ja suojatun omaisuuserän välisen suhteen sekä riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian.

Suojausinstrumenttien tehokkuus testataan IFRS 9:n mukaisesti etukäteen. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. IFRS 9:n mukaan suojaussuhteen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun on selvä taloudellinen yhteys suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välillä. Suojausaste on suojausinstrumentin määrän sekä suojattavan kohteen määrän välinen suhde. Suojauslaskenta lopetetaan, kun suojauslaskennan edellytykset eivät enää täyty.

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaissovimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuvat voitot ja tappiot esitetään yhtenevästi suojatun erän kanssa. IFRS 9 käyttöönoton myötä termiinipisteet sisältyvät suojaussuhteeseen. Rahavirtojen suojaukseksi määritettyjen ja ehdot täyttävien johdannaissovimusten realisoitumattomien käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään oman pääoman suojausrahastossa, kun nämä instrumentit täyttävät suojauslaskennan ehdot ja suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan välittömästi rahoitustuotoksi tai -kuluksi. Omaan pääomaan kertynyt kumulatiivinen voitto tai tappio kaupallisiin eriin liittyneistä johdannaisista kirjataan tulosvaikutteisiksi ostojen tai myyntien oikaisueriksi samanaikaisesti suojattavan erän kanssa sillä kaudella, jolla suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Sähköjohdannaisista toteutunut voitto tai tappio kirjataan liiketuloksen yläpuolelle sähköostoihin. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan rahoitustuotoksi tai -kuluksi.

Kun suojauslaskentaa ei sovelleta

Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaissovimuksen käyttötarkoituksen määrittämällä tavalla. Altiassa johdannaisien käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin tai -kuluihin silloin, kun johdannainen liittyy kaupallisten rahavirtojen (ostojen ja myyntien) suojaukseen, eikä suojauslaskentaa sovelleta. Muiden johdannaisien käypien arvojen muutokset kirjataan välittömästi rahoitustuottoihin tai -kuluihin, kun suojauslaskentaa ei sovelleta. Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, on hankittu vähentämään liiketoimintaan tai rahoitukseen liittyviä tulos- ja/tai rahavirtavaikutuksia.

JOHDANNAISSOPIMUSTEN NIMELLISARVOT

milj. EUR	2018	2017
Rahavirran suojaukseen määritellyt johdannaissopimukset		
Korkojohdannaiset	20,0	20,0
Valuuttatermiinit	30,9	30,3
Hyödykejohdannaiset, sähkö	1,9	2,5
	0,1TWh	0,1TWh
Ei suojauslaskennan -alaiset johdannaissopimukset		
Valuuttatermiinit	33,7*	24,7

* Nimellisarvosta 29,3 miljoonaa euroa liittyy samansuuruisten konsernin emoyhtiöön tehtyjen sisäisten valuuttamäääraisten talletusten suojaukseen. Nämä talletukset on tehty pankkien perimän negatiivisen talletuskoron vaikutusten pienentämiseksi.

SUOJAUSLASKENNAN VAIKUTUKSET TALOUDELLISEEN ASEMAAN JA TULOKSEEN

milj. EUR	AUD		USD		EURNOK		EURSEK	
Valuuttatermiinit	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Kirjanpitoarvo (varat)	-	-	0,0	-	0,0	0,1	-	0,6
Kirjanpitoarvo (velat)	0,0	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-
Nimellisarvo	2,0	1,7	2,7	2,8	1,9	2,6	22,1	21,5
Eräpäivä	helmi-joulu 2019	helmi-joulu 2018	helmi-joulu 2019	helmi-joulu 2018	helmi-kesä 2019	helmi-joulu 2018	helmi-loka 2019	helmi-joulu 2018
Suojausaste	1:1	1:1	1:1	1:1	1:1	1:1	1:1	1:1
Voimassa olevien suojausinstrumenttien diskontatun arvon muutos 1.1. lähtien	0,0	-0,1	0,1	-0,2	-0,1	0,2	-0,5	0,8
Suojauksen tehokkuuden määrittämiseen käytettävä suojauskohteen arvon muutos	-0,0	0,1	-0,1	0,2	0,1	-0,2	0,5	-0,8
Suojatun kurssin painotettu keskiarvo tilikauden aikana (termiinipisteet mukaan lukien)	1,63 AUD/ 1 EUR	1,52 AUD/ 1 EUR	1,18 USD/ 1 EUR	1,20 USD/ 1 EUR	9,74 NOK/ 1 EUR	9,38 NOK/ 1 EUR	10,30 SEK/ 1 EUR	9,57 SEK/ 1 EUR

milj. EUR	2018	2017
Korkoswap		
Kirjanpitoarvo (velat)	1,3	1,4
Nimellismäärä	20,0	20,0
Eräpäivä	04/2023	04/2023
Suojausaste	1:1	1:1
Voimassa olevien suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos 1.1. lähtien	-0,1	-0,5
Suojauksen tehokkuuden määrittämiseen käytettävä suojauskohteen arvon muutos	0,1	0,5
Suojatun koron painotettu keskiarvo tilikauden aikana	1,88 %	1,89 %

milj. EUR	2018	2017
Hyödykkeet - Sähkö		
Kirjanpitoarvo (varat)	1,3	0,3
Nimellismäärä	1,9	2,5
TWh	0,1	0,1
Eräpäivä	2019–2021	2018–2020
Suojausaste	1:1	1:1
Voimassa olevien suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos 1.1. lähtien	1,1	0,2
Suojauksen tehokkuuden määrittämiseen käytettävä suojauskohteen arvon muutos	-1,1	-0,2
Suojatun hinnan painotettu keskiarvo EUR/MWh	15,43	24,75

Seuraavassa esitetään realisoitumattomien johdannaisten positiiviset ja negatiiviset käyvät arvot ja niiden nettomäärät. Nettoutussopimusten piirissä ovat korko- ja valuuttajohdannaiset. Johdannaisia koskevat yleiset nettoutussopimukset eivät täytä kriteerejä, joiden mukaan erät voitaisiin vähentää toisistaan taseessa, koska laillisesti täytäntöönpantavissa olevaa kuittausoikeutta ei tällä hetkellä ole.

RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN NETOTUS

milj. EUR	2018	2017
Johdannaisaamiset:		
Käypä arvo, brutto	1,6	1,1
Käypä arvo, netotussopimusten piirissä	-0,1	-0,2
Käypä arvo, netto	1,5	1,0
Johdannaisvelat:		
Käypä arvo, brutto	1,5	1,5
Käypä arvo, netotussopimusten piirissä	-0,1	-0,2
Käypä arvo, netto	1,4	1,3

3.4. OMAA PÄÄOMAA KOSKEVAT TIEDOT

Osakepääoma

Altia Oyj:n kokonaan maksettu ja kaupparekisteriin rekisteröity osakepääoma oli 60 480 378,36 euroa vuosien 2018 ja 2017 lopussa. Yhtiöllä oli 31.12.2016 kaksi osakesarjaa, A-sarja ja L-sarja. Yhtiön hallitus päätti 13.12.2017 mitätöidä kaikki yhtiön hallussa olevat L-sarjaan kuuluvat omat osakkeet, joita oli 25 003 kpl. Tämän mitätöinnin rekisteröimisen jälkeen yhtiöllä ei ollut yhtään L-sarjan osakkeita 31.12.2017. Yhtiön ainut osakkeenomistaja päätti 15.12.2017 yhtiön A- ja L-osakesarjojen yhdistämisestä yhdeksi osakesarjaksi ja osakkeiden liittämistä arvo-osuusjärjestelmään sekä vastaavista yhtiöjärjestyksen muutoksista 19.1.2018. Tilikauden 2018 lopussa liikkeeseen laskettujen osakkeiden määrä oli 36 140 485 kpl ja tilikauden 2017 lopussa A-sarjan osakkeita oli 35 960 000 kpl.

Altia Oyj yhdessä Suomen valtion kanssa päätti 22.3.2018 Altian pörssilistautumisen toteuttamisesta osakemyynnillä. Kaupankäynti Altian osakkeilla alkoi Nasdaq Helsingin (Helsingin Pörssi) prelistalla 23.3.2018 ja Helsingin pörssin pörssilistalla 27.3.2018.

Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti. Osakkeilla ei ole nimellisarvoa. Jokaisella osakkeella on yksi ääni yhtiökokouksessa ja yhtäläiset oikeudet osinkoon ja muuhun varojenjakoon. Yhtiöllä ei ole hallussaan omia osakkeita.

OSAKKEIDEN LUKUMÄÄRÄ

	2018	2017
Ulkona olevien osakkeiden lukumäärä tilikauden alussa	35 960 000	35 960 000
Henkilöstöanti	180 485	-
Osakkeiden lukumäärä yhteensä tilikauden lopussa	36 140 485	35 960 000

Osakeannit

Altian listautumisannissa laskettiin liikkeelle Altian vakituisille työntekijöille Suomessa ja Ruotsissa uusia osakkeita 180 485 kpl (Henkilöstöanti). Henkilöstöannin osakekohtainen merkintähinta oli kymmenen prosenttia alhaisempi kuin merkintähinta instituutiomyynissä ja yleisömyynissä eli 6,75 euroa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

Henkilöstöannin osakkeiden merkinnöistä suoritettavat maksut on kirjattu kokonaisuudessaan sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

Käyvän arvon rahasto

Käyvän arvon rahasto sisältää käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattavat rahoitusvarat.

Suojausrahasto

Suojausrahasto sisältää rahavirran suojauksessa käytettävien johdannaisinstrumenttien käyvän arvon muutokset tehokkaaksi todetuista suojauksista.

RAHAVIRRAN SUOJAUSRAHASTO

milj. EUR	Valuutta- termiinit	Korko- johdannaiset	Hyödykkeet	Suojaus- rahastot yhteensä
01.01.2017	-0,1	-1,5	0,1	-1,4
Muihin laajan tuloksen eriin kirjattu suojausinstrumentin käyvän arvon muutos	0,6	1,1	0,4	2,0
Siirretty ostojen ja myyntien oikaisueriin - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	0,1	-	-	0,1
Siirretty rahoitustuottoihin / -kuluihin - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-	-0,4	-	-0,4
Siirretty oikaisemaan sähkön ostoja - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-	-	-0,1	-0,1
Laskennallinen vero	-0,1	-0,3	-0,1	-0,5
31.12.2017	0,5	-1,1	0,3	-0,3
Muihin laajan tuloksen eriin kirjattu suojausinstrumentin käyvän arvon muutos	-0,0	0,7	0,5	1,2
Siirretty ostojen ja myyntien oikaisueriin - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-0,5	-	-	-0,5
Siirretty rahoitustuottoihin / -kuluihin - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-	-0,4	-	-0,4
Siirretty oikaisemaan sähkön ostoja - kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	-	-	0,6	0,6
Laskennallinen vero	0,0	-0,3	-0,3	-0,5
31.12.2018	-0,0	-1,0	1,1	0,0

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät kaikki valuuttakurssierot, jotka ovat syntyneet ulkomaisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten muuntamisesta. Konsernin kertyneet muuntoerot 31.12.2018 olivat yhteensä -19,6 miljoonaa euroa (31.12.2017: -16,0 miljoonaa euroa).

Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos tilikauden osakemäärän painotetulla keskiarvolla.

Laimennettu osakekohtainen tulos on laskettu samoin perustein kuin laimentamaton osakekohtainen tulos kuitenkin niin, että se huomioi Konsernin potentiaaliset sitoumukset laskea liikkeelle uusia osakkeita tulevaisuudessa. Altia ei ole laskenut liikkeelle laimentavia instrumentteja tässä esitettyjen kausien aikana.

OSAKEKOHTAINEN TULOS

	2018	2017
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, miljoonaa euroa	15,1	18,3
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo (1000 kpl)	36 140	35 960
Laimentamaton ja laimennettu osakekohtainen tulos, euroa	0,42	0,51

Osinko

Hallitus esittää vuoden 2018 yhtiökokoukselle, että osinkoa maksetaan 0,38 euroa osakkeelta. Yhtiökokous päätti, että tilikaudelta 2017 ei jaeta osinkoa.

ALTIA OYJ:N JAKOKELPOISET VARAT

milj. EUR	31.12.2018	31.12.2017
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1,2	-
Voitto edellisiltä tilikausilta	56,8	100,7
Osingonjako	-	-70,5
Tilikauden voitto	14,1	26,5
JAKOKELPOISET VARAT YHTEENSÄ	72,1	56,8

Nettovelkaan-
tumisaste

31,6
%

4. Rahoitus- ja pääomariskit

4.1. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Rahoitusriskien hallinnan periaatteet

Altian rahoitusriskien hallinnalla pyritään turvaamaan konsernin taloudellinen vakaus ja riittävien rahoitusvaihtoehtojen saatavuus eri markkinatilanteissa. Lisäksi tavoitteena on tukea liiketoimintoja liiketoimintaan liittyvien rahoitusriskien tunnistamisessa ja hallinnassa sekä olennaisilta rahoitusriskeiltä suojaautumisessa.

Konserni altistuu erilaisille markkinariskeille. Näiden riskien muutokset vaikuttavat yhtiön varoihin, velkoihin ja ennakotuihin liiketoimiin. Riskit aiheutuvat korkojen, valuuttakurssien ja hyödykkeiden markkinahintojen muutoksista. Näistä markkinariskeistä aiheutuvien riskien hallintaan voidaan käyttää valittuja johdannaisinstrumentteja. Altia suojaa pääasiassa vain konsernin rahavirtaan vaikuttavia riskejä sekä harkinnan mukaan joitakin valuuttamääräisiä tase-eriä. Johdannaisia käytetään yksinomaan suojaautumiseen edellä mainituilta riskeiltä. Osaan korko-, valuutta- sekä sähköjohdannaisista sovelletaan IFRS 9 -standardin mukaisia suojauslaskennan periaatteita. Rahoitusriskien hallintaa toteutetaan hallituksen hyväksymien riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti osana konsernin riskienhallintaa. Perustan rahoitusriskien hallinnalle muodostavat Altian rahoitus- ja luottoperiaatteet sekä liiketoiminnan jatkuvuuteen tähtäävät periaatteet.

Riskienhallintaprosessi

Rahoitukseen liittyvät prosessin erityispiirteet on kuvattu jäljempänä markkina-, maksuvalmius- ja luottoriskien kuvausten yhteydessä. Rahoitusriskien tilanteesta raportoidaan säännöllisesti tarkastusvaliokunnalle ja Altian hallitukselle. Riskien hallintaa koskevat merkittävimmät periaatepäätökset tekee yhtiön hallitus.

Altian hallitus on hyväksynyt osana rahoitusriskien hallintaperiaatteita rahoitusinstrumenttien luettelon, jossa erityyppisten rahoitusriskien osalta on määritelty hyväksytyt instrumentit, niiden käyttötarkoitus ja käytöstä päättävä henkilö.

Rahoitusriskien hallinnan organisointi

Konsernin johdolle raportoidaan rahoitusasioista säännöllisesti. Hallitus käsittelee tapauskohtaisesti kaikki olennaiset rahoitusasiat, kuten konsernin sisäiset ja ulkoiset lainajärjestelyt.

Altian rahoitustoimintoja ja rahoitusriskien hallintaa koskevat tehtävät ja vastuut on kuvattu rahoitusriskien hallintaperiaatteissa. Konsernin rahoitusosasto vastaa rahoituksen varmistamisesta, riskien tunnistamisesta sekä tarvittaessa suojausten toteuttamisesta ulkopuolisten vastapuolten kanssa. Liiketoimintayksiköt ja tytäryhtiöt vastaavat omaan liiketoimintaansa liittyvien riskien hallinnasta ja rahavirtojen ennustamisesta.

Riskikeskittymät

Altia analysoi huolellisesti toimintoihinsa liittyviä rahoitusriskejä ja riskikeskittymiä. Tämän arvioinnin tuloksena tunnistetut riskikeskittymät on kuvattu markkina- ja luottoriskien kuvausten yhteydessä.

Markkinariski

Altia määrittelee markkinariskin riskiksi, jossa rahoitusinstrumentin käypä arvo tai tulevat rahavirrat vaihtelevat markkinahintojen muutosten seurauksena. Konsernin tärkeimmät markkinariskit ovat valuuttariski, korkoriski ja hintariski ohraan ja sähkön liittyen.

1. Valuuttariski

Altia altistuu valuuttariskeille viennin ja tuonnin, konsernin sisäisen muiden kuin euromaiden välisen kaupan sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden kanssa tapahtuvan sisäisen lainanannon ja sijoitusten kautta. Konsernin valuuttariskien hallinnan tavoitteena on rajoittaa valuuttakursseihin liittyviä epävarmuustekijöitä ja niiden vaikutusta konsernin tulokseen, rahavirtaan ja taseeseen.

Transaktioriski

Transaktioriski aiheutuu valuuttamääräisistä tase-eristä sekä tulevista rahavirroista liittyen myyntiin, ostoihin sekä pääomatuottoihin. Transaktioriskin hallinnalla pyritään suojaamaan konsernia valuuttakurssien muutosten vaikutuksilta tulokseen.

Tavoitteena on suojata 60–80 % erittäin todennäköisistä kaupallisista rahavirroista. Keskimääräinen suojausaste on pysynyt tavoitetasolla. Suojaukset toteutetaan valuuttatermiineillä tai -optioilla enintään seuraavien kahdentoista kuukauden ajalle lähinnä asiakkaiden hinnoitteluaikajaksojen mukaisessa rytmissä. Altia voi soveltaa valuuttajohdannaisiin rahavirran suojauslaskentaa. Konsernin sisäiset lainajärjestelyt suojataan 100-prosenttisesti, ja niihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Kahdessa alla olevassa taulukossa esitetään konsernin nettovaluuttapositio, ensin taseeseen kirjattujen rahoitusinstrumenttien perusteella ja toiseksi ottaen huomioon myös tulevat valuuttamääräiset nettorahavirrat. Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7-standardin mukainen valuuttapositio koostuu myyntisaamisista, ostovelloista, rahavaroista, konsernin sisäisistä ja ulkoisista lainoista sekä johdannaisinstrumenteista.

Nettovaluuttariski on huomioitu taulukossa silloin, kun transaktiovaluutta on muu kuin yhtiön toimintavaluutta.

TAULUKKO1: KONSERNIN NETTOVALUUTTAPOSITIO 31.12.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 - standardin mukainen nettovaluuttapositio milj. EUR	2018	2017
EUR-SEK	-19,7	-19,5
EUR-NOK	-0,8	-1,3
EUR-USD	4,5	3,9
EUR-AUD	2,1	1,7

Konsernin nettovaluuttapositio 31.12. sisältäen myös suojatut kaupalliset kassavirrat milj. EUR	2018	2017
EUR-SEK	2,4	2,0
EUR-NOK	1,1	1,3
EUR-USD	0,6	0,1
EUR-AUD	0,1	0,0

Translaatoriski

Translaatoriski aiheutuu lähinnä emoyhtiön valuuttamääräisistä oman pääoman ehtoisista netto-sijoituksista ulkomaisiin tytäryhtiöihin, joista syntyy konsernitilinpäätöstä laadittaessa muuntoero konsernin taseen omaan pääomaan. Konsernin rahoitusosasto analysoi translaatoriskiä säännöllisesti ja raportoi tällä alueella tapahtuvista olennaisista seikoista johdolle. Merkittävimmät nettosi-joitukset ovat Ruotsin ja Norjan kruunujen määrisiä. Translaatoriskiä ei ole suojattu.

2. Korkoriski

Korkoriskin hallinnan tavoitteena on minimoida korkojen muutosten aiheuttamien vaihtelujen vaikutus konsernin tulokseen. Lainojen nimellisarvo oli 31.12.2018 89,3 miljoonaa euroa (2017: 100,0 miljoonaa euroa) ja se jakautui seuraavasti:

- 20,0 miljoonan euron suuruinen laina erääntyy tammikuussa 2022, ja sitä lyhennetään 5 miljoonaa euroa vuodessa. Lainan korko on sidottu kolmen kuukauden markkinakorkoon. Näitä korkoja ei ole tällä hetkellä suojattu.
- 55,0 miljoonan euron osuus lainasta erääntyy tammikuussa 2023. Lainan korko perustuu kolmen kuukauden markkinakorkoon. Altia on suojannut nämä koronmaksut 20 miljoonan euron suuruusella korkojohdannaisella kiinteään korkoon. Tähän korkojohdannaiseen sovelletaan suojauslaskennan periaatteita. Suojauksen on todettu olevan tehokas.
- 14,3 miljoonan euron eläkelaina erääntyy tammikuussa 2028. Korko on kiinteä koko laina-ajalle.

Altian kotimaisen yritystodistusohjelman enimmäismäärä on 100 miljoonaa euroa. Yritystodistuksia ei ollut liikkeeseen laskettuna 31.12.2018 ja 2017.

Altian hallituksen hyväksymä enimmäismäärä factoringsopimuksen mukaiselle myyntisaamisten myynnille on 145 miljoonaa euroa. Myyntisaamiset kirjataan pois taseesta kaupantekohetkellä, eikä niihin liity takaisinostovelvoitetta. Järjestelyn kulut kirjataan muihin rahoituskuluihin. Myyntisaamiset ovat lyhytaikaisia, eikä niihin liittyvää korkoriskiä ole suojattu. Myytyjen myyntisaamisten määrä 31.12.2018 oli 80,2 miljoonaa euroa (2017: 83,6 miljoonaa euroa).

3. Hyödykkeiden hintariski

Ohra

Altia käytti vuonna 2018 etanolin ja tärkkelyksen valmistukseen noin 212 (206) miljoonaa kiloa Suomessa viljeltyä ohraa. Korkealuokkaisen kotimaisen ohran saatavuuden Altia varmistaa sopimusviljelyllä yhteistyössä viljelijöiden ja viljeliikkeiden kanssa. Ohran markkinahinta vaihtelee satovuosittain merkittävästi suomalaisen ohran kysyntään ja tarjontaan vaikuttavien eri tekijöiden vuoksi, ja siten sen katsotaan olevan Altialle merkittävä riski. Hintariskiä ei ole suojattu johdannaisinstrumenteilla.

Sähkö

Voimakas sähkön markkinahinnan nousu on Altialle merkittävä riski. Riskiä hallitaan noudattamalla Altian sähkönhankintapolitiikkaa. Siinä määritellään ne rajat, joiden puitteissa sähkön hintariskiltä suojaudutaan. Suojaukset tehdään Nasdaq OMX Oslo ASAn OTC-johdannaistuotteilla. Sähkönhankinnan suojauspalvelu ostetaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta.

Sähkön hintariskin suojauksiin sovelletaan IFRS 9:n mukaista rahavirran suojauslaskentaa, ja suojauksen tehokkuus testataan neljännesvuosittain. Suojattava riski on Suomen euromääräinen sähkönhankinta. Riskiltä suojaudutaan käyttämällä systeemihintaisia, Suomen aluehintaisia ja aluehintaerojohdannaisoppimuksia. Systeemihintaisilla johdannaisilla suojataan pohjoismaista sähkön hintaa ja aluehintaerojohdannaisilla Suomen alueen ja systeemihinnan välistä hintaeroa.

Vuoden 2018 lopussa seuraavien 12 kuukauden toimitusten suojaustaso oli 64,1 % (2017: 67,6 %), mikä vastasi asetettuja tavoitteita. Vuonna 2018 keskimääräinen suojaustaso vuoden aikana oli 68,0 % (70,0%). Kaikki suojaukset olivat tehokkaita vuonna 2018 (2017 tehoton osuus -0,1 miljoonaa euroa).

Altia hankkii kuluttamansa sähkön Suomen hinta-alueen spot-hintaan sidottuna toimituksena suoraan Nord Pool Spot -markkinoilta.

4. Herkkyys markkinariskeille

Seuraavassa taulukossa on kuvattu konsernin tuloksen ja oman pääoman (ennen veroja) herkkeyttä sähkön hintojen, korkojen ja valuuttakurssien muutoksille. Altian soveltaessa suojauslaskentaa herkkyys kohdistuu omaan pääomaan. Kun suojauslaskentaa ei sovelleta, herkkyys on ilmoitettu mahdollisena vaikutuksena tulokseen.

Herkkyys valuuttakurssien muutoksille on laskettu rahoitusinstrumenteista aiheutuvasta nettovaluuttapositioista.

TAULUKKO 2: HERKKYYSANALYYSIT

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7-standardin tarkoittama herkkyys markkinariskeille (ennen veroja) milj. EUR	2018		2017	
	Tulos- laskelma	Oma pääoma	Tulos- laskelma	Oma pääoma
+/-10% muutos sähkön hinnassa	-	+/-0,3	-	+/-0,3
+/-10% muutos EUR/NOK valuuttakurssissa	+/-0,1		+/-0,1	-
+/-10% muutos EUR/SEK valuuttakurssissa	+/-2,0		+/-2,0	-
+/-10% muutos EUR/USD valuuttakurssissa	-/+0,5		-/+0,4	-
+/-10% muutos EUR/AUD valuuttakurssissa	-/+0,2		-/+0,2	-
+1%-yksikön muutos markkinakoroissa	-0,5	+0,6	-0,7	0,8

+10 %:n lisäyksellä EUR/SEK valuuttakurssissa olisi EUR +2,0 miljoonan euron vaikutus tuloslaskelmaan. Muut riskit vastaavalla tavalla.

31.12.2018 konsernin vaihtuvakorkoinen velkapositio muodostuu vaihtuvakorkoisista veloista 75,0 miljoonaa euroa (2017: 85,0 miljoonaa euroa) sekä riskiä netottavasta koronvaihtosopimuksen vaihtuvasta osasta 20,0 miljoonaa euroa (2017: 20,0 miljoonaa euroa).

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiusriskin hallitsemiseksi Altia pitää jatkuvasti yllä riittäviä likviditeettireservejä, jotka vuoden 2018 lopussa olivat 10 miljoonan euron konsernitililimiitti sekä 60 miljoonan euron revolving credit -tyyppinen valmiusluottolimiitti. Valmiusluottolimiitti oli 31.12.2018 käyttämättä (2017: 10,0 miljoonaa euroa). Valmiusluottolimiitti erääntyy tammikuussa 2023. Konsernin ulkoisista lainoista on kerrottu tarkemmin korkoriskin yhteydessä.

TAULUKKO 3: LIKVIDITEETTIRESERVIT

Rahavarat sekä käyttämättömät sitovat luottolimiittisopimukset milj. EUR	2018	2017
Rahavarat	42,0	52,4
Konsernitililimiittit	10,0	10,0
Valmiusluottolimiitti	60,0	50,0
YHTEENSÄ	112,0	112,4

TAULUKKO 4: RAHOITUSVELKOJEN ERÄÄNTYMINEN

Sopimusten mukaiset maksut rahoitusveloista 2018 milj. EUR	Rahavirrat 2019				Rahavirrat 2020			Rahavirrat 2021-		
	Rahavirrat yhteensä	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu
Muut kuin johdannaiset:										
Lainat rahoituslaitoksilta ¹⁾	-77,9	-	-0,8	-5,0	-	-0,7	-5,0	-	-1,4	-65,0
Lainat eläkelaitoksilta ²⁾	-15,1	-0,2	-	-1,5	-0,1	-	-1,5	-0,5	-	-11,3
Rahoitusleasinglainat	0,4	-	-	0,2	-	-	0,2	-	-	0,0
Ostovelat	-25,8	-	-	-25,8	-	-	-	-	-	-
Johdannaiset:										
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskenta										
Sisääntuleva	30,9	-	-	30,9	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-30,8	-	-	-30,8	-	-	-	-	-	
Valuuttajohdannaiset, ei-suojauslaskenta										
Sisääntuleva	33,7	-	-	33,7	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-33,6	-	-	-33,6	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-1,3	-0,3	-	-	-0,3	-	-	-0,7	-	-
Hyödykejohdannaiset, suojauslaskenta	-1,3	-	-	-0,9	-	-	-0,4	-	-	-0,1
YHTEENSÄ	-120,9	-0,5	-0,8	-32,8	-0,5	-0,7	-6,7	-1,2	-1,4	-76,4

¹⁾ Lainat rahoituslaitoksilta erääntyvät 2022 ja 2023

²⁾ Lainat eläkelaitoksilta erääntyvät 2028

TAULUKKO 4: RAHOITUSVELKOJEN ERÄÄNTYMINEN

Sopimusten mukaiset maksut rahoitusveloista 2017 milj. EUR	Rahavirrat 2018				Rahavirrat 2019			Rahavirrat 2020–		
	Rahavirrat yhteensä	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu	Kiinteä korko	Vaihtuva korko	Takaisin- maksu
Muut kuin johdannaiset:										
Lainat rahoituslaitoksilta ¹⁾	-88,6	-	-0,7	-10,0	-	-0,8	-5,0	-	-2,2	-70,0
Lainat eläkelaitoksilta ²⁾	-16,0	-0,1	-	-0,8	-0,2	-	-1,5	-0,7	-	-12,8
Rahoitusleasinglainat	0,4	-	-	0,1	-	-	0,1	-	-	0,2
Ostovelat	-29,2	-	-	-29,2	-	-	-	-	-	-
Johdannaiset:										
Valuuttajohdannaiset, suojauslaskenta										
Sisääntuleva	30,9	-	-	30,9	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-30,2	-	-	-30,2	-	-	-	-	-	-
Valuuttajohdannaiset, ei-suojauslaskenta										
Sisääntuleva	24,8	-	-	24,8	-	-	-	-	-	-
Ulosmenevä	-24,5	-	-	-24,5	-	-	-	-	-	-
Korkojohdannaiset, suojauslaskenta	-1,4	-0,3	-	-	-0,3	-	-	-0,8	-	-
Hyödykejohdannaiset, suojauslaskenta	-0,3	-	-	0,0	-	-	-0,1	-	-	-0,1
YHTEENSÄ	-133,9	-0,4	-0,7	-38,8	-0,5	-0,8	-6,6	-1,5	-2,2	-82,6

¹⁾ Lainat rahoituslaitoksilta erääntyvät 2022 ja 2023²⁾ Lainat eläkelaitoksilta erääntyvät 2028

Luottoriski

Altian luottoriskien hallinnan tavoitteena on minimoida tappiot, mikäli jokin konsernin vastapuoli ei täytä velvoitteitaan. Luottoriskien hallintaperiaatteita kuvataan konsernin luottopolitiikassa.

Luottoriski aiheutuu siitä, että jokin Altian vastapuoli jättää sopimuksen mukaiset maksuvelvoitteensa täyttämättä tai että vastapuolen luottokelpoisuus muuttuu tavalla, joka vaikuttaa sen liikkeeseen laskemien instrumenttien markkina-arvoon.

Luottoriskin enimmäismäärä vastaa konsernin rahoitusvarojen kirjanpitoarvoa. Myyntisaamisiin ei liity merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Luottoriskejä pyritään vähentämään aktiivisella luotonhallinnalla sekä huomioimalla asiakkaiden luottokelpoisuus laskujen maksuaikaa määritettäessä.

4.2. PÄÄOMARISKIEN HALLINTA

Altian tavoitteena pääoman hallinnassa on varmistaa tehokas pääomarakenne, joka tukee kannattavaa kasvua. Hallitus seuraa yrityksen pääomarakennetta säännöllisesti.

Altia seuraa pääomaansa nettovelkaantumisasasteen eli gearingin perusteella (korollisten nettovelkojen suhde omaan pääomaan). Korollisiin nettovelkoihin luetaan lainat, joista on vähennetty rahavarat. Nettovelkaantumisasasteen nykyinen taso alittaa selvästi konsernin lainaehtojen määrittelemän rajan.

Liiketoimintasyklin aikana yrityksen nettovelkaantumisasaste todennäköisesti vaihtelee, ja tavoitteena on säilyttää riittävän vahva taseen rakenne konsernin rahoitustarpeiden turvaamiseksi. Nettovelkaantumisasaste oli 31.12.2018 ja 31.12.2017 seuraava:

TAULUKKO 5. NETTOVELKAANTUMISASTE

Nettovelkaantumisasaste 31.12. (milj. EUR)	2018	2017
Lainat	89,4	100,1
Rahavarat	42,0	52,4
Nettovelka	47,4	47,7
Oma pääoma yhteensä	150,1	136,8
NETTOVELKAANTUMISASTE 31.12.	31,6 %	34,9 %

5. Konsolidointi

5.1. YLEISET KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

Yhdistely konsernitilinpäätökseen

Konsernitilinpäätökseen yhdistely, yhdistelyssä käytetty menetelmä sekä omistuksen luokittelu riippuvat siitä, onko konsernilla yhtiöissä määräysvalta tai yhteinen määräysvalta vai onko sillä huomattava vaikutusvalta tai muu omistussuhde. Kun konsernilla on yhtiössä määräysvalta, yhtiö yhdistellään tytäryrityksenä liitetiedossa 5.2. (s. 153) Tytäryhtiöt kerrottujen periaatteiden mukaisesti. Kun konsernilla on yhtiössä yhteinen määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta mutta ei määräysvaltaa, yhtiö yhdistellään konsernitilinpäätökseen liitetiedossa 5.3. (s. 154). Osakkuusyhtiöt ja osuudet yhteisissä toiminnoissa kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Mikäli konsernilla ei ole omistamassaan yhtiössä määräysvaltaa eikä huomattavaa vaikutusvaltaa, omistussuusu luokitellaan käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta kirjattaviksi rahoitusvaroiksi ja käsitellään liitetiedossa 3.2.1. (s. 134) kuvattujen periaatteiden mukaisesti.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Konsernitilinpäätös esitetään euroina, joka on konsernin emoyhtiön toiminta- ja esittämisvaluutta. Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin pankkipäivittäin julkaisemia keskikursseja. Raportointikauden päättymispäivänä taseessa olevat ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät muunnetaan euroiksi raportointikauden päättymispäivän keskikursseja käyttäen. Muuntamisesta syntyvät valuuttakurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti. Ostoihin ja myynteihin liittyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot kirjataan vastaaviin eriin liikutuloksen yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Ulkomaisten muualla kuin euroalueella toimivien tytäryritysten laajojen tuloslaskelmien erät muunnetaan euroiksi käyttäen Euroopan keskuspankin kuukauden lopun kurssien keskikursseja. Ulkomaisten tytäryritysten taseet muunnetaan käyttäen raportointikauden päättymispäivän keskikursseja. Kauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla toisaalta laajassa tuloslaskelmassa ja toisaalta omassa pääomassa aiheuttaa muuntoeron, joka

kirjataan muihin laajan tuloksen eriin, ja se sisältyy omassa pääomassa muuntoeroihin. Sen muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin.

Ulkomaisille tytäryrityksille annettujen valuuttamääräisten, osaksi nettosijoitusta luettavien lainojen, muuntamisesta syntyvät kurssierot kirjataan konsernitilinpäätöksessä muihin laajan tuloksen eriin, ja ne sisältyvät omassa pääomassa muuntoeroihin.

Ulkomaisten yritysten hankintamenon eliminoinnista sekä hankinnan jälkeisten voittojen ja tappioiden muuntamisesta syntyvät muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään omana eränään omassa pääomassa. Hankinnan yhteydessä syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksiköiden varoihin ja velkoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisut käsitellään kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina, jotka muunnetaan euroiksi raportointikauden päättymispäivän kurssija käyttäen. Mikäli näistä ulkomaisista yksiköistä luovutaan kokonaan tai osittain, niistä aiheutuneet kurssierot kirjataan tulosvaikutteisesti osana myyntivoittoa tai -tappiota.

5.2. TYTÄRYHTIÖT

Tytäryhtiöiden yhdistelyperiaatteet

Altian konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhtiö Altia Oyj ja kaikki sen tytäryhtiöt. Tytäryhtiöiksi katsotaan ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on määräysvalta. Konsernille syntyy määräysvalta, kun se olemalla osallisena yrityksessä altistuu yrityksen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa. Hankittujen tytäryritysten tilinpäätökset sisällytetään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan tytäryrityksessä, ja siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa.

Kaikki liiketoimintojen yhdistämiset käsitellään hankintamenetelmällä. Luovutettu vastike ja hankitun yrityksen yksilöitävissä olevat varat ja vastattavaksi otetut velat arvostetaan hankintahetkellä käypään arvoon. Määrä, jolla luovutetun vastikkeen, määräysvallattomien omistajien osuuden ja hankinnan kohteesta mahdollisesti aiemmin omistetun osuuden yhteenlaskettu määrä ylittää hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon, kirjataan liikearvoksi.

Kaikki hankintaan liittyvät menot, lukuun ottamatta vieraan tai oman pääoman ehtoisten arvopapereiden liikkeeseen laskusta aiheutuvia menoja, kirjataan kuluksi. Luovutettu vastike ei sisällä mahdollisia hankinnasta erillään käsiteltäviä liiketoimia. Mahdollinen ehdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä ja luokitellaan joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu ehdollinen lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä, ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

Konsernilla ei ole ollut määräysvallattomien omistajien osuuksia 31.12.2018 eikä 31.12.2017.

Altia Oyj:n tytäryhtiöiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 23 kpl (23 kpl 31.12.2017).

	Emoyhtiön omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Maa
A-Beverages Oy	100,00	100,00	Suomi
Altia Eesti AS	100,00	100,00	Viro
Altia Denmark A/S	100,00	100,00	Tanska
Altia Holding Sweden AB	100,00	100,00	Ruotsi
SIA Altia Latvia	100,00	100,00	Latvia
Altia Norway AS	100,00	100,00	Norja
Altia Sweden AB	-	100,00	Ruotsi
Altia Sweden Services AB	-	100,00	Ruotsi
Alpha Beverages Oy	100,00	100,00	Suomi
Best Buys International AS	100,00	100,00	Norja
BevCo AB	-	100,00	Ruotsi
Bibendum AB	-	100,00	Ruotsi
Bibendum AS	100,00	100,00	Norja
ExCellar Oy	100,00	100,00	Suomi
Harald Zetterström oy/ab	100,00	100,00	Suomi
Interbev AS	100,00	100,00	Norja
Larsen SAS	100,00	100,00	Ranska
Philipson & Söderberg AB	-	100,00	Ruotsi
Prime Wines Oy	100,00	100,00	Suomi
Premium Wines AS	100,00	100,00	Norja
Ström AS	100,00	100,00	Norja
Vinuversum AB	-	100,00	Ruotsi
Oy Wennerco Ab	100,00	100,00	Suomi

5.3. OSUDET OSAKKUUSYRITYKSISSÄ JA YHTEISISSÄ TOIMINNOISSA

Osakkuusyritykset

Osakkuusyritykset ovat yrityksiä, joissa konsernilla on yli 20 % äänioikeuksista tai muutoin huomattava vaikutusvalta, mutta ei määräysvaltaa. Altialla on osakkuusyrityksenä käsiteltävä omistus Palpa Lasi Oy:ssä.

Osakkuusyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Pääomaosuusmenetelmän mukaan sijoitus kirjataan alun perin hankintamenoon ja tämän jälkeen sitä oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen kohteen nettovarallisuudessa tapahtuneella muutoksella, konsernin omistusosuuden mukaisesti. Hankinnan jälkeen konsernin osuus osakkuusyrityksen tilikauden voitosta tai tappiosta esitetään omana eräänä liike tuloksen jälkeen. Jos konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon eikä kirjanpitoarvon ylittäviä tappiota yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut yrityksen velvoitteiden täyttämiseen. Konsernin sijoitus osakkuusyritykseen sisältää sen hankinnasta syntyneen liikearvon. Konsernin osuus osakkuusyrityksen muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista kirjataan konsernin muihin laajan tuloksen eriin.

Konsernin ja sen osakkuusyritysten välisten liiketoimien tuloksesta merkitään konsernitilinpäätökseen vain konsernin ulkopuolisille omistajille kuuluva osuus. Jokaisen raportointikauden lopussa tarkistetaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että osakkuusyritykseen tehdyn sijoituksen arvo on alentunut. Jos tällaisesta on viitteitä, arvonalentumistappio määritetään osakkuusyrityksestä kerrytettävissä olevan rahamäärän ja sen kirjanpitoarvon välisenä erotuksena. Arvonalentumistappio merkitään tuloslaskelmaan erään osuus osakkuusyritysten tuloksesta.

Osakkuusyritysten tilinpäätökset on tarvittaessa muutettu vastaamaan konsernissa sovellettavia laatimisperiaatteita. Jos tilikauden tilinpäätöstä ei ole käytettävissä, yhdistelyssä on käytetty alustavia tilinpäätöslukuja tai viimeisintä saatua tietoa.

Osuudet yhteisissä toiminnoissa

Yhteisjärjestely on järjestely, jossa kahdella tai useammalla osapuolella on sopimukseen perustuva yhteinen määräysvalta ja jossa merkityksellisiä toimintoja koskevat päätökset edellyttävät määräysvallan jakavien osapuolien yksimielistä hyväksymistä. Yhteisjärjestely on joko yhteinen toiminto tai yhteisyritys. Altialla on Roal Oy:ssä saamiseen liittyvä intressi, joka perustuu yhteisen toiminnon toisen osapuolen kanssa tehtyyn sopimusjärjestelyyn. Osuus Roal Oy:ssä käsitellään yhteisenä toimintona.

OSAKKUUSYRITYKSET JA YHTEISET TOIMINNOT

	2018 Omistus- osuus %	2017 Omistus- osuus %
Roal Oy, Suomi	50,00	50,00
Palpa Lasi Oy, Suomi	25,53	25,53

Roal Oy harjoittaa entsyymiliiketoimintaa. Yhteisen toiminnon toinen omistaja on ABF Overseas Ltd. Palpa Lasi Oy harjoittaa lasisten juomapakkausten kierrätys- ja uusiokäyttöliiketoimintaa.

Altialla on Roalissa yhteinen määräysvalta, mutta toisen osakkeenomistajan optio-oikeus tarkoittaa, että tosiasiallisesti kyseessä on kiinteätuottoinen saaminen, eikä Altialla ole oikeutta 50 %:iin nettovarallisuudesta, kunnes optio raukeaa. Näin ollen osuus luokitellaan yhteiseksi toiminnoksi ja Altia käsittelee osuutensa Roalin varoista ja veloista saamisena ja vuotuisen vähimmäisosingon korkotuottona. Saamisen määrä oli 7,6 miljoonaa euroa 31.12.2018 ja 31.12.2017.

OSAKKUUSYRITYSTEN TALOUDELLINEN YHTEENVETO

milj. EUR	2018	2017
Varat	7,6	5,9
Velat	6,3	7,3
Nettovarot	1,3	-1,5
Liikevaihto	18,3	17,5
Tilikauden tulos	2,8	1,2

Lähipiiritapahtumat osakkuusyritysten ja yhteisten toimintojen kanssa esitetään liitetiedossa 6.3. ([s. 161](#)).

6. Muut liitetiedot

6.1. TULOVEROT

Tuloverot

Konsernin tulosvaikutteisesti kirjattu verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta, mahdollisista aikaisempien tilikausien veroista ja laskennallisesta verosta. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin konserniin kuuluvan yhtiön paikallisen verolainsäädännön mukaisesti.

Tulosvaikutteisesti kirjattaviin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin liittyvät verovaikutukset kirjataan tulosvaikutteisesti. Mikäli verot liittyvät muun laajan tuloksen eriin tai suoraan omaan pääomaan kirjattuihin liiketoimiin tai muihin tapahtumiin, tuloverot kirjataan kyseisiin eriin. Konsernin osuus osakkuusyritysten tuloksesta esitetään laskettuna nettotuloksesta, ja siten se sisältää verovaikutuksen.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset kirjataan pääsääntöisesti kaikista väliaikaisista eroista omaisuus- ja velkaerien verotuksellisten arvojen ja kirjanpitoarvojen välillä. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä, vahvistetuista verotuksellisista tappioista ja tytäryhtiöhankintojen käypien arvojen kohdennuksista. Laskennallisia verosaamisia kirjataan enintään siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää. Laskennalliset verovelat kirjataan täysimääräisinä. Laskennalliset verot kirjataan käyttäen verokantoja, jotka on raportointikauden päättymispäivään mennessä säädetty tai tosiasiallisesti hyväksytty. Ulkomaisten tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjataan veroa vain, mikäli niistä todennäköisesti aiheutuu veroseuraamuksia.

Laskennalliset verosaamiset ja -velat vähennetään toisistaan, kun ne koskevat samaa veronsaajaa ja Altialla on laillisesti täytäntöön pantavissa oleva oikeus määrien kuittaamiseen.

Keskeiset arviot ja johdon harkintaan perustuvat ratkaisut – laskennalliset verosaamiset

Sen ratkaiseminen, merkitäänkö laskennalliset verosaamiset taseeseen, edellyttää harkintaa. Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain, kun niiden realisoituminen on todennäköisempää kuin realisoitumatta jääminen, minkä puolestaan määrää se, kertyykö tulevaisuudessa riittävästi verotettavaa tuloa. Verotettavan tulon kertymistä koskevat oletukset perustuvat johdon arvioihin vastaisiin rahavirtoihin. Nämä vastaisia rahavirtoja koskevat arviot puolestaan riippuvat arvioista, jotka koskevat mm. tulevan myynnin määrää, liiketoiminnan menoja, keskeisten raaka-aineiden kustannustasoja, investointeja ja muita liiketoiminnan tuloksellisuuteen liittyviä eriä. Näihin arvioihin ja oletuksiin liittyy riskejä ja epävarmuutta, ja näin ollen on mahdollista, että olosuhteissa tapahtuvat muutokset aiheuttavat muutoksia odotuksiin, ja tämä voi puolestaan vaikuttaa taseeseen merkittäviin laskennallisiin verosaamisiin samoin kuin mahdollisiin vielä kirjaamattomiin muihin verotuksellisiin tappioihin ja väliaikaisiin eroihin. Altian kyky kerryttää verotettavaa tuloa riippuu myös yleisistä talousteen, rahoitukseen, kilpailukykyyn, lainsäädäntöön ja sääntelyyn liittyvistä tekijöistä, jotka eivät ole sen omassa määräysvallassa. Jos Altian verotettava tulo on tulevaisuudessa pienempi kuin mitä johto on ennakoitunut kirjattavia laskennallisia verosaamisia määritettäessä, saamisten arvo alentuu tai ne käyvät kokonaan arvottomiksi. Tällöin taseeseen merkityt määrät voidaan mahdollisesti joutua peruuttamaan tulosvaikutteisesti. Olosuhteiden muutokset voivat myös johtaa laskennallisten verosaamisten kirjaamiseen sellaisista vahvistetuista tappioista, joista tällä hetkellä ei ole merkitty saamisia.

TULOVEROT

milj. EUR	2018	2017
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	3,8	6,3
Edellisten tilikausien verot	0,2	-0,2
Laskennalliset verot:		
Syntyneet ja purkautuneet väliaikaiset erot	0,0	0,6
Verokantojen muutoksen vaikutus	-0,4	0,0
YHTEENSÄ	3,6	6,7

Tuloslaskelman verokulun ja Altia-konsernin kotimaan verokannalla (20,0 %) laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

milj. EUR	2018	2017
Tulos ennen veroja	18,6	25,0
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	3,7	5,0
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavien verokantojen vaikutus	0,3	0,4
Verovapaat tuotot	-0,3	-0,2
Verotuksessa vähennyskeltottomat kulut	0,1	0,1
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	-0,0	-0,4
Verot aikaisemmilta tilikausilta	0,2	-0,2
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta veroilla vähennettynä	-0,1	-
Verokantojen muutosten vaikutus	-0,4	0,0
Voitonjaosta maksetut verot	-	0,6
Tuloverot jakamattomista voittovaroista	-0,0	1,7
Muut erät	0,0	-0,3
VEROKULU TULOSLASKELMASSA	3,6	6,7

Jakamattomista voittovaroista tilikaudella 2017 kirjattu verokulu 1,7 miljoonaa euroa johtui voittovaroihin sisältyvien laskennallisten verovelkojen uudelleenarvioinnista Virossa.

MUIHIN LAAJAN TULOKSEN ERIIN LIITTYVÄT VEROT

2018 milj. EUR	Ennen veroja	Vero- vaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	0,4	-0,1	0,3
Muuntoerot	-3,5	-	-3,5
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	0,0	-0,0	-0,0
YHTEENSÄ	-3,1	-0,1	-3,2

2017 milj. EUR	Ennen veroja	Vero- vaikutus	Verojen jälkeen
Rahavirran suojaukset	1,4	-0,3	1,1
Myytavissä olevat rahoitusvarat	0,6	-	0,6
Muuntoerot	-4,0	-	-4,0
Työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,0	0,0	-0,0
YHTEENSÄ	-2,0	-0,3	-2,3

LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2018 aikana: milj. EUR	1.1.2018	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kurssierot	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset:					
Verotukselliset tappiot	0,3	-0,2	-	-0,0	0,1
Käyttöomaisuus	2,4	-0,4	-	-0,0	2,0
Eläke-etuudet	0,3	0,0	-0,0	-0,0	0,3
Varaukset	-	0,1	-	-	0,1
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,1	0,0	-	-0,0	0,1
Suojausrahastoon kirjatut	0,1	-	-0,1	-	0,0
Muut väliaikaiset erot	0,2	-0,0	-	-0,0	0,1
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	3,3	-0,4	-0,1	-0,0	2,7
Netotus laskennallisista verovelosta	-2,3				-1,9
Laskennalliset verosaamiset netto	1,0				0,8
Laskennalliset verovelat:					
Käyttöomaisuus	5,2	-0,0	-	-0,0	5,2
Suojausrahastoon kirjatut	0,0	-	0,0	-0,0	0,0
Käyvän arvon kohdistus hankinnoista	2,7	-0,5	-	-0,1	2,1
Vähennyskelpoiset liikearvopoistot	10,4	-0,4	-	-0,3	9,7
Tytäryhtiöiden jakamattomat voittovarot	1,7	-0,0	-	-	1,7
Muut väliaikaiset erot	0,0	-0,0	-	-	0,0
Laskennalliset verovelat yhteensä	20,0	-0,9	0,0	-0,4	18,8
Netotus laskennallisista verosaamisista	-2,3				-1,9
Laskennalliset verovelat netto	17,7				16,8

LASKENNALLISET VEROSAAMISET JA -VELAT

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2017 aikana: milj. EUR	1.1.2017	Kirjattu tuloslaskelmaan	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Kurssierot	31.12.2017
Laskennalliset verosaamiset:					
Verotukselliset tappiot	0,2	0,1	-	-0,0	0,3
Käyttöomaisuus	3,4	-1,1	-	-0,0	2,4
Eläke-etuudet	0,3	0,0	0,0	-0,0	0,3
Vaihto-omaisuuden sisäinen kate	0,1	0,0	-	-0,0	0,1
Suojausrahastoon kirjatut	0,4	-	-0,3	-0,0	0,1
Muut väliaikaiset erot	0,2	-0,0	-	-0,0	0,2
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	4,6	-1,0	-0,3	-0,0	3,3
Netotus laskennallisista verovelosta					-2,3
Laskennalliset verosaamiset netto					1,0
Laskennalliset verovelat:					
Käyttöomaisuus	5,2	-0,0	-	-0,0	5,2
Suojausrahastoon kirjatut	0,0	-	0,0	0,0	0,0
Käyvän arvon kohdistus hankinnoista	3,2	-0,4	-	-0,1	2,7
Vähennyskelpoiset liikearvopoistot	10,5	0,0	-	-0,2	10,4
Tytäryhtiöiden jakamattomat voittovarot	-	1,7	-	-	1,7
Muut väliaikaiset erot	1,7	-1,6	-	-0,0	0,0
Laskennalliset verovelat yhteensä	20,7	-0,4	0,0	-0,3	20,0
Netotus laskennallisista verosaamisista					-2,3
Laskennalliset verovelat netto					17,7

Konsernilla oli 31.12.2018 yhteensä 1,0 miljoonaa euroa (2017: 5,6 miljoonaa euroa) käyttämättömiä verotuksellisia tappioita, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista. Näistä verotuksellista tappioista 1,0 miljoonaa euroa erääntyy neljän vuoden kuluessa. Altian johdon arvion mukaan nämä tappiot ovat syntyneet tytäryrityksissä, joilla ei ole näyttöä tulevaisuudessa syntyvästä verotettavasta tulosta eikä muuta vakuuttavaa näyttöä siitä, että verotukselliset tappiot pystyttäisiin hyödyntämään ja laskennallinen verosaaminen voitaisiin kirjata taseeseen.

6.2. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET SEKÄ EHDOLLISET VARAT JA VELAT

milj. EUR	2018	2017
Vakuudet ja vastuusitoumukset		
Konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	18,5	18,5
Takaukset	5,3	6,4
VAKUUDET YHTEENSÄ	23,8	24,9
Muut vastuusitoumukset		
Muut vuokrasopimukset		
Erääntyminen yhden vuoden kuluessa	3,9	4,8
Erääntyminen vuotta pitemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	9,3	11,5
Erääntyminen yli viiden vuoden kuluttua	0,5	0,9
Muut vuokrasopimukset yhteensä	13,6	17,1
Muut vastuut	15,5	19,7
VASTUUSITOUMUKSET YHTEENSÄ	29,1	36,8

Kaikki konserniyhtiöiden puolesta annetut vakuudet liittyvät viranomaisvelvoitteisiin. Muista vuokrasopimuksista aiheutuvat vastuut koostuvat toimitilojen, autojen ja truckkien vuokravastuista. Muut vastuut sisältävät lähinnä viinien ja konjakkien ostositoumuksia.

Taseen ulkopuoliset varat, päästökauppa

Konserni on osallisena Euroopan unionin päästökaupassa, jossa sille on myönnetty tietty määrä hiilidioksidipäästöoikeuksia tietyllä ajanjaksolle vastikkeetta. Altia Oyj esittää vastikkeetta saadut hiilidioksidipäästöoikeudet ns. nettoperiaatteen mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että konserni ei merkitse taseeseensa myönnettyjä päästöoikeuksia eikä veloitetta luovuttaa toteutuneita päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia. Konserni ei myöskään kirjaa tulospäätöksellään päästöoikeuksista aiheutuvaa tuottoa tai kulua, mikäli myönnetty päästöoikeudet riittävät kattamaan veloitteen, joka koskee päästöjä vastaavan päästöoikeusmäärän luovuttamista. Jos toteutuneet päästöt ylittävät myönnetty päästöoikeudet, ylimenevistä päästöis-

tä syntynyt velvoite kirjataan raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon velaksi taseeseen. Jos toteutuneet päästöt alittavat myönnetty päästöoikeudet, erotusta ei merkitä taseeseen, vaan se esitetään tilinpäätöksessä liitetietona käypään arvoon arvostettuna.

Altian toteutuneet päästöt alittavat myönnetty päästöoikeudet. Seuraavassa taulukossa on esitetty päästöoikeuksien muutokset tilikausilla 2018 ja 2017 sekä niiden käyvät arvot:

Päästöoikeudet, kilotonneja	2018	2017
Saadut päästöoikeudet	26,9	27,4
Edelliseltä vuodelta jäljelle jääneet päästöoikeudet	45,6	39,2
Edelliseen vuoteen liittyvien arvioiden tarkennukset	0,0	-0,0
Myydyt päästöoikeudet	-20,0	-
Toteutuneet päästöt	-21,9	-21,0
PÄÄSTÖOIKEUDET 31.12.	30,6	45,6
Jäljelle jääneiden päästöoikeuksien käypä arvo, miljoonaa euroa	0,7	0,4

Vuonna 2018 saadut päästöoikeudet ja toteutuneet päästöt ovat arvioituja tietoja, jotka tarkentuvat kevään 2019 aikana. Altia jatkaa päästökaupan alaisena toimijana päästökauppakauden 2013–2020.

6.3. LÄHIPHIIRITAPAHTUMAT

Yhtiön lähipiiriin kuuluvat sen tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot. Tytäryhtiöt on esitetty liitetiedossa 5.2. (s. 153) ja osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot liitetiedossa 5.3. (s. 154). Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiirin kanssa, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä.

Lähipiiriin kuuluvat myös hallitus, toimitusjohtaja, johtoryhmän jäsenet ja heidän perheenjäsenensä sekä näiden henkilöiden määräysvallassa tai yhteisessä määräysvallassa olevat yritykset. Altian lähipiiriä ovat myös yritykset, jotka ovat valtion määräysvallassa, yhteisessä määräysvallassa, tai ovat valtion osakkuusyhtiöitä. Altia on soveltanut helpotusta, minkä perusteella se raportoi ainoastaan merkittävät liiketoimet valtion sidoksissa olevien yritysten kanssa. Lähipiiriliiketoimet tehdään tavanomaisin kaupallisin ehdoin. Altialla on lähipiiriliiketoimia jatkuvasti suurimman asiakkaansa Alkon kanssa. Liiketoimet Alkon kanssa, sekä muut materiaaliset liiketoimet valtion omistamien yhtiöiden kanssa, on esitetty alla kohdassa Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset.

LÄHIPIIRIN KANSSA OVAT TOTEUTUNEET SEURAAVAT LIIKETAPAHTUMAT

milj. EUR	2018	2017
Tavaroiden ja palvelujen myynti		
Osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot	0,9	1,0
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	79,2	82,8
YHTEENSÄ	80,1	83,8
Tavaroiden ja palvelujen ostot		
Osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot	2,8	2,1
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	1,3	4,1
YHTEENSÄ	4,1	6,2
Avoimet saldot tavaroiden ja palvelujen myynneistä ja ostoista		
Myyntisaamiset		
Osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot	0,1	0,2
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	3,2	2,8
Ostovelat		
Osakkuusyhtiöt ja yhteiset toiminnot	0,3	0,0
Muut lähipiiriin kuuluvat yritykset	0,0	0,1

JOHDON TYÖSUHDE-ETUUDET

milj. EUR	2018	2017
Toimitusjohtaja		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	0,3	0,3
Tulospalkkiot ja palkkiot pitkäjänteisestä kannustinjärjestelmästä	0,3	0,3
Eläke-etuudet	0,1	0,1
YHTEENSÄ	0,7	0,7
Johtoryhmä (ei sisällä toimitusjohtajan työsuhte-etuuksia)		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	1,9	1,9
Eläke-etuudet	0,3	0,3
YHTEENSÄ	2,2	2,2
Hallitus (jäsenet ja varajäsenet)	0,3	0,2

Toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille ei ole myönnetty rahalainoja eikä heidän puolestaan ole annettu vakuuksia tai vastuusitoumuksia.

Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.

6.4. UUSIEN TAI MUUTETTUJEN IFRS-STANDARDIEN JA TULKINTOJEN SOVELTAMINEN

Altia on ottanut käyttöön International Accounting Standards Boardin julkistamat standardit IFRS 15, Myyntituotot asiakassopimuksista, ja IFRS 9, Rahoitusinstrumentit, jotka tulivat voimaan 1. tammikuuta 2018 alkaen.

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista

IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista on uusi tuloutusstandardi, jota Altia alkoi sovelta-
maan 1.1.2018 alkavalla tilikaudella. Uusi standardi korvaa standardit IAS 18 ja IAS 11 sekä niihin
liittyvät tulkinnot. IASB on lisäksi julkaissut selvennyksiä IFRS 15 -standardiin. Nämä muutokset
sisältävät selvennyksiä suoritevelvoitteen yksilöimistä, aineettomaan omaisuuteen annettavien
lisenssien kirjanpitoikäisyyttä ja päämies vs. agentti -arviointia (myyntituottojen brutto- tai netto-
määräinen esittäminen) koskevaan ohjeistukseen. Uuden standardin peruseräily on, että
myyntituotto kirjataan, kun tavaraa tai palvelua koskeva määräysvalta siirtyy asiakkaalle – riskien
ja etujen käsitteen tilalle on tullut määräysvallan käsite. Uusi standardi sisältää viisivaiheisen pro-
sessin, jota Altia soveltaa asiakassopimuksiin ennen myyntituottojen kirjaamista.

Myyntin tulouttamiseksi vaadittavat vaiheet ovat seuraavat, ja niiden pohjalta Altia on tehnyt
analyysin osana uuden standardin käyttöönottoprosessia:

1. yksilöidään sopimus
2. yksilöidään suoritevelvoitteet
3. määritetään transaktiohintaa
4. kohdistetaan transaktiohintaa sopimuksen sisältyville suoritevelvoitteille
(kullekin erilliselle tavaramalle tai palvelulle, joka on luvattu asiakkaalle)
niiden suhteellisten erillismyyntihintojen perusteella
5. kirjataan myyntituotot, kun (tai sitä mukaa kuin) suoritevelvoite täytetään
luovuttamalla tavara tai palvelu asiakkaalle

Altian liikevaihto koostuu pääasiassa alkoholituotteiden myynnistä, joka koostuu Altian omista

tuotemerkeistä ja kansainvälisten yhteistyökumppanien tuotemerkeistä. Altia tuo, myy ja jakelee
viiniä, väkeviä alkoholijuomia ja muita juomatuotteita monopoleille, hotelleille, ravintoloille, cate-
ring-yrityksille, vähittäismyyntiin, tukkuasiakkaille sekä vientiin, rajakauppaan ja meriliikenteen
asiakkaille. Lisäksi Altia tarjoaa ratkaisuja ja palveluja teollisille kumppaneilleen. Altia myy teollisia
tuotteita, kuten etanolia, tärkkelystä ja rehuraaka-aineita, ja tarjoaa teollisille asiakkailleen sopi-
musvalmistuspalveluja tislauksesta pullotukseen sekä asiakaspalvelua ja logistiikkaa.

Altia sovelsi siirrossa mukautettua takautuvaa menetelmää, mikä tarkoittaa, ettei vertailutietoja
oikaista ja Altian kohdalla käyttöönotosta ei aiheutunut olennaista vaikutusta kertyneisiin voitto-
varoihin 1.1.2018.

Suoritevelvoitteiden yksilöiminen:

Alkoholituotteiden ja teollisten tuotteiden myynnissä kukin toimitettava tuote tai tuote-erä on
erillinen suoritevelvoite ja asiakassopimukset eivät tyypillisesti sisällä erillistä lupautusta kulje-
tuspalvelun järjestämisestä. Täten myös niissä tilanteissa, joissa määräysvalta tuotteisiin siirtyy
asiakkaalle ennen toimitusta, Altia ei järjestä tuotteiden toimittamista eikä tarjoa asiakkailleen
mitään muita kuljetus- tai käsittelypalveluja. Jos määräysvalta ei siirry asiakkaalle ennen toimitus-
ta, kuljetuspalvelu on velvoitteen täyttämistä aiheutuvaa toimintaa, eikä se ole erillinen palvelu.
Näin ollen kuljetuspalvelu ei muodosta erillistä suoritevelvoitetta, joka käsiteltäisiin erillään tuot-
teiden myynnistä. Yhteistyökumppanien kanssa tehdyissä sopimuksissa, jotka oikeuttavat Altian
jakelemaan kumppanien tuotteita, Altia toimii loppuasiakkaaseen nähden päämiehenä, ja sillä on
määräysvalta tuotteeseen, hinnoittelua koskeva harkintavalta ja omistusoikeus tuotevarastoon.
Näin ollen myyntituotona kirjataan bruttomäärä, johon Altia on oikeutettu näiden tuotteiden
myynnissä.

Altian teollisille asiakkaille tuotettavia sopimuspalveluja koskevat sopimukset sisältävät pääasiassa
yhden suoritevelvoitteen, joka on sarja erillisiä palveluja, kuten sopimusvalmistuspalveluja, asia-
kaspalvelua, logistiikkaa ja varastointia. Näissä järjestelyissä Altialla ei ole määräysvaltaa tuottei-
siin eikä varastoon liittyvää riskiä.

Transaktiohinnan määrittäminen:

Asiakassopimuksiin sisältyy tyypillisesti useita muuttuvia vastikkeita (paljousalennuksia; bonuksia;
markkinointitukia kuten hyllymaksuja; sanktioita, jotka liittyvät tiettyihin ennalta määritettyihin

tunnuslukuihin tai siihen, ettei Altia täytä velvoitteitaan oikea-aikaisesti; palautuksia; standardi-kustannusten ja toteutuvien kustannusten välisiä eroja jne.). IFRS 15:n mukaan yrityksen pitää arvioida muuttuvan vastikkeen määrä ja sisällyttää transaktiohintaan määrä, joka täyttää kriteerin siitä, että se on erittäin todennäköinen. Altia on kuitenkin arvioinut muuttuvat vastikkeet osana tulouttamisprosessiaan jo nykyisten tuloutusstandardien mukaan. Lisäksi Altia on pystynyt arvioimaan toteutumat luotettavasti, ja näin ollen johdon näkemys on, että kriteeri erittäin todennäköisestä tyypillisesti täyttyy. Myös toteutuneiden sanktioiden määrä on epäolennainen, ja tämän vuoksi transaktiohintaan ei ole ollut tarvetta tehdä oikaisuja siirtymähetkellä.

Palautusoikeutta koskevien sopimusehtojen osalta todetaan, että Altia on nykyisin kirjannut toimittamistaan tuotteista myyntituoton sen vastikkeen määräisenä, johon se odottaa olevansa oikeutettu, ja palautusta koskevan velan tuotteista, jotka se odottaa palautettavan. IFRS 15:n mukaan, palautuviksi odotettujen tuotteiden arvo merkitään taseeseen tuotteiden vastaanotto-oikeutta kuvastavaksi erilliseksi eräksi. Aikaisemmin Altia on kirjannut palautusvelan ja vastaanotto-oikeutta kuvastavat varat nettona. IFRS 15:n mukaan erät näytetään bruttona omana sopimukseen perustuvana varana ja sopimukseen perustuvana velkana. Esittämistapa olisi lisännyt taseen varoja ja velkoja 2,1 miljoonalla eurolla 31.12.2017. IFRS 15:n mukaan hyllymaksut kirjataan myynnin vähennyseräksi. Aikaisemmin ne kirjattiin kuluiksi. Tunnistetut palautuksia ja hyllymaksuja koskevat esittämistapaerot eivät ole olennaisia Altian kannalta.

Transaktiohinnan kohdistaminen:

Hinnat ovat yleensä erillismyyntihintoja, eikä näin ollen ole tarvetta erillismyyntihinnan kohdistamiseen. Lisäksi johto katsoo, ettei alennusten kohdistaminen sopimuksen eri elementeille aiheuttaisi eroja kirjattavien myyntituottojen määrään tai ajoittumiseen, koska kaikkia tilaukseen sisältyviin tuote-eriin ja/tai tuotteisiin koskeva määräysvalta siirtyy samanaikaisesti. Sopimuspalveluissa vaatimus muuttuvan vastikkeen kohdistamisesta sarjaan kuuluvalla erilliselle palvelulle täyttyy, ja näin ollen Altia kohdistaa ja kirjaa muuttuvan vastikkeen sille kaudelle, jolla sillä on sopimukseen perustuva oikeus palkkioon.

Myyntituoton kirjaaminen:

IFRS 15:n käyttöönotosta ei seurannut merkittäviä muutoksia myynnin tulouttamisajankohtiin. Altialla ei ole sopimusten saamisesta aiheutuvia lisämenoja, jotka olisivat aktivoitavissa IFRS 15:n mukaan.

IFRS 9 Rahoitusinstrumentit

Altia on soveltanut IFRS Rahoitusinstrumentit -standardia 1.1.2018 alkaen. Siirtymässäntöjen mukaisesti vertailutietoja ei ole oikaistu. Rahoitusvarat on alkuperäisen kirjaamisen jälkeen arvostettu joko jaksotettuun hankintameno, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta tai käypään arvoon sen perusteella, mikä on yrityksen käyttämä liiketoimintamalli rahoitusvarojen hallinnoinnissa ja mitkä ovat rahoitusvarojen sopimukseen perustuvat rahavirtaominaisuudet. IFRS 9:n mukainen luokittelu ei aiheuttanut olennaisia muutoksia kyseisten erien käsittelyssä. Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta kun oikeus sopimusperusteisiin rahavirtoihin on lakannut ja kun rahoitusvaraan liittyvät olennaiset riskit ja edut ovat siirtyneet konsernin ulkopuolelle.

IFRS 9:n mukaiset taseesta pois kirjaamista koskevat säännöt vastaavat IAS 39:n Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen mukaisia sääntöjä. Altian factoringprosessiin ei sisälly takautumisoikeutta, toisin sanoen kaikki myytyihin myyntisaamisiin liittyvät oikeudet siirtyvät ostajalle. IAS 39:n mukaiset kriteerit taseesta pois kirjaamiselle täyttyvät edelleen IFRS 9:n mukaan.

RAHOITUSINSTRUMENTTIENTEN UUDELLEENLUOKITTELU SOVELLETTAESSA IFRS 9

	Arvostusryhmä IAS 39	Arvostusryhmä IFRS 9	Kirjanpitoarvot IAS 39	Kirjanpitoarvot IFRS 9
Pitkäaikaiset rahoitusvarat				
Saamiset omistuksista yhteisissä toiminnoissa	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintameno	7,6	7,6
Noteeraamattomat osakkeet	Myytavissä olevat rahoitusvarat	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	1,4	1,4
Lainasaamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintameno	1,0	1,0
Lyhytaikaiset rahoitusvarat				
Myyntisaamiset ja muut saamiset	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintameno	49,7	49,7
Johdannaiset (suojauslaskennan alla)				
Valuuttatermiinit	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	1,1	1,1
Hyödykejohdannaiset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	0,3	0,3
Rahavarat	Lainat ja muut saamiset	Jaksotettuun hankintameno	52,4	52,4
Pitkäaikaiset rahoitusvelat				
Lainat	Jaksotettuun hankinta-meno kirjattavat rahoitusvelat	Jaksotettuun hankintameno	89,1	89,1
Lyhytaikaiset rahoitusvelat				
Lainat	Jaksotettuun hankinta-meno kirjattavat rahoitusvelat	Jaksotettuun hankintameno	11,0	11,0
Ostovelat ja muut velat	Jaksotettuun hankinta-meno kirjattavat rahoitusvelat	Jaksotettuun hankintameno	29,3	29,3
Johdannaiset (suojauslaskennan alla)				
Korkojohdannaiset	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	1,4	1,4
Valuuttatermiinit	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	Käypään arvoon muun laajan tuloksen kautta	0,1	0,1

Arvon alentuminen

Uuden arvonalentumismallin mukaan on kirjattava arvon alentumista koskeva vähennyserä, joka perustuu odotettavissa oleviin luottotappioihin, ei siis toteutuneisiin luottotappioihin kuten IAS 39:n mukaan.

Uutta arvonalentumismallia koskevaa vaatimusta sovelletaan jaksotettuun hankintamenoarvostettaviin rahoitusvaroihin, käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettaviin vieraan pääoman ehtoihin instrumentteihin, IFRS 15:n Myyntituotot asiakassopimuksista mukaisesti sopimukseen perustuviin omaisuuseriin, vuokrasaamisiin, luottositoumuksiin ja tiettyihin takaussopimuksiin.

Uusi arvonalentumismalli aikaistaa tappioiden kirjaamista. Myyntisaamisiin liittyvä tappiota koskeva vähennyserä perustuu myyntisaamisten ikäjakaumaan ja alueellisiin saamissalkkuihin. Odotettu luottotappioaste kaikista myyntisaamisista on 0,1% ja lisäksi yli 120 päivää erääntyneistä saamisista kirjataan arvonalentuminen 60 %:n odotettavissa olevan luottotappioasteen mukaisesti. Saamiset monopolilta Suomessa ja Ruotsissa on jätetty ulkopuolelle johtuen asiakkaan luonteesta ja siihen liittyvästä luottoriskistä. Analyysissa on otettu huomioon tulevaisuuteen suuntautuvaa makroekonomista informaatiota. Odotettavissa olevien luottotappioiden perustuvan mallin käyttöönotto pienensi luottotappioita koskevaa vähennyserää 1.1.2018 ja Altia oikaisi kertyneiden voittovarojen alkusaldoa tämän vaikutuksella 0,1 MEUR.

Rahoitusvelat

IFRS 9:n käyttöönotolla ei ole vaikutusta Altian rahoitusvelkojen luokitteluun ja arvostamiseen, sillä uudet vaatimukset vaikuttavat vain käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi nimenomaisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen kirjanpitokäsittelyyn, eikä Altialla ole tällaisia velkoja.

Velkojen ehtoihin tehtävät muutokset

IFRS 9:n mukaan, kun jaksotettuun hankintamenoarvostetun rahoitusvelan ehtoja muutetaan siten, ettei transaktio johda velan kirjaamiseen pois taseesta, tulisi välittömästi kirjata tulosvaikutteinen voitto tai tappio. Näillä muuttuneilla säännöillä ei ollut vaikutusta Altiaan, sillä minkään nykyisen lainan ehtoja ei ole muutettu siten, että seurauksena olisi ollut IAS 39:n mukainen lainaehtojen muutos, joka olisi johtanut velan kirjanpitoarvon oikaisuun.

Suojauslaskenta

Uudet suojauslaskentaa koskevat säännöt lähentävät suojausinstrumenttien kirjanpitokäsittelyä yrityksen riskienhallinnan käytäntöihin. Yleisenä sääntönä on, että aiempaa useammat suojaussuhteet saattavat täyttää suojauslaskennan soveltamisen edellytykset, sillä standardin mukainen lähestymistapa on aiempaa periaatelähtoisempi.

Suojauslaskentaa sovelletaan konsernissa tiettyihin korko-, valuutta- ja sähköjohdannaisiin. Konserni on varmistanut, että sen aikaisemmat suojaussuhteet kelpasivat edelleen suojausiksi, kun IFRS 9 otettiin käyttöön.

IFRS 9:n mukaisessa rahavirran valuuttasuojauksessa Altia kohdistaa koko termiinisopimuksen käyvän arvon suojaussuhteeseen ja näin ollen se ei enää erottele termiinipisteitä erillistä tulosvaikutteista kirjaamista varten. Tämä on muutos, jonka Altia on valinnut käyttöönottoajankohtana, mutta sen vaikutus ei kuitenkaan ollut merkittävä.

IFRS 9:n mukaan on mahdollista suojata riskin komponentteja. Tämä muutos paransi sähkösuojauksen tehokkuutta ja kaikki sähkösuojat luokitellaan tehokkaiksi.

Koronvaihtosopimuksilla suojataan vaihtuvakorkoisia lainoja, ja nykyiset suojaussuhteet jatkuivat muuttumattomina IFRS 9:ää sovellettaessa.

Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot

Uusi standardi sisältää myös aiempaa laajempia vaatimuksia tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista sekä muutoksia esittämistapaan.

Uudet standardit

Altia ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

IFRS 16 Vuokrasopimukset

(sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla):

IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardia sovelletaan 1.1.2019 lukien. Uusi standardi vaikuttaa lähinnä vuokralleottajien soveltamaan kirjanpitoikäsiintelyyn ja johtaa siihen, että lähes kaikki vuokrasopimukset merkitään taseeseen. Uusi vuokrasopimusstandardi poistaa nykyisen jaottelun operatiivisiin vuokrasopimuksiin ja rahoitusleasingsopimuksiin ja sen mukaan valtaosasta Altian vuokrasopimuksia on kirjattava omaisuuserä (vuokratun hyödykkeen käyttöoikeus) ja vuokrien maksamista koskeva rahoitusvelka. Lyhytaikaisia ja arvoltaan vähäisiä kohteita koskevia vuokrasopimuksia koskee valinnainen helpotus. Muutoksella on vaikutusta myös tuloslaskelmaan, koska kokonaiskulu on tyypillisesti suurempi vuokrasopimuksen ensimmäisinä vuosina ja pienempi myöhemmin vuosina. Lisäksi liikekulujen tilalle tulee korkokuluja ja poistoja, jolloin keskeiset tunnusluvut, kuten käyttökatte muuttuvat.

Rahavirtalaskelmassa esitettävät liiketoiminnan rahavirrat ovat aiempaa suuremmat, koska vuokrasopimusvelan lyhennyksen osuus maksuista luokitellaan rahoitustoimintaan. Vain korkomenon osuus maksuista esitetään edelleen liiketoiminnan rahavirtoina.

Altian tekemän alustavan vaikutusarvioinnin perusteella, joka saattaa vielä muuttua, IFRS 16 kasvattaa taseeseen sisältyviä aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä pääasiassa nykyisten toimitiloja, varastoja, autoja ja trukkeja koskevien operatiivisten vuokrasopimusten vuoksi. IFRS 16 -standardin käyttöönoton yhteydessä laadittavassa ja standardissa tarkoitettulla tavalla laskettavassa avaavassa taseessa per 1.1.2019 konsernin vuokraoikeuteen perustuvien omaisuuserien määrän ja vastaavan korollisen velan määrän arvioidaan olevan n. 10,5 miljoonaa euroa. Konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan kulut pienentyvät noin 3-4 miljoonalla eurolla, kun taas poistot ja korkokulut kasvavat, koska vuokratulot ei enää luokitella liiketoiminnan kuluiksi. Tämä johtaa käyttökatteen parantumiseen. Arviointi tulee valmistumaan vuoden 2019 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana.

Altia soveltaa käyttöönotossa yksinkertaistettua menettelyä (mukautettu takautuva lähestymistapa), jonka mukaan vertailutietoja ei oikaista. IFRS 16:n käyttöönoton kertynyt vaikutus kirjataan oman pääoman oikaisuksi vuoden 2019 alussa. Lisäksi Altia käyttää mahdollisimman laajasti muita helpotuksia, kuten juoksuajaltaan alle 12 kuukauden pituisten sopimusten ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevien sopimusten jättäminen ulkopuolelle.

Muilla tiedossa olevilla IFRS-standardien tai IFRIC-tulkintojen muutoksilla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

6.5. TILIKAUDEN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

30.1.2019 tiedotettiin osakkeenomistajien nimitystoimikunnan ehdotukset varsinaiselle yhtiökokoukselle 2019.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunta ehdottaa varsinaiselle yhtiökokoukselle, että hallituksen jäsenten lukumäärä olisi seitsemän (7) ja, että nykyisistä jäsenistä Kim Henriksson, Tiina Lencioni, Jukka Ohtola, Torsten Steenholt, Sanna Suvanto-Harsaa ja Kai Telanne valittaisiin uudelleen hallituksen jäseniksi ja uudeksi jäseneksi valittaisiin Anette Rosengren.

Lisäksi nimitystoimikunta ehdottaa, että seuraavalla toimikaudella hallituksen jäsenille maksettava palkkio koostuisi kuukausittaisesta toimikausipalkkiosta seuraavasti: 4 000 euroa kuukaudessa, puheenjohtaja; 2 500 euroa kuukaudessa, varapuheenjohtaja; 2 000 euroa kuukaudessa, jäsen.

Kuukausipalkkion lisäksi hallituksen jäsenille maksettaisiin kokouspalkkio kultakin hallituksen ja sen valiokunnan kokoukselta. Kokouspalkkiona maksettaisiin Suomessa asuvalle hallituksen jäsenelle 600 euroa ja ulkomaille asuvalle hallituksen jäsenelle 1 200 euroa. Matkakulut korvattaisiin yhtiön matkustuspöytäkirjan mukaisesti.

Emoyhtiön tilinpäätös

ALTIA OYJ TULOSLASKELMA (FAS)

milj. EUR	Liite	1.1.–31.12. 2018	1.1.–31.12. 2017
LIIEVAIHTO	1.	205,3	201,2
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		-0,1	-0,2
Liiketoiminnan muut tuotot	2.	20,0	20,5
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			
Ostot tilikauden aikana		-128,9	-117,0
Varastojen muutos		5,3	-1,9
Ulkopuoliset palvelut		-0,1	-0,1
Materiaalit ja palvelut yhteensä		-123,6	-119,1
Henkilöstökulut	3.		
Palkat ja palkkiot		-23,8	-24,9
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-5,8	-4,5
Muut henkilösivukulut		-0,9	-1,5
Henkilöstökulut yhteensä		-30,6	-30,9
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-11,6	-11,2
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä		-11,6	-11,2
Liiketoiminnan muut kulut	4.	-50,5	-48,6
LIIKETULOS		8,9	11,7

milj. EUR	Liite	1.1.–31.12. 2018	1.1.–31.12. 2017
Rahoitustuotot ja -kulut	5.		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		6,7	16,6
Tuotot osuuksista omistusyhteysyrityksissä		0,9	0,9
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista			
Muilta		0,1	0,2
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		0,4	0,5
Muilta		3,3	4,3
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		-0,1	-0,1
Muille		-5,4	-6,2
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä		6,0	16,1
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		14,8	27,8
Tilinpäätössiirrot	6.		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		1,0	0,9
Konserniavustus		-0,0	-
Tuloverot	7.		
Tilikauden verot		-1,7	-2,2
Laskennalliset verot		0,1	-0,0
Muut välittömät verot		-0,1	0,0
Tuloverot yhteensä		-1,7	-2,2
TILIKAUDEN TULOS		14,1	26,5

ALTIA OYJ TASE (FAS)

milj. EUR	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT	8.		
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		12,0	12,6
Muut pitkävaikutteiset menot		7,7	9,3
Ennakkomaksut		1,7	2,8
Aineettomat hyödykkeet yhteensä		21,4	24,7
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		2,4	2,5
Rakennukset ja rakennelmat		21,9	23,0
Koneet ja kalusto		27,8	25,0
Muut aineelliset hyödykkeet		0,5	0,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		1,5	4,7
Aineelliset hyödykkeet yhteensä		54,2	55,6
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä		206,8	206,8
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä		8,0	8,0
Muut osakkeet ja osuudet		0,8	0,8
Sijoitukset yhteensä		215,7	215,7
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ		291,3	296,0

milj. EUR	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	9.		
Aineet ja tarvikkeet		21,8	16,5
Keskeneräiset tuotteet		10,3	12,5
Valmiit tuotteet/tavarat		11,6	9,5
Vaihto-omaisuus yhteensä		43,7	38,5
Pitkäaikaiset saamiset	10.		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		15,8	17,8
Laskennalliset verosaamiset		0,5	0,5
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä		16,3	18,3
Lyhytaikaiset saamiset	11.		
Myyntisaamiset		25,3	20,1
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		12,2	9,8
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä		0,1	0,2
Muut saamiset		0,0	-
Siirtosaamiset		3,6	2,8
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä		41,3	32,9
Rahat ja pankkisaamiset		40,6	49,4
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ		141,9	139,1
VASTAAVAA YHTEENSÄ		433,2	435,1

ALTIA OYJ TASE (FAS)

milj. EUR	Liite	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	13.		
Osakepääoma		60,5	60,5
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		1,2	-
Suojausrahasto		0,0	-0,4
Edellisten tilikausien voitto		56,8	30,2
Tilikauden voitto		14,1	26,5
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		132,6	116,9
Tilinpäätössiirtojen kertymä	14.		
Poistoero		21,6	22,6
Pakolliset varaukset			
Muut pakolliset varaukset		0,5	-
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen	15.		
Lainat rahoituslaitoksilta		70,0	75,0
Eläkelainat		12,8	14,3
Velat saman konsernin yrityksille		1,8	2,3
Laskennalliset verovelat		0,0	-
Muut velat		4,9	4,9
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä		89,5	96,5
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		5,0	10,0
Eläkelainat		1,5	0,8
Ostovelat		10,4	12,4
Velat saman konsernin yrityksille	16.	117,7	118,8
Muut velat		39,2	38,8
Siirtovelat	17.	15,3	18,6
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä		189,1	199,2
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		278,6	295,7
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		433,2	435,1

ALTIA OYJ:N RAHAVIRTALASKELMA (FAS)

milj. EUR	Liite	1.1.-31.12. 2018	1.1.-31.12. 2017
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRRAT			
Tulos ennen veroja		15,8	28,8
Oikaisut			
Poistot ja arvonalentumiset		11,6	11,2
Pitkäaikaisten varojen nettomyyntivoitot		-0,5	-0,2
Rahoitustuotot ja -kulut		-6,0	-16,1
Poistoeron muutos		-1,0	-0,9
Muut oikaisut		0,6	0,1
		4,8	-5,9
Käyttöpääoman muutokset			
Vaihto-omaisuuden muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		-5,2	2,1
Myyntisaamisten ja muiden saamisten muutos, lisäys (-) / vähennys (+)		-7,2	5,2
Osto- ja muiden velkojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		-1,9	-4,8
Käyttöpääoman muutos		-14,3	2,6
Maksetut korot		-1,5	-1,8
Saadut korot		0,7	1,0
Muut maksetut rahoitustuotot ja kulut		-0,6	-0,9
Maksetut tuloverot		-3,2	-0,5
Rahoituserät ja verot		-4,5	-2,3
LIIKETOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		1,7	23,2
INVESTOINTIEN RAHAVIRRAT			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-7,0	-9,7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	2.	0,5	0,2
Luovutustulot myytävissä olevista sijoituksista		-	0,0
Lainasaamisten takaisinmaksut		2,0	0,7
Saadut osingot	5.	7,8	17,7
INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA		3,3	8,8

milj. EUR	Liite	1.1.-31.12. 2018	1.1.-31.12. 2017
RAHOITUKSEN RAHAVIRRAT			
Lyhytaikaisten lainojen nostot	16.	6,9	30,7
Lyhytaikaisten lainojen maksut	16.	-20,7	-23,3
Pitkäaikaisten lainojen nostot		20,0	90,0
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	15.	-21,3	-73,5
Maksetut osingot ja muu voitonjako	13.	-	-70,5
Osakeanti henkilöstölle		1,2	-
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA		-13,8	-46,6
RAHAVAROJEN MUUTOS			
Rahavarat tilikauden alussa		49,4	64,0
Rahavarojen muutos		-8,8	-14,6
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA		40,6	49,4

Altia Oyj:n tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS).

Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvät vastaavat merkitään taseeseen välittömään hankintamenoa vähennettynä tehdyillä poistoilla. Poistojen perusteena olevat pysyvien vastaavien taloudelliset vaikutusajat ovat

Tavaramerkit	10–15 vuotta
IT-kehittäminen ja ohjelmistot	3–5 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
Koneet ja kalusto	10 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai todennäköiseen nettorealisointiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Itsevalmistetut tuotteet arvostetaan standardihinnalla, poikkeuksena konjakkituotteet, jotka arvostetaan painotetulla keskihinnalla. Tuotannon kiinteät kustannukset kohdistetaan omien valmisteiden hankintamenoa. Raaka-aineet, tavarat ja tarvikkeet arvostetaan painotetulla keskihinnalla. Uudelleen pakatut valmiit tuotteet arvostetaan standardihintaan tuotantovarastossa.

Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno muodostuu raaka-aineista, välittömistä työsuorituksista johtuvista menoista ja muista välittömistä menoista sekä asianmukaisesta osuudesta hankinnan ja valmistuksen muuttuvista menoista ja valmiiden tuotteiden osalta kiinteistä yleismenoista, jotka on määritelty normaalin toiminta-asteen mukaisesti. Nettorealisointiarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatu arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty arvioidut tuotteen valmiiksi saattamiseen tarvittavat menot sekä arvioidut myynnin toteutumiseksi välttämättömät menot.

Eläkejärjestelyt

Emoyhtiön eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkekulut on jaksotettu vastaamaan tilinpäätöksen suoriteperusteisia palkkoja.

Konsernitili (Cash Pool)

Konsernilla on käytössä ns. konsernitilijärjestely (Cash Pool), joka mahdollistaa emon ja tytäryhtiöiden tehokkaan varojen hallinnan.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

Johdannaissopimukset

Johdannaissopimusten kirjanpitokäsittelyyn sovelletaan kirjanpitolain 5. luvun 2a§:n mukaista käyvän arvon arvostamista.

Johdannaiset sisällytetään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviin rahoitusvaroihin ja -velkoihin, kun ne eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen kriteerejä. Nämä johdannaiset kirjataan taseeseen käypään arvoon kaupankäyntipäivänä ja arvostetaan raportointikauden päättymispäivän käypään arvoon. Johdannaisten käyvät arvot vastaavat rahamäärää, jonka Altia Oyj joutuisi maksamaan tai se saisi, jos se purkaisi johdannaissopimuksen tilinpäätöspäivänä. Valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot määritetään käyttäen raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja. Korkojohdannaisten käyvät arvot lasketaan diskonttaamalla sopimuksiin liittyvät tulevat rahavirrat. Hyödykejohdannaisten arvonmäärittämisessä käytetään rahoitusmarkkinoilta saatua käypää arvoa.

Kaikki esitetyt johdannaissaamiset ja velat on luokiteltu käyvän arvon hierarkiatasolle 1–3. Hierarkiatasot kuvastavat käypää arvoa määritettäessä käytettävien syöttötietojen merkittävyyttä. Tasolla yksi käyvät arvot perustuvat identtisten rahoitusinstrumenttien julkisiin noteerauksiin. Tasolla kaksi käypää arvoa määritettäessä käytetyt syöttötiedot perustuvat joko noteerattuihin markkinakursseihin ja -hintoihin, jotka kyseiselle omaisuuserälle tai velalle ovat havainnointivissa suoraan tai epäsuorasti rahavirtojen diskonttaukseen. Muiden tasolle kaksi luokiteltujen rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot vastaavat niiden kirjanpitoarvoja. Tasolla kolme omaisuuserien ja velkojen käyvät arvot pohjautuvat syöttötietoihin, jotka eivät kaikkien merkittävien muuttujien osalta perustu havainnointivissa olevaan markkinatietoon, vaan ne perustuvat merkittävässä määrin johdon arvioihin ja niiden käyttämiseen yleisesti hyväksytyissä arvostusmenetelmissä.

Rahoitusjohdannaisten käyvät arvot on määritetty käyttämällä raportointikauden päättymispäivän markkinahintoja.

Suojauslaskenta

Emoyhtiö soveltaa suojauslaskentaa, jolloin käyvän arvon muutos kirjataan oman pääoman suojausrahastoon. Altia Oyj soveltaa rahavirran suojausta tapauskohtaisen harkinnan mukaan osaan valuutta-, korko- ja sähköjohdannaisia. Rahavirtojen suojauksessa suojaudutaan taseeseen merkittyyn tiettyyn omaisuuserään, velkaan tai erittäin todennäköiseen tulevaan liiketoimeen liittyvien rahavirtojen vaihteluilta. Altia Oyj dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstrumentin ja suojatun omaisuuserän välisen suhteen sekä riskienhallinnan tavoitteet ja suojaukseen ryhtymisen strategian. Suojausinstrumenttien tehokkuus testataan IFRS 9:n mukaisesti etukäteen. Tehokkuudella tarkoitetaan suojausinstrumentin kykyä kumota suojattavan riskin toteutumisesta johtuvat muutokset suojattavan erän käyvässä arvossa tai suojatusta liiketoimesta johtuvissa rahavirroissa. Suojaussuhteen katsotaan olevan erittäin tehokas, kun on selvä taloudellinen yhteys suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välillä ja näiden käyvät arvot liikkuvat vastakkaisiin suuntiin johtuen samasta riskistä. Suojauslaskenta lopetetaan, kun suojauslaskennan edellytykset eivät enää täyty.

Suojauslaskennan piirissä olevien johdannaissopimusten käypien arvojen muutoksista aiheutuvat voitot ja tappiot esitetään yhtenevästi suojatun erän kanssa. Rahavirtojen suojaukseksi määritettyjen ja ehdot täyttävien johdannaissopimusten realisoitumattomien käyvän arvon muutosten tehokas osuus kirjataan oman pääoman suojausrahastoon, kun nämä instrumentit täyttävät suojauslaskennan ehdot ja suojauslaskenta on tehokasta. Tehoton osuus kirjataan välittömästi rahoitustuotoksi tai -kuluksi.

Omaan pääomaan kertynyt kumulatiivinen voitto tai tappio kaupallisiin eriin liittyneistä johdannaisista kirjataan tulosvaikutteisiksi ostojen tai myyntien oikaisueriksi samanaikaisesti suojattavan erän kanssa sillä kaudella, jolla suojattu erä vaikuttaa voittoon tai tappioon. Sähköjohdannaisista toteutunut voitto tai tappio kirjataan liiketuloksen yläpuolelle sähköostoihin. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojausinstrumentista omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti joko ostojen tai myyntien oikaisuna suojauksen oltua tehokas tai rahoitustuotoksi tai -kuluksi, jos suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty.

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot

Tutkimus- ja tuotekehitysmenot on kirjattu vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

Rahoitusarvopaperit

Rahoitusarvopaperit on arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Saamiset

Saamiset arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Myyntisaamisten myynnit

Myydyt myyntisaamiset kirjataan taseesta pois, kun saaminen on myyty ja kauppahinta saatu. Kustannukset myydyistä myyntisaamisista kirjataan muihin rahoituskuluihin.

Pitkäaikaiset lainat

Pitkäaikaiset lainat on kirjattu hankintahetkellä hankintamenoon.

Tuloverot

Tuloslaskelmaan on tuloveroina kirjattu tilikauden tuloksesta Suomen verosäännösten perusteella lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisut ja laskennallisten verojen muutos.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on muutettu Suomen rahan määräiseksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

1. LIIKEVAIHTO

milj. EUR	2018	2017
Toimialoitteinen jakauma		
Alkoholiliiketoiminta	100,7	103,3
Teolliset palvelut	102,8	95,5
Muut	1,8	2,4
YHTEENSÄ	205,3	201,2
Maantieteellinen jakauma		
Kotimaa	154,9	153,1
Eurooppa	49,3	46,3
Muu maailma	1,0	1,8
YHTEENSÄ	205,3	201,2

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

milj. EUR	2018	2017
Vuokratuotot	1,0	1,0
Energian myyntituotot	3,4	3,4
Pysyvien vastaavien myyntivoitot	0,5	0,2
Palvelutuotot	13,3	14,4
Muut tuotot	1,8	1,6
YHTEENSÄ	20,0	20,5

3. HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

milj. EUR	2018	2017
Palkat ja palkkiot	23,8	24,9
Eläkekulut	5,8	4,5
Muut henkilösivukulut	0,9	1,5
YHTEENSÄ	30,6	30,9

milj. EUR	2018	2017
Luontoisedut (verotusarvo)	0,7	0,7

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana	2018	2017
Työntekijät	209	212
Toimihenkilöt	218	223
YHTEENSÄ	427	435

Johdon palkat ja palkkiot, milj. EUR	2018	2017
Toimitusjohtaja	0,6	0,6
Hallituksen jäsenet	0,3	0,2

Hallituksen ja toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan eläkeikä on 63 vuotta.

4. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

milj. EUR	2018	2017
Vuokrakulut	2,2	2,2
Markkinointikulut	6,2	6,1
Energiakulut	7,2	6,9
Matkustus- ja edustuskulut	1,3	1,1
Huolto- ja ylläpitokulut	6,2	5,9
IT-kulut	6,4	6,1
Ostetut palvelut	6,8	5,5
Myyntiin liittyvät muut kulut	5,7	5,2
Muut kulut	8,6	9,5
YHTEENSÄ	50,5	48,6
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
Veroneuvonta	0,0	0,0
Muut palkkiot	0,5	0,4
YHTEENSÄ	0,6	0,5

Ympäristökulut

Yhtiön ympäristökuluilla ei ollut olennaista vaikutusta tilikauden tulokseen eikä taloudelliseen asemaan.

5. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

milj. EUR	2018	2017
Osinkotuotot		
Saman konsernin yritysiltä	6,7	16,6
Osakkuusyrittäiltä	0,9	0,9
Muilta	0,1	0,2
Osinkotuotot yhteensä	7,8	17,7
Korkotuotot		
Saman konsernin yritysiltä	0,4	0,5
Muilta	0,1	0,3
Korkotuotot yhteensä	0,4	0,7
Muut rahoitustuotot		
Muilta	3,3	4,0
Muut rahoitustuotot yhteensä	3,3	4,0
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	11,5	22,4
Korkokulut		
Saman konsernin yrityksille	0,1	0,1
Muille	1,6	1,3
Korkokulut yhteensä	1,7	1,5
Muut rahoituskulut		
Muille	3,8	4,9
Muut rahoituskulut yhteensä	3,8	4,9
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	5,5	6,3
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	6,0	16,1
Käyvän arvon suojauksista on tuloslaskelman rahoituseriin merkitty seuraavat erät:		
Muut rahoitustuotot		
Johdannaisten käyvän arvon muutokset	0,1	0,2
Muut rahoituskulut		
Johdannaisten käyvän arvon muutokset	-	-0,1

6. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

milj. EUR	2018	2017
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus:		
Aineettomat oikeudet	0,0	0,0
Muut aineettomat hyödykkeet	-0,3	-0,1
Rakennukset ja rakennelmat	0,7	0,6
Koneet ja kalusto	0,6	0,5
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
YHTEENSÄ	1,0	0,9

7. TULOVEROT

milj. EUR	2018	2017
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-1,7	-2,2
Tuloverot aikaisemmilta tilikausilta	-0,1	0,0
Laskennallisen verosaamisen muutos	0,1	-0,0
YHTEENSÄ	-1,7	-2,2

8. PYSYVIEN VASTAAVIEN ERITTELY

milj. EUR	2018	2017
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	30,1	27,7
Lisäykset	0,9	1,7
Vähennykset	-0,0	-0,4
Siirrot erien välillä	1,7	1,1
Hankintameno 31.12.	32,7	30,1
Kertyneet poistot 1.1.	-17,5	-15,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	0,4
Tilikauden poisto	-3,2	-2,8
Kertyneet poistot 31.12.	-20,7	-17,5
KIRJANPITOARVO 31.12.	12,0	12,6
Liikearvo		
Hankintameno 1.1.	17,6	17,6
Hankintameno 31.12.	17,6	17,6
Kertyneet poistot 1.1.	-17,6	-17,6
Kertyneet poistot 31.12.	-17,6	-17,6
KIRJANPITOARVO 31.12.	-	-
Muut aineettomat hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	24,3	27,5
Lisäykset	0,0	-1,3
Siirrot erien välillä	-	-1,8
Hankintameno 31.12.	24,3	24,3
Kertyneet poistot 1.1.	-15,0	-14,9
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	1,5
Tilikauden poisto	-1,6	-1,6
Kertyneet poistot 31.12.	-16,6	-15,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	7,7	9,3
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut		
Hankintameno 1.1.	2,8	1,7
Lisäykset	0,6	2,1
Siirrot erien välillä	-1,7	-1,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	1,7	2,8

milj. EUR	2018	2017
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	2,5	2,5
Vähennykset	-0,0	-0,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	2,4	2,5
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno 1.1.	94,8	94,2
Lisäykset	1,0	1,4
Siirrot erien välillä	0,6	0,8
Vähennykset	-0,5	-1,7
Hankintameno 31.12.	95,9	94,8
Kertyneet poistot 1.1.	-71,8	-70,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,5	1,6
Tilikauden poisto	-2,7	-2,6
Kertyneet poistot 31.12.	-74,0	-71,8
KIRJANPITOARVO 31.12.	21,9	23,0
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	110,1	106,4
Lisäykset	3,0	1,1
Vähennykset	-1,0	-0,4
Siirrot erien välillä	4,0	3,0
Hankintameno 31.12.	116,2	110,1
Kertyneet poistot 1.1.	-85,1	-79,8
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot ja arvonalennukset	0,8	-1,1
Tilikauden poisto	-4,1	-4,2
Kertyneet poistot 31.12.	-88,4	-85,1
KIRJANPITOARVO 31.12.	27,8	25,0
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	0,5	0,5
Hankintameno 31.12.	0,5	0,5
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,5	0,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	4,7	2,1
Lisäykset	1,5	4,7
Siirrot erien välillä	-4,7	-2,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	1,5	4,7
TUOTANTOTOIMINNAN KONEIDEN JA LAITTEIDEN TASEARVO 31.12.	27,1	24,2

milj. EUR	2018	2017
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä		
Hankintameno 1.1.	358,3	358,3
Hankintameno 31.12.	358,3	358,3
Kertyneet arvonalentumiset 1.1.	-151,5	-151,5
Kertyneet arvonalentumiset 31.12.	-151,5	-151,5
KIRJANPITOARVO 31.12.	206,8	206,8
Osuudet omistusyhteisyriksissä		
Hankintameno 1.1.	8,0	8,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	8,0	8,0
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	0,8	0,8
Vähennykset	-	-0,0
KIRJANPITOARVO 31.12.	0,8	0,8

9. VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuuden jälleenhankintahinnan ja aktivoidun hankintamenon välillä ei ole olennaista eroa.

10. PITKÄAIKAISET SAAMISET

milj. EUR	2018	2017
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	15,8	17,8
Laskennalliset verosaamiset		
Suojausrahastoon kirjatut	-	0,1
Pakollisesta varauksesta johtuvat	0,1	-
Käyttöomaisuuden hyllypoistot	0,4	0,4
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	0,5	0,5
PITKÄAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	16,3	18,3

11. LYHYTAIKAISET SAAMISET

milj. EUR	2018	2017
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Myyntisaamiset	3,0	3,0
Konsernitilisaamiset	0,4	-
Muut saamiset	4,8	5,0
Johdannaiset	0,1	0,0
Siirtosaamiset	3,9	1,8
Yhteensä	12,2	9,8
Saamiset omistusyhteisyriksiltä		
Myyntisaamiset	0,1	0,2
Yhteensä	0,1	0,2
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset *	25,3	20,1
Muut saamiset	0,0	-
Siirtosaamiset	3,6	2,8
Yhteensä	29,0	22,9
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	41,3	32,9
Siirtosaamiset		
Siirtosaamisten olennaiset erät:		
Johdannaiset	1,6	1,4
Verosaamiset	0,6	-
Muut	1,5	1,4
Yhteensä	3,6	2,8

* Ei sisällä myytyjä myyntisaamisia

12. KÄYVÄN ARVON LIITETIEDOT (JOHDANNAISET)

milj. EUR	Käypä arvo 31.12.	2018 Tuloslaskelmaan merkityt arvон- muutokset	Käyvän arvон rahastoon merkityt muutokset	Käypä arvo 31.12.	2017 Tuloslaskelmaan merkityt arvон- muutokset	Käyvän arvон rahastoon merkityt muutokset
Johdannaiset						
Korkojohdannaiset (taso 2)	-1,3	-	-1,3	-1,4	-	-1,4
Valuuttajohdannaiset (taso 2)	0,1	0,1	-0,0	0,9	0,2	0,7
Hyödykejohdannaiset (taso 2)	1,3	-	1,3	0,3	-0,1	0,3
YHTEENSÄ	0,1	0,1	0,0	-0,2	0,2	-0,4

13. OMA PÄÄOMA

milj. EUR	2018	2017
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	60,5	60,5
Osakepääoma 31.12.	60,5	60,5
Suojausrahasto 1.1.	-0,4	-1,3
Lisäykset ja vähennykset	0,4	0,9
Suojausrahasto 31.12.	0,0	-0,4
Sidottu oma pääoma yhteensä	60,5	60,1
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1,2	-
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	56,8	100,7
Osingonjako	-	-70,5
Tilikauden voitto	14,1	26,5
Vapaa oma pääoma yhteensä	72,1	56,8
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	132,6	116,9
Jakokelpoinen vapaa oma pääoma		
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1,2	-
Voitto edellisiltä tilikausilta	56,8	100,7
Osingonjako	-	-70,5
Tilikauden voitto	14,1	26,5
JAKOKELPOINEN OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	72,1	56,8
Yhtiön osakepääoman jakautuminen:		
A-sarjan osakkeet kpl	36 140 485	35 960 000

14. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

milj. EUR	2018	2017
Poistoero		
Aineettomat oikeudet	2,7	2,4
Muut aineettomat hyödykkeet	0,1	0,1
Rakennukset ja rakennelmat	3,5	4,3
Koneet ja kalusto	15,3	15,8
Muut aineelliset hyödykkeet	-0,0	-0,0
YHTEENSÄ	21,6	22,6

15. VIERAS PÄÄOMA

milj. EUR	2018	2017
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	70,0	75,0
Eläkelainat	12,8	14,3
Velat saman konsernin yrityksille	1,8	2,3
Laskennalliset verovelat	0,0	-
Muut velat	4,9	4,9
YHTEENSÄ	89,5	96,5

16. VELAT SAMAN KONSERNIN YRITYKSILLE

milj. EUR	2018	2017
Ostovelat	1,3	0,9
Lainat samaan konserniin kuuluville yrityksille	29,3	22,3
Konsernitilivelat	84,3	94,6
Johdannaiset	0,1	0,1
Muut siirtovelat	2,8	0,8
YHTEENSÄ	117,7	118,8

17. SIIRTOVELAT

milj. EUR	2018	2017
Siirtovelkojen olennaiset erät:		
Lomapalkka- ja muut palkkavelat	5,4	7,2
Sopimuslennusvelat	0,5	0,5
Ostomenot ja muut kulujaksotukset	7,9	8,6
Verot	-	0,8
Johdannaiset	1,5	1,5
YHTEENSÄ	15,3	18,6

18. VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

milj. EUR	2018	2017
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Kiinteistökiinnitykset	18,5	18,5
Takaukset	5,3	6,4
VAKUUDET YHTEENSÄ	23,8	24,9
Vastuusitoumukset ja muut vastuut		
Käyttö- ja rahoitusleasingvastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	0,6	0,7
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	0,5	0,8
Yhteensä	1,1	1,5
Vuokravastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	0,7	0,8
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	1,4	2,6
Yhteensä	2,1	3,3
Muut vastuut		
Vuoden sisällä erääntyvät	3,6	4,7
Yhteensä	3,6	4,7
VASTUUSITOUMUKSET YHTEENSÄ	6,8	9,6

Kiinteistöinvestointien alv-vastuu

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan vuosina 2010–2018 valmistuneista kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 1,3 miljoonaa euroa ja viimeinen tarkistusvuosi on 2027.

Johdannaissopimukset milj. EUR	2018	2017
Sähköjohdannaiset		
Käypä arvo	1,3	0,3
Nimellisarvo	1,9	2,5
Määrä (TWh)	0,1	0,1
Emoyhtiön ulkoiset valuuttatermiinit		
Käypä arvo	0,1	1,0
Nimellisarvo	64,6	55,0
Emoyhtiön sisäiset valuuttatermiinit		
Käypä arvo	0,0	-0,1
Nimellisarvo	18,9	11,3
Korkojohdannaiset		
Käypä arvo	-1,3	-1,4
Nimellisarvo	20,0	20,0

Päästöoikeudet (kilotonnia)	2018	2017
Saadut päästöoikeudet	26,9	27,4
Edelliseltä vuodelta jäljelle jääneet päästöoikeudet	45,6	39,2
Edelliseen vuoteen liittyvien arvioiden tarkennukset	0,0	-0,0
Myydyt päästöoikeudet	-20,0	-
Toteutuneet päästöt	-21,9	-21,0
PÄÄSTÖOIKEUDET 31.12.	30,6	45,6
Jäljelle jääneiden päästöoikeuksien käypä arvo, milj. EUR	0,7	0,4

Vuonna 2018 saadut päästöoikeudet ja toteutuneet päästöt ovat arvioituja tietoja, jotka tarkentuvat kevään 2019 aikana. Altia jatkaa päästökaupan alaisena toimijana päästökauppakauden 2013–2020.

19. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Lähipiirin kanssa toteutetut transaktiot tehdään markkinaehtoisesti. Asiasta on kerrottu tarkemmin konsernin liitetiedossa 6.3. (s. 161). Lähipiiritiedot johdon palkkioista on esitetty Altia Oyj:n liitetiedossa 3 (s. 133).

Hallituksen voitonjakoesitys

Altia Oyj:n voitonjakokelpoiset varat ovat 31.12.2018 taseen mukaisesti 72 084 125,87 euroa, josta tilikauden voitto on 14 102 839,85 euroa.

Emoyhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia tilikauden päättymisen jälkeen.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2018 jaetaan osinkoa 0,38 euroa osakkeelta.

Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset

Helsingissä 6. päivänä helmikuuta 2019.

Sanna Suvanto-Harsaae
puheenjohtaja

Annikka Hurme

Kim Henriksson

Tiina Lencioni

Torsten Steenholt

Kai Telanne

Jukka Ohtola

Pekka Tennilä
toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä, 11. päivänä helmikuuta 2019

PricewaterhouseCoopers Oy
tilintarkastusyhteisö

Ylva Eriksson
KHT

Tilintarkastuskertomus

Altia Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.
- Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Tilintarkastuksen kohde

- Olemme tilintarkastaneet Altia Oyj:n (y-tunnus 1505555-7) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2018. Tilinpäätös sisältää:
- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutok-
sista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen
laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

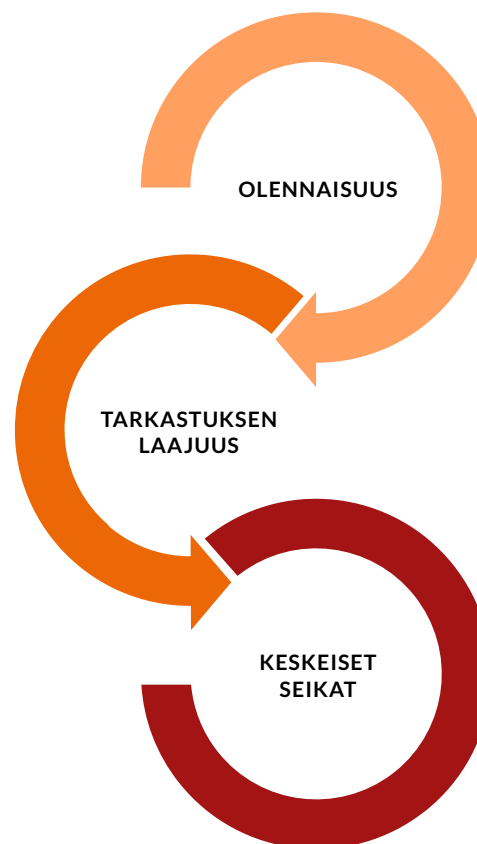
Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoi-
tukseen soveltu-
vaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1-kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 1.6. (s. 120).

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa Yhteenveto

OLENNAISUUS

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus: 3,5 miljoonaa euroa

TARKASTUKSEN LAAJUUS

- Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuteen sisältyi emoyhtiö sekä kaikki mer-
kittävät tytäryhtiöt kattaen valta-
osan konsernin liikevaihdesta, varoista ja
veloista.

KESKEISET SEIKAT

- Myynnin tuloutus
- Liikearvon arvostus
- Varaston arvostus

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella. Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatus konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus	3,5 miljoonaa euroa
Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde	1 % liikevaihdosta
Perustelut vertailukohteen valinnalle	Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteeksi liikevaihdon, koska käsityksemme mukaan se kuvastaa konsernin liiketoiminnan volyyymiä ja kasvutavoitteita, ja tilinpäätöksen lukijat käyttävät yleisesti sitä arvioidessaan konsernin suoriutumista. Liikevaihto on yleisesti hyväksytty vertailukohde. Valitsimme sovellettavaksi prosenttiosuudeksi 1 %, joka on tilintarkastusstandardeissa yleisesti hyväksyttyjen määrällisten rajojen puitteissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Altia-konsernin rakenteen, toimialan, taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit, sekä yksittäisten konserniyhtiöiden koon, toiminnan luonteen ja riskit. Altia-konsernilla on toimintoja Pohjoismaissa, Baltiassa ja Ranskassa. Pohjoismaiden tytäryhtiöiden kirjanpito hoidetaan osin Suomessa keskitetysti.

Suoritimme konsernitarkastuksessa toimenpiteitä kaikille merkittävälle kirjanpidon tileille kattaen valtaosan konsernin liikevaihdosta, varoista ja veloista. Lisäksi suoritimme analyttisiä toimenpiteitä konsernitasolla muille kirjanpidon tileille.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Myyntin tuloutus

Konsernitilinpäätöksen liitetieto 1.1. (s. 116)

Konsernin tulovirrat syntyvät omien tuotteiden sekä päämiestuuotteiden myynnistä, sopimusvalmistuksesta sekä teollisten tuotteiden myynnistä.

Transaktiohintaa voi sisältää myös muuttuvia vastikkeita kuten volyymialennuksia, bonuksia, markkinointitukia ja tuotepalautuksia.

Kaudelle kuuluvien muuttuvien vastikkeiden kirjanpidollinen käsittely on vaihtelevien sopimusehtojen vuoksi monitahoinen ja osin johdon harkintaa edellyttävä osa-alue. Tämän vuoksi olemme katsoneet liikevaihdon kirjaamisen oikealle kaudelle olevan tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustyöhömmä on sisällynyt muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Muodostimme ymmärryksen eri tulovirtojen luonteesta sekä käytetyistä sopimusehdoista.
- Olemme otospohjaisesti verranneet valittujen myyntitapahtumien ja muuttuvien vastikkeiden kirjanpidollista käsittelyä taustalla olevien myyntisopimusten ehtoihin.
- Arvioimme konsernin laadintaperiaatteita liikevaihdon tuloutukseen liittyen, erityisesti uuden laskentastandardin IFRS 15 "Myyntituotot asiakassopimuksesta" asianmukaista käyttöönottoa.
- Olemme valinneet otoksen kirjatuista myyntilaskuista ja verranneet saatuja maksuja kirjattuihin myyntitapahtumiin.
- Olemme tarkastaneet joulukuussa 2018 ja tammikuussa 2019 kirjattuja myyntilaskuja otospohjaisesti ja testanneet, onko myyntituotot kirjattu oikealle tilikaudelle.
- Valittujen liikevaihdon ja myyntisaamisten saldojen osalta pyysimme vahvistukset asiakkailta.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Liikearvon arvostus

Konsernitilinpäätöksen liitetieto 2.1. (s. 121)

Konsernin yrityshankinnoista syntynyt liikearvon määrä 31.12.2018 oli 80,7 miljoonaa euroa.

Liikearvo testataan mahdollisen arvonalentumisen varalta vuosittain ja aina, kun on viitteitä arvonalentumisesta. Testaus tapahtuu vertaamalla kerrytettävissä olevaa rahamäärää liikearvon kirjanpitoarvoon.

Arvonalentumistestit tehdään toimintasegmenttitasolla. Kerrytettävissä olevat rahamäärät määritetään käyttöarvomenetelmällä.

Liikearvon arvostukseen liittyy merkittävää johdon harkintaa, joka liittyy mm. arvioihin tulevista rahavirroista. Tämän johdosta liikearvon arvostus oli tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Keskityimme tarkastustoimenpiteissämme johdon harkintaa edellyttävien ratkaisujen ja keskeisten arvioiden asianmukaisuuden varmentamiseen seuraavin toimenpitein:

- Vertasimme yhtiön käyttämän käyttöarvon laskentamallin sisältöä IAS 36: Omaisuuserien arvonalentuminen -standardin vaatimuksiin ja tarkastimme mallin avulla tehtyjen laskelmien matemaattisen oikeellisuuden.
- Arvioimme käyttöarvolaskelmissa käytettyjen raha-virtaennusteiden määrittämiseen liittyvää prosessia, mukaan lukien arvioita liikevaihdon ja kannattavuuden kehityksestä ja käytettyjä diskonttokorkoja.
- Vertasimme tilikauden toteutuneita tuloslukuja edellisenä vuonna arvonalentumismallissa käytettyihin tulosten ennusteisiin arvioidaksemme johdon tekemien ennusteiden luotettavuutta.
- Arvioimme johdon käyttämässä herkkyyssanalyyysissä käytettyjen oletusten asianmukaisuutta.
- Arvioimme konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa esitettyjen tietojen asianmukaisuutta.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Vaihto-omaisuuden arvostus

Konsernitilinpäätöksen liitetieto 2.3. (s. 128)

Vaihto-omaisuuden nettomäärä 31.12.2018 oli 99,6 miljoonaa euroa ja muodostaa merkittävän osan konsernin varoista.

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintameno- tai todennäköiseen nettorealisoitiarvoon sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Itse valmistettujen tuotteiden arvostus perustuu standardihintaan tai painotettuun keskihintaan. Tuotannon kiinteät kustannukset kohdistetaan omien valmisteen hankintameno.

Johto käyttää harkintaa ja oletuksia arvioi-
nessaan epäkuranttiusvarauksen tarvetta. Tässä arviossa huomioidaan hitaasti kiertävät ja kausiluonteiset tuotteet, tuoteportfolion muutokset sekä myynnin ennusteet.

Näistä seikoista johtuen vaihto-omaisuuden arvostus oli tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka.

Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi viestittävä kertomuksessamme.

Konsernitilinpäätöksen tai emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettuja merkittäviä olennaisen virheellisuuden riskejä.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustyöhömmä on sisällynyt muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Muodostimme ymmärryksen varaston arvostukseen liittyvistä kontrolleista.
- Arvioimme epäkuranttiusvarauksen riittävyyttä ja tarkistimme, että varaus on laskettu konsernissa noudatettavien laskentaperiaatteiden mukaisesti.
- Tarkastimme itse valmistettujen tuotteiden osalta hankintameno oikeellisuutta vertaamalla oston toteutuneista tuotantokustannuksista relevanttiin markkinadataan ja muuhun hintadataan.
- Vertasimme varastossa olevien tuotteiden kirjanpitoarvoa ostolaskuihin ja myyntihintoihin todentaaksemme, että tuotteet on kirjattu hankintameno tai sitä alempana nettorealisoitiarvoon.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisuutta.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisuutta, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, vääräntä-
mistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perus-tuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennais- ta epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen anta-mispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoidimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoidimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuvissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 29.3.2016 alkaen yhtäjaksoisesti 3 vuotta.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suorittaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 11. helmikuuta 2019

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Ylva Eriksson
KHT

ALTIA

ALTIA OYJ

PL 350, 00101 Helsinki, Suomi

+358 207 013 013

communications@altigroup.com

www.altigroup.fi

DIRECTORS' REPORT**Strategy****Financial development**[Statement of income](#)[Financial position, investments and liquidity](#)[Financial risk and risk management](#)[Credit risk](#)[Interest rate risk](#)[Liquidity risk](#)[Currency risk](#)**About the company**[Employees, working environment and sick leave](#)[Equal opportunities](#)[Data protection](#)[Environment](#)[Alcohol](#)[Ownership](#)[Continued operations](#)**Events after the close of the financial year****Appropriation of profits****Future prospects****Declaration****Board of Directors**

Directors' Report

ARCUS ASA

Arcus ASA is a holding company whose purpose is the import, export, production, storage and distribution of alcoholic beverages and other goods, as well as other activities related to this business, and the ownership of interests in other companies that conduct such business.

With its head office at Gjelleråsen in Nittedal Municipality, the Group is a leading wine and spirits company in the Nordic region. The Group is a global market leader in the aquavit category, a market leader in spirits in Norway and number two in Denmark. The Group is also the market leader for wine in Norway, number two in Sweden, and number three in Finland.

STRATEGY

Within **spirits**, Arcus' key objective is to achieve growth in the core categories of aquavit and bitters. Sales in the Nordic region must be further developed, while the German market must be revitalised. Innovation is key, in terms of categories, consumer groups and occasions.

For **wine**, there is strong focus on winning tenders and attracting complementing agencies. Further development of own brands, primarily through Arcus Wine Brands, is also important. The opportunity for minority ownership interests must be used actively to attract skilled individuals for starting up wine companies.

Concerning **distribution**, there is sustained focus on cost optimisation and on increasing revenue primarily by attracting new customers.

The Group's financial objectives, adopted in conjunction with the Group's IPO on 1 December 2016, are firm. This requires organic growth of 3-5 per cent per annum (including minor bolt-on acquisitions) and EBITDA growth of 6-9 per cent per annum during the next three to five years. The

Group's ambition is to pay annual dividend of around 50-70 per cent of the year's net profit.

The consolidated financial statements of Arcus ASA are presented in accordance with IFRS (International Financial Reporting Standards).

FINANCIAL DEVELOPMENT**Statement of income**

In 2017, the Group's total operating revenue was NOK 2,575 million (NOK 2,582 million in 2016). New customers for Vectura, as well as acquisitions, contributed positively to revenue, while sales of wine and spirits were more subdued compared to the previous year, as a consequence of low market growth and somewhat lower market shares in a few markets.

Consolidated operating costs totalled NOK 2,292 million (NOK 2,305 million). The cost decrease is mainly related to a lower cost of sales.

In 2017, the Group's operating profit before depreciation (EBITDA) was NOK 348 million, compared with NOK 290 million in 2016. Operating EBITDA (adjusted for non-recurring

items) was NOK 361 million, compared with NOK 335 million in 2016. Reported operating profit of NOK 273 million includes impairment of goodwill in Excellars, acquired in 2011, at NOK 22.7 million.

The Group's net financial items amounted to NOK -15 million (NOK -237 million). The reduction in net financial items is primarily related to the lapse of the previous year's IPO costs and the buy-out of previous and current employees' synthetic shares and options. In addition, the company's interest costs were significantly lower, due to a lower debt ratio after the IPO.

The Group's pre-tax profit was NOK 259 million (NOK 2 million).

The Group's profit for the year after tax was NOK 188 million (NOK -24 million).

The parent company has no operating revenues. The pre-tax profit of the parent company, Arcus ASA, was NOK 48 million, compared with NOK -233 million for the previous year. The increase is mainly related to how 2016 was burdened with high costs for the IPO which

do not affect 2017, while for 2017 a Group contribution from the subsidiary Arcus-Gruppen AS of NOK 65 million was recognised, compared to 0 in 2016.

Financial position, investments and liquidity

At the end of the year, the Group had brands and goodwill of NOK 1,862 million (NOK 1,679 million). The increase is mainly related to the acquisition of the Hot n'Sweet and Vanlig brands, as well as currency adjustments concerning brands and goodwill in foreign currency.

At the close of the year, the Group had investments in fixed assets and software for NOK 359 million (NOK 381 million). In 2017, the Group invested NOK 22 million in fixed assets and software, while depreciation of NOK 44 million resulted in a lower book value at the end of 2017 compared to the end of 2016. No significant investments are expected in the coming years.

At the end of 2017, financial assets totalled NOK 60 million (NOK 58 million).

Total current assets were NOK 2,114 million, compared with NOK 2,004 million at the same time last year. Of this amount, receivables at year-end totalled NOK 1,519 million (NOK 1,426 million).

At the end of 2017, cash and bank deposits were NOK 184 million (NOK 199 million).

Group equity was NOK 1,669 million as at 31 December (NOK 1,503 million). Changes in equity are affected positively by the profit for the year, but reduced by the dividend paid to minority shareholders in the Group and shareholders in the parent company. At year-end, the equity ratio was 37 per cent, compared with 35 per cent at the end of 2016.

The Group is financed through a non-current loan of NOK 749 million. In addition, the Group has debt of NOK 183 million related to financial leasing, of which NOK 17 million falls due during 2018. At year-end, the Group had drawn NOK 73 million on the facility under the Group cash

DIRECTORS' REPORT**Strategy****Financial development**[Statement of income](#)[Financial position, investments and liquidity](#)[Financial risk and risk management](#)[Credit risk](#)[Interest rate risk](#)[Liquidity risk](#)[Currency risk](#)**About the company**[Employees, working environment and sick leave](#)[Equal opportunities](#)[Data protection](#)[Environment](#)[Alcohol](#)[Ownership](#)[Continued operations](#)[Events after the close of the financial year](#)[Appropriation of profits](#)[Future prospects](#)[Declaration](#)[Board of Directors](#)

pool system. As of 31 December 2017, the Group's total liabilities amounted to NOK 2,863 million (NOK 2,792 million), of which the interest-bearing debt amounted to 35 per cent.

Consolidated net cash flow from operating activities was NOK 200 million (NOK -2 million). The increase is affected significantly by the termination of the factoring agreement with SEB in 2016 (NOK -225 million effect on the previous year's cash flow).

Net cash flow from investment activities was NOK -144 million (NOK -47 million). Net cash flow from investment activities is affected by the acquisition of the Vanlig and Hot n'Sweet brands.

Net cash flow from financing activities was NOK -164 million (NOK 75 million). Net cash flow from financing activities is affected by dividend payment, as well as increased ownership interests in subsidiaries with non-controlling interests.

Holdings of cash and cash equivalents were NOK 112 million (NOK 199 million). Deviations between the company's operating profit and operating cash flow are the Group's financial expenses, changes in working capital and tax paid during the period.

Financial risk and risk management

The Board has adopted a financial policy, defining the framework and guidelines for financial risk management within the Group.

Arcus' principal source of income is the core business. The main risk management strategy for the Group is to limit the financial risk created by the core business.

The most important financial risks to which the Group is exposed are associated with credit risk, interest rate risk, liquidity risk and foreign currency risk.

To a small extent, Arcus uses financial instruments to hedge interest rate and currency risks. The Group does not meet the accounting requirements for hedge accounting, and such

instruments are therefore, on initial recognition, accounted for as financial instruments at fair value, while changes in value are recognised through profit or loss.

Credit risk

The finance policy stipulates that credit risk must be assessed before establishing credit purchase agreements with new customers. The

assessment includes a review of accounting information, as well as other relevant and accessible data, to determine the credit limit and credit terms. Once a relationship has been established with a customer, credit risk and credit limits are continuously assessed in relation to the client's financial performance and payment history. Receivables outstanding are continuously monitored by the finance

department in cooperation with the marketing departments of the individual businesses. A large proportion of the Group's accounts receivable arise from the sale of wines and spirits to the state-owned monopoly outlets in the Nordic region. Credit risk associated with these customers is considered to be non-existent. The Group's credit risk is otherwise spread over a large number of small customers within the hotel, restaurant

DIRECTORS' REPORT**Strategy****Financial development**[Statement of income](#)[Financial position, investments and liquidity](#)[Financial risk and risk management](#)[Credit risk](#)[Interest rate risk](#)[Liquidity risk](#)[Currency risk](#)**About the company**[Employees, working environment and sick leave](#)[Equal opportunities](#)[Data protection](#)[Environment](#)[Alcohol](#)[Ownership](#)[Continued operations](#)[Events after the close of the financial year](#)[Appropriation of profits](#)[Future prospects](#)[Declaration](#)[Board of Directors](#)

and café market, as well as a small number of distributors outside the Nordic region.

Interest rate risk

The Group is exposed to interest rate risk via financing activities (debt financing and financial leasing liabilities) and investments (bank deposits). At the end of 2017, the Group's non-current liabilities consisted of credit facilities at SEB and financial leasing at Nordea Finans. The interest rate hedging policy entails that up to 50 per cent of the base rate on non-current loans can be hedged. At the end of 2017, none of the Group's interest-bearing debt was hedged. The interest rate margin on credit facilities at SEB is related to the size of the Group's net interest-bearing debt relative to EBITDA, while the agreement with Nordea Finans involves a fixed interest rate margin.

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group will not

be in a position to service its financial liabilities as they fall due. Arcus must at all times have sufficient liquidity to meet its obligations. At the same time, the aim is to minimise the Group's surplus liquidity. The Group will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of income development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance.

Arcus aims for the highest possible degree of flexibility in terms of utilising liquid assets as effectively as possible in day-to-day operations. This is achieved through a Group cash pool system with a drawing facility managed by Arcus AS.

When funds are needed for investment purposes, the Group relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial institution is also used. During 2017, the Arcus Group acquired the remaining 50 per cent of the shares in the DDSK A/S Group, 100 per cent of the shares in BevCo AS, the Vanlig brand and

the Hot n'Sweet brand, and also acquired further non-controlling interests in existing subsidiaries for NOK 13 million. All of these acquisitions were financed with own liquidity and existing drawing facilities.

The Group did not raise new non-current loans in 2017, but renewed the existing financial leasing with Nordea.

Currency risk

The Group is exposed to currency risk as it operates in several countries and makes significant purchases in foreign currencies. The most significant currencies are euro, Danish krone, Swedish krona and US dollar.

The Group's currency exposure can mainly be divided into two groups: cash flow risk and translation risk. The principal objective is to limit the effect of exchange rate fluctuations on the Group's cash flow in Norwegian kroner. Changes in purchase costs from suppliers in functional currency, due to exchange rate fluctuations, are continuously sought to be offset by changes in customer prices and through renegotiation of purchase prices from suppliers.

The risk horizon, i.e. the time it takes to compensate for negative currency movements, is generally controlled by the price-adjustment opportunities in relation to the Nordic state monopolies. In Norway, this takes place every fourth month and in Sweden, every sixth month. As a general rule, currency is purchased in the spot market, but also to some extent in the forward market, in order to continuously offset net cash positions.

Some of the Group's non-current borrowing is undertaken in Swedish kronor, as a natural hedging of cash flows in the form of dividends in Swedish kronor.

For reporting purposes, receivables and debt, as well as monetary items in foreign currency, are translated at the closing rates in the companies' functional currencies. The Group's presentation

currency is Norwegian kroner. The Group is therefore further exposed to currency risk on translating foreign subsidiaries from their functional currency to the Group's presentation currency. This translation risk is not hedged.

ABOUT THE COMPANY

Arcus ASA owns all of the shares in Arcus-Gruppen AS and Vectura AS. The purpose of the company is to manage shares and other company holdings and the Group operates in the business areas of spirits, wine and distribution.

The Spirits business area imports, produces, bottles, markets and sells wine and spirits primarily in the Nordic region and Germany, but also in other selected export markets. The company also provides bottling services for associated companies.

The Wine business area imports, bottles, markets and sells wine in Norway, Sweden and Finland.

The Distribution business area distributes alcoholic beverages in the Norwegian market.

The company's registered office is in Nittedal Municipality, Norway.

Employees, working environment and sick leave

At year-end, the Group had 420.9 FTEs (Full Time Equivalents) distributed as 427 permanent employees, of whom 339 are employed in Norway. The parent company Arcus ASA has two employees

The Board considers the working environment and cooperation with employee representatives to be good and constructive. The co-involvement of employees is ensured at several levels of the Group. Permanent cooperation committees, consisting of employee representatives and representatives from management, have been set up in the operating companies in Norway. At these meetings, the management provides information, and engages in discussions when needed. A corporate

NUMBER OF EMPLOYEES IN THE ARCUS GROUP AS OF 31.12.2017 DISTRIBUTED BY COUNTRY

	Norway	Sweden	Denmark	Finland	Germany	Total
Women	96	28	4	11	1	140
Men	243	26	11	7		287
Total	339	54	15	18	1	427

NUMBER OF EMPLOYEES IN THE ARCUS GROUP AS OF 31.12.2017 DISTRIBUTED BY BUSINESS AREA

	Men	Women	Total
Spirits	97	50	147
Wine	32	49	81
Arcus-Gruppen AS	23	14	37
Vectura AS	133	27	160
Arcus ASA	2	-	2
Total	287	140	427

DIRECTORS' REPORT**Strategy****Financial development**[Statement of income](#)[Financial position, investments and liquidity](#)[Financial risk and risk management](#)[Credit risk](#)[Interest rate risk](#)[Liquidity risk](#)[Currency risk](#)**About the company**[Employees, working environment and sick leave](#)[Equal opportunities](#)[Data protection](#)[Environment](#)[Alcohol](#)[Ownership](#)[Continued operations](#)[Events after the close of the financial year](#)[Appropriation of profits](#)[Future prospects](#)[Declaration](#)[Board of Directors](#)

committee has also been established where the employees' Board members and key representatives meet before each Board meeting to discuss relevant, Group-wide issues.

The Group's operating companies work systematically with health, safety and the environment. Individual action plans are established and followed up centrally, in the business areas and in the working environment committees.

The Norwegian companies in Arcus ASA are IA (inclusive working life) companies in Norway, and work closely with the occupational health service and NAV (the Norwegian Labour and Welfare Administration) to reduce sick leave. Individual follow-up and facilitation are important tools in this work. In 2017, sick leave for Arcus-Gruppen AS with subsidiary in Norway was 4.2 per cent. The objective for 2018 is for sick leave not to exceed 4.2 per cent. In 2017, sick leave amounted to 8.9 per cent in Vectura AS. The objective for 2018 is for sick leave not to exceed 7.5 per cent. Sick leave varies between departments and business areas.

Sick leave statistics and HSE incidents are presented each month at departmental meetings and on bulletin boards, and are considered by the working environment committees.

To avoid serious injuries and incidents, it is important to have an organisation and culture that identifies hazardous conditions, registers adverse incidents and introduces corrective measures on an ongoing basis. In this respect, the operating companies in the Group have been successful. Adverse incidents are reported regularly. These incidents are reported on a monthly basis to management, employees, working environment committees and safety representatives.

All injuries are investigated to discover the underlying cause, and measures are then implemented to avoid similar incidents.

In 2017, there were seven injuries resulting in absence due to illness (five in Vectura AS and

two in Arcus Norway AS). The injuries were not serious and the persons returned to work after brief periods of absence. The Group's goal for 2018 is zero absence due to injuries.

Equal opportunities

Of the Group's 427 employees at year-end, 32.4 per cent were women and 67.6 per cent were men, compared with 30.0 per cent women and 70.0 per cent men in the previous year. The management groups of the operating companies all have female members. The Group Management of Arcus ASA consists of nine men.

At the end of 2017, the Board of Directors of the holding company (Arcus ASA) comprised ten Board members, of whom four were women. Three members of the Board of Directors are elected by the employees, and one of these members is a woman. The proportion of female members of the Board of Directors thereby fulfils the statutory requirements concerning female representatives on an ASA's board of directors.

In connection with the local salary settlement in 2017 in Norway, the parties reviewed the situation concerning equal opportunities and equal pay. The parties agreed

that satisfactory consideration is made of equal pay and equal opportunities.

The Group's goal for the operating companies is for them to be workplaces with no discrimination or harassment in any form. Both the working regulations and the ethical rules have guidelines in this respect. In addition, good reporting routines have been established.

At the end of 2017, the employees represented around 35 different languages. The Group has a stated policy, included through ethical rules, not to discriminate on the basis of gender, disability, ethnicity, religion, etc. The Board of Directors and the management groups

DRIKK MED VETT.
SÅ BLIR GODE
OPPLEVELSER
ENDA BEDRE.

Arcus

DIRECTORS' REPORT

Strategy

Financial development

Statement of income

Financial position, investments and liquidity

Financial risk and risk management

Credit risk

Interest rate risk

Liquidity risk

Currency risk

About the company

Employees, working environment and sick leave

Equal opportunities

Data protection

Environment

Alcohol

Ownership

Continued operations

Events after the close of the financial year

Appropriation of profits

Future prospects

Declaration

Board of Directors

of the operating companies' consider this in relation to recruitment, appointments, salaries and working conditions, as well as through awareness-raising activities.

Data protection

On 25 May 2018, the new EU General Data Protection Regulation (GDPR) will enter into force. The key aspects of the existing legislation are continued, with additions comprising extensive new requirements of companies which process personal data. For Arcus this entails extensive investigation and documentation work.

In 2017, Arcus commenced the work of mapping current personal data, as well as procedures, systems and documentation related to the processing of all personal data, and gap analyses, production and documentation, as well as implementation and operation. In early 2018, procedures for compliance, control and auditing will also be reviewed, so that Arcus will handle personal data protection in accordance with the new Regulation when it enters into force.

Environment

Consideration for the external environment is an important part of corporate social responsibility at Arcus. The Group's operations affect the external environment via the production and distribution of its products. Arcus supports a precautionary approach to environmental challenges, and works systematically to reduce the impact of its activities on the external environment. As an element of Arcus' CSR work, concrete KPIs have been set for carbon dioxide reduction and increased recirculation of waste.

Alcohol

Arcus takes a clear stance on responsible alcohol consumption. Our aim is to raise awareness and understanding among all of the target groups which are relevant for Arcus

about our corporate approach to alcohol and responsible consumption. This is the background to the important "Think before you drink" campaign, which has been further developed since it was first launched in 2015. "Think before you drink" is both an internal and external awareness campaign, reaching all employees and all stakeholders in contact with Arcus. In 2017, Arcus ran a campaign which targeted high school graduates. The "Think before you drink" message was shared on the high school graduates' own digital channels. At the four big parties at Tryvann in Oslo, 6,000 bottles of water were distributed to high school graduates, and it was easy for the young people to refill the bottles with water. Arcus was not identified as the originator of the initiative.

AKAN (organisation to prevent alcohol abuse at work) committees and AKAN contacts have also been established in the operating companies. This is an integrated element of the Annual Report.

The Annual Report includes a separate report on Arcus' corporate social responsibility and organisation.

Ownership

On 1 December 2016, Arcus ASA was listed on the Oslo Stock Exchange, and at year-end 2017/18 had 2,622 shareholders. At the close of the year, three shareholders each held more than 5 per cent of the company's shares: Canica AS (33.3 per cent), Geveran Trading Co Ltd (9.9 per cent) and Verdipapirfondet DNB Norge (IV) (5.3 per cent). Each quarterly result has been presented to investors in Oslo and London. In addition, the result for Q1 was presented to investors in Helsinki, and the result for Q2 in Stockholm.

The Annual Report includes a separate report on Arcus' corporate governance compliance. This is an integrated element of the Annual Report.

Continued operations

In accordance with Section 3-3a of the Norwegian Accounting Act, it is confirmed that the company is a going concern. The basis for this lies in the long-term plans and strategic choices that have been made.

EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

No significant events have occurred after the close of the financial year, between the date of the statement of financial position and the Board of Directors' consideration of the financial statements for 2017.

APPROPRIATION OF PROFITS

The parent company Arcus ASA reported a result for the year of NOK 31.0 million in 2017, compared with NOK -199.7 million in 2016. The Board proposes the allocation of dividend of NOK 1.66 per share, in total NOK 112.9 million, and that the profit of NOK 31.0 million be transferred to other equity.

FUTURE PROSPECTS

In conjunction with the IPO, the company published its long-term growth targets, including organic revenue growth of 3-5 per cent including minor bolt-on acquisitions, and EBITDA growth of 6-9 per cent in the next three to five years. The Board continues to set these targets as the basis for the Group's continued development.

DECLARATION

The Board of Directors and the General Manager confirm that, to the best of their knowledge, the annual financial statements have been prepared in accordance with current accounting standards and that the information presented in the financial statements provides a true and fair view of the assets, debt, financial position and overall results of the Group. The Board of Directors and the General Manager also confirm that, to the best of their knowledge, the annual financial statements present a true and fair view of the development, results and position of the company and the Group, and a good description of the most central risk and uncertainty factors faced by the company.

Gjelleråsen 15 March 2018

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Stein Erik Hagen

Hanne Refsholt

Eilif Due

Trond Berger

Leena Saarinen

Erik Hagen

Kjell Arne Greni

Ingrid E. Skistad

Ann-Beth Freuchen

Kenneth Hamnes
Group CEO

DIRECTORS' REPORT

Strategy

Financial development

- Statement of income
- Financial position, investments and liquidity
- Financial risk and risk management
- Credit risk
- Interest rate risk
- Liquidity risk
- Currency risk

About the company

- Employees, working environment and sick leave
- Equal opportunities
- Data protection
- Environment
- Alcohol
- Ownership
- Continued operations

Events after the close of the financial year

Appropriation of profits

Future prospects

Declaration

Board of Directors

BOARD OF DIRECTORS

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Stein Erik Hagen
Board member

Hanne Refsholt
Board member

Eilif Due
Board member

Trond Berger
Board member

Leena Saarinen
Board member

Ann-Beth Freuchen
Board member

Erik Hagen
Board member

Kjell Arne Greni
Board member

Ingrid E. Skistad
Board member

FINANCIAL STATEMENTS & NOTES**Consolidated financial statements with notes**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)[Notes](#)[Alternative performance measurements](#)**Parent Company accounts with notes**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)[Notes](#)**Auditor's report**

Financial Statements and Notes

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS**Statement of income 01.01.-31.12.** 49**Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.** 50**Statement of financial position as at 31 December** 51**Statement of cash flows 01.01.-31.12.** 53**Statement of changes in equity** 54**Brief history of the Group** 55**Accounting policies** 56**Notes**

Note 1:	Companies in the Group	62
Note 2:	Management of financial risk	66
Note 3:	Information on cash flows	73
Note 4:	Revenues	75
Note 5:	Segment information	77
Note 6:	Transactions with related parties	79
Note 7:	Other operating expenses	80
Note 8:	Salaries and other personnel costs	81
Note 9:	Share-based payment	84
Note 10:	Pension costs, assets and obligations	87
Note 11:	Financial income and costs	89
Note 12:	Tax	90
Note 13:	Investments in associated companies and jointly controlled entities	92
Note 14:	Tangible fixed assets	93
Note 15:	Intangible assets	94
Note 16:	Leasing agreements	97
Note 17:	Other receivables	97
Note 18:	Inventories	98
Note 19:	Cash and cash equivalents	98
Note 20:	Share capital and shareholder information	99
Note 21:	Debt to financial institutions	101
Note 22:	Liabilities at fair value through profit or loss	103
Note 23:	Other provisions for liabilities	104
Note 24:	Current liabilities	104
Note 25:	Pledges and guarantees	105
Note 26:	Business mergers	105
Note 27:	Events after the close of the financial year	106

Alternative performance measurements 107**PARENT COMPANY ACCOUNTS****Statement of income 01.01.-31.12.** 111**Statement of financial position as at 31 December** 112**Statement of cash flows 01.01.-31.12.** 113**Accounting policies** 114**Notes**

Note 1:	Payroll costs	115
Note 2:	Tax	116
Note 3:	Subsidiaries	116
Note 4:	Share capital and shareholder information	117
Note 5:	Equity	117
Note 6:	Pension obligations and costs	117
Note 7:	Provisions for liabilities	118
Note 8:	Loans, pledges and guarantees, etc.	119
Note 9:	Intragroup receivables and liabilities	119
Note 10:	Cash and cash equivalents	119
Note 11:	Financial market risk	120
Note 12:	Events after the close of the financial year	120

AUDITOR'S REPORT 121

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

- Note 1: Companies in the Group
- Note 2: Management of financial risk
- Note 3: Information on cash flows
- Note 4: Revenues
- Note 5: Segment information
- Note 6: Transactions with related parties
- Note 7: Other operating expenses
- Note 8: Salaries and other personnel costs
- Note 9: Share-based payment
- Note 10: Pension costs, assets and obligations
- Note 11: Financial income and costs
- Note 12: Tax
- Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
- Note 14: Tangible fixed assets
- Note 15: Intangible assets
- Note 16: Leasing agreements
- Note 17: Other receivables
- Note 18: Inventories
- Note 19: Cash and cash equivalents
- Note 20: Share capital and shareholder information
- Note 21: Debt to financial institutions
- Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
- Note 23: Other provisions for liabilities
- Note 24: Current liabilities
- Note 25: Pledges and guarantees
- Note 26: Business mergers
- Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

Statement of income 01.01.-31.12.

Figures in NOK 1,000	Note	2017	2016
OPERATING REVENUE AND EXPENSES			
Sales revenues	4,5	2,530,126	2,521,826
Other operating revenues	4,5	44,934	60,571
Total operating revenues	4,5	2,575,060	2,582,397
Net gain on sale of fixed assets	3,14,15	30	144
Cost of sales	6,18	-1,408,524	-1,467,920
Salaries and other personnel costs	8,9,10	-417,412	-392,545
Depreciation and amortisation	14,15	-51,581	-51,625
Write-downs	14,15	-22,700	0
Other operating expenses	6,7,16	-391,699	-392,516
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	13	3,286	5,789
Operating profit before other income and expenses		286,460	283,724
Other income and expenses	7, APM	-13,167	-44,874
Operating profit		273,293	238,850

Figures in NOK 1,000	Note	2017	2016
FINANCIAL INCOME AND EXPENSES			
Interest income	11	6,654	7,944
Other financial income	11,22	19,243	10,419
Interest costs	11	-31,475	-70,414
Other financial costs	11,22	-8,965	-184,677
Net financial profit/loss		-14,543	-236,728
PRE-TAX PROFIT		258,750	2,122
Tax	12	-70,528	-26,211
Profit for the year		188,222	-24,089
The profit for the year is allocated to			
Non-controlling interests	1	6,944	10,480
Parent company shareholders		181,278	-34,569
		188,222	-24,089
Earnings per share (NOK)			
Earnings per share	20	2.66	-0.67
Diluted earnings per share	20	2.62	-0.67

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2017	2016
Profit for the year		188,222	-24,089
Items that will not be reclassified against the statement of income:			
Estimate deviations, pensions	10	4,439	-1,278
Total items that will not be reclassified against the statement of income, before tax		4,439	-1,278
Tax on items that will not be reclassified against the statement of income	12	-1,065	320
Total items that will not be reclassified against the statement of income, after tax		3,374	-959
Items that may be reclassified against the statement of income:			
Translation differences on translation of foreign subsidiaries		73,207	-39,242
Total items that may be reclassified against the statement of income, before tax		73,207	-39,242
Tax on items that may be reclassified against the statement of income		0	0
Total items that may be reclassified against the statement of income, after tax		73,207	-39,242
TOTAL OTHER COMPREHENSIVE INCOME		76,581	-40,201
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR		264,803	-64,290
The total comprehensive income for the year is allocated as follow			
Non-controlling interests		8,127	7,703
Parent company shareholders		256,676	-71,993
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR		264,803	-64,290
Total comprehensive income per share (NOK)			
Earnings per share	20	3.77	-1.40
Diluted earnings per share	20	3.70	-1.40

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)

Statement of financial position as at 31 December

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
ASSETS			
Fixed assets			
Intangible assets			
Goodwill	15	1,042,596	1,010,176
Brands	15	819,702	669,237
Software	15	29,151	30,651
Total intangible assets		1,891,449	1,710,064
Tangible assets			
Machinery and equipment	14	304,534	326,049
Fixtures and fittings, tools, office equipment etc.	14	19,614	21,454
Assets under construction	14	5,678	2,732
Total tangible assets		329,826	350,235
Deferred tax assets			
	12	136,786	172,120
Financial assets			
Investments in associated companies and jointly controlled entities	13	58,670	56,811
Other investments in shares		200	200
Other non-current receivables	17	1,205	1,235
Total financial assets		60,075	58,246
Total fixed assets		2,418,136	2,290,665

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
Current assets			
Inventories	18	410,759	378,777
Receivables			
Trade receivables	2	1,432,164	1,344,067
Prepayments to suppliers	17	64,570	62,810
Other receivables	12,17	22,325	19,112
Total receivables		1,519,059	1,425,989
Bank deposits	2,19	184,415	199,385
Cash and cash equivalents		184,415	199,385
Total current assets		2,114,233	2,004,151
TOTAL ASSETS		4,532,369	4,294,816

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

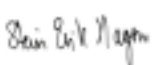
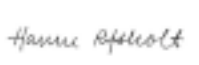
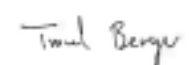
Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26 Business mergers
Note 27 Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor's report

Statement of financial position as at 31 December

Figures in NOK 1,000	Note	2017	2016
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Paid-in equity			
Share capital	20	1,360	1,360
Share premium		770,743	770,743
Total paid-in equity		772,103	772,103
Retained earnings			
Other equity		878,489	716,582
Total retained earnings		878,489	716,582
Non-controlling interests	1	18,823	13,905
Total equity		1,669,415	1,502,590
Liabilities			
Provisions			
Deferred tax liability	12	101,032	92,628
Pension obligations	10	30,552	34,092
Other provisions	23	320	627
Total provisions		131,904	127,347

Figures in NOK 1,000	Note	2017	2016
Other non-current liabilities			
Debt to financial institutions	2,21	909,218	886,255
Total other non-current liabilities		909,218	886,255
Current liabilities			
Debt to financial institutions	2,21	90,071	16,498
Liabilities at fair value through profit or loss	2,22	0	24,135
Trade payables		603,884	628,347
Tax payable	12	2,128	0
Unpaid public duties	24	928,005	912,310
Other current liabilities	23,24	197,744	197,334
Total current liabilities		1,821,832	1,778,624
Total liabilities		2,862,954	2,792,226
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		4,532,369	4,294,816

Gjelleråsen, 15 March 2018

 Michael Holm Johansen Chairman of the Board	 Stein Erik Hagen	 Hanne Refsholt	 Eilif Due	 Trond Berger
 Leena Saarinen	 Erik Hagen	 Kjell Arne Greni	 Ingrid E. Skistad	 Ann-Beth Freuchen
 Kenneth Hamnes Group CEO				

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

- Note 1: Companies in the Group
- Note 2: Management of financial risk
- Note 3: Information on cash flows
- Note 4: Revenues
- Note 5: Segment information
- Note 6: Transactions with related parties
- Note 7: Other operating expenses
- Note 8: Salaries and other personnel costs
- Note 9: Share-based payment
- Note 10: Pension costs, assets and obligations
- Note 11: Financial income and costs
- Note 12: Tax
- Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
- Note 14: Tangible fixed assets
- Note 15: Intangible assets
- Note 16: Leasing agreements
- Note 17: Other receivables
- Note 18: Inventories
- Note 19: Cash and cash equivalents
- Note 20: Share capital and shareholder information
- Note 21: Debt to financial institutions
- Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
- Note 23: Other provisions for liabilities
- Note 24: Current liabilities
- Note 25: Pledges and guarantees
- Note 26: Business mergers
- Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Statement of cash flows 01.01. -31.12.

Figures in NOK 1,000

	Note	2017	2016
CASH FLOWS FROM OPERATIONS			
Pre-tax profit		258,750	2,122
Depreciation and amortisation	14,15	74,281	51,625
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	13	-3,286	-5,789
Dividends received from associated companies and jointly controlled entities	13	0	2,947
Taxes paid	12	-33,221	-46,711
Interest costs during the period		31,475	70,414
Pension costs and other provisions without cash effect	3	591	-3,601
Value changes and other costs without cash effect	3	-4,444	164,974
Profit/loss on sale of fixed assets and intangible fixed assets	3	-30	-1,051
Unrealised agio	3	19,195	-15,964
Change in inventories	3,18	-31,781	9,440
Change in trade receivables	3	-43,939	-340,739
Change in trade payables	3	-45,437	76,890
Change in other current assets and other liabilities	3	-22,256	33,491
Net cash flows from operational activities		199,898	-1,952
CASH FLOWS FROM INVESTMENT ACTIVITIES			
Payments on acquisition of intangible fixed assets	15	-124,820	-36,429
Payments on purchase of tangible fixed assets	14	-15,894	-11,379
Proceeds from sale of tangible fixed assets	3,14	30	1,060
Payments on acquisition of business	26	-2,752	0
Payment of loans to minority interests		0	-810
Payments on acquisition of other financial investments	3	-454	0
Net cash flow from investment activities		-143,890	-47,558

Figures in NOK 1,000

	Note	2017	2016
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES			
Proceeds - incentive programme	22	0	1,000
Payments - incentive programme	22	0	-158,316
Capital increase		0	768,883
Proceeds from non-current interest-bearing debt to financial institutions	2,21	0	802,632
Repayment of non-current interest-bearing debt to financial institutions	2,21	-15,719	-1,081,048
Change in other non-current loans		0	-246
Change in overdraft facility		72,700	0
Interest cost paid during the period	3	-31,454	-83,031
Payments for acquisition of non-controlling interests		-12,913	-146,325
Payments of dividends/Group contributions	1,3	-103,515	-28,260
Net cash flow from financing activities		-90,901	75,289
Effect of exchange rate fluctuations on cash and cash equivalents		19,923	-16,813
Effect of exchange rate fluctuations on cash and cash equivalents		19,923	-16,813
Net change in cash and cash equivalents		-14,970	8,966
Holdings of cash and cash equivalents as at 01.01		199,385	190,419
Holdings of cash and cash equivalents as at 31.12.	19	184,415	199,385

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)

Statement of changes in equity

	Share capital	Share premium	Translation differences	Share-based payment fund	Other retained earnings	Total for owners of the parent company	Non-controlling interests	Total for the Group
<i>Figures in NOK 1,000</i>								
Equity as at 31.12.2015	1,000	794	265,253	0	577,757	844,804	31,603	876,407
Profit for the year 2016	0	0	0	0	-34,569	-34,569	10,480	-24,089
Total other comprehensive income 2016	0	0	-36,465	0	-959	-37,424	-2,777	-40,201
Total profit for the year 2016	0	0	-36,465	0	-35,528	-71,993	7,703	-64,290
Transactions with owners 2016								
Share issue	360	769,949	0	0	0	770,309	0	770,309
Share-based payment	0	0	0	606	0	606	0	606
Payment of dividend	0	0	0	0	0	0	-21,896	-21,896
Changes in non-controlling interests	0	0	0	0	-49,877	-49,877	-8,670	-58,547
Transfer of profit for the year from minority to majority*	0	0	0	0	-5,163	-5,163	5,163	0
Total transactions with owners 2016	360	769,949	0	606	-55,040	715,875	-25,403	690,472
Equity as at 31.12.2016	1,360	770,743	228,788	606	487,190	1,488,687	13,903	1,502,590
Profit for the year 2017	0	0	0	0	181,278	181,278	6,944	188,222
Total other comprehensive income 2017	0	0	72,024	0	3,374	75,398	1,183	76,581
Total profit for the year 2017	0	0	72,024	0	184,652	256,676	8,127	264,803
Transactions with owners 2017								
Share-based payment	0	0	0	7,898	0	7,898	0	7,898
Payment of dividend	0	0	0	0	-99,994	-99,994	-3,521	-103,515
Changes in non-controlling interests	0	0	0	0	-2,675	-2,675	314	-2,361
Total transactions with owners 2017	0	0	0	7,898	-102,669	-94,771	-3,207	-97,978
Equity as at 31.12.2017	1,360	770,743	300,812	8,504	569,173	1,650,592	18,823	1,669,415

* At the end of 2016 the Group owned 90.1 per cent of the subsidiary Excellars AS. In addition, put and call options existed which were associated with the non-controlling interests, although the Group was not considered to have control of the shares as of the close of the financial year. These companies were recognised as though they were wholly owned, but with partial presentation of the non-controlling interests. Partial presentation of non-controlling interests means that the non-controlling interests' share of the profit for the year is shown in the statement of income for 2016, but not in the equity statement as at 31.12.2016. The transfer in 2016 related to the non-controlling interests' share of the profit for the year, adjusted for the dividend distributed for the period.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor’s report

Brief history of the Group

Arcus ASA is registered and domiciled in Norway, and located at Destilleriveien 11 in Gjelleråsen in Nittedal Municipality, just north of Oslo. The consolidated financial statements include the parent company and subsidiaries (together referred to as "Arcus" or the "Group", and individually as a "Group company"), as well as the Group's holdings in associated companies. The Group's principal activity is the import, production, marketing, sale and distribution of wine and spirits.

Historical development

The Group has carried out the following important transactions in recent years:

2017

- In January, the Group acquired the remaining 50 per cent interest in Det Danske Spiritus Kompagni A/S. Det Danske Spiritus Kompagni A/S thereby became a wholly-owned subsidiary in the Group's spirits activities.
- In January, the Group established Vingruppen Finland Oy, as a wholly-owned subsidiary of Vingruppen i Norden AB.
- In February, the Group acquired the remaining 9.9 per cent interest in Excellars AS. Excellars AS thereby became a wholly-owned subsidiary in the Group's wine activities.
- In June, the Group increased its ownership of Valid Wines Sweden AB from 97.0 per cent to 100.0 per cent by the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares. At the same time, the Group sold 16.9 per cent of the shares to the company's general manager, so that after the transaction the Group has an ownership interest of 83.1 per cent in Valid Wines Sweden AB.
- In September, the Group acquired 100 per cent of the shares in the Norwegian company BevCo AS, which as from the same date is part of the Group's spirits activities. Among other things, the company has the distribution rights for Dooley's Toffee in Norway.
- In October, the Group acquired the Vanlig brand, which comprises a vodka and a gin product. The Group took over sales of this product as from the same date, while production was taken over during Q1 2018.
- In December, the Group acquired the Hot n'Sweet brand, which is a vodka shot. The Group took over sales of this product as from 1 January 2018, while production was taken over during Q1 2018.

2016

- In February, the Group increased its ownership of Excellars AS from 51.0 per cent to 90.1 per cent by the subsidiary Vingruppen AS' acquisition of minority shares.
- In February, the Group increased its ownership of Wineagency Sweden AB from 80.0 per cent to 90.0 per cent by the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares.
- In July, the Group increased its ownership of Wineworld Sweden AB from 80.0 per cent to 90.0 per cent by the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares.
- In August, the Group acquired the Dworek vodka brand.
- In December, the Group increased its ownership of Vingruppen i Norden AB from 99.37 per cent to 100.0 per cent by the subsidiary VinGruppen Sweden Holding AB's acquisition of the remaining minority shares.
- Arcus-Gruppen Holding AS was restructured as a public limited liability company and changed its name to Arcus ASA, before the company's listing on the Oslo Stock Exchange on 1 December.

2015

- In February, acquired the aquavit brand Snällero's in Sweden.
- In April, acquired the wine activity from Fondberg in Finland. Changed the name of the company to Social Wines Oy.
- In September, acquired 70 per cent of the shares in a recently-founded Norwegian wine company, Heyday Wines AS.
- In Q4, reorganised the ownership of Vingruppen i Norden AB, by selling the shares to a newly-established wholly-owned holding company in Sweden called VinGruppen Sweden Holding AB.
- Discontinued production in Aalborg and moved the production and bottling of the Danish brands (Aalborg Aquavit, Malteserkreutz and Gammel Dansk) to customised facilities at Gjelleråsen.

2014

- Established Vingruppen AS as the new holding structure for the wine business in Norway.

2013

- In January, acquired all the shares in Arcus Denmark A/S from Pernod Ricard, which included the Aalborg Aquavit and Gammel Dansk brands, and all the shares in Arcus Deutschland GmbH, which owns the Malteserkreutz brand.

2012

- Completed the new production and distribution facility and head office at Gjelleråsen, and moved the business there.

2011

- Acquired 28.2 per cent of the shares in Vingruppen i Norden AB, increasing the holding from 62.5 per cent to 90.7 per cent. At the same time, entered into an option agreement for the remaining 9.3 per cent.
- Acquired 51 per cent of the shares in Excellars AS, with an option for the remaining 49 per cent.
- Swapped 34 per cent of the shares in SAS de Lille Madame for 32.6 per cent of the shares in Tiffon SA. Acquired a further 106 shares and increased the holding in Tiffon SA to 34 per cent.

2010

- Implemented an agreement on sale of Gjelleråsen Prosjekt 1 AS.
- Started construction of a new production and distribution facility and head office at Gjelleråsen.

2009

- Acquired the brands Star Gin, Red Port and Dry Anise from Pernod Ricard.
- Acquired 80 per cent of the company Symposium Wines AS.

2008

- Acquired Gjelleråsen Prosjekt 1 AS, which included the site of the new operating location at Gjelleråsen in Nittedal Municipality north of Oslo.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor’s report

Accounting policies

The consolidated financial statements for 2017, including comparative information, have been prepared in accordance with IFRS applicable as at 31 December 2017, and as described in the note on the accounting policies. Applicable IFRS have been applied retrospectively.

The annual financial statements were adopted by the Board of Directors on 15 March 2018. The Group’s head office is located at Gjelleråsen in Nittedal Municipality and the core activities are the production, sale and distribution of alcoholic beverages. The Group’s domestic market is the Nordic region, but the Group also has sales to other countries, mainly Germany and the USA.

Arcus ASA is listed on the Oslo Stock Exchange. The price on 31.12.2017 was NOK 46.50 per share, compared to NOK 44.50 per share at the end of 2016.

NEW ACCOUNTING STANDARDS

No changes which have significantly affected the Group’s financial statements have been made to the framework conditions from IFRS in the current year. The most important changes to the accounting standards that will affect the Group in the future are presented below.

Adopted IFRS and IFRIC with future effective dates:

The standards and interpretations adopted up to the date of presentation of the consolidated financial statements, but where the effective date is in the future, are shown below. The Group’s intention is to implement the relevant changes on the effective date, on the assumption that the EU approves the changes before the presentation of the consolidated financial statements.

CHANGES RELEVANT TO THE ARCUS GROUP: IFRS 9 Financial instruments

In July 2014, the IASB published the final subproject of IFRS 9 and the standard has now been finalised. IFRS 9 includes changes related to classification and measurement, hedge accounting and impairment. IFRS 9 will replace IAS 39 Financial Instruments – Recognition and Measurement. The parts of IAS 39 that were not changed as part of this project were transferred and included in IFRS 9.

The standard will be implemented retrospectively, with the exception of hedge accounting, although the preparation of comparative figures is not a requirement. The rules for hedge accounting will mainly be implemented prospectively, with a few exceptions. The Group has no plans for the early implementation of the standard. The new standard will apply with effect from reporting years beginning on 1 January 2018 or later.

The new standard is not expected to have any material impact on the Group’s financial reporting, but may affect the Group’s classification and measurement of financial assets and liabilities.

IFRS 15 Revenue recognition

IASB has released a new standard for revenue recognition, IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. The standard replaces all existing standards and interpretations for revenue recognition. The core principle of IFRS 15 is that revenue is recognised in order to reflect the transfer of agreed goods or services to customers, and at an amount that reflects the consideration the company expects to be entitled to in exchange for these goods or services

The standard applies, with a few exceptions, to all revenue-generating contracts with customers and

includes a model for recognition and measurement of the sale of individual non-financial assets. IFRS 15 will be implemented using either a fully retrospective or a modified method. The new standard will apply with effect from reporting years beginning on 1 January 2018 or later.

In 2017, the Group undertook an analysis of its income recognition principles and assessed the changes that are necessary due to the implementation of IFRS 15 as from 1 January 2018. The key aspects of these assessments were the time of revenue recognition of our products, classification of discounts, annual bonuses, market support and outbound shipping, and an agent/principal assessment concerning net or gross recognition of revenue.

The analysis did not reveal significant changes from existing principles, apart from the book entry of outbound shipping. Up to and including 2017, the Group has booked outbound shipping as a reduction of revenue. Based on an assessment of the agent/principal principle, the Group assesses that as from 1 January 2018, the costs of outbound shipping must be presented on a gross basis, as a cost under other indirect costs. The Group plans to include all effects of the new standard at the time of its first application in 2018, and this will entail changes to the statement of income, and to some extent also to the Revenue note and Segment note. This will increase the Group’s reported revenue by an amount of around NOK 30-50 million. The change will not affect the Group’s reported EBITDA.

IFRS 16 Leases

IFRS 16 Leases replaces the existing IFRS standard for leases, IAS 17 Leases. IFRS 16 sets out principles for recognition, measurement, presentation and disclosure of leasing agreements for both parties to a leasing agreement, i.e., the customer (lessee)

and provider (lessor). The new standard requires the lessee to recognise the assets and liabilities of most leasing agreements, which is a significant change from current principles. The standard comes into force on 1 January 2019, but has not yet been approved by the EU. The new standard will apply with effect from reporting years beginning on 1 January 2019 or later.

New IFRS 16 concerning leases will entail a significant change to the accounting policy related to leasing costs. As from financial years commencing in 2019, all significant leasing agreements must be capitalised. This will give an intangible right on the asset side and an equivalent liability on the debt side.

On the implementation of IFRS 16, the Group has two options: the full retrospective method or the modified retrospective method. The difference between the two methods is that the full retrospective method calculates the effects of the new standard related to the share of the lease contracts which has already accrued as of the date of implementation. This means that if the lease contract was signed on 1.1.2016 and the standard was implemented on 1.1.2019, the effects from the first three years must be booked to equity as from 1 January in the comparison year. If the Group chooses the modified retrospective method, the effects are only calculated as from the implementation date, and there is no adjustment in relation to equity. The full retrospective method has a lower effect on the statement of financial position and equivalently lower future depreciation than the modified retrospective method, but has a negative equity effect as of the implementation date.

At the end of 2017, the Group made a calculation based on the Group’s existing leasing agreements. The estimate shows that if IFRS 16 had been implemented as of 31.12.2017, the Group would

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

have had an effect on the statement of financial position of between NOK 1,050 and 1,150 million, depending on the method chosen. The negative equity effect on choosing the full retrospective method would have been NOK 108 million. Based on the estimate, the future effect on the result would have shown lower operating costs of NOK 91 million, which would give equivalently higher EBITDA. Depreciation and amortisation would have been NOK 58-65 million higher, which would have given net EBIT that was NOK 25-32 million higher in the first financial year after implementation than without IFRS 16 implementation. Calculated interest costs of NOK 44 million would have led to a pre-tax profit NOK 12-19 million lower than without IFRS 16 implementation, in the first year after implementation.

On the introduction of IFRS 16 Leases as from 2019, the Group's reported net interest-bearing debt and adjusted EBITDA will change significantly. The loan agreement with SEB specifies that the loan terms must be calculated according to today's model, independently of the introduction of IFRS 16, so that the Group's ability to fulfil the loan terms will not be affected by the introduction of IFRS 16.

Other changes
Other changes resulting from new standards that have yet to come into effect will not influence or have any significant effect on the consolidated financial statements.

ACCOUNTING POLICIES
Consolidation principles
The consolidated financial statements comprise Arcus ASA and subsidiaries in which Arcus ASA has control, and present the overall financial results, the overall financial position, and the overall cash flows, as one financial entity. Control takes place when the Group is entitled to variable returns from an investment object, and can also influence relevant activities which affect the returns on the investment

As of 31.12.2017, the following exchange rates have been used when translating income and financial position figures from subsidiaries with functional currencies other than NOK:				
Exchange rates		2017	2016	
EUR average rate	Income statement items	9.3326	9.2980	
EUR closing rate	Financial position items	9.8510	9.0865	
SEK average rate	Income statement items	0.9684	0.9830	
SEK closing rate	Financial position items	0.9992	0.9484	
DKK average rate	Income statement items	1.2546	1.2488	
DKK closing rate	Financial position items	1.3231	1.2223	

object. Normally this will be the company in which Arcus ASA, either directly, or indirectly via subsidiaries, owns more than 50 per cent of the shares with voting rights. In the consolidated financial statements, this Group is referred to as Arcus or the Arcus Group.

See Note 1 for an overview of all the companies included in the consolidation.

In the consolidated financial statements all intra-Group receivables and internal transactions between companies within the Group have been eliminated. The cost price of shares in subsidiaries is eliminated against equity at the time of acquisition. Accounting values including goodwill and excess values associated with foreign subsidiaries are translated from the functional currency to NOK according to the exchange rate at the close of the financial year.

Goodwill is included in the consolidated financial statements as an intangible asset.

Any changes in the Group's ownership of a subsidiary, without any loss of control, is recognised as an equity transaction. If the Group loses control of a subsidiary, underlying assets (including goodwill), debt, minority interests and other equity

components are deducted, while gains and losses are recognised in the income statement. Any remaining investment is recognised at fair value.

Non-controlling interests
Non-controlling interests' share of profit after tax is shown on a separate line after the Group's profit for the year. Non-controlling interests' share of equity is shown on a separate line as part of the Group's equity.

In instances where there are put and/or call options associated with the non-controlling interests, and where the Group has determined that it does not have an existing interest in the shares to which the options apply, the subsidiary is presented as if it were wholly owned, but with partial presentation of non-controlling interests. Partial presentation of non-controlling interests means that for each reporting period the non-controlling interests will receive their part of the profit for the year, which is shown under the profit allocation in the consolidated statement of income and in the statement of changes in equity. At the end of each period, the non-controlling minority interests' share of profit, adjusted for the distribution of dividend for the period to the non-controlling interests, will be transferred as an equity transaction from the non-controlling interests' share of equity to the

majority's equity. The option liabilities will be recognised at the present value of the redemption amount and presented in the statement of financial position as an obligation at fair value via profit or loss.

Currency
All transactions in foreign currency are translated to functional currency as of the date of the transaction. Monetary items in foreign currency are translated as of the close of the financial year to functional currency using the exchange rate as of the close of the financial year.

The Group's presentation currency is NOK, which is also the parent company's functional currency.

The functional currency of subsidiaries is the currency in which the subsidiary reports its financial statements. On consolidation of subsidiaries that have a functional currency other than NOK, items of income and expenses are converted to the Group's presentation currency in accordance with average conversion rates. This means that at the end of each period, items of income and expenses are translated at the average exchange rate to date in the year. For the statement of financial position, including excess value and goodwill, the closing exchange rate as of the close of the financial year is

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

used. Currency differences arising on consolidation of entities with another functional currency are attributed to equity and presented as other comprehensive income in the consolidated statement of other comprehensive income. On disposal of subsidiaries, accumulated translation differences associated with the subsidiary are charged to the statement of income.

Investments in associated companies and jointly controlled entities
Associated companies are companies in which the Group has significant influence, normally between a 20 and a 50 per cent holding. The equity method is used for associated companies in the consolidated financial statements. Excess value analysis has been carried out with regard to associated companies. The share of profit is based on profit after tax in the company in which investment has been made, with deduction for depreciation of excess value resulting from the cost price of the shares being higher than the acquired holding of capitalised equity. The share of profit is shown in the statement of income on a separate line before operating profit and the investment is shown as a line under financial fixed assets.

Jointly controlled companies are investments in which the Group has an agreement on joint control over an entity together with one or more other parties, when none has decisive influence and all strategic, financial and operational decisions concerning the entity require unanimity between the parties. The share of profit is based on profit after tax in the company in which investment has been made with deduction for depreciation of excess value resulting from the cost price of the shares being higher than the acquired holding of capitalised equity. The share of profit is shown in the statement of income on a separate line before operating profit and the investment is shown as a line under financial fixed assets.

Business mergers
Business mergers in the Group are treated according to the acquisition method and present the Group as a single entity. On acquisition, the cost price of the acquired business is allocated so that the consolidated opening statement of financial position reflects the estimated fair value of the acquired assets and liabilities. To determine fair value on acquisition, alternative methods of determining fair value must be used for assets for which there is no active market. Added value in excess of what is attributable to identifiable assets and liabilities is reported as goodwill. If the fair value of the equity in the acquired company exceeds the consideration, a reassessment is made of the valuation of observable assets and liabilities. If the reassessment reveals no discrepancies, the difference is recognised as income as at the acquisition date. The allocation of the cost price of the business merger must be changed if new information is revealed about the fair value applicable at the time of acquisition and up until the final excess value analysis. This must take place within 12 months of the acquisition date.

With each business acquisition, the minority interest will be measured at fair value, and minorities' share of goodwill is capitalised in the consolidated statement of financial position.

On stepwise acquisition of subsidiaries, the basis is the value of assets and liabilities on the date of the establishment of the Group. Subsequent acquisition of ownership of existing subsidiaries in addition to the majority interest will not affect the assessment of assets or liabilities.

Revenue recognition principles
Revenues associated with the sale of goods and services is recognised when the Group has transferred risk and rights to the purchaser. This is normally on delivery of the goods and services. Other revenues is recognised when it is probable

that transactions will involve future financial gains that will accrue to the company and the size of the sum can be estimated reliably. Variable discounts and bonuses are allocated and accrued in the period in which they are expected to occur.

Sales revenues are presented net after deduction of discounts, VAT, outbound shipping costs, alcohol and packaging tax.

Information on revenue recognition in the Distribution segment
All sales that are distributed and sold through Vectura AS are invoiced by the company, including special duties, cost of goods, handling charges, etc. Sales revenues for the services are presented net after deductions for special duties and associated goods and handling charges, etc. Vectura AS' sales revenues are presented net based on an assessment of the fact that the company's revenues are related to the delivery of services, etc., and that the product flow risk is the suppliers' responsibility.

Other income and expenses
To provide more information in the Group's consolidated income statement, significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs are separated out to a separate line in the statement of income called other income and expenses. Other income and expenses are presented net on this income statement line. See also the detailed specification of what these items include in the notes relating to the individual line items. For more information on other income and expenses, see the Alternative Performance Measurement (APM) appendix.

Inventories
Inventories are valued at the lower of acquisition cost/production cost and net selling value, where net selling value is calculated as the selling price in a transaction with market participants on the measurement date less selling expenses. Purchased inventories are valued at acquisition cost according

to the principle of weighted average with deduction for obsolescence, while inventories produced in-house are valued at production cost according to the principle of full costing with deduction for obsolescence.

Receivables
Trade receivables and other receivables are stated at nominal value after deduction of provisions for expected losses. Provision for losses is made on the basis of an individual assessment of each receivable based on identified indicators of impairment.

Sold accounts receivable that are included in the factoring agreement are presented as reduced accounts receivable in the statement of financial position.

Prepayments to suppliers
Prepayments to suppliers apply to financing the purchase of inventory for individual partners. Prepayments are shown at nominal value after deduction for provisions for expected losses. Provisions for losses are made on the basis of identified indicators of impairment.

Cash and cash equivalents
Cash and cash equivalents include cash, bank deposits, balances in the Group cash pool system and other means of payment with a due date less than three months from the acquisition date.

The Group's cash pool system is connected with cash and bank overdrafts within the same cash pool system and is presented net.

The Group cash pool system is managed by the parent company, Arcus ASA.

Tangible assets
Tangible fixed assets are capitalised at cost price less accumulated depreciation and accumulated loss on non-transitory impairment. Depreciation is

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor’s report

calculated and taken to expenses from the date the fixed asset is taken into use, and is calculated on the basis of expected useful life, taking account of estimated residual value.

Different rates of depreciation are used for a fixed asset’s components if these have different economic lives. Assets under construction are not depreciated. Depreciation is taken to expenses only when the asset is ready for use. Profit and loss on sales of fixed assets are set as the difference between the selling price and the book value at the time of sale. Profits on sales of fixed assets are recognised as operating income and losses as operating expenses. If there are indications of impairment, the amount recoverable is estimated in order to assess any loss through the impairment. If the book value exceeds the amount recoverable, the asset is written down to recoverable value, while the remaining depreciation period is maintained (breakpoint solution). Depreciation methods, residual values and estimated life are continuously assessed.

Intangible assets
Intangible assets comprise brands, software and goodwill. Intangible assets are capitalised at cost price with deduction for accumulated depreciation and accumulated write-downs in the event of non-transitory impairment.

Intangible assets with limited useful lives are depreciated by the straight-line method over the expected useful life.

The capitalised value of goodwill, brands and other intangible assets with indeterminate lifetime is tested for impairment at least once a year, or more often if there are indications that the value of the asset has decreased. This requires estimates of the amount recoverable by cash-generating units to which goodwill and other intangible assets are attributed

To determine the recoverable amount, the Group estimates expected future pre-tax cash flows from the cash-generating unit and applies suitable discount rates in order to calculate the present value of future cash flows. Cash flows for brands are calculated based on a market-based “relief from royalty” method before tax. See Note 15 for a more detailed description of this model.

Expectations regarding future cash flows will vary over time. Changes in the market conditions and expected cash flows may cause losses in the event of impairment in the future. The most important assumptions with significance for the present value of the cash flows associated with the investments are future profits and growth, as well as the discount rate used.

Pensions
Net pension costs for defined benefit plans comprise the period’s service cost, including future growth in salaries and interest rates on the estimated obligation, less expected returns on the pension assets. Prepaid pension is shown as a non-current asset in the statement of financial position where it is probable that the over-financing can be used or repaid. Correspondingly, a non-current liability is shown in the accounts when the pension obligation is greater than the pension assets. Net pension costs are classified as payroll costs in the statement of income. Changes in the liability resulting from changes in pension plans are taken to profit or loss immediately. Changes in the pension liability and the pension assets resulting from changes in, and deviations from, the estimate assumptions (estimate deviations), are recognised against equity and are presented in the statement of other comprehensive income.

The Group also has defined contribution pension plans, which are schemes whereby the company pays contributions on an ongoing basis to the employees’ individual pension plans. Ongoing

premium invoices of this kind are expensed as salaries and other personnel costs.

Restructuring
Provisions for restructuring are recognised as expenses when the programme has been adopted and announced and the costs are identifiable and quantifiable. Provisions linked to restructuring are included as other provisions for liabilities calculated at present value. Agreements securing future work input are recognised as expenses over the period in which the work input is delivered.

Taxes
The tax expense comprises both tax payable and the change in deferred tax. Tax payable is based on taxable income for the year. Taxable income is different from the pre-tax profit as presented in the statement of income because of income and expenditure items that are not taxable/deductible (permanent differences) and the change in differences in taxable and accounting accruals (temporary differences). Tax payable is calculated based on tax rates that are adopted at the end of the period.

Deferred tax is capitalised on the basis of the temporary differences and any deficit to be carried forward existing at the end of the financial year and that involves increased or reduced future tax payable, when these differences are reversed in future periods. Temporary differences are differences between accounting and taxable results arising during a period and are reversed during a later period. Deferred tax is calculated on the basis of nominal tax rates (rates adopted as of the close of the financial year in the individual country) multiplied by temporary differences and the deficit to be carried forward. Deferred tax assets are capitalised when the probability exists that future taxable income will enable utilisation of the asset.

Share-based payment
The Group has two share-based incentive schemes for senior executives, and a general share savings programme for all employees.

The costs related to the two share-based incentive schemes for senior executives are accrued during the vesting period, which is the period between the allocation date and the date of receipt. The costs which are accrued are the calculated value of the matching shares or options as of the allocation date, and this value is not adjusted during the vesting period. These costs are booked as personnel costs, set off to Group equity.

The related employer tax is in principle accrued during the same period. The costs of the employer tax in each period are calculated on the basis of the fair value of the matching shares or options. The costs for the period comprise the change in provisions, and are booked as personnel costs, set off as debt in the statement of financial position.

The costs related to this programme are recognised in accordance with IFRS 2.

The general share savings programme for all employees is based on the Group selling shares to the employees below market value. The costs related to this programme are recognised by booking the difference between the market value of the shares and the purchase price for the employees as personnel costs.

Classification principles
Other assets included in the operating cycle or falling due within 12 months are classified as current assets. Remaining assets are classified as fixed assets.

Liabilities included in the operating cycle or falling due within 12 months, where there is no unconditional right to defer settlement, are

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

classified as current liabilities. Remaining liabilities are classified as non-current.

Proposed dividend/Group contributions are capitalised in the statement of financial position as a liability when the Group has an irrevocable obligation to make dividend payments/Group contributions, normally after adoption by the Annual General Meeting.

Measurement and classification of financial instruments

The Group classifies financial instruments in the following categories: financial instruments at fair value through profit or loss, loans and receivables, financial assets available for sale and financial liabilities. The classification depends on the purpose of the asset or liability. Management classifies financial assets and liabilities on acquisition.

Financial instruments at fair value through profit or loss
Financial instruments are recognised in the statement of financial position when the Group has become party to the instrument's contractual provisions, and deducted when the contractual rights or obligations are fulfilled or cancelled, or have expired or been transferred. Financial instruments are classified as current assets if the expected settlement date is within 12 months of the close of the financial year, and as fixed assets if the settlement date is later than 12 months after the close of the financial year

Financial instruments at fair value through profit or loss are either financial instruments held for trading purposes or financial instruments earmarked at fair value. A financial instrument is classified in the category "held for trading" if it is primarily acquired with a view to producing profit from short-term price fluctuations. Derivatives are classified as held for trading unless they form part of a hedge. Assets and liabilities in this category are classified

as current assets or current debt if it is expected that they will be settled within 12 months; otherwise they are classified as financial assets or non-current debt.

Loans and receivables
Loans and receivables are financial assets that are not derivatives, that have fixed or determinable payments and that are not traded in an active market. They are classified as current assets unless they fall due more than 12 months after the close of the financial year. Loans and receivables comprise accounts receivable and other receivables, as well as cash and cash equivalents in the statement of financial position.

Loans and receivables are measured at amortised cost, and value changes resulting from interest rate changes are not recognised.

Financial assets available for sale
Financial assets available for sale are financial assets that are not derivatives and that have been placed in this category, or that do not belong to any other category. They are classified as fixed assets provided that the investment does not fall due or the management does not intend to sell the investment within 12 months from the close of the financial year.

Other financial liabilities
Financial liabilities not falling into the category of "financial instruments at fair value through profit or loss" are classified as other financial liabilities. For measurement of financial liabilities at fair value, see measurement of financial instruments in Note 2.

Financial liabilities through borrowing are recognised at the amount received net of transaction costs. Financial liabilities are recognised at amortised cost based on an effective interest rate method. Transaction costs (arrangement charges) are capitalised in the statement of financial position as part of the book value of the loan, and depreciated over the period of the loan (amortised cost).

Borrowing in currencies other than the functional currency is translated at the exchange rate at the close of the financial year.

Categorisation of financial assets and debt
The Group's measurement of financial assets, debt and other financial instruments at fair value can be divided into three categories:
Level 1: Listed (unadjusted) prices in active markets.
Level 2: Direct or indirect inputs other than listed prices included in Level 1, that are observable for the asset or the liability.
Level 3: Techniques for calculation of fair value based on other than observable market data.

Leases
Leases where a significant part of the risk and return associated with ownership continues to lie with the lessor are classified as operational leases. Lease payments from operational leases (with deduction for any financial incentives from the lessor) are charged as expenses using the straight-line method over the period of the lease.

Leases with regard to property, plant and equipment in which the Group principally holds all risks and rewards are classified as financial leasing. Financial leasing is capitalised at the start of the lease period at the lower of fair value of the leased fixed assets and the present value of the total minimum lease amount. Each lease payment is allocated between a repayment element and an interest element. The lease cost is charged to profit or loss as financial expenses. The lease liability, less the cost of interest, is classified as other current liabilities and other non-current liabilities. Property, plant and equipment acquired through a financial lease agreement is depreciated over the expected life or the period of the lease if this is shorter.

Statement of cash flows
The indirect method is used in the preparation of

the statement of cash flows. Cash and cash equivalents in the statement of financial position are defined as holdings of cash and cash equivalents in the statement of cash flows.

Segment information
Operating segments are reported in the same way as for internal reporting to Group management. The Group's business areas comprise Spirits, Wine and Distribution and decisions within each business area are taken by the Group CEO.

The Group's activities consist of sales and marketing of Spirits, sales and marketing of Wine, and distribution of spirits and wine.

The Spirits business area comprises the following companies: Arcus Norway AS with subsidiaries, Det Danske Spiritus Kompagni A/S, Arcus Denmark A/S, Arcus Sweden AB, Arcus Finland Oy and Arcus Deutschland GmbH. Supply Chain is also included as a production facility in the Spirits business area.

The Wine business area comprises the following companies: Vingruppen Sweden Holding AB and subsidiaries, and Vingruppen AS and subsidiaries.

The Distribution business area comprises the Vectura AS company.

In addition, there are the remaining Group income and expenses, as well as financing costs, that comprise Arcus-Gruppen AS and Arcus ASA.

The Group presents no segment assets or liabilities, as this is not done in the Group's internal reporting

For further information about the Group's operating segments, see Note 5.

Related parties
The Group's related parties, in addition to subsidiaries, associated companies and jointly

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Areas in which estimates have major significance will be:

Figures in NOK 1,000

Accounting item	Note	Assumptions	Book value 2017	Book value 2016
Goodwill	15	Present value of future cash flows	1,042,596	1,010,176
Brands	15	Present value of future cash flows	819,702	669,237
Other intangible assets	15	Recoverable amounts and correct useful life	29,151	30,651
Tangible assets	14	Recoverable amounts and correct useful life	329,826	350,235
Deferred tax assets	12	Assessment of the ability to exploit tax assets in the future	136,790	172,120
Pension obligations	10	Economic and demographic assumptions	30,552	34,092
Liabilities at fair value through profit or loss	22	Present value of future cash flows	0	24,135
Provisions	23	Correct basis for estimate calculations	12,478	12,903

controlled companies, are defined as the owners, all members of the Board of Directors and Group Management, and companies in which any of these parties either have controlling interests, Board appointments, or are senior employees.

All transactions between Group companies and related parties are made on market terms.

Important accounting estimates and discretionary assessments

Preparation of the annual financial statements requires management to make estimates and assumptions that affect the value of assets, liabilities and conditional liabilities in the statement of financial position, and income and expenses for the financial year.

Future events and changes in the regulatory framework may mean that estimates and assumptions must be changed, while new opinions and interpretations of standards may mean that the choice of principles and presentation will be

changed. Estimates and underlying assumptions are examined and evaluated continuously, and changes in accounting estimates are recognised in the period in which the estimates are changed.

Present value estimates of future cash flows are affected by correct assumptions and estimates of future cash flows and estimates of return requirements. Return requirements are determined using the capital asset pricing model (CAPM) and assumptions in using the CAPM are: risk-free interest; market risk premium; and beta.

The areas with greatest risk of substantial changes are capitalised goodwill, brands, tax assets and liabilities at fair value through profit/loss, on the basis that the capitalised sums are substantial, and that there may be considerable discretion. The estimates are based on assumptions concerning future cash flows that are discounted at a selected discount rate.

Estimates and assumptions are described in the various notes.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Notes

NOTE 1 COMPANIES IN THE GROUP

The consolidated financial statements for 2017 cover the following subsidiaries and associated companies:

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Company name				
Arcus ASA (parent company)	Nittedal	NOK	1,360	
Subsidiaries				
Arcus-Gruppen AS	Nittedal	NOK	276,552	100%
Vectura AS	Nittedal	NOK	14,014	100%
Shares owned by Arcus-Gruppen AS				
Arcus Norway AS	Nittedal	NOK	62,100	100%
Arcus Denmark AS	Copenhagen	DKK	10,324	100%
Det Danske Spiritus Kompagni A/S*	Copenhagen	DKK	6,500	100%
Vingruppen AS	Nittedal	NOK	60	100%
VinGruppen Sweden Holding AB	Stockholm	SEK	50	100%
Arcus Deutschland GmbH**	Bremen	EUR	500	100%
Shares owned by Arcus Norway AS				
Arcus Sweden AB	Stockholm	SEK	100	100%
Arcus Finland OY	Helsinki	EUR	311	100%
BevCo AS	Nittedal	NOK	600	100%
De Lysholmske Brenneri- og Destillasjonsfabrikker ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Siemers & Cos Destillasjon ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Løiten Brænderis Destillation ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Oplandske Spritfabrik ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Shares owned by VinGruppen Sweden Holding AB				
Vingruppen i Norden AB	Stockholm	SEK	4,192	100%

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Shares owned by Vingruppen AS				
Arcus Wine Brands AS	Nittedal	NOK	100	100%
Vinordia AS	Nittedal	NOK	968	100%
Symposium Wines AS	Nittedal	NOK	500	80%
Vinuniq AS	Nittedal	NOK	100	100%
Excellars AS	Nittedal	NOK	181	100%
Heyday Wines AS	Nittedal	NOK	100	70%
Shares owned by Symposium Wines AS				
Hedoni Wines AS	Nittedal	NOK	30	80%
Shares owned by Vingruppen i Norden AB				
Vinunic AB	Stockholm	SEK	145	100%
Wineworld Sweden AB	Stockholm	SEK	500	90%
The WineAgency Sweden AB	Stockholm	SEK	100	90%
Valid Wines Sweden AB	Stockholm	SEK	1,100	83%
Social Wines OY	Helsinki	EUR	8	94%
Vinum Import Oy	Åbo	EUR	3	88%
Vingruppen Oy	Helsinki	EUR	3	100%
Shares owned by Wineworld Sweden AB				
Wineworld Finland Oy	Helsinki	EUR	220	76%
Quaffable Wines Sweden AB	Stockholm	SEK	100	72%
Shares owned by Vinunic AB				
Vingaraget AB	Stockholm	SEK	50	100%
Shares owned by The WineAgency Sweden AB and WineWorld Sweden AB				
Your Wineclub Sweden AB	Stockholm	SEK	50	90%
Shares owned by Social Wines OY				
Vinunic Oy	Helsinki	EUR	3	94%

* Det Danske Spiritus Kompagni A/S was booked as a jointly-controlled company up to 1.1.2017, and consolidated as a wholly-owned subsidiary as from the same date.

** Arcus Deutschland GmbH has had a financial year from 1 July to 30 June. As from 1.1.2018, the company's financial year follows the calendar year. Impacts on earnings from the company in the consolidated financial statements are based on an estimated annual result for the calendar year, which is the Group's financial year.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Associated company				
Tiffon SA	Jarnac	EUR	1,131	34.75%

Profit, dividends and equity attributable to non-controlling interests

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Profits attributable to non-controlling interests in 2017	Accumulated non-controlling interests 31.12.2017*	Dividend distributed to non-controlling interests in 2017
Symposium Wines AS	1,089	2,290	-1,337
Heyday Wines AS	213	459	0
Wineworld Sweden AB	3,161	7,583	-693
The WineAgency Sweden AB	1,454	4,777	-1,098
Social Wines OY	150	1,357	0
Vinum Import Oy	501	1,280	-335
Other companies with minority interests	376	1,077	-58
Total	6,944	18,823	-3,521

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Profits attributable to non-controlling Interests in 2016	Accumulated non-controlling interests 31.12.2016*	Dividend distributed to non-controlling interests in 2016
Symposium Wines AS	1,382	1,975	-1,560
Excellars AS*	772	0	-4,900
Vingruppen i Norden AB	0	0	-375
Wineworld Sweden AB	6,148	4,766	-12,919
The WineAgency Sweden AB	1,342	4,169	-1,607
Social Wines OY	140	1,111	0
Vinum Import Oy	396	933	-359
Other companies with minority interests	300	951	-176
Total	10,480	13,905	-21,896

* At the end of 2016 the Group owned 90.1 per cent of the subsidiary Excellars AS. In addition, put and call options existed which were associated with the non-controlling interests, although the Group was not considered to have control of the shares as of the date of the statement of financial position. These companies were booked as though they were wholly owned, but with partial presentation of the non-controlling interests. Partial presentation of non-controlling interests means that the non-controlling interests' share of the profit for 2016 is shown in the statement of income, but not in the equity statement.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Key figures for companies with significant non-controlling interests in the Group

2017		Symposium Wines AS	Heyday Wines AS	Wineworld Sweden AB	The WineAgency Sweden AB	Social Wines OY	Vinum Import Oy
<i>Figures in NOK 1,000</i>							
Sales revenues		103,301	17,799	231,364	196,074	124,805	53,147
Other operating revenues		0	0	-4,994	-3,130	190	-143
Operating expenses excluding depreciation		-96,413	-16,735	-185,768	-174,269	-120,314	-47,731
Depreciation		0	0	-9	-19	-1,483	0
Operating profit		6,888	1,064	40,592	18,656	3,198	5,273
Net financial profit		319	-118	0	91	-53	-12
Tax		-1,760	-237	-8,981	-4,203	-694	-1,054
Profit for the year		5,447	709	31,611	14,544	2,451	4,207
Fixed assets		158	7	2,950	475	1,079	440
Current assets		36,139	8,100	129,095	97,556	58,472	32,636
Total assets		36,297	8,107	132,045	98,031	59,551	33,075
Equity		3,722	1,530	75,838	47,763	20,701	10,206
Liabilities		32,575	6,577	56,207	50,269	38,850	22,870
Equity and liabilities		36,297	8,107	132,045	98,031	59,551	33,075

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor's report

2016						
Figures in NOK 1,000	Symposium Wines AS	Excellars AS	Wineworld Sweden AB	The WineAgency Sweden AB	Social Wines OY	Vinum Import Oy
Sales revenues	95,568	87,612	277,856	191,997	129,352	46,075
Other operating revenues	0	0	2,901	4,582	6,298	1,054
Operating expenses excluding depreciation	-86,981	-77,028	-230,422	-179,430	-130,932	-42,974
Depreciation	0	-440	-29	-13	-1,497	0
Operating profit	8,587	10,144	50,306	17,136	3,221	4,155
Net financial profit	-266	332	-6	157	-73	-1
Tax	-2,120	-2,679	-11,743	-3,870	-818	-828
Profit for the year	6,201	7,797	38,557	13,424	2,330	3,326
Fixed assets	107	2,973	2,905	386	2,628	418
Current assets	35,608	45,098	122,956	84,281	65,546	26,933
Total assets	35,715	48,071	125,861	84,667	68,174	27,351
Equity	2,863	3,614	50,256	41,522	17,792	7,834
Liabilities	32,852	44,457	75,605	43,145	50,382	19,517
Equity and liabilities	35,715	48,071	125,861	84,667	68,174	27,351

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**NOTE 2 MANAGEMENT OF FINANCIAL RISK****Financial risk**

The Group has a Board-adopted financial policy in which strategy and guidelines for financial risk management are defined. Responsibility for the execution of the adopted financial policy lies with Arcus ASA, but it is implemented in cooperation with the individual business areas. The Arcus Group's principal source of income is the core business, and the Group's main strategy with regard to risk is not to speculate, but to limit the financial risk that the core business creates.

The most important financial risks to which the Group is exposed are associated with credit risk, interest rate risk, liquidity risk and foreign currency risk.

For hedging purposes associated with interest rate and currency risk, the Group to a certain degree uses financial derivatives. The Group does not fulfil the accounting requirements for hedge accounting and therefore does not treat these as hedging for accounting purposes. The accounting treatment of financial derivatives is described under Accounting Policies.

Credit risk

Credit risk must be assessed before establishing a customer relationship by examining financial statements and other relevant and available information. Credit periods and credit limits must then be determined. Once a customer relationship is established, credit risk and credit limits are continuously assessed in relation to the client's financial performance and payment history.

Outstanding amounts are continuously monitored in cooperation between the finance department and the marketing departments of the individual businesses.

A significant share of the Group's revenues is associated with the state monopolies in the Nordic region, where there is not considered to be any credit risk. The Group's credit risk is otherwise spread over a large number of small customers within the HORECA market, as well as a small number of distributors outside the home markets.

At the end of 2017 the Group had no significant factoring agreements.

The Group's maximum credit risk is equivalent to the book value of financial assets. See also the table to this Note which categorises financial assets.

Overview of bad debts and age analysis of accounts receivable

<i>Figures in NOK 1,000</i>	31.12.17	31.12.16
Nominal accounts receivable	1,432,873	1,345,198

The provision for bad debt on accounts receivable as at 31.12.2017 was TNOK 709 (2016: 1,131). Losses on accounts receivable are classified as other operating expenses in the statement of income.

The change in provision for losses is as follows:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Opening Balance	-1,131	-1,672
Provision for losses for the year	-212	-334
Confirmed losses for the year	424	181
Received on previously written-off receivables during the period	0	-13
Reversal of previous provisions	238	677
Translation differences	-28	30
Closing Balance	-709	-1,131

As at 31 December, the Group had the following accounts receivable fallen due but not paid

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Total	Not due	Due 0-60 days	Due 61-365 days	Due date after more than 1 year
31.12.2017 ¹	1,432,873	1,274,624	158,242	7	0
31.12.2016 ¹	1,345,198	1,245,438	99,760	0	0

1. As at 31.12.2017, the Group had significant accounts receivable that had fallen due. Of this amount, NOK 127 million is related to accounts receivable from Vinmonopolet related to receivables which fell due during the Christmas period on 30 and 31 December 2017, and these were paid on the first banking day in 2018, i.e. 2 January 2018. In the same way, NOK 76 million was items receivable from Vinmonopolet at the end of 2016.

Interest rate risk

The Group is exposed to interest rate risk via financing activities (debt financing and financial leasing liabilities) and investments (bank deposits). At the end of 2017, the Group's non-current liabilities were associated with credit facilities at SEB and financial leasing at Nordea Finans. Group policy is to hedge up to 50 per cent of the base interest rate on non-current loans. The Group assesses the policy on an ongoing basis, and as at 31.12.2017 all interest rates were variable. The margin on credit facilities at SEB is related to the ratio of net interest-bearing debt in relation to EBITDA, while the margin at Nordea Finance is fixed.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Currency	Interest-rate profile	Due date	2017	2016
Current interest-bearing debt					
Drawing on the Group's overdraft facility	NOK	Variable	2018	72,700	0
Liabilities related to financial leasing	NOK	Variable	2018	17,371	16,498
Non-current interest-bearing debt					
Mortgage loans to financial institutions	SEK	Variable	2021	749,400	711,300
Liabilities related to financial leasing	NOK	Variable	2018	166,395	182,987

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Sensitivity analysis, interest 2017

Figures in NOK 1,000	Increase/reduction in basis points	Effect on pre-tax profit
Loans in NOK	50	-4,666
Loans in NOK	-50	4,666

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group will not be in a position to service its financial liabilities as they fall due. The Arcus Group's capital management is described in a separate section of this note.

The Group's activities are subject to seasonal fluctuations, and alcohol sales normally increase in periods with national celebrations and public holidays, especially at Easter and Christmas. The fourth quarter is normally the best quarter for the Group, which is also reflected in cash flows.

Cash flows from operations, which are, for example, affected by changes in working capital, are managed operationally by the business areas. Via reporting, the finance department monitors liquidity flows in the short and long term. Interest-bearing debt is followed up and managed together with interest-bearing receivables at Group level.

The following table presents an overview of the maturity structure for the Group's financial liabilities, based on non-discounted contractual payments. In instances where the counterparty can demand earlier redemption, the sum is recorded in the earliest period in which the payment can be demanded by the counterparty.

2017	Remaining period		
	0-1 year	1-5 years	More than 5 years
Debt to financial institutions – mortgage loans	0	749,400	0
Debt to financial institutions – leasing*	17,371	166,395	0
Other provisions	0	320	0
Trade payables	603,884	0	0
Current liabilities**	1,125,747	0	0
Interest related to mortgage loans	11,241	33,723	0
Interest related to financial leasing debt	4,316	6,809	0
Total	1,762,559	956,647	0

2016

	Remaining period		
	0-1 year	1-5 years	More than 5 years
Debt to financial institutions – mortgage loans	0	711,300	0
Debt to financial institutions – leasing*	16,498	182,987	0
Liabilities at fair value	24,135	0	0
Other provisions	0	627	0
Trade payables	628,347	0	0
Current liabilities**	1,109,643	0	0
Interest related to mortgage loans	12,803	51,214	0
Interest related to financial leasing debt	5,713	2,528	0
Total	1,797,139	948,656	0

* Read more about the maturity profile of financial leases in Note 16 concerning Leasing agreements.
** Current liabilities include collected alcohol taxes.

Currency risk

The Group is exposed to currency risk as it has operations in several different countries. The Group's currency exposure can mainly be divided into two areas: cash flow risk and translation risk. The principal objective is to limit the effect of exchange rate fluctuations on the Group's cash flow in NOK. Changes in costs from suppliers in functional currency due to currency changes are continuously offset by changes in sales prices to customers and through renegotiation of purchase prices from suppliers. The most significant currencies are EUR, USD, SEK and DKK. The risk horizon, i.e., the time it takes to compensate for negative exchange rate fluctuations, is to a great extent controlled by price-adjustment opportunities in the state monopolies in the Nordic region. In Norway this takes place every four months and in Sweden every six months. As a general rule, currency is purchased in the spot market, but also to some extent in the forward market, in order to continuously offset net cash positions.

All of the Group's non-current borrowing is undertaken in SEK, as a natural hedging of cash flow in the form of dividends in SEK.

For reporting purposes, receivables and debt, as well as monetary items in foreign currency, are translated at the closing rate in the companies' functional currencies.

The Group's presentation currency is NOK. The Group is therefore further exposed to currency risk when translating foreign subsidiaries from their functional currency to the Group's presentation currency. This translation risk is not hedged. As at 31.12.2017, the net translation difference associated with the majority's equity was positive at NOK 300.8 million, corresponding to a positive change in 2017 of NOK 72.0 million (positive by NOK 228.8 million at the end of 2016).

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

The table below shows the Group's purchase of non-functional foreign exchange during 2017.

Figures in 1,000 (in the currency concerned)	Purchase of currency 2017			
	Spot	Forward	Total	Proportion hedged via forward contracts
EUR	85,554	15,885	101,439	15.7%
USD	10,092	390	10,482	3.7%
AUD	1,048	230	1,278	18.0%
GBP	2,215	80	2,295	3.5%
DKK	70,000	0	70,000	0.0%
SEK	40	0	40	0.0%

Figures in 1,000 (in the currency concerned)	Purchase of currency 2016			
	Spot	Forward	Total	Proportion hedged via forward contracts
EUR	89,114	23,450	112,564	20.8%
USD	9,116	780	9,896	7.9%
AUD	1,043	0	1,043	0.0%
GBP	830	195	1,025	19.0%
SEK	70	0	70	0.0%

At the end of the year, the Group had the following forward contracts related to the distribution activities, which were booked at fair value with value changes through the profit or loss. The represents financial hedging and the Group does not use hedge accounting.

31.12.17

Forward contracts		Value in NOK		Forward value in NOK		Fair value in NOK	Due date
Figures in NOK 1,000	Currency	Currency amount	- at end of period				
Purchase contracts	EUR	2,000	19,702	18,783	919		2018
Purchase contracts	USD	110	907	856	51		2018
Purchase contracts	AUD	60	385	373	12		2018
Purchase contracts	GBP	20	222	211	11		2018
Total					993		

31.12.16

Forward contracts		Value in NOK		Forward value in NOK		Fair value in NOK	Due date
Figures in NOK 1,000	Currency	Currency amount	- at end of period				
Purchase contracts	EUR	3,600	32,711	33,579	-868		2017
Purchase contracts	GBP	25	265	270	-5		2017
Purchase contracts	USD	80	692	664	28		2017
Total					-844		

All forward contracts are recognised at fair value as of the close of the financial year.

Sensitivity to exchange rate fluctuation:

The following table shows the Group's sensitivity to changes in the most important exchange rates, if all other variables remain constant.

The effect on the Group's profit before tax is calculated as changes in the fair value of monetary assets and liabilities as at 31.12.2017 in foreign currency (non-functional currency). This includes hedging derivatives recognised at fair value with value changes via profit or loss.

The effect on other comprehensive income (OCI) is calculated as the effect of the translation differences associated with subsidiaries in foreign currency as at 31.12.2017.

Figures in NOK 1,000	Change in exchange rate	Effect on pre-tax profit	Total effect on OCI before tax
EUR	5%	1,416	1,461
EUR	-5%	-1,416	-1,461
SEK	5%	-2,187	-168
SEK	-5%	2,187	168
DKK	5%	4,378	41,317
DKK	-5%	-4,378	-41,317

The Group's exposure to other currencies is insignificant as at 31.12.2017.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor’s report

Categorisation of financial assets and liabilities:

Assets

	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Loans and receivables	Assets available for sale	Total book value of financial assets, 31.12	Prepaid costs	Total in the statement of financial position 31.12.
Figures in NOK 1,000						
Other investments in shares	0	0	200	200	0	200
Other non-current receivables	0	1,205	0	1,205	0	1,205
Trade receivables	0	1,432,164	0	1,432,164	0	1,432,164
Other receivables	993	70,981	0	71,974	14,921	86,895
Bank deposits	0	184,415	0	184,415	0	184,415
Total financial assets 31.12.2017	993	1,688,765	200	1,689,958	14,921	1,704,879
Other investments in shares	0	0	200	200	0	200
Other non-current receivables	0	1235	0	1,235	0	1,235
Trade receivables	0	1,344,067	0	1,344,067	0	1,344,067
Other receivables	0	67,914	0	67,914	14,008	81,922
Bank deposits	0	199,385	0	199,385	0	199,385
Total financial assets 31.12.2016	0	1,612,601	200	1,612,801	14,008	1,626,809

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor’s report

Liabilities

	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Financial liability	Total book value of financial liabilities 31.12.	Provision for accrued expenses and statutory liabilities	Total in the statement of financial position 31.12.
<i>Figures in NOK 1,000</i>					
Debt to financial institutions	0	999,289	999,289	0	999,289
Liabilities at fair value	0	0	0	0	0
Other non-current liabilities	0	0	0	0	0
Trade payables	0	603,884	603,884	0	603,884
Other current liabilities	0	14,916	14,916	182,826	197,742
Total financial liabilities 31.12.2017	0	1,618,089	1,618,089	182,826	1,800,915
Debt to financial institutions	0	902,753	902,753	0	902,753
Liabilities at fair value	24,135	0	24,135	0	24,135
Other non-current liabilities	0	0	0	0	0
Trade payables	0	628,347	628,347	0	628,347
Other current liabilities	844	7,793	8,637	188,697	197,334
Total financial liabilities 31.12.2016	24,979	1,538,893	1,563,872	188,697	1,752,569

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**Fair value hierarchy**

The Group uses the following hierarchy to determine and report the fair value of financial instruments:

Level 1: Listed (unadjusted) prices in active markets**Level 2:** Direct or indirect inputs other than listed prices included in Level 1, that are observable for the asset or the liability.**Level 3:** Techniques for calculation of fair value based on other than observable market data.

As at 31 December 2017, the Arcus Group had the following financial liabilities at fair value in the statement of financial position:

31.12.17	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Currency derivatives	0	993	0	993
Total assets	0	993	0	993

	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Liabilities at fair value	0	0	0	0
Currency derivatives	0	0	0	0
Total liabilities	0	0	0	0

31.12.16	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Currency derivatives	0	0	0	0
Total assets	0	0	0	0

	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Liabilities at fair value	0	0	24,135	24,135
Currency derivatives	0	844	0	844
Total liabilities	0	844	24,135	24,979

There have been no reclassifications between Level 1 and Level 2 during the period. Nor have there been any transfers out of Level 3 during the period.

Reconciliation of liabilities (Level 3):

Commitments classified at Level 3 are historically related to options for the purchase of non-controlling interests and a previous co-investment programme for senior executives. Further information on these commitments is presented in Note 22.

	Book value 31.12.2016	Used/ exercised 2017	Provision made/issued 2017	Value changes 2017	Recognised interest 2017	Book value 31.12.2017
Liabilities at fair value	24,135	-10,483	0	-13,673	21	0
Total	24,135	-10,483	0	-13,673	21	0

	Book value 31.12.2015	Used/ exercised 2016	Provision made/issued 2016	Value changes 2016	Recognised interest 2016	Book value 31.12.2016
Liabilities at fair value	118,999	-244,275	1,000	148,155	256	24,135
Total	118,999	-244,275	1,000	148,155	256	24,135

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

[Statement of income 01.01.-31.12.](#)

[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)

[Statement of financial position as at 31 December](#)

[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)

[Statement of changes in equity](#)

[Brief history of the Group](#)

[Accounting policies](#)

[Notes](#)

[Note 1: Companies in the Group](#)

[Note 2: Management of financial risk](#)

[Note 3: Information on cash flows](#)

[Note 4: Revenues](#)

[Note 5: Segment information](#)

[Note 6: Transactions with related parties](#)

[Note 7: Other operating expenses](#)

[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)

[Note 9: Share-based payment](#)

[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)

[Note 11: Financial income and costs](#)

[Note 12: Tax](#)

[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)

[Note 14: Tangible fixed assets](#)

[Note 15: Intangible assets](#)

[Note 16: Leasing agreements](#)

[Note 17: Other receivables](#)

[Note 18: Inventories](#)

[Note 19: Cash and cash equivalents](#)

[Note 20: Share capital and shareholder information](#)

[Note 21: Debt to financial institutions](#)

[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)

[Note 23: Other provisions for liabilities](#)

[Note 24: Current liabilities](#)

[Note 25: Pledges and guarantees](#)

[Note 26: Business mergers](#)

[Note 27: Events after the close of the financial year](#)

[Alternative performance measurements](#)

[Auditor's report](#)

Capital management

The Group's overall objective is that the Group at all times has sufficient liquidity to fulfil its obligations in both the short and long term. At the same time, the aim is to minimise the Group's surplus liquidity. The Group will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of income development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance. Unutilised credit opportunities are described in Note 19.

As far as possible, the Group wishes to have flexibility for its liquid assets in relation to day-to-day operations. The Group achieves this through a Group cash pool system with a drawing facility that as of 31.12.2017 is managed by Arcus ASA.

When funds are needed for investment purposes, the Group relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial institution is also used. The Group works according to the objective that the net interest-bearing debt may not exceed 2.5 times EBITDA.

There were no changes in the Group's non-current debt financing during 2017. At the end of 2017, the agreement on a mortgage loan facility contains a loan term (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this clause and reports to the bank on a quarterly basis. As at 31.12.2017 the Group was well within the required ratio.

On the introduction of IFRS 16 Leases as from 2019, the Group's reported net interest-bearing debt and adjusted EBITDA will change significantly. The loan agreement with SEB specifies that the loan terms must be calculated according to today's model, independently of the introduction of IFRS 16, so that the Group's ability to fulfil the loan terms will not be affected by the introduction of IFRS 16.

The Group also has financial leasing agreements for major investments in production equipment.

<i>NOK million</i>	2017	2016
Net interest-bearing debt		
Non-current interest-bearing debt to credit institutions	909,218	886,255
Current interest-bearing debt to credit institutions	90,071	16,498
Capitalised front-end fees	6,577	8,032
Bank deposits and other cash and cash equivalents	-184,415	-199,385
Net interest-bearing debt	821,451	711,400

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**NOTE 3 INFORMATION ON CASH FLOWS**

The Group prepares the statement of cash flows according to an indirect method. Below is a specification of cash flow effects which are not presented elsewhere in the Notes.

EFFECTS OF CASH FLOWS FROM OPERATIONS:**Pension costs and other provisions without cash effect**

Pension costs without cash effect are the change in pension obligations in the statement of financial position adjusted for obligations from acquisition or sale, and the effects of booked estimate deviations booked to the total comprehensive income (OCI).

<i>Figures in NOK 1000</i>	Note	2017	2016
Book pension obligations at the beginning of the year	10	-34,092	-35,902
Estimate deviations booked to the total comprehensive income	10	4,438	-1,278
Book pension obligations at the end of the year	10	30,552	34,092
Pension costs without cash effect		898	-3,088
Book other provisions for obligations at the beginning of the year	23	-627	-1,140
Book other provisions for obligations at the end of the year	23	320	627
Costs from other provisions without cash effect		-307	-513
Total pension costs and other provisions without cash effect		591	-3,601

Value changes without cash effect

Below is a specification of value changes included in the statement of income, but without cash effect.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Note	2017	2016
Value change in options for the purchase of non-controlling interests	11,22	147	28,180
Value change in previous co-investment programme for senior executives	11,22	-13,821	119,979
Costs related to share-based remuneration without cash effect	9	9,415	731
Amortisation of front-end fees for interest-bearing debt	21	1,652	20,636
Value change, interest rate swaps	11	0	-4,552
Value change, forward exchange contracts	11	-1,837	0
Total value changes without cash effect		-4,444	164,974

Loss on sale of fixed assets and intangible fixed assets

The accounting loss or profit on the sale of fixed assets and intangible fixed assets has no cash flow effect, which is thereby reversed from the operational activities in the indirect method. The sales proceeds related to these divestments is the Group's cash flow effect under investment activities.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Note	2017	2016
Book value of sold fixed assets and intangible fixed assets	14,15	0	9
Sales proceeds from sold fixed assets and intangible fixed assets		30	1,060
Profit (-) / loss (+) on sale of fixed assets and intangible fixed assets		-30	-1,051

Unrealised agio

Unrealised agio is related to translation differences for working capital items in foreign subsidiaries with a functional currency in other than the functional currency, and statement of income items linked to the currency translation of loans booked in other currencies than the functional currency.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Note	2017	2016
Translation differences for working capital items		19,195	-13,454
The effects on the result of the translation of loans booked in another currency than the functional currency		0	-2,510
Total unrealised agio		19,195	-15,964

Changes in working capital

Changes in working capital are the change in working capital items in the statement of financial position, adjusted for working capital items from the acquisition or sale of companies during the period.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Note	2017	2016
Book value of inventories at the beginning of the year		378,777	388,217
Addition of inventories on acquisition of companies during the year		201	0
Book value of inventories at the end of the year		-410,759	-378,777
Change in inventories		-31,781	9,440

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)*Figures in NOK 1000*

	Note	2017	2016
Book value of trade receivables at the beginning of the year		1,344,067	1,003,328
Addition of trade receivables on acquisition of companies during the year		44,158	0
Book value of trade receivables at the end of the year		-1,432,164	-1,344,067
Change in trade receivables		-43,939	-340,739

Figures in NOK 1000

	Note	2017	2016
Book value of trade payables at the beginning of the year		-628,347	-551,457
Addition of trade payables on acquisition of companies during the year		-20,974	0
Book value of trade payables at the end of the year		603,884	628,347
Change in trade payables		-45,437	76,890

Figures in NOK 1000

	Note	2017	2016
Book value of other current receivables at the beginning of the year	17	78,996	90,520
Addition of other current receivables on acquisition of companies during the year	26	845	0
Book value of other current receivables at the end of the year	17	-85,902	-78,966
Change in other current receivables		-6,061	11,554

Book value of other current liabilities at the beginning of the year	24	-1,108,674	-1,086,737
Addition of other current liabilities on acquisition of companies during the year	26	-31,626	0
Book value of other current liabilities at the end of the year	24	1,124,105	1,108,674
Change in other current liabilities		-16,195	21,937
Change in other current assets and other liabilities		-22,256	33,491

EFFECTS OF CASH FLOWS FROM INVESTMENT ACTIVITIES**Payments on acquisition of other financial investments**

In 2017 the entire amount concerns a payment related to an increased ownership interest in an associated company. The Group had no equivalent payments in 2016.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Note	2017	2016
Increased ownership interest in an associated company (Tiffon SA)	13	-454	0
Payments on acquisition of other financial investments		-454	0

EFFECTS IN CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES**Interest cost paid during the period**

The Group has quarterly interest payment dates, so that the Group's recognised interest payable coincides with the interest paid during the year. The difference between recognised interest payable and interest paid is related to calculated interest costs relating to liabilities at fair value through profit and loss. In 2016 this also concerns the settlement of an interest rate swap, which entailed a difference in relation to recognised interest costs.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Note	2017	2016
Interest paid to credit institutions	11	-31,454	-70,158
Paid on settlement of interest rate swap		0	-12,873
Interest cost paid during the period		-31,454	-83,031

Payment of dividend

The difference in dividend paid in 2016 and dividend carried to equity in 2016 is related to how dividend to a minority for 2015 was not paid before January 2016.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor’s report

NOTE 4 REVENUES

Sales revenue is the primary income source for the Group and related segments.

Spirits

The primary revenue source in Spirits is the sale of spirits products, of which most of the sales revenue is from our proprietary products, of which the Group is also the owner of the brand. In addition, this segment also has sales revenue from a good number of agencies, of which the products may be proprietary or imported items that are ready for sale, but where the brand is owned by other external operators. The most important spirits categories are Aquavit, Bitters, Vodka and Cognac.

In geographical terms, Norway, Denmark and Sweden are the most important markets, but the Group also has sales to Germany, the USA, Finland and DFTR (Duty Free Travel Retail), as well as other sales to other markets.

Wine

The primary income source for Wine is sales of wine products, where most of the sales revenue is from agency activities, whereby the Group imports items that are ready for sale. The Group also has considerable sales revenue from sales of own Wine brands, with wine being mixed and bottled in the Group’s own production facility.

In geographical terms, the Group has sales revenue from Wine in Norway, Sweden and Finland, and to small extent from DFTR.

Distribution

The Group’s Distribution activities comprise its subsidiary, Vectura, whose primary revenue source is comprehensive logistics services for both internal and external suppliers. Comprehensive logistics services comprise everything from placing orders on behalf of a supplier, goods receipt, stock accounting, receiving orders from end-customers, order picking, goods distribution and invoicing of end-customers. At the same time as Vectura invoices the end-customer, Vectura buys the goods from the supplier. Vectura also invoices special taxes (alcohol duties) to the end-customer, on behalf of the Norwegian tax authorities.

Vectura recognises all of its income on a net basis after deduction of special taxes, cost of sales and stock handling costs, based on an overall assessment that Vectura’s income source is related to the delivery of comprehensive logistics services and that the risk on the flow of goods is the supplier’s responsibility.

Below is a specification of Vectura’s net sales income:

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017	2016
Invoiced revenues	6,401,693	6,169,328
Invoiced special taxes	-3,802,820	-3,682,014
Cost of sales	-2,357,867	-2,227,097
Net external sales revenues, Distribution	241,006	260,217

Other operating revenues

Other operating revenues primarily comprise revenues other than the primary source of income. For the Spirits segment this consists mainly of contract bottling, and for the Wine segment glass sales, while for the Distribution segment this consists mainly of other activity-based income, including pallet location hire, export handling, destruction of dead stock and quarter pallet production.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26 Business mergers

Note 27 Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

The following tables present the Group's total external revenues:

Sales revenue by market - Group:	2017			2016		
	Sales revenue	Other operating revenues	Total	Sales revenue	Other operating revenues	Total
Norway	996,050	24,568	1,020,618	993,760	20,990	1,014,750
Sweden	1,006,576	12,944	1,019,520	1,028,103	11,682	1,039,785
Finland	221,385	4,610	225,995	207,728	0	207,728
Denmark	146,109	0	146,109	133,108	0	133,108
Germany	59,940	1,504	61,444	58,940	0	58,940
USA	3,238	580	3,818	5,727	0	5,727
DFTR	94,870	0	95,537	92,954	0	92,954
Other international	1,958	728	2,019	1,506	27,899	29,405
Total operating revenues	2,530,126	44,934	2,575,060	2,521,826	60,571	2,582,397

The following tables present the segments' total external and internal revenues:

Revenue by market - Spirits:	2017			2016		
	Sales revenues	Other operating revenues	Total	Sales revenue	Other operating revenues	Total
Norway	301,579	141,306	442,885	308,463	122,955	431,418
Sweden	126,469	5,455	131,924	116,543	1,942	118,485
Finland	32,711	289	33,000	35,267	0	35,267
Denmark	146,109	0	146,109	133,108	0	133,108
Germany	59,940	1,504	61,444	58,940	0	58,940
USA	3,238	580	3,818	5,727	0	5,727
DFTR	91,417	0	92,084	91,554	0	91,554
Other international	1,958	728	2,019	1,505	27,879	29,384
Total operating revenues	763,421	149,862	913,283	751,107	152,776	903,883

Revenue by market - Wine:	2017			2016		
	Sales revenue	Other operating revenues	Total	Sales revenue	Other operating revenues	Total
Norway	448,477	360	448,837	453,255	0	453,255
Sweden	882,085	13,509	895,594	911,560	13,697	925,257
Finland	188,674	4,321	192,995	172,461	0	172,461
DFTR	3,453	0	3,453	1,400	0	1,400
Total operating revenues	1,522,689	18,190	1,540,879	1,538,676	13,697	1,552,373

Revenue by market - Distribution:	2017			2016		
	Sales revenue	Other operating revenues	Total	Sales revenue	Other operating revenues	Total
Norway	251,332	33,071	284,403	232,043	30,881	262,924
Total operating revenues	251,332	33,071	284,403	232,043	30,881	262,924

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**Significant customer relationships**

The Group has significant customer relationships with Vinmonopolet in Norway and Systembolaget in Sweden, which each represent more than 10 per cent of the Group's total operating revenues.

Total operating revenue from Vinmonopolet was approximately NOK 689 million in 2017, of which NOK 286 million in Spirits and NOK 403 million in Wine. In 2016 the corresponding total was approximately NOK 693 million, of which NOK 288 million in Spirits and NOK 405 million in Wine.

Total operating revenue from Systembolaget was approximately NOK 905 million in 2017, of which NOK 116 million in Spirits and NOK 789 million in Wine. In 2016 the corresponding total was approximately NOK 947 million, of which NOK 108 million in Spirits and NOK 839 million in Wine.

NOTE 5 SEGMENT INFORMATION

2017					Eliminations/ reclassifications	Group
<i>Figures in NOK 1,000</i>		Spirits	Wine	Distribution	Other	
Sales revenues – external		767,591	1,521,529	241,006	0	2,530,126
Sales revenues between the segments		-4,170	1,160	10,326	0	0
Other operating revenues – external		6,669	15,072	22,741	452	44,934
Other operating revenues between the segments		143,193	3,118	10,330	173,730	0
Total operating revenues		913,283	1,540,879	284,403	174,182	2,575,060
Net profit on sale of fixed assets		30	0	0	0	30
Cost of sales		-404,928	-1,154,411	0	0	-1,408,524
Salaries and other personnel costs		-122,269	-100,122	-134,419	-60,602	-417,412
Other operating expenses		-206,650	-94,678	-135,852	-141,392	-391,699
Share of profit from TS and FKV		3,286	0	0	0	3,286
EBITDA, adjusted		182,753	191,668	14,132	-27,812	360,741
Other income and expenses		-7,142	-5,166	-647	-212	-13,167
Depreciation and amortisation		-24,117	-1,794	-12,825	-7,666	-51,581
Write-downs ¹		0	0	0	0	-22,700
Operating profit		151,494	184,709	660	-35,690	273,293
Net financial profit/loss		2,988	-18,103	480	-1,577	-14,543
PRE-TAX PROFIT		154,482	166,606	1,140	-37,267	258,750

1. Impairment of goodwill in 2017 relates to added value on the acquisition of Excellars AS. This added value is booked at Group level, see also Note 15.

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**2016***Figures in NOK 1,000*

	Spirits	Wine	Distribution	Other	Eliminations/ reclassification	Group
Sales revenues – external	746,230	1,515,379	260,217	0	0	2,521,826
Sales revenues between the segments	4,877	23,297	-28,174	0	0	0
Other operating revenues – external	28,045	11,478	20,646	403	0	60,571
Other operating revenues between the segments	124,731	2,220	10,235	173,011	-310,196	0
Total operating revenues	903,883	1,552,373	262,924	173,414	-310,196	2,582,397
Net profit on sale of fixed assets	144	0	0	0	0	144
Cost of sales	-427,031	-1,165,620	0	0	124,731	-1,467,920
Salaries and other personnel costs	-117,244	-93,289	-124,008	-58,004	0	-392,545
Other operating expenses	-202,954	-99,302	-136,320	-139,405	185,465	-392,516
Share of profit from TS and FKV	5,789	0	0	0	0	5,789
EBITDA, adjusted	162,587	194,162	2,596	-23,995	0	335,349
Other income and expenses	-3,916	0	-399	-40,559	0	-44,874
Depreciation and amortisation	-23,906	-1,014	-13,632	-8,363	-4,710	-51,625
Write-downs	0	0	0	0	0	0
Operating profit	134,765	193,148	-11,435	-72,917	-4,711	238,850
Net financial profit/loss	-9,086	-17,576	404	-183,385	-27,085	-236,728
PRE-TAX PROFIT	125,679	175,572	-11,031	-256,302	-31,796	2,122

The Group does not present the segments' assets or liabilities as this is not part of the Group's internal reporting either.

For information regarding pricing associated with sales between the segments, see Note 6.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26 Business mergers

Note 27 Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor’s report

NOTE 6 TRANSACTIONS WITH RELATED PARTIES

In addition to subsidiaries and associated companies, the Group’s related parties are defined as the owners, all members of the Board of Directors and Group executive management, as well as companies in which any of these parties have either controlling interests, Board appointments or managerial positions.

The Group’s transactions with related parties:

Purchase of goods and services:				
Figures in NOK 1,000	Relationship	Delivery	2017	2016
Hoff SA	Shareholder	Raw materials	22,386	22,469
Tiffon SA	Associated company (34.75%)	Raw materials and consumables	52,746	56,051
Det Danske Spiritus Kompagni A/S ¹	Jointly controlled entity (50%)	Leased offices, licences	0	3,314
Gjelleråsen Eiendom AS	Owned by shareholder (Canica AS)	Rent	79,150	77,605
Thomas Patay	General manager of Vingruppen AS	Minority shareholder in Vinordia AS, Symposium Wines AS and Vinuniq AS	2,741	0
Total purchase of goods and services			157,023	159,439

Sales of goods and services:				
Figures in NOK 1,000	Relationship	Delivery	2017	2016
Tiffon SA	Associated company (34.75%)	Market support	3,714	3,393
Det Danske Spiritus Kompagni A/S ¹	Jointly controlled entity (50%)	Sales of finished goods	0	132,184
Total sales of goods and services			3,714	135,577

Receivables from related parties as at 31.12.:				
Figures in NOK 1,000	Relationship	Nature of receivable	2017	2016
Tiffon SA	Associated company (34.75%)	Current receivables	170	0
Det Danske Spiritus Kompagni A/S ¹	Jointly controlled entity (50%)	Current receivables	0	21,061
Total receivables from related parties as at 31.12.:			170	21,061

Liabilities to related parties as at 31.12.:				
Figures in NOK 1,000	Relationship	Nature of liability	2017	2016
Hoff SA	Shareholder	Current liabilities	1,147	549
Tiffon SA	Associated company (34.75%)	Current liabilities	10,821	11,082
Det Danske Spiritus Kompagni A/S ¹	Jointly controlled entity (50%)	Current liabilities	0	113
Total liabilities to related parties as at 31.12.:			11,968	11,744

All transactions with related parties are on market terms.

1 Det Danske Spiritus Kompagni A/S was a jointly-controlled company up to January 2017, when the Group acquired the remaining 50 per cent ownership interest. For further information, see Note 26.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Transactions between Group companies:

Agreements have been made between the companies in the Group on the cost distribution for internal services and joint procurement. This applies mainly to rent, maintenance and property service functions, as well as shared functions such as finance, IT, payroll, etc. The services are recognised in the various companies' accounts as other operating revenues and other operating expenses, respectively.

All buying and selling of goods and services between the companies takes place on market terms and is eliminated in the consolidated financial statements.

NOTE 7 OTHER OPERATING EXPENSES

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Sales and advertising costs	-122,678	-121,688
Logistics costs	-56,331	-56,071
Rent	-86,706	-82,851
Maintenance costs	-37,094	-34,251
Other costs associated with premises	-27,950	-22,904
Travel expenses	-16,991	-18,814
Consultants and external outsourcing of services	-39,543	-73,820
Other costs	-12,650	-20,938
Total other operating expenses	-399,944	-431,337
Of which effects which are included in Other income and expenses in the financial statements	8,245	38,821
Total other operating expenses as presented in the statement of income	-391,699	-392,516

Other income and expenses

Other income and expenses comprises significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs. The main purpose of this item is to show these significant non-recurring and non-periodic items, so that the development and comparability of the ordinary items presented in the statement of income are more relevant for the activities. See also the section concerning alternative performance measurement (APM).

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Personnel policy and other organisational measures ¹	-4,922	-1,029
Expenses related to the IPO ²	0	-41,474
Other transaction expenses	-502	0
Other non-recurring items ³	-7,743	-2,371
Total other income and expenses	-13,167	-44,874

- 1

Personnel policy and other organisational measures: Costs related to organisational and staffing adjustments in order to meet the restructuring need with new work processes and improved profitability, as well as costs related to a temporary incentive programme with matching shares to selected key employees in conjunction with the IPO in 2016. This programme expires in Q1 2019, and further information about the programme is presented in Note 9.
- 2

Expenses related to the IPO: Expenses concerning the process prior to the listing of Arcus ASA on 1 December 2016. This is to a great extent related to fees for advisers and banks, but also a number of other expenses in direct relation to this process.
- 3

Other non-recurring items: Other non-recurring items consist of both positive and negative items.
In 2017, this mainly concerns costs related to a dispute with the Swedish customs authorities and a customer concerning a contract-bottling delivery. These costs primarily comprise Swedish customs and VAT charges levied on the Group in conjunction with the delivery, and related legal fees.
In 2016 this mainly consists of the profit on the sale of the last holiday cabin held by the Group, costs related to the completion of relocating the production of Danish brands from Aalborg to Gjelleråsen, and settlement related to a volume undertaking to a former logistics partner in Denmark on the replacement of the logistics partner in 2016.

Auditors' remuneration

The auditors' fees are specified below. The fees cover the Group auditor, EY, as well as other auditors of Group subsidiaries.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Statutory audit	3,100	2,336
Other financial auditing	171	215
Other certification services	69	774
Tax consultancy services	170	239
Other non-audit services	42	226
Total remuneration to the auditors	3,552	3,790

All amounts are exclusive of VAT.

Total audit fees for the Group include fees to auditors other than the Group auditor of TNOK 1,243 for 2017 and TNOK 1,118 for 2016.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**NOTE 8 SALARIES AND OTHER PERSONNEL COSTS**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Salaries including holiday pay	-280,838	-266,685
Social security costs	-58,434	-63,732
Pension costs including social security costs	-32,406	-28,397
Other personnel costs	-50,656	-40,691
Total salaries and other personnel costs	-422,334	-399,505
Of which non-recurring items and restructuring costs, which are included under Other income and expenses in the statement of income (see Note 7)	4,922	6,960
Total other operating costs, as presented in the statement of income line under salary costs	-417,412	-392,545
Average number of FTEs employed during the year	420	411

Remuneration to senior executives

The terms and conditions for the Group CEO are set by the Board of Directors, which also makes decisions in principle concerning the Group's terms and conditions policy and compensation schemes for other employees. The Board has a remuneration committee which prepares remuneration proposals for decision by the Board. The committee comprises two members of the Board elected by the shareholders. The administration handles cases for the remuneration committee and the Board.

In 2017, the Group Management was covered by the Group's annual bonus system, a temporary share programme (matching shares) that was established in conjunction with the IPO in 2016, as well as a newly-established option programme adopted at the Annual General Meeting in May 2017. The Group CEO has an ordinary bonus agreement which, under certain conditions, will release payment of up to five months' salary, while other members of the Group Management can receive up to four months' salary.

The Group CEO and other members of the Norwegian Group Management have an ordinary occupational pension with Storebrand, which entails 5 per cent pension contributions for salaries of 0 to 7.1G and 11 per cent for salaries from 7.1 to 12G. The Swedish member of the Group Management has a defined contribution pension scheme for which the contribution rates vary with the salary by up to 34 per cent. The Group CEO also has a supplementary pension agreement that gives pension earnings of 15 per cent of salaries above 12G. This pension entitlement is capitalised annually in the consolidated statement of financial position and the return is based on the return from the Storebrand Balansert pension fund.

Salaries and other remuneration to the Group Management in 2017:

<i>Figures in 1000 Local currency</i>	Currency	Salary	Bonus earned in 2017	Benefits in kind	Pension costs
Kenneth Hamnes	NOK	3,031	286	227	386
Sigmund Toth	NOK	1,728	147	146	84
Erland Stefansson	NOK	2,033	139	179	84
Erik Bern	NOK	1,780	132	190	84
Bjørn Delbæk	NOK	1,572	103	191	84
Per Bjørkum	NOK	1,523	107	137	84
Thomas Patay	NOK	2,288	144	195	84
Lorna Stangeland ¹	NOK	900	0	50	21
Christian Granlund ²	NOK	870	290	90	45
Claes Lindquist ³	SEK	2,193	1,031	102	862

1. Lorna Stangeland resigned on 31 March 2017 and the benefits stated represent three months' employment. Lorna joined the Board of Directors of Vectura AS after her resignation.
2. Christian Granlund was appointed on 12 June 2017 and the benefits stated represent 6.5 months' employment.
3. Claes Lindquist is reducing his activities and will leave his position on 31.03.2018. Claes will join the Board of Directors of the subsidiary Vingruppen I Norden AB after his resignation.

Salaries and other remuneration to the Group Management in 2016:

<i>Figures in 1000 Local currency</i>	Currency	Salary	Bonus earned in 2016	Benefits in kind	Pension costs
Kenneth Hamnes	NOK	2,444	1,100	220	308
Rune Midtgaard ¹	NOK	1,820	446	150	69
Sigmund Toth ²	NOK	550	614	2	28
Erland Stefansson	NOK	1,981	669	147	83
Erik Bern	NOK	1,743	585	217	83
Bjørn Delbæk ³	NOK	249	511	25	14
Per Bjørkum	NOK	1,437	485	135	83
Thomas Patay ⁴	NOK	2,264	455	192	83
Lorna Stangeland	NOK	1,700	617	194	83
Claes Lindquist	SEK	2,141	956	69	983

1. Rune Midtgaard was CFO up to 1 September 2016, but was a member of the Group Management until he resigned on 31.10.2016. Benefits paid equivalent to ten months' employment.
2. Sigmund Toth took over as CFO as from 1 September 2016. The benefits paid represent the four months in which he was a member of the Group Management.
3. Bjørn Delbæk was employed on a permanent basis as from 1.11.2016, and the benefits paid represent two months' employment. During the period from 1.1.2016 to 31.10.2016, Bjørn was a contractor and invoiced his services from his own company.
4. TNOK 151 of the salary paid is related to payment of services earned in previous years.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

If the CEO gives notice of termination, he is subject to six months' notice of termination. If notice of termination is given by the Group, the Group CEO will be entitled to 12 months' severance pay, and during this period will not be able to take employment in competing companies.

Concerning the other Group Management members, Sigmund Toth, Erlend Stefansson, Erik Bern, Thomas Patay and Christian Granlund are subject to six months' notice of termination, while Per Bjørkum and Bjørn Delbæk are subject to three months' notice of termination. Claes Lindquist had nine months' notice of termination on his own resignation, and will work until the end of Q1 2018.

Concerning the other Group Management members, Erik Bern, Thomas Patay and Claes Lindquist are subject to a 12-month non-competition clause, while Sigmund Toth, Bjørn Delbæk, Per Bjørkum and Erlend Stefansson are subject to a six-month non-competition clause. They all have an agreement concerning severance pay during the period to which the non-competition clause applies.

No loans or surety are provided for the Group CEO, other Group Management or members of the Board of Directors.

The Group Management's holdings of ordinary shares in Arcus ASA are stated in Note 20.

Concerning the declaration of the Board of Directors regarding the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel.
Pursuant to Section 6-16a of the Norwegian Public Limited Liability Companies Act, the Board of Directors will prepare a separate declaration on the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel.

Furthermore, under section 5-6 (3) of the Norwegian Public Limited Liability Companies Act, an advisory vote must be held at the general meeting on the Board of Directors' guidelines for fixing remuneration to executive personnel for the coming financial year (see (ii) below). In so far as the guidelines concern share-based incentive arrangements, these shall also be approved by the general meeting (see (iii)).

(i) Salaries and other remuneration to executive personnel
Salaries and other remuneration to executive personnel for the preceding financial year are presented in Notes 8, 9 and 10 of the annual financial statements for Arcus ASA.

(ii) Guidelines for the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel
With regard to guidelines for fixing salaries and other remuneration to executive personnel in the coming financial year, the Board of Directors will present the following guidelines to the General Meeting in 2018 for an advisory vote:

The purpose of Arcus' terms and conditions policy is to attract personnel with the competence that the Group requires, to further develop and retain employees with key expertise, and to promote a long-term perspective and continuous improvement with a view to achieving Arcus' business goals. As an overall principle, Arcus' policy must be competitive but not market-leading in terms of the total compensation package. The total compensation may consist of the following elements:

(a) Fixed elements – Basic salary, pension, etc.
Arcus uses internationally recognised job assessment systems to find the "right" level for the job and the fixed salary. Jobs are assessed in relation to their local market (country) and a pay range in relation to the median. The employee's area of responsibility, results and performance determine where he or she is placed on the salary scale.

Arcus has a defined-contribution occupational pension plan in Norway. The contribution rate is 5 per cent for salaries up to 7.1G and 11 per cent for salaries between 7.1G and 12G (as from 1.5.2017 1G is NOK 93,634). The CEO is the only employee who currently has an occupational pension for salaries above 12G and the contribution rate is 15 per cent. There are no arrangements or agreements regarding early retirement age for Group Management other than the AFP arrangement and the national insurance scheme, which allow all employees a flexible retirement age starting at the age of 62. All employees in Norway are subject to a statutory age limit of 72, but the age limit in the Group is contractually set at 70, which also applies to the Group Management.

The CEO of Vectura AS has the same pension scheme as the Group Management. The CEO of Vingruppen i Norden AB adheres to the Swedish regulations. The pension scheme in Sweden has different rules and higher contribution rates than in Norway.

In addition to the above, the Group provides benefits such as a company car and company telephone and other limited benefits in kind.

(b) Variable elements – annual bonus
Arcus has an annual bonus system. The bonus system for the Group Management has consisted of a financial component (70 per cent) tied to a performance-related target for the Group, and an individual component (30 per cent) tied to concrete and defined KPIs for the individual. For all other executive positions, the financial element is 50 per cent related to the target for the Group or company, and the individual element is 50 per cent.

All bonuses are self-financed. The maximum possible bonus for Group Management members is 30 per cent of their annual salary (four monthly salaries), although the CEO may receive a maximum annual bonus of five monthly salaries. In addition to the Group Management, approximately 70 managers and key staff participate in a bonus programme, but the criteria vary. These staff members may receive a bonus of between one and three monthly salaries.

The bonus programme for 2018 will consist of the same components, and its primary target will be the Group's and/or the company's earnings (financial element of 70 per cent). Individual bonuses (personal targets) with a maximum percentage of 30 per cent for Group Management are also a key element of the programme.

Executives of Vectura AS adhere to the same guidelines as the Group Management, but based on the company's EBIT.

Executives of Vingruppen i Norden AB currently adhere to a staggered bonus model, based on the company's EBIT, with maximum five monthly salaries.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor's report

(iii) *Share-based incentive programmes*

In conjunction with the IPO in 2016, the Group Management and an additional 33 managers/key staff were offered investment in shares in exchange for "matching shares" on conditions specified in the prospectus. In total, 29 people in addition to the Group Management subscribed to the offer. The matching programme will be concluded after the presentation of the result for Q4/2018 in 2019.

The Annual General Meeting in 2017 approved an option-based long-term incentive scheme for the Group Management, as well as the CEO of Vectura and the CEO of Vingruppen i Norden, and for additional managers and key persons. The primary objective of the programme is to provide executive personnel with incentives to generate long-term and continuous success and value creation for shareholders. Reference is made to the report described in Annex 4 to the notice convening the Annual General Meeting.

Arcus ASA has key persons in several wine companies in which it has invested as a minority owner, and this mainly concerns the general manager. This model has been a success for Group and created profitable new business, with well-motivated managers. It is appropriate to continue to allow the general manager of a wine company, based on an individual assessment, to be a minority owner, with an ownership interest limited to 9.9 per cent.

Such a model is intended to encourage an entrepreneurship culture, sound business acumen and internal competition between companies which, in turn, can increase the profitability of the company and of the employee. Financing must primarily take place as the employee's contribution of equity.

On starting up a new company, greater flexibility (up to 30 per cent ownership interest) must be accepted in terms of how much the employee should/may invest, based on an individual and commercial assessment.

(iv) *Executive salary policy in previous financial years*

The guidelines for salaries and other remuneration to executive personnel described in item (ii) also served as guidelines for fixing executive salaries and other remuneration in 2017. Full individual bonus was paid for 2016, while for 2017, 26 per cent of the maximum bonus will be paid.

(v) *Changes in contractual agreements*

Managing Director of Vectura AS Lorna Stangeland stepped down on 30 March 2017 and was replaced by Christian Granlund, who took over on 12 June 2017. Lorna Stangeland became an external member of the Board of Directors of Vectura AS as from 1 April 2017.

CEO Claes Lindquist of Vingruppen i Norden AB resigned with effect from 1 April 2018 in order to retire, and was replaced by Svante Selling, who took up the position on 1 February 2018. Claes Lindquist continues as an external member of the Board of Directors of Vingruppen i Norden AB as from 1 April 2018, and after his resignation as of 31 March 2018 will work on a consultant basis, so far for the rest of the year.

The remuneration of the Board of Directors is as follows, as from 3.5.2017

Chairman of the Board of Directors	NOK 500,000 p.a.
Board members elected by the shareholders	NOK 225,000 p.a.
Board members elected by the employees	NOK 150,000 p.a.
Deputy member elected by the employees	NOK 7,500 per meeting

Audit Committee

Chair of the committee	NOK 85,000 p.a.
Member	NOK 40,000 p.a.

Remuneration Committee

Chair of the committee	NOK 40,000 p.a.
Member	NOK 25,000 p.a.

Remuneration to the members of the Board of Directors in 2017:

Figures in NOK 1000		Board fees including committee work	Number of shares 31.12.2017
Board members elected by the shareholders			
Michael Holm Johansen	Chairman of the Board	480	150,000
Mikael Norlander	Resigning Board member in 2017	177	0
Hanne Refsholt		222	0
Leena Maria Saarinen		227	1,860
Trond Berger		301	17,441
Eilif Due ¹		275	3,299,325
Isabelle Ducellier	Resigning Board member in 2017	0	0
Stein Erik Hagen ²	Newly-elected Board member in 2017	150	22,670,000
Ann-Beth Freuchen	Newly-elected Board member in 2017	150	0

Board members elected by the employees

Erik Hagen	See the Table below	566
Ingrid E. Skistad ³	See the Table below	1,368
Kjell Arne Greni	See the Table below	0

1. Eilif Due owns 2,325 shares on a personal basis. Other declared shareholdings relate to the shareholder Hoff SA, of which he is Chairman of the Board.

2. Stein Erik Hagen does not own shares on a personal basis. Declared shareholdings relate to the shareholder Canica AS, which is controlled by Stein Erik Hagen and his associate, and of which he is a member of the Board.

3. Ingrid E. Skistad owns 322 shares personally. Other shareholding is owned through Ibrygging Invest AS, where she is Chairman of the Board.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor’s report

<i>Figures in NOK 1000</i>	Fixed salary	Board fees including committee work	Benefits in kind	Pension costs
Board members elected by the employees				
Erik Hagen	495	157	6	25
Ingrid E. Skistad	617	150	4	31
Kjell Arne Greni ¹	185	155	6	9

1. Kjell Arne Greni has a 40 per cent position

Remuneration to the members of the Board of Directors in 2016:

<i>Figures in NOK 1000</i>		Board fees including committee work	Number of shares, 31.12.2016
Board members elected by the shareholders			
Michael Holm Johansen	Newly-elected Board member in 2016	637	146,512
Mikael Norlander ¹		0	16,077,244
Hanne Refsholt	Newly-elected Board member in 2016	218	0
Leena Maria Saarinen	Newly-elected Board member in 2016	187	1,860
Trond Berger	Newly-elected Board member in 2016	34	17,441
Eilif Due ²		140	3,299,325
Isabelle Ducellier	Newly-elected Board member in 2016	100	1,860
Leif Johansson	Resigning Board member in 2016	0	0
Daniel Repfennig	Resigning Board member in 2016	0	0
Marius Juul Møller	Resigning Board member in 2016	0	0

Board members elected by the employees			
Erik Hagen		See the Table below	244
Ingrid E. Skistad ³	Newly-elected Board member in 2016	See the Table below	1,046
Kjell Arne Greni		See the Table below	0

1. Mikael Norlander represented the main shareholder, Ratos AB. The declared number of shares related to him also includes Ratos AB's shareholding.

2. Eilif Due owns 2,325 shares on a personal basis. Other declared shareholdings related to the shareholder Hoff SA, of which he is Chairman of the Board.

3. Shareholding is owned through Ibrygging Invest AS, where Ingrid E. Skistad is Chariman of the Board.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Fixed salary	Board fees including committee work	Benefits in kind	Pension costs
Board members elected by the employees				
Erik Hagen	484	103	6	24
Ingrid E. Skistad ¹	97	25	0	5
Kjell Arne Greni ²	174	83	7	9

1. Ingrid Skistad was elected to the Board as from 1.11.2016. The amounts paid represent two months as from her election to the Board.

2. Kjell Arne Greni has a 40 per cent position

NOTE 9 SHARE-BASED REMUNERATION

Share-based incentive schemes

The Group has two share-based incentive schemes for senior executives, which are related to the value growth of the Group. The Group also has a share savings programme in which all employees can participate.

Matching shares for senior executives and other key persons.

Before the Board of Directors in 2017 adopted a new long-term incentive scheme for senior executives, in conjunction with the IPO in 2016 a temporary two-year incentive scheme (interim retention plan) was adopted, in which 37 employees, including the Group Management, were awarded matching shares. These matching shares are granted to recipients in 2019 after the publication of the quarterly report for Q4 2018, if the person in question is still employed at this time.

For the Group Management, matching shares were granted whereby for each share they acquired in addition to their reinvestment obligations related to the settlement of the completed programme with synthetic shares and options, they also received one matching share. The members of the Group Management, who did not already hold synthetic shares or options were entitled to receive either one matching share for each share they purchased in total, or one matching share for every two shares they purchased in total.

Other key persons were invited to purchase shares for up to a given amount, with the right to receive one matching share for every two shares they purchased. Of the 33 key persons who received this offer, 29 made use of it. In 2017, two persons who were covered by this programme resigned, so at the end of 2017 there were 27 key persons in this programme.

If the listed share price on the redemption date exceeds two times the listed price on the allocation date, the number of matching shares will be reduced, so that the total value of the matching shares allocated does not exceed two times the value on the allocation date.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor's report

Below, the number of matching shares as at 31.12.2017 is presented, of which the fair value is based on Arcus' share price as at 31.12.2017 (NOK 46.50).

<i>Figures in NOK 1000</i>	Allocation date	Number of matching shares at the time of allocation	Number of matching shares 31.12.2016	Number of matching shares 31.12.2017	Fair value 31.12.2017	Redemption date
Kenneth Hamnes	01.12.16	42,100	42,100	42,100	1,958	28.02.19
Sigmund Toth	01.12.16	19,767	19,767	19,767	919	28.02.19
Erlend Stefansson	01.12.16	27,062	27,062	27,062	1,258	28.02.19
Erik Bern	01.12.16	9,956	9,956	9,956	463	28.02.19
Bjørn Delbæk	01.12.16	8,692	8,692	8,692	404	28.02.19
Per Bjørkum	01.12.16	8,256	8,256	8,256	384	28.02.19
Thomas Patay	01.12.16	68,785	68,785	68,785	3,199	28.02.19
Claes Lindquist	01.12.16	46,726	46,726	27,670	1,287	28.02.19
Total, Group Management		231,344	231,344	212,288	9,871	
Other managerial employees	01.12.16	149,415	149,415	118,530	5,512	28.02.19
Total number of matching shares		380,759	380,759	330,818	15,383	

Overview of the development in the number of allocated matching shares:

Number of matching shares	2017	2016
Allocated matching shares at the beginning of the year	380,759	0
Allocated matching shares during the year	0	380,759
Terminated matching shares during the year	-49,941	0
Allocated matching shares at the end of the year	330,818	380,759

Effects of matching shares in the accounts:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Earning of matching shares	6,323	606
Termination of matching shares	-80	0
Change in provision for employer taxes	1,252	125
Total costs related to matching shares	7,495	731
Liabilities¹	1,378	125

1. Solely include employer taxes

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Option programme for senior executives

At the Annual General Meeting in May 2017, a new option programme for senior executives in the Group was adopted, with annual allocation of new options.

The options' vesting period will be three years from the allocation date, where the participants have two years to redeem the options after the vesting period. A condition for redemption of an option is that the executive is still employed after the vesting period, and that the Group's KPI objectives, as determined by the Board of Directors, have been achieved in the same period.

The number of options allocated annually will vary, and will correspond to the individual executive's potential maximum bonus that can be achieved in relation to the listed price on the allocation date. The options' strike price is calculated as the volume-adjusted listed price for the last ten days prior to the allocation date, with the addition of 10 per cent.

The options are valued using the Black-Scholes model, for which the most important assumptions on the valuation date will be the spot rate on the valuation date, the estimated time during the redemption period in which the Group assumes that the holders will redeem the option, the dividend in the period, and the share's assumed volatility. The option's maximum redemption price is limited to three times the spot rate at the time of allocation.

There are no dividend rights related to the options during the period prior to redemption.

Below the Group Management's options holdings are listed.

Allocation date	2017	
Vesting period	04.05.2017 - 04.05.2020	
Redemption period	04.05.2020 - 04.05.2022	
Strike price	NOK 51.53	
Number of options	2017	2016
Kenneth Hamnes	199,426	0
Sigmund Toth	90,773	0
Erlend Stefansson	110,628	0
Erik Bern	96,546	0
Bjørn Delbæk	84,508	0
Per Bjørkum	82,524	0
Thomas Patay	115,034	0
Christian Granlund	95,724	0
Claes Lindquist	40,584	0
Total, Group Management	915,747	0
Other managerial employees	313,557	0
Total number of options	1,229,304	0

Option calculation assumptions:

	2017	2016
Share price on the allocation date	NOK 47.90	0
Share price on the balance sheet date	NOK 46.50	0
Redemption price – minimum	NOK 51.53	0
Redemption price – maximum	NOK 143.70	0
Risk-free interest %	% 1.1%	0.0%
Volatility* %	% 25.0%	0.0%
Expected dividend %	% 3.1%	0.0%

* As the company has no historical volatility figures that can be applied, the company has calculated average volatility for comparable companies on European stock exchanges within the same sector for the last five years.

Overview of development in the number of allocated options

Number of options	2017	2016
Allocated options during the year	1,407,369	0
Terminated options during the year	-178,065	0
Outstanding options at the end of the year	1,229,304	0

Effects of options in the accounts:

Figures in NOK 1,000

	2017	2016
Earning of options	1,655	0
Change in provision for employer taxes	265	0
Total option costs	1,920	0
Liabilities ¹	265	0

1 Solely includes employer taxes

Share savings programme for all employees

In 2017, the Board of Directors adopted a general share savings scheme for all employees, under which all employees will annually have the opportunity to buy a limited number of shares in Arcus ASA, with a discount of 20 per cent. Sale of shares to employees below market value is recognised as a personnel cost comprising the difference between the market value of the shares and the purchase price.

This was first performed in November 2017, when 100 employees in total subscribed for a total of 31,234 shares. These shares were purchased at an average price of 46.56 and sold to the employees at a discount of 20 per cent, whereby each employee could purchase either 322 or 161 shares. For this, costs of TNOK 290 were charged to the consolidated accounts in 2017.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor’s report

NOTE 10 PENSION COSTS, ASSETS AND OBLIGATIONS

Defined benefit pension plan
Up until 31 December 2008, Arcus ASA and its subsidiaries had a group defined benefit plan for their employees in Statens Pensjonskasse (the Norwegian Public Service Pension Fund – SPK) and Storebrand. The SPK pension plan also included a contractual early retirement plan (AFP) with financing from the commencement of employment. From 31 December 2008, the Board of Directors terminated the SPK group pension plan for the entire Group in order to switch to defined contribution plans.

With the transition to the new pension plan, all those who were ill or disabled remained in the respective defined benefit plans. Statens Pensjonskasse has confirmed that Arcus no longer has any legal obligations associated with the remaining pension recipients who are linked to the SPK defined benefit plan, but is only obliged to pay annual premium contributions specified by SPK, according to the same principle as for defined contribution plans. The Group therefore takes the current invoices from SPK to expenses in the same way as for the defined contribution plan. Within the pension obligation as at 31.12.2017, a provision of NOK 4.1 million is linked to five individuals in the Storebrand defined benefit plan. This is the only pension obligation secured with assets.

In addition, two individuals, who are no longer employed by the company, have a defined benefit plan for salaries above 12G (National Insurance base amount). This plan has been recognised with obligations totalling NOK 4.2 million at the end of 2017.

Gift pension and unfunded pension arrangement
On the transition to the defined contribution plan in 2009, there were individual employees who had previously been with SPK who would be disadvantaged in the event of early retirement at 65-67 years of age. To compensate for this, it was agreed that a gift pension would be paid to all employees who were with SPK before the transition. As at 31.12.2017, this gift pension is linked to 136 employees in the Norwegian operations, while the total obligation has been recognised at NOK 13.1 million.

The Group CEO has an unfunded pension arrangement in which the pension entitlement earned is 15 per cent of the salary above 12G. At the end of 2017, this obligation was recognised at NOK 0.7 million.

Contractual early retirement plan pension (AFP)
On 1 January 2011, a new contractual early retirement plan (AFP) pension scheme was introduced in Norway. Unlike the old scheme, the new AFP plan is not an early retirement plan, but a scheme that provides a lifelong supplement to the ordinary pension. Employees can choose to take out the new AFP pension as from the age of 62, also while continuing to work, and add additional earnings by working up to the age of 67. This new AFP plan is a defined benefit multi-enterprise pension scheme, and is financed through premiums that are set as a percentage of salary. So far no reliable measurement and allocation of obligations and assets is available for the plan. In accounting terms, the plan is treated as a defined-contribution pension plan in which premium payments are charged as current costs and no provisions are made in the financial statements. In 2016 and 2017, the current premium payments were set at 2.50 per cent of total salary payments between 1 G and 7.1 G to the company's employees. It has been decided not to change the premium payments for 2018. There is no accumulation of funds in the plan and it is expected that the premium level will increase over the coming years.

There are some seniority requirements associated with the new AFP plan with regard to accumulated length of employment in the scheme. This means that on reaching the age of 62, the individual employee must have been employed for seven of the previous nine years in order to meet the seniority requirements to be able to draw an AFP pension under the new scheme. For the Arcus Group there were 17 individuals who did not fulfil this seniority requirement on the introduction of the new AFP plan. In 2011, Arcus applied for these individuals to have their accumulated period of employment in the old AFP plan in SPK included before transition to the LO/NHO (Norwegian Confederation of Trade Unions/ Confederation of Norwegian Enterprise) plan from 1 January 2009. Fellesordningen (Joint Pension Plan) gave its consent to this in return for Arcus paying the entire excess above and beyond the state supplement of 1/3 of the AFP pension. As at 31.12.2017, this relates to a residual obligation for seven people and the obligation is recognised at NOK 5.2 million.

Defined contribution pension
The Arcus Group's general pension scheme for all other employees concerns defined-contribution pension schemes which are adapted to the regulations in the individual countries in which the Group has employees.

Norway
The general defined-contribution pension scheme has contribution rates of 5 per cent of salary in the bracket from 0 to 7.1 times the National Insurance basic amount (G); and 11 per cent of salary in the bracket from 7.1 to 12 times the National Insurance basic amount (G). In addition, there is a private disability plan with a 66 per cent benefit level, without free policy accumulation. The child and dependent supplement to Arcus' group life plan is a replacement for the previous spouse and child pension.

The costs associated with the defined contribution pension are related to the current premium invoices from the insurance company with which Arcus has signed a defined contribution pension agreement. The current defined contribution pensions and disability pensions for employees in the defined contribution plan are adjusted annually on the basis of the pension fund's surplus.

Employees in the defined contribution plan who have become disabled are entitled to have their disability obligations regulated by the same adjustment as the basic amount (G) each year and the capitalised obligation related to this was NOK 3.2 million at the end of 2017.

Sweden
In Sweden, the contributions are, to a great extent, individually agreed contribution rates based on individual salaries, and these can vary considerably. In 2017, the contribution rates vary between 9 per cent and 34 per cent of the individual's salary. The contribution rates apply as from the first krone earned.

Denmark
The general defined-contribution pension scheme in Denmark has contribution rates varying from 8 to 10 per cent. The contribution rates apply as from the first krone earned.

Finland
The general defined-contribution pension scheme in Finland has contribution rates of 18.95 per cent for employees aged below 53, and 17.45 per cent for employees aged over 53.

Germany
The contribution rate in Germany is 9.35 per cent of the employee's salary, up to the maximum calculation basis of EUR 76,200.

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**Other matters**

The Group applies a discount rate equivalent to the covered bond interest rate to its pension commitments. The pension assumptions made by the Group are consistent with the recommendations of the Accounting Standards Board from September 2017. Due to the lack of significance, the assumptions were not updated as of 31.12.2017.

The table below shows both defined benefit and other pension obligations based on actuarial assumptions.

Figures in NOK 1,000

Pension costs	2017	2016
Present value of pension earnings for the year	778	1,053
Interest cost of pension obligations	890	953
Return on pension assets	-215	-252
Administration costs	174	173
Recognised estimation loss/(profit)	0	-736
Accrued social security contributions	218	262
Net pension costs after social security contributions	1,845	1,453

Defined contribution pension plan

Recognised contributions excluding social security contributions	30,561	26,944
--	--------	--------

Net pension obligations

Estimated accrued obligations, funded pension plans	14,436	13,707
Estimated value of pension assets	-10,328	-9,741
Net estimated pension obligations (-)/assets (+), funded pension plans	4,108	3,966
Estimated accrued obligations, non-funded pension plans	26,444	30,126
Net pension assets/(obligations) recognised in the statement of financial position	30,552	34,092

Changes in obligations

Net pension obligations 01.01	34,092	35,902
Pension costs, continued operations	1,845	1,453
Paid out through operations	-743	-4,071
Premium payments including SSC	-204	-471
Estimate deviations recognised directly in equity (IAS19R)	-4,438	1,279
Net pension obligations 31.12.	30,552	34,092

Summary of pension assets:

Shares and other equity instruments	10,328	9,741
Total pension assets 31.12.	10,328	9,741

Figures in NOK 1,000

Financial assumptions	2017	2016
Discount rate	2.30%	2.10%
Expected salary adjustment	2.50%	2.25%
Expected pension increase	1.50%	1.25%
Expected adjustment of the National Insurance basic amount (G)	2.25%	2.00%
Expected return on pension assets	2.30%	2.10%

Actuarial and demographic assumptions

Withdrawal rate at 62 years	50%	50%
Withdrawal rate at 67 years	50%	50%
Mortality	K2013	K2013
Disability	K1963	K1963
Voluntary retirement (under 50 years)	5%	5%
Voluntary retirement (over 50 years)	0%	0%

The actuarial assumptions are based on commonly used assumptions within the insurance industry with regard to demographic factors.

The Group's pension plans satisfy the statutory requirements concerning mandatory occupational pension schemes.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

- Note 1: Companies in the Group
- Note 2: Management of financial risk
- Note 3: Information on cash flows
- Note 4: Revenues
- Note 5: Segment information
- Note 6: Transactions with related parties
- Note 7: Other operating expenses
- Note 8: Salaries and other personnel costs
- Note 9: Share-based payment
- Note 10: Pension costs, assets and obligations
- Note 11: Financial income and costs
- Note 12: Tax
- Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
- Note 14: Tangible fixed assets
- Note 15: Intangible assets
- Note 16: Leasing agreements
- Note 17: Other receivables
- Note 18: Inventories
- Note 19: Cash and cash equivalents
- Note 20: Share capital and shareholder information
- Note 21: Debt to financial institutions
- Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
- Note 23: Other provisions for liabilities
- Note 24: Current liabilities
- Note 25: Pledges and guarantees
- Note 26: Business mergers
- Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Sensitivity analysis of net pension obligations:

The table below shows the effects of changes in pension obligations, deferred tax assets and equity in the event of a change in the most important economic assumptions by one percentage point up or down. The calculations are otherwise carried out in the same way as the actuarial calculations and are based on all other economic and demographic assumptions remaining unchanged.

Sensitivity 2017	Discount rate		Salary growth		Adjustment of NI basic amount (G)	
Change in percentage points	1%	-1%	1%	-1%	1%	-1%
Change in pension obligations	-3,116	3,697	6,019	-4,980	-2,566	2,597
Change in deferred tax assets	717	-850	-1,384	1,145	590	-597
Change in equity	2,400	-2,847	-4,634	3,835	1,976	-2,000
Percentage change in obligations	-10.2%	12.1%	19.7%	-16.3%	-8.4%	8.5%

Sensitivity 2016	Discount rate		Salary growth		Adjustment of NI basic amount (G)	
Change in percentage points	1%	-1%	1%	-1%	1%	-1%
Change in pension obligations	-3,477	4,125	6,716	-5,557	-2,864	2,898
Change in deferred tax assets	835	-990	-1,612	1,334	687	-695
Change in equity	2,643	-3,135	-5,104	4,223	2,176	-2,202
Percentage change in obligations	-10.2%	12.1%	19.7%	-16.3%	-8.4%	8.5%

Summary of cash flows related to pension plans

Figures in NOK 1,000	2017	2016
Premium payments, Storebrand defined benefit plan recognised in the statement of financial position	204	425
Payments from operations, gift pension at 65-67 years of age	743	566
Payments under unfunded pension to former CEO recognised in the statement of financial position	0	3,316
Premium payments, AFP plan not recognised in the statement of financial position	4,069	4,165
Premium payments, remaining in SPK	72	66
Premium payments, defined contribution pension	29,240	25,404
Total	34,328	33,942

All figures include social security costs

Premium payments associated with ordinary defined-contribution pension schemes are the largest disbursement items associated with pensions. The basis for the premium payments to the defined contribution plan is calculated according to the actual salaries and will reflect the salary development within the company.

Premium payments to the new AFP plan are also calculated on the basis of actual salaries, in addition to how the premium rate is expected to increase in the years ahead. The premium rate was 2.50 per cent in 2016 and 2017 and this will remain unchanged in 2018.

NOTE 11 FINANCIAL INCOME AND COSTS

Figures in NOK 1,000	2017	2016
Financial income		
External interest income	6,654	7,944
Total interest income	6,654	7,944
Value adjustment of interest rate swap agreements at fair value	0	4,552
Value adjustment of foreign exchange forward contracts at fair value	1,837	0
Value adjustment of co-investment programme (synthetic shares and options)	13,821	0
Net agio gains	2,854	5,848
Other financial income	731	19
Total other financial income	19,243	10,419
Total financial income	25,897	18,363
Financial costs		
Interest costs to financial institutions	-31,454	-70,158
Interest costs on liabilities at fair value	-21	-256
Total interest costs	-31,475	-70,414
Value adjustment of minority options at fair value	-147	-28,180
Value adjustment of foreign exchange forward contracts at fair value	0	-2,021
Value adjustment of co-investment programme (synthetic shares and options)	0	-119,979
Amortisation of front-end fee related to credit facilities at SEB	-1,652	-20,636
Other financial costs	-7,166	-13,861
Total other financial costs	-8,965	-184,677
Total financial costs	-40,440	-255,091
Net financial profit/loss	-14,543	-236,728

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**NOTE 12 TAX****Tax for the year is calculated as follows:**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Tax payable	-37,463	-40,670
Change in deferred tax	-34,306	10,590
Insufficient provision in previous years	1,241	3,869
Total tax cost	-70,528	-26,211

Tax breakdown by country	2017	2016
Tax - Norway	-34,883	6,498
Tax - Sweden	-26,194	-25,545
Tax - Denmark	-7,343	-6,094
Tax - Finland	-2,220	-1,841
Tax - Germany	112	771
Total tax cost	-70,528	-26,211

Reconciliation from nominal to actual tax rates	2017	2016
Pre-tax profit	258,750	2,122
Expected income tax at the nominal tax rate in Norway	-62,100	-531
<i>Tax effect of the following items:</i>		
Non-deductible costs	-7,638	-26,831
Non-taxable income	33	0
Insufficient provision in previous years	1,241	2,171
Change in non-capitalised tax assets	213	0
Change in tax rate	-4,859	-5,789
Differences in tax rates	3,366	4,554
Profit share, associated companies	789	1,447
Other	-1,573	-1,232
Tax	-70,528	-26,211

Effective tax rate	27%	1235%
---------------------------	------------	--------------

Tax on items in OCI

Tax on items in OCI are entirely due to changes in deferred tax associated with pension obligations in Norway.

Tax payable by country in the statement of financial position	2017	2016
Tax liability to Norway	1,907	1,704
Tax liability to Sweden	-5,336	-9,815
Tax liability to Denmark	5,451	4,862
Tax liability to Finland	382	-80
Tax liability to Germany	-276	373
Total tax liabilities payable, see also Note 17	2,128	-2,956

Tax paid during the period, per country	2017	2016
Tax paid to Norway	-896	-5,686
Tax paid to Sweden	-22,412	-26,200
Tax paid to Denmark	-7,510	-12,760
Tax paid to Finland	-1,851	-2,556
Tax paid to Germany	-552	491
Total tax paid	-33,221	-46,711

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**Specification of tax effect of temporary differences and deficit carried forward:**

	2017		2016	
	Asset	Liability	Asset	Liability
Tangible assets	-3,093	532	37	667
Intangible fixed assets	-45,585	-101,588	-47,905	-93,848
Financial assets	-931	0	-717	0
Inventories	-10,271	0	-8,536	338
Trade receivables	1,545	0	1,539	215
Pension obligations	6,604	0	7,833	0
Provisions	5,781	0	10,437	0
Gain/loss tax fund from sale of fixed assets	-864	24	-1,127	0
Deficit carried forward	183,600	0	210,559	0
Total deferred tax, gross	136,786	-101,032	172,120	-92,628
Unrecognised deferred tax assets	0	0	0	0
Net deferred tax in the statement of financial position	136,786	-101,032	172,120	-92,628

At the end of the year, the Group had NOK 183.6 million in capitalised deferred tax assets associated with the deficit carried forward. Based on an assessment and analysis of the Group's earnings in Norway historically, and the future prognosis, it is assessed that the deficit carried forward can be utilised in full, and the related deferred tax asset has therefore been entered.

Deferred tax positions are calculated on the basis of local tax rates in the respective countries on the reporting date. At the end of 2017, the rates were 23 per cent in Norway, 22 per cent in Sweden, 22 per cent in Denmark and 20 per cent in Finland.

At the end of 2017, deferred tax assets were associated with net negative temporary differences for the tax regimes in Norway and Sweden, while deferred tax liabilities were linked to net positive temporary differences for the tax regime in Denmark. At the end of 2016, deferred tax assets were associated with net negative temporary differences for the tax regime in Norway, while deferred tax liabilities were linked to net positive temporary differences for the tax regimes in Denmark and Sweden.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**NOTE 13** INVESTMENTS IN ASSOCIATED COMPANIES AND JOINTLY CONTROLLED ENTITIES**2017**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Company type	Ownership interest	Book value 01.01.2017	Buy/sell/ issue	Share of profit for the year	Dividend	Translation differences	Book value 31.12.2017
Tiffon SA *	TS	34.8%	48,029	454	3,286	0	6,901	58,670
Det Danske Spiritus Kompagni A/S **	FKV		8,782	-8,782	0	0	0	0
Total investments in associated companies and jointly controlled entities			56,811	-8,328	3,286	0	6,901	58,670

2016

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Company type	Ownership interest	Book value 1.1.2016	Buy/sell/ issue	Share of profit for the year	Dividend	Translation differences	Book value 31.12.2016
Tiffon SA *	TS	34.0%	46,280	0	1,749	0	0	48,029
Det Danske Spiritus Kompagni A/S **	FKV	50.0%	8,439	0	4,040	-2,946	-751	8,782
Total investments in associated companies and jointly controlled entities			54,719	0	5,789	-2,946	-751	56,811

- * The Group buys Cognac from Tiffon SA, see detailed information on these transactions with associates in Note 6. In September 2017, Arcus acquired a further 0.75 per cent ownership interest in the company, and at the end of the year has an ownership interest of 34.75 per cent. Tiffon SA has a financial year from 1 July to 30 June. The share of profit from Tiffon is based on an estimated annual profit for the calendar year that is equivalent to the Group's financial year.
- ** Det Danske Spiritus Kompagni A/S was established in 2013 to handle sales of Arcus products in Denmark, and was owned jointly with Flemming Karberg Familieholding ApS. In January 2017, the Arcus Group acquired the rest of the shares in the company, and as from this date the company is recognised as a wholly-owned subsidiary, and consolidated in the consolidated accounts. Prior to the acquisition, both ownership and voting shares, as well as Board composition, were divided 50/50 between Arcus and Flemming Karberg Familieholding ApS. See detailed information on transactions with related parties in Note 6.

None of the associated companies or jointly controlled entities has listed share prices. The Group's share of profit from associated companies, after tax, is presented on a separate line before Group operating profit.

Summarised financial information regarding associated companies and jointly controlled entities, based on 100 per cent:

2017

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Total current assets 31.12.2017	Total fixed assets 31.12.2017	Total current liabilities 31.12.2017	Total non-current liabilities 31.12.2017	Total equity 31.12.2017	Operating revenues 2017	Operating expenses 2017	Profit for the year 2017
Tiffon SA	329,085	16,933	33,193	144,009	168,815	101,248	82,784	9,457

2016

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Total current assets 31.12.2016	Total fixed assets 31.12.2016	Total current liabilities 31.12.2016	Total non-current liabilities 31.12.2016	Total equity 31.12.2016	Operating revenues 2016	Operating expenses 2016	Profit for the year 2016
Tiffon SA	301,695	16,390	35,031	136,547	146,507	107,964	96,067	5,145
Det Danske Spiritus Kompagni A/S*	68,815	21	52,950	0	15,886	161,188	150,827	8,081

- * As a consequence of both ownership and voting rights being divided 50/50 between the owners, the Group was not deemed to have control of DDSK A/S at the end of 2016. DDSK A/S was therefore not consolidated in the Group's accounts before the acquisition of the remaining 50 per cent in 2017.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

NOTE 14 TANGIBLE FIXED ASSETS

Figures in NOK 1,000

	Land, buildings and other real estate	Machinery and equipment	Fixtures and fittings, tools, office equipment etc.	Assets under construction	Total tangible assets
Acquisition cost as at 01.01.2016	0	500,992	86,364	67,417	654,773
Addition of tangible fixed assets	0	7,992	1,445	1,945	11,382
Transferred from facilities under construction	0	62,645	0	-66,630	-3,985
Reclassifications	0	0	-1,297	0	-1,297
Translation differences	0	-309	-809	0	-1,118
Acquisition cost as at 01.01.2017	0	571,320	85,703	2,732	659,755
Addition of tangible fixed assets	0	5,320	2,857	7,717	15,894
Transferred from facilities under construction	0	2,693	290	-4,771	-1,788
Disposal at cost (sale of tangible fixed assets)	0	-30,643	-358	0	-31,001
Translation differences	0	185	524	0	709
Acquisition cost 01.01.2017	0	548,875	89,016	5,678	643,569
Accumulated depreciation 01.01.2016	0	-216,117	-60,764	0	-276,881
Ordinary depreciation	0	-29,355	-5,529	0	-34,884
Reclassifications	0	0	1,297	0	1,297
Translation differences	0	201	747	0	948
Accumulated depreciation 01.01.2017	0	-245,271	-64,249	0	-309,520
Ordinary depreciation	0	-29,567	-5,009	0	-34,576
Disposal, accumulated depreciation (sale of tangible fixed assets)	0	30,643	358	0	31,001
Translation differences	0	-146	-502	0	-648
Accumulated depreciation 31.12.2017	0	-244,341	-69,402	0	-313,743
Book value as at 31.12.17	0	304,534	19,614	5,678	329,826
Of which book value of capitalised leases	0	176,697	0	0	176,697
Ordinary depreciation for the year – capitalised leases	0	-16,385	0	0	-16,385
Book value of capitalised interest costs	0	3,291	0	0	3,291
Annual leasing fee for non-capitalised tangible fixed assets	83,928	2,309	463	0	93,739

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor's report

Both the parent company and the Group use straight-line depreciation for all tangible fixed assets.

The economic life of tangible fixed assets is estimated as follows:

*Machines, vehicles and plant	3-15 years
*Office machinery and inventory	4-10 years
*Land, buildings and other real estate	0 years

No indications of impairment or a need to adjust the useful lives of assets were identified during the period.

NOTE 15 INTANGIBLE ASSETS

Figures in NOK 1,000	Goodwill	Brands	Software	Total
Acquisition cost 01.01.2016	1,042,182	706,257	111,969	1,860,408
Addition of intangible assets	0	32,647	3,782	36,429
Transferred from facilities under construction	0	0	3,985	3,985
Translation differences	-32,006	-23,572	0	-55,578
Acquisition cost 01.01.2017	1,010,176	715,332	119,736	1,845,244
Addition of intangible assets	0	118,611	6,209	124,820
Transferred from facilities under construction	0	0	1,788	1,788
Acquisition of business	16,583	3,900	0	20,483
Translation differences	38,537	35,403	136	74,076
Acquisition cost 31.12.2017	1,065,296	873,246	127,869	2,066,411
Accumulated depreciation 01.01.2016	0	-40,568	-77,927	-118,495
Ordinary depreciation	0	0	-11,158	-11,158
Amortisation	0	-5,583	0	-5,583
Translation differences	0	56	0	56
Accumulated depreciation 01.01.2017	0	-46,095	-89,085	-135,180
Ordinary depreciation	0	0	-9,621	-9,621
Amortisation	0	-7,396	0	-7,396
Write-downs	-22,700	0	0	-22,700
Translation differences	0	-53	-12	-65
Accumulated depreciation 31.12.2017	-22,700	-53,544	-98,718	-174,962
Book value 31.12.2017	1,042,596	819,702	29,151	1,891,449
Of which capitalised value of assets with indefinite useful lives	1,042,596	780,288	0	1,822,884

Economic life of intangible assets with identifiable useful lives	10-19 years	3-10 years
Depreciation plan	Straight line	Straight line

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor’s report

Addition of brands

Vanlig
In October 2017, the Group acquired the Vanlig brand, which includes a vodka and a gin product, from Svensk Vodka Export AB in Sweden. The Group took over sales of these products as from 1 October 2017, while production will be taken over during Q2 2018.

Hot n’Sweet
At the end of December 2017, the Group acquired the Hot n’Sweet brand from Strandgaarden Wine & Spirits A/S in Denmark. Hot n’Sweet is a liqueur with a flavour characterised by Turkish pepper candy. The Group took over sales of this product as from 1 January 2018, while production will be taken over during Q1 2018.

Impairment testing

Goodwill is allocated to the Group’s cash-generating units and is tested for impairment annually, or more often if there are indicators that the values may have been subject to impairment. Testing for impairment involves determining the recoverable amount for the cash-generating unit. The recoverable amount is determined by discounting expected cash flows, based on the cash-generating entity’s Board-approved business plans. The cash-generating entity is the lowest level at which it is possible to follow up operations comprising the relevant goodwill. At the end of 2017, cash-generating units relating to impairment testing of goodwill are defined both at the company and business area levels. The same is carried out for brands with indefinite useful lives. The cash-generating unit for impairment testing of brands is the brand itself.

The discount rate used for both brands and goodwill is 9.0 per cent before tax, and reflects estimated risk and capital costs for the Group, based on a capital structure considered representative for the activities in which the Arcus Group is engaged.

Recoverable amount in an impairment test of goodwill

The recoverable amount for the cash-generating units is calculated on the basis of the present value estimate of the expected cash flows before tax. The cash flows used as the basis for the impairment test are based on assumptions about future sales volume, sales prices, purchase prices for input factors, salary development and other direct costs set out in Board-approved budgets and long-term plans. The terminal value is based on the cash flow in the last forecast year (2020). The growth assumption in the terminal value is set to inflation only (no real growth) and level of reinvestments are expected to be the same as depreciation of the entities’ fixed assets.

CGU related to goodwill from the acquisition of the production activity in Denmark is assessed to be the entire Spirits segment since, as from 2015, the business in Denmark was integrated with other spirits operations in the Group.

In 2017 the Group wrote down goodwill related to the acquisition of Excellars AS in 2011. The recoverable amount on impairment testing of goodwill in Excellars is based on the 2018 budget, with growth of 2 per cent (inflation) up to 2021 in both revenue and EBITDA, which gives somewhat higher growth in the EBITDA margin during the period. This growth is also applied to the terminal value. On the basis of the impairment tests performed, the Group has recognised impairment of goodwill amounting to TNOK 22,700. This impairment is a consequence of weaker development in the company’s results. To some extent, the company’s earnings have been dependent on revenue from wines with a high sugar content. This is a wine segment that has enjoyed longstanding popularity in Norway, but for which demand has declined significantly, especially during the past year. Any negative change in the assumptions applied to the calculation of the recoverable amount may lead to further impairment. The management is working on new strategy plans to achieve a turnaround for the company, so that the Group avoids further impairment.

Concerning other goodwill in the Group, the impairment tests have not entailed impairment, and downward adjustment of the estimated cash flows by 20 per cent, or an increase in the discount rate by 2 per cent, would not have entailed impairment of other goodwill either.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor’s report

Recoverable amount in an impairment test of brands

The recoverable amount for the brands is calculated on the basis of a "relief from royalty" method before taxes, where the brand’s annual royalty is estimated as future revenues of the brand multiplied by a long-term expected profit level for the relevant brands. Cash flow estimates used are discounted using a discount rate.

Downward adjustment of the estimated cash flows by 20 per cent, or an increase in the discount rate by 2 per cent, would not have entailed impairment for any of the brands.

The table below shows the Group’s intangible assets with indefinite useful lives (goodwill and brands) by cash-generating unit. The most important brands are presented individually, while less important brands are presented under other brands.

Figures in NOK 1,000	Category	Currency	Segment	Goodwill	Brands	Total
Cash-generating unit						
Norwegian aquavits	Aquavit	DKK	Spirits	0	119,846	119,846
Danish aquavits	Aquavit	NOK	Spirits	0	291,082	291,082
Other aquavits	Aquavit	NOK, DKK, SEK	Spirits	0	165,729	165,729
Danish bitters	Bitter dram	NOK	Spirits	0	9,262	9,262
Norwegian cognac	Cognac	NOK	Spirits	0	17,585	17,585
Norwegian vodka	Vodka	NOK	Spirits	0	35,104	35,104
International vodka	Vodka	NOK	Spirits	0	68,200	68,200
Agency wine	Agency wine	NOK	Wine	0	5,024	5,024
Other brands	Other	NOK, DKK	Spirits	0	107,870	107,870
Spirits segment		DKK	Spirits	424,186	0	424,186
Spirits segment		NOK	Spirits	381,346	0	381,346
Vingruppen i Norden AB (sub-Group)		SEK	Wine	95,852	0	95,852
Social Wines OY		EUR	Wine	25,994	0	25,994
Excellars AS		NOK	Wine	115,218	0	115,218
Total				1,042,596	819,702	1,862,298

The various cash-generating entities listed below include the following known brands:

Cash-generating unit	Brands
Norwegian aquavits	Lysholm Linie, Løiten Linie, Gammel Opland and Gilde, and other Norwegian aquavits
Danish aquavits	Aalborg
Other aquavits	Malteserkreutz and Snällerröds
Danish bitters	Gammel Dansk
Norwegian cognac	Braastad cognac
Norwegian vodka	Vikingfjord, Amundsen and Brennevin Seksti
International vodka	Vanlig, Dworek, Hammer, Kalinka and Dobra
Agency wine	Doppio Passo and Pietro de Campo
Other brands	Hot n'Sweet, Dooley's, Eau de Vie, Golden Cock, St. Hallvard, Upper Ten, Dry Anis and Star Gin

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**NOTE 16 LEASING AGREEMENTS****Operational leasing**

As at 31 December 2017, the Group had the following leasing agreements which are defined and recognised as operational leasing agreements. There were no significant terms and conditions concerning sub-letting, purchase, escalation or restrictions to the operational leasing agreements as at 31 December 2017.

	Annual leasing cost	Due date within 1 year	Due date 2-5 years	Due date after more than 5 years	Total
<i>Figures in nominal NOK 1,000</i>					
Leased premises	83,928	83,659	331,851	1,216,118	1,636,628
Vehicles	2,309	2,265	2,497	0	4,762
Machines and office equipment	463	463	471	0	934
Total	86,700	86,387	334,819	1,216,118	1,642,324

This overview includes the agreement concluded with Gjelleråsen Eiendom AS on the lease of production, distribution and administration buildings at Gjelleråsen for a term of 25 years starting on 1 January 2012. The annual rent under this agreement is TNOK 80,132 as from 2018.

Financial leasing

As at 31 December 2017, the Group had four contracts to lease equipment used at Gjelleråsen. All of the above agreements took effect on 1 June 2012 and have a duration of 15 years. This equipment was recognised in the Arcus Group's statement of financial position as at 31.12.2017.

	Annually Lease amount	Due date within 1 year	Due date 2-5 years	Due date after more than 5 years	Total
<i>Figures in nominal NOK 1,000</i>					
Machinery and equipment	21,687	21,687	173,203	0	194,890
Total	21,687	21,687	173,203	0	194,890

The contract partner for the financial leasing agreements is Nordea, and the agreements are subject to variable interest rates.

Even though, in principle, the leasing agreements have been entered into with a 15-year repayment and interest profile (annuity), the terms of the agreements are for a shorter period of time. Remaining capitalised lease liabilities will fall due in the course of the last 12 months of the agreement period. The Group and Nordea are in continuous dialogue concerning an extension of the agreements to a total maturity profile of 15 years. All changes to the agreements must be formally handled by the landlord.

The present value of future lease payments is NOK 180,3 million as at 31.12.2017, based on a discount rate equivalent to the effective interest rate on the financing in 2017.

Arcus-Gruppen AS has pledged a 100 per cent surety guarantee for all liabilities that the subsidiaries have undertaken or may undertake in connection with the signed leasing agreements. All fixed assets are included in the pledged assets as security for the Arcus Group's non-current bank financing; see Note 25.

NOTE 17 OTHER RECEIVABLES

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2017	2016
Non-current receivables			
Other non-current receivables		1,205	1,235
Total other non-current receivables		1,205	1,235

The Group has no receivables with a term of more than five years.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2017	2016
Current receivables			
Prepaid costs*		14,920	11,052
Prepaid tax	11	0	2,956
Fair value of forward contracts		993	0
Other current receivables*		6,412	5,104
Total other current receivables		22,325	19,112

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Prepayments to suppliers		
Nominal prepayments to suppliers	70,755	68,480
Provisions	-6,185	-5,670
Total prepayments to suppliers*	64,570	62,810

Through its distribution business, Vectura purchases goods on behalf of agents and importers. Depending on the type of agreement entered into by the agent or importer, there will be instances where Vectura buys in goods on behalf of the agent or importer and where the agent or importer bears most of the risk associated with this inventory. This type of financing of inventory for individual partners is stated at nominal value less provision for expected losses, and is presented as prepayments to suppliers.

* Items included in changes in working capital in Note 3.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**NOTE 18 INVENTORIES**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Raw materials	22,709	22,891
Goods in progress	99,629	101,797
Finished goods/goods for resale	310,111	273,719
Obsolescence provision	(21,690)	(19,630)
Total inventories	410,759	378,777

Cost of inventories in the statement of income comprises input costs for finished goods/goods for resale and production value at cost price for goods produced in-house. The total cost of inventories was NOK 1,409 million in 2017 (2016: NOK 1,467 million).

See also Note 25 for details of pledges and guarantees.

NOTE 19 CASH AND CASH EQUIVALENTS

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Cash and cash equivalents in the Group's cash pool system	0	100,731
Other bank deposits	184,402	98,654
Cash holdings	13	0
Total cash and cash equivalents	184,415	199,385
Available drawing rights	604,982	601,897
Utilised drawing rights	-72,700	0
Available liquidity	716,697	801,282

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Restricted bank deposits		
Restricted bank deposits	531	0
Total restricted bank deposits	531	0

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes all subsidiaries, with the exception of the companies included in the wine activities in Sweden and Finland, and Det Danske Spiritus Kompagni A/S. At the end of 2017, this Group cash pool system was managed by the parent company, Arcus ASA.

The joint overdraft limit in the Group cash pool system is TNOK 600,000. The total drawing on the Group cash pool system as at 31 December 2017 amounts to TNOK 72,700, while at the end of 2016 the Group had deposit of TNOK 100,731. The parent company, Arcus ASA, has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, linked at all times to outstanding drawings on this scheme.

In addition, the subsidiary group Vingruppen i Norden AB has a separate overdraft arrangement in Sweden, with a maximum credit facility of TSEK 4,000 (TNOK 3,997); and in Finland with a maximum credit facility of TEUR 100 (TNOK 985) at the end of 2017. There was no drawing on these entitlements at the end of 2017.

The Group's exposure to interest rate risk is stated in Note 2.

Summary of bank guarantees as at 31 December:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2017	2016
Bank guarantees for tax deduction funds	30,549	37,732
Bank guarantees for customs and duty credit facilities	22,246	13,899
Other bank guarantees	369	0
Total bank guarantees	53,164	51,631

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor's report

NOTE 20 SHARE CAPITAL AND SHAREHOLDER INFORMATION

The share capital comprises:

Date	Change	Total number of shares	Nominal value	Book value (NOK 1,000)
31.12.15		1,000,000	1.00	1,000
20.10.16	Split 1:50	50,000,000	0.02	1,000
01.12.16	Share issue	68,023,255	0.02	1,360
31.12.17		68,023,255	0.02	1,360

20 largest shareholders as at 31.12.2017:

	Number of shares	Ownership and voting rights
Canica AS	22,670,000	33.3%
Geveran Trading Co Ltd	6,750,000	9.9%
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	3,577,915	5.3%
Hoff SA	3,297,000	4.8%
Sundt AS	3,234,957	4.8%
Folketrygdfondet	1,800,000	2.6%
Danske Invest Norske Instit. II.	1,725,100	2.5%
KLP Aksjenorge	1,266,494	1.9%
Verdipapirfondet DNB Norden (III)	1,222,178	1.8%
Centra Invest AS	1,169,846	1.7%
Holta Invest AS	1,000,000	1.5%
Ilmarinen Mutual Pens Ins Comp	1,000,000	1.5%
Verdipapirfondet DNB Norge Selektiv	936,616	1.4%
Goldman Sachs International	NOM 900,000	1.3%
Skandinaviska Enskilda Banken AB (A/C SEB AIF - Swedish Residents)	862,000	1.3%
Danske Invest Norske Aksjer Inst	855,400	1.3%
Landkreditt dividend	850,000	1.2%
Kommunal Landspensjonskasse	809,707	1.2%
Skandinaviska Enskilda Banken AB (A/C clients account)	NOM 795,113	1.2%
Citibank Europe Plc	NOM 794,127	1.2%
Other shareholders	12,506,802	18.4%
Total	68,023,255	100.0%

Shareholdings of the Group Management as at 31.12.2017:

	Number of shares	Ownership and voting rights
Kenneth Hamnes ¹	126,499	0.2%
Sigmund Toth	19,767	0.0%
Erik Bern	20,233	0.0%
Bjørn Delbæk ²	22,705	0.0%
Per Bjørkum	16,511	0.0%
Erlend Stefansson	54,124	0.1%
Thomas Patay	110,156	0.2%
Christian Granlund	2,822	0.0%
Claes Lindquist	46,726	0.1%
Total shareholdings of the Group Management	419,543	0.6%

1. The shareholding is held via Ekelyveien AS
2. Of the holdings, 5,000 shares are held via Oso Consulting AS

Dividend and Group contributions

The Board of Directors proposes dividend distribution of NOK 1.66 per share for 2017 (2016 NOK 1.47 per share).

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Earnings per share

Earnings per share is calculated on the basis of the profit for the year attributable to the shareholders in the parent company divided by a weighted average of the number of outstanding ordinary shares for the year, reduced for ordinary shares bought by the company and held as own shares.

The Arcus Group has an sharebased incentive schemes for senior executives under which externally owned shares can be diluted by issuing matching shares. To take account of this future increase in the number of shares, diluted earnings per share are also calculated, which takes account of a weighted average for the year of the estimated number of matching shares and options.

Earnings per share:	2017	2016
Profit for the year	188,227	-24,089
Profit for the year attributable to non-controlling interests	6,944	10,480
Profit for the year to the owners of the parent company	181,283	-34,569
Comprehensive income	264,803	-64,290
Comprehensive income attributable to non-controlling interests	8,127	7,703
Comprehensive income to the owners of the parent company	256,681	-71,993
Weighted average of the number of outstanding shares	68,023,255	51,501,938
Dilution effect from option scheme	893,730	0
Dilution effects from matching shares	368,274	31,730
Weighted average of the number of outstanding shares – diluted	69,285,259	51,533,668
Earnings per share in NOK	2.66	-0.67
Diluted earnings per share in NOK	2.62	-0.67
Comprehensive income per share in NOK	3.77	-1.40
Diluted comprehensive income per share in NOK	3.70	-1.40

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**NOTE 21** DEBT TO FINANCIAL INSTITUTIONS*Figures in NOK 1,000*

	Type of financing	Currency	Interest rate profile	Loan amount in foreign currency 31.12.2016	Loan amount in NOK 31.12.2017	Loan amount in NOK 31.12.2016
SEB	Mortgage loan	SEK	Variable	750,000	749,400	711,300
SEB	Overdraft facility	NOK	Variable	72,700	72,700	0
Nordea	Financial leasing	NOK	Variable	183,766	183,766	199,485
Total debt to financial institutions					1,005,866	910,785
Capitalised front-end fees					-6,577	-8,032
Book value of debt to financial institutions					999,289	902,753

Term structure	Type of financing	Currency	Maturity 2018	Maturity 2019	Maturity 2020	Maturity 2021 or later	Total
SEB	Mortgage loan	SEK	0	0	0	749,400	749,400
SEB	Overdraft facility	NOK	72,700	0	0	0	72,700
Nordea**	Financial leasing	NOK	17,371	17,804	101,796	46,795	183,766
Total debt to financial institutions*			90,071	17,804	101,796	796,195	1,005,866

Reconciliation of interest-bearing debt on 31.12.2017

Figures in NOK 1,000	Book value 31.12.2016	Cash flow 2017		Without cash flow 2017				Book value 31.12.2017
		Raised	Repayment	Amortisation front-end fee	Reclassification	Acquisition/sale of companies	Translation differences	
Non-current debt								
Mortgage loan	703,268	0	0	1,652	0	0	37,903	742,823
Financial leasing	182,987	0	0	0	-16,592	0	0	166,395
Total non-current interest-bearing debt	886,255	0	0	1,652	-16,592	0	37,903	909,218
Current debt								
Mortgage loan	0	0	0	0	0	0	0	0
Financial leasing	16,498	0	-15,719	0	16,592	0	0	17,371
Overdraft facility	0	72,700	0	0	0	0	0	72,700
Total current interest-bearing debt	16,498	72,700	-15,719	0	16,592	0	0	90,071
Total interest-bearing debt	902,753	72,700	-15,719	1,652	0	0	37,903	999,289

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**Reconciliation of interest-bearing debt, 31.12.2016**

Figures in NOK 1,000	Book value 31.12.2015	Cash flow 2016		Without cash flow 2016				Book value 31.12.2016
		Raised	Repayment	Amortisation of front-end fee	Reclassification	Acquisition/sale of companies	Translation differences	
Non-current debt								
Mortgage loan	833,305	802,632	-908,130	20,636	0	0	-45,175	703,268
Financial leasing	200,181	0	0	0	-17,194	0	0	182,987
Total non-current interest-bearing debt	1,033,486	802,632	-908,130	20,636	-17,194	0	-45,175	886,255
Current debt								
Mortgage loan	156,849	0	-156,849	0	0	0	0	0
Financial leasing	15,373	0	-16,069	0	17,194	0	0	16,498
Overdraft facility	0	0	0	0	0	0	0	0
Total current interest-bearing debt	172,222	0	-172,918	0	17,194	0	0	16,498
Total interest-bearing debt	1,205,708	802,632	-1,081,048	20,636	0	0	-45,175	902,753

In connection with the IPO in 2016, the Group refinanced its non-current loans in SEB. In this connection the entire original mortgage loan, denominated in NOK and SEK, was redeemed, while the entire new loan was denominated in SEK.

The non-current mortgage loan is legally placed in the subsidiary VinGruppen Sweden Holding AB in Stockholm, and falls due in its entirety at the end of 2021.

After the refinancing in 2016, the Group has not hedged interest rates. The previous interest hedging agreement entailed a positive value change of TNOK 4,552 in 2016, but led to a non-recurring payment of TNOK -12,873 on settlement in December 2016.

On the establishment of the new loan, a front-end fee was paid, which is capitalised in the statement of financial position and written off over the duration of the loan. The remaining book value of the front-end fee related to the previous mortgage loan was written down in 2016, and this is classified under other financial costs.

* Maturity in 2018 is presented as current liabilities in the statement of financial position.

**See Note 16 concerning leasing agreements for information on the term structure of annual leasing amounts.

The agreement on a mortgage loan facility contains a loan clause (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this clause and reports to the bank on a quarterly basis. As at 31.12.2017 the Group was well within the required ratio.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor's report

NOTE 22 LIABILITIES AT FAIR VALUE THROUGH PROFIT OR LOSS

At the beginning of 2017, the Group had booked earmarked liabilities, measured at fair value through profit or loss. These obligations related to two conditions:

- 1) Options for the purchase of non-controlling interests
Estimated liability to buy out minority shareholders (49 per cent) in the subsidiary Excellars AS, based on the management's best estimate at the expected due date. 41.1 per cent of these minority shares were acquired and paid for in February 2016, while the rest were settled in Q1 2017.
- 2) Issue of synthetic shares and options in a share programme for selected executives in the Group (co-investment programme).

Options for the purchase of non-controlling interests:
The liabilities related to options for the purchase of non-controlling interests were estimated on the basis of the pricing mechanisms applied to the purchase agreement and the shareholder agreements, discounted to the close of the financial year. The most important parameters in the pricing mechanisms were the development of the share values, measured as EBIT (operating profit) up until the estimated due date, multiplied by a multiple according to the Group's value development. As a basis for EBIT, the Group's budgets and long-term plans up until the expected due date are used. The discount rate used was NIBOR with duration matched to the expected due date.

During 2017 there were no significant value changes related to this minority option, and the last part of the option was settled in Q1 2017. After the redemption of the last part of the option, the Group has a 100 per cent ownership interest in the subsidiary Excellars AS.

Co-investment programme for managerial employees
With regard to the liabilities related to issued synthetic shares and options, these are associated with a share and option programme for senior executives and Board members of the Arcus Group prior to the IPO in 2016. All of the synthetic shares and options were redeemed at the IPO in December 2016, and the remaining obligation at the beginning of 2017 concerned the valuation of uncertainty related to the taxation treatment of settlement. This uncertainty was clarified in 2017 and the obligation was recognised as income.

Reconciliation of earmarked liabilities, measured at fair value via profit or loss:

	Minority share options	Share programme	Liability at fair value through profit or loss
<i>Figures in 1,000 (stated currency)</i>			
Book value of liability 31.12.2015	67,837	51,162	118,999
Fair value on initial recognition 2016	0	1,000	1,000
Paid during the period 2016	-85,959	-158,317	-244,276
Changes in value during the period 2016	28,180	119,976	148,156
Interest during the period 2016	256	0	256
Book value of liability 31.12.2016	10,314	13,821	24,135
Paid during the period 2017	-10,483	0	-10,483
Changes in value during the period 2017	148	-13,821	-13,673
Interest during the period 2017	21	0	21
Book value of liability 31.12.2017	0	0	0

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

[Statement of income 01.01.-31.12.](#)

[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)

[Statement of financial position as at 31 December](#)

[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)

[Statement of changes in equity](#)

[Brief history of the Group](#)

[Accounting policies](#)

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)

[Auditor's report](#)

NOTE 23 OTHER PROVISIONS FOR LIABILITIES

Severance pay (long-term)

Provisions for liabilities are associated with severance pay on termination of employment. The plan covered initially 70 employees of the Group who have received severance packages in connection with the restructuring of the companies. The obligations are paid monthly up to 2019 and are presented under other non-current provisions for liabilities. The provision is calculated by discounting future payments including social security contributions at a discount rate which depends on the length of the obligation. As at 31.12.2017, the provision was associated with four remaining individuals.

Severance pay (short-term)

It has been necessary for the Group to make organisational and staffing adjustments in order to meet new requirements, including new work processes and improved profitability. During this change process, the Group offered a range of personnel policy initiatives to its employees, in order to fulfil the new framework conditions without compulsory downsizing. As at 31.12.2017, the liability associated with this was recognised at NOK 2.2 million.

All of the current liabilities are recognised in the statement of financial position under other current liabilities.

Non-current liabilities

2017	Book value as at 31.12.2016	Reversed provision 2017	Recognised provision 2017	Translation difference 2017	Book value as at 31.12.2017
<i>Figures in NOK 1000</i>					
Severance pay	627	-307	0	0	320
Non-current provisions	627	-307	0	0	320

2016	Book value as at 31.12.2015	Reversed provision 2016	Recognised provision 2016	Translation difference 2016	Book value as at 31.12.2016
<i>Figures in NOK 1000</i>					
Severance pay	1,140	-513	0	0	627
Non-current provisions	1,140	-513	0	0	627

Current liabilities

2017	Book value as at 31.12.2016	Reversed provision 2017	Recognised provision 2017	Translation Difference 2017	Book value as at 31.12.2017
<i>Figures in NOK 1000</i>					
Severance pay	2,276	-1,900	1,762	20	2,158
Other provisions	10,000	0	0	0	10,000
Other current liabilities	12,276	-1,900	1,762	20	12,158

2016	Book value as at 31.12.2015	Reversed provision 2016	Recognised provision 2016	Translation Difference 2016	Book value as at 31.12.2016
<i>Figures in NOK 1000</i>					
Severance pay	7,080	-5,434	630	0	2,276
Other provisions	10,000	0	0	0	10,000
Other current liabilities	17,080	-5,434	630	0	12,276

NOTE 24 CURRENT LIABILITIES

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017	2016
Unpaid public duties		
Special duties, alcohol	569,034	549,231
Value added tax	339,151	304,407
Other public duties	19,820	58,672
Total unpaid public duties*	928,005	912,310

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017	2016
Other current liabilities		
Current non-interest-bearing debt*	25,329	19,088
Fair value, foreign exchange forward contracts	0	844
Provision for social security costs related to share-based remuneration	1,642	125
Provision for liabilities*, see Note 23	12,158	12,276
Other accrued costs*	158,615	165,001
Total other current liabilities	197,744	197,334

All current liabilities fall due within 12 months.

* Items included in changes in working capital in Note 3.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26 Business mergers
Note 27 Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor’s report

NOTE 25 PLEDGES AND GUARANTEES

Non-current credit financing in SEB

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes the subsidiaries with the exception of the companies in the wine business in Sweden and Finland, and Det Danske Spiritus Kompagni A/S in Denmark. At the end of 2017, this Group cash pool system was managed by the parent company, Arcus ASA. The parent company has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, which is linked to the outstanding drawing on this scheme at any time.

No collateral is pledged for the Group’s non-current credit financing in SEB. For further information about the non-current credit financing, see Note 21.

Surety guarantee related to financial leasing

One of the Group’s subsidiaries, Arcus-Gruppen AS, has pledged a surety guarantee for leased assets (financial leasing) with Nordea Finans. At the end of 2017, the surety guarantee amounted to TNOK 194,890 for the Group’s own leased operating equipment. See also Note 16 concerning leasing agreements.

NOTE 26 BUSINESS MERGERS

Acquisition of the remaining 50 per cent of Det Danske Spiritus Kompagni A/S

In January 2017, the Arcus Group reached agreement with Flemming Karberg Familieholding ApS on the acquisition of the remaining 50 per cent ownership interest in Det Danske Spiritus Kompagni A/S (DDSK). Up to and including 31.12.2016, DDSK was owned on a 50/50 basis by the Arcus Group and Flemming Karberg Familieholding ApS, and was treated as a Joint Venture in the Arcus Group, see also Note 13. This is a strategic acquisition to gain control of the entire value chain related to the company’s activities in Denmark. The acquisition was implemented as from 1.1.2017 and means that in accounting terms, DDSK will be fully consolidated in the Group as from the same date.

A final acquisition analysis is presented below, based on the company’s statement of financial position as of the acquisition date.

	Recognised value of acquired business	Observable excess values	Fair value of acquired business
Figures in NOK 1,000			
Tangible assets	21	0	21
Receivables	44,883	0	44,883
Bank deposits	23,933	0	23,933
Unpaid public duties	-12,318	0	-12,318
Other current liabilities	-39,915	0	-39,915
Tax payable	-715	0	-715
Fair value, observable net assets			15,887
Acquisition value			31,535
Goodwill			15,647

The acquisition of the remaining shares in DDSK was mainly based on the same share price as for the existing shares, so that the acquisition did not entail any revaluation gains. The company is not assessed to have any excess value other than goodwill. On acquisition, goodwill is the part of the net excess value that is not identifiable. Estimated goodwill is capitalised in the consolidated statement of financial position based on the expectation that synergies with the Group’s existing operations will provide opportunities for increased earnings in the future. The acquisition analysis is final.

Net cash outflow related to the acquisition:

Figures in NOK 1000	2017
- Cash payment on acquisition	-22,753
+ Cash and cash equivalents in the acquired business	23,933
Net cash outflow on acquisition	1,180

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26 Business mergers

Note 27 Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

The effect of acquired activities on the profit for the year:

Figures in NOK 1,000	2017
Sales revenue	147,418
Total operating revenues	147,418
Cost of sales	-119,853
Payroll costs	-9,810
Share of operating expenses	-10,063
Total operating expenses	-139,726
Operating profit	7,692

Acquisition of BevCo AS

In September 2017, the Group acquired all of the shares in BevCo AS. Among other things, the company holds the distribution rights for Dooley's Toffee in Norway, and the acquisition was thus part of the Group's strategy to make small and selective acquisitions in order to strengthen its position in the Nordic region. The acquisition was implemented as from 1.9.2017 and the company has been fully consolidated in the Group as from the same date.

A final acquisition analysis is presented below, based on the company's statement of financial position as of the acquisition date.

Figures in NOK 1,000	Recognised value of acquired business	Observable excess values	Fair value of acquired business
Brands	0	3,900	3,900
Inventories	201	0	201
Receivables	120	0	120
Bank deposits	1,008	0	1,008
Unpaid public duties	-93	0	-93
Other current liabilities	-274	0	-274
Deferred tax liability	0	-858	-858
Fair value, observable net assets			4,004
Acquisition value			4,940
Goodwill			936

Net cash outflow related to the acquisition:

Figures in NOK 1000	2017
- Cash payment on acquisition	-4,940
+ Cash and cash equivalents in the acquired business	1,008
Net cash outflow on acquisition	-3,932

NOTE 27 EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

Other

No significant events occurred between the close of the financial year and the date on which Arcus's consolidated financial statements and parent company financial statements were approved for publication. This applies to events that would have provided knowledge of factors present at the close of the financial year, or events concerning matters that have arisen since the close of the financial year. The consolidated financial statements were approved for publication by resolution of the Board of Directors on 15 March 2018.

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)

Alternative performance measurements

In the discussion of the reported operational results, statement of financial position and cash flows, the Group refers to a number of parameters for Alternative performance measurements. These are not defined in the general accounting policies, as for IFRS.

The Group Management of the Arcus Group frequently uses these parameters for Alternative performance measurements and believes that, in combination with comparable parameters defined in ordinary accounting policies, these are of great benefit to investors wishing to understand the Group's business, ability to fulfil its commitments, and ability to monitor the development of new business opportunities. These alternative measurements of results should not be seen in isolation, but, as the name indicates, are an alternative to more well-known result measurement parameters as defined in international accounting standards.

Below, the Group's parameters for Alternative performance measurements are defined.

Gross profit

The Arcus Group defines gross profit as total operating revenue less cost of sales.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017	2016
Group		
Sales revenues	2,530,126	2,521,826
Other operating revenues	44,934	60,571
Total operating revenue	2,575,060	2,582,397
Cost of sales	-1,408,524	-1,467,920
Gross profit	1,166,536	1,114,477

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017	2016
Spirits		
Sales revenues	763,421	751,107
Other operating revenues	149,862	152,776
Total operating revenue	913,283	903,883
Cost of sales	-404,928	-427,031
Gross profit	508,355	476,851

Figures in NOK 1000

	2017	2016
Wine		
Sales revenues	1,522,689	1,538,676
Other operating revenues	18,190	13,697
Total operating revenue	1,540,879	1,552,373
Cost of sales	-1,154,411	-1,165,620
Gross profit	386,469	386,753

Figures in NOK 1000

	2017	2016
Distribution		
Sales revenues	251,332	232,043
Other operating revenues	33,071	30,881
Total operating revenue	284,403	262,924
Cost of sales	0	0
Gross profit	284,403	262,924

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Companies in the Group](#)[Note 2: Management of financial risk](#)[Note 3: Information on cash flows](#)[Note 4: Revenues](#)[Note 5: Segment information](#)[Note 6: Transactions with related parties](#)[Note 7: Other operating expenses](#)[Note 8: Salaries and other personnel costs](#)[Note 9: Share-based payment](#)[Note 10: Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11: Financial income and costs](#)[Note 12: Tax](#)[Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14: Tangible fixed assets](#)[Note 15: Intangible assets](#)[Note 16: Leasing agreements](#)[Note 17: Other receivables](#)[Note 18: Inventories](#)[Note 19: Cash and cash equivalents](#)[Note 20: Share capital and shareholder information](#)[Note 21: Debt to financial institutions](#)[Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23: Other provisions for liabilities](#)[Note 24: Current liabilities](#)[Note 25: Pledges and guarantees](#)[Note 26: Business mergers](#)[Note 27: Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Auditor's report](#)**Other income and expenses**

To improve the information value of the Group's consolidated income statement, significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs are separated out to a separate line in the statement of income called other income and expenses. Other income and expenses are presented net on this income statement line. Other income and expenses are presented in Note 7.

Below, the income statement is presented up to and including EBIT, with and without adjustment for other income and expenses:

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017		2016	
	Adjusted	Non-adjusted	Adjusted	Non-adjusted
Sales revenues	2,530,126	2,530,126	2,521,826	2,521,826
Other operating revenues	44,934	44,934	60,571	60,571
Total operating revenues	2,575,060	2,575,060	2,582,397	2,582,397
Net profit on sale of fixed assets	30	30	144	1,051
Cost of sales	-1,408,524	-1,408,524	-1,467,920	-1,467,920
Salaries and other personnel costs	-417,412	-422,334	-392,545	-399,505
Other operating expenses	-391,699	-399,944	-392,516	-431,337
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	3,286	3,286	5,789	5,789
EBITDA	360,741	347,574	335,349	290,475
Depreciation and amortisation	-51,581	-51,581	-51,625	-51,625
Write-downs	0	-22,700	0	0
Operating profit (EBIT)	309,160	273,293	283,724	238,850
Other income and expenses	-13,167	0	-44,874	0
Write-downs	-22,700	0	0	0
Reported operating profit	273,293	273,293	238,850	238,850

EBITDA and adjusted EBITDA

EBITDA is defined as operating profit before depreciation, write-downs and amortisation.

Adjusted EBITDA is defined as operating profit before depreciation, write-downs, amortisation and other income and expenses.

EBITDA margin = EBITDA/Total operating revenue

Adjusted EBITDA margin = adjusted EBITDA/Total operating revenue

Below is a reconciliation of operating profit to adjusted EBITDA:

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017	2016
Group		
Operating profit	273,293	238,850
Depreciation, write-downs and amortisation	74,281	51,625
EBITDA	347,574	290,475
Other income and expenses	13,167	44,874
Adjusted EBITDA	360,741	335,349

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017	2016
Spirits		
Operating profit	151,494	134,765
Depreciation, write-downs and amortisation	24,117	23,906
EBITDA	175,611	158,671
Other income and expenses	7,142	3,916
Adjusted EBITDA	182,753	162,587

<i>Figures in NOK 1000</i>	2017	2016
Wine		
Operating profit	184,709	193,148
Depreciation, write-downs and amortisation	1,794	1,014
EBITDA	186,502	194,162
Other income and expenses	5,166	0
Adjusted EBITDA	191,668	194,162

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1: Companies in the Group

Note 2: Management of financial risk

Note 3: Information on cash flows

Note 4: Revenues

Note 5: Segment information

Note 6: Transactions with related parties

Note 7: Other operating expenses

Note 8: Salaries and other personnel costs

Note 9: Share-based payment

Note 10: Pension costs, assets and obligations

Note 11: Financial income and costs

Note 12: Tax

Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14: Tangible fixed assets

Note 15: Intangible assets

Note 16: Leasing agreements

Note 17: Other receivables

Note 18: Inventories

Note 19: Cash and cash equivalents

Note 20: Share capital and shareholder information

Note 21: Debt to financial institutions

Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23: Other provisions for liabilities

Note 24: Current liabilities

Note 25: Pledges and guarantees

Note 26: Business mergers

Note 27: Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Auditor's report

Figures in NOK 1000	2017	2016
Distribution		
Operating profit	660	-11,435
Depreciation, write-downs and amortisation	12,825	13,632
EBITDA	13,485	2,197
Other income and expenses	647	399
Adjusted EBITDA	14,132	2,596

Figures in NOK 1000	2017	2016
Other		
Operating profit	-35,690	-72,917
Depreciation, write-downs and amortisation	7,666	8,363
EBITDA	-28,024	-64,554
Other income and expenses	212	40,559
Adjusted EBITDA	-27,812	-23,995

OTHER DEFINITIONS OF ALTERNATIVE PERFORMANCE MEASUREMENTS, SHOWN IN KEY FIGURES

Equity ratio

Equity ratio = equity/total equity and debt

Net interest-bearing debt

Net interest-bearing debt = Debt to financial institutions + book value of capitalised front-end fee + fair value, interest rate swap - bank deposits and other cash and cash equivalents.

Figures in NOK 1000	2017	2016
Net interest-bearing debt		
Non-current interest-bearing debt to credit institutions	909,218	886,255
Short-term interest-bearing debt to credit institutions	90,071	16,498
Book value of capitalised front-end fee	6,577	8,032
Bank deposits and other cash and cash equivalents	-184,415	-199,385
Net interest-bearing debt	821,451	711,400

Organic growth

Organic growth in income is the Group or segment's total operating revenue, adjusted for translation effects and structural changes.

Figures in NOK 1000	2017	2016
Group		
Sales revenues	2,530,126	2,521,826
Other operating revenues	44,934	60,571
Total operating revenue	2,575,060	2,582,397
Currency effects ¹	0	-13,682
Structural changes ²	-46,060	-6,940
Calculation basis, organic growth	2,529,000	2,561,775

- 1 Currency effects are calculated by translation of income in 2016 in other currencies than NOK at the same average rate as for translation of income in 2017.
- 2 The structural changes in 2017 primarily comprise adjustment for revenue from the acquisition of the Dworek and Vanlig brands, and the acquisition of the DDSK and BevCo activities. The adjustment in 2016 is related to the effect on income of the discontinuation of the deposit scheme in Denmark.

Figures in NOK 1000	2017	2016
Spirits		
Sales revenues	763,421	751,107
Other operating revenues	149,862	152,776
Total operating revenue	913,283	903,883
Currency effects ¹	0	-485
Structural changes ²	-46,060	-6,940
Calculation basis, organic growth	867,223	896,458

- 1 Currency effects are calculated by translation of income in 2016 in other currencies than NOK at the same average rate as for translation of income in 2017.
- 2 The structural changes in 2017 primarily comprise adjustment for revenue from the acquisition of the Dworek and Vanlig brands, and the acquisition of the DDSK and BevCo business. The adjustment in 2016 is related to the effect on revenue from the discontinuation of the deposit scheme for re-used bottles in Denmark.

Figures in NOK 1000	2017	2016
Wine		
Sales revenues	1,522,689	1,538,676
Other operating revenues	18,190	13,697
Total operating revenue	1,540,879	1,552,373
Currency effects ¹	0	-12,988
Structural changes	0	0
Calculation basis, organic growth	1,540,879	1,539,385

- 1 Currency effects are calculated by translation of income in 2016 in other currencies than NOK at the same average rate as for translation of income in 2017.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1: Companies in the Group
Note 2: Management of financial risk
Note 3: Information on cash flows
Note 4: Revenues
Note 5: Segment information
Note 6: Transactions with related parties
Note 7: Other operating expenses
Note 8: Salaries and other personnel costs
Note 9: Share-based payment
Note 10: Pension costs, assets and obligations
Note 11: Financial income and costs
Note 12: Tax
Note 13: Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14: Tangible fixed assets
Note 15: Intangible assets
Note 16: Leasing agreements
Note 17: Other receivables
Note 18: Inventories
Note 19: Cash and cash equivalents
Note 20: Share capital and shareholder information
Note 21: Debt to financial institutions
Note 22: Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23: Other provisions for liabilities
Note 24: Current liabilities
Note 25: Pledges and guarantees
Note 26: Business mergers
Note 27: Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Auditor’s report

Figures in NOK 1000	2017	2016
Distribution		
Sales revenues	251,332	232,043
Other operating revenues	33,071	30,881
Total operating revenue	284,403	262,924
Currency effects	0	0
Structural changes	0	0
Calculation basis, organic growth	284,403	262,924

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

Note 1: Payroll costs

Note 2: Tax

Note 3: Subsidiaries

Note 4: Share capital and shareholder information

Note 5: Equity

Note 6: Pension obligations and costs

Note 7: Provisions for liabilities

Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.

Note 9: Intragroup receivables and liabilities

Note 10: Cash and cash equivalents

Note 11: Financial market risk

Note 12: Events after the close of the financial year

Auditor's report

PARENT COMPANY ACCOUNTS

Statement of income 01.01. - 31.12.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2017	2016
OPERATING REVENUE AND EXPENSES			
Payroll costs	1	10,244	6,285
Other operating expenses		4,540	37,909
Total operating expenses		14,784	44,194
Operating profit		-14,784	-44,194
FINANCIAL INCOME AND EXPENSES			
	9		
Income from investment in subsidiary		65,312	0
Interest income from Group companies		0	707
Other interest income		3,755	3,982
Other financial income		15,836	7,698
Interest costs to Group companies		0	-2,795
Other interest costs		-10,107	-42,660
Other financial costs		-11,882	-155,372
Net financial profit/loss		62,914	-188,440
PROFIT BEFORE TAX		48,130	-232,634
Tax	2	17,111	-32,965
RESULT FOR THE YEAR		31,019	-199,669
Transferred from/to other equity		31,019	-199,669
Total transfers		31,019	-199,669

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**

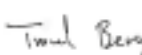
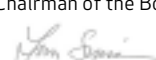
- Note 1: Payroll costs
- Note 2: Tax
- Note 3: Subsidiaries
- Note 4: Share capital and shareholder information
- Note 5: Equity
- Note 6: Pension obligations and costs
- Note 7: Provisions for liabilities
- Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.
- Note 9: Intragroup receivables and liabilities
- Note 10: Cash and cash equivalents
- Note 11: Financial market risk
- Note 12: Events after the close of the financial year

Auditor's report

Statement of financial position as at 31 December

Figures in NOK 1,000	Note	2017	2016
ASSETS			
Fixed assets			
Intangible assets			
Deferred tax assets	2	124,137	141,248
Total intangible assets		124,137	141,248
Financial assets			
Investment in subsidiary	3	1,438,317	1,438,317
Total financial assets		1,438,317	1,438,317
Total fixed assets		1,562,454	1,579,565
Current assets			
Receivables			
Trade receivables from Group companies	9	22	0
Group contributions from Group companies	9	65,312	0
Current receivables from Group companies	9	8,326	0
Other receivables		274	445
Total receivables		73,934	445
Cash and cash equivalents	10	0	100,731
Total current assets		73,934	101,176
TOTAL ASSETS		1,636,388	1,680,741

Gjelleråsen, 15 March 2018

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board
Stein Erik Hagen
Hanne Refsholt
Eilif Due
Trond Berger
Leena Saarinen
Erik Hagen
Kjell Arne Greni
Ingrid E. Skistad
Ann-Beth Freuchen
Kenneth Hamnes
Group CEO

Figures in NOK 1,000	Note	2017	2016
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Paid-in equity			
Share capital	4,5	1,360	1,360
Share premium	5	719,280	770,744
Total paid-in equity		720,640	772,104
Retained earnings			
Other equity	5	0	22,664
Total retained earnings		0	22,664
Total equity		720,640	794,768
Liabilities			
Provisions			
Pension obligations	6	757	0
Other provisions	7	0	13,821
Total provisions		757	13,821
Other non-current liabilities			
Debt to financial institutions	8	-3,055	-3,835
Total other non-current liabilities		-3,055	-3,835
Current liabilities			
Debt to financial institutions	8	72,700	0
Trade payables		106	19,498
Trade payables to Group companies	9	3	19,559
Other current liabilities		6,423	46,571
Other current liabilities payable to Group companies	9	0	1,350
Allocated dividend	5	112,920	99,994
Intragroup balance in Group cash pool system	9,10	725,894	689,015
Total current liabilities		918,046	875,987
Total liabilities		915,748	885,973
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		1,636,388	1,680,741

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

Note 1: Payroll costs

Note 2: Tax

Note 3: Subsidiaries

Note 4: Share capital and shareholder information

Note 5: Equity

Note 6: Pension obligations and costs

Note 7: Provisions for liabilities

Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.

Note 9: Intragroup receivables and liabilities

Note 10: Cash and cash equivalents

Note 11: Financial market risk

Note 12: Events after the close of the financial year

Auditor's report

Statement of cash flows 01.01. - 31.12.

Figures in NOK 1,000

	2017	2016
CASH FLOWS FROM OPERATIONS		
Pre-tax profit	48,130	-232,634
Pension costs without cash effect	284	0
Costs related to share-based remuneration without cash effect	7,898	606
Value changes without cash effect	-13,821	120,065
Financial expenses without cash effect	780	20,563
Change in trade receivables	-22	0
Change in trade payables	-38,948	38,627
Change in other current assets and other liabilities	-114,965	47,115
Net cash flows from operational activities	-110,664	-5,658
CASH FLOWS FROM INVESTMENT ACTIVITIES		
Paid-out on the settlement of synthetic shares and options	0	-154,701
Net cash flow from investment activities	0	-154,701
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES		
Change in loans to subsidiaries	0	65,000
Pension obligation taken over from subsidiary	348	0
Share issue	0	768,883
Proceeds from debt to financial institutions	72,700	100,000
Repayment of debt to financial institutions	0	-629,159
Capitalised front-end fees	0	-4,400
Change in intragroup balance in Group cash pool system	36,879	-66,994
Payments of dividends/Group contributions	-99,994	0
Net cash flow from financing activities	9,933	233,330
Net change in cash and cash equivalents	-100,731	72,971
Holdings of cash and cash equivalents as at 01.01.	100,731	27,760
Holdings of cash and cash equivalents as at 31.12.	0	100,731

PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES

[Statement of income 01.01.-31.12.](#)

[Statement of financial position as at 31 December](#)

[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)

[Accounting policies](#)

[Notes](#)

[Note 1: Payroll costs](#)

[Note 2: Tax](#)

[Note 3: Subsidiaries](#)

[Note 4: Share capital and shareholder information](#)

[Note 5: Equity](#)

[Note 6: Pension obligations and costs](#)

[Note 7: Provisions for liabilities](#)

[Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.](#)

[Note 9: Intragroup receivables and liabilities](#)

[Note 10: Cash and cash equivalents](#)

[Note 11: Financial market risk](#)

[Note 12: Events after the close of the financial year](#)

[Auditor's report](#)

Accounting policies

The annual accounts have been prepared in accordance with the Norwegian Accounting Act of 1998 and generally accepted accounting policies.

The company was founded on 5 November 2004, and listed on the Oslo Stock Exchange on 1 December 2016.

The purpose of the company is to operate the import, export, production, storage and distribution of alcoholic beverages and other goods, and other activities related to this business, as well as the ownership of participations in other companies that conduct such business.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

Arcus ASA owns 100 per cent of the shares in Arcus-Gruppen AS and Vectura AS.

GENERAL RULE FOR VALUATION AND CLASSIFICATION OF ASSETS AND LIABILITIES

Assets intended for continuing ownership or use are classified as fixed assets. Other assets are classified as current assets. Receivables due for payment within one year are classified as current assets. The classification of current and non-current liabilities is based on similar criteria.

Fixed assets are valued at acquisition cost, but written down to fair value if the impairment is not expected to be temporary. Fixed assets with a limited economic life are depreciated according to a reasonable depreciation plan.

Current assets are valued at the lower of cost or fair value. Current and non-current liabilities are capitalised at the nominal amounts received at the time of establishment. Borrowing costs are capitalised together with the loan and amortised

over the term of the loan. The first year's instalment is reclassified as a current liability.

Certain items are valued according to different principles, as explained below.

SHARES IN SUBSIDIARIES

Shares in subsidiaries are valued using the cost method. The transaction costs are added to the purchase price of shares in subsidiaries. Shares are written down to fair value if this is lower than the recognised value.

Group contributions are recognised in the statement of income in the same year as they are allocated in the subsidiary. If dividends/other distributions exceed the share of retained profit after the acquisition, the surplus represents repayment of invested capital and the distributions are deducted from the value of the investment in the statement of financial position.

RECEIVABLES

Trade receivables and other receivables are stated at nominal value after deduction of provisions for expected losses. Provisions for losses are made on the basis of an individual assessment of each receivable.

CASH AND CASH EQUIVALENTS

Cash and cash equivalents include cash, bank deposits and other means of payment with a due date less than three months from the acquisition date.

BORROWING

Financial liabilities through borrowing are recognised at the amount received net of transaction costs. Transaction costs (front-end fees) are

capitalised in the statement of financial position and depreciated over the term of the loan.

Borrowing in currencies other than the functional currency is translated at the exchange rate at the close of the financial year.

PENSIONS

Pension costs comprise the change in pension obligations based on actuarial assumptions and costs related to defined-contribution pension schemes. For pension obligations based on actuarial assumptions the costs concern the pension earned during the period, based on assumptions concerning future wage growth and interest costs on the calculated obligation. Net pension costs are classified as payroll costs in the statement of income. Changes in the liability resulting from changes in pension plans are taken to profit or loss immediately. Changes in the pension liability and the pension assets resulting from changes in, and deviations from, the estimate assumptions (estimate deviations), are recognised against equity.

TAXES

Tax expenses are matched with profit/loss before tax. Tax costs comprise tax payable (tax on the year's directly taxable income) and changes in net deferred tax. Tax costs are allocated to ordinary profit/loss and profit/loss from extraordinary items in accordance with the taxation basis. Deferred tax and deferred tax assets are presented net in the statement of financial position.

Tax assets are only capitalised if it can be shown to be probable that they can be utilised via future taxable income.

STATEMENT OF CASH FLOWS

The indirect method is used in the preparation of the statement of cash flows. Cash and cash equivalents in the statement of financial position are defined as holdings of cash and cash equivalents in the statement of cash flows.

All figures in the financial statements are presented in NOK 1,000 unless otherwise indicated.

PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

- Note 1: Payroll costs
- Note 2: Tax
- Note 3: Subsidiaries
- Note 4: Share capital and shareholder information
- Note 5: Equity
- Note 6: Pension obligations and costs
- Note 7: Provisions for liabilities
- Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.
- Note 9: Intragroup receivables and liabilities
- Note 10: Cash and cash equivalents
- Note 11: Financial market risk
- Note 12: Events after the close of the financial year

Auditor's report

Notes

NOTE 1 PAYROLL COSTS

	2017	2016
Salaries including holiday pay	7,408	4,930
Social security costs	1,097	410
Pension costs including social security costs	464	0
Other personnel costs	1,275	945
Total salaries and other personnel costs	10,244	6,285

Average number of employees	2	0
-----------------------------	---	---

Benefits to executive personnel	2017		2016	
	Group CEO	Board of Directors	Group CEO	Board of Directors
Salary	3,031	2,444	2,444	1,527
Bonus earned for the current year	324	0	1,100	0
Pension costs	386	0	308	0
Other remuneration	227	0	220	0

The company had two employees during the year. The company had no employees in 2016, but remuneration was paid to the Board of Directors. In addition, bonuses have been re-invoiced and provisions have been made for bonus payments related to the work on the IPO process in 2016.

The declared remuneration to the Group CEO for 2016 was earned, recognised and paid from the subsidiary Arcus-Gruppen AS. As from 2017, the Group CEO has been employed by and received his salary from Arcus ASA.

The Group CEO also has an ordinary bonus agreement which, on specific terms, will release payment of up to five monthly salaries. He is also included in a temporary share programme (matching shares) which was established in conjunction with the IPO in 2016, and a newly-established option programme that was adopted by the Annual General Meeting in May 2017. His holdings in these incentive schemes are specified in the Group's Note 9.

The Group CEO and other members of the Group Management have an ordinary occupational pension with Storebrand, which entails 5 per cent pension contributions for salaries of 0 to 7.1G and 11 per cent for salaries from 7.1 to 12G. He also has a supplementary pension agreement that gives pension earnings of 15 per cent of salaries above 12G. These pension earnings are capitalised annually in the company's statement of financial position, where the return is based on the return from the Storebrand Balansert pension fund.

If the CEO gives notice of termination, he is subject to six months' notice of termination. If notice of termination is given by the Group, the Group CEO will be entitled to 12 months' severance pay, and during this period will not be able to take employment in competing companies.

No loans or surety are provided for the Group CEO or members of the Board of Directors.

The Group CEO's holdings of ordinary shares in Arcus ASA are stated in Note 20 for the Group.

Share-based incentive schemes

Matching shares:

In conjunction with the stock-exchange listing of the parent company, Arcus ASA, in 2016 some key persons were offered matching shares, whereby they are entitled to receive one matching share for each share purchased under the IPO. These matching shares are granted to recipients in 2019 after the publication of the quarterly report for the fourth quarter of 2018, if the person in question is still employed at this time.

If the listed share price on the redemption date exceeds two times the listed price on the allocation date, the number of matching shares will be reduced, so that the total value of the matching shares allocated does not exceed two times the value on the allocation date.

In Arcus ASA, two persons received this offer, including the Group CEO. Together they are entitled to allocation of 61,867 shares in Arcus ASA if the employment criterion is fulfilled on the allocation date (of which 42,100 shares for the Group CEO).

The programme entailed costs of TNOK 1,476 in 2017.

Options:

At the annual general meeting of Arcus ASA in May 2017, a new option programme for senior executives in the Group was adopted, with annual allocation of new options. Two persons at Arcus ASA are included in this programme, including the Group CEO.

The options' vesting period will be three years from the allocation date, whereby the participants have two years to redeem the options after the vesting period. A condition for redemption of an option is that the executive is still employed after the vesting period, and that the Group's KPI objectives, as determined by the Board of Directors, have been achieved in the same period.

The options are valued using the Black-Scholes model, for which the most important assumptions on the valuation date will be the spot rate on the valuation date, the estimated time during the redemption period in which the Group assumes that the holders will redeem the option, the dividend in the period, and the share's assumed volatility. The option's maximum redemption price is limited to three times the spot rate at the time of allocation.

There are no dividend rights related to the options during the period prior to redemption.

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Payroll costs](#)[Note 2: Tax](#)[Note 3: Subsidiaries](#)[Note 4: Share capital and shareholder information](#)[Note 5: Equity](#)[Note 6: Pension obligations and costs](#)[Note 7: Provisions for liabilities](#)[Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.](#)[Note 9: Intragroup receivables and liabilities](#)[Note 10: Cash and cash equivalents](#)[Note 11: Financial market risk](#)[Note 12: Events after the close of the financial year](#)**Auditor's report**

The programme entailed costs of TNOK 441 in 2017. Below is a specification of outstanding options at the end of the year:

Number of options	2017	2016
Outstanding options at the beginning of the year	0	0
Allocated options during the year	290,199	0
Outstanding options at the end of the year*	290,199	0

* Of which 199,426 outstanding options to the Group CEO.

Auditors' fees	2017	2016
Statutory audit	328	326
Other financial auditing	88	0
Other certification services	0	707
Total auditors' fees	416	1,033

The amounts are stated in TNOK and exclude VAT.

Other services than auditing in 2016 are solely related to fees in conjunction with the IPO process.

NOTE 2 TAX

Tax for the year is calculated as follows:	2017	2016
Change in deferred tax	17,111	-34,392
Tax effect of costs related to the IPO, carried to equity	0	1,427
Tax	17,111	-32,965

Reconciliation from nominal to actual tax rates:		
Profit before tax	48,130	-232,634
Expected income tax at a nominal tax rate of 24 per cent (25 per cent in 2016)	11,551	-58,159

Tax effect of the following items:		
Non-deductible costs	276	17,882
Change due to a change in tax rate	5,397	5,885
Tax on costs booked directly to equity	-113	1,427
Tax	17,111	-32,965

Effective tax rate	35.6%	14.2%
--------------------	-------	-------

Specification of temporary differences and deficit carried forward:

	2017		2016	
	Asset	Liability	Asset	Liability
Non-current debt	0	3,055	0	3,835
Pension obligations	757	0	0	0
Other liabilities	1,271	0	16,312	0
Deficit carried forward	540,754	0	576,057	0
Total	542,782	3,055	592,369	3,835
Basis for deferred tax asset/liability	539,727		588,534	
Net deferred tax asset in the statement of financial position*	124,137		141,248	

At the end of the year, the company had NOK 124.4 million in capitalised deferred tax assets associated with the deficit to be carried forward. Based on the Group's strategic plans and current long-term plans for companies in the tax group, the Board of Directors and executive management expect that the deferred tax assets can be utilised.

At the end of 2017, deferred tax was calculated at 23 per cent as a result of government tax changes as from 2018. At the end of 2016, deferred tax was calculated at 24 per cent.

NOTE 3 SUBSIDIARIES**Subsidiaries of Arcus ASA**

Company	Date of acquisition	Business office	Voting and ownership	Currency	Nominal share capital
Arcus-Gruppen AS	10.10.05	Nittedal	100%	NOK	276,000
Vectura AS	30.09.13	Nittedal	100%	NOK	14,000

Company	Cost price (NOK)	Book value as at 31.12	Equity according to last annual financial statements (NOK)	Profit for the year 2017 (NOK)
Arcus-Gruppen AS	1,886,607	1,362,217	1,958,409	114,747
Vectura AS	76,100	76,100	21,708	-2,433
Total subsidiaries	1,962,707	1,438,317	1,980,117	112,314

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Payroll costs](#)[Note 2: Tax](#)[Note 3: Subsidiaries](#)[Note 4: Share capital and shareholder information](#)[Note 5: Equity](#)[Note 6: Pension obligations and costs](#)[Note 7: Provisions for liabilities](#)[Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.](#)[Note 9: Intragroup receivables and liabilities](#)[Note 10: Cash and cash equivalents](#)[Note 11: Financial market risk](#)[Note 12: Events after the close of the financial year](#)**Auditor's report****NOTE 4 SHARE CAPITAL AND SHAREHOLDER INFORMATION**

The share capital comprises:

Date	Change	Total number of shares	Nominal value	Book value (NOK 1,000)
31.12.2015		1,000,000	1.00	1,000
20.10.16	Split 1:50	50,000,000	0.02	1,000
01.12.2016	Share issue	68,023,255	0.02	1,360
31.12.17		68,023,255	0.02	1,360

	Number of shares	Ownership and voting rights
20 largest shareholders as at 31.12.2017:		
Canica AS	22,670,000	33.3%
Geveran Trading Co Ltd	6,750,000	9.9%
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	3,577,915	5.3%
Hoff SA	3,297,000	4.8%
Sundt AS	3,234,957	4.8%
Folketrygdfondet	1,800,000	2.6%
Danske Invest Norske Instit. II.	1,725,100	2.5%
KLP Aksjenorge	1,266,494	1.9%
Verdipapirfondet DNB Norden (III)	1,222,178	1.8%
Centra Invest AS	1,169,846	1.7%
Holta Invest AS	1,000,000	1.5%
Ilmarinen Mutual Pens Ins Comp	1,000,000	1.5%
Verdipapirfondet DNB Norge Selektiv	936,616	1.4%
Goldman Sachs International	NOM 900,000	1.3%
Skandinaviska Enskilda Banken AB (A/C SEB AIF - Swedish Residents)	NOM 862,000	1.3%
Danske Invest Norske Aksjer Inst	855,400	1.3%
Landkreditt dividend	850,000	1.2%
Kommunal Landspensjonskasse	809,707	1.2%
Skandinaviska Enskilda Banken AB (A/C clients account)	NOM 795,113	1.2%
Citibank Europe Plc	NOM 794,127	1.2%
Other shareholders	12,506,802	18.4%
Total	68,023,255	100.0%

Dividend

The Board of Directors proposes dividend distribution of NOK 1.66 per share for 2017 (2016 NOK 1.47 per share).

NOTE 5 EQUITY

	Share capital	Share premium	Other equity	Total
Equity as at 01.01	1,360	770,744	22,664	794,768
Profit for the year	0	0	31,019	31,019
Share-based payment	0	0	7,898	7,898
Estimate deviations, pensions	0	0	-125	-125
Allocated dividend	0	-51,464	-61,456	-112,920
Equity as at 31.12	1,360	719,280	0	720,640

NOTE 6 PENSION OBLIGATIONS AND COSTS

The company is obliged to have an occupational pension scheme under the Norwegian Mandatory Occupational Pensions Act, and has a pension scheme which fulfils the requirements of the Act.

Defined-contribution pension

The Arcus Group's ordinary pension plan for all other employees is a defined-contribution pension plan with Storebrand. The contribution rate is 5 per cent of salary in the bracket from 0 to 7.1 times the National Insurance basic amount (G), and 11 per cent of salary in the bracket from 7.1 to 12 times the National Insurance basic amount (G). In addition, there is a private disability plan with a 66 per cent benefit level, without free policy accumulation. The child and dependent supplement to Arcus' group life plan is a replacement for the previous spouse and child pension.

The costs associated with the defined-contribution pension plan are related to the current premium invoices from the insurance company with which the Arcus Group has signed a defined-contribution pension agreement. The current defined-contribution pensions and disability pensions for employees in the defined-contribution plan are adjusted annually on the basis of the pension fund's surplus.

Employees in the defined-contribution plan who have become disabled are entitled to have their disability obligations regulated by the same adjustment as the basic amount (G) each year and the capitalised obligation related to this was NOK 0.1 million at the end of 2017.

Unfunded pension arrangement

The Group CEO also has an unfunded pension arrangement in which the pension entitlement earned is 15 per cent of the salary above 1.2G. Ongoing provision is made for this obligation in the company's balance sheet, with annual interest at the same rate as achieved in Storebrand Balansert Pensjon. At the end of 2017, this obligation was recognised at NOK 0.7 million.

General assumptions

The company applies a discount rate equivalent to the covered bond interest rate to its pension commitments. This is in line with the recommendations of the Norwegian Accounting Standards Board (NASB). The pension assumptions made by the company are consistent with the recommendations of the Accounting Standards Board from September 2017.

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**

- Note 1: Payroll costs
- Note 2: Tax
- Note 3: Subsidiaries
- Note 4: Share capital and shareholder information
- Note 5: Equity
- Note 6: Pension obligations and costs
- Note 7: Provisions for liabilities
- Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.
- Note 9: Intragroup receivables and liabilities
- Note 10: Cash and cash equivalents
- Note 11: Financial market risk
- Note 12: Events after the close of the financial year

Auditor's report*Figures in NOK 1,000*

Pension costs	2017	2016
Current value of pension earnings for the year	213	0
Interest cost of pension obligations	36	0
Accrued social security contributions	35	0
Net pension costs after social security contributions	284	0
Defined-contribution pension plan:		
Recognised contributions excluding social security contributions	180	0
Net pension obligations:		
Estimated accrued obligations, non-funded pension plans	757	0
Net pension assets/obligations recognised in the statement of financial position	757	0
Changes in obligations:		
Net pension obligations 01.01	0	0
Pension costs, continued operations	284	0
Paid in via operations after taking over an obligation from a subsidiary	348	0
Estimated deviations recognised directly in equity (IAS19R)	125	0
Net pension obligations 31.12.	757	0
Economic assumptions:		
Discount rate	2.30%	2.10%
Expected salary adjustment	2.50%	2.25%
Expected pension increase	1.50%	1.25%
Expected adjustment of the National Insurance basic amount (G)	2.25%	2.00%
Expected return on pension assets	2.30%	2.10%
Actuarial and demographic assumptions:		
Withdrawal rate at 62 years	50%	50%
Withdrawal rate at 67 years	50%	50%
Mortality	K2013	K2013
Disability	K1963	K1963
Voluntary retirement (under 50 years)	5%	5%
Voluntary retirement (over 50 years)	0%	0%

The actuarial assumptions are based on commonly used assumptions within the insurance industry with regard to demographic factors.

The Group's pension plans satisfy the statutory requirements concerning mandatory occupational pension schemes.

NOTE 7 PROVISIONS FOR LIABILITIES

At the beginning of the year, 23,971 synthetic shares and 102,270 synthetic options associated with the parent company, Arcus ASA, had been issued. All of these were derecognised in conjunction with the parent company's IPO in December 2016. At the end of 2016, there were no longer any agreements in this co-investment programme in Arcus ASA. The Group CEO had 5,970 synthetic options in this programme.

The synthetic shares and options were issued at the estimated fair value on the issue date. The valuation on the issue date was calculated on the basis of external valuations, according to a cash flow model in which cash flows were discounted to fair value using a discount rate corresponding to the Group's weighted average cost of capital (WACC), adjusted for a liquidity premium, but where the final value was also assessed against the pricing of comparable companies. The development in value in reporting periods between issue and settlement was calculated according to the same principles.

On settlement, the synthetic shares resulted in a payment equivalent to the fair value of the actual shares in the parent company, multiplied by the number of synthetic shares. The fair value of the shares was set as the parent company's opening price on the Oslo Stock Exchange. On settlement, the synthetic options resulted in a payment equivalent to the value per share beyond the exercise price, multiplied by the number of synthetic options.

Value changes related to this incentive programme are presented under financial items.

At the beginning of 2017 there was a remaining liability of NOK 13.8 million, which is mainly related to the remaining provision for uncertainty concerning a previous co-investment programme for executive personnel, with synthetic shares and options. This uncertainty was assessed to be insignificant in 2017, and the provision has been reversed. The changes in 2017 are presented in the table below. Reference is also made to Note 22 in the consolidated financial statements.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Synthetic options	Total provisions for liabilities
Recognised value of liability, 1.1.	13,821	13,821
Changes in value during the period	-13,821	-13,821
Payments during the period	0	0
Book value of liability, 31.12	0	0

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Payroll costs](#)[Note 2: Tax](#)[Note 3: Subsidiaries](#)[Note 4: Share capital and shareholder information](#)[Note 5: Equity](#)[Note 6: Pension obligations and costs](#)[Note 7: Provisions for liabilities](#)[Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.](#)[Note 9: Intragroup receivables and liabilities](#)[Note 10: Cash and cash equivalents](#)[Note 11: Financial market risk](#)[Note 12: Events after the close of the financial year](#)**Auditor's report****NOTE 8** LOANS, PLEDGES AND GUARANTEES ETC.

Debt to financial institutions				2017	2016
<i>Figures in NOK 1,000</i>	Currency	Interest rate profile	Loan amount in currency	Loan amount in NOK	Loan amount in NOK
Overdraft facility, SEB	NOK	Floating	72,700	72,700	0
Total debt to financial institutions				72,700	0
Capitalised front-end fees				-3,055	-3,835
Book value as at 31.12				69,645	-3,835

Term structure	Maturity 2018	Due date 2019-2021	Due date after 2021	Total
SEB	72,700	0	0	72,700
Total debt to financial institutions	72,700	0	0	72,700

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes the subsidiaries with the exception of the companies in the wine business in Sweden and Finland. At the end of 2017, this Group cash pool system was managed by Arcus ASA. Arcus ASA, has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, linked at all times to outstanding drawings on this scheme.

The capitalised front-end fee with a book value of TNOK 3,055 relates to the front-end fee for the cash pool scheme. The outstanding value is here amortised over the duration of the loan, until the end of 2021.

The Group has a long-term financing agreement with SEB, whereby the loan is formally for TSEK 750 and is booked in one of the subsidiaries in Sweden, VinGruppen Sweden Holding AB. The financing agreement does not include a pledger of security.

The company has no non-current debt with terms exceeding five years.

The agreement on a mortgage loan facility contains a loan term (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this clause and reports to the bank on a quarterly basis. As at 31.12.2017 the Group was well within the required ratio.

NOTE 9 INTRAGROUP RECEIVABLES AND LIABILITIES

Receivables	2017	2016
Claims on Group contributions from Arcus-Gruppen AS	65,312	0
Trade receivables from Group companies	22	0
Other current receivables from Group companies	8,326	0
Total	73,660	0

Liabilities	2017	2016
Trade payables to Group companies	3	19,559
Other current liabilities payable to Group companies	0	1,350
Intragroup balance in Group cash pool system	725,894	689,015
Total	725,897	709,924

The company has no consolidated assets or liabilities that will fall due more than five years after the close of the financial year.

NOTE 10 CASH AND CASH EQUIVALENTS

The company has no restricted bank deposits, but has a bank guarantee for a tax payment of TNOK 2,500.

The company administrates the Group cash pool scheme for the Group and the scheme includes most of the Group's subsidiaries. The Swedish and Finnish wine activities, and the new subsidiary, Det Danske Spiritus Kompagni A/S, are not included in the scheme.

Net deposits or drawings by the subsidiaries are presented as intragroup balances with Arcus ASA. The joint overdraft limit in the Group cash pool system is TNOK 600,000.

At year-end, the Group had total drawings of TNOK 72,700 from the scheme, which are presented as an overdraft for Arcus ASA, compared with a deposit of TNOK 100,731 at the end of 2016.

As at 31.12.2017, Arcus ASA has drawings of TNOK 725,894 in the Group cash pool system, compared with drawings of TNOK 689,015 at the end of 2016.

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**

- Note 1: Payroll costs
- Note 2: Tax
- Note 3: Subsidiaries
- Note 4: Share capital and shareholder information
- Note 5: Equity
- Note 6: Pension obligations and costs
- Note 7: Provisions for liabilities
- Note 8: Loans, pledges and guarantees, etc.
- Note 9: Intragroup receivables and liabilities
- Note 10: Cash and cash equivalents
- Note 11: Financial market risk
- Note 12: Events after the close of the financial year

[Auditor's report](#)**NOTE 11 FINANCIAL MARKET RISK****Financial risk**

The company has individual financial derivatives for hedging purposes. The company does not fulfil the accounting requirements for hedge accounting and therefore does not treat these as hedging for accounting purposes.

The risk management procedures are adopted by the Board of Directors and are undertaken by administration in collaboration with the individual business areas. The most important financial risks to which the company is exposed are associated with interest rate risk, liquidity risk and foreign currency risk. The company's management continuously assesses how these are to be handled.

Interest rate risk

The company is exposed to interest rate risk on the investment of liquid assets and drawing on the Group cash pool system. At 31.12.2017 all of the company's interest-bearing deposits and liabilities were subject to variable interest rates.

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Company will not be in a position to service its financial liabilities as they fall due. The company must at all times have sufficient liquidity to meet its obligations. It is also the goal to minimise the company's excess liquidity. The company will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of income development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance.

As far as possible, the company wishes to have flexibility for its liquid assets in relation to day-to-day operations. The Group achieves this through a Group cash pool system with a drawing facility that as of 31.12.2017 is managed by Arcus ASA.

When funds are needed for investment purposes, the company relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial institution is also used.

Foreign currency risk

In view of the company's international activities, there is some exposure to foreign currency risk. As a general rule, currency is purchased in the spot market, but also to some extent in the forward market, in order to continuously offset net cash positions. The accounting treatment of financial derivatives is described under "Accounting policies".

The company makes some purchases in foreign currency (mainly EUR), while the functional currency is NOK.

Receivables and debt, as well as monetary items in foreign currency, are translated at the closing rate on the balance sheet date. Foreign currency exposure is mainly hedged used forward contracts.

During the year, purchase and sale of goods in foreign currency are hedged to a certain degree, and the forward rate achieved in the market is used as the transaction rate. As a general rule, the foreign currency exposure is hedged three times a year, at four-month intervals.

At 31.12.2017 the company did not have any forward contracts (hedging) to hedge balance sheet items and orders received.

NOTE 12 EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

No significant events occurred between the close of the financial year and the date on which Arcus ASA's consolidated financial statements and parent company financial statements were approved for publication. This applies to events that would have provided knowledge of factors present at the close of the financial year, or events concerning matters that have arisen since the close of the financial year. The consolidated financial statements were approved for publication by resolution of the Board of Directors on 15 March 2018.

FINANCIAL STATEMENTS & NOTES

Consolidated financial statements with notes

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Alternative performance measurements

Parent Company accounts with notes

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

Auditor’s report

AUDITOR’S REPORT

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS
Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00
Fax: +47 24 00 24 01
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

INDEPENDENT AUDITOR’S REPORT

To the Annual Shareholders’ Meeting of Arcus ASA

Report on the audit of the financial statements

Opinion

We have audited the financial statements of Arcus ASA comprising the financial statements of the parent company and the Group. The financial statements of the parent company comprise the balance sheet as at 31 December 2017 the statement of income and statements of cash flows for the year then ended and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

The consolidated financial statements comprise the statement of financial position as at 31 December 2017, statement of income, statements of total comprehensive income, statement of cash flows and statement of changes in equity for the year then ended and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion,

- ▶ the financial statements are prepared in accordance with the law and regulations;
- ▶ the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the parent company as at 31 December 2017, and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the Norwegian Accounting Act and accounting standards and practices generally accepted in Norway;
- ▶ the consolidated financial statements present fairly, in all material respects the financial position of the Group as at 31 December 2017 and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards as adopted by the EU.

Basis for opinion

We conducted our audit in accordance with laws, regulations, and auditing standards and practices generally accepted in Norway, including International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the *Auditor’s responsibilities for the audit of the financial statements* section of our report. We are independent of the Company and the Group in accordance with the ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements in Norway, and we have fulfilled our ethical responsibilities as required by law and regulations. We have also complied with our other ethical obligations in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Key audit matters

Key audit matters are those matters that, in our professional judgment, were of most significance in our audit of the financial statements for 2017. These matters were addressed in the context of our audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon, and we do not provide a separate opinion on these matters. For each matter below, our description of how our audit addressed the matter is provided in that context.

We have fulfilled the responsibilities described in the *Auditor’s responsibilities for the audit of the financial statements* section of our report, including in relation to these matters. Accordingly, our audit included the performance of procedures designed to respond to our assessment of the risks of material misstatement of the financial statements. The results of our audit procedures, including the procedures performed to address the matters below, provide the basis for our audit opinion on the financial statements.

Impairment assessments – trade marks and goodwill

As at 31 December 2017, the Arcus Group had significant trade marks and goodwill recognized in the balance sheet, representing 41% of the total capital. As the market conditions for some enterprises are uncertain, the risk for losses due to impairment of these cash generating entities, including Excellars, is increasing. In addition, some spirit brands have in recent years shown signs of declining turnover. Due to the extent of judgmental assessments applied in management’s models for impairment considerations, together with the significant value in the balance sheet, the impairment assessments of trade marks and goodwill are considered a key audit matter.

Our audit of the Group’s impairment assessments has included a review and testing of the impairment models, assessment of cash-generating entities, control of mathematical accuracy of models together with testing and evaluating the assumptions management used as a basis in the calculations. We also reviewed the design of management’s internal controls related to the impairment assessments. In addition, we considered management’s assumption on future cash-flow forecasts by looking at the historical accuracy in management’s budgets and prognoses against the Company’s actual results. We compared key assumptions against market information where available. We also assessed discount rates by comparing the assumptions for the calculation with external data like expected inflation, debt ratio, loan interest, risk premium and beta values for comparable companies. In addition, we have reviewed and carried out sensitivity analyses in order to evaluate how sensitive the model is for changes in the most important underlying assumptions.

We refer to note 15 in the financial statements and to information about intangible assets and significant accounting estimates and judgmental considerations in the Group’s accounting principles.

Other information

Other information consists of the information included in the Company’s annual report other than the financial statements and our auditor’s report thereon. The Board of Directors and Chief Executive Officer (management) are responsible for the other information. Our opinion on the financial statements does not cover the other information, and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information, and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work we have performed, we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

Responsibilities of management for the financial statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with the Norwegian Accounting Act and accounting standards and practices generally accepted in Norway for the financial statements of the parent company and International Financial Reporting Standards as adopted by the EU for the financial statements of the Group, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Company’s ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting, unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Auditor’s responsibilities for the audit of the financial statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor’s report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the

FINANCIAL STATEMENTS & NOTES

Consolidated financial statements with notes

- Statement of income 01.01.-31.12.
- Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
- Statement of financial position as at 31 December
- Statement of cash flows 01.01.-31.12.
- Statement of changes in equity
- Brief history of the Group

- Accounting policies
- Notes
- Alternative performance measurements

Parent Company accounts with notes

- Statement of income 01.01.-31.12.
- Statement of financial position as at 31 December
- Statement of cash flows 01.01.-31.12.

- Accounting policies
- Notes

Auditor’s report

aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with law, regulations and generally accepted auditing principles in Norway, including ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional scepticism throughout the audit. We also:

- identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control
- evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- conclude on the appropriateness of management’s use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company’s ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor’s report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor’s report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.
- evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.
- obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the financial information of the entities or business activities within the Group to express an opinion on the consolidated financial statements. We are responsible for the direction, supervision and performance of the group audit. We remain solely responsible for our audit opinion.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

From the matters communicated with those charged with governance, we determine those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period and are therefore the key audit matters. We describe these matters in our auditor’s report unless law or regulation precludes public disclosure about the matter or when, in extremely rare circumstances, we determine that a matter should not be communicated in our report because the adverse consequences of doing so would reasonably be expected to outweigh the public interest benefits of such communication.

Report on other legal and regulatory requirements

Opinion on the Board of Directors' report and on the statements on corporate governance and corporate social responsibility

Based on our audit of the financial statements as described above, it is our opinion that the information presented in the Board of Directors' report and in the statements on corporate governance and corporate social responsibility concerning the financial statements, the going concern assumption, and proposal for the allocation of the result is consistent with the financial statements and complies with the law and regulations.

Independent auditor's report - Arcus ASA

Opinion on registration and documentation

Based on our audit of the financial statements as described above, and control procedures we have considered necessary in accordance with the International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000, «Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information», it is our opinion that management has fulfilled its duty to ensure that the Company's accounting information is properly recorded and documented as required by law and bookkeeping standards and practices accepted in Norway.

Oslo, 16 March 2018
ERNST & YOUNG AS

Kjetil Rimstad
State Authorised Public Accountant (Norway)

(This translation from Norwegian has been made for information purposes only.)

Independent auditor's report - Arcus ASA

DIRECTORS' REPORT**Strategy****Financial development**[Statement of income](#)[Financial position, investments and liquidity](#)[Significant changes in accounting policies](#)[Financial risk and risk management](#)[Credit risk](#)[Interest-rate risk](#)[Liquidity risk](#)[Currency risk](#)**About the company****Employees and organisation**[Employees](#)[Absence due to illness](#)[Working environment and HSE](#)[Equal opportunities](#)[Diversity](#)[Ethical guidelines](#)[Data protection](#)[Environment](#)[Alcohol](#)[Ownership](#)[Continued operations](#)**Events after the close of the financial year****Appropriation of profits****Future prospects****Board of Directors**

Directors' Report:

ARCUS ASA

The Arcus Group is a leading wine and spirits company in the Nordic region. The Group is a global market leader in the aquavit category, a market leader for spirits in Norway, and number two in Denmark. The Group is also the market leader for wine in Norway, number two in Sweden, and probably number three in Finland.

Arcus ASA is a holding company whose purpose is the import, export, production, storage and distribution of alcoholic beverages and other goods, as well as other activities related to this business, and the ownership of interests in other companies that conduct such business. Arcus' head office is located at Gjelleråsen in Nittedal Municipality, close to Oslo.

STRATEGY

The Group has three business areas: Wine, Spirits and Distribution.

For Wine, the domestic market is Sweden, Norway and Finland. There is strong focus on winning tenders and attracting complementing agencies. The further development of our own brands, primarily through Arcus Wine Brands, is important. The opportunity for minority ownership interests must be used actively to attract skilled individuals for starting up wine companies.

For Spirits, the domestic market is defined as the Nordic countries and Germany. A clear objective is to further develop sales in the domestic market, while revitalising the German market. The primary objective is growth in the core categories of aquavit, bitters and cognac. Innovation is key, in terms of categories, consumer groups and occasions.

Concerning Distribution, there is sustained focus on cost optimisation and on increasing revenue, primarily by attracting new customers.

The Group's financial objectives, adopted in conjunction with the Group's IPO on 1 December

2016, are firm. This entails organic growth of 3-5 per cent per annum (including minor bolt-on acquisitions) and EBITDA growth of 6-9 per cent per annum during the next three to five years. The Group's ambition is to pay annual dividend of around 50-70 per cent of the net annual profit.

The consolidated financial statements of Arcus ASA are presented in accordance with IFRS (International Financial Reporting Standards).

FINANCIAL DEVELOPMENT**Statement of income**

In 2018, the Group's total operating revenue was NOK 2,723 million (NOK 2,575 million in 2017). Increased wine sales, primarily in Sweden and Norway, and a higher number of new customers in Vectura, contributed positively to revenue, while sales of spirits showed a weak increase compared to the previous year, due to low market growth and somewhat lower market shares in some markets.

Consolidated operating costs totalled NOK 2,463 million (NOK 2,292 million). The cost

increase is mainly due to a higher cost of sales, which is related to higher sales, but also to a weaker Norwegian krone and Swedish krona against the euro. In addition, logistics costs were somewhat higher, as a consequence of higher Distribution volume. On the other hand, impairment was lower than for the previous year.

In 2018, the Group's operating profit before depreciation (EBITDA) was NOK 307 million, compared to NOK 348 million in 2017. Operating EBITDA (adjusted for non-recurring items) was NOK 313 million, compared to NOK 361 million in 2017. A key reason is the negative currency development, making the Group's purchases denominated in EUR more expensive.

In 2018, the Group's operating profit was NOK 257 million, compared to NOK 273 million in 2017. The decrease is mainly due to the same conditions as described above.

The Group's net financial items amounted to NOK -36 million (NOK -15 million) in 2018. The increase in net financial items is to a great extent driven by revenue recognition of NOK 14 million in 2017 concerning value adjustment of a

remaining liability related to synthetic shares and options from prior to the IPO in 2016.

In 2018, the Group's tax costs amounted to NOK 57 million, compared to NOK 71 million in 2017. The effective tax rate was 26 per cent, compared to 27 per cent for the previous year. The lower effective tax rate is due to a lower actual tax rate in the Norwegian company, and lower non-deductible costs.

The parent company Arcus ASA has no operating revenue. The pre-tax profit of the parent company was NOK 79 million, compared to NOK 48 million in 2017. The increase is mainly due to Group contributions of NOK 106 million from the subsidiary, Arcus-Gruppen AS, compared to NOK 65 million in 2017.

Financial position, investments and liquidity

At the end of the year, the Group had brands and goodwill for NOK 1,857 million (NOK 1,862 million). The decrease is mainly due to depreciation, as well as currency fluctuations, to some extent.

At the close of the year, the Group had investments in fixed assets and software for NOK 343 million (NOK 359 million). In 2018, the Group invested NOK 23 million in fixed assets and software, while depreciation of NOK 42 million resulted in a lower book value at the end of 2018 compared to the end of 2017. No significant investments are expected in the coming years.

The deferred tax assets at the end of the year amount to NOK 110 million, compared to NOK 137 million at the end of 2017. The reduction is mainly due to the utilisation of taxable deficits carried forward in Norway in 2018, while the net deferred tax asset is lower, as a consequence of a reduction of the tax rate from 23 per cent to 22 per cent in Norway as from 2019.

At the end of 2018, financial assets totalled NOK 63 million (NOK 60 million).

DIRECTORS' REPORT**Strategy****Financial development**[Statement of income](#)[Financial position, investments and liquidity](#)[Significant changes in accounting policies](#)[Financial risk and risk management](#)[Credit risk](#)[Interest-rate risk](#)[Liquidity risk](#)[Currency risk](#)**About the company****Employees and organisation**[Employees](#)[Absence due to illness](#)[Working environment and HSE](#)[Equal opportunities](#)[Diversity](#)[Ethical guidelines](#)[Data protection](#)[Environment](#)[Alcohol](#)[Ownership](#)[Continued operations](#)**Events after the close of the financial year****Appropriation of profits****Future prospects****Board of Directors**

Total current assets amounted to NOK 2,064 million, compared to NOK 2,114 million at the same time last year. Of this amount, receivables at year-end totalled NOK 1,341 million (NOK 1,519 million).

At the end of 2018, cash and bank deposits were NOK 283 million (NOK 184 million).

Group equity was NOK 1,654 million as at 31 December (NOK 1,669 million). Changes in equity are affected positively by the profit for the year, but reduced by the dividend paid to minority shareholders in the Group and shareholders in the parent company. At year-end, the equity ratio was 37 per cent, which is unchanged from the end of 2017.

The Group is financed through non-current loans of NOK 728 million. In addition, the Group has debt of NOK 169 million related to financial leasing, of which NOK 18 million falls due during 2019. At the end of the year, the Group had non-utilised drawing facilities under the Group cash pool system, but had deposits of NOK 149 million. As at 31 December 2018, the Group's total liabilities amounted to NOK 2,784 million (NOK 2,863 million), of which the interest-bearing debt amounted to 32 per cent.

Consolidated net cash flow from operating activities was NOK 395 million (NOK 200 million). The change is influenced significantly by lower trade receivables due from Vinmonopolet at the end of 2018 than at the end of 2017.

Net cash flow from investment activities was NOK -23 million (NOK -144 million). The positive change in cash flow from investment activities is mainly due to the acquisitions of the Vanlig and Hot n'Sweet brands in 2017.

Net cash flow from financing activities was NOK -261 million (NOK -91 million). The change in cash flow from financing activities is to a great extent influenced by the redemption of drawing on the Group cash pool system by NOK 73 million in 2018, compared to an equivalent drawing increase in 2017.

Holdings of cash and cash equivalents were NOK 283 million (NOK 184 million). Deviations between the company's operating profit and operating cash flow are the Group's financial expenses, changes in working capital and tax paid during the period.

Significant changes in accounting policies

IFRS 15 revenue recognition was introduced as of 1 January 2018. This has entailed insignificant changes to the income statement. See Note 4. IFRS Financial instruments, introduced as of 1 January 2019, has no consequences for Arcus. As from 1 January 2019, IFRS 16, Operational leases is introduced, which entails significant changes in the income statement and statement of financial position. See Note 16 for further information.

Financial risk and risk management

The Board has adopted a financial policy,

defining the framework and guidelines for financial risk management within the Group.

Arcus' principal source of income is the core business. The main risk management strategy for the Group is to limit the financial risk created by the core business.

The most important financial risks to which the Group is exposed are associated with credit risk, interest-rate risk, liquidity risk and foreign currency risk.

To a small extent, Arcus uses financial instruments to hedge interest-rate and currency risks. The Group does not use hedge accounting and on initial recognition, financial instruments are recognised as financial instruments at fair value, while changes in value are recognised through profit or loss.

Credit risk

The finance policy stipulates that credit risk must be assessed before establishing credit purchase agreements with new customers. The

assessment includes a review of accounting information, as well as other relevant and accessible data, to determine the credit limit and credit terms. Once a relationship has been established with a customer, credit risk and credit limits are continuously assessed in relation to the customer's financial performance and payment history. Outstanding receivables are continuously monitored by the finance department in cooperation with the marketing departments of the individual businesses. A large proportion of the Group's accounts receivable arise from the sale of wines and spirits to the state-owned monopoly outlets in the Nordic region. Credit risk associated with these customers is considered to be non-existent. The Group's credit risk is otherwise spread over a large number of small customers within the hotel, restaurant and café market, as well as a small number of distributors outside the Nordic region.

DIRECTORS' REPORT

Strategy

Financial development

Statement of income

Financial position, investments and liquidity

Significant changes in accounting policies

Financial risk and risk management

Credit risk

Interest-rate risk

Liquidity risk

Currency risk

About the company

Employees and organisation

Employees

Absence due to illness

Working environment and HSE

Equal opportunities

Diversity

Ethical guidelines

Data protection

Environment

Alcohol

Ownership

Continued operations

Events after the close of the financial year

Appropriation of profits

Future prospects

Board of Directors

Interest-rate risk

The Group is exposed to interest-rate risk via financing activities (debt financing and financial leasing liabilities) and investments (bank deposits). At the end of 2018, the Group's non-current liabilities consisted of credit facilities at SEB and financial leasing at Nordea Finans and Volvo Finans. The interest-rate hedging policy entails that up to 50 per cent of the base rate on non-current loans can be hedged. At the end of 2018, none of the Group's interest-bearing debt was hedged. The interest-rate margin on credit facilities at SEB is related to the size of the Group's net interest-bearing debt relative to EBITDA, while the agreement with Nordea Finans involves a fixed interest-rate margin.

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group will not be in a position to service its financial liabilities

as they fall due. Arcus must at all times have sufficient liquidity to meet its obligations. At the same time, the aim is to minimise the Group's surplus liquidity. The Group will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of income development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance.

Arcus aims for the greatest possible degree of flexibility in terms of utilising liquid assets as effectively as possible in day-to-day operations. This is achieved through a Group cash pool system with a drawing facility managed by Arcus AS.

When funds are needed for investment purposes, the Group relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial institution is also used. The Arcus Group had no significant investments during 2018, but acquired some minority interests in existing

subsidiaries. This acquisition was financed with own liquidity and existing drawing facilities.

The Group entered into a new financial leasing agreement with Volvo Finans in 2018, in conjunction with the replacement of three trucks in Distribution. This increased the debt by NOK 3 million.

Currency risk

The Group is exposed to currency risk as it operates in several countries and makes significant purchases in foreign currencies. The most significant currencies are euro, Danish krone, Swedish krona and US dollar.

The Group's currency exposure can mainly be divided into two groups: cash flow risk and translation risk. The principal objective is to limit the effect of exchange rate fluctuations on the Group's cash flow in Norwegian kroner. It is continuously sought to offset changes in purchase costs from suppliers in functional currency, due to exchange rate fluctuations, by changing sales prices for customers, and by renegotiation of purchase prices from suppliers.

The risk horizon, i.e. the time it takes to compensate for negative currency movements, is generally controlled by the price-adjustment opportunities in relation to the Nordic state monopolies. In Norway, this takes place every fourth month and in Sweden, every sixth month. As a general rule, currency is purchased in the spot market, but also to some extent in the forward market, in order to continuously offset net cash positions.

Some of the Group's non-current borrowing is undertaken in Swedish kronor, as a natural hedging of cash flows in the form of dividends in Swedish kronor.

For reporting purposes, receivables and debt, as well as monetary items in foreign currency, are translated at the closing rates in the companies' functional currencies. The Group's presentation currency is Norwegian kroner. The

Group is therefore further exposed to currency risk on translating foreign subsidiaries from their functional currency to the Group's presentation currency. This translation risk is not hedged.

ABOUT THE COMPANY

Arcus ASA owns all of the shares in Arcus-Gruppen AS and Vectura AS. The purpose of the company is to manage shares and other company holdings and the Group operates within the business areas of Wine, Spirits and Distribution.

The Wine business area imports, bottles, markets and sells wine in Norway, Sweden and Finland, as well as within tax-free. In 2018, the Wine business area achieved sales of NOK 1,625 million, compared to NOK 1,541 million in 2017. EBITDA (adjusted) was NOK 182 million in 2018, compared to NOK 192 million in 2017. Sales increased as a consequence of adjusting the portfolio towards lighter wines (significant growth for white wine, rosé wine and sparkling wine), and a hot summer throughout the Nordic region. Profitability was undermined by a sustained high EUR rate. The operating profit for 2018 was NOK 167 million, compared to NOK 185 million for 2017.

The Spirits business area imports, produces, bottles, markets and sells wine and spirits primarily in the Nordic region and Germany, but also in other selected export markets. Bottling services are also undertaken for sister companies at the Gjelleråsen facility. In 2018, the Spirits business area achieved sales of NOK 920 million, compared to NOK 913 million in 2017. EBITDA (adjusted) was NOK 145 million in 2018, compared to NOK 183 million in 2017. Lower sales of spirits in Denmark and Germany, and price competition in the low-price segment of the Norwegian market, affected revenue and the result. The operating profit for 2018 was NOK 118 million, compared to NOK 152 million for 2017.

The Distribution business area (Vectura) distributes alcoholic beverages in the Norwegian

NUMBER OF EMPLOYEES IN THE ARCUS GROUP AS OF 31.12.2018 DISTRIBUTED BY COUNTRY

	Norway	Sweden	Denmark	Finland	Germany	Total
Women	92	28	3	8	2	133
Men	253	22	13	13	1	302
Total	345	50	16	21	3	435

NUMBER OF EMPLOYEES IN THE ARCUS GROUP AS OF 31.12.2018 DISTRIBUTED BY BUSINESS AREA

	Men	Women	Total
Spirits	95	46	141
Wine	37	46	83
Arcus-Gruppen AS	24	15	39
Arcus ASA	2	0	2
Vectura AS	144	26	170
Total	302	133	435

DIRECTORS' REPORT

Strategy

Financial development

Statement of income

Financial position, investments and liquidity

Significant changes in accounting policies

Financial risk and risk management

Credit risk

Interest-rate risk

Liquidity risk

Currency risk

About the company

Employees and organisation

Employees

Absence due to illness

Working environment and HSE

Equal opportunities

Diversity

Ethical guidelines

Data protection

Environment

Alcohol

Ownership

Continued operations

Events after the close of the financial year

Appropriation of profits

Future prospects

Board of Directors

market. In 2018, the Distribution business area achieved sales of NOK 308 million, compared to NOK 285 million in 2017. EBITDA (adjusted) was NOK 13 million in 2018, compared to NOK 14 million in 2017. Revenue grew as a consequence of new customers and increased sales of services, while an increased degree of overtime, and leasing of trucks and drivers, reduced the result. The operating profit for 2018 was NOK 1.1 million, compared to NOK 0.7 million for 2017.

The company's registered office is in Nittedal Municipality.

EMPLOYEES AND ORGANISATION

Employees

At year-end, the Group had 428.9 FTEs (full-time equivalents), distributed on 435 permanent employees, of whom 345 are employed in Norway. The parent company Arcus ASA has two employees. The gender distribution for the overall Group was 69.4 per cent men and 30.6 per cent women.

The Board of Directors considers the working environment and cooperation with employee representatives to be good and constructive. The co-involvement of employees is assured at several levels of the Group. Permanent cooperation committees, consisting of employee representatives and representatives from management, have been established in the operating companies in Norway. At these meetings, the management provides information, and engages in discussions when needed. A corporate committee has also been established where the employees' Board members and key representatives meet before each Board meeting to discuss relevant Group-wide issues.

Absence due to illness

The Group has a strong focus on sick leave rates. The Norwegian companies in the Group work closely with the occupational health service and

NAV (the Norwegian Labour and Welfare Administration) to reduce sick leave. Individual follow-up and facilitation are important tools in this work. For Arcus-Gruppen AS with subsidiary in Norway, the sick leave rate was 4.6 per cent in 2018, compared to the target of 4.2 per cent. The target for 2019 is unchanged at 4.2 per cent. For Vectura AS, where a lot of manual and physical work is undertaken, sick leave was 8.5 per cent in 2018, which is an improvement of 0.4 percentage points from 2017. The target for 2018 was 7.5 per cent, which is also the target for 2019. Sick leave varies between departments and among business areas.

For the Arcus ASA Group, total sick leave in Norway amounted to 6.4 per cent in 2018, which is an improvement of 0.2 percentage points from 2017. For comparison, the Confederation of Norwegian Enterprise's sick leave statistics for beverage production in Q3 2018 show doctor-certified sick leave at 4.6 per cent and own-reported sick leave at an estimated 2 per cent, which gives total sick leave of 6.6 per cent.

Sick leave statistics and HSE incidents are presented each month at departmental meetings and on bulletin boards, and are considered by the working environment committees.

Working environment and HSE

The Group's operating companies work systematically with health, safety and the environment. Individual action plans are established and followed up centrally, at business area level, and in the working environment committees.

To avoid serious injuries and incidents, it is important to have an organisation and culture that can identify hazardous conditions, register adverse incidents and introduce corrective measures on an ongoing basis. In this respect, the operating companies in the Group have

been successful. Adverse incidents are reported regularly. These incidents are reported on a monthly basis to management, employees, working environment committees and safety representatives.

All injuries are investigated to discover the underlying cause and measures are then implemented to avoid similar incidents.

In 2018, there were four injuries resulting in absence due to illness (three in Vectura AS and one in Arcus Norway AS). The injuries were not serious and the persons returned to work after brief periods of absence. The Group's goal for 2019 is zero absence due to injuries.

Equal opportunities

Of the Group's 435 employees at year-end, 30.6 per cent were women and 69.4 per cent were men, after a small decrease in the ratio of women from the preceding year. The management groups of the operating companies all have female members, while the Group Management of Arcus ASA solely consists of men, including the CEOs of Vectura AS and Vingruppen i Norden AB, respectively. At the same time, the Group had 32 per cent female managers.

At the end of 2018, the Board of Directors of the holding company (Arcus ASA) comprised ten Board members, of whom five were women. Three members of the Board of Directors are representatives elected by the employees, and two of these members are women. The proportion of female members of the Board of Directors thereby fulfils the statutory requirements concerning female representation on an ASA's board of directors.

In connection with the local salary settlement in 2018 in Norway, the parties reviewed the situation concerning equal opportunities and equal pay. The local parties agree that satisfactory consideration is made of equal pay and equal opportunities.

Diversity

The Group has a stated policy not to discriminate on the basis of gender, religion, race, sexual orientation, age, disability, or ethnic and/or cultural origin.

At the end of 2018, the employees represented around 30 different languages and approximately 18 per cent of employees did not have a Nordic cultural or ethnic background.

The Group's goal for the operating companies is for them to be workplaces without any form of discrimination or harassment. The Group's Work Regulations and Ethical Rules set out guidelines for this, and good reporting procedures have also been established.

In 2018, a new Plan for Diversity and Inclusion was also drawn up. The plan defines concrete targets and activities. As a Group and employer, Arcus ASA must promote equal opportunities and prevent discrimination of its employees.

The Board of Directors and the management groups of the operating companies are aware of this in relation to recruitment, appointments, salary appraisals and working conditions, as well as through awareness-raising activities.

Ethical guidelines

The Group's ethical guidelines define, clarify and ensure a common business ethics framework to outline the expectations for the ethical and appropriate behaviour of all employees. The Group's ethical guidelines stipulate that Arcus has zero tolerance for discrimination, bullying and corruption. As part of the ethical guidelines, provision is also made for the notification of any misconduct within the Group. Whistle-blowers can use a designated telephone number, established for this purpose. All employees have been made aware of this, and the fact that their anonymity is guaranteed. In 2018, two whistle-blower reports were made.

DIRECTORS' REPORT**Strategy****Financial development**[Statement of income](#)[Financial position, investments and liquidity](#)[Significant changes in accounting policies](#)[Financial risk and risk management](#)[Credit risk](#)[Interest-rate risk](#)[Liquidity risk](#)[Currency risk](#)**About the company****Employees and organisation**[Employees](#)[Absence due to illness](#)[Working environment and HSE](#)[Equal opportunities](#)[Diversity](#)[Ethical guidelines](#)[Data protection](#)[Environment](#)[Alcohol](#)[Ownership](#)[Continued operations](#)[Events after the close of the financial year](#)[Appropriation of profits](#)[Future prospects](#)[Board of Directors](#)**Data protection**

On 25 May 2018, the new EU General Data Protection Regulation (GDPR) entered into force. The key aspects of the existing legislation are continued, with the addition of new regulations comprising extensive new requirements of companies which process personal data. For Arcus, this entailed extensive mapping and documentation of personal data, procedures, systems and documentation related to the processing of all personal data, gap analyses, production and documentation, as well as implementation and operation. Procedures for compliance, control and auditing were also drawn up, so that Arcus handles personal data protection in accordance with GDPR.

Environment

Consideration of the external environment is an important aspect of corporate social responsibility at Arcus. The Group's activities affect the external environment via the production and distribution of its products. Arcus supports a precautionary approach to environmental challenges, and works systematically to reduce the impact of its activities on the external environment. In 2018, the Group set 11 specific KPIs that are to be achieved before 2020. They include KPIs for reduction of carbon dioxide and increased recirculation of waste.

The Annual Report includes a separate report on Arcus' corporate social responsibility in accordance with paragraph 3-3c in the Norwegian Accounting Act, including the current status for each of the 11 KPIs. This is an integrated element of the Annual Report.

Alcohol

Arcus takes a clear stance on responsible alcohol consumption. Our aim is to raise awareness and understanding among all of the target groups which are relevant for Arcus

about our corporate approach to alcohol and responsible consumption. This is the background to our "Think before you drink" campaign, launched in the autumn of 2015, and which has become an integral aspect of Arcus' communication strategy. "Think before you drink" is both an internal and external awareness campaign, reaching all employees and all stakeholders in contact with Arcus. In 2017, and again in 2018, Arcus ran a campaign which targeted graduates. The "Think before you drink" message was shared on the graduates' own digital channels. At the celebrations at Tryvann and Tusenfryd in Oslo, 7,000 filled bottles of water were distributed to graduates, with ample opportunity to refill the bottles. This was 1,000 more bottles than in 2017. Arcus was not identified as the originator of the initiative.

As part of the same strategy, in 2018 a decision was taken to fit alcolocks on all lorries and new company cars. AKAN (organisation to prevent alcohol abuse at work) committees and AKAN contacts have also been established in the operating companies.

The Annual Report includes a separate report on Arcus' organisation.

Ownership

On 1 December 2016, Arcus ASA was listed on the Oslo Stock Exchange, and at year-end 2017/18 had 2,132 shareholders. At the close of the year, three shareholders each held more than 5 per cent of the company's shares: Canica AS (42.1 per cent), Gevevan Trading Co Ltd (9.9 per cent) and Verdipapirfondet DNB Norge (IV) (5.3 per cent). Quarterly results have been presented in Oslo for each quarter. In addition, the result for Q4 2017 was presented to investors in Madrid, London and Frankfurt, and the result for Q1 2018 in Stockholm. In addition, one-to-one investor meetings were held in Oslo

on a regular basis throughout the year, as well as investor meetings via Skype with investors in London.

The Annual Report includes a separate report on Arcus' corporate governance compliance. This is an integrated element of the Annual Report.

Continued operations

In accordance with Section 3-3a of the Norwegian Accounting Act, it is confirmed that the company is a going concern. The basis for this lies in the long-term plans and strategic choices that have been made.

EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

No significant events have occurred after the close of the financial year, between the date of the statement of financial position and the

Board of Directors' consideration of the financial statements for 2018.

APPROPRIATION OF PROFITS

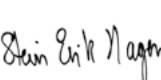
The parent company Arcus ASA reported a profit for the year of NOK 55.4 million in 2018, compared to NOK 31.0 million in 2017. The Board proposes the allocation of dividend of NOK 1.66 per share, in total NOK 113 million, and that the profit of NOK 55.4 million be transferred to other equity.

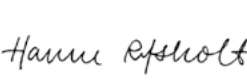
FUTURE PROSPECTS

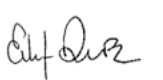
In conjunction with the IPO, the company published its long-term growth targets, with organic revenue growth of 3-5 per cent, including minor bolt-on acquisitions, and EBITDA growth of 6-9 per cent in the next three to five years. The Board continues to set these targets as the basis for the Group's continued development.

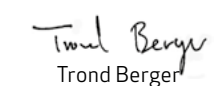
Gjelleråsen 20 March 2019

Michael Hølm Johansen
Chairman of the Board

Stein Erik Hagen

Hanne Refsholt

Eilif Due

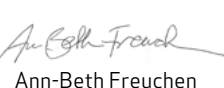

Trond Berger

Leena Saarinen

Erik Hagen

Konstanse M. Kjølse

Ann Therese Jacobsen

Ann-Beth Freuchen

Kenneth Hamnes
Group CEO

DIRECTORS' REPORT

- Strategy
- Financial development
 - Statement of income
 - Financial position, investments and liquidity
 - Significant changes in accounting policies
 - Financial risk and risk management
 - Credit risk
 - Interest-rate risk
 - Liquidity risk
 - Currency risk
- About the company
- Employees and organisation
 - Employees
 - Absence due to illness
 - Working environment and HSE
 - Equal opportunities
 - Diversity
 - Ethical guidelines
 - Data protection
 - Environment
 - Alcohol
 - Ownership
 - Continued operations
- Events after the close of the financial year
- Appropriation of profits
- Future prospects
- Board of Directors

BOARD OF DIRECTORS

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Stein Erik Hagen
Board member

Hanne Refsholt
Board member

Eilif Due
Board member

Trond Berger
Board member

Leena Saarinen
Board member

Ann-Beth Freuchen
Board member

Erik Hagen
Board member

Konstanse M. Kjøle
Board member

Ann Therese Jacobsen
Board member

FINANCIAL STATEMENTS AND NOTES**Consolidated financial statements with notes**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 Desember](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)[Notes](#)[Alternative performance measurements](#)**Parent company accounts with notes**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 Desember](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)[Notes](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)

Financial Statements and Notes

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS**Statement of income 01.01.-31.12.** **58****Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.** **59****Statement of financial position as at 31 Desember** **60****Statement of cash flows 01.01.-31.12.** **62****Statement of changes in equity** **63****Brief history of the Group** **64****Accounting policies** **65****Notes**

Note 1	Companies in the Group	71
Note 2	Management of financial risk	75
Note 3	Information about cash flows	82
Note 4	Revenues	84
Note 5	Segment information	88
Note 6	Transactions with related parties	90
Note 7	Other operating expenses	91
Note 8	Salaries and other personnel costs	92
Note 9	Share-based payment	95
Note 10	Pension costs, assets and obligations	98
Note 11	Financial income and costs	100
Note 12	Tax	101
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities	103
Note 14	Tangible fixed assets	104
Note 15	Intangible assets	105
Note 16	Leases	108
Note 17	Other receivables	109
Note 18	Inventories	110
Note 19	Cash and cash equivalents	110
Note 20	Share capital and shareholder information	111
Note 21	Debt to financial institutions	113
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss	115
Note 23	Other provisions for liabilities	115
Note 24	Current liabilities	116
Note 25	Pledges and guarantees	116
Note 26	Events after the close of the financial year	116

Alternative performance measurements **117****PARENT COMPANY ACCOUNTS****Statement of income 01.01.-31.12.** **121****Statement of financial position as at 31 Desember** **122****Statement of cash flows 01.01.-31.12.** **123****Accounting policies** **124****Notes**

Note 1	Payroll costs	125
Note 2	Tax	126
Note 3	Subsidiaries	126
Note 4	Share capital and shareholder information	127
Note 5	Equity	127
Note 6	Pension obligations and costs	127
Note 7	Loans, pledges and guarantees etc.	128
Note 8	Intragroup receivables and liabilities	129
Note 9	Cash and cash equivalents	129
Note 10	Financial market risk	129
Note 11	Events after the close of the financial year	130

DECLARATION **130****AUDITOR'S REPORT** **131**

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1 Companies in the Group](#)[Note 2 Management of financial risk](#)[Note 3 Information about cash flows](#)[Note 4 Revenues](#)[Note 5 Segment information](#)[Note 6 Transactions with related parties](#)[Note 7 Other operating expenses](#)[Note 8 Salaries and other personnel costs](#)[Note 9 Share-based payment](#)[Note 10 Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11 Financial income and costs](#)[Note 12 Tax](#)[Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14 Tangible fixed assets](#)[Note 15 Intangible assets](#)[Note 16 Leases](#)[Note 17 Other receivables](#)[Note 18 Inventories](#)[Note 19 Cash and cash equivalents](#)[Note 20 Share capital and shareholder information](#)[Note 21 Debt to financial institutions](#)[Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23 Other provisions for liabilities](#)[Note 24 Current liabilities](#)[Note 25 Pledges and guarantees](#)[Note 26 Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

Statement of income 01.01. -31.12.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
OPERATING REVENUE AND EXPENSES			
Sales revenue	4,5	2,672,615	2,530,126
Other operating revenue	4,5	50,586	44,934
Total operating revenue	4,5	2,723,201	2,575,060
Net gain on sale of fixed assets	3,14,15	365	30
Cost of sales	6,18	-1,577,306	-1,408,524
Salaries and other personnel costs	8,9,10	-426,644	-417,412
Depreciation and amortization	14,15	-50,005	-51,581
Impairment	14,15	0	-22,700
Other operating expenses	6,7,16	-409,330	-391,699
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	13	2,311	3,286
Operating profit before other income and expenses		262,592	286,460
Other income and expenses	7, APM	-5,296	-13,167
Operating profit		257,296	273,293

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
FINANCIAL INCOME AND EXPENSES			
Interest income	11	12,906	6,654
Other financial income	11,22	27,740	41,304
Interest costs	11	-39,029	-33,127
Other financial costs	11,22	-37,733	-29,374
Net financial profit/loss		-36,116	-14,543
PROFIT BEFORE TAX		221,180	258,750
Tax	12	-56,763	-70,528
Profit for the year		164,417	188,222
The profit for the year is allocated to			
Non-controlling interests	1	5,954	6,944
Parent company shareholders		158,463	181,278
		164,417	188,222
Earnings per share (NOK)			
Earnings per share	20	2.33	2.66
Diluted earnings per share	20	2.25	2.62

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Statement of other comprehensive income 01.01. -31.12.

Figures in NOK 1,000

	Note	2018	2017
Profit for the year		164,417	188,222
Items that will not be reclassified against the statement of income:			
Estimate deviations, pensions	10	9,900	4,439
Total items that will not be reclassified against the statement of income, before tax		9,900	4,439
Tax on items that will not be reclassified against the statement of income	12	-2,277	-1,065
Total items that will not be reclassified against the statement of income, after tax		7,623	3,374
Items that may be reclassified against the statement of income:			
Translation differences on translation of foreign subsidiaries		6,967	73,207
Total items that may be reclassified against the statement of income, before tax		6,967	73,207
Tax on items that may be reclassified against the statement of income		0	0
Total items that may be reclassified against the statement of income, after tax		6,967	73,207
TOTAL OTHER COMPREHENSIVE INCOME		14,590	76,581
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR		179,007	264,803
The total comprehensive income for the year is allocated as follows			
Non-controlling interests		5,214	8,127
Parent company shareholders		173,793	256,676
TOTAL COMPREHENSIVE INCOME FOR THE YEAR		179,007	264,803
Total comprehensive income per share (NOK)			
Earnings per share	20	2.55	3.77
Diluted earnings per share	20	2.47	3.70

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)

Statement of financial position as at 31 December

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
ASSETS			
Fixed assets			
Intangible assets			
Goodwill	15	1,042,130	1,042,596
Brands	15	815,009	819,702
Software	15	26,752	29,151
Total intangible assets		1,883,891	1,891,449
Tangible assets			
Machinery and equipment	14	293,273	304,534
Fixtures and fittings, tools, office equipment etc.	14	17,652	19,614
Assets under construction	14	4,914	5,678
Total tangible assets		315,839	329,826
Deferred tax assets			
	12	110,158	136,786
Financial assets			
Investments in associated companies and jointly controlled entities	13	61,291	58,670
Other investments in shares		200	200
Other non-current receivables	17	1,581	1,205
Total financial assets		63,072	60,075
Total fixed assets		2,372,960	2,418,136

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
Current assets			
Inventories	18	441,117	410,759
Receivables			
Trade receivables	2	1,260,709	1,432,164
Prepayments to suppliers	17	52,999	64,570
Other receivables	12,17	26,983	22,325
Total receivables		1,340,691	1,519,059
Bank deposits	2,19	282,594	184,415
Cash and cash equivalents		282,594	184,415
Total current assets		2,064,402	2,114,233
TOTAL ASSETS		4,437,362	4,532,369

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)

Statement of financial position as at 31 December

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Paid-in equity			
Share capital	20	1,356	1,360
Share premium		770,743	770,743
Total paid-in equity		772,099	772,103
Retained earnings			
Other equity		878,970	878,489
Total retained earnings		878,970	878,489
Non-controlling interests			
	1	2,965	18,823
Total equity		1,654,034	1,669,415
Liabilities			
Provisions			
Deferred tax liability	12	101,845	101,032
Pension obligations	10	21,077	30,552
Liabilities at fair value through profit or loss	2,22	74,218	0
Other provisions	23	92	320
Total provisions		197,232	131,904

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
Other non-current liabilities			
Debt to financial institutions	2,21	874,895	909,218
Other non-current liabilities		647	0
Total other non-current liabilities		875,542	909,218
Current liabilities			
Debt to financial institutions	2,21	18,063	90,071
Trade payables		576,783	603,884
Tax payable	12	0	2,128
Unpaid public duties	24	930,452	928,005
Other current liabilities	23,24	185,256	197,744
Total current liabilities		1,710,554	1,821,832
Total liabilities		2,783,526	2,862,954
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		4,437,362	4,532,369

Gjelleråsen, 20 March 2019

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Stein Erik Hagen

Hanne Refsholt

Eilif Due

Trond Berger

Leena Maria Saarinen

Erik Hagen

Konstanse M.
KjoleAnn Therese
Jacobsen

Ann-Beth Freuchen

Kenneth Hamnes
Group CEO

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Statement of cash flows 01.01. -31.12.

Figures in NOK 1,000

	Notes	2018	2017
CASH FLOWS FROM OPERATIONS			
Pre-tax profit		221,180	258,750
Depreciation and amortisation	14,15	50,005	74,281
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	13	-2,311	-3,286
Dividends received from associated companies and jointly controlled entities	13	445	0
Taxes paid	12	-39,991	-33,221
Interest costs during the period		37,406	31,475
Pension costs and other provisions without cash effect	3	197	591
Value changes and other costs without cash effect	3	12,155	-4,444
Profit/loss on sale of fixed assets and intangible fixed assets	3	-365	-30
Unrealised gains	3	1,195	19,195
Change in inventories	3,18	-30,358	-31,781
Change in trade receivables	3	171,455	-43,939
Change in trade payables	3	-27,101	-45,437
Change in other current assets and other liabilities	3	624	-22,256
Net cash flow from operational activities		394,536	199,898
CASH FLOWS FROM INVESTMENT ACTIVITIES			
Payments on acquisition of intangible fixed assets	15	-3,270	-124,820
Payments on purchase of tangible fixed assets	14	-19,812	-15,894
Proceeds from sale of tangible fixed assets	3,14	365	30
Payments on acquisition of business	26	0	-2,752
Payments on acquisition of other financial investments	3	-119	-454
Net cash flow from investment activities		-22,836	-143,890

Figures in NOK 1,000

	Notes	2018	2017
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES			
Repayment of non-current interest-bearing debt to financial institutions	2,21	-17,370	-15,719
Change in other non-current loans		-360	0
Change in overdraft facility	21	-72,700	72,700
Interest cost paid during the period	3	-37,302	-31,454
Payments for acquisition of non-controlling interests		-6,150	-12,913
Payment for purchase of own shares		-8,303	0
Payment of dividends	1,3	-118,716	-103,515
Net cash flow from financing activities		-260,901	-90,901
Effect of exchange rate fluctuations on cash and cash equivalents		-12,620	19,923
Effect of exchange rate fluctuations on cash and cash equivalents		-12,620	19,923
Net change in cash and cash equivalents		98,179	-14,970
Holdings of cash and cash equivalents as at 01.01.		184,415	199,385
Holdings of cash and cash equivalents as at 31.12.	19	282,594	184,415

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Statement of changes in equity

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Share capital	Portfolio of own shares	Share premium	Translation differences	Share-based payment fund	Other retained earnings	Total for owners of the parent company	Non-controlling interests	Total for the Group
Equity as at 31.12.2016	1,360	0	770,743	228,788	606	487,190	1,488,687	13,903	1,502,590
Profit for the year 2017	0	0	0	0	0	181,278	181,278	6,944	188,222
Total other comprehensive income 2017	0	0	0	72,024	0	3,374	75,398	1,183	76,581
Total profit for the year 2017	0	0	0	72,024	0	184,652	256,676	8,127	264,803
Transactions with owners 2017									
Share-based payment	0	0	0	0	7,898	0	7,898	0	7,898
Payment of dividend	0	0	0	0	0	-99,994	-99,994	-3,521	-103,515
Changes in non-controlling interests	0	0	0	0	0	-2,675	-2,675	314	-2,361
Total transactions with owners 2017	0	0	0	0	7,898	-102,669	-94,771	-3,207	-97,978
Equity as at 31.12.2017	1,360	0	770,743	300,812	8,504	569,173	1,650,592	18,823	1,669,415
Profit for the year 2018	0	0	0	0	0	158,463	158,463	5,954	164,417
Total other comprehensive income 2018	0	0	0	7,707	0	7,623	15,330	-740	14,590
Total profit for the year 2018	0	0	0	7,707	0	166,086	173,793	5,214	179,007
Transactions with owners 2018									
Purchase of own shares	0	-4	0	0	0	-8,299	-8,303	0	-8,303
Share-based payment	0	0	0	0	6,722	0	6,722	0	6,722
Payment of dividend	0	0	0	0	0	-112,919	-112,919	-5,797	-118,716
Changes in non-controlling interests	0	0	0	0	0	-61,534	-61,534	-12,557	-74,091
Transfer of profit for the year from minority to majority*	0	0	0	0	0	2,718	2,718	-2,718	0
Total transactions with owners 2018	0	-4	0	0	6,722	-180,034	-173,316	-21,072	-194,388
Equity as at 31.12.2018	1,360	-4	770,743	308,519	15,226	555,225	1,651,069	2,965	1,654,034

Within the Group's wine activities, several of the subsidiaries' managing directors have non-controlling interests. Most of the managing directors have put options regarding their shares, which they may exercise at a given future time. The Group does not have control of these shares at the end of the period, nor does it have control of the possible exercising of the put options. The value of the put options are recognized as liabilities at fair value at the end of the year, and has reduced the non-controlling interest. The share of profit of the year is presented as profit to the non-controlling interest in the statement of income. Due to the fact that the value of the put options are recognized as liabilities at fair value, the share share of profit to the non-controlling interest, adjusted for any distributed dividend and exchange rate translation differences, are transferred from the non-controlling interests' share of equity to the owners of the parent company's share of equity at the end of every reporting period.

The remaining book value of non-controlling interests is related to non-controlling interests for which no sales options exist.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Brief history of the Group

Arcus ASA is registered and domiciled in Norway, and located at Destilleriveien 11 in Gjelleråsen in Nittedal Municipality, just north of Oslo. The consolidated financial statements include the parent company and subsidiaries (together referred to as “Arcus” or the “Group,” and individually as a “Group company”) as well as the Group's holdings in associated companies. The Group's principal activity is the import, production, marketing, sale and distribution of wine and spirits.

Historical development

The Group has carried out the following important transactions in recent years:

2018

- In Q2, the Group's Norwegian spirits activity established a new subsidiary, Atlungstad Håndverksdestilleri AS, which as from 2019 will take over the production-related activity at Stange in Hedmark.
- In June, the Group acquired a further 10.1 per cent interest in Symposium Wines AS, which is part of the Group's Norwegian wine activities. The Group thereafter has an interest of 90.1 per cent.
- In Q3, the Group's spirits activity in Sweden established a new subsidiary, Stockholms Spritfabrik AB, which will operate agency activities for spirits in Sweden.
- In Q4, the Group's wine activity in Norway established three new subsidiaries: Classic Wines AS, Creative Wines AS and Arcus Brand Lab AS. The first two companies will conduct agency activities, while Arcus Brand Lab AS will be part of the company with its own brands.
- In Q4, the Group's Swedish wine activity established a new subsidiary, New Frontier Wines AB, which will be included in the Swedish wine agency activity.

2017

- In January, the Group acquired the remaining 50 per cent interest in Det Danske Spiritus Kompagni A/S. Det Danske Spiritus Kompagni A/S thereby became a wholly-owned subsidiary in the Group's spirits activities.
- In January, the Group established Vingruppen Finland Oy, as a wholly-owned subsidiary of Vingruppen i Norden AB.
- In February, the Group acquired the remaining 9.9 per cent interest in Excellars AS. Excellars AS thereby became a wholly-owned subsidiary in the Group's wine activities.
- In June, the Group increased its ownership of Valid Wines Sweden AB from 97.0 per cent to 100.0 per cent on the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares. At the same time, the Group sold 16.9 per cent of the shares to the company's general manager, so that after the transaction the Group has an ownership interest of 83.1 per cent in Valid Wines Sweden AB.
- In September, the Group acquired 100 per cent of the shares in the Norwegian company BevCo AS, which as from the same date is part of the Group's spirits activities. Among other things, the company has the distribution rights for Dooley's Toffee in Norway.
- In October, the Group acquired the Vanlig brand, which comprises a vodka and a gin product. The Group took over sales of this product as from the same date, while production was taken over during Q1 2018.
- In December, the Group acquired the Hot n'Sweet brand, which is a vodka shot. The Group took over sales of this product as from 1 January 2018, while production was taken over during Q1 2018.

2016

- In February, the Group increased its ownership of Excellars AS from 51.0 per cent to 90.1 per

cent by the subsidiary Vingruppen AS' acquisition of minority shares.

- In February, the Group increased its ownership of Wineagency Sweden AB from 80.0 per cent to 90.0 per cent on the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares.
- In July, the Group increased its ownership of Wineworld Sweden AB from 80.0 per cent to 90.0 per cent on the subsidiary Vingruppen i Norden AB's acquisition of additional minority shares.
- In August, the Group acquired the Dworek vodka brand.
- In December, the Group increased its ownership of Vingruppen i Norden AB from 99.37 per cent to 100.0 per cent on the subsidiary VinGruppen Sweden Holding AB's acquisition of the remaining minority shares.
- Arcus-Gruppen Holding AS was restructured as a public limited liability company, and changed its name to Arcus ASA, before the company's listing on the Oslo Stock Exchange on 1 December.

2015

- In February, acquired the aquavit brand Snällero's in Sweden.
- In April, acquired the wine activity from Fondberg in Finland. Changed the name of the company to Social Wines Oy.
- In September, acquired 70 per cent of the shares in a recently-founded Norwegian wine company, Heyday Wines AS.
- In Q4, reorganised the ownership of Vingruppen i Norden AB, by selling the shares to a newly-established wholly-owned holding company in Sweden called VinGruppen Sweden Holding AB.
- Discontinued production in Aalborg and moved the production and bottling of the Danish brands (Aalborg, Malteserkreutz and Gammel Dansk) to customised facilities at Gjelleråsen.

2014

- Established Vingruppen AS as new holding structure for the wine business in Norway.

2013

- In January, acquired all the shares in Arcus Denmark A/S from Pernod Ricard, which included the Aalborg Aquavit and Gammel Dansk brands, and all the shares in Arcus Deutschland GmbH, which owns the Malteserkreutz brand.

2012

- Completed the new production and distribution facility and head office at Gjelleråsen, and moved the business there.

2011

- Acquired 28.2 per cent of the shares in Vingruppen i Norden AB, increasing the holding from 62.5 per cent to 90.7 per cent. At the same time, entered into an option agreement for the remaining 9.3 per cent.
- Acquired 51 per cent of the shares in Excellars AS, with an option for the remaining 49 per cent.
- Swapped 34 per cent of the shares in SAS de Lille Madame for 32.6 per cent of the shares in Tiffon SA. Acquired a further 106 shares and increased the holding in Tiffon SA to 34 per cent.

2010

- Implemented an agreement on sale of Gjelleråsen Prosjekt 1 AS.
- Started construction of a new production and distribution facility and head office at Gjelleråsen.

2009

- Acquired the brands Star Gin, Red Port and Dry Anise from Pernod Ricard.
- Acquired 80 per cent of the company Symposium Wines AS.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1 Companies in the Group

Note 2 Management of financial risk

Note 3 Information about cash flows

Note 4 Revenues

Note 5 Segment information

Note 6 Transactions with related parties

Note 7 Other operating expenses

Note 8 Salaries and other personnel costs

Note 9 Share-based payment

Note 10 Pension costs, assets and obligations

Note 11 Financial income and costs

Note 12 Tax

Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14 Tangible fixed assets

Note 15 Intangible assets

Note 16 Leases

Note 17 Other receivables

Note 18 Inventories

Note 19 Cash and cash equivalents

Note 20 Share capital and shareholder information

Note 21 Debt to financial institutions

Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23 Other provisions for liabilities

Note 24 Current liabilities

Note 25 Pledges and guarantees

Note 26 Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Accounting policies

The consolidated financial statements for 2018, including comparative information, have been prepared in accordance with IFRS applicable as at 31 December 2018, and as described in the note on the accounting policies. Applicable IFRS have been applied retrospectively.

The annual financial statements were adopted by the Board of Directors on 20 March 2019. The Group’s head office is located at Gjelleråsen in Nittedal Municipality and the core activities are the production, sale and distribution of alcoholic beverages. The Group’s domestic market is the Nordic region, but the Group also has sales to other countries, mainly Germany and the USA.

Arcus ASA is listed on the Oslo Stock Exchange. The price on 31 December 2018 was NOK 41.00 per share, compared to NOK 46.50 per share at the end of 2017.

NEW ACCOUNTING STANDARDS

During the year, adjustments to framework conditions from IFRS related to revenue recognition (IFRS 15) affected the Group’s accounts to a certain degree. See further details of this in Note 4 to the consolidated financial statements. In addition the Group has from 2018 implemented IFRS 9. The implementation of IFRS 9 has not led to any significant changes for the Group.

The most significant changes in future accounting standards that will affect the Group, is presented below.

Adopted IFRS and IFRIC with future effective dates:

The standards and interpretations adopted up to the date of presentation of the consolidated financial statements, but where the effective date is in the

future, are shown below. The Group’s intention is to implement the relevant changes on the effective date, on the assumption that the EU approves the changes before the presentation of the consolidated financial statements.

CHANGES RELEVANT TO THE ARCUS GROUP: IFRS 16 Leases

IFRS 16 Leases replaces the existing IFRS standard for leases, IAS 17 Leases. IFRS 16 sets out principles for recognition, measurement, presentation and disclosure of leasing agreements for both parties to a leasing agreement, i.e. the customer (lessee) and provider (lessor). The new standard requires the lessee to recognise the assets and liabilities under most leasing agreements, which is a significant change from current principles. The standard came into force on 1 January 2019.

See further details of how IFRS 16 will affect the Group’s accounts in Note 16 to the consolidated financial statements.

Other changes
Other changes resulting from new standards that have yet to come into effect will not influence or have any significant effect on the consolidated financial statements.

Accounting policies Consolidation principles

The consolidated financial statements comprise Arcus ASA and subsidiaries in which Arcus ASA has control, and present the overall financial results, the overall financial position, and the overall cash flows, as one financial entity. Control takes place when the Group is entitled to variable returns from an investment object, and can also influence relevant activities which affect the returns on the investment object. Normally this will be the company in which Arcus ASA,

either directly, or indirectly via subsidiaries, owns more than 50 per cent of the shares with voting rights. In the consolidated financial statements, this Group is referred to as Arcus or the Arcus Group.

See Note 1 for an overview of all the companies included in the consolidation.

In the consolidated financial statements all intra-Group receivables and internal transactions between companies within the Group have been eliminated. The cost price of shares in subsidiaries is eliminated against equity at the time of acquisition. Accounting values including goodwill and excess values associated with foreign subsidiaries are translated from the functional currency to NOK according to the exchange rate at the close of the financial year.

Goodwill is included in the consolidated financial statements as an intangible asset.

Any changes in the Group’s ownership of a subsidiary, without any loss of control, is recognised as an equity transaction. If the Group loses control of a subsidiary, underlying assets (including goodwill), debt, minority interests and other equity components are deducted, while gains and losses are recognised in the income statement. Any remaining investment is recognised at fair value.

Non-controlling interests

Non-controlling interests’ share of profit after tax is shown on a separate line after the Group’s profit for the year. Non-controlling interests’ share of equity is shown on a separate line as a part of the Group’s equity.

In some of the subsidiaries with non-controlling interests, there are put options related to the non-controlling interests, where the Group does not have control of the non-controlling interests

before the options are exercised, nor does it have control of whether the options are exercised, or when this may have taken place. The value of such put options is recognized as liabilities at fair value in the statement of financial position, and reduces the non-controlling interests’ share of equity.

The profit is presented as the non-controlling interests’ share of profit in the statement of income, but since the Group has recognized the liability on the put options against the minority’s share of equity, the profit, adjusted for distributed dividend and translation differences, is transferred to the majority’s share of equity at the end of each reporting period.

Currency
All transactions in foreign currency are translated to functional currency as of the date of the transaction. Monetary items in foreign currency are translated as of the close of the financial year to functional currency using the exchange rate as of the close of the financial year.

The Group’s presentation currency is NOK, which is also the parent company’s functional currency.

The functional currency of subsidiaries is the currency in which the subsidiary reports its financial statements. On consolidation of subsidiaries that have a functional currency other than NOK, items of income and expenses are converted to the Group’s presentation currency in accordance with average translation rates. This means that at the end of each period, items of income and expenses are translated at the average exchange rate to date in the year. For the statement of financial position, including excess value and goodwill, the closing exchange rate as of the close of the financial year is used. Currency differences arising on consolidation

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

of entities with another functional currency are attributed to equity and presented as other comprehensive income in the consolidated statement of other comprehensive income. On disposal of subsidiaries, accumulated translation differences associated with the subsidiary are charged to the statement of income.

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Associated companies are companies in which the Group has significant influence, normally between a 20 and a 50 per cent holding. The equity method is used for associated companies in the consolidated financial statements. Excess value analysis has been performed with regard to associated companies. The share of profit is based on the profit after tax in the company in which investment has been made, with deduction for depreciation of excess value resulting from the cost price of the shares being higher than the acquired holding of capitalised equity. The share of profit is shown in the statement of income on a separate line before operating profit and the investment is shown as a line under financial fixed assets.

Jointly controlled companies are investments in which the Group has an agreement on joint control over an entity together with one or more other parties, where none of them has decisive influence and all strategic, financial and operational decisions concerning the entity require unanimity between the parties. The share of profit is based on profit after tax in the company in which investment has been made, with deduction for depreciation of excess value resulting from the cost price of the shares being higher than the acquired holding of capitalised equity. The share of profit is shown in the statement of income on a separate line before operating profit and the investment is shown as a line under financial fixed assets.

As of 31/12/2019, the following exchange rates have been used when translating income and financial position figures from subsidiaries with functional currencies other than NOK:

Exchange rates		2018	2017
EUR average rate	Income statement items	9.6033	9.3326
EUR closing rate	Financial position items	9.9448	9.8510
SEK average rate	Income statement items	0.9365	0.9684
EUR closing rate	Financial position items	0.9711	0.9992
DKK average rate	Income statement items	1.2885	1.2546
DKK closing rate	Financial position items	1.3319	1.3231

Business mergers

Business mergers in the Group are treated according to the acquisition method and present the Group as a single entity. On acquisition, the cost price of the acquired business is allocated so that the consolidated opening statement of financial position reflects the estimated fair value of the acquired assets and liabilities. To determine fair value on acquisition, alternative methods of determining fair value must be used for assets for which there is no active market. Added value in excess of what is attributable to identifiable assets and liabilities is reported as goodwill. If the fair value of the equity in the acquired company exceeds the consideration, a reassessment is made of the valuation of observable assets and liabilities. If the reassessment reveals no discrepancies, the difference is recognised as income as at the acquisition date. The allocation of the cost price of the business merger must be changed if new information is revealed about the fair value applicable at the time of acquisition and up until the final excess value analysis. This must take place within 12 months of the acquisition date.

With each business acquisition, the minority interest will be measured at fair value, and minorities' share of goodwill is capitalised in the consolidated statement of financial position.

On stepwise acquisition of subsidiaries, the basis is the value of assets and liabilities on the date of the establishment of the Group. Subsequent acquisition of ownership of existing subsidiaries in addition to the majority interest will not affect the assessment of assets or liabilities.

Income recognition principles

The Group's income recognition principles are presented in a separate note (Note 4) to the consolidated financial statements.

Other income and expenses

To provide more information in the Group's consolidated income statement, significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs are separated out to a separate line in the statement of income called other income and expenses. Other income and expenses are presented net on this income statement line. See also the detailed specification of what these items include in the notes relating to the individual line items.

Inventories

Inventories are valued at the lower of acquisition cost/production cost and net selling value, where net selling value is calculated as the selling price in a transaction with market participants on the

measurement date less selling expenses. Purchased inventories are valued at acquisition cost according to the principle of weighted average, with deduction for obsolescence, while inventories produced in-house are valued at production cost according to the principle of full costing, with deduction for obsolescence.

Prepayments to suppliers

Prepayments to suppliers concern the financing of the purchase of inventory for individual partners. Prepayments are stated at nominal value after deduction for provisions for expected losses. Provisions for losses are made on the basis of identified indicators of impairment.

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents include cash, bank deposits, balances in the Group cash pool system and other means of payment with a due date less than three months from the acquisition date.

The Group's cash pool system is connected with cash and bank overdrafts within the same cash pool system and is presented net.

The Group cash pool system is managed by the parent company, Arcus ASA.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Property, plant and equipment

Tangible fixed assets are capitalised at cost price less accumulated depreciation and accumulated loss on non-transitory impairment. Depreciation is calculated and taken to expenses from the date the fixed asset is taken into use, and is calculated on the basis of expected useful life, taking account of estimated residual value.

Different rates of depreciation are used for a fixed asset’s components if these have different economic lives. Assets under construction are not depreciated. Depreciation is only taken to expenses when the asset is ready for use. Profit and loss on sale of fixed assets are determined as the difference between the selling price and the book value at the time of sale. Profits on sales of fixed assets are recognised as operating income and losses as operating expenses. If there are indications of impairment, the amount recoverable is estimated in order to assess any loss through the impairment. If the book value exceeds the amount recoverable, the asset is written down to recoverable value, while the remaining depreciation period is maintained (breakpoint solution). Depreciation methods, residual values and estimated lifetime are continuously assessed.

Intangible assets

Intangible assets comprise brands, software and goodwill. Intangible assets are capitalised at cost price with deduction for accumulated depreciation and accumulated impairment in the event of non-transitory impairment.

Intangible assets with limited useful lives are depreciated by the straight-line method over the expected useful life.

The capitalised value of goodwill, brands and other intangible assets with indeterminate lifetime is tested for impairment at least once a year, or more often if there are indications that the value of the

asset has decreased. This requires estimates of the recoverable amount to cash-generating units to which goodwill and other intangible assets are attributed.

To determine the recoverable amount, the Group estimates expected future pre-tax cash flows from the cash-generating unit and applies appropriate discount rates in order to calculate the present value of future cash flows. Cash flows for brands are calculated on the basis of a market-based “relief from royalty” method before tax. See Note 15 for a more detailed description of this model.

Expectations regarding future cash flows will vary over time. Changes in the market conditions and expected cash flows may cause losses in the event of impairment in the future. The most important assumptions of significance to the present value of the cash flows associated with the investments are future profits and growth, as well as the discount rate used.

Pensions

Net pension costs for defined benefit plans comprise the period's service cost, including future growth in salaries and interest rates on the estimated obligation, less expected returns on the pension assets. Prepaid pension is shown as a non-current asset in the statement of financial position where it is probable that the over- financing can be used or repaid. Correspondingly, a non-current liability is shown in the accounts when the pension obligation is greater than the pension assets. Net pension costs are classified as payroll costs in the statement of income. Changes in the liability resulting from changes in pension plans are taken to profit or loss immediately. Changes in the pension liability and the pension assets resulting from changes in, and deviations from, the estimate assumptions (estimate deviations), are recognised against equity and are presented in the statement of other comprehensive income.

The Group also has defined contribution pension plans, schemes whereby the company pays contributions on an ongoing basis to the employees’ individual pension plans. Ongoing premium invoices of this kind are expensed as salaries and other personnel costs.

Restructuring

Provisions for restructuring are recognised as expenses when the programme has been adopted and announced and the costs are identifiable and quantifiable. Provisions linked to restructuring are included as other provisions for liabilities calculated at present value. Agreements securing future work input are recognised as expenses over the period in which the work input is delivered.

Taxes

The tax expense comprises both tax payable and the change in deferred tax. Tax payable is based on taxable income for the year. Taxable income is different from the pre-tax profit as presented in the statement of income because of income and expenditure items that are not taxable/deductible (permanent differences), and the change in differences in taxable and accounting accruals (temporary differences). Tax payable is calculated on the basis of tax rates that had been adopted at the end of the period.

Deferred tax is capitalised on the basis of the temporary differences and any deficit to be carried forward existing at the end of the financial year and that involves increased or reduced future tax payable, when these differences are reversed in future periods. Temporary differences are differences between accounting and taxable results arising during a period and are reversed during a later period. Deferred tax is calculated on the basis of nominal tax rates (rates adopted as of the close of the financial year in the individual country) multiplied by temporary differences and the deficit to be carried forward. Deferred tax assets are capitalised

when the probability exists that future taxable income will enable utilisation of the asset.

Share-based payment

The Group has two share-based incentive schemes for senior executives, and a general share savings programme for all employees.

The costs related to the two share-based incentive schemes for senior executives are accrued during the vesting period, which is the period between the allocation date and the date of receipt. The costs which are accrued are the calculated value of the matching shares or options as of the allocation date, and this value is not adjusted during the vesting period. These costs are booked as personnel costs, set off to Group equity.

The related employer tax is in principle accrued during the same period. The costs of the employer tax in each period are calculated on the basis of the fair value of the shares or options. The costs for the period comprise the change in provisions, and are booked as personnel costs, set off as debt in the statement of financial position.

The costs related to these programme are recognised in accordance with IFRS 2.

The general share savings programme for all employees is based on the Group selling shares to the employees below market value. The costs related to this programme are recognised by booking the difference between the market value of the shares and the purchase price for the employees as personnel costs.

Classification principles

Other assets included in the operating cycle or falling due within 12 months are classified as current assets. Remaining assets are classified as fixed assets.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Liabilities included in the operating cycle or falling due within 12 months, where there is no unconditional right to defer settlement, are classified as current liabilities. Remaining liabilities are classified as long term.

Proposed dividend/Group contributions are capitalised in the statement of financial position as a liability when the Group has an irrevocable obligation to make dividend payments/Group contribution, normally after adoption by the annual General Meeting.

Measurement and classification of financial assets and liabilities

IFRS 9 (Financial instruments) replaces IAS 39 (Financial instruments – recognition and measurement) from the annual financial statements as from 1 January 2018. This new standard has combined all three aspects concerning recognition of financial instruments in the accounts: classification and measurement; impairment and hedge accounting.

The Group has implemented IFRS 9 prospectively, as from 1 January 2018. This means that the Group has not reviewed the comparable information, which is still reported in accordance with IAS 39. No differences have arisen on the introduction of IFRS 9, so that nothing is carried directly to equity. The change in IFRS 9 has entailed that financial instruments have been classified in accordance with new categories, and the nature of these changes is described below.

(a) Classification and measurement

In accordance with IFRS 9, debt instruments are measured at fair value through profit or loss, amortised cost, or fair value through total comprehensive income (OCI). The classification is based on two criteria: the Group’s business model for management of assets; and whether the instrument’s contractual cash flows solely represent “payment of principal and interest”. This assessment was made as at 1 January 2018.

The valuation of whether contractual cash flows for debt instruments solely comprise principal and interest was factually based on initial recognition of the assets.

Financial instruments at fair value via profit or loss

Financial instruments are recognised in the statement of financial position when the Group has become party to the instrument’s contractual provisions, and deducted when the contractual rights or obligations are fulfilled or cancelled, or have expired or been transferred. Financial instruments are classified as current assets if the expected settlement date is within 12 months of the close of the financial year, and as non-assets if the settlement date is later than 12 months after the close of the financial year. Derivatives are classified as financial instruments at fair value through profit or loss, unless they form part of a hedge. Assets and liabilities in this category are classified as current assets or current debt if it is expected that they will be settled within 12 months; otherwise they are classified as financial assets or non-current debt.

Debt instruments at amortised cost

Assets in the category of debt instruments at amortised cost are financial assets that are not derivatives and which have contractual cash flows which solely represent the principal and any interest, and are not traded in an active market. Any value changes as a consequence of interest rate changes are not recognised.

They are classified as current assets unless they fall due more than 12 months after the close of the financial year. Financial assets in the category of debt instruments at amortised cost comprise trade receivables and other receivables, as well as cash and cash equivalents in the statement of financial position. Financial liabilities in the category of debt instruments at amortised cost are debt to financial institutions, trade payables and other current liabilities.

Trade receivables and other receivables are stated at nominal value after deduction of provisions for expected losses. Sold accounts receivable that are included in the factoring agreement are presented as reduced accounts receivable in the statement of financial position.

Financial liabilities through borrowing are recognised at the amount received net of transaction costs. Financial liabilities are recognised at amortised cost based on an effective interest-rate method. Transaction costs (arrangement charges) are capitalised in the statement of financial position as part of the book value of the loan, and depreciated over the term of the loan (amortised cost). Borrowing in currencies other than the functional currency is translated at the exchange rate at the close of the financial year. For measurement of financial liabilities at fair value, see measurement of financial instruments in Note 2.

New guidelines for classification and measurement of financial instruments in accordance with IFRS 9 did not have any significant impact on the Group. The Group continued to apply fair value measurement to all financial assets previously recognised at fair value through profit or loss, in accordance with IAS 39. The following changes have been made to the classification of the Group’s financial assets:

- Trade receivables and other non-current financial assets classified as Lending and receivables as at 31 December 2017 are recognised in order to gather contractual cash flows and lead to cash flows that solely concern payment of principal and interest. As from 1 January 2018, these are classified and measured as Debt instruments at amortised cost.

- Equity investments in non-listed companies classified as assets available for sale as at 31 December 2017 are classified and measured as financial instruments at fair value through other comprehensive income (OCI) as from 1 January 2018. The Group chose to classify its non-listed equities investments in accordance with this category, since the intention is to hold these investments for the foreseeable future. No impairment was recognised for these investments in earlier periods.

There are no changes in classification and measurement for the Group’s financial liabilities.

(b) Write-down of expected losses on receivables and debt.

A significant share of the Group’s revenue is associated with the state monopolies in the Nordic region, where there is not considered to be any credit risk. The Group’s credit risk is otherwise spread over a large number of small customers within the HORECA market, as well as a small number of distributors outside the home markets.

On this basis, the Group applies a simplified approach to the calculation of expected credit losses. The Group does not track changes in credit risk, but instead assesses losses on the basis of the experienced credit loss on each reporting date. The Group has established a provisions matrix that is based on historical credit loss, adjusted for forward-looking factors that are specific to the debtors and the economic environment.

(c) Hedge accounting

At the time of the introduction of IFRS 9, all of the Group’s existing hedging qualified for treatment as continuing hedging. The Group has derivatives that are defined for hedging purposes, but does not use the hedge accounting rules.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1 Companies in the Group

Note 2 Management of financial risk

Note 3 Information about cash flows

Note 4 Revenues

Note 5 Segment information

Note 6 Transactions with related parties

Note 7 Other operating expenses

Note 8 Salaries and other personnel costs

Note 9 Share-based payment

Note 10 Pension costs, assets and obligations

Note 11 Financial income and costs

Note 12 Tax

Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14 Tangible fixed assets

Note 15 Intangible assets

Note 16 Leases

Note 17 Other receivables

Note 18 Inventories

Note 19 Cash and cash equivalents

Note 20 Share capital and shareholder information

Note 21 Debt to financial institutions

Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23 Other provisions for liabilities

Note 24 Current liabilities

Note 25 Pledges and guarantees

Note 26 Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Since IFRS 9 is to be implemented prospectively, the Group's previous accounting policies according to IAS 39 apply to 2017 as the comparison year, and these policies are stated below.

The Group classifies financial instruments in the following categories: financial instruments at fair value via profit or loss, loans and receivables, financial assets available for sale and financial liabilities. The classification depends on the purpose of the asset or liability. Management classifies financial assets and liabilities on acquisition.

Financial instruments at fair value via profit or loss
Financial instruments are recognised in the statement of financial position when the Group has become party to the instrument's contractual provisions, and deducted when the contractual rights or obligations are fulfilled or cancelled, or have expired or been transferred. Financial instruments are classified as current assets if the expected settlement date is within 12 months of the close of the financial year, and as non-current assets if the settlement date is later than 12 months after the close of the financial year.

Financial instruments at fair value via profit or loss are either financial instruments held for trading purposes or financial instruments earmarked at fair value. A financial instrument is classified in the category "held for trading purposes" if it is primarily acquired with a view to producing profit from short-term price fluctuations. Derivatives are classified as held for trading purposes unless they form part of a hedge. Assets and liabilities in this category are classified as current assets or short-term debt if it is expected that they will be settled within 12 months; otherwise they are classified as financial assets or non-current debt.

Loans and receivables
Loans and receivables are financial assets that are not derivatives, that have fixed or determinable

payments and that are not traded in an active market. They are classified as current assets unless they fall due more than 12 months after the close of the financial year. Loans and receivables comprise accounts receivable and other receivables, as well as cash and cash equivalents in the statement of financial position.

Loans and receivables are measured at amortised cost, and value changes resulting from interest-rate changes are not recognised.

Financial assets available for sale
Financial assets available for sale are financial assets that are not derivatives and that have been placed in this category, or that do not belong to any other category. They are classified as fixed assets provided that the investment does not fall due or the management does not intend to sell the investment within 12 months from the close of the financial year.

Other financial liabilities
Financial liabilities not falling into the category of "financial instruments at fair value via profit or loss" are classified as other financial liabilities. For measurement of financial liabilities at fair value, see measurement of financial instruments in Note 2.

Financial liabilities through borrowing are recognised at the amount received net of transaction costs. Financial liabilities are recognised at amortised cost based on an effective interest-rate method. Transaction costs (arrangement charges) are capitalised in the statement of financial position as part of the book value of the loan, and depreciated over the period of the loan.

Borrowing in currencies other than the functional currency is translated at the exchange rate at the close of the financial year.

Categorisation of financial assets and debt
The Group's measurement of financial assets, debt and other financial instruments at fair value can be divided into three categories:
Level 1: Listed (unadjusted) prices in active markets.
Level 2: Direct or indirect inputs other than listed prices included in Level 1, that are observable for the asset or the liability.
Level 3: Techniques for calculation of fair value based on other than observable market data.

Leases
Leases where a significant part of the risk and return associated with ownership continues to lie with the lessor are classified as operational leases. Lease payments from operational leases (with deduction for any financial incentives from the lessor) are charged as expenses using the straight-line method over the period of the lease.

Leases with regard to property, plant and equipment in which the Group principally holds all risks and rewards are classified as financial leasing. Financial leasing is capitalised at the start of the lease period at the lower of fair value of the leased fixed assets and the present value of the total minimum lease amount. Each lease payment is allocated between a repayment element and an interest element. The lease cost is charged to profit or loss as financial expenses. The lease liability, less the cost of interest, is classified as other current liabilities and other non-current liabilities. Property, plant and equipment acquired through a financial lease agreement is depreciated over the expected life or the period of the lease if this is shorter.

As from the 2019 financial year, the accounting policies for lease agreements are amended after the introduction of new IFRS 16, which will have a significant impact on the Group's accounts. Further details are given in Note 16 to the consolidated financial statements.

Statement of cash flows
The indirect method is used in the preparation of the statement of cash flows. Cash and cash equivalents in the statement of financial position are defined as holdings of cash and cash equivalents in the statement of cash flows.

Segment information
Operating segments are reported in the same way as for internal reporting to Group management. The Group's business areas comprise Spirits, Wine and Distribution and decisions within each business area are taken by the Group CEO.

The Group's activities consist of sales and marketing of Spirits, sales and marketing of Wine, and Distribution of spirits and wine.

The Spirits business area comprises the following companies: Arcus Norway AS with subsidiaries, Det Danske Spiritus Kompagni A/S, Arcus Denmark A/S, Arcus Sweden AB, Arcus Finland Oy and Arcus Deutschland GmbH.

The Wine business area comprises the following companies: Vingruppen Sweden Holding AB and subsidiaries, and Vingruppen AS and subsidiaries.

The Distribution business area comprises Vectura AS.

In addition, there are the remaining Group income and expenses, as well as financing costs, that comprise Arcus-Gruppen AS and Arcus ASA.

The Group presents no segment assets or liabilities, as this is not done in the Group's internal reporting

For further information about the Group's operating segments, see Note 5.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Areas in which estimates have major significance will be:

Figures in NOK 1,000

Accounting item	Note	Assumptions	Book value 2018	Book value 2017
Goodwill	15	Present value of future cash flows	1,042,130	1,042,596
Brands	15	Present value of future cash flows	815,009	819,702
Other intangible assets	15	Recoverable amounts and correct useful life	26,752	29,151
Property, plant and equipment	14	Recoverable amounts and correct useful life	315,839	329,826
Deferred tax assets	12	Assessment of the ability to exploit tax assets in the future	110,158	136,790
Pension obligations	10	Economic and demographic assumptions	21,077	30,552
Liabilities at fair value through profit or loss	22	Present value of future cash flows	74,218	0
Provisions	23	Correct basis for estimate calculations	9,008	12,478

Related parties

The Group's related parties, in addition to subsidiaries, associated companies and jointly controlled companies, are defined as the owners, all members of the Board of Directors and Group Management, and companies in which any of these parties either have controlling interests, Board appointments, or are senior employees.

All transactions between Group companies and related parties are made on market terms.

Important accounting estimates and discretionary assessments

Preparation of the annual financial statements requires management to make estimates and assumptions that affect the value of assets, liabilities and conditional liabilities in the statement of financial position, and income and expenses for the financial year.

Future events and changes in the regulatory framework may mean that estimates and

assumptions must be changed, while new opinions and interpretations of standards may mean that the choice of principles and presentation will be changed. Estimates and underlying assumptions are examined and evaluated continuously, and changes in accounting estimates are recognised in the period in which the estimates are changed.

Present value estimates of future cash flows are affected by correct assumptions and estimates of future cash flows and estimates of return requirements. Return requirements are determined using the capital asset pricing model (CAPM) and assumptions in using the CAPM are: risk-free interest; market risk premium; and beta.

The areas with greatest risk of substantial changes are capitalised goodwill, brands, tax assets and liabilities at fair value via profit or loss, on the basis that the capitalised amounts are substantial, and that considerable discretion may be exercised. The estimates are based on assumptions concerning future cash flows that are discounted at a selected discount rate.

Estimates and assumptions are described in the various notes.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.	
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.	
Statement of financial position as at 31 December	
Statement of cash flows 01.01.-31.12.	
Statement of changes in equity	
Brief history of the Group	
Accounting policies	
Notes	
Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements	
Declaration	
Auditor's report	

Notes

NOTE 1 COMPANIES IN THE GROUP

The consolidated financial statements for 2018 cover the following subsidiaries and associated companies:

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Company name				
Arcus ASA (parent company)	Nittedal	NOK	1,360	
Subsidiaries				
Arcus-Gruppen AS	Nittedal	NOK	276,552	100%
Vectura AS	Nittedal	NOK	14,014	100%
Shares owned by Arcus-Gruppen AS				
Arcus Norway AS	Nittedal	NOK	62,100	100%
Arcus Denmark AS	Copenhagen	DKK	10,324	100%
Det Danske Spiritus Kompagni A/S	Copenhagen	DKK	6,500	100%
Vingruppen AS	Nittedal	NOK	60	100%
VinGruppen Sweden Holding AB	Stockholm	SEK	50	100%
Arcus Deutschland GmbH	Bremen	EUR	500	100%
Shares owned by Arcus Norway AS				
Arcus Sweden AB	Stockholm	SEK	100	100%
Arcus Finland OY	Helsinki	EUR	311	100%
BevCo AS	Nittedal	NOK	600	100%
Atlungstad Håndverksdestilleri AS	Stange	NOK	30	100%
Stockholms Spritfabrik AB	Stockholm	SEK	50	100%
De Lysholmske Brenneri- og Destillasjonsfabrikker ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Oplandske Spritfabrik ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Løiten Brænderis Destillation ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Siemers & Cos Destillasjon ANS	Nittedal	NOK	0	100%
Shares owned by VinGruppen Sweden Holding AB				
Vingruppen i Norden AB	Stockholm	SEK	4,192	100%

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Shares owned by Vingruppen AS				
Arcus Wine Brands AS	Nittedal	NOK	100	100%
Vinordia AS	Nittedal	NOK	968	100%
Symposium Wines AS	Nittedal	NOK	500	90%
Vinuniq AS	Nittedal	NOK	100	100%
Excellars AS	Nittedal	NOK	181	100%
Heyday Wines AS	Nittedal	NOK	100	70%
Classic Wines AS	Nittedal	NOK	30	100%
Creative Wines AS	Nittedal	NOK	30	100%
Shares owned by Symposium Wines AS				
Hedoni Wines AS	Nittedal	NOK	30	90%
Shares owned by Arcus Wine Brands AS				
Arcus Brand Lab AS	Nittedal	NOK	30	100%
Shares owned by Vingruppen i Norden AB				
Vinunic AB	Stockholm	SEK	145	100%
Wineworld Sweden AB	Stockholm	SEK	500	90%
The WineAgency Sweden AB	Stockholm	SEK	100	90%
Valid Wines Sweden AB	Stockholm	SEK	1,100	83%
Social Wines OY	Helsinki	EUR	8	94%
Vinum Import Oy	Åbo	EUR	3	88%
Vingruppen Oy	Helsinki	EUR	3	100%
Shares owned by Wineworld Sweden AB				
Wineworld Finland Oy	Helsinki	EUR	220	76%
Quaffable Wines Sweden AB	Stockholm	SEK	100	72%
Shares owned by Vinunic AS				
Vingaraget AB	Stockholm	SEK	50	100%
Owned by The WineAgency Sweden AB and WineWorld Sweden AB				
Your Wineclub Sweden AB	Stockholm	SEK	50	90%

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

<i>Figures in 1,000 (local currency)</i>	Registered office	Currency	Nominal share capital	Group holding and voting share
Shares owned by Social Wines Oy				
Vinunic Oy	Helsinki	EUR	3	94%
Shares owned by Quaffable Wines Sweden AB				
New Frontier Wines AB	Stockholm	SEK	50	72%
Associated company				
Tiffon SA	Jarnac	EUR	1131	35%
Smakeappen AS	Oslo	NOK	100	50%

Profit, dividends and equity attributable to non-controlling interests

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Profits attributable to non-controlling interests in 2018	Accumulated non-controlling interests 31 December 2018 (assuming that put options are not exercised)*	Accumulated non-controlling interests 31 December 2018 (assuming that put options are exercised)*	Dividend distributed to non-controlling interests in 2018
Symposium Wines AS	515	1,259	0	-920
Heyday Wines AS	548	1,004	0	-68
Wineworld Sweden AB	1,643	5,674	0	-3,177
The WineAgency Sweden AB	1,381	4,619	0	-1,367
Social Wines OY	337	1,428	0	-95
Vinum Import Oy	351	1,435	1,435	-170
Other companies with minority interests	1,179	2,822	1,530	0
Total	5,954	18,241	2,965	-5,797

* Several of the subsidiaries managing directors have non-controlling interests, and most of the managing directors have put options regarding their shares which they may exercise at a given future time. The Group does not have control of the shares at the end of the period, nor does it have control of the possible exercising of the put options. The table above show accumulated non-controlling interest for both assuming that the put options are exercised and assuming the put options are not exercised.

Since the Group does not have control of this exercising, the Group's book equity is subject to the assumption that the options are exercised.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Profits attributable to non-controlling interests in 2017	Accumulated non-controlling interests 31.12.2017	Dividend distributed to non-controlling interests in 2017
Symposium Wines AS	1,089	2,290	-1,337
Heyday Wines AS	213	459	0
Wineworld Sweden AB	3,161	7,583	-693
The WineAgency Sweden AB	1,454	4,777	-1,098
Social Wines OY	150	1,357	0
Vinum Import Oy	501	1,280	-335
Other companies with minority interests	376	1,077	-58
Total	6,944	18,823	-3,521

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.	
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.	
Statement of financial position as at 31 December	
Statement of cash flows 01.01.-31.12.	
Statement of changes in equity	
Brief history of the Group	
Accounting policies	
Notes	
Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements	
Declaration	
Auditor’s report	

Key figures for companies with significant non-controlling interests in the Group

2018	Symposium Wines AS	Heyday Wines AS	Wineworld Sweden AB	The WineAgency Sweden AB	Social Wines OY	Vinum Import Oy
<i>Figures in NOK 1,000</i>						
Sales revenue	130,291	31,694	205,280	227,577	220,182	101,689
Other operating revenue	0	0	-2,950	-4,302	197	-756
Operating expenses excluding depreciation	-122,221	-29,053	-181,146	-205,504	-213,146	-91,013
Depreciation	0	0	-4	-21	-26	0
Operating profit	8,070	2,641	21,180	17,750	7,207	9,919
Net financial profit	609	-259	-38	74	-14	0
Tax	-2,030	-555	-4,719	-4,009	-1,434	-857
Profit for the year	6,649	1,827	16,423	13,814	5,759	9,062
Fixed assets	388	85	2,951	484	678	409
Current assets	45,356	11,875	108,004	94,367	59,662	33,854
Total assets	45,744	11,960	110,955	94,851	60,340	34,263
Equity	4,187	1,530	56,747	46,178	25,441	12,065
Liabilities	41,557	10,430	54,208	48,673	34,899	22,197
Equity and liabilities	45,744	11,960	110,955	94,851	60,340	34,263

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.	
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.	
Statement of financial position as at 31 December	
Statement of cash flows 01.01.-31.12.	
Statement of changes in equity	
Brief history of the Group	
Accounting policies	
Notes	
Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements	
Declaration	
Auditor’s report	

2017						
Figures in NOK 1,000	Symposium Wines AS	Heyday Wines AS	Wineworld Sweden AB	The WineAgency Sweden AB	Social Wines OY	Vinum Import Oy
Sales revenue	103,301	17,799	231,364	196,074	124,805	53,147
Other operating revenues	0	0	-4,994	-3,130	190	-143
Operating expenses excluding depreciation	-96,413	-16,735	-185,768	-174,269	-120,314	-47,731
Depreciation	0	0	-9	-19	-1,483	0
Operating profit	6,888	1,064	40,592	18,656	3,198	5,273
Net financial profit	319	-118	0	91	-53	-12
Tax	-1,760	-237	-8,981	-4,203	-694	-1,054
Profit for the year	5,447	709	31,611	14,544	2,451	4,207
Fixed assets	158	7	2,950	475	1,079	440
Current assets	36,139	8,100	129,095	97,556	58,472	32,636
Total assets	36,297	8,107	132,045	98,031	59,551	33,075
Equity	3,722	1,530	75,838	47,763	20,701	10,206
Liabilities	32,575	6,577	56,207	50,269	38,850	22,870
Equity and liabilities	36,297	8,107	132,045	98,031	59,551	33,075

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

NOTE 2 MANAGEMENT OF FINANCIAL RISK

Financial risk

The Group has a Board-adopted financial policy in which strategy and guidelines for financial risk management are defined. Responsibility for the execution of the adopted financial policy lies with Arcus ASA, but is implemented in cooperation with the individual business areas. The Arcus Group's principal source of income is the core business, and the Group's main strategy with regard to risk is not to speculate, but to limit the financial risk that the core business creates.

The most important financial risks to which the Group is exposed are associated with credit risk, interest-rate risk, liquidity risk and foreign currency risk.

For hedging purposes associated with interest-rate and currency risk, the Group to a certain degree uses financial derivatives. The Group does not fulfil the accounting requirements for hedge accounting and therefore does not treat these as hedging for accounting purposes. The accounting treatment of financial derivatives is described under Accounting policies.

Credit risk

The Group has a procedure for the management of credit risk, which indicates that credit risk must be assessed before establishing a customer relationship by examining financial statements and other relevant and available information, and by determining credit periods and credit limits. The credit procedure also defines that after the establishment of a customer relationship:

- Customers that are granted credit must be subject to systematic credit assessment, with the establishment of credit limits that are followed up regularly.
- Credit terms in conjunction with sale to customers must be kept to a minimum and may normally not exceed 30 days.
- Credit risk must be reviewed and assessed at least quarterly.

If it is discovered that a credit assessment has not been made for a merchant customer, or is older than six (6) months, a credit check must be performed immediately.

Outstanding amounts are continuously monitored in cooperation between the finance department and the marketing departments of the individual activities. If an outstanding amount is not paid, a reminder must be sent. Reminders/collection notices must be run once a week, and other activities must be assessed on an ongoing basis.

On a monthly basis, and on the basis of the Group's template rules, the credit department calculates the loss provisions required. The Group's matrix for loss provisions is presented below.

Due date distribution of trade receivables	Assessment of provision requirements		
Receivables with reminder level 1 (notice of collection sent)	10.0%		
Receivables with reminder level 2 (ready for collection)	15.5%		
Receivables with reminder levels 5, 8 and 9 (collection sent)	20.0%		
Specific provisions on accounts receivable	Individual assessment		

A significant share of the Group's revenue is associated with the state monopolies in the Nordic region, where there is not considered to be any credit risk. The Group's credit risk is otherwise spread over a large number of small customers within the HORECA market, as well as a small number of distributors outside the home markets.

At the end of 2018 the Group had no significant factoring agreements.

The Group's maximum credit risk is equivalent to the book value of financial assets. See also the table to this Note which categorises financial assets.

Overview of bad debts and age analysis of accounts receivable

Figures in NOK 1,000	31.12.18	31.12.17
Nominal accounts receivable	1,261,888	1,432,873

The provision for bad debt on accounts receivable as at 31 December 2018 was TNOK 1,179 (2017: TNOK 709). Losses on accounts receivable are classified as other operating expenses in the statement of income.

As at 31 December, the Group had the following accounts receivable fallen due but not paid

31.12.2018 ³⁾	Due in 0-60 days		Due in 61-365 days		Due date after more than 1 year
Figures in NOK 1,000	Total	Not due			
Nominal accounts receivable	1,261,888	1,208,581	51,529	1,778	0
Provision for losses on accounts receivable	-1,179	0	-683	-496	0
Book value, accounts receivable	1,260,709	1,208,581	50,846	1,282	0

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

31.12.2017¹⁾

			Due in 0-60 days	Due in 61-365 days	Due date after more than 1 year
Figures in NOK 1,000	Total	Not due			
Nominal accounts receivable	1,432,873	1,274,624	158,242	7	0
Provision for losses on accounts receivable	-709	0	-702	-7	0
Book value, accounts receivable	1,432,164	1,274,624	157,540	0	0

1. Receivables as at 31 December 2018 include significantly fewer accounts receivable that have fallen due for the Group than at the end of 2017. At the end of 2018, approximately NOK 1 million was related to accounts receivable that had fallen due from Vinmonopolet in relation to receivables which fell due during the New Year period in December 2018, and these were paid on the first banking day in 2019, i.e. 2 January 2019. In the same way, NOK 127 million was items receivable from Vinmonopolet at the end of 2017.

Interest-rate risk

The Group is exposed to interest-rate risk through financing activities (debt financing and financial leasing liabilities) and investments (bank deposits). At the end of 2018, the Group's non-current liabilities were associated with credit facilities at SEB and financial leasing at at Nordea Finans and Volvo Finans. Group policy is to hedge up to 50 per cent of the base interest rate on non-current loans. The Group assesses the policy on an ongoing basis, and as at 31 December 2018 all interest rates were variable. The margin on credit facilities at SEB is related to the ratio of net interest-bearing debt in relation to EBITDA, while the margin at Nordea Finans and Volvo Finans is fixed.

Figures in NOK 1,000	Currency	Interest- rate profile	Due date	2018	2017
Current interest-bearing debt					
Drawing on the Group's overdraft facility	NOK	Variable	2019	0	72,700
Current liabilities related to financial leasing	NOK	Variable	2019	18,063	17,371
Non-current interest-bearing debt					
Non-current loan to financial institutions	SEK	Variable	2021	728,325	749,400
Non-current liabilities related to financial leasing	NOK	Variable	2020	151,394	166,395

Sensitivity analysis, interest 2018

Figures in NOK 1,000	Increase/reduction in base points	Effect on pre-tax profit
Loans in NOK	50	-4,489
Loans in NOK	-50	4,489

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group will not be in a position to service its financial liabilities as they fall due. The Arcus Group's capital management is described in a separate section of this note.

The Group's activities are subject to seasonal fluctuations, and alcohol sales normally increase in periods with national celebrations and public holidays, especially at Easter and Christmas. The fourth quarter is normally the best quarter for the Group, which is also reflected in cash flows.

Cash flows from operations, which are, for example, affected by changes in working capital, are managed operationally by the business areas. Via reporting, the finance department monitors liquidity flows in the short and long term. Interest-bearing debt is followed up and managed together with interest-bearing receivables at Group level.

The following table presents an overview of the maturity structure for the Group's financial liabilities, based on non-discounted contractual payments. In instances where the counterparty can demand earlier redemption, the amount is recorded in the earliest period in which the payment can be demanded by the counterparty

2018	Remaining period		
	0-1 year	1-5 years	More than 5 years
Debt to financial institutions – mortgage loans	0	728,325	0
Debt to financial institutions – leasing*	18,063	150,101	1,293
Liabilities at fair value	0	0	0
Other provisions	0	92	0
Trade payables	576,783	0	0
Current liabilities**	1,115,710	0	0
Interest related to mortgage loans	10,925	21,850	0
Interest related to financial leasing debt	4,194	3,301	66
Total	1,725,675	903,669	1,359

2017	Remaining period		
	0-1 year	1-5 years	More than 5 years
Debt to financial institutions – mortgage loans	0	749,400	0
Debt to financial institutions – leasing*	17,371	166,395	0
Other provisions	0	320	0
Trade payables	603,884	0	0
Current liabilities**	1,125,747	0	0
Interest related to mortgage loans	11,241	33,723	0
Interest related to financial leasing debt	4,316	6,809	0
Total	1,762,559	956,647	0

* Read more about the maturity profile of financial leases in Note 16 concerning Leasing agreements.

** Current liabilities include collected alcohol taxes.

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**Currency risk**

The Group is exposed to currency risk as it has operations in several different countries. The Group's currency exposure can mainly be divided into two groups: cash flow risk and translation risk. The principal objective is to limit the effect of exchange rate fluctuations on the Group's cash flow in NOK. Changes in purchase costs from suppliers in functional currency due to exchange rate changes are continuously offset by changes of sales prices to customers and through renegotiation of purchase prices from suppliers. The most significant currencies are EUR, USD, SEK and DKK. The risk horizon, i.e., the time it takes to compensate for negative exchange rate fluctuations, is to a great extent controlled by price-adjustment opportunities in the state monopolies in the Nordic region. In Norway this takes place every four months and in Sweden every six months. As a general rule, currency is purchased in the spot market, but also to some extent in the forward market, in order to continuously offset net cash positions.

All of the Group's long-term borrowing is undertaken in SEK, as a natural hedging of cash flow in the form of dividends in SEK.

For reporting purposes, receivables and debt, as well as monetary items in foreign currency, are translated at the closing rate in the companies' functional currencies.

The Group's presentation currency is NOK. The Group is therefore further exposed to currency risk when translating foreign subsidiaries from their functional currency to the Group's presentation currency. This translation risk is not hedged. As at 31 December 2018, the net translation difference associated with the majority's equity was positive at NOK 308.5 million, corresponding to a positive change in 2018 of NOK 7.7 million (positive by NOK 300.8 million at the end of 2017).

The table below shows the Group's purchase of non-functional foreign exchange during 2018.

<i>Figures in 1,000 (in the relevant currency)</i>	Purchase of currency 2018			Proportion hedged via forward contracts
	Spot	Forward	Total	
EUR	90,399	11,200	101,599	11.0%
USD	11,735	150	11,885	1.3%
AUD	1,088	60	1,148	5.2%
GBP	1,365	320	1,685	19.0%
SEK	0	190	190	100.0%

<i>Figures in 1,000 (in the relevant currency)</i>	Purchase of currency 2017			Proportion hedged via forward contracts
	Spot	Forward	Total	
EUR	85,554	15,885	101,439	15.7%
USD	10,092	390	10,482	3.7%
AUD	1,048	230	1,278	18.0%
GBP	2,215	80	2,295	3.5%
DKK	70,000	0	70,000	0.0%
SEK	40	0	40	0.0%

At the end of the year, the Group had the following forward contracts related to the distribution activities, which were booked at fair value with value changes through profit or loss. The represents financial hedging and the Group does not use hedge accounting.

31.12.18**Forward contracts**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Currency	Currency amount	Value in NOK - end of period	Forward value in NOK	Fair value in NOK	Due date
Purchase contracts	EUR	1,600	15,912	15,308	604	2019
Purchase contracts	GBP	50	553	534	20	2019
Total					624	

31.12.17**Forward contracts**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Currency	Currency amount	Value in NOK - end of period	Forward value in NOK	Fair value in NOK	Due date
Purchase contracts	EUR	2,000	19,702	18,783	919	2018
Purchase contracts	USD	110	907	856	51	2018
Purchase contracts	AUD	60	385	373	12	2018
Purchase contracts	GBP	20	222	211	11	2018
Total					993	

All forward contracts are recognised at fair value as of the close of the financial year.

Sensitivity to exchange rate fluctuation:

The following table shows the Group's sensitivity to changes in the most important exchange rates, if all other variables remain constant.

The effect on the Group's profit before tax is calculated as changes in the fair value of monetary assets and liabilities as at 31 December 2018 in foreign currency (non-functional currency). This includes hedging derivatives recognised at fair value with value changes through profit or loss.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

The effect on other comprehensive income (OCI) is calculated as the effect of the translation differences associated with subsidiaries in foreign currency as at 31/12/2018.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Change in exchange rate	Effect on pre-tax profit	Total effect on OCI before tax
EUR	5%	-1,419	3,554
EUR	-5%	1,419	-3,554
SEK	5%	-2,326	1,562
SEK	-5%	2,326	-1,562
DKK	5%	6,016	41,012
DKK	-5%	-6,016	-41,012

The Group's exposure to other currencies is insignificant as at 31/12/2018.

Categorisation of financial assets and liabilities:

Assets

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Financial instruments at amortised cost	Financial instruments at fair value through total comprehensive income (OCI).	Total book value of financial assets, 31.12	Prepaid costs	Total in the statement of financial position 31.12.
Other investments in shares	0	200	0	200	0	200
Other non-current receivables	0	1,581	0	1,581	0	1,581
Trade receivables	0	1,260,709	0	1,260,709	0	1,260,709
Other receivables	624	59,966	0	60,590	20,231	80,821
Bank deposits	0	282,594	0	282,594	0	282,594
Total financial assets 31.12.2018	624	1,605,050	0	1,605,674	20,231	1,625,905

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Loans and receivables	Assets available for sale	Total book value of financial assets, 31.12.	Prepaid costs	Total in the statement of financial position 31.12.
Other investments in shares	0	0	200	200	0	200
Other non-current receivables	0	1,205	0	1,205	0	1,205
Trade receivables	0	1,432,164	0	1,432,164	0	1,432,164
Other receivables	993	70,981	0	71,974	14,921	86,895
Bank deposits	0	184,415	0	184,415	0	184,415
Total financial assets 31.12.2017	993	1,688,765	200	1,689,958	14,921	1,704,879

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.	
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.	
Statement of financial position as at 31 December	
Statement of cash flows 01.01.-31.12.	
Statement of changes in equity	
Brief history of the Group	
Accounting policies	
Notes	
Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements	
Declaration	
Auditor’s report	

Liabilities

	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Financial instruments at amortised cost	Financial instruments at fair value through total comprehensive income (OCI).	Total book value of financial liabilities, 31.12	Provision for accrued costs and statutory obligations	Total in the statement of financial position 31.12.
Figures in NOK 1,000						
Debt to financial institutions	0	892,958	0	892,958	0	892,958
Liabilities at fair value	74,218	0	0	74,218	0	74,218
Other non-current liabilities	0	647	0	647	0	647
Trade payables	0	576,783	0	576,783	0	576,783
Other current liabilities	0	15,960	0	15,960	169,296	185,256
Total financial liabilities 31.12.2018	74,218	1,486,348	0	1,560,566	169,296	1,729,862

	Financial instruments at fair value with value changes through profit or loss	Financial liabilities	Total book value of financial liabilities, 31.12	Provision for accrued costs and statutory obligations	Total in the statement of financial position 31.12.
Figures in NOK 1,000					
Debt to financial institutions	0	999,289	999,289	0	999,289
Liabilities at fair value	0	0	0	0	0
Other non-current liabilities	0	0	0	0	0
Trade payables	0	603,884	603,884	0	603,884
Other current liabilities	0	14,916	14,916	182,828	197,744
Total financial liabilities 31.12.2017	0	1,618,089	1,618,089	182,828	1,800,917

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**Fair value hierarchy**

The Group uses the following hierarchy to determine and report the fair value of financial instruments:

Level 1: Listed (unadjusted) prices in active markets

Level 2: Direct or indirect inputs other than listed prices included in Level 1, that are observable for the asset or the liability.

Level 3: Techniques for calculation of fair value based on other than observable market data.

As at 31 December 2018, the Arcus Group had the following financial liabilities at fair value in the statement of financial position:

31.12.18	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Currency derivatives	0	624	0	624
Total assets	0	624	0	624

	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Liabilities at fair value through profit or loss	0	0	74,218	74,218
Total liabilities	0	0	74,218	74,218

31/12/2017	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Currency derivatives	0	993	0	993
Total assets	0	993	0	993

	Level 1	Level 2	Level 3	Book value as at 31.12.
Liabilities at fair value through profit or loss	0	0	0	0
Total liabilities	0	0	0	0

There have been no reclassifications between Level 1 and Level 2 during the period. Neither have there been any transfers out of Level 3 during the period.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Reconciliation of liabilities (Level 3):

Commitments classified at Level 3 are related to options for the purchase of non-controlling interests. Further information on these commitments is presented in Note 22.

	Book value 31.12.2017	Used/exercised 2018	Provision made/ issued 2018	Value changes 2018	Recognised interest 2018	Translation differences	Book value 31.12.18
Liabilities at fair value	0	0	67,874	2,560	104	3,680	74,218
Total	0	0	67,874	2,560	104	3,680	74,218

	Book value 31.12.2016	Used/exercised 2017	Provision made/ issued 2017	Value changes 2017	Recognised interest 2017	Translation differences	Book value 31.12.2017
Liabilities at fair value	24,135	-10,483	0	-13,673	21	0	0
Total	24,135	-10,483	0	-13,673	21	0	0

Capital management

The Group's overall objective is that the Group at all times has sufficient liquidity to fulfil its obligations in both the short and long term. At the same time, the aim is to minimise the Group's surplus liquidity. The Group will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of income development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance. Unutilised credit opportunities are described in Note 19.

As far as possible, the Group wishes to have flexibility for its liquid assets in relation to day-to-day operations. The Group achieves this through a Group cash pool system with a drawing facility that as of 31 December 2018 is managed by Arcus ASA.

When funds are needed for investment purposes, the Group relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial institution is also used. The Group works according to the objective that the net interest-bearing debt may not exceed 2.5 times EBITDA.

There were no changes in the Group's non-current debt financing during 2018. At the end of 2018, the agreement on a mortgage loan facility contains a loan clause (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this loan clause and reports to the bank on a quarterly basis. As at 31 December 2018 the Group was well within the required ratio. In connection with the introduction of IFRS 16 concerning leases as from 2019, the Group's reported net interest-bearing debt and adjusted EBITDA will change significantly. The loan agreement with SEB specifies that the loan terms must be calculated according to the current model, regardless of the introduction of IFRS 16, so that the Group's ability to fulfil the loan terms will not be affected by the introduction of IFRS 16.

The Group also has financial leasing agreements for major investments in production equipment.

NOK million	2018	2017
Net interest-bearing debt		
Non-current interest-bearing debt to credit institutions	874,895	909,218
Current interest-bearing debt to credit institutions	18,063	90,071
Capitalised front-end fees	4,824	6,577
Bank deposits and other cash and cash equivalents	-282,594	-184,415
Net interest-bearing debt	615,188	821,451

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**NOTE 3** INFORMATION ON CASH FLOWS

The Group prepares the statement of cash flows according to an indirect method. Below is a specification of cash flow effects which are not presented elsewhere in the Notes.

CASH FLOWS FROM OPERATIONS:**Pension costs and other provisions without cash effect**

Pension costs without cash effect are the change in pension obligations in the statement of financial position, adjusted for obligations from acquisition or sale, and the effects of booked estimate deviations booked to total comprehensive income (OCI).

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Book value pension obligations at the beginning of the year	10	-30,552	-34,092
Estimate deviations booked to the total comprehensive income	10	9,900	4,438
Book value pension obligations at the end of the year	10	21,077	30,552
Pension costs without cash effect		425	898
Book value other provisions for obligations at the beginning of the year	23	-320	-627
Book value other provisions for obligations at the end of the year	23	92	320
Costs from other provisions without cash effect		-228	-307
Total pension costs and other provisions without cash effect		197	591

Value changes without cash effect

Below is a specification of value changes included in the statement of income, but without cash effect.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Value change in options for the purchase of non-controlling interests	11,22	2,560	147
Value change in previous co-investment programme for senior executives	11,22	0	-13,821
Costs related to share-based remuneration without cash effect	9	7,603	9,415
Amortization of front-end fees for interest-bearing debt	21	1,623	1,652
Value change, forward contracts	11	369	-1,837
Total value changes without cash effect		12,155	-4,444

Profit or loss on sale of fixed assets and intangible fixed assets

The accounting profit or loss on the sale of fixed assets and intangible fixed assets has no cash flow effect, which is thereby reversed from the operational activities in the indirect method. The sales proceeds related to these divestments is the Group's cash flow effect under investment activities.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Book value of sold fixed assets and intangible fixed assets	14,15	0	0
Sales proceeds from sold fixed assets and intangible fixed assets		365	30
Profit (-) / loss (+) on sale of fixed assets and intangible fixed assets		-365	-30

Unrealised gains

Unrealised gains are related to translation differences for working capital items in foreign subsidiaries with a functional currency other than the Group's functional currency, and statement of income items related to the currency translation of loans booked in other currencies than the functional currency.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Translation differences for working capital items		1,195	19,195
The effects on the result of the translation of loans booked in another currency than the functional currency		0	0
Total unrealised gain		1,195	19,195

Changes in working capital

Changes in working capital are the change in working capital items in the statement of financial position, adjusted for working capital items from the acquisition or sale of companies during the period.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Book value of inventories at the beginning of the year		410,759	378,777
Addition of inventories on acquisition of companies during the year		0	201
Book value of inventories at the end of the year		-441,117	-410,759
Change in inventories		-30,358	-31,781

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Book value of trade receivables at the beginning of the year		1,432,164	1,344,067
Addition of trade receivables on acquisition of companies during the year		0	44,158
Book value of trade receivables at the end of the year		-1,260,709	-1,432,164
Change in trade receivables		171,455	-43,939

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Book value of trade payables at the beginning of the year		-603,884	-628,347
Addition of trade payables on acquisition of companies during the year		0	-20,974
Book value of trade payables at the end of the year		576,783	603,884
Change in trade payables		-27,101	-45,437

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Book value of other current receivables at the beginning of the year	17	85,902	78,996
Addition of other current receivables on acquisition of companies during the year		0	845
Book value of other current receivables at the end of the year	17	-74,958	-85,902
Change in other current receivables		10,944	-6,061

Book value of other current liabilities at the beginning of the year	24	-1,124,105	-1,108,674
Addition of other current liabilities on acquisition of companies during the year		0	-31,626
Book value of other current liabilities at the end of the year	24	1,113,785	1,124,105
Change in other current liabilities		-10,320	-16,195
Change in other current assets and other liabilities		624	-22,256

CASH FLOWS FROM INVESTMENT ACTIVITIES:

Payments on acquisition of other financial investments

In 2018, the entire amount concerns a payment related to an ownership interest in a new associated company, Smakeappen AS. In 2017, the payment was related to an increased ownership interest in an existing associated company, Tiffon SA.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Increased ownership interest in an associated company (Tiffon SA)	13	0	-454
Ownership interest in Smakeappen AS	13	-119	0
Payments on acquisition of other financial investments		-119	-454

CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES:

Interest cost paid during the period

The Group has quarterly interest payment dates, so that the Group's recognised interest payable coincides with the interest paid during the year. The difference between recognised interest payable and interest paid is related to calculated interest costs relating to liabilities at fair value through profit and loss, recognized in the statement of financial position.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
Interest paid to credit institutions	11	-37,302	-31,454
Interest cost paid during the period		-37,302	-31,454

Payment of dividend

Dividend paid in 2018 is mainly related to dividend to shareholders in Arcus ASA (TNOK 112,919). Other dividend is to minority shareholders in individual subsidiaries within the wine business. This dividend is specified in Note 1.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

NOTE 4 REVENUE

Sales revenue is the primary income source for the Group and related segments.

Spirits
The primary revenue source in Spirits is the sale of spirits products, of which most of the sales revenue is from own produced products, for which the Group is also the owner of the brand. In addition, this segment also has sales revenue from a good number of agencies, of which the products may be processed and bottled by the Group or imported products that are ready for sale, but where the brand is owned by other external operators. The most important spirits categories are Aquavit, Bitters, Vodka and Cognac.

In geographical terms, Norway, Denmark and Sweden are the most important markets, but the Group also has sales to Germany, the USA, Finland and DFTR (Duty Free Travel Retail), as well as other sales to other markets.

Wine
The primary revenue source for Wine is sales of wine products, where most of the sales revenue is from agency activities, where the Group imports products that are ready for sale. The Group also has considerable sales revenue from sales of own Wine brands, with wine being blended and bottled in the Group's own production facility.

In geographical terms, the Group has sales revenue from Wine in Norway, Sweden and Finland, and to small extent from DFTR.

Distribution
The Group's distribution activities comprise its subsidiary,Vectura, whose primary revenue source is comprehensive logistics services for both internal and external suppliers in Norway.

Other operating revenues
Other operating revenues primarily comprise revenues other than the primary source of income. For the Spirits segment this consists mainly of contract bottling, and for the Wine segment glass sales, while for the Distribution segment this consists mainly of other activity-based income, including pallet location hire, export handling, destruction handling and quarter pallet production.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.	
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.	
Statement of financial position as at 31 December	
Statement of cash flows 01.01.-31.12.	
Statement of changes in equity	
Brief history of the Group	
Accounting policies	
Notes	
Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements	
Declaration	
Auditor’s report	

The following table presents the Group's total external revenue:

Sales revenue by market - Group:	2018			2017		
	Sales revenue	Other operating revenue	Total	Sales revenue	Other operating revenue	Total
Norway	1,048,786	27,615	1,076,401	996,050	24,568	1,020,618
Sweden	1,089,855	15,582	1,105,437	1,006,576	12,944	1,019,520
Finland	221,790	3,674	225,464	221,385	4,610	225,995
Denmark	145,077	-116	144,961	146,109	0	146,109
Germany	54,238	1,484	55,722	59,940	1,504	61,444
USA	6,729	31	6,760	3,238	580	3,818
DFTR	104,287	0	104,287	94,870	0	94,870
Other international	1,853	2,316	4,169	1,958	728	2,686
Total operating revenue	2,672,615	50,586	2,723,201	2,530,126	44,934	2,575,060

The tables below present the segments’ total external and internal revenue:

Sales revenue by market - Spirits:	2018			2017		
	Sales revenue	Other operating revenue	Total	Sales revenue	Other operating revenue	Total
Norway	302,073	149,186	451,259	301,579	141,306	442,885
Sweden	125,130	4,589	129,719	126,469	5,455	131,924
Finland	34,313	0	34,313	32,711	289	33,000
Denmark	143,220	-116	143,104	146,109	0	146,109
Germany	54,238	1,484	55,722	59,940	1,504	61,444
USA	6,729	31	6,760	3,238	580	3,818
DFTR	94,552	0	94,552	91,417	0	91,417
Other international	2,192	1,977	4,169	1,958	728	2,686
Total operating revenue	762,447	157,151	919,598	763,421	149,862	913,283

Sales revenue by market - Wine	2018			2017		
	Sales revenue	Other operating revenue	Total	Sales revenue	Other operating revenue	Total
Norway	479,936	0	479,936	448,477	360	448,837
Sweden	932,148	16,018	948,166	882,085	13,509	895,594
Finland	183,235	3,674	186,909	188,674	4,321	192,995
DFTR	9,396	339	9,735	3,453	0	3,453
Total operating revenue	1,604,715	20,031	1,624,746	1,522,689	18,190	1,540,879

Revenue by market - Distribution:	2018			2017		
	Sales revenue	Other operating revenue	Total	Sales revenue	Other operating revenue	Total
Norway	272,378	35,361	307,739	251,332	33,071	284,403
Total operating revenue	272,378	35,361	307,739	251,332	33,071	284,403

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Significant customer relationships

The Group has significant customer relationships with Vinmonopolet in Norway and Systembolaget in Sweden, which each represent more than 10 per cent of the Group's total operating revenues.

Total operating revenue from Vinmonopolet was approximately NOK 711 million in 2018, of which NOK 281 million in Spirits and NOK 430 million in Wine. In 2017 the corresponding total was approximately NOK 689 million, of which NOK 286 million in Spirits and NOK 403 million in Wine.

Total operating revenue from Systembolaget was approximately NOK 932 million in 2018, of which NOK 115 million in Spirits and NOK 817 million in Wine. In 2017 the corresponding total was approximately NOK 905 million, of which NOK 116 million in Spirits and NOK 789 million in Wine.

IMPLEMENTATION OF IFRS 15 REVENUE FROM CONTRACTS WITH CUSTOMERS

As from 2018, the Group has implemented IFRS 15 Revenue from contracts with customers. IFRS 15 is implemented based on the modified retrospective method, without adjustment of the comparative figures. Reconciliation of previous effects is presented in a separate table under this note. The implementation of IFRS 15 has not led to any significant changes in the Groups principles for revenue recognition. New revenue recognition principles and an overview of the most significant assessments made at implementation of IFRS 15 is described below.

Revenue recognition principles

Sale of goods (wine and spirits)

The Group's sales revenues mainly consist of revenues to the Scandinavian retail monopolies for sale of alcohol, which are the wine and spirits business's largest customers. The Group also has sales to Horeca customers (Hotel, Restaurant, Catering), wholesalers and sales to DFTR customers (Duty Free Travel Retail).

The wine and spirits business in the Group only sells physical goods in the form of wine and spirits products. The Group's sale of goods is recognized as revenue a given point in time when fulfillment of related delivery obligations has taken place. The timing corresponds to when the goods are delivered at the customer's agreed upon delivery point where the risk and control of the goods are transferred to the customer. Revenues are presented as sales revenues within the Wine and Spirits segment.

Implementation of IFRS 15 has not led to changes in accounting for revenue from sale of goods.

Sale of distribution services

Sale of distribution services consists of logistics and distribution services to agents and importers (partners) in Norway who supply alcoholic beverages to the Norwegian market. The distribution services consist of several service elements;

- Incoming goods flow (ordering, customs clearance and control on receipt of goods).
- Collaboration with Vinmonopolet, Horeca and wholesalers on distribution solutions and negotiations with customers.
- Arranging market activities for partners, in consultation with these.

- Outgoing goods flow (Customer handling, order receipt, license control, processing of excise duties, filing orders from customers, goods picking and assembling, physical distribution or preparation for pickup).
- Invoicing to customers, credit assessments and follow-up, system for discounts and bonuses from / to the partners to customers.
- Invoicing and reporting of excise duties
- Stock accounts

The revenues from distribution services are recognized at a given point in time when the fulfillment of the related delivery obligations has taken place, which corresponds to the time of fulfillment of the delivery obligations related to the sale of products in the wine and spirits business. Revenues from distribution services are presented as sales revenue within the Distribution segment.

Implementation of IFRS 15 has not led to changes in accounting for revenue from sale of distribution services.

Sale of other activity-based revenue

The Distribution business area also provides other activity-based services that consist of;

- Inbound transport from producer to country
- Storage for unsold goods
- Pallet building (conversion from large EUR pallets to smaller pallets)
- Destruction services

The revenues are presented as other operating revenues and are recognized over time in line with the fulfillment of the delivery obligations that correspond to when the services are delivered to the customer.

Implementation of IFRS 15 has not led to changes in accounting for revenue from sale of other activity-based revenues.

Sale of contract bottling services

The Spirits business area supplies bottling services to internal and external wine companies.

Revenues related to external wine companies are presented as other operating revenues and are recognized at a given point in time when the delivery obligations are met. The timing corresponds to when the risk and control of lost products is transferred to the customer.

Implementation of IFRS 15 has not led to changes in accounting for revenues from sale of bottling services.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Discounts

Most of the customer agreements, apart from the agreements with the monopolies, also includes clauses of retrospective variable transfers back to the customers after the actual delivery date. This can be volume-based discounts and bonuses that the customer receives based on the customer's sale to the end customer over a given period, or other contractual variable bonuses to a member-based Group of customers based on either sold volume or sales amount for the member companies. Such retrospective variable transfers are estimated and recognized in the income statement when the delivery obligation is fulfilled, and presented as a reduction of the sales revenues.

Implementation of IFRS 15 has not led to changes in accounting for discounts.

SIGNIFICANT CHANGES IN REVENUE RECOGNITION PRINCIPLES AS A CONSEQUENCE OF THE INTRODUCTION OF IFRS 15

Costs for outgoing freight

The group has previously recognized costs relating to outgoing freight (shipping costs for the delivery of goods sold to customers) as reduced sales revenues. IFRS 15 stipulates that outgoing freight costs must either be accounted for as a reduction of sales revenues or as an operating cost based on a principal versus agent assessment, depending on if sales companies are principals or agents for the outgoing freight. The group's assessment is that the wine and spirits businesses are principals, since most of their contracts with customers require delivery to the customers' warehouse. This corresponds to the group's assessment that the distribution business is agent in this respect, and thereby recognize its distribution revenue on a net basis.

On the basis of these assessments, the Group has changed its accounting principle for outgoing freight costs as of 2018, so that freight costs are recognized as a cost of goods. The change does not affect the calculation of gross profit, as revenues increase correspondingly as the increase in cost of goods. The change is not implemented in the segment reporting to ensure consistency between segment note and internal reporting to the Group's decision makers.

Distribution services and presentation

The Group has made significant assessments related to the timing of the distribution services. The assessments have included analysis of whether the underlying service elements are met over time or whether these are fulfilled at a given point in time. The group's assessment is that the service elements do not meet the criteria for revenue recognition over time, and consequently must be recognized as revenues at a given point in time that corresponds to the time when the risk and control of the goods delivered is transferred to the customer. The distribution business's date of revenue recognition consequently coincides with the revenue date of recognition for sale of goods.

Principal vs. Agent (Gross vs. Net Revenue Accounting)

The Distribution business area recognizes its revenues on a net basis after deduction of special taxes, cost of goods and inventory handling costs. The assessment is based on an overall assessment that Vectura's source of income relates to the delivery of total logistics services and that the risk of the flow of goods is the partner's (supplier's) responsibility.

<i>Figures in NOK 1000</i>	Reported 2018	IFRS 15 effects 2018	2018 without IFRS 15 effects	2017
Sales revenue	2,672,615	-41,499	2,631,116	2,530,126
Other operating revenue	50,586	0	50,586	44,934
Total operating revenue	2,723,201	-41,499	2,681,702	2,575,060
Cost of sales	-1,577,306	41,499	-1,535,807	-1,408,524
Gross profit	1,145,895	0	1,145,895	1,166,536

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1 Companies in the Group](#)[Note 2 Management of financial risk](#)[Note 3 Information about cash flows](#)[Note 4 Revenues](#)[Note 5 Segment information](#)[Note 6 Transactions with related parties](#)[Note 7 Other operating expenses](#)[Note 8 Salaries and other personnel costs](#)[Note 9 Share-based payment](#)[Note 10 Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11 Financial income and costs](#)[Note 12 Tax](#)[Note 13 Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14 Tangible fixed assets](#)[Note 15 Intangible assets](#)[Note 16 Leases](#)[Note 17 Other receivables](#)[Note 18 Inventories](#)[Note 19 Cash and cash equivalents](#)[Note 20 Share capital and shareholder information](#)[Note 21 Debt to financial institutions](#)[Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23 Other provisions for liabilities](#)[Note 24 Current liabilities](#)[Note 25 Pledges and guarantees](#)[Note 26 Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**NOTE 5** SEGMENT INFORMATION**2018***Figures in NOK 1,000*

	Spirits	Wine	Distribution	Other	Eliminations/ reclassifications	Group
Sales revenues – external	766,774	1,603,260	261,082	0	41,499	2,672,615
Sales revenue between the segments	-4,327	1,455	11,296	0	-8,424	0
Other operating revenue – external	8,294	17,185	23,576	1,531	0	50,586
Other operating revenue between the segments	148,857	2,846	11,785	173,533	-337,021	0
Total operating revenue	919,598	1,624,746	307,739	175,064	-303,946	2,723,201
Net profit on sale of fixed assets	185	0	180	0	0	365
Cost of sales	-447,962	-1,244,346	0	0	115,002	-1,577,306
Salaries and other personnel costs	-123,803	-96,882	-146,321	-59,638	0	-426,644
Other operating expenses	-205,756	-102,011	-148,861	-141,646	188,944	-409,330
Share of profit from TS and FKV	2,311	0	0	0	0	2,311
EBITDA, adjusted	144,573	181,507	12,737	-26,220	0	312,597
Other income and expenses	-1,768	-11,838	-381	8,691	0	-5,296
Depreciation and amortization	-24,744	-2,586	-11,261	-6,235	-5,179	-50,005
Operating profit	118,061	167,083	1,095	-23,764	-5,179	257,296
Net financial profit/loss	-7,938	-18,595	-221	-8,993	-369	-36,116
PROFIT BEFORE TAX	110,123	148,488	874	-32,757	-5,548	221,180

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1 Companies in the Group](#)[Note 2 Management of financial risk](#)[Note 3 Information about cash flows](#)[Note 4 Revenues](#)[Note 5 Segment information](#)[Note 6 Transactions with related parties](#)[Note 7 Other operating expenses](#)[Note 8 Salaries and other personnel costs](#)[Note 9 Share-based payment](#)[Note 10 Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11 Financial income and costs](#)[Note 12 Tax](#)[Note 13 Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14 Tangible fixed assets](#)[Note 15 Intangible assets](#)[Note 16 Leases](#)[Note 17 Other receivables](#)[Note 18 Inventories](#)[Note 19 Cash and cash equivalents](#)[Note 20 Share capital and shareholder information](#)[Note 21 Debt to financial institutions](#)[Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23 Other provisions for liabilities](#)[Note 24 Current liabilities](#)[Note 25 Pledges and guarantees](#)[Note 26 Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**2017***Figures in NOK 1,000*

	Spirits	Wine	Distribution	Other	Eliminations/ reclassifications	Group
Sales revenue – external	767,591	1,521,529	241,006	0	0	2,530,126
Sales revenue between the segments	-4,170	1,160	10,326	0	-7,316	0
Other operating revenue – external	6,669	15,072	22,741	452	0	44,934
Other operating revenue between the segments	143,193	3,118	10,330	173,730	-330,371	0
Total operating revenue	913,283	1,540,879	284,403	174,182	-337,687	2,575,060
Net profit on sale of fixed assets	30	0	0	0	0	30
Cost of sales	-404,928	-1,154,411	0	0	150,814	-1,408,524
Salaries and other personnel costs	-122,269	-100,122	-134,419	-60,602	0	-417,412
Other operating expenses	-206,650	-94,678	-135,852	-141,392	186,873	-391,699
Share of profit from TS and FKV	3,286	0	0	0	0	3,286
EBITDA, adjusted	182,753	191,668	14,132	-27,812	0	360,741
Other income and expenses	-7,142	-5,166	-647	-212	0	-13,167
Depreciation and amortization	-24,117	-1,794	-12,825	-7,666	-5,180	-51,581
Impairment	0	0	0	0	-22,700	-22,700
Operating profit	151,494	184,709	660	-35,690	-27,880	273,293
Net financial profit/loss	2,988	-18,103	480	-1,577	1,669	-14,543
PROFIT BEFORE TAX	154,482	166,606	1,140	-37,267	-26,211	258,750

The Group does not present the segments' assets or liabilities as this is not part of the Group's internal reporting either.

For information regarding pricing associated with sales between the segments, see Note 6.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

NOTE 6 TRANSACTIONS WITH RELATED PARTIES

In addition to subsidiaries and associated companies, the Group’s related parties are defined as the owners, all members of the Board of Directors and Group executive management, as well as companies in which any of these parties have either controlling interests, Board appointments or managerial positions.

The Group’s transactions with related parties:

Purchase of goods and services:				
<i>Figures in NOK 1,000</i>	Relationship	Delivery	2018	2017
Hoff SA	Owner	Raw materials	21,156	22,386
Tiffon SA	Associated company (34.75%)	Raw materials and consumables	45,456	52,746
Gjelleråsen Eiendom AS1)	Owned by shareholder (Canica AS)	Rent	0	79,150
Destilleriveien 11 AS1)	Owned by shareholder (Canica AS)	Rent	27,570	0
Thomas Patay	Former General manager of Vingruppen AS	Minority shareholder in Vinordia AS, Symposium Wines AS and Vinuniqu AS	0	2,741
Draaav Konsult AB	Owned by a Board member of Vingruppen i Norden AB (Claes Lindquist)	Consulting services	767	0
Total purchase of goods and services			94,949	157,023

Sales of goods and services:				
<i>Figures in NOK 1,000</i>	Relationship	Delivery	2018	2017
Tiffon SA	Associated company (34.75%)	Market support	5,880	3,714
Total sales of goods and services			5,880	3,714

Receivables from related parties as at 31.12.:				
<i>Figures in NOK 1,000</i>	Relationship	Nature of receivable	2018	2017
Tiffon SA	Associated company (34.75%)	Current receivables	1,997	170
Hoff SA	Owner (10%)	Current receivables	0	0
Smakeappen AS	Associated company (50%)	Non-current receivables	506	0
Total receivables from related parties as at 31.12			2,503	170

Liabilities to related parties as at 31.12.:				
<i>Figures in NOK 1,000</i>	Relationship	Nature of liability	2018	2017
Hoff SA	Owner	Current liabilities	492	1,147
Tiffon SA	Associated company (34.75%)	Current liabilities	7,145	10,821
Draaav Konsult AB	Owned by a Board member of Vingruppen i Norden AB (Claes Lindquist)	Current liabilities	32	0
Total liabilities to related parties as at 31.12			7,669	11,968

All transactions with related parties are on market terms.

1. The property at Gjelleråsen was transferred from Gjelleråsen Eiendom AS to Destilleriveien 11 AS as from 1 Janaury 2018; both companies are controlled by Canica AS. On 30 April 2018, the property was sold from Destilleriveien 11 to Storebrand, and as from that date the rent is no longer a transaction with related parties.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**Transactions between Group companies:**

Agreements have been reached between the companies in the Group on the cost distribution for internal services and joint procurement. This applies mainly to rent, maintenance and property facility services, as well as shared functions such as finance, IT, payroll, etc. The services are recognised in the various companies' accounts as other income and other operating expenses, respectively.

All buying and selling of goods and services between the companies takes place on market terms and is eliminated in the consolidated financial statements.

NOTE 7 OTHER OPERATING EXPENSES

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Sales and marketing costs	-122,518	-122,678
Logistics costs	-64,531	-56,331
Rent	-88,692	-86,706
Property operation	-23,099	-27,950
Repair, maintenance and non-capitalised equipment	-40,307	-37,094
Travel expenses	-15,874	-16,991
Consultants and external outsourcing of services	-46,949	-39,543
Other costs	1,858	-12,650
Total other operating expenses	-400,112	-399,944
Of which effects which are included in Other income and expenses in the financial statements	-9,218	8,245
Total other operating expenses as presented in the statement of income	-409,330	-391,699

Other income and expenses:

Other income and expenses comprises significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs. The main purpose of this item is to show these significant non-recurring and non-periodic items, so that the development and comparability of the ordinary items presented in the statement of income are more relevant for the activities. See also the section concerning alternative profit measurement (APM).

Figures in NOK 1,000

	2018	2017
Personnel policy and other organisational measures ¹	-14,514	-4,922
Other transaction costs	-1,246	-502
Other non-recurring items ²	10,464	-7,743
Total other income and expenses	-5,296	-13,167

1 **Personnel policy and other organisational measures:** Costs related to organisational and staffing adjustments in order to meet the restructuring need with new work processes and improved profitability, as well as costs related to a temporary incentive programme with matching shares to selected key employees in conjunction with the IPO in 2016. This programme expires in Q1 2019, and further information about the programme is presented in Note 9.

2 **Other non-recurring items:** Other non-recurring items consist of both positive and negative items. In 2017, this mainly concerned costs related to a dispute with the Swedish customs authorities and a customer concerning a contract-bottling delivery. These costs primarily comprise Swedish customs and VAT charges levied on the Group in conjunction with the delivery, and related legal fees. In 2018, the Group recovered value added tax (1 MNOK) that had been paid, but is still working to also recover customs expenses. Further, the positive non-recurring effect in 2018 mainly concerns the reversal of a non-utilised provision for an estimated liability related to the previous sale of a property some years back in time.

Auditors' remuneration

The auditors' fees are specified below. The fees cover the Group auditor, EY, as well as other auditors of Group subsidiaries.

Figures in NOK 1,000

	2018	2017
Statutory audit	2,926	3,100
Other financial auditing	91	171
Other certification services	139	69
Tax consultancy services	1,055	170
Other non-audit services	24	42
Total remuneration to the auditors	4,235	3,552

All amounts are exclusive of VAT.

Total audit fees for the Group include fees to parties other than the Group auditor of TNOK 1,252 for 2018 and TNOK 1,243 for 2017.

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**NOTE 8 SALARIES AND OTHER PERSONNEL COSTS**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Salaries including holiday pay	-296,535	-280,838
Social security costs	-61,005	-58,434
Pension costs including social security costs	-32,057	-32,406
Other personnel costs	-51,561	-50,656
Total salaries and other personnel costs	-441,158	-422,334
Of which effects included under Other income and expenses in the statement of income (see Note 7)	14,514	4,922
Total salaries and personnel costs as presented in the statement of income	-426,644	-417,412
Average number of FTEs employed during the year	424	420

Remuneration to senior executives

The terms and conditions for the Group CEO are set by the Board of Directors, which also takes decisions in principle concerning the Group's terms and conditions policy and compensation schemes for other employees. The Board has a remuneration committee which prepares remuneration proposals for decision by the Board. The committee comprises two members of the Board elected by the shareholders. The administration handles cases for the remuneration committee and the Board.

In 2018, the Group Management was covered by the Group's annual bonus system, a temporary share programme (matching shares) that was established in conjunction with the IPO in 2016, as well as an option programme adopted at the Annual General Meetings in 2017 and 2018, under which share options were issued in both 2017 and 2018. The Group CEO has an ordinary bonus agreement which, under certain conditions, will release payment of up to five months' salary, while other members of the Group Management can receive up to four months' salary.

The Group CEO and other members of the executive management have an ordinary occupational pension with Storebrand, which entails 5 per cent pension contributions for salaries from 0 to 7.1G and 11 per cent for salaries from 7.1 to 12G. The Swedish member of the Group Management has a defined contribution pension scheme for which the contribution rate is 25 per cent of the salary. The Group CEO also has a supplementary pension agreement that gives pension earnings of 15 per cent of salaries above 12G. This pension entitlement is capitalised annually in the consolidated statement of financial position and the return is based on the return from the Storebrand Balansert pension fund.

Salaries and other remuneration to the Group Management is shown in the table below. Benefits from sharebased payments to the Group Management is shown in Note 9.

<i>Figures in 1,000 Local currency</i>	Currency	Salary	Bonus earned in 2018	Benefits in kind	Pension costs
Kenneth Hamnes	NOK	3,118	0	234	332
Sigmund Toth	NOK	1,897	0	152	87
Erland Stefansson	NOK	2,144	0	191	87
Erik Bern	NOK	1,960	0	196	87
Bjørn Delbæk	NOK	1,671	0	191	87
Per Bjørkum	NOK	1,602	0	196	87
Eirik Andersen ¹	NOK	475	667	42	22
Thomas Patay ²	NOK	1,731	0	143	65
Claes Lindquist ³	SEK	208	0	5	72
Svante Selling ⁴	SEK	1,780	251	120	442
Christian Granlund	NOK	1,777	0	167	87

- 1 Eirik Andersen joined the Group Management on 1 October 2018, and the benefits represent three months in the Group Management.
2 Thomas Patay resigned from the Group Management on 30 September 2018, and the benefits represent nine months in the Group Management.
3 Claes Lindquist was part of the Group Management up to 31 January 2018, when Svante Selling joined the Group Management. The benefits stated represent one month in the Group Management. Claes Lindquist resigned on 31 March 2018.
4 Svante Selling took up the position on 1 February 2018, and the benefits represent 11 months in the Group Management.

Salaries and other remuneration to the Group Management in 2017:

<i>Figures in 1000 Local currency</i>	Currency	Salary	Bonus earned in 2017	Benefits in kind	Pension costs
Kenneth Hamnes	NOK	3,031	286	227	386
Sigmund Toth	NOK	1,728	147	146	84
Erland Stefansson	NOK	2,033	139	179	84
Erik Bern	NOK	1,780	132	190	84
Bjørn Delbæk	NOK	1,572	103	191	84
Per Bjørkum	NOK	1,523	107	137	84
Thomas Patay	NOK	2,288	144	195	84
Lorna Stangeland ¹	NOK	900	0	50	21
Christian Granlund ²	NOK	870	290	90	45
Claes Lindquist	SEK	2,193	1,031	102	862

- 1 Lorna Stangeland resigned on 31 March 2017 and the benefits stated represent three months in the Group Management.
2 Christian Granlund was appointed on 12 June 2017 and the benefits stated represent 6.5 months in the Group Management.

If the CEO gives notice of termination, he is subject to six months' notice of termination. If notice of termination is given by the Group, the Group CEO will be entitled to 12 months' severance pay, and during this period will not be able to take employment in competing companies.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Concerning the other Group Management members, Sigmund Toth, Erlend Stefansson, Erik Bern, Eirik Andersen, Svante Selling and Christian Granlund are subject to six months' notice of termination, while Per Bjørkum and Bjørn Delbæk are subject to three months' notice of termination.

Concerning the other Group Management members, Erik Bern and Eirik Andersen are subject to a 12-month non-competition clause, while Sigmund Toth, Bjørn Delbæk, Per Bjørkum, Erlend Stefansson, Svante Selling and Christian Granlund are subject to a six-month non-competition clause. They all have an agreement concerning severance pay during the period to which the non-competition clause applies.

Thomas Patay resigned from the Group Management at the end of Q3 2018. He had a 12-month non-competition clause, which was activated, and which entails that in 2019 he receives monthly salary compensation for this at TNOK 2,133. In addition, in 2019 Thomas Patay will receive payments related to earned rights concerning matching shares, options and severance pay totalling TNOK 3,526.

Claes Lindquist resigned from the Group Management at the end of January 2018. He had a non-competition clause whereby he received severance pay of 60 per cent of 12 monthly salaries after his resignation, in total TNOK 1,497.

Both of these severance agreements were considered and approved by the Group's remuneration committee.

No loans or surety have been provided for the Group CEO, other Group Management or members of the Board of Directors.

The Group Management's holdings of ordinary shares in Arcus ASA are stated in Note 20.

Declaration of the Board of Directors regarding the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel
Pursuant to Sections 6-16a of the Norwegian Public Limited Liability Companies Act, the Board of Directors shall prepare a separate declaration on the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel.

Furthermore, under Section 5-6(3) of the Norwegian Public Limited Liability Companies Act, an advisory vote must be held at the General Meeting on the Board of Directors' guidelines for fixing remuneration to executive personnel for the coming financial year, see (ii) below. In so far as the guidelines concern share-based incentive arrangements, these must also be approved by the general meeting, see (iii) below.

(i) Salaries and other remuneration to executive personnel
Salaries and other remuneration to executive personnel for the preceding financial year are presented in Notes 8, 9 and 10 to the annual financial statements for Arcus ASA.

(ii) Guidelines for the fixing of salaries and other remuneration to executive personnel
With regard to guidelines for fixing salaries and other remuneration to executive personnel in the coming financial year, the Board of Directors will present the following guidelines to the General Meeting in 2019 for an advisory vote:

The purpose of Arcus' overall compensation policy is to attract personnel with the competence that the Group requires, to further develop and retain employees with key expertise, and to promote a long-term perspective and continuous improvement with a view to achieving Arcus' business goals. As an overall principle, Arcus' policy must be competitive, but not market-leading, in terms of the total compensation package. The total compensation may consist of the following elements:

(a) Fixed elements – Basic salary, pension, etc.
Arcus uses internationally recognised job assessment systems (Hay) to find the "right" level for the position and the fixed salary. Positions are assessed in relation to their local market (country) and a pay range in relation to the median. The employee's area of responsibility, results and performance determine where he or she is placed on the salary scale.

Arcus has a defined contribution occupational pension plan for employees in Norway. The contribution rate is 5 per cent for salaries up to 7.1G and 11 per cent for salaries between 7.1G and 12G (as from 1.5.2018 1G is NOK 96,883). The CEO is the only employee who currently has an occupational pension for salaries above 12G and the contribution rate is 15 per cent. There are no arrangements or agreements regarding an early retirement age for the Group Management other than the national insurance scheme and the AFP arrangement, which allow all employees a flexible retirement age starting at the age of 62. All employees in Norway are subject to a statutory age limit of 72, but the age limit in the Norwegian part of the Group is contractually set at 70, which also applies to the Group Management.

The CEO of Vectura AS has the same pension scheme as the Group Management. The CEO of Vingruppen i Norden AB adheres to the Swedish regulations. The pension scheme in Sweden has different rules and higher contribution rates than in Norway.

In addition to the above, the Group provides benefits such as a company car and company telephone and other limited benefits in kind.

(b) Variable elements – annual bonus
Arcus ASA has an annual bonus system. The bonus system for the Group Management consists of a financial component (70 per cent) tied to a performance-related target for the Group, and an individual component (30 per cent) tied to concrete and defined KPIs for the individual. For other executive positions, the financial element is 50 per cent tied to a performance-related target for the Group or company, and the individual element is 50 per cent.

All bonuses are self-financed. The maximum bonus achievable for Group executives is 30 per cent of their annual salary (four monthly salaries), although the Group CEO may receive a maximum annual bonus of five monthly salaries. In addition to the Group Management, approximately 70 managers and key staff participate in an annual bonus programme, but the criteria vary. These staff members may receive a bonus of between one and three monthly salaries.

The bonus programme for 2019 will consist of the same components, and its primary target will be the Group's and/or the company's earnings (financial element of 70 per cent). Individual bonuses (personal targets), with a maximum percentage of 30 per cent for Group Management, are also a key element of the programme.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Executives of Vectura AS adhere to the same guidelines as the Group Management, but based on the company's EBIT.

Executives of Vingruppen i Norden AB currently adhere to a staggered bonus model, based on the company's EBIT, with maximum five monthly salaries.

(iii) Share-based incentive programmes

In conjunction with the IPO in 2016, the Group Management (nine persons) and an additional 33 managers/key staff were offered the opportunity to invest in shares in exchange for “matching shares” on conditions specified in the prospectus. In total, eight people from the Group Management and a further 29 managers subscribed to the offer. The matching programme was concluded and matching shares were granted to seven persons in the Group Management and 24 persons in addition to the Group Management, after presentation of the result for Q4/2018 in 2019.

The Annual General Meetings in 2017 and 2018 approved an option-based long-term incentive scheme for the Group Management, as well as the CEO of Vectura and the CEO of Vingruppen i Norden, and for certain additional managers and key persons. The primary objective of the programme is to provide executive personnel with incentives to generate long-term and continuous success and value creation for the shareholders. Reference is made to the report concerning the option scheme and the share programme for all employees described in annex 4 to the notice convening the General Meeting, and the Board of Directors’ proposal for a continuation of these programmes.

Arcus ASA has managers/key persons in several wine companies in which it has invested as a minority owner, and this mainly concerns the general manager. This model has been a success for the Group, in the form of well-motivated managers who have achieved good results. It is appropriate to continue to allow the general manager of a subsidiary, based on an individual assessment, to be a minority owner, with an ownership interest limited to 9.9 per cent.

Such a model is intended to encourage an entrepreneurship culture, sound business acumen and internal competition between companies which, in turn, can increase the profitability of the company and of the employee. Financing must primarily take place as the employee's contribution of equity.

On starting up or acquiring a new company, greater flexibility (up to 30 per cent ownership interest) must be accepted in terms of how much the employee should/may invest, based on an individual and commercial assessment.

(iv) Executive salary policy in previous financial years

The guidelines for salaries and other remuneration to executive personnel described in item (ii) also served as guidelines for fixing executive salaries and other remuneration in 2018. No bonus was paid for 2018, except for some of the wine companies.

(v) Changes in contractual agreements

CEO Claes Lindquist of Vingruppen i Norden AB resigned in order to take retirement, and was succeeded by Svante Selling, who came from an internal position as sales director in the Spirits business area. Selling

took up the position on 1 February 2018. Claes Lindquist continued as an external member of the Board of Directors of Vingruppen i Norden AB as from 1 April 2018, and has also worked on a consultant basis.

CEO Thomas Patay of Vingruppen AS i Norge resigned from his position on 1 October 2018. He was succeeded by Eirik Andersen, who came from a position as general manager of Symposium Wines AS.

The remuneration of the Board of Directors is as follows, as from 11.04.18

Chairman of the Board of Directors	NOK 510,000 p.a.
Board members elected by the shareholders	NOK 230,000 p.a.
Board members elected by the employees	NOK 154,000 p.a.
Deputy member elected by the employees	NOK 7,500 per meeting

Audit Committee

Chair of the committee	NOK 87,000 p.a.
Member	NOK 41,000 p.a.

Remuneration Committee

Chair of the committee	NOK 41,000 p.a.
Member	NOK 26,000 p.a.

Remuneration to the members of the Board of Directors in 2018:

Figures in NOK 1000		Board fees including committee work	Number of shares at 31.12.2018
Board members elected by the shareholders			
Michael Holm Johansen	Chairman of the Board	548	156300
Hanne Refsholt		255	0
Leena Maria Saarinen		269	1860
Trond Berger		315	17441
Eilif Due ¹		229	3299325
Stein Erik Hagen ²		229	28607626
Ann-Beth Freuchen		229	0
Board members elected by the employees			
Erik Hagen			925
Konstanse M. Kjøle	Newly-elected Board member in 2018		681
Ann Therese Jacobsen	Newly-elected Board member in 2018		0

1. Eilif Due owns 2,325 shares on a personal basis. Other declared shareholdings relate to the shareholder Hoff SA, of which he is Chairman of the Board of Directors.

2. Stein Erik Hagen does not own shares on a personal basis. Declared shareholdings relate to the shareholder Canica AS, which is controlled by Stein Erik Hagen and his associate, and of which he is a member of the Board of Directors.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Figures in NOK 1000		Fixed salary	Board fees including committee work	Benefits in kind	Pension costs
Board members elected by the employees					
Erik Hagen		493	153	6	25
Ingrid E. Skistad ¹		317	76	5	18
Kjell Arne Greni ¹		97	76	3	9
Konstanse M. Kj�le ²		285	77	2	14
Ann Therese Jacobsen ²		269	77	1	13
Arne Larsen ³		0	15	0	0
1. Kjell Arne Greni and Ingrid E. Skistad resigned from the Board on 30 June 2018, and the benefits represent six months' membership of the Board. 2. Konstanse M. Kj�le and Ann Therese Jacobsen joined the Board on 1 July 2018, and the benefits represent six months' membership of the Board. 3. Arne Larsen attended two Board meetings as deputy employee representative.					
Remuneration to the members of the Board of Directors in 2017:					
Figures in NOK 1000		Board fees including committee work		Number of shares on 31.12.2017	
Board members elected by the shareholders					
Michael Holm Johansen	Chairman of the Board	480		150000	
Mikael Norlander	Resigning Board member in 2017	177		0	
Hanne Refsholt		222		0	
Leena Maria Saarinen		227		1860	
Trond Berger		301		17441	
Eilif Due ¹		275		3299325	
Isabelle Ducellier	Resigning Board member in 2017	0		0	
Stein Erik Hagen ²	Newly-elected Board member in 2017	150		22670000	
Ann-Beth Freuchen	Newly-elected Board member in 2017	150		0	
Board members elected by the employees					
Erik Hagen		See the Table below		566	
Ingrid E. Skistad ³		See the Table below		1368	
Kjell Arne Greni		See the Table below		0	
1. Eilif Due owns 2,325 shares on a personal basis. Other declared shareholdings relate to the shareholder Hoff SA, of which he is Chairman of the Board of Directors. 2. Stein Erik Hagen does not own shares on a personal basis. Declared shareholdings relate to the shareholder Canica AS, which is controlled by Stein Erik Hagen and his associate, and of which he is a member of the Board of Directors. 3. Ingrid E. Skistad owns 322 shares on a personal basis. Other declared shareholdings are held via the company Ibyr�gging Invest AS, of which she is Chair of the Board of Directors.					

Figures in NOK 1000		Fixed salary	Board fees including committee work	Benefits in kind	Pension costs
Board members elected by the employees					
Erik Hagen		495	157	6	25
Ingrid E. Skistad		617	150	4	31
Kjell Arne Greni		185	155	6	9

NOTE 9 SHARE-BASED REMUNERATION

Share-based incentive schemes

Both before and after the IPO the Group has had long-term incentive programmes for managerial employees, which are related to the Group's value added. The Group also has a share savings programme in which all employees can participate.

Matching shares for senior executives and other key persons

Before the Board of Directors in 2017 adopted a new long-term incentive scheme for senior executives, in conjunction with the IPO in 2016 a temporary two-year incentive scheme (interim retention plan) was adopted, in which 37 employees, including the Group Management, were awarded matching shares. These matching shares are granted to recipients in Q1 2019 after the publication of the quarterly report for Q4 2018, if the person in question is still employed at this time. Of the nine members of the Group Management who received this offer, eight accepted the offer, as the remaining person resigned soon afterwards.

For the Group Management, matching shares were granted whereby for each share they acquired in addition to their reinvestment obligations related to the settlement of the completed programme with synthetic shares and options, they also received one matching share. The members of the executive management who did not already hold synthetic shares and options were entitled to receive either one matching share for each share they purchased in total, or one matching share for every two shares they purchased in total.

Other key persons were invited to purchase shares for up to a given amount, with the right to receive one matching share for every two shares they purchased. Of the 33 key persons who received this offer, 29 made use of it.

In 2017 and 2018, six persons who were covered by this programme resigned, so that at the end of 2018 there were 31 persons left in this programme (eight in the Group Management and 23 other key persons).

If the listed share price on the redemption date exceeds two times the listed price on the allocation date, the number of matching shares will be reduced, so that the total value of the matching shares allocated does not exceed twice the value on the allocation date.

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1 Companies in the Group](#)[Note 2 Management of financial risk](#)[Note 3 Information about cash flows](#)[Note 4 Revenues](#)[Note 5 Segment information](#)[Note 6 Transactions with related parties](#)[Note 7 Other operating expenses](#)[Note 8 Salaries and other personnel costs](#)[Note 9 Share-based payment](#)[Note 10 Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11 Financial income and costs](#)[Note 12 Tax](#)[Note 13 Investments in associated companies and
jointly controlled entities](#)[Note 14 Tangible fixed assets](#)[Note 15 Intangible assets](#)[Note 16 Leases](#)[Note 17 Other receivables](#)[Note 18 Inventories](#)[Note 19 Cash and cash equivalents](#)[Note 20 Share capital and shareholder information](#)[Note 21 Debt to financial institutions](#)[Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23 Other provisions for liabilities](#)[Note 24 Current liabilities](#)[Note 25 Pledges and guarantees](#)[Note 26 Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)

Below, the number of matching shares for the Group Management as at 31 December 2018 is presented, of which the fair value is based on Arcus' share price as at 31 December 2018 (NOK 41.00).

<i>Figures in NOK 1000</i>	Allocation date	Number of matching shares on the allocation date	Number of matching sha- res 31.12.2017	Number of matching shares 31.12.2018	Fair value 31.12.2018	Redemption date
Kenneth Hamnes	01.12.2016	42,100	42,100	42,100	1,726	14.02.2019
Sigmund Toth	01.12.2016	19,767	19,767	19,767	810	14.02.2019
Erlend Stefansson	01.12.2016	27,062	27,062	27,062	1,110	14.02.2019
Erik Bern	01.12.2016	9,956	9,956	9,956	408	14.02.2019
Bjørn Delbæk	01.12.2016	8,692	8,692	8,692	356	14.02.2019
Per Bjørkum	01.12.2016	8,256	8,256	8,256	338	14.02.2019
Eirik Andersen	01.12.2016	7,558	7,558	7,558	310	14.02.2019
Svante Selling	01.12.2016	6,781	6,781	6,781	278	14.02.2019
Total, Group management		130,172	130,172	130,172	5,337	
Other managerial employees	01.12.2016	250,587	200,646	123,560	5,066	14.02.2019
Total number of matching shares		380,759	330,818	253,732	10,403	

Overview of the development in the number of allocated matching shares:

Number of matching shares	2018	2017
Allocated matching shares at the beginning of the year	330,818	380,759
Allocated matching shares during the year	0	0
Terminated matching shares during the year	-77,086	-49,941
Allocated matching shares at the end of the year	253,732	330,818

Effects of matching shares in the accounts:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Earning of matching shares	5,574	6,323
Termination of matching shares	-2,321	-80
Change in provision for employer taxes	545	1,252
Total costs related to matching shares	3,798	7,495
Liabilities¹	1,923	1,378

1. Solely includes employer taxes

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**Option programme for senior executives**

In 2017 and 2018, an option programme for senior executives in the Group was adopted, with annual allocation of new options. At settlement, the receivers will receive a corresponding number of shares in Arcus ASA as they have options.

The options' vesting period will be three years from the allocation date, where the participants have two years to redeem the options after the vesting period. A condition for redemption of an option is that the executive is still employed after the vesting period, and that the Group's KPI objectives, as determined by the Board of Directors, have been achieved in the same period.

The number of options allocated annually will vary, and will correspond to the individual executive's potential maximum bonus that can be achieved in relation to the listed price on the allocation date. The options' strike price is calculated as the volume-adjusted listed price for the last ten days prior to the allocation date, with the addition of 10 per cent.

The options are valued using the Black-Scholes model, for which the most important assumptions on the valuation date will be the spot rate on the valuation date, the estimated time during the redemption period in which the Group assumes that the holders will redeem the option, the dividend in the period, and the share's assumed volatility. The option's maximum redemption price is limited to three times the spot rate at the time of allocation.

There are no dividend rights related to the options during the period prior to redemption.

Below the Group Management's options holdings are listed. There has not been any settlements during 2018.

Allocation date	# 2018	# 2017
Vesting period	11.4.2018 - 11.04.2021	04.05.2017 - 04.05.2020
Redemption period	11.4.2021 - 11.04.2023	04.05.2020 - 04.05.2022
Redemption price	NOK 45.22	NOK 51.53

Number of options	2018	2017	2018	2017
Kenneth Hamnes	243,457	0	199,426	199,426
Sigmund Toth	125,103	0	90,773	90,773
Erlend Stefansson	135,053	0	110,628	110,628
Erik Bern	117,862	0	96,546	96,546
Bjørn Delbæk	103,166	0	84,508	84,508
Per Bjørkum	100,745	0	82,524	82,524
Eirik Andersen	69,136	0	57,765	57,765
Svante Selling	117,174	0	53,816	53,816
Christian Granlund	116,859	0	95,724	95,724
Total, Group Management	1,128,555	0	871,710	871,710
Other managerial employees	215,935	0	201,300	357,594
Total number of options	1,344,490	0	1,073,010	1,229,304

Basis for calculation of options:		2018	2017	2018	2017
Share price on the allocation date	NOK	43.70		47.90	47.90
Share price on the date of statement of financial position	NOK	41.00		41.00	46.50
Redemption price - minimum	NOK	45.22		51.53	51.53
Redemption price - maximum	NOK	131.10		143.70	143.70
Risk-free interest	%	1.4%		1.2%	1.1%
Volatility*	%	22.0%		22.0%	25.0%
Expected dividend	%	3.4%		3.4%	3.1%

* As the company has no historical volatility figures to apply, the company has calculated an average volatility for comparable companies on European exchanges within the same sector for the last five years.

Overview of development in the number of allocated options:

Number of options	2018	2017
Outstanding options at the beginning of the year	1,229,304	0
Allocated options during the year	1,534,306	1,407,369
Redeemed options during the year	0	0
Terminated options during the year	-346,110	-178,065
Outstanding options at the end of the year	2,417,500	1,229,304

Effects of options in the accounts:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Earning of options	3,855	1,655
Termination of options	-386	0
Change in provision for employer taxes	335	265
Total option costs	3,804	1,920
Liabilities¹	600	265

1. Solely includes employer taxes

Share savings programme for all employees

The Group also has a general share savings scheme for all employees, under which all employees will annually have the opportunity to buy a limited number of shares in Arcus ASA, with a discount of 20 per cent. Sale of shares to employees below market value is recognised as a personnel cost comprising the difference between the market value of the shares and the purchase price.

In 2018, a total of 76 employees subscribed for a total of 26,744 shares. These shares were purchased at an average price of NOK 41.67 and sold to the employees at a discount of 20 per cent, whereby each employee could purchase either 359 or 179 shares. For this, costs of TNOK 258 were charged to the consolidated accounts in 2018.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

	2018	2017
Number of employees who purchase shares at a discount	76	100
Number of shares purchased at a discount	26,744	31,234
Average price per share for purchase by employees at a discount (NOK)	41.67	46.56
Total cost for the Group (TNOK)	258	290

NOTE 10 PENSION COSTS, ASSETS AND OBLIGATIONS

Defined benefit pension plan

Up to 31. December 2008, Arcus ASA and its subsidiaries in Norway had a group defined benefit plan for their employees in Statens Pensjonskasse (the Norwegian Public Service Pension Fund – SPK) and Storebrand. The SPK pension plan also included a contractual early retirement plan (AFP) with financing from the commencement of employment. As at 31. December 2008, the Group Board of Directors terminated the SPK group pension plan for the entire Group in order to switch to defined contribution pension plans.

With the transition to the new pension plan, all those who were ill or disabled remained in the respective defined benefit plans in Statens Pensjonskasse (SPK) and Storebrand. SPK has confirmed that Arcus no longer has any legal obligations associated with the remaining pension recipients who are linked to the SPK defined benefit plans, but is only obliged to pay annual premium contributions specified by SPK, according to the same principle as for defined contribution plans. The Group therefore carries the current invoices from SPK to expenses in the same way as for the defined contribution plan. Within the pension obligation as at 31. December 2018, a provision of NOK 1.3 million is linked to five individuals in the Storebrand defined benefit plan. This is the only pension obligation secured with assets.

In addition, two individuals, who are no longer employed by the company, have a defined benefit plan for salaries above 12G (National Insurance base amount). This plan has been recognised with obligations totalling NOK 4.1 million at the end of 2018.

Gift pension and unfunded pension arrangement

On the transition to the defined contribution plan in 2009, there were individual employees who had previously been with SPK who would be disadvantaged in the event of early retirement at 65-67 years of age. To compensate for this, it was agreed that a gift pension would be paid to all employees who were with SPK before the transition. As at 31. December 2018, this gift pension is linked to 130 employees in the Norwegian operations, while the total obligation has been recognised at NOK 12.1 million.

The Group CEO has an unfunded pension arrangement in which the pension entitlement earned is 15 per cent of the salary above 12G. At the end of 2018, this obligation was recognised at NOK 1.0 million.

Contractual early retirement plan pension (AFP)

On 1 January 2011, a new contractual early retirement plan (AFP) pension scheme was introduced in Norway. This AFP plan gives a lifelong supplement to the ordinary pension plan. Employees can choose to

take out the new AFP pension as from the age of 62, also while continuing to work. This new AFP plan is a collective-agreement based defined benefit multi-enterprise pension scheme, and is financed through premiums that are set as a percentage of salary. So far no reliable measurement and allocation of obligations and assets is available for the plan. In accounting terms, the plan is treated as a defined contribution pension plan in which premium payments are charged as current costs and no provisions are made in the financial statements. In 2017 and 2018, the current premium payments were set at 2.50 per cent of total salary payments between 1 G and 7.1 G to the company's employees. It has been decided not to change the premium payments for 2019. There is no accumulation of funds in the plan and it is expected that the premium level will increase over the coming years.

There are some seniority requirements associated with the new AFP plan with regard to accumulated length of employment in the scheme, and the limited liability company must be subject to a collective agreement. There are three limited liability companies in Norway, with a total of eight persons, who were not subject to the AFP plan as at 31. December 2018. This means that on reaching the age of 62, the individual employee must have been employed for seven of the previous nine years in order to fulfil the seniority requirements to be able to draw an AFP pension under the new scheme.

For the Arcus Group there were 17 individuals who did not fulfil this seniority requirement on the introduction of the new AFP plan. In 2011, Arcus applied for these individuals to have their accumulated period of employment in the old AFP plan in SPK included before transition to the LO/NHO (Norwegian Confederation of Trade Unions/Confederation of Norwegian Enterprise) plan from 1 January 2009. Fellesordningen (Joint Pension Plan) gave its consent to this in return for Arcus paying the entire excess above and beyond the state supplement of 1/3 of the AFP pension. At the beginning of 2018, this obligation was NOK 5.2 million, and on the basis that all persons subject to this obligation at the end of 2018 were aged over 70, the Group has recognised the remainder of this obligation to OCI, so that at the end of the year no obligation for this had been booked.

Defined contribution pension

The Arcus Group's general pension plan for all other employees concerns defined contribution pension plans which are adapted to the regulations in the individual countries in which the Group has employees.

Norway

The general defined contribution pension plan has contribution rates of 5 per cent of salaries in the bracket from 0 to 7.1 times the National Insurance basic amount (G), and 11 per cent of salaries in the bracket from 7.1 to 12 times the National Insurance basic amount (G). There is also a disability scheme of 69 per cent, plus 18 per cent of the basic amount (G), as the benefit level, without free policy accumulation. Arcus ASA with subsidiary has group life insurance on death of up to 10G for all employees.

The costs associated with the defined contribution pension plan are related to the current premium invoices from the insurance company with which Arcus has signed a defined contribution pension agreement. The current defined contribution pension plans and disability pensions for employees in the defined contribution plan are adjusted annually on the basis of the pension fund's surplus.

Employees in the defined contribution pension plan who have become disabled are entitled to have their disability obligations regulated by the same adjustment as the basic amount (G) each year and the capitalised liability related to this was NOK 2.6 million at the end of 2018.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**Sweden**

In Sweden, the contributions are, to a great extent, individually agreed contribution rates based on individual salaries, and these can vary considerably. In 2018, the contribution rates, including insurance schemes, varied from 9 to 34 per cent of the individual's salary from January to March, while from April and for the rest of the year the contribution rates varied from 9 to 30 per cent of the individual's salary. The contribution rates apply as from the first krone earned.

Denmark

The general defined contribution pension scheme in Denmark has contribution rates varying from 8 to 10 per cent. The contribution rates apply as from the first krone earned.

Finland

The general defined contribution pension scheme in Finland has contribution rates of 18.95 per cent for employees aged below 53, and 17.45 per cent for employees aged over 53.

Germany

The contribution rate in Germany is 18.6 per cent of the employee's salary, up to the maximum calculation basis of EUR 78,000. The pension contribution in Germany is shared 50/50 between the employer and the employee, so that net cost for the German business is 9.3 per cent.

Other matters

The Group applies a discount rate equivalent to the covered bond interest rate to its pension commitments. The pension assumptions made by the Group are consistent with the recommendations of the Accounting Standards Board from September 2018. Due to the lack of significance, the assumptions were not updated as of 31 December 2018.

The table presents both defined benefit and other actuarially calculation pension obligations.

Figures in NOK 1,000

Pension costs	2018	2017
Present value of pension earnings for the year	687	778
Interest cost of pension obligations	870	890
Return on pension assets	-231	-215
Administration costs	109	174
Accrued social security contributions	202	218
Net pension costs after social security contributions	1,637	1,845

Defined contribution pension plan

Recognised contributions excluding social security contributions	30,420	30,561
--	--------	--------

Figures in NOK 1,000

Net pension obligations:	2018	2017
Estimated accrued obligations, funded pension plans	9,058	14,436
Estimated value of pension assets	-7,721	-10,328
Net estimated pension obligations (+) /assets (-)	1,337	4,108
Estimated accrued obligations, non-funded pension plans	19,740	26,444
Net pension obligations recognised in the statement of financial position	21,077	30,552

Changes in obligations:

Net pension obligations 01.01	30,552	34,092
Pension costs, continued operations	1,637	1,845
Paid out through operations	-809	-743
Premium payments including SSC	-403	-204
Estimate deviations recognised directly in equity (IAS19R)	-9,900	-4,438
Net pension obligations 31.12.	21,077	30,552

Summary of pension assets:

Shares and other equity instruments	7,721	10,328
Total pension assets 31.12.	7,721	10,328

Financial assumptions:

Discount rate	2.60%	2.30%
Expected salary adjustment	2.75%	2.50%
Expected pension increase	1.75%	1.50%
Expected adjustment of the National Insurance basic amount (G)	2.50%	2.25%
Expected return on pension assets	2.60%	2.30%

Actuarial and demographic assumptions

Withdrawal rate at 62 years	50%	50%
Withdrawal rate at 67 years	50%	50%
Mortality	K2013	K2013
Disability	K1963	K1963
Voluntary retirement (under 50 years)	5%	5%
Voluntary retirement (over 50 years)	0%	0%

The actuarial assumptions are based on commonly used assumptions within the insurance industry with regard to demographic factors.

The Group's pension plans satisfy the statutory requirements concerning mandatory occupational pension schemes.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Sensitivity analysis of net pension obligations:

The table below shows the effects of changes in pension obligations, deferred tax assets and equity in the event of a change in the most important economic assumptions by one percentage point up or down. The calculations are otherwise carried out in the same way as the actuarial calculations and are based on all other economic and demographic assumptions remaining unchanged.

Sensitivity 2018	Discount rate		Salary growth		Adjustment of NI basic amount (G)	
	1%	-1%	1%	-1%	%	-1%
Change in percentage points						
Change in pension obligations	-2,002	2,361	1,960	-1,749	1,960	-1,749
Change in deferred tax assets	441	-519	-431	385	-431	385
Change in equity	1,562	-1,841	-1,529	1,365	-1,529	1,365
Percentage change in obligations	-9.5%	11.2%	9.3%	-8.3%	9.3%	-8.3%

Sensitivity 2017

	Discount rate		Salary growth		Adjustment of NI basic amount (G)	
	1%	-1%	1%	-1%	1%	-1%
Change in percentage points						
Change in pension obligations	-3,116	3,697	6,019	-4,980	-2,566	2,597
Change in deferred tax assets	717	-850	-1,384	1,145	590	-597
Change in equity	2,400	-2,847	-4,634	3,835	1,976	-2,000
Percentage change in obligations	-10.2%	12.1%	19.7%	-16.3%	-8.4%	8.5%

Summary of cash flows related to pension plans

Figures in NOK 1,000	2018	2017
Premium payments, Storebrand defined benefit plan recognised in the statement of financial position	403	204
Payments from operations, gift pension at 65-67 years of age	809	743
Premium payments, AFP plan not recognised in the statement of financial position	4,197	4,069
Premium payments, remaining in SPK	84	72
Premium payments, defined contribution pension	27,254	29,240
Total	32,747	34,328

All figures include social security costs.

Premium payments associated with ordinary defined contribution pension schemes are the largest disbursement items associated with pensions. The basis for the premium payments to the defined contribution plan is calculated according to the actual salaries and will reflect the salary development within the company.

Premium payments to the AFP plan are also calculated on the basis of actual salaries, in addition to how the premium rate is expected to increase in the years ahead. The premium rate was 2.50 per cent in 2017 and 2018 and this will remain unchanged in 2019.

NOTE 11 FINANCIAL INCOME AND COSTS

Figures in NOK 1,000

	2018	2017
Financial income		
External interest income	12,906	6,654
Total interest income	12,906	6,654
Value adjustment of foreign exchange forward contracts at fair value	0	1,837
Value adjustment of co-investment programme (synthetic shares and options)	0	13,821
Agio gains ¹	27,727	24,915
Other financial income	13	731
Total other financial income	27,740	41,304
Total financial income	40,646	47,958
Financial costs		
Interest costs to financial institutions	-37,302	-31,454
Interest costs on liabilities at fair value	-104	-21
Amortization of front-end fee related to credit facilities at SEB ²	-1,623	-1,652
Total interest costs	-39,029	-33,127
Value adjustment of minority options at fair value	-2,560	-147
Value adjustment of foreign exchange forward contracts at fair value	-369	0
Agio loss ¹	-26,178	-22,061
Other financial costs	-8,626	-7,166
Total other financial costs	-37,733	-29,374
Total financial costs	-76,762	-62,501
Net financial profit/loss	-36,116	-14,543

1. From 2018 the Group presents gross agio gains and losses within other financial income and other financial costs. In former annual reports, agio gains and agio losses has been presented on a net basis as either financial income or financial costs, depending on whether there has been net agio gains or net agio losses.
2. Amortization of front end fees related to credit facilities in SEB is from 2018 presented as interest cost. This was earlier presented as other financial costs. This has also been re-classified in the 2017 figures.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

NOTE 12 TAX

Tax for the year is calculated as follows:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Tax payable	-31,141	-37,463
Change in deferred tax	-25,595	-34,306
Insufficient provision in previous years	-27	1,241
Tax	-56,763	-70,528

Tax cost breakdown by country	2018	2017
Tax - Norway	-27,498	-34,883
Tax - Sweden	-19,594	-26,194
Tax - Denmark	-6,760	-7,343
Tax - Finland	-2,767	-2,220
Tax - Germany	-144	112
Total tax cost	-56,763	-70,528

Reconciliation from nominal to actual tax rates	2018	2017
Pre-tax profit	221,180	258,750
Expected income tax at the nominal tax rate in Norway	-50,871	-62,100
Tax effect of the following items:		
Non-deductible costs	-2,804	-7,638
Non-taxable income	361	33
Insufficient provision in previous years	27	1,241
Change in non-capitalised tax assets	130	213
Change in tax rate	-5,017	-4,859
Differences in tax rates	1,132	3,366
Profit share, associated companies	532	789
Other	-253	-1,573
Tax	-56,763	-70,528

Effective tax rate	26%	27%
---------------------------	------------	------------

Tax on items in OCI

Tax on items in OCI are entirely due to changes in deferred tax associated with pension obligations in Norway.

Tax payable by country in the statement of financial position	2018	2017
Tax liability to Norway	1,472	1,907
Tax liability to Sweden	-11,521	-5,336
Tax liability to Denmark	5,990	5,451
Tax liability to Finland	276	382
Tax liability to Germany	-617	-276
Total tax liabilities payable, see also Note 17	-4,400	2,128

Tax paid during the period, per country	2018	2017
Tax paid to Norway	-3,053	-896
Tax paid to Sweden	-27,216	-22,412
Tax paid to Denmark	-6,344	-7,510
Tax paid to Finland	-2,871	-1,851
Tax paid to Germany	-507	-552
Total tax paid	-39,991	-33,221

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Specification of tax effect of temporary differences and deficit carried forward:

	2018		2017	
	Asset	Liability	Asset	Liability
Property, plant and equipment	-5,960	394	-3,093	532
Intangible fixed assets	-42,377	-102,262	-45,585	-101,588
Financial assets	-638	0	-931	0
Inventories	-10,686	0	-10,271	0
Trade receivables	1,429	0	1,545	0
Pension obligations	4,524	0	6,604	0
Provisions	5,162	0	5,781	0
Temporary tax fund	-661	23	-864	24
Deficit carried forward	159,365	0	183,600	0
Total deferred tax, gross	110,158	-101,845	136,786	-101,032
Unrecognised deferred tax assets	0	0	0	0
Net deferred tax in the statement of financial position	110,158	-101,845	136,786	-101,032

At the end of the year, the Group had NOK 159.4 million in capitalised deferred tax assets associated with the deficit carried forward from the Norwegian business. Based on an assessment and analysis of the Group's earnings in Norway historically and the future prognosis it is assessed that the deficit carried forward can be utilised in full, and on this basis it is carried to the statement of financial position.

Deferred tax positions are calculated on the basis of local tax rates in the respective countries on the reporting date. At the end of 2018, the rates were 22 per cent in Norway, 21.4 per cent in Sweden, 22 per cent in Denmark and 20 per cent in Finland.

At the end of 2018, deferred tax assets were associated with net negative temporary differences for the tax regimes in Norway and Sweden, while deferred tax liabilities were linked to net positive temporary differences for the tax regime in Denmark. The same applied to the end of 2017.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1 Companies in the Group](#)[Note 2 Management of financial risk](#)[Note 3 Information about cash flows](#)[Note 4 Revenues](#)[Note 5 Segment information](#)[Note 6 Transactions with related parties](#)[Note 7 Other operating expenses](#)[Note 8 Salaries and other personnel costs](#)[Note 9 Share-based payment](#)[Note 10 Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11 Financial income and costs](#)[Note 12 Tax](#)[Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14 Tangible fixed assets](#)[Note 15 Intangible assets](#)[Note 16 Leases](#)[Note 17 Other receivables](#)[Note 18 Inventories](#)[Note 19 Cash and cash equivalents](#)[Note 20 Share capital and shareholder information](#)[Note 21 Debt to financial institutions](#)[Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23 Other provisions for liabilities](#)[Note 24 Current liabilities](#)[Note 25 Pledges and guarantees](#)[Note 26 Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**NOTE 13 INVESTMENTS IN ASSOCIATED COMPANIES AND JOINTLY CONTROLLED ENTITIES****2018***Figures in NOK 1,000*

	Company type	Ownership interest	Book value 1.1.2018	Buy/sell/ issue	Share of profit for the year	Dividend	Translation differences	Book value 31.12.2018
Tiffon SA ¹	TS	34.8%	58,670	0	2,311	-445	636	61,172
Smakeappen AS ²	TS	50.0%	0	119	0	0	0	119
Total investments in associated companies and jointly controlled entities			58,670	119	2,311	-445	636	61,291

2017*Figures in NOK 1,000*

	Company type	Ownership interest	Book value 01.01.2017	Buy/sell/ issue	Share of profit for the year	Dividend	Translation differences	Book value 31.12.2017
Tiffon SA ¹	TS	34.8%	48,029	454	3,286	0	6,901	58,670
Det Danske Spiritus Kompagni A/S ³	FKV		8,782	-8,782	0	0	0	0
Total investments in associated companies and jointly controlled entities			56,811	-8,328	3,286	0	6,901	58,670

1. The Group buys Cognac from Tiffon SA, see detailed information on these transactions with associates in Note 6. Tiffon SA has a financial year from 1 July to 30 June. The share of profit from Tiffon is based on an estimated annual profit for the calendar year that is equivalent to the Group's financial year.
2. Smakeappen AS runs an app which gives consumers wine tips and wine importers a useful tool in conjunction with wine fairs. Smakeappen is a cooperation venture between Vectura and Hegnar Media. Vectura contributes product data and Hegnar Media has the full editorial responsibility.
3. Danske Spiritus Kompagni A/S was established in 2013 to handle sales of Arcus products in Denmark, and was owned jointly with Flemming Karberg Familieholding ApS. In January 2017, the Arcus Group acquired the rest of the shares in the company, and as from this date the company is recognised as a wholly-owned subsidiary, and consolidated in the consolidated accounts. Both ownership and voting shares, as well as Board composition, are divided 50/50 between Arcus and Flemming Karberg Familieholding ApS. See detailed information on transactions with related parties in Note 6.

None of the associated companies or jointly controlled entities has listed share prices. The Group's share of profit from associated companies, after tax, is presented on a separate line before Group operating profit.

Summarised financial information regarding associated companies and jointly controlled entities, based on 100 per cent:

2018*Figures in NOK 1,000*

	Total current assets 31.12.2018	Total fixed assets 31.12.2018	Total current liabilities 31.12.2018	Total non-current liabilities 31.12.2018	Total equity 31.12.2018	Operating revenue 2018	Operating expenses 2018	Profit for the year 2018
Tiffon SA	326,321	16,914	31,700	135,519	176,016	103,724	91,961	6,650

2017*Figures in NOK 1,000*

	Total current assets 31.12.2017	Total fixed assets 31.12.2017	Total current liabilities 31.12.2017	Total non-current liabilities 31.12.2017	Total equity 31.12.2017	Operating revenue 2017	Operating expenses 2017	Profit for the year 2017
Tiffon SA	329,085	16,933	33,193	144,009	168,815	101,248	82,784	9,457

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

NOTE 14 TANGIBLE FIXED ASSETS

Figures in NOK 1,000

	Land, buildings and other real estate	Machinery and equipment	Fixtures and fittings, tools, office equipment etc.	Assets under construction	Total tangible assets
Acquisition cost as at 01.01.2017	0	571,320	85,703	2,732	659,755
Addition of property, plant and equipment	0	5,320	2,857	7,717	15,894
Transferred from facilities under construction	0	2,693	290	-4,771	-1,788
Disposal at cost	0	-30,643	-358	0	-31,001
Translation differences	0	185	524	0	709
Acquisition cost as at 01.01.2018	0	548,875	89,016	5,678	643,569
Addition of property, plant and equipment	0	12,487	554	6,771	19,812
Addition of equipment via financial lease	0	3,062	0	0	3,062
Transferred from facilities under construction	0	3,858	1,673	-7,535	-2,004
Disposal at cost	0	0	-6,096	0	-6,096
Translation differences	0	-92	-251	0	-343
Acquisition cost 31.12.2018	0	568,190	84,896	4,914	658,000
Accumulated depreciation 01.01.2017	0	-245,271	-64,249	0	-309,520
Ordinary depreciation	0	-29,567	-5,009	0	-34,576
Disposal, accumulated depreciation	0	30,643	358	0	31,001
Translation differences	0	-146	-502	0	-648
Accumulated depreciation 01.01.2018	0	-244,341	-69,402	0	-313,743
Ordinary depreciation	0	-30,635	-4,178	0	-34,813
Disposal, accumulated depreciation	0	0	6,096	0	6,096
Translation differences	0	59	240	0	299
Accumulated depreciation 01.01.2018	0	-274,917	-67,244	0	-342,161
Book value as at 31.12.18	0	293,273	17,652	4,914	315,839
Of which book value of capitalised leases	0	163,264	0	0	163,264
Ordinary depreciation for the year – capitalised leases	0	-16,495	0	0	-16,495
Book value of capitalised interest costs	0	2,946	0	0	2,946
Annual leasing fee for non-capitalised tangible fixed assets	90,613	4,237	900	0	95,750

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Both the parent company and the Group use straight-line depreciation for all property, plant and equipment.

The economic life of property, plant and equipment is estimated as follows:

Machines, vehicles and plant	3-15 years
*Office machinery and inventory	4-10 years
*Land, buildings and other real estate	0 years

No indications of impairment or a need to adjust the useful lives of assets were identified during the period.

NOTE 15 INTANGIBLE ASSETS

Figures in NOK 1,000	Goodwill	Trademarks	Software	Total
Acquisition cost 01.01.2017	1,010,176	715,332	119,736	1,845,244
Addition of intangible assets	0	118,611	6,209	124,820
Transferred from facilities under construction	0	0	1,788	1,788
Acquisition of business	16,583	3,900	0	20,483
Translation differences	38,537	35,403	136	74,076
Acquisition cost 01.01.2018	1,065,296	873,246	127,869	2,066,411
Addition of intangible assets	0	43	3,227	3,270
Transferred from facilities under construction	0	0	2,004	2,004
Translation differences	-466	2,948	-107	2,375
Acquisition cost 31.12.2018	1,064,830	876,237	132,993	2,074,060
Accumulated depreciation 01.01.2017	0	-46,095	-89,085	-135,180
Ordinary depreciation	0	0	-9,621	-9,621
Amortization	0	-7,396	0	-7,396
Impairment	-22,700	0	0	-22,700
Translation differences	0	-53	-12	-65
Accumulated depreciation 01.01.2018	-22,700	-53,544	-98,718	-174,962
Ordinary depreciation	0	0	-7,487	-7,487
Amortization	0	-7,705	0	-7,705
Translation differences	0	21	-36	-15
Accumulated depreciation 31.12.2018	-22,700	-61,228	-106,241	-190,169
Book value 31.12.2018	1,042,130	815,009	26,752	1,883,891
Of which capitalised value of assets with indefinite useful lives	1,042,130	779,632	0	1,821,762

Economic life of intangible assets with identifiable useful lives	10-19 years	3-10 years
Depreciation plan	Straight line	Straight line

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Impairment testing

Goodwill is allocated to the Group’s cash-generating units and is tested for impairment annually, or more often if there are indicators that the values may have been subject to impairment. Testing for impairment involves determining the recoverable amount for the cash-generating unit. The recoverable amount is determined by discounting expected cash flows, based on the cash-generating entity’s Board-approved business plans. The cash-generating entity is the lowest level at which it is possible to follow up operations comprising the relevant goodwill. At the end of 2018, cash-generating units related to impairment testing of goodwill are defined at business area level. The same is carried out for brands with indefinite useful lives. The cash-generating unit for impairment testing of brands is the brand itself.

The discount rate used for both brands and goodwill is 8.9 per cent before tax, and reflects estimated risk and capital costs for the Group, based on a capital structure considered representative for the activities in which the Arcus Group is engaged.

Recoverable amount on impairment testing of goodwill

The recoverable amount for the cash-generating units is calculated on the basis of the present value estimate of the expected cash flows before tax. The cash flows used as the basis for the impairment test are based on assumptions about future sales volume, sales prices, purchase prices for input factors, salary development and other direct costs set out in Board-approved budgets and long-term plans. The terminal value is based on the cash flow in the last forecast year (2023). The terminal value does not include assumptions about real growth but does include assumptions regarding reinvestments corresponding to expected depreciation of the entities’ fixed assets.

CGU related to goodwill from the acquisition of the production activity in Denmark is assessed to be the entire Spirits segment since, as from 2015, the business in Denmark was integrated with other spirits operations in the Group.

In 2018, the Group has performed impairment tests whereby recoverable amounts on impairment testing of goodwill are based on the 2019 budget and with real growth up to 2022 in both revenue and EBITDA equivalent to other long-term plans. The impairment tests have not entailed impairment, and downward adjustment of the estimated cash flows by 20 per cent, or an increase in the discount rate by 2 per cent, would either not have entailed impairment of other goodwill.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor’s report

Recoverable amount on impairment testing of brands

The recoverable amount for the brands is calculated on the basis of a “relief from royalty” method before taxes, whereby the brand’s annual royalty is estimated as future revenues for the brand multiplied by a long-term expected profit level for the relevant brands. Cash flow estimates used are discounted using a discount rate.

Downward adjustment of the estimated cash flows by 20 per cent, or an increase in the discount rate by 2 per cent, would not have entailed impairment for any of the brands.

The table below shows the Group’s intangible assets with indefinite useful lives (goodwill and brands) by cash-generating unit. The most important brands are presented individually, while less important brands are presented under other brands.

Figures in NOK 1,000	Category	Currency	Segment	Goodwill	Brands	Total
Cash-generating unit						
Norwegian aquavits	Aquavit	DKK	Spirits	0	119,844	119,844
Danish aquavits	Aquavit	NOK	Spirits	0	293,018	293,018
Other aquavits	Aquavit	NOK, DKK, SEK	Spirits	0	12,947	12,947
Danish bitters	Bitter dram	NOK	Spirits	0	162,492	162,492
Norwegian cognac	Cognac	NOK	Spirits	0	15,005	15,005
Norwegian vodka	Vodka	NOK	Spirits	0	34,700	34,700
International vodka	Vodka	NOK	Spirits	0	67,472	67,472
Agency wine	Agency wine	NOK	Wine	0	3,787	3,787
Other brands	Other	NOK, DKK	Spirits	0	105,744	105,744
Spirits segment		DKK	Spirits	427,007	0	427,007
Spirits segment		NOK	Spirits	381,346	0	381,346
Wine Sweden - agency brands		SEK	Wine	91,649	0	91,649
Wine Finland - agency brands		EUR	Wine	26,912	0	26,912
Wine Norway - agency brands ¹		NOK	Wine	57,608	0	57,608
Wine Norway - own wine brands ¹		NOK	Wine	57,608	0	57,608
Total				1,042,130	815,009	1,857,139

1. The Group has during 2018 reorganized the Norwegian wine business, which has encountered a more significant distinction between the agency brand business and the own wine brands business. As a result, goodwill has been reallocated between these two cash generating units. This reallocation is based on a relative calculation method after the reorganization, in accordance with IAS 36.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

The various cash-generating entities listed below include the following known brands:

Cash-generating unit	Brands
Norwegian aquavits	Lysholm Linie, Løiten Linie, Gammel Opland and Gilde, and other Norwegian aquavits
Danish aquavits	Aalborg
Other aquavits	Malteserkreutz and Snälleröds
Danish bitters	Gammel Dansk
Norwegian cognac	Braastad cognac
Norwegian vodka	Vikingfjord, Amundsen and Brennevin Seksti
International vodka	Vanlig, Dworek, Hammer, Kalinka and Dobra
Agency wine	Doppio Passo and Pietro de Campo
Other brands	Hot n'Sweet, Dooley's, Eau de Vie, Golden Cock, St. Hallvard, Upper Ten, Dry Anis and Star Gin

NOTE 16 LEASES

Operational leasing agreements

As at 31 December 2018, the Group had the following leasing agreements which are defined and recognised as operational leasing agreements. There were no significant terms and conditions concerning sub-lease, purchase, escalation or restrictions to the operational leasing agreements as at 31 December 2018.

<i>Figures in nominal NOK 1,000</i>	Annual leasing cost	Due date within 1 year	Due date 2-5 years	Due date after more than 5 years	Total
Leased premises	90,613	88,087	348,641	1,169,099	1,605,827
Machinery and equipment	4,237	3,706	2,867	0	6,573
Fixtures and fittings and office equipment	900	896	1,252	0	2,148
Total	95,750	92,689	352,760	1,169,099	1,614,548

This overview includes the agreement concluded with Gjelleråsen Eiendom AS on the lease of production, distribution and administration buildings at Gjelleråsen for a term of 25 years starting on 1 January 2012. The annual rent under this agreement is TNOK 82,627 as from 2019.

Financial leasing agreements

As at 31 December 2018, the Group had entered into seven contracts to lease machinery and equipment used at Gjelleråsen. This equipment was recognised in the Arcus Group's statement of financial position as at 31 December 2018.

<i>Figures in nominal NOK 1,000</i>	Annual leasing cost	Due date within 1 year	Due date 2-5 years	Due date after more than 5 years	Total
Machinery and equipment	18,063	18,063	150,101	1,293	169,457
Total	18,063	18,063	150,101	1,293	169,457

Agreements with Nordea

Four of the agreements were entered into as of 1 June 2012 and are mainly related to machinery and equipment in the production and distribution activities at Gjelleråsen. The contract partner for the four agreements is Nordea, and the agreements are subject to variable interest rates. Even though, in principle, the leasing agreements have been entered into with a 15-year repayment and interest profile (annuity), the actual terms of the agreements are for a shorter period of time, with the option of renewal. Remaining capitalised lease liabilities will fall due in the course of the last 12 months of the agreement period. The Group and Nordea are in continuous dialogue concerning an extension of the agreements to a total maturity profile of 15 years. All changes to the agreements must be formally handled by the landlord.

The present value of future lease payments is NOK 167,5 million as at 31 December 2018, based on a discount rate equivalent to the effective interest rate on the financing in 2018.

Arcus-Gruppen AS has pledged a 100 per cent surety guarantee for all liabilities that the subsidiaries have undertaken or may undertake in connection with the signed leasing agreements.

Agreements with Volvo Finans

The other three financial leasing agreements are new agreements in 2018 and are related to the lease of trucks in the distribution activity. The contract partner for these agreements is Volvo Finans, and they have a term of seven years, at variable interest rates.

The present value of future lease payments is NOK 3,0 million as at 31 December 2018, based on a discount rate equivalent to the effective interest rate on the financing in 2018.

Implementation of IFRS 16 Leases from 1 January 2019

As from 1 January 2019, the existing lease standard (IAS 17) is replaced by a new, updated standard for accounting treatment of leases (IFRS 16). The Group will implement this as from the same date.

The new standard concerning leases will entail a significant change in the accounting policy related to leasing costs. As from financial years commencing in 2019, all significant leasing agreements must be capitalised. This will give an intangible right on the asset side and an equivalent liability on the liability side.

On the implementation of IFRS 16, the Group has two implementation options: the full retrospective method or the modified retrospective method. The Group has chosen to implement IFRS 16 using the modified retrospective method, which means that the effects calculated on the implementation date will be based on the remaining period of the lease as from the implementation date, and there will be no adjustment to equity on the implementation date.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1Companies in the Group

Note 2Management of financial risk

Note 3Information about cash flows

Note 4Revenues

Note 5Segment information

Note 6Transactions with related parties

Note 7Other operating expenses

Note 8Salaries and other personnel costs

Note 9Share-based payment

Note 10Pension costs, assets and obligations

Note 11Financial income and costs

Note 12Tax

Note 13Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14Tangible fixed assets

Note 15Intangible assets

Note 16Leases

Note 17Other receivables

Note 18Inventories

Note 19Cash and cash equivalents

Note 20Share capital and shareholder information

Note 21Debt to financial institutions

Note 22Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23Other provisions for liabilities

Note 24Current liabilities

Note 25Pledges and guarantees

Note 26Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

On the implementation date, the Group, as lessee, also has a number of options concerning the use of simplifications. The Group has chosen to use these simplification options, so that:

- Software licences will not be included in the calculation basis.
- Short-term lease agreements expected to be for shorter terms than 12 months will not be included in the calculation basis.
- Insignificant lease agreements (annual charge under TEUR 5) will not be included in the calculation basis.
- Any service elements in the lease charge will not be separated from the annual lease charge in the calculation basis.

The Group has some lease agreements that are classified as financial leasing. These are already recognized as an asset and liability in the statement of financial position as at 31 December 2018, and this will not be changed as a consequence of IFRS 16.

The Group also has significant leasing agreements classified as operational leasing agreements, and for these a present value will be calculated that is classified in the statement of financial position as an tangible leasing right on the asset side, and a lease obligation on the liability side. The Group has mapped all significant leasing agreements, and the calculated book values are stated in the table below.

For most of the leasing agreements, the underlying internal interest rate for the Group as lessee is unknown. For the leasing agreements for which the Group does not know the underlying internal interest rate, the discount rate is set to be equivalent to the Group's calculated average interest rate related to other financing. In cases where the Group knows the underlying internal interest rate which is the basis for the annual lease charge related to the leasing agreement, the present value is calculated on the basis of the actual internal interest rate.

The period of the lease is set as the period specified in the leasing agreement. If the leasing agreement includes options for renewal, the probability of the Group using the option is assessed. In cases where the probability is estimated to be higher than 50 per cent, the fixed period of the lease also includes the renewal period based on the option.

In connection with the introduction of IFRS 16 concerning leases as from 2019, the Group's reported net interest-bearing debt and adjusted EBITDA will change significantly. The loan agreement with SEB specifies that the loan terms must be calculated according to the current model, regardless of the introduction of IFRS 16, so that the Group's ability to fulfil the loan terms will not be affected by the introduction of IFRS 16.

Overview of calculated recognised leasing rights and obligations as from 1 January 2019

	Land, buildings and other real estate	Machinery and equipment	Fixtures and fittings, tools, office equipment etc.	Total
Figures in NOK 1,000				
Calculated leasing rights 01.01.2019	913,071	6,302	2,012	921,385
Calculated leasing obligations 01.01.2019				-921,385

Reconciliation of leasing obligations on transition from IAS 17 to IFRS 16

	Total leasing obligations
Figures in NOK 1,000	
Leasing obligation for operational leasing agreements, cf. IAS 17 (nominal values)	1,614,548
Present value of interest payments	-693,163
Leasing obligation, cf. IFRS 16 (present value)	921,385

NOTE 17 OTHER RECEIVABLES

	Note	2018	2017
Figures in NOK 1,000			
Non-current receivables			
Non-current loan to associated company		506	
Other non-current receivables		1,075	1,205
Total other non-current receivables		1,581	1,205

The Group has no receivables with a term of more than five years.

	Note	2018	2017
Figures in NOK 1,000			
Current receivables			
Prepaid costs*	2.3	15,001	14,920
Prepaid tax	12	4,400	0
Fair value of forward contracts	2	624	993
Other current receivables*	2.3	6,958	6,412
Total other current receivables		26,983	22,325

	2018	2017
Figures in NOK 1,000		
Prepayments to suppliers		
Nominal prepayments to suppliers	58,899	70,755
Provision for losses	-5,900	-6,185
Total prepayments to suppliers*	52,999	64,570

Through its distribution business, Vectura purchases goods on behalf of agents and importers. Depending on the type of agreement entered into by the agent or importer, there will be instances where Vectura buys in goods on behalf of the agent or importer and where the agent or importer bears most of the risk associated with this inventory. This type of financing of inventory for individual partners is stated at nominal value less provision for expected losses, and is presented as prepayments to suppliers.

* Items included in changes in working capital in Note 3.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1 Companies in the Group](#)[Note 2 Management of financial risk](#)[Note 3 Information about cash flows](#)[Note 4 Revenues](#)[Note 5 Segment information](#)[Note 6 Transactions with related parties](#)[Note 7 Other operating expenses](#)[Note 8 Salaries and other personnel costs](#)[Note 9 Share-based payment](#)[Note 10 Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11 Financial income and costs](#)[Note 12 Tax](#)[Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14 Tangible fixed assets](#)[Note 15 Intangible assets](#)[Note 16 Leases](#)[Note 17 Other receivables](#)[Note 18 Inventories](#)[Note 19 Cash and cash equivalents](#)[Note 20 Share capital and shareholder information](#)[Note 21 Debt to financial institutions](#)[Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23 Other provisions for liabilities](#)[Note 24 Current liabilities](#)[Note 25 Pledges and guarantees](#)[Note 26 Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**NOTE 18 INVENTORIES**

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Raw materials	25,951	22,709
Goods in progress	97,521	99,629
Finished goods/goods for resale	332,902	310,111
Obsolescence provision	(15,257)	(21,690)
Total inventories	441,117	410,759

Cost of inventories in the statement of income comprises input costs for finished goods/goods for resale and production value at cost price for goods produced in-house. The total cost of inventories was NOK 1,577 million in 2018 (2017: NOK 1,409 million).

See also Note 25 for details of pledges and guarantees.

NOTE 19 CASH AND CASH EQUIVALENTS

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Cash and cash equivalents in the Group's cash pool system	149,213	0
Other bank deposits	133,210	184,402
Cash holdings	171	13
Total cash and cash equivalents	282,594	184,415
Available drawing rights	605,850	604,982
Utilised drawing rights	0	-72,700
Available liquidity	888,444	716,697

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Restricted bank deposits		
Restricted bank deposits	0	531
Total restricted bank deposits	0	531

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes all subsidiaries, with the exception of the companies included in the wine activities in Sweden and Finland. At the end of 2018, this Group cash pool system was managed by the parent company, Arcus ASA.

The joint overdraft limit in the Group cash pool system is TNOK 600,000. At the end of 2018, the Group has a deposit of TNOK 149,213, while at the end of 2017 it had drawn TNOK 72,700. The parent company, Arcus ASA, has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, linked at all times to outstanding drawings on this scheme.

In addition, the subsidiary group Vingruppen i Norden AB has a separate overdraft arrangement in Sweden, with a maximum credit facility of TSEK 5,000 (TNOK 4,856); and in Finland with a maximum credit facility of TEUR 100 (TNOK 994) at the end of 2018. There was no drawing on these entitlements at the end of 2018.

The Group's exposure to interest-rate risk is stated in Note 2.

Summary of bank guarantees as at 31 December:

<i>Figures in NOK 1,000</i>	2018	2017
Bank guarantees for tax deduction funds	30,500	30,549
Bank guarantees for customs and duty credit facilities	29,431	22,246
Other bank guarantees	76	369
Total bank guarantees	60,007	53,164

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1 Companies in the Group
Note 2 Management of financial risk
Note 3 Information about cash flows
Note 4 Revenues
Note 5 Segment information
Note 6 Transactions with related parties
Note 7 Other operating expenses
Note 8 Salaries and other personnel costs
Note 9 Share-based payment
Note 10 Pension costs, assets and obligations
Note 11 Financial income and costs
Note 12 Tax
Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14 Tangible fixed assets
Note 15 Intangible assets
Note 16 Leases
Note 17 Other receivables
Note 18 Inventories
Note 19 Cash and cash equivalents
Note 20 Share capital and shareholder information
Note 21 Debt to financial institutions
Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23 Other provisions for liabilities
Note 24 Current liabilities
Note 25 Pledges and guarantees
Note 26 Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Declaration
Auditor's report

NOTE 20 SHARE CAPITAL AND SHAREHOLDER INFORMATION

The share capital comprises:

Date	Change	Total number of shares	Nominal value	Book value (NOK 1,000)
31.12.2015		1,000,000	1.00	1,000
20.10.2016	Split 1:50	50,000,000	0.02	1,000
01.12.2016	Share issue	68,023,255	0.02	1,360
31.12.2018		68,023,255	0.02	1,360

20 largest shareholders as at 31.12.2018:		Number of shares	Ownership and voting rights
Canica AS		28,607,626	42.1%
Geveran Trading Co Ltd		6,750,000	9.9%
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)		3,589,022	5.3%
Hoff SA		3,297,000	4.8%
Sundt AS		2,710,000	4.0%
Centra Invest AS		1,803,818	2.7%
Folketrygdfondet		1,750,000	2.6%
Danske Invest Norske Instit. II		1,685,398	2.5%
KLP Aksjenorge		1,326,494	2.0%
Goldman Sachs International	Nom	1,092,651	1.6%
Landkreditt utbytte		1,000,000	1.5%
RBC Investor Services Bank S.A.	Nom	949,458	1.4%
Verdipapirfondet DNB Norge Selektiv		926,616	1.4%
Danske Invest Norske Aksjer Inst		892,400	1.3%
Kommunal Landspensjonskasse		849,707	1.2%
Mustad Industrier AS		400,000	0.6%
Danske Invest Norge II		363,834	0.5%
The Bank of New York Mellon SA/NV	Nom	317,243	0.5%
Avanza Bank AB	Nom	301,551	0.4%
Janska Invest AS		260,861	0.4%
Other shareholders		9,149,576	13.5%
Total		68,023,255	100.0%

Shareholdings of the Group Management as at 31.12.2018:	Number of shares	Ownership and voting rights
Kenneth Hamnes ¹	126,499	0.2%
Sigmund Toth	19,767	0.0%
Erik Bern	20,233	0.0%
Bjørn Delbæk ²	27,564	0.0%
Per Bjørkum	16,511	0.0%
Erlend Stefansson	54,483	0.1%
Eirik Andersen	15,180	0.0%
Svante Selling	13,562	0.0%
Christian Granlund	3,181	0.0%
Total shareholdings of the Group executive management	296,980	0.4%

1. The shareholding is held via Ekelyveien AS
2. Of the holdings, 7,500 shares are held via Oso Consulting AS

Portfolio of own shares
The Group from time to time purchases own shares on settlement of the share saving programme for the Group's employees. In 2018, the Group also purchased shares on the settlement of matching shares in Q1 2019. See further details of this in Note 9.

The portfolio of own shares is deducted from equity at the acquisition price for the Group.

The table below presents the development in the holding of own shares.

Shares owned by the Group as at 31.12.2018	Total nominal value (TNOK)	Number of shares	Book value (TNOK)	Fair value (TNOK)
Shares owned by Arcus ASA	4	193,965	8,303	7,953
Total shares owned by the Group	4	193,965	8,303	7,953

At the end of 2017, the Group had no holding of own shares.

Development in holding of own shares:	2018	2017
Number of shares		
Holding of own shares, 1.1.2018	0	0
External purchase of own shares during the period	220,709	31,250
External sale of own shares during the period	0	-16
Settlement of share saving programme for employees during the period	-26,744	-31,234
Holding of own shares, 31.12.2018	193,965	0

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

[Statement of income 01.01.-31.12.](#)

[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)

[Statement of financial position as at 31 December](#)

[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)

[Statement of changes in equity](#)

[Brief history of the Group](#)

[Accounting policies](#)

[Notes](#)

Note 1

Companies in the Group

Note 2

Management of financial risk

Note 3

Information about cash flows

Note 4

Revenues

Note 5

Segment information

Note 6

Transactions with related parties

Note 7

Other operating expenses

Note 8

Salaries and other personnel costs

Note 9

Share-based payment

Note 10

Pension costs, assets and obligations

Note 11

Financial income and costs

Note 12

Tax

Note 13

Investments in associated companies and jointly controlled entities

Note 14

Tangible fixed assets

Note 15

Intangible assets

Note 16

Leases

Note 17

Other receivables

Note 18

Inventories

Note 19

Cash and cash equivalents

Note 20

Share capital and shareholder information

Note 21

Debt to financial institutions

Note 22

Liabilities at fair value through profit or loss

Note 23

Other provisions for liabilities

Note 24

Current liabilities

Note 25

Pledges and guarantees

Note 26

Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)

[Declaration](#)

[Auditor’s report](#)

Dividend and Group contributions

The Board of Directors proposes dividend distribution of NOK 1.66 per share for 2018 (2017: NOK 1.66 per share).

Earnings per share

Earnings per share is calculated on the basis of the profit for the year attributable to the shareholders in the parent company divided by a weighted average of the number of outstanding ordinary shares for the year, reduced for ordinary shares bought by the company and held as own shares.

The Arcus Group has an "interim retention plan" for senior executives under which externally owned shares can be diluted by issuing matching shares. To take account of this future increase in the number of shares, diluted earnings per share are also calculated, which takes account of a weighted average for the year of the estimated number of matching shares and options.

Earnings per share:	2018	2017
Profit for the year	164,417	188,222
Profit for the year attributable to non-controlling interests	5,954	6,944
Profit for the year to the owners of the parent company	158,463	181,278

Comprehensive income	179,007	264,803
Comprehensive income attributable to non-controlling interests	5,214	8,127
Comprehensive income to the owners of the parent company	173,793	256,676

Weighted average of the number of outstanding shares	68,023,255	68,023,255
Weighted dilution effect from option scheme	2,060,574	893,730
Weighted dilution effect from matching shares	291,653	368,274
Weighted average holding of own shares	-35,432	0
Weighted average of the number of outstanding shares - diluted	70,340,050	69,285,259

Earnings per share in NOK	2.33	2.66
Diluted earnings per share in NOK	2.25	2.62
Comprehensive income per share in NOK	2.55	3.77
Diluted comprehensive income per share in NOK	2.47	3.70

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

NOTE 21 DEBT TO FINANCIAL INSTITUTIONS

Figures in NOK 1,000

	Type of financing	Currency	Interest-rate profile	Loan amount in foreign currency 31.12.2018	Loan amount in NOK 31.12.2018	Loan amount in NOK 31.12.2017
SEB	Mortgage loan	SEK	Variable	750,000	728,325	749,400
SEB	Overdraft facility	NOK	Variable	0	0	72,700
Nordea Finans	Financial leasing	NOK	Variable	166,493	166,493	183,766
Volvo Finans	Financial leasing	NOK	Variable	2,964	2,964	0
Total debt to financial institutions					897,782	1,005,866
Capitalised front-end fees					-4,824	-6,577
Book value of debt to financial institutions					892,958	999,289

Term structure	Type of financing	Currency	Maturity 2019	Maturity 2020	Maturity 2021	Maturity 2022 or later	Total
SEB	Mortgage loan	SEK	0	0	728,325	0	728,325
Nordea Finans	Financial leasing	NOK	17,667	101,915	46,911	0	166,493
Volvo Finans	Financial leasing	NOK	396	410	425	1,733	2,964
Total debt to financial institutions*			18,063	102,325	775,661	1,733	897,782

Reconciliation of interest-bearing debt, 31.12.2018

Figures in NOK 1,000	Book value 31.12.2017	Cash flow 2018		Without cash flow 2018				Book value 31.12.2018
		Raised	Redemption	Raised financial leasing	Amortization of front-end fee	Reclassification	Translation differences	
Non-current debt								
Mortgage loan	742,823	0	0	0	1,623	0	-20,945	723,501
Financial leasing	166,395	0	0	0	0	-15,001	0	151,394
Total non-current interest-bearing debt	909,218	0	0	0	1,623	-15,001	-20,945	874,895
Current liabilities								
Financial leasing	17,371	0	-17,370	3,061	0	15,001	0	18,063
Overdraft facility	72,700	0	-72,700	0	0	0	0	0
Total current interest-bearing debt	90,071	0	-90,070	3,061	0	15,001	0	18,063
Total interest-bearing debt	999,289	0	-90,070	3,061	1,623	0	-20,945	892,958

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1 Companies in the Group](#)[Note 2 Management of financial risk](#)[Note 3 Information about cash flows](#)[Note 4 Revenues](#)[Note 5 Segment information](#)[Note 6 Transactions with related parties](#)[Note 7 Other operating expenses](#)[Note 8 Salaries and other personnel costs](#)[Note 9 Share-based payment](#)[Note 10 Pension costs, assets and obligations](#)[Note 11 Financial income and costs](#)[Note 12 Tax](#)[Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities](#)[Note 14 Tangible fixed assets](#)[Note 15 Intangible assets](#)[Note 16 Leases](#)[Note 17 Other receivables](#)[Note 18 Inventories](#)[Note 19 Cash and cash equivalents](#)[Note 20 Share capital and shareholder information](#)[Note 21 Debt to financial institutions](#)[Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss](#)[Note 23 Other provisions for liabilities](#)[Note 24 Current liabilities](#)[Note 25 Pledges and guarantees](#)[Note 26 Events after the close of the financial year](#)[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**Reconciliation of interest-bearing debt on 31.12.2017**

Figures in NOK 1,000	Book value 31.12.2016	Cash flow 2017		Without cash flow 2017				Book value 31.12.2017
		Raised	Redemption	Raised financial leasing	Amortization of front-end fee	Reclassification	Translation differences	
Non-current debt								
Mortgage loan	703,268	0	0	0	1,652	0	37,903	742,823
Financial leasing	182,987	0	0	0	0	-16,592	0	166,395
Total non-current interest-bearing debt	886,255	0	0	0	1,652	-16,592	37,903	909,218
Current liabilities								
Financial leasing	16,498	0	-15,719	0	0	16,592	0	17,371
Overdraft facility	0	72,700	0	0	0	0	0	72,700
Total current interest-bearing debt	16,498	72,700	-15,719	0	0	16,592	0	90,071
Total interest-bearing debt	902,753	72,700	-15,719	0	1,652	0	37,903	999,289

The Group has a non-current mortgage loan denominated in SEK. The non-current mortgage loan is legally placed in the subsidiary VinGruppen Sweden Holding AB in Stockholm, and falls due in its entirety at the end of 2021.

The Group has not hedged the interest rate.

On the establishment of the new loan, a front-end fee was paid, which is capitalised in the statement of financial position and written off over the duration of the loan.

* Maturity in 2019 is presented as current liabilities in the statement of financial position.

** See Note 16 concerning leasing agreements for information on the term structure of annual leasing amounts.

The agreement on a mortgage loan facility contains a loan clause (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this clause and reports to the bank on a quarterly basis. As at 31 December 2018 the Group was well within the required ratio.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**NOTE 22** LIABILITIES AT FAIR VALUE THROUGH PROFIT OR LOSS

At the beginning of 2018, the Group had no booked liabilities measured at fair value through profit or loss. The Group had such liabilities at the end of the year, concerning options for the purchase of non-controlling interests in conjunction with renegotiated shareholder agreements in 2018.

Options for the purchase of non-controlling interests:

The liabilities related to options for the purchase of non-controlling interests are estimated on the basis of pricing mechanisms applied in the shareholder agreements, discounted to the close of the financial year. The most important parameters in the pricing mechanisms were the development of the share values, measured as EBIT (operating profit) up until the estimated due date, multiplied by a fixed, market-based multiple. As the basis for EBIT, the underlying companies' budgets and long-term plans up until the expected due date are used. The discount rate used is NIBOR or STIBOR, with duration matched to the expected due date.

Reconciliation of earmarked liabilities, measured at fair value via profit or loss:

<i>Figures in 1,000 (stated currency)</i>	Minority share options	Share programme	Liability at fair value through profit or loss
Book value of liability 31.12.2016	10,314	13,821	24,135
Fair value on initial recognition 2017	0	0	0
Paid during the period 2017	-10,483	0	-10,483
Changes in value during the period 2017	148	-13,821	-13,673
Interest during the period 2017	21	0	21
Book value of liability 31.12.2017	0	0	0
Fair value on initial recognition 2018	67,874	0	67,874
Paid during the period 2018	0	0	0
Changes in value during the period 2018	2,560	0	2,560
Interest during the period 2018	104	0	104
Translation differences 2018	3,680	0	3,680
Book value of liability 31.12.2018	74,218	0	74,218
Of which due within 12 months, presented as current liabilities	0	0	0
Of which due after 12 months or later, presented as non-current liabilities	74,218	0	74,218

NOTE 23 OTHER PROVISIONS FOR LIABILITIES**Severance pay (long-term)**

Provisions for liabilities are associated with severance pay on termination of employment. The plan covered initially 70 employees of the Group who have received severance packages in connection with the restructuring of the companies. The obligations are paid monthly up to 2019 and are presented under other non-current provisions for liabilities. The provision is calculated by discounting future payments including social security contributions at a discount rate which depends on the length of the obligation. As at 31/12/2018, the provision was associated with four remaining individuals.

Severance pay (short-term)

It has been necessary for the Group to make organisational and staffing adjustments in order to meet new requirements, including new work processes and improved profitability. During this change process, the Group offered a range of personnel policy initiatives to its employees, in order to fulfil the new framework conditions without compulsory downsizing. As at 31/12/2018, the liability associated with this was recognised at NOK 8.9 million.

All of the current liabilities are recognised in the statement of financial position under other current liabilities.

Non-current liabilities

2018	Book value as at 31.12.2017	Reversed provision 2018	Recognised provision 2018	Translation difference 2018	Book value as at 31.12.2018
<i>Figures in NOK 1000</i>					
Severance pay	320	-228	0	0	92
Non-current provisions	320	-228	0	0	92

2017	Book value as at 31.12.2016	Reversed provision 2017	Recognised provision 2017	Translation difference 2017	Book value as at 31.12.2017
<i>Figures in NOK 1000</i>					
Severance pay	627	-307	0	0	320
Non-current provisions	627	-307	0	0	320

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

Alternative performance measurements

Declaration

Auditor's report

Current liabilities

2018	Book value as at 31.12.2017	Reversed provision 2018	Recognised provision 2018	Translation difference 2018	Book value as at 31.12.2018
<i>Figures in NOK 1000</i>					
Severance pay	2,158	-4,054	10,793	19	8,916
Other provisions	10,000	0	-10,000	0	0
Other current liabilities	12,158	-4,054	793	19	8,916

2017	Book value as at 31.12.2016	Reversed provision 2017	Recognised provision 2017	Translation difference 2017	Book value as at 31.12.2017
<i>Figures in NOK 1000</i>					
Severance pay	2,276	-1,900	1,762	20	2,158
Other provisions	10,000	0	0	0	10,000
Other current liabilities	12,276	-1,900	1,762	20	12,158

NOTE 24 CURRENT LIABILITIES

<i>Figures in NOK 1000</i>	2018	2017
Unpaid public duties		
Excise duties, alcohol	564,611	569,034
Value added tax	344,692	339,151
Other public duties	21,149	19,820
Total unpaid public duties*	930,452	928,005

<i>Figures in NOK 1000</i>	2018	2017
Other current liabilities		
Current non-interest-bearing debt*	22,894	25,329
Provision for social security costs related to share-based remuneration	1,923	1,642
Provision for liabilities*, see Note 23	8,398	12,158
Other accrued costs*	152,041	158,615
Total other current liabilities	185,256	197,744

All current liabilities fall due within 12 months.

* Items included in changes in working capital in Note 3.

NOTE 25 PLEDGES AND GUARANTEES

Long-term credit financing in SEB

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes the subsidiaries, with the exception of the companies in the wine business in Sweden and Finland. At the end of 2018, this Group cash pool system was managed by the parent company, Arcus ASA. The parent company has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, which at any time is linked to outstanding drawing on this scheme.

The Group's long-term credit financing in SEB has no established pledger of security. For further information about long-term financing, see Note 21.

Surety guarantee related to financial leasing

One of the Group's subsidiaries, Arcus-Gruppen AS, has pledged a surety guarantee for leased assets (financial leasing) with Nordea Finans. At the end of 2018, the surety guarantee amounted to TNOK 166,493 for the Group's own leased operating equipment. See also Note 16 concerning leasing agreements and Note 21 concerning debt to financial institutions '.

NOTE 26 EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

At the end of February 2019, four wineries announced their cancellation of the agreements with Vinunic AB, a subsidiary of Vingruppen i Norden AB. The expected annual loss of turnover is approximately SEK 108 million, with effect from the first quarter of 2019. The incident has no impact on the consolidated accounts for 2018.

Further, no significant events have occurred between the balance sheet date and the date when Arcus's consolidated accounts and company accounts were approved for publication. This applies to events that would have provided knowledge of factors that existed on the balance sheet date, and events that concern matters that have arisen after the balance sheet date. The consolidated financial statements were approved for publication by a board decision on 20 March 2019.

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

- Note 1 Companies in the Group
- Note 2 Management of financial risk
- Note 3 Information about cash flows
- Note 4 Revenues
- Note 5 Segment information
- Note 6 Transactions with related parties
- Note 7 Other operating expenses
- Note 8 Salaries and other personnel costs
- Note 9 Share-based payment
- Note 10 Pension costs, assets and obligations
- Note 11 Financial income and costs
- Note 12 Tax
- Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities
- Note 14 Tangible fixed assets
- Note 15 Intangible assets
- Note 16 Leases
- Note 17 Other receivables
- Note 18 Inventories
- Note 19 Cash and cash equivalents
- Note 20 Share capital and shareholder information
- Note 21 Debt to financial institutions
- Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss
- Note 23 Other provisions for liabilities
- Note 24 Current liabilities
- Note 25 Pledges and guarantees
- Note 26 Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)

Alternative performance measurements

In the discussion of the reported operational results, statement of financial position and cash flows, the Group refers to a number of parameters for alternative measurement of results. These are not defined in the general accounting policies, as for IFRS.

The executive management of the Arcus Group frequently uses these parameters for alternative measurement of results and believes that, in combination with comparable parameters defined in ordinary accounting policies, these are of great benefit to investors wishing to understand the Group's business, ability to fulfil its commitments, and the ability to monitor the development of new business opportunities. These alternative measurements of results should not be seen in isolation, but, as the name indicates, are an alternative to more well-known result measurement parameters as defined in international accounting standards.

Below, the Group's parameters for alternative measurement of results are defined.

Gross profit

The Arcus Group defines gross profit as total operating revenue less cost of sales.

<i>Figures in NOK 1000</i>	2018	2017
Group		
Sales revenue	2,672,615	2,530,126
Other operating revenues	50,586	44,934
Total operating revenue	2,723,201	2,575,060
Cost of sales	-1,577,306	-1,408,524
Gross profit	1,145,895	1,166,536

<i>Figures in NOK 1000</i>	2018	2017
Spirits		
Sales revenue	762,447	763,421
Other operating revenues	157,151	149,862
Total operating revenue	919,598	913,283
Cost of sales	-447,962	-404,928
Gross profit	471,636	508,355

Figures in NOK 1000

	2018	2017
Wine		
Sales revenue	1,604,715	1,522,689
Other operating revenues	20,031	18,190
Total operating revenue	1,624,746	1,540,879
Cost of sales	-1,244,346	-1,154,411
Gross profit	380,400	386,469

Figures in NOK 1000

	2018	2017
Distribution		
Sales revenue	272,378	251,332
Other operating revenues	35,361	33,071
Total operating revenue	307,739	284,403
Cost of sales	0	0
Gross profit	307,739	284,403

**CONSOLIDATED FINANCIAL
STATEMENTS WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)**Other income and expenses**

To improve the information value of the Group's consolidated income statement, significant positive and negative non-recurring items and restructuring costs are separated out to a separate line in the statement of income called other income and expenses. Other income and expenses are presented net on this income statement line. Other income and expenses are presented in Note 7.

Below, the income statement is presented up to and including EBIT, with and without adjustment for other income and expenses:

	2018		2017	
	Adjusted	Non-adjusted	Adjusted	Non-adjusted
<i>Figures in NOK 1000</i>				
Sales revenue	2,672,615	2,672,615	2,530,126	2,530,126
Other operating revenues	50,586	50,586	44,934	44,934
Total operating revenue	2,723,201	2,723,201	2,575,060	2,575,060
Net profit on sale of fixed assets	365	365	30	30
Cost of sales	-1,577,306	-1,577,306	-1,408,524	-1,408,524
Salaries and other personnel costs	-426,644	-441,158	-417,412	-422,334
Other operating expenses	-409,330	-400,112	-391,699	-399,944
Share of profit from associated companies and jointly controlled entities	2,311	2,311	3,286	3,286
EBITDA	312,597	307,301	360,741	347,574
Depreciation and amortization	-50,005	-50,005	-51,581	-51,581
Impairment	0	0	0	-22,700
Operating profit (EBIT)	262,592	257,296	309,160	273,293
Other income and expenses	-5,296	0	-13,167	0
Impairment	0	0	-22,700	0
Reported operating profit (EBIT)	257,296	257,296	273,293	273,293

EBITDA and adjusted EBITDA

EBITDA is defined as operating profit before depreciation, impairment and amortization.

Adjusted EBITDA is defined as operating profit before depreciation, impairment, amortization and other income and expenses.

EBITDA margin = EBITDA/Total operating revenue

Adjusted EBITDA margin = adjusted EBITDA/Total operating revenue

Below is a reconciliation of operating profit to adjusted EBITDA:

	2018	2017
<i>Figures in NOK 1000</i>		
Group		
Operating profit	257,296	273,293
Depreciation, impairment and amortization	50,005	74,281
EBITDA	307,301	347,574
Other income and expenses	5,296	13,167
Adjusted EBITDA	312,597	360,741

	2018	2017
<i>Figures in NOK 1000</i>		
Spirits		
Operating profit	118,061	151,494
Depreciation, impairment and amortization	24,744	24,117
EBITDA	142,805	175,611
Other income and expenses	1,768	7,142
Adjusted EBITDA	144,573	182,753

	2018	2017
<i>Figures in NOK 1000</i>		
Wine		
Operating profit	167,083	184,709
Depreciation, impairment and amortization	2,586	1,794
EBITDA	169,669	186,502
Other income and expenses	11,838	5,166
Adjusted EBITDA	181,507	191,668

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Statement of changes in equity](#)[Brief history of the Group](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1	Companies in the Group
Note 2	Management of financial risk
Note 3	Information about cash flows
Note 4	Revenues
Note 5	Segment information
Note 6	Transactions with related parties
Note 7	Other operating expenses
Note 8	Salaries and other personnel costs
Note 9	Share-based payment
Note 10	Pension costs, assets and obligations
Note 11	Financial income and costs
Note 12	Tax
Note 13	Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14	Tangible fixed assets
Note 15	Intangible assets
Note 16	Leases
Note 17	Other receivables
Note 18	Inventories
Note 19	Cash and cash equivalents
Note 20	Share capital and shareholder information
Note 21	Debt to financial institutions
Note 22	Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23	Other provisions for liabilities
Note 24	Current liabilities
Note 25	Pledges and guarantees
Note 26	Events after the close of the financial year

[Alternative performance measurements](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)*Figures in NOK 1000***Distribution**

	2018	2017
Operating profit	1,095	660
Depreciation, impairment and amortization	11,261	12,825
EBITDA	12,356	13,485
Other income and expenses	381	647
Adjusted EBITDA	12,737	14,132

*Figures in NOK 1000***Other**

	2018	2017
Operating profit	-23,764	-35,690
Depreciation, impairment and amortization	6,235	7,666
EBITDA	-17,529	-28,024
Other income and expenses	-8,691	212
Adjusted EBITDA	-26,220	-27,812

Other definitions of alternative result measurement, shown in key figures**Equity ratio**

Equity ratio = equity/total equity and debt

Net interest-bearing debt

Net interest-bearing debt = Debt to financial institutions + book value of capitalised front-end fee + fair value, interest-rate swap - bank deposits and other cash and cash equivalents.

*Figures in NOK 1000***Net interest-bearing debt**

	2018	2017
Non-current interest-bearing debt to credit institutions	874,895	909,218
Current interest-bearing debt to credit institutions	18,063	90,071
Book value of capitalised front-end fee	4,824	6,577
Bank deposits and other cash and cash equivalents	-282,594	-184,415
Net interest-bearing debt	615,188	821,451

Organic growth

Organic growth in income is the Group or segment's total operating revenue, adjusted for translation effects and structural changes.

*Figures in NOK 1000***Group**

	2018	2017
Sales revenue	2,672,615	2,530,126
Other operating revenues	50,586	44,934
Total operating revenue	2,723,201	2,575,060
Currency effects ¹	0	-20,748
Structural changes ²	-67,991	0
Calculation basis, organic growth	2,655,210	2,554,312

1. Currency effects are calculated by translation of income in other currencies than NOK in 2017 at the same average exchange rate as for translation of income in 2018.
2. The structural changes in 2018 primarily comprise adjustment for income from the acquired brands, Hot n'Sweet and Vanlig, and the acquisition of BevCo. They also include adjustment for effects related to the reclassification of freight costs from the reduction of sales revenue in 2017 to cost of sales in 2018, as a consequence of the introduction of IFRS 15 (see also Note 4).

*Figures in NOK 1000***Spirits**

	2018	2017
Sales revenue	762,447	763,421
Other operating revenue	157,151	149,862
Total operating revenue	919,598	913,283
Currency effects ¹	0	2,871
Structural changes ²	-29,891	0
Calculation basis, organic growth	889,707	916,154

1. Currency effects are calculated by translation of income in other currencies than NOK in 2017 at the same average exchange rate as for translation of income in 2018.
2. The structural changes in 2018 primarily comprise adjustment for income from the acquired brands, Hot n'Sweet and Vanlig, and the acquisition of BevCo.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of other comprehensive income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Statement of changes in equity
Brief history of the Group
Accounting policies
Notes
Note 1 Companies in the Group
Note 2 Management of financial risk
Note 3 Information about cash flows
Note 4 Revenues
Note 5 Segment information
Note 6 Transactions with related parties
Note 7 Other operating expenses
Note 8 Salaries and other personnel costs
Note 9 Share-based payment
Note 10 Pension costs, assets and obligations
Note 11 Financial income and costs
Note 12 Tax
Note 13 Investments in associated companies and jointly controlled entities
Note 14 Tangible fixed assets
Note 15 Intangible assets
Note 16 Leases
Note 17 Other receivables
Note 18 Inventories
Note 19 Cash and cash equivalents
Note 20 Share capital and shareholder information
Note 21 Debt to financial institutions
Note 22 Liabilities at fair value through profit or loss
Note 23 Other provisions for liabilities
Note 24 Current liabilities
Note 25 Pledges and guarantees
Note 26 Events after the close of the financial year
Alternative performance measurements
Declaration
Auditor's report

Figures in NOK 1000	2018	2017
Wine		
Sales revenue	1,604,715	1,522,689
Other operating revenue	20,031	18,190
Total operating revenue	1,624,746	1,540,879
Currency effects ¹	0	-23,904
Structural changes	3,399	0
Calculation basis, organic growth	1,628,145	1,516,975

1. Currency effects are calculated by translation of income in other currencies than NOK in 2017 at the same average exchange rate as for translation of income in 2018.

Figures in NOK 1000	2018	2017
Distribution		
Sales revenue	272,378	251,332
Other operating revenues	35,361	33,071
Total operating revenue	307,739	284,403
Currency effects	0	0
Structural changes	0	0
Calculation basis, organic growth	307,739	284,403

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

Note 1: Payroll costs

Note 2: Tax

Note 3: Subsidiaries

Note 4: Share capital and shareholder information

Note 5: Equity

Note 6: Pension obligations and costs

Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.

Note 8: Intragroup receivables and liabilities

Note 9: Cash and cash equivalents

Note 10: Financial market risk

Note 11: Events after the close of the financial year

Declaration**Auditor's report**

PARENT COMPANY ACCOUNTS

Statement of income 01.01. - 31.12.

<i>Figures in NOK 1,000</i>	Note	2018	2017
OPERATING REVENUE AND EXPENSES			
Payroll costs	1	12,003	10,244
Other operating expenses		3,998	4,540
Total operating expenses		16,001	14,784
Operating profit		-16,001	-14,784
FINANCIAL INCOME AND EXPENSES			
Income from investment in subsidiary	8	106,362	65,312
Other interest income		8,377	3,755
Other financial income		6,699	15,836
Other interest costs		-13,241	-10,107
Other financial costs		-13,009	-11,882
Net financial profit/loss		95,188	62,914
PROFIT BEFORE TAX		79,187	48,130
Tax	2	23,738	17,111
RESULT FOR THE YEAR		55,449	31,019
Transferred from/to other equity		55,449	31,019
Total transfers		55,449	31,019

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Payroll costs](#)[Note 2: Tax](#)[Note 3: Subsidiaries](#)[Note 4: Share capital and shareholder information](#)[Note 5: Equity](#)[Note 6: Pension obligations and costs](#)[Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.](#)[Note 8: Intragroup receivables and liabilities](#)[Note 9: Cash and cash equivalents](#)[Note 10: Financial market risk](#)[Note 11: Events after the close of the financial year](#)**Declaration****Auditor's report**

Statement of financial position as at 31 December

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
ASSETS			
Fixed assets			
Intangible assets			
Deferred tax assets	2	102,381	124,137
Total intangible assets		102,381	124,137
Financial assets			
Investment in subsidiary	3	1,438,317	1,438,317
Loans to Group companies		0	0
Total financial assets		1,438,317	1,438,317
Total fixed assets		1,540,698	1,562,454
Current assets			
Receivables			
Trade receivables from companies in the same Group	8	1,114	22
Group contributions from Group companies	8	106,362	65,312
Current receivables from Group companies	8	13,558	8,326
Other receivables		193	274
Total receivables		121,227	73,934
Cash and cash equivalents	9	149,213	0
Total current assets		270,440	73,934
TOTAL ASSETS		1,811,138	1,636,388

Gjelleråsen, 20 March 2019

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Stein Erik Hagen

Hanne Refsholt

Eilif Due

Trond Berger

Leena Maria Saarinen

Erik Hagen

Konstanse M.
KjøleAnn Therese
Jacobsen

Ann-Beth Freuchen

Kenneth Hamnes
Group CEO

<i>Figures in NOK 1,000</i>	<i>Note</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
EQUITY AND LIABILITIES			
Equity			
Paid-in equity			
Share capital	4,5	1,356	1,360
Share premium	5	719,280	719,280
Total paid-in equity		720,636	720,640
Retained earnings			
Other equity	5	-58,956	0
Total retained earnings		-58,956	0
Total equity		661,680	720,640
Liabilities			
Provisions			
Pension obligations	6	1,029	757
Total provisions		1,029	757
Other non-current liabilities			
Debt to financial institutions	7	-2,275	-3,055
Total other non-current liabilities		-2,275	-3,055
Current liabilities			
Debt to financial institutions	7	0	72,700
Trade payables		121	106
Trade payables to Group companies	8	155	3
Tax payable	2	839	0
Other current liabilities		6,204	6,423
Other current liabilities payable to Group companies	8	686	0
Allocated dividend	5	112,919	112,920
Intragroup balance in Group cash pool system	8,9	1,029,780	725,894
Total current liabilities		1,150,704	918,046
Total liabilities		1,149,458	915,748
TOTAL EQUITY AND LIABILITIES		1,811,138	1,636,388

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Payroll costs](#)[Note 2: Tax](#)[Note 3: Subsidiaries](#)[Note 4: Share capital and shareholder information](#)[Note 5: Equity](#)[Note 6: Pension obligations and costs](#)[Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.](#)[Note 8: Intragroup receivables and liabilities](#)[Note 9: Cash and cash equivalents](#)[Note 10: Financial market risk](#)[Note 11: Events after the close of the financial year](#)[Declaration](#)[Auditor's report](#)

Statement of cash flows 01.01. – 31.12.

Figures in NOK 1,000

	2018	2017
CASH FLOWS FROM OPERATIONS		
Pre-tax profit	79,187	48,130
Tax payable	-1,146	0
Pension costs without cash effect	362	284
Costs related to share-based remuneration without cash effect	7,603	7,898
Value changes without cash effect	0	-13,821
Financial expenses without cash effect	780	780
Change in trade receivables	-1,092	-22
Change in trade payables	167	-38,948
Change in other current assets and other liabilities	-46,612	-114,965
Net cash flows from operational activities	39,249	-110,664
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES		
Pension obligation taken over from subsidiary	0	348
Purchase of own shares	-8,303	0
Proceeds from debt to financial institutions	0	72,700
Redemption of debt to financial institutions	-72,700	0
Change in intragroup balance in Group cash pool system	303,886	36,879
Payments of dividends contributions	-112,919	-99,994
Net cash flow from financing activities	109,964	9,933
Net change in cash and cash equivalents	149,213	-100,731
Holdings of cash and cash equivalents as at 01.01.	0	100,731
Holdings of cash and cash equivalents as at 31.12.	149,213	0

PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

Note 1: Payroll costs

Note 2: Tax

Note 3: Subsidiaries

Note 4: Share capital and shareholder information

Note 5: Equity

Note 6: Pension obligations and costs

Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.

Note 8: Intragroup receivables and liabilities

Note 9: Cash and cash equivalents

Note 10: Financial market risk

Note 11: Events after the close of the financial year

Declaration

Auditor’s report

Accounting policies

The annual accounts have been prepared in accordance with the Norwegian Accounting Act of 1998 and generally accepted accounting policies.

The company was founded on 5 November 2004, and listed on the Oslo Stock Exchange on 1 December 2016.

The purpose of the company is to operate the import, export, production, storage and distribution of alcoholic beverages and other goods, and other activities related to this business, as well as the ownership of participations in other companies that conduct such business.

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS

Arcus ASA owns 100 per cent of the shares in Arcus-Gruppen AS and Vectura AS.

GENERAL RULE FOR VALUATION AND CLASSIFICATION OF ASSETS AND LIABILITIES

Assets intended for continuing ownership or use are classified as fixed assets. Other assets are classified as current assets. Receivables due for payment within one year are classified as current assets. The classification of current and non-current liabilities is based on similar criteria.

Fixed assets are valued at acquisition cost, but written down to fair value if the impairment is not expected to be temporary. Fixed assets with a limited economic life are depreciated according to a reasonable depreciation plan.

Current assets are valued at the lower of cost or fair value. Current and non-current liabilities are capitalised at the nominal amounts received at the time of establishment. Borrowing costs are capitalised together with the loan and amortised

over the term of the loan. The first year’s instalment is reclassified as a current liability.

Certain items are valued according to different principles, as explained below.

SHARES IN SUBSIDIARIES

Shares in subsidiaries are valued using the cost method. The transaction costs are added to the purchase price of shares in subsidiaries. Shares are written down to fair value if this is lower than the recognised value.

Group contributions are recognised in the same year as they are allocated in the subsidiary. If dividends/other distributions exceed the share of retained profit after the acquisition, the surplus represents repayment of invested capital and the distributions are deducted from the value of the investment in the statement of financial position.

RECEIVABLES

Trade receivables and other receivables are stated at nominal value after deduction of provisions for expected losses. Provisions for losses are made on the basis of an individual assessment of each receivable.

CASH AND CASH EQUIVALENTS

Cash and cash equivalents include cash, bank deposits and other means of payment with a due date less than three months from the acquisition date.

BORROWING

Financial liabilities through borrowing are recognised at the amount received net of transaction costs. Transaction costs (front-end fees) are capi-

talised in the statement of financial position and depreciated over the term of the loan.

Borrowing in currencies other than the functional currency is translated at the exchange rate at the close of the financial year.

PENSION

Pension costs comprise the change in actuarially calculated pension obligations and costs related to defined contribution pension plans. For actuarially calculated pension obligations the costs comprise the period’s pension-accrual based assumptions concerning future salary increases and interest costs for the calculated obligation. Net pension costs are classified as payroll costs in the statement of income. Changes in the liability resulting from changes in pension plans are taken to profit or loss immediately. Changes in the pension liability and the pension assets resulting from changes in, and deviations from, the estimate assumptions (estimate deviations) are recognised against equity.

TAXES

Tax expenses are matched with profit/loss before tax. Tax costs comprise tax payable (tax on the year’s directly taxable income) and changes in net deferred tax. Tax costs are allocated to ordinary profit/loss and profit/loss from extraordinary items in accordance with the taxation basis. Deferred tax and deferred tax assets are presented net in the statement of financial position.

Tax assets are only capitalised if it can be shown to be probable that they can be utilised via future taxable income.

STATEMENT OF CASH FLOWS

The indirect method is used in the preparation of the statement of cash flows. Cash and cash equivalents in the statement of financial position are defined as holdings of cash and cash equivalents in the statement of cash flows.

All figures in the financial statements are presented in NOK 1,000 unless otherwise indicated.

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**

Note 1:	Payroll costs
Note 2:	Tax
Note 3:	Subsidiaries
Note 4:	Share capital and shareholder information
Note 5:	Equity
Note 6:	Pension obligations and costs
Note 7:	Loans, pledges and guarantees etc.
Note 8:	Intragroup receivables and liabilities
Note 9:	Cash and cash equivalents
Note 10:	Financial market risk
Note 11:	Events after the close of the financial year

Declaration**Auditor's report**

Notes

NOTE 1 PAYROLL COSTS

	2018	2017
Salaries including holiday pay	7,229	7,408
Social security costs	1,078	1,097
Pension costs including social security costs	553	464
Other personnel costs	3,143	1,275
Total salaries and other personnel costs	12,003	10,244
Average number of employees	2	2

Benefits to executive personnel	2018		2017	
	Group CEO	Board of Directors	Group CEO	Board of Directors
Salary	3,118	2,546	3,031	2,444
Bonus earned from the current year	0	0	324	0
Pension costs	332	0	386	0
Other remuneration	234	0	227	0

The company had two employees during the year.

The Group CEO also has an ordinary bonus agreement which, on specific terms, will release payment of up to five monthly salaries. He is also included in a temporary share programme (matching shares) which was established in conjunction with the IPO in 2016, and an option programme under which he was allocated share options in both 2017 and 2018. His holdings in these incentive schemes are specified in the Group's Note 9.

The Group CEO has an ordinary occupational pension plan with Storebrand, which entails 5 per cent pension contributions for salaries of 0 to 7.1G and 11 per cent for salaries from 7.1 to 12G. He also has a supplementary pension agreement that gives pension earnings of 15 per cent of salaries above 12G. These pension earnings are capitalised annually in the company's statement of financial position, where the return is based on the return from the Storebrand Balansert pension fund.

If the CEO gives notice of termination, he is subject to six months' notice of termination. If notice of termination is given by the Group, the Group CEO will be entitled to 12 months' severance pay, and during this period will not be able to take employment in competing companies.

No loans or surety are granted for either the Group CEO or members of the Board of Directors.

The Group Management's holdings of ordinary shares in Arcus ASA are stated in Note 20 for the Group.

Share-based incentive schemes*Matching shares:*

In connection with the IPO for the parent company, Arcus ASA, in 2016, some key persons were offered matching shares, whereby they are entitled to receive one matching share for each share acquired under the IPO. These matching shares are granted to recipients in 2019 after the publication of the quarterly report for Q4 2018, if the person in question is still employed at this time.

If the listed share price on the redemption date exceeds two times the listed price on the allocation date, the number of matching shares will be reduced, so that the total value of the matching shares allocated does not exceed twice the value on the allocation date.

I Arcus ASA, two persons received this offer, including the general manager. Together they are entitled to allocation of 61,867 shares in Arcus ASA if the employment criterion is fulfilled at the time of allocation (of which 42,100 for the general manager).

This programme entailed costs of TNOK 1,318 in 2018.

Options:

In 2017, a new option programme for senior executives in the Group was adopted, with annual allocation of new options. Two persons at Arcus ASA are included in this programme, including the general manager.

The options' vesting period will be three years from the allocation data, where the participants have two years to redeem the options after the vesting period. A condition for redemption of an option is that the executive is still employed after the vesting period, and that the Group's KPI objectives, as determined by the Board of Directors, have been achieved in the same period.

The options are valued using the Black-Scholes model, for which the most important assumptions on the valuation date will be the spot rate on the valuation date, the estimated time during the redemption period in which the Group assumes that the holders will redeem the option, the dividend in the period, and the share's assumed volatility. The option's maximum redemption price is limited to three times the spot rate at the time of allocation.

There are no dividend rights related to the options during the period prior to redemption.

PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

- Note 1: Payroll costs
- Note 2: Tax
- Note 3: Subsidiaries
- Note 4: Share capital and shareholder information
- Note 5: Equity
- Note 6: Pension obligations and costs
- Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.
- Note 8: Intragroup receivables and liabilities
- Note 9: Cash and cash equivalents
- Note 10: Financial market risk
- Note 11: Events after the close of the financial year

Declaration

Auditor's report

This programme entailed costs of TNOK 1,087 in 2018. Below, the number of outstanding options at the end of the year is presented:

Number of options	2018	2017
Outstanding options at the beginning of the year	290,199	0
Allocated options during the year	368,560	290,199
Outstanding options at the end of the year*	658,759	290,199

* Of which 442,883 options outstanding to the Group CEO.

Auditors' fees	2018	2017
Statutory audit	285	328
Other financial audit	91	88
Other non-audit services	36	0
Total auditors' fees	412	416

The amounts are stated in TNOK and exclude VAT.

NOTE 2 TAX

Tax for the year is calculated as follows:	2018	2017
Tax payable	839	0
Change in deferred tax	22,852	17,111
Tax effect related to previous years	47	0
Tax	23,738	17,111

Reconciliation from nominal to actual tax rates:		
Profit before tax	79,187	48,130
Expected income tax at a nominal tax rate of 23 per cent (24 per cent in 2017)	18,213	11,551

Tax effect of the following items:		
Non-deductible costs	803	276
Change due to a change in tax rate	4,654	5,397
Tax on costs booked directly to equity	21	-113
Insufficient/surplus provision in previous years	47	0
Tax	23,738	17,111

Effective tax rate	30.0%	35.6%
--------------------	-------	-------

Specification of temporary differences and deficit carried forward:

	2018		2017	
	Asset	Liability	Asset	Liability
Non-current debt	0	2,275	0	3,055
Pension obligations	1,029	0	757	0
Other liabilities	0	932	1,271	0
Deficit carried forward	467,548	0	540,754	0
Total	468,577	3,207	542,782	3,055
Basis for deferred tax asset/liability	465,370		539,727	
Net deferred tax asset in the statement of financial position*	102,381		124,137	

At the end of the year, the company had NOK 102.9 million in capitalised deferred tax assets associated with the deficit to be carried forward. Based on the Group's strategic plans and current long-term plans for companies in the tax group, the Board of Directors and executive management expect that the deferred tax assets can be utilised.

At the end of 2018, deferred tax was calculated at 22 per cent as a result of government tax changes as from 2019. At the end of 2017, deferred tax was calculated at 23 per cent.

NOTE 3 SUBSIDIARIES

Subsidiaries of Arcus ASA

Company	Acquisition date	Registered office	Voting and ownership	Currency	Nominal share capital
Arcus-Gruppen AS	10.10.2005	Nittedal	100%	NOK	276,000
Vectura AS	30/09/2013	Nittedal	100%	NOK	14,000

Company	Cost price (NOK)	Book value as at 31.12	Equity according to last annual financial state-ments (NOK)	Profit for the year 2018 (NOK)
Arcus-Gruppen AS	1,886,607	1,362,217	1,992,549	115,933
Vectura AS	76,100	76,100	23,043	-3,130
Total subsidiaries	1,962,707	1,438,317	2,015,592	112,803

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Payroll costs](#)[Note 2: Tax](#)[Note 3: Subsidiaries](#)[Note 4: Share capital and shareholder information](#)[Note 5: Equity](#)[Note 6: Pension obligations and costs](#)[Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.](#)[Note 8: Intragroup receivables and liabilities](#)[Note 9: Cash and cash equivalents](#)[Note 10: Financial market risk](#)[Note 11: Events after the close of the financial year](#)**Declaration****Auditor's report****NOTE 4 SHARE CAPITAL AND SHAREHOLDER INFORMATION**

The share capital comprises:

Date	Change	Total number of shares	Nominal value	Book value (NOK 1,000)
31.12.2015		1,000,000	1.00	1,000
20.10.2016	Split 1:50	50,000,000	0.02	1,000
01.12.2016	Share issue	68,023,255	0.02	1,360
31.12.2018		68,023,255	0.02	1,360

	Number of shares	Ownership and voting rights
20 largest shareholders as at 31.12.2018:		
Canica AS	28,607,626	42.1%
Geveran Trading Co Ltd	6,750,000	9.9%
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	3,589,022	5.3%
Hoff SA	3,297,000	4.8%
Sundt AS	2,710,000	4.0%
Centra Invest AS	1,803,818	2.7%
Folketrygdfondet	1,750,000	2.6%
Danske Invest Norske Instit. II	1,685,398	2.5%
KLP Aksjenorge	1,326,494	2.0%
Goldman Sachs International	1,092,651	1.6%
Landkreditt utbytte	1,000,000	1.5%
RBC Investor Services Bank S.A.	949,458	1.4%
Verdipapirfondet DNB Norge Selektiv	926,616	1.4%
Danske Invest Norske Aksjer Inst	892,400	1.3%
Kommunal Landspensjonskasse	849,707	1.2%
Mustad Industrier AS	400,000	0.6%
Danske Invest Norge II	363,834	0.5%
The Bank of New York Mellon SA/NV	317,243	0.5%
Avanza Bank AB	301,551	0.4%
Janska Invest AS	260,861	0.4%
Other shareholders	9,149,576	13.5%
Total	68,023,255	100.0%

Dividend

The Board of Directors proposed dividend distribution of NOK 1.66 per share for 2018 (2017: NOK 1.66 per share).

NOTE 5 EQUITY

	Share capital	Share premium	Other equity	Total
Equity as at 01.01	1,360	719,280	0	720,640
Profit for the year	0	0	55,449	55,449
Purchase of own shares	-4	0	-8,299	-8,303
Share-based payment	0	0	6,723	6,723
Estimate deviations, pensions	0	0	90	90
Allocated dividend	0	0	-112,919	-112,919
Equity as at 31.12	1,356	719,280	-58,956	661,680

NOTE 6 PENSION OBLIGATIONS AND COSTS

The company is obliged to have an occupational pension scheme under the Norwegian Act on mandatory occupational pension schemes, and has a pension scheme which fulfils the requirements under this Act.

Defined contribution pension

Arcus-Gruppen's ordinary pension plan for all other employees is a defined contribution pension plan with Storebrand. The contribution rate is 5 per cent of salary in the bracket from 0 to 7.1 times the National Insurance basic amount (G), and 11 per cent of salary in the bracket from 7.1 to 12 times the National Insurance basic amount (G). In addition, there is a private disability plan with a 66 per cent benefit level, without free policy accumulation. The child and dependent supplement to Arcus' group life plan is a replacement for the previous spouse and child pension.

The costs associated with the defined contribution pension plan are related to the current premium invoices from the insurance company with which Arcus-Gruppen has signed a defined contribution pension agreement. The current defined contribution pensions and disability pensions for employees in the defined contribution plan are adjusted annually on the basis of the pension fund's surplus.

Employees in the defined contribution plan who have become disabled are entitled to have their disability obligations regulated by the same adjustment as the basic amount (G) each year and the capitalised obligation related to this was NOK 0.1 million at the end of 2018.

Unfunded pension arrangement

The Group CEO also has an unfunded pension arrangement in which the pension entitlement earned is 15 per cent of the salary above 12G. Ongoing provision is made for this obligation in the company's statement of financial position and the annual interest accrual is the same as for the Storebrand Balansert Pension. At the end of 2018, this obligation was recognised at NOK 1.0 million.

General assumptions

The Company applies a discount rate equivalent to the covered bond interest rate to its pension commitments. This is in line with the recommendations of the Norwegian Accounting Standards Board. The pension assumptions made by the company are consistent with the recommendations of the Accounting Standards Board from September 2018.

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**
Statement of income 01.01.-31.12.
Statement of financial position as at 31 December
Statement of cash flows 01.01.-31.12.
Accounting policies
Notes

Note 1: Payroll costs
 Note 2: Tax
 Note 3: Subsidiaries
 Note 4: Share capital and shareholder information
 Note 5: Equity
 Note 6: Pension obligations and costs
 Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.
 Note 8: Intragroup receivables and liabilities
 Note 9: Cash and cash equivalents
 Note 10: Financial market risk
 Note 11: Events after the close of the financial year

Declaration
Auditor's report
Figures in NOK 1,000

Pension costs	2018	2017
Present value of pension earnings for the year	277	213
Interest cost of pension obligations	40	36
Accrued social security contributions	45	35
Net pension costs after social security contributions	362	284
Defined contribution pension plan		
Recognised contributions excluding social security contributions	191	180
Net pension obligations:		
Estimated accrued obligations, funded pension plans	0	0
Estimated value of pension assets	0	0
Net estimated funded pension obligations (+)/assets (-)	0	0
Estimated accrued obligations, non-funded pension plans	1,029	757
Net pension assets/liabilities recognised in the statement of financial position	1,029	757
Changes in obligations:		
Net pension obligations 01.01	757	0
Pension costs, continued operations	362	284
Paid in via operations after taking over a liability from a subsidiary	0	348
Estimate deviations recognised directly in equity (IAS19R)	-90	125
Net pension obligations 31.12.	1,029	757
Financial assumptions:		
Discount rate	2.60%	2.30%
Expected salary adjustment	2.75%	2.50%
Expected pension increase	1.75%	1.50%
Expected adjustment of the National Insurance basic amount (G)	2.50%	2.25%
Expected return on pension assets	2.60%	2.30%
Actuarial and demographic assumptions		
Withdrawal rate at 62 years	50%	50%
Withdrawal rate at 67 years	50%	50%
Mortality	K2013	K2013
Disability	K1963	K1963
Voluntary retirement (under 50 years)	5%	5%
Voluntary retirement (over 50 years)	0%	0%

The actuarial assumptions are based on commonly used assumptions within the insurance industry with regard to demographic factors.

The Group's pension plans satisfy the statutory requirements concerning mandatory occupational pension schemes.

NOTE 7 LOANS, PLEDGES AND GUARANTEES ETC.

Debt to financial institutions				2018	2017
	Interest rate profile	Loan amount in foreign currency	Loan amount in NOK	Loan amount in NOK	
<i>Figures in NOK 1,000</i>	Currency				
Overdraft facility, SEB	NOK	Variable	0	0	72,700
Total debt to financial institutions				0	72,700
Capitalised loan costs				-2,275	-3,055
Book value as at 31.12				-2,275	69,645

Term structure	Maturity 2019	Maturity 2020-2022	Maturity after 2022	Total
SEB	0	0	0	0
Total debt to financial institutions	0	0	0	0

The Group has a Group cash pool system at Skandinaviska Enskilda Banken (SEB), which includes the subsidiaries with the exception of the companies in the wine business in Sweden and Finland. At the end of 2018, this Group cash pool system was managed by Arcus ASA. Arcus ASA, has pledged surety on behalf of all of its subsidiaries, linked at all times to outstanding drawings on this scheme.

The capitalised front-end fee with a book value of TNOK 2,275 relates to the front-end fee for the cash pool scheme. The outstanding value is here amortised over the duration of the loan, until the end of 2021.

The Group has a long-term financing agreement with SEB, whereby the loan is formally for TSEK 750 and is booked in one of the subsidiaries in Sweden, VinGruppen Sweden Holding AB. The financing agreement does not include a pledger of security.

The company has no non-current debt with terms exceeding five years.

The agreement on a mortgage loan facility contains a loan clause (covenant) concerning net interest-bearing debt as a ratio of adjusted EBITDA. The Group continuously monitors this clause and reports to the bank on a quarterly basis. As at 31 December 2018 the Group was well within the required ratio.

**PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES**[Statement of income 01.01.-31.12.](#)[Statement of financial position as at 31 December](#)[Statement of cash flows 01.01.-31.12.](#)[Accounting policies](#)**Notes**[Note 1: Payroll costs](#)[Note 2: Tax](#)[Note 3: Subsidiaries](#)[Note 4: Share capital and shareholder information](#)[Note 5: Equity](#)[Note 6: Pension obligations and costs](#)[Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.](#)[Note 8: Intragroup receivables and liabilities](#)[Note 9: Cash and cash equivalents](#)[Note 10: Financial market risk](#)[Note 11: Events after the close of the financial year](#)**Declaration****Auditor's report****NOTE 8 INTRAGROUP RECEIVABLES AND LIABILITIES**

Receivables	2018	2017
Claims on Group contributions from Arcus-Gruppen AS	106,362	65,312
Trade receivables from companies in the same Group	1,114	22
Other current receivables from Group companies	13,558	8,326
Total	121,034	73,660

Liabilities	2018	2017
Trade payables to Group companies	155	3
Other current liabilities payable to Group companies	686	0
Intragroup balance in Group cash pool system	1,029,780	725,894
Total	1,030,621	725,897

The company has no consolidated assets or liabilities that will fall due more than five years after the close of the financial year.

NOTE 9 CASH AND CASH EQUIVALENTS

The company has no restricted bank deposits, but has a bank guarantee for a tax payment of TNOK 2,500.

The company administrates the Group cash pool scheme for the Group and the scheme includes most of the Group's subsidiaries. The Swedish and Finnish wine activities, and the new subsidiary, Det Danske Spiritus Kompagni A/S, are not included in the scheme.

Net deposits or drawings by the subsidiaries are presented as intragroup balances with Arcus ASA. The joint overdraft limit in the Group cash pool system is TNOK 600,000.

At year-end, the Group had a total deposit of TNOK 149,213 from the scheme, which is presented as a bank deposit for Arcus ASA, compared to TNOK 72,700 at the end of 2017, presented as debt to financial institutions.

As at 31 December 2018, Arcus ASA has drawings of TNOK 1,029,780 in the Group cash pool system, compared to drawings of TNOK 725,894 at the end of 2017.

NOTE 10 FINANCIAL MARKET RISK**Financial risk**

The company has individual financial derivatives for hedging purposes. The company does not fulfil the accounting requirements for hedge accounting and therefore does not treat these as hedging for accounting purposes.

The risk management procedures are adopted by the Board of Directors and undertaken by the administration in cooperation with the individual business areas. The most important financial risks to which the company is exposed are associated with interest-rate risk, liquidity risk and foreign currency risk. The company's management continuously assesses how these are to be handled.

Interest-rate risk

The company is exposed to interest-rate risk by placing liquid assets and drawing in the Group cash pool system. As at 31 December 2018, the company had variable interest rates for all of its interest-bearing deposits and liabilities.

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the company will not be in a position to service its financial liabilities as they fall due. The company must at all times have sufficient liquidity to fulfil its obligations. It is also a goal to minimise the company's excess liquidity. The company will work continuously to develop its financial independence, through close monitoring of income development and capital binding, and through continuous assessment of alternative sources of finance.

As far as possible, the company wishes to have flexibility for its liquid assets related to day-to-day operations. This is achieved through a Group cash pool system with a drawing facility that as of 31 December 2018 is managed by Arcus ASA.

When funds are needed for investment purposes, the Group relies on its own liquidity as far as possible. However, for larger investments external debt financing from a financial institution is also used.

Currency risk

Since the company operates international activities, there is some exposure to currency risk. As a general rule, currency is purchased in the spot market, but also to some extent in the forward market, in order to continuously offset net cash positions. The accounting treatment of financial derivatives is described under "Accounting Policies".

The company makes substantial purchases in foreign currency (mainly EUR), while the functional currency is NOK.

Receivables and debt, as well as monetary items in foreign currency, are translated at the closing rate. Currency exposure is hedged mainly by using forward contracts.

PARENT COMPANY ACCOUNTS
WITH NOTES

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31 December

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

- Note 1: Payroll costs
- Note 2: Tax
- Note 3: Subsidiaries
- Note 4: Share capital and shareholder information
- Note 5: Equity
- Note 6: Pension obligations and costs
- Note 7: Loans, pledges and guarantees etc.
- Note 8: Intragroup receivables and liabilities
- Note 9: Cash and cash equivalents
- Note 10: Financial market risk
- Note 11: Events after the close of the financial year

Declaration

Auditor’s report

During the year, to a certain degree purchase and sale of goods in foreign currency are hedged, and the forward exchange rate achieved in the market is used as the transaction rate. As a general rule, the currency exposure is hedged three times a year, for four-month terms.

As at 31 December 2018, the company had no forward contracts (asset hedging) to hedge items in the statement of financial position and orders already placed.

NOTE 11 EVENTS AFTER THE CLOSE OF THE FINANCIAL YEAR

At the end of February 2019, four wineries announced their cancellation of the agreements with Vinunic AB, a subsidiary of Vingruppen i Norden AB. The expected annual loss of turnover is approximately SEK 108 million, with effect from the first quarter of 2019. The incident has no impact on the consolidated accounts or the accounts for the mother company for 2018.

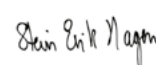
Further, no significant events have occurred between the balance sheet date and the date when Arcus’s consolidated accounts and company accounts were approved for publication. This applies to events that would have provided knowledge of factors that existed on the balance sheet date, and events that concern matters that have arisen after the balance sheet date. The consolidated financial statements were approved for publication by a board decision on 20 March 2019.

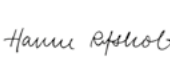
DECLARATION

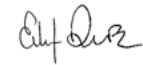
The Board of Directors and the General Manager confirm that, to the best of their knowledge, the annual financial statements have been prepared in accordance with current accounting standards and that the information presented in the financial statements provides a true and fair view of the assets, debt, financial position and overall results of the company and the Group. The Board of Directors and the General Manager also confirm that, to the best of their knowledge, the Annual Report presents a true and fair view of the development, results and position of the company and the Group, and a good description of the most central risk and uncertainty factors faced by the company.

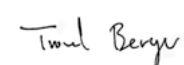
Gjelleråsen, 20 March 2019

Michael Holm Johansen
Chairman of the Board

Stein Erik Hagen

Hanne Refsholt

Eilif Due

Trond Berger

Leena Maria Saarinen

Erik Hagen

Konstanse M.
Kjøle

Ann Therese
Jacobsen

Ann-Beth Freuchen

Kenneth Hamnes
Group CEO

FINANCIAL STATEMENTS AND NOTES

Consolidated financial statements with notes

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31. Desember

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Alternative performance measurements

Parent company accounts with notes

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31. Desember

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

Declaration

Auditor’s report

AUDITOR’S REPORT

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

INDEPENDENT AUDITOR’S REPORT

To the Annual Shareholders’ Meeting of Arcus ASA

Report on the audit of the financial statements

Opinion

We have audited the financial statements of Arcus ASA comprising the financial statements of the parent company and the Group. The financial statements of the parent company comprise the balance sheet as at 31 December 2018, the income statement and statements of cash flows for the year then ended and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

The consolidated financial statements comprise the balance sheet as at 31 December 2018, statement of income, statements of total comprehensive income, statement of cash flows and statement of changes in equity for the year then ended and notes to the financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion,

- ▶ the financial statements are prepared in accordance with the law and regulations;
- ▶ the financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the parent company as at 31 December 2018, and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the Norwegian Accounting Act and accounting standards and practices generally accepted in Norway;
- ▶ the consolidated financial statements present fairly, in all material respects the financial position of the Group as at 31 December 2018 and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards as adopted by the EU.

Basis for opinion

We conducted our audit in accordance with laws, regulations, and auditing standards and practices generally accepted in Norway, including International Standards on Auditing (ISAs). Our responsibilities under those standards are further described in the *Auditor’s responsibilities for the audit of the financial statements* section of our report. We are independent of the Company and the Group in accordance with the ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements in Norway, and we have fulfilled our ethical responsibilities as required by law and regulations. We have also complied with our other ethical obligations in accordance with these requirements. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Key audit matters

Key audit matters are those matters that, in our professional judgment, were of most significance in our audit of the financial statements for 2018. These matters were addressed in the context of our audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon, and we do not provide a separate opinion on these matters. For each matter below, our description of how our audit addressed the matter is provided in that context.

We have fulfilled the responsibilities described in the *Auditor’s responsibilities for the audit of the financial statements* section of our report, including in relation to these matters. Accordingly, our audit included the performance of procedures designed to respond to our assessment of the risks of material misstatement of the financial statements. The results of our audit procedures, including the procedures performed to address the matters below, provide the basis for our audit opinion on the financial statements.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Impairment assessments – trade marks and goodwill

As at 31 December 2018, the Arcus Group had trademarks and goodwill recognized in the balance sheet, representing approx. 42% of the total capital, mainly related to the spirit segment. Uncertainty related to earnings and profitability increases the risk of loss due to impairment. Due to the extent of judgmental assessments applied in management’s models for impairment considerations, together with the significant value in the balance sheet, the impairment assessments of trade marks and goodwill are considered a key audit matter.

Our audit of the Group’s impairment assessments has included review and testing of the impairment models, assessment of cash-generating units, control of mathematical accuracy of models together with testing and evaluating the assumptions management used as a basis in the calculations. We also reviewed the design of management’s internal controls related to the impairment assessments. In addition, we considered management’s assumption on future cashflow forecasts by looking at the historical accuracy in management’s budgets and prognoses to the Company’s actual results. We compared key assumptions to market information where available. We also assessed discount rates by comparing the assumptions for the calculation with external data like expected inflation, debt ratio, loan interest, risk premium and beta values for comparable companies. In addition, we have reviewed and carried out sensitivity analyses to evaluate how sensitive the model is for changes in the most important underlying assumptions.

We refer to note 15 in the financial statements and to information about intangible assets and significant accounting estimates and judgmental considerations in the Group’s accounting principles.

Other information

Other information consists of the information included in the Company’s annual report other than the financial statements and our auditor’s report thereon. The Board of Directors and Chief Executive Officer (management) are responsible for the other information. Our opinion on the financial statements does not cover the other information, and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information, and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. If, based on the work we have performed, we conclude that there is a material misstatement of this other information, we are required to report that fact. We have nothing to report in this regard.

Responsibilities of management for the financial statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with the Norwegian Accounting Act and accounting standards and practices generally accepted in Norway for the financial statements of the parent company and International Financial Reporting Standards as adopted by the EU for the financial statements of the Group, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Company’s ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting, unless management either intends to liquidate the Company or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Auditor’s responsibilities for the audit of the financial statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor’s report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the

FINANCIAL STATEMENTS AND NOTES

Consolidated financial statements with notes

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of other comprehensive income
01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31. Desember

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Statement of changes in equity

Brief history of the Group

Accounting policies

Notes

Alternative performance measurements

Parent company accounts with notes

Statement of income 01.01.-31.12.

Statement of financial position as at 31. Desember

Statement of cash flows 01.01.-31.12.

Accounting policies

Notes

Declaration

Auditor’s report

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with law, regulations and generally accepted auditing principles in Norway, including ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional scepticism throughout the audit. We also:

- identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Company's internal control
- evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Company's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Company to cease to continue as a going concern.
- evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.
- obtain sufficient appropriate audit evidence regarding the financial information of the entities or business activities within the Group to express an opinion on the consolidated financial statements. We are responsible for the direction, supervision and performance of the group audit. We remain solely responsible for our audit opinion.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

From the matters communicated with those charged with governance, we determine those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period and are therefore the key audit matters. We describe these matters in our auditor's report unless law or regulation precludes public disclosure about the matter or when, in extremely rare circumstances, we determine that a matter should not be communicated in our report because the adverse consequences of doing so would reasonably be expected to outweigh the public interest benefits of such communication.

Report on other legal and regulatory requirements

Opinion on the Board of Directors' report and on the statements on corporate governance and corporate social responsibility

Based on our audit of the financial statements as described above, it is our opinion that the information presented in the Board of Directors' report and in the statements on corporate governance and corporate social responsibility concerning the financial statements, the going concern assumption and proposal for the allocation of the result is consistent with the financial statements and complies with the law and regulations.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

Opinion on registration and documentation

Based on our audit of the financial statements as described above, and control procedures we have considered necessary in accordance with the International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000, «Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information», it is our opinion that management has fulfilled its duty to ensure that the Company's accounting information is properly recorded and documented as required by law and bookkeeping standards and practices accepted in Norway.

Oslo, 20 March 2019

ERNST & YOUNG AS

Kjetil Rimstad
State Authorised Public Accountant (Norway)

(This translation from Norwegian has been made for information purposes only.)

Liite 4

Aputoiminimet

Sulautumisen täytäntöönpanon yhteydessä seuraavat aputoiminimet rekisteröidään Vastaanottavalle Yhtiölle:

- Altia, jonka kautta Vastaanottava Yhtiö tulee harjoittamaan tärkkelyksen, etanolipohjaisten tuotteiden ja alkoholijuomien valmistusta, markkinointia ja myyntiä.
- Arcus, jonka kautta Vastaanottava Yhtiö tulee harjoittamaan alkoholijuomien myyntiä ja markkinointia.